

༄༅། བོད་བླ་རྒྱུ་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྷན་ཁག་།

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14815	ImageGroup:	I1KG14847
LCCN:	n/a	ISBN:	9788186227466

Title:	གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྟེན་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོང་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེམས་ཉམས་མགུར། grub thob nyag re se bo'i skyes rabs rnam thar ma 'ong lung bstan zhal chems nyams mgur/
Author:	ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ nyag se rin chen rgyal mtshan
Descriptor:	n/a
Original Publication:	bka' brgyud yig rnying dkon rigs deb phreng /;2
Place:	dharamsala, h.p.
Publisher:	'gro phan gtsug lag dpe skrun khang dang / a myes rma chen bod kyi rig gzhung zhib 'jug khang /
Date:	2008
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA. Comments: 7/2013

༡༡། བྱུ་བ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྐྱེས་རབས་
 རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ས་
 ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

འགྲོ་མན་གཙུག་ལག་དཔེ་སྟུན་ཁང་དང་།
 ཨ་མྲེས་མ་ཆེན་པོའི་ཁྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གཞིས་རྒྱུད་འབྲེལ་སྐྱོར་ཏུ་བསྟན་པའོ།

འགའ་བརྒྱད་ཡིག་རྒྱུད་དཀོན་ཡིག་ས་ཤེས་ཤོད། ༢

ལམ་སྟོན་མཛད་པོ་ མཁུལ་དབང་ཀུན་ལ་ཨོ་སྟོན་འགྲོ་འདུལ་འཕྱིན་ལས་དོད།

༄༅། །བྱལ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་

ནམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེམས་

ཉམས་མགུར་བཞུགས།

མ་དཔེ་བསྟར་རྒྱུ་དང་སྒྲིམ་བྱ་སྒྲིག་པ།

ཨུའྲུ་དགེ་བསེས་སྡེ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཐུང་ཆུབ།

གཙོ་འགན་ཐུ་སྒྲིག་པ། བཀ་ཤིས་ཆེ་རིང་།

དཔེ་སྟར་དང་། ལག་བསྟར་ཐུ་སྒྲིག་པ། ཐུག་གཡམ་གྲགས་པ་ཆེ་རིང་།

འགྲོ་མན་གཙུག་ལག་དཔེ་སྟོན་ཁང་དང་།

ཨ་མེས་མ་ཆེན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འདུག་ཁང་གཉིས་ཕྱང་འབྲེལ་སྐར་དུ་བསྟན་པའོ།

གུག་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་གྲུ་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མཁར་བཞག་སྒྲིམ་

AMI BOOKS

Published jointly by Drophon Tsuglag Petrun Khang, Sidhbari, Dharamsala and
Amnye Machen Institute, McLeod Ganj-176219, Dharamsala, H.P.

Rare Kagyudpa Texts Series, No. 2

AUTOBIOGRAPHY, SPIRITUAL SONGS AND PROPHECIES OF THE
DRUB THOB NYAG RE BSE BO (1141?-1201)

(*Grub thob Nyag re bse bo 'am Nyag bse Rin chen rgyal mtshan gyi skyes rabu rnam thar
ma 'ungs lung bstun zhal 'chems nyams ngur le tshan bcas bzhu* 10)

Editor-in-Chief: Ven Acharya Geshe Thubten Jangchub

Editor: Tashi Tsering

Collated and Edited by Dakpa Tsering

Copyright © 2008 publishers

ISBN 978-81-86127-46-6

Typesetting & cover design: Gyamswo

Printed at Indraprastha Press (CBT)

4 Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi 110002

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the publishers.

དཀར་ཆག

- 1 དཀར་ཆག 3
- 2 ལྷ་རྒྱུན་གསལ་བཤད་ 9
- 3 ལག་བསྟར་ལྷ་རྒྱུན་པའི་གསལ་བཤད་ 11
- 4 ལྷ་བ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་ཐོབ་ཉག་མེ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཆོད་ཀྱི་སྒྲུབ་རབས་
རྣམ་ཐར་མ་ཐོབ་ལྷ་བ་བསྟར་ཞལ་ཆེས་ཉམས་སྒྲུབ་ལེ་ཆོད་
བཅས་བཞུགས་སོ།
- 5 ཉག་མེ་ཐོབ་སྒྲུབ་རབས་ལྷ་བ་བསྟར་དང་མཛད་པ་ཁག་གི་སྒྲུབ་ཆོག
ཁྱེ་དགོན་ཞིག་ག་མེ་ཐོབ་ལྷ་བ་བསྟར་དང་ས་གཏོ་ལ་དོ་གཏོ་ལ་གྱི་དཀར་ཆག
ཁྱེ་དགོན་དང་ཉག་ཕྱེད་མ་ཐོབ་ལྷ་བ་བསྟར་ 15
- 6 བཀའ་བརྒྱན་རབས་བརྟན་དང་ཉག་མེ་རང་ཉིད་སོགས་གྱི་སྒྲུབ་འབུམ་
ནང་ཐོབ་གྱི་དཀར་ཆག 22
- 7 ཐོད་སེལ་བྱ་འགྲོ་སྟེ་བདེ་དུས་མེད་པའི་ལྷ་བ་བསྟར་དང་གཙུག་ལག་ཁང་
འདི་གནས་པོ་སོགས་སྟེ་བརྒྱད་ལ་བཅོལ་བའི་སྒྲོམ་ 28
- 8 ལྷ་བ་ཐོད་ལྷ་བ་པར་བྱེད་གེ་བན་ཅན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་སྒྱུ་དང་
དུས་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཐོན་པའི་ལྷ་བ་བསྟར་ 30
- 9 དུས་ལོག་པའི་རྣམས་སྟོད་ངན་རང་བྱུགས་འབྱུང་བའི་ལྷ་བ་བསྟར་ 30
- 10 མོ་ཡག་གི་མེད་པར་སྒྲུབ་འབྲུབ་ཐབས་གྱི་ཁ་ཆེས་ཀྱི། 32
- 11 ལྷ་ལོ་ལ་ལེན་པའི་ཉག་མེ་ཐོབ་ཁ་ཆེས་ས་རིན་ཆེན་གསེར་རྒྱན་ 33

ཡུལ་ཚོལ་རྟག་ཏེ་མི་བོའི་སྤྱོད་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ཡུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ས་རྣམས་མགུར་བཞུགས།

༤ རྟག་སེ་ཤི་བའི་ཁ་ཆེས་ས་མངས་རིས་བསྐོར་བའི་བསྐྱར་ཡིག 34

༥ རྩེ་དགོན་ལྷ་ཁང་ཞིག་གསེ་བྱེད་སྒངས་དང་སྐྱ་གསུངས་སྐྱགས་རྟེན་བཞེངས་
དགོས་རིགས་དང་དགོན་རེས་ཡི་དམ་སྤྱང་མ་གཙོ་བོ་ལག་བསྐྱར་དགོས་
རིགས་ཀྱི་ཞལ་ཆེས་ས་ཡུང་བསྐྱར། 35

༦ སྤར་ཚར་གི་བྱ་སྤྱད་རྣམས་ལ་གདམས་པ་དང་སྤར་ཚར་གི་བསྐྱར་པ་
སྤྱོད་མཁན་འདྲེ་ཐེར་སྐྱ་མ་འོང་བའི་འགོ་རྟེན་ཡུང་བསྐྱར། 37

༧ སྤར་སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་རྟེན་དང་བྱེ་བྱག་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་བའི་ཕན་ཡོན་
ཡུང་དང་སྐྱགས་རྟེ་ཁོང་གི་བཞེངས་བའི་འབུམ་པ་དག་ལ་ཞབས་རྟོག་
སྐྱབ་ན་མན་ཡོན་གྱི་ཞལ་ཆེས་ས་ཡུང་བསྐྱར། 40

༨ གན་ལ་མན་པའི་ཁ་ཆེས་ས་ཞལ་གདམས། 41

༩ རིག་པ་སྐྱེ་མེད་རྟགས་རྟེ་རྟོན་གཉིས་མཐར་སྦྱིན་ནས་མངའ་རིས་སྐྱ་ནག་གི་
མར་དེར་སྐྱ་འདྲེ་དམ་བཞག་དང་མཆོད་སྐྱགས་ལ་རྟོགས་དན་དང་སྐོ་འབྲེལས་
པ་དང་སྐོ་འདེབས་པ་རལ་གནས་ཤུས་པ་སྐྱགས་མཆོད་པ་
འགའ་སྐོམ་ཞིག་ཡུང་བསྐྱར། 44

༡༠ རྟག་སེ་སྐྱེ་བ་བདུན་སྒངས་རེས་གདུལ་བྱ་རྩོགས་རྟེ་མཁའ་སྐྱོད་མེགས་
པ་དང་ལབ་བའི་མི་རིགས་རྣམས་མ་འོངས་སྤྱིག་དང་དམེ་ལ་སྐྱོད་པ་དང་།
མཁན་པོ་གྲགས་པ་འབྱུང་རྩོལ་དང་དགྲ་བོ་ལས་སྐལ་བའི་
བྱ་ཐབས་ཡུང་བསྐྱར། 46

༡༡ གཞུག་ལག་ཁང་གི་ནང་རྟེན་གཙོ་བོ་བཞེངས་དགོས་རིགས་དང་དམ་ཅན་
སྤྱང་མའི་རྟེན་རྩལ་སྐྱབ་སྤྱངས་བཅས་ཀྱི་རབས་རྣམས་ལ་
ཡུང་བསྐྱར་ཁ་ཆེས་ས། 47

25	ཉག་མེ་འི་རིགས་དང་སྤྱི་ཡུལ་བསྐྱར་བ་དང་སྤྱི་མ་ཆེད་དེ་གདམས་རག་ ཐོས་པས་ཉམས་ཏོགས་སྤྱི་བ་དང་། སྤྱོད་གྱི་སྤྱེ་རབས་འགའི་ ངོ་སྤྱོད་ལྟར་བསྐྱར།	48
26	ཉག་མེ་ཡུལ་ཁམས་སྤྱི་དང་མེ་ལྷག་ཤོད་གོན་བཅས་སྤྱི་མ་འོངས་ ལྟར་བསྐྱར་དང་སྤྱི་རབས་བ་ཀུན་ལ་ཁ་ཆེས་ཁལ་གདམས།	49
27	མི་འཁྱོད་པའི་ཁལ་ཆེསས།	52
28	ཉག་མེ་འི་རང་རྒྱུ་མཛད་བ་ཁག་གཅིག་གི་སྤྱོད་ཆོག་དང་ མ་འོངས་ལྟར་བསྐྱར།	53
29	མ་འོངས་ལྟར་བསྐྱར་དང་སྤྱི་དགོན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ བཅོས་ཐབས་ལྟར་བསྐྱར།	56
30	ལྷ་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུམ་ཉམས་མགུར་དང་སྤྱི་བར་སྤྱོད་པ་གྲགས་འབྱུང་ སྤྱོད་པའི་བཀའ་དྲིན་སྤྱོད་སྤྱུགས་ཀྱི་མགུར་མ།	58
31	ཉག་མེ་དང་དམ་བ་ཀ་ལོ་གསུམ་མ་འོངས་པའི་སྤྱི་བ་བྱངས་པའི་ ཡུལ་དང་རིགས་ལྟར་བསྐྱར་བ་དང་ཤོད་གོན་དང་སྤྱི་དགོན་ལ་ ཐབས་ཏོག་གི་ལྟར་བསྐྱར་དང་ཉག་མེ་ལ་མངའ་བའི་ཡོན་ཏན་ བགྱངས་པའི་གྱི་ལྟར་སོགས།	60
32	ཉག་མེ་སྤྱི་བ་སྤྱི་མང་ལང་དུ་འབྱུང་བའི་ཡུལ་དང་པ་མ་རིགས་རུས་དང་ ལོ་ཁམས་ལོ་རྟ་བཅས་ཀྱི་མ་འོངས་ལྟར་བསྐྱར་དང་། དམ་བ་ཀ་ལོ་ཉག་མེ་ གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་མཛད་སྤྱོད་གྱི་ལྟར་བསྐྱར།	63
33	དམ་བ་ཀ་ལོ་ཉག་མེ་གསུམ་ལོང་ཡོན་ཏན་མངའ་བའི་རྟགས་དང་ཡང་ སྤྱི་བ་ལང་དུ་ཡོན་པའི་ལྟར་བསྐྱར། སྤྱི་དགོན་དུ་རྟེན་བཞེངས་དང་ལས་པའི་	

ལྷན་པོ་ཉག་ཏེ་མེ་མོ་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མེ་འོངས་ལྷང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞགས།

- མི་རབས་བདུན་ནས་ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པ་ཕྱིན་ལྷང་། ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པ་
གདམས་པའི་ཞལ་ཆེས་མ། མེ་མོ་སྒྲིམ་པ་ཀམ་པ་རིམ་ཕྱིན་གྱི་ལྷང་
བསྟན་དང་མངས་ཀྱིས་གྱི་བསྟན་པ་རྣམ་པའི་ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པའི་ལྷང་བསྟན། 65
- 24 ལྷ་སྒྲིམ་སྒྲིད་འབྲས་བཞིའི་ཉམས་མགར། 69
- 25 ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཚུལ་འདྲ་མིན་སྒྲིམ་སྒྲུབ་འབྲད་
པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡང་འབྲད་པའི་ལྷང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ། 70
- 26 དམ་པ་ཆ་ལོ་ཉག་མེ་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་དང་ཀམ་པ་ཡང་བྲུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོག་ 70
- 27 སྒྲིམ་ལྷ་སྒྲིམ་ལྷ་དྲུ་དམ་པ་ཆ་ལོ་ཉག་མེ་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་རབས་དང་
སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱིན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཉག་མེ་སྒྲིམ་པ་གསུམ་པོ་འོད་དྲུ་
རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པ་གསུངས་པའི་བཞེད་སྒྲོང་། 71
- 28 འཁོར་འདས་གྱི་ས་མཆོམས་བར་དོ་ནས་གྲོལ་ཚུལ་གྱི་གདམས་ངག་
བསྟན་པ་དང་སྒྲོབས་པའི་ཉམས་མགར། 72
- 29 ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པ་ལ་མ་དང་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ཤུག་བན་ཆན་ཉག་སྒྲིམ་བཅས་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་བསྟན་པའི་ཉག་མེ་མོ་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་
ལྷང་བསྟན་བཞགས། 73
- 30 དམ་པ་ཆ་ལོ་ཉག་མེ་གསུམ་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་པའི་རྣམ་ལྷང་བསྟན་པ་མོགས་
ཞལ་ཆེས་མ་ལྷང་བསྟན། 74
- 31 མོག་དྲིལ་གདམས་ངག་དང་གཙུག་ལག་ཁང་མོགས་མཁའ་འགྲོ་རྣམས་ལ་
གདམ་པ་མོགས་གྱི་ལྷང་བསྟན་འགའ། 75
- 32 མི་རབས་རྣམས་ལ་འབྲད་པར་གདམས་པའི་ཞལ་ཆེན་ལྷང་བསྟན། 76
- 33 བཟང་ངན་དཔྲེ་འབྲེད་གྱི་བཞེད་སྒྲོང་སྒྲིམ་པའི་དྲན་བསྐལ་གྱི་ཞལ་ཆེས་མ། 77

- 24 ཚེ་བ་སྒྲུང་སྒྲོད་དུ་མ་འོངས་པ་ཉག་མེད་ལྷུ་ལ་པ་ལྷུ་ལི་མཚན་ལ་གྲགས་པ་
འབྱུང་བའི་ལུང་བསྟན་དང་མི་རབས་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་དང་ལུན་
རྣམས་ལ་གདམས་པ་དང་། མི་དཔོན་གྱི་དཔོན་སྡེ་དཔོན་བཅས་ལ་འོ་རྒྱལ་བ་
དང་སྒྲོད་དན་གྲགས་འབྱུང་བྱུང་དུས་དགེ་བ་བྱེད་སྒྲུངས་སོགས་
ཞལ་གདམས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན། 70
- 25 ཉག་མེ་རང་ཉིད་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ལུང་བསྟན་
སོགས་ཀྱི་རབས་རྣམས་ལ་གདམས་པའི་ཞལ་ཆེས་ཀྱི། 81
- 26 སྒྲོད་དན་མྱིག་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱས་རང་ཉིད་ལ་མི་བདེ་བ་དང་སྒྲུག་བསྐྱལ་
འབྱུང་བའི་ཞལ་གདམས་ལུང་བསྟན། 83
- 27 བཀའ་བརྒྱན་རབས་བདུན་ལ་གསོལ་བ་བདེ་བ་སྟེ་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ལ་
སྒྲུབས་འཇུག་ཞུ་བ་དང་མ་འོངས་མི་རབས་བདུན་ནས་དམ་པ་ལ་ལོ་ཉག་མེ
གསུམ་ཁྱོན་པའི་ལུང་བསྟན་སོགས་དུས་དན་གྱིས་སྒྲོད་དན་འབྱུང་བའི་ཞ
ལ་གདམས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན། 84
- 28 མ་དཔེ་གསུམ་གྱི་མཇུག་གི་ཁྱིམ་བྱང་མ་འདྲ་བ་ཁག་གསུམ། 88
- 29 ལྷུ་མེན་ཉག་མེད་ཉམས་མཁུང་ལེ་ཚན་བཞུགས་ཞེས་པ་ལ་
ཚན་ཚུངས་ཡོད། 90

ཁ་ཁ་སྒྲོད།

- 1 ལྷུ་མེན་ཉག་མེ་མེ་མོད་ལོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གིས་ལྷུག་པདེ་པའི་སྡེ་དཔོན་
ཆོས་ཀྱི་མོ་བྱང་དང་དེའི་བཀའ་ལྷུང་ལྷུང་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲོར་དང་།
ཉག་མེད་སྡེ་སྡེ་རིམ་ཁྱོན་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱལ་མདོར་བསྟན་
ལྷ་ཆུ་དགེ་བཤེས་སྡེ་དཔོན་ལྷུ་མེན་བྱང་ཆུབ། 97

ལྷ་མོ་ཆོས་ཉག་མེ་མེ་མོའི་རྒྱུས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་འཇུག་ཆེད་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུན་བརྒྱགས།

- ༢ ལྷ་མོ་ཆོས་ཉག་མེའི་རྒྱུས་ཐར་གསུང་འབྲུམ་དུ་བྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་
 ལྷ་ས་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ཡོད་པ་འགའ་ཤས་ཤིག་ངོས་བརྩུང་བའི་
 འགྲེལ་བཤད་དང་དེ་མིན་ལྟར་ཆོག་ཁབ་ཅིག་ལ་འགྲེལ་བཤད་མདོར་བསྡུས་
 བྲག་གཡམ་བྲག་ས་མ་ཆེ་མིང།

132

- ༢ མཐུག་བསྐྱའི་མཆོམས་སྒྲོར་གྱི་གཏམ་གྱིང་ལྷག་བསམ་རང་མཛད་ས་
 དཀར་པོའི་མེ་དོག་སིལ་མ།
 རྫོགས་བཟུངས་ཆེ་རིང་།

135

སྒྲིམ་གསལ་བཤད།

མ་དཔེ་དང་པོ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་ཉལ་གསེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་
 འོངས་ཡུང་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་བཞགས་སོ། བྱིར་འོང་རྣམས་གྱིས་གསུངས་དང་པན་ཡོན་
 ཆེས་གསུངས་སོ།

ཤོག་ཐེབས་ ༡༢༡ དབུ་མེད་གྱིས་མ་ཐེབས་བྱང་ ཡིག་གཞུགས་འདོན་མི་བདེ་ག།

ཤོག་ཐེབས་ ༢༠༡༡༡༢ ཤོག་ཐེབས་གཅིག་གིས་གོ་ཆོད་བ་བྱས།

ཤོག་ཐེབས་ ༤༢-༤༥ ཤོག་ཐེབས་ ༡ ཆར་བ་གསར་རྩ་གྱིས་འདུག

མ་དཔེ་གཉིས་པ། ཉལ་སེ་བསྐྱེད་བཅོས་མ་འོངས་ཡུང་བསྐྱེད་བཞགས་པའི་དབུ་ཐོགས་
 ལགས་སོ།

ཤོག་ཐེབས་ ༩༩ དབུ་མེད་གྱིས་མ་ཐེབས་བྱང་།

ཤོག་ཐེབས་ ༡༥ འོག་ ༢༠ གོང་།

ཤོག་ཐེབས་ ༡-༢༡ བར་ཤོག་བྱ་གསར་ཅམ་དང་ཐུན་སྒྲུབ་གསར་གྱིས་དང་།

ཤོག་ཐེབས་ ༢༢-༢༩ ཤོག་བྱ་རྩིང་ས་ཡི་གེ་གྱིས་རྩིང་ཡིག་ཐེང་ ༩ རེ།

ཤོག་ཐེབས་ ༢༥ གསར་ ཡིག་ཐེང་ ༧ རེ།

ཤོག་ཐེབས་ ༢༩-༣༩ བར་རྩིང་ ཡིག་ཐེང་ ༩ རེ།

ཤོག་ཐེབས་ ༣༥-༣༩ གསར་།

ཤོག་ཐེབས་ ༣༧-༣༧ རྩིང་ ཡིག་ཐེང་ ༩༧ ཅི་རིགས།

ཤོག་ཐེབས་ ༤༢-༤༧ གསར་ ཡིག་ཐེང་ ༧ རེ།

ལུ་བ་ཐོབ་ཉལ་རེ་མེ་བོའི་ལྷོས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་བོང་ས་ལུང་བརྩན་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

ཤོག་ལྡེབས་ ༡༤ ཟེར་རྒྱུང་། ཡིག་ཕྱེང་ ༩ རེ།

ཤོག་ལྡེབས་ ༩༤ གསར།

ཤོག་ལྡེབས་ ༩༩-༡༢ རྒྱུང་། ཡིག་ཕྱེང་ ༩ རེ།

ཤོག་ལྡེབས་ ༡༩-༢༢ གསར།

མ་སྤྱི་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལྷ་རྩ་ལྷོ་དཔོན་དགེ་བཤེས་རྣམ་བརྩན་ལྷང་རྣམ་ལགས་ནས་
མཁོ་འདོན་གནང་།

མ་དཔེ་གསུམ་ལ། ལྷ་བ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉལ་རེ་མེ་བོའི་གསུང་འབུམ་གྱིན་དུ་རོ་མཆར་བ་
བཞུགས་སོ།

ཤོག་ལྡེབས་ ༡༥ རྩོན། དབུ་མེད་བྱིས་མ་ལྡེབས་འབྱིང་།

ཤོག་ལྡེབས་ ༤ རྩོན།

ཡིག་ཕྱེང་ ༩ རེ།

ཤོག་ལྡེབས་ ༢༢༢༢ གཅིག་དུ་བགྱང་།

༡༢ འོག

མ་དཔེ་བཞི་ལ། ལུ་བ་ཆེན་ཉལ་མེའི་ཉམས་མགུར་ལེ་ཆེན་བཞུགས།

ཤོག་ལྡེབས་ ༤ རྩོན། དབུ་མེད་བྱིས་མ་ལྡེབས་འབྱིང་།

གོང་གསལ་མ་སྤྱི་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་ཀྱི་མ་སྤྱི་འཇར་མན་དུ་སྤྱོ་བཞུགས་མཛད་
པའི་ལུ་བ་གཡམ་འཇུགས་མགོན་ཆེ་ཆང་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེ་མཛོད་ནས་གཡར་སྤྱལ་ལྷང་པར་
གས་ལུ་བ་དང་བཅས་ལྷགས་རྗེ་ཆེ་ལུ་བ་ལགས།

ལག་བསྟར་ཞུ་སྟོན་པའི་གསལ་བཤད།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེ་རིན་ཆེན་གྱི་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ཡིག་རྒྱུ་འདི་དེ་བ་གཞུགས་པར་
སྟོན་ཐུང་སྟབས་མ་གྱི་ཡིག་རྒྱུ་གསུམ་དང་བསྟར་ནས་ཞུ་སྟོན་བྱས་པ་ཡིན།

མ་གྱི་ཡིག་རྒྱུ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་ཤོག་བྱ་དང་གིས་གཞུགས་གང་ལ་དབྱེད་བྱང་དཔེ་
རྒྱུ་ཤོག་སྟེ་བསམ་པ་དེ་མ་གྱི་དང་ཤོར་བཞག་སྟེ་དབྱུས་གྱི་ཡིག་གཞུགས་ཆེ་བ་དེ་བྱས་
བས་མ་ཟད་མ་གྱི་སི་ཀན་ནས་ཐད་པར་བྱས་ཏེ་བཞག་ཡོད། དེའི་དབྱེ་ཤོག་ཞལ་བྱང་དུ་འདི་
སྟུང་། “གྲུབ་ཐོབ་པའི་ཉག་གསེ་རིན་ཆེན་གྱི་མཚན་གྱི་སྟེན་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ཤོངས་
ལུང་བསྟན་དང་བཅས་པ་བཞགས་སོ། གླིང་ཤོང་རྣམས་གྱིས་གསུངས་དང་མན་ཡོན་ཆེས་
གསུངས་སོ།” ཞེས་པ་དང་།

ཡང་ཤོག་གྲངས་ ༣༩ ཡོད་པའི་དུག་ཐེང་ཅན་གྱི་དབྱེ་མེད་ལག་གིས་དཔེ་རྒྱུ་མ་གྱི་དེའི་དབྱེ་
དབྱེ་ཤོག་ཞལ་བྱང་དུ་འདི་སྟུང་། “ཉག་མེ་བསྟན་བཅོས་མ་ཤོངས་ལུང་བསྟན་བཞགས་པའི་
དབྱེ་སྟབས་ལགས་སོ།” ཞེས་པ་དེ་མ་དཔེ་གཉིས་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པ་དང་།

ཡང་ཤོག་གྲངས་ ༣༩ ཡོད་པའི་དུག་ཐེང་ཅན་གྱི་དབྱེ་མེད་ལག་གིས་མ་གྱི་དེའི་དབྱེ་
ཤོག་ཞལ་བྱང་དུ་འདི་སྟུང་། “གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉག་དེ་མེ་ཤོངས་གསུང་འབྲུམ་མིན་དུ་འོ་མཚན་
པ་བཞགས་སོ།” ཞེས་པ་དེ་མ་དཔེ་གསུམ་པ་ཉིད་དུ་བཞག་ཡོད།

གླིང་བདད་མ་དཔེ་གསུམ་པོ་ཞལ་བྱང་མ་འདྲ་བས་ང་ཚོ་ཞུ་སྟོན་པས་མ་དཔེ་གསུམ་
ཆར་གྱི་ཞལ་བྱང་དང་མ་དཔེ་གསུམ་པའི་མཐུག་གི་ལེན་ཆོན་ལྟེ་ཅན་གྱི་ཉམས་མགུར་
བཅས་ཀྱི་མིང་ཚུད་པའི་ཞལ་བྱང་གསར་པ། “གྲུབ་ཐོབ་ཉག་དེ་མེ་ཤོངས་ཉག་མེ་རིན་ཆེན་

གུ་ལ་ཐོབ་ཐག་དེ་མི་ཐོདི་སྒྲིལ་རལ་ས་རྣམ་ཐར་མ་ཐོང་ས་ལུང་བསྐྱར་ཆལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་བཞགས།

ལྷལ་མཚན་གྱི་སྒྲིལ་རལ་ས་རྣམ་ཐར་མ་ཐོང་ས་ལུང་བསྐྱར་ཆལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་ལེ་
ཚན་བཅས་བཞགས་ལོ། །ཞེས་པ་ཞིག་བདགས་ཡོད།

ཐོན་གྲང་མ་སྤྱི་དང་པོ་དེ་ལྷོག་གྲང་དུ་བཅུག་ཟིན་པ་དང་ཆོག་གྲང་དང་དག་ཆ་མ་དག་པ་
དེས་སེས་ཕུ་ཐག་ཚོད་པ་རྣམས་དག་བཅོས་ཞུས། དེ་རྣམས་མ་དཔེ་གཉིས་པ་དང་བསྐྱར་དེ་མ་
འདྲ་བའི་གས་རྣམས་ཡིག་རྒྱང་དུ་མ་དཔེ་གཉིས་པར་ཞེས་གྲིས་དེ་བསྐྱར་བཞོད་བྱས། སྤྱར་
ཡང་མ་དཔེ་གསུམ་པ་དང་བསྐྱར་དེ་མ་འདྲ་བའི་ཐད་ལ། མ་དཔེ་གསུམ་པ་ཞེས་གྲིས་དེ་མ་
དཔེ་གསུམ་ཆར་མ་འདྲ་སར་ཡིག་རྒྱང་དུ་བསྐྱར་བཞོད་བྱས་དེ་གྲག་རྣགས་ནང་བཞག་ཡོད།
དེ་མིན་མ་དཔེ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་གསུམ་པ་རྣམས་འདྲ་མ་ལ་གང་ཡང་མེད། མ་འདྲ་ས་
ཡོད་ཆད་ཡིག་རྒྱང་དུ་གསལ་བཤད་བྱས་དེ། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས། ཞེས་པ་དང་། དཔེ་
དང་པོ་གཉིས་པ་མཚུངས་ཞེས་པ་གྲིས་ཡོད། མ་སྤྱི་གསུམ་པོ་བསྐྱར་བཞོད་ལྟེང་སྤངས་དཔེ་
མཚོན་ཅིམ་ཞུས་ན། ༡ རན་འབྲོ་སྤྱིར་སྒྲིག་མ་ཡིན་དེ། ༢ རན་འབྲོ་སྤྱིར་དོགས་མ་ཡིན་དེ།
༣ རན་འབྲོ་སྤྱིར་སྒྲིག་མ་ཡིན་དེ། བཅས་མ་འདྲ་བ་ཁག་གསུམ་ལས་སྒྲིག་པ་པོས་སྤྱི་མ་དེ་
དོན་ལ་གནས་པར་སེམས་གྲང་ཐག་གཅོད་མ་བྱས་པར་སྤྱི་ཆེར་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་སྤྱི་རང་
ངས་རྣམ་དབྱེད་ཞིབ་བྱ་ཆེད་བཞག་ཡོད། དེ་མིན་ཆ་སྒྲིག་པས་བཅུག་པ་ནི་ཆོག་འདྲ་ཁག་
གཅིག་དབྱེད་བསྐྱར་ཆེད་ཆོག་ལ་ཤས་རྣགས་འདི་ ནང་འབྲེལ་བཤད་མེད་པར་བཅུག་
ཡོད། ད་དུང་པ་རྒྱུན་འཇུག་མེད་པའི་བཀ་ལ་རྒྱུད་གྲིས་པ་དག་རང་སོར་བཞག་ཡོད། དེ་ནི་དེང་
སར་ཐོད་གྱི་སྤྱད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁག་གཅིག་གིས་བྱ་ཆོག་མིང་ཆོག་གྲུར་དུས་ད་ལྟ་པ་
ལྟེད་དགོས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་རྒྱ་མཚན་དང་རྒྱབ་སྐྱོངས་སྤྱི་འདུག་པས་དབྱེད་ཞིབ་ཆེད་
བཞག་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་མ་སྤྱི་ཡིག་རྒྱིང་དང་པོ་དེ་སི་ཀན་ནམ་ཐད་པར་བྱས་དེ་རང་སོར་བཞག་ཡོད་
པས་གལ་སྤྱིད་སྒྲིག་གྲང་དུ་བཅུག་པ་ནི་ཆོག་དོན་ལ་དོགས་པ་ཞི་བྱུང་ཆེ་ཐད་པར་བྱར་བཞག་

བྱས་པར་གཞིགས་ན་དབྱེད་གཞི་བྱེད་ལྟེན།

ལེ་ཚན་སྐུམ་ཅུ་སོ་དག་ཅུ་ཡོད་པའི་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་གྱི་མ་སྤྱི་འདི་དག་
ལས་མ་དཔེ་ཡིག་རྫིང་དང་པོར་ལེ་ཚན་ཁ་ཤས་ལེ་ཚན་དབྱེ་མཚམས་གསལ་པོ་མི་འདུག་
སོད་ འོན་ཀྱང་མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར་དབྱེ་མཚམས་གསལ་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་པར་མ་
སྤྱི་གཉིས་པར་ཡོད་པའི་ལེ་ཚན་མགོར་ཀ་མད་གྱི་རྟགས་ཇི་ཡོད་བཞིན་དབྱེ་མཚམས་
གསལ་ཆེ་བ་བཞིན་ཕྱིས་ཉེ་ཀ་མད་གྱི་རྟགས་རྣམས་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ལེ་ཚན་རེ་རེའི་མགོར་གྲག་རྟགས་བྱེད་ཅན་གྱི་ཨང་གི་རིམ་པ་བཞིན་བཞོད་ཡོད་པ་འདི་
མ་སྤྱི་ནང་མེད་ན་ཡང་དཀར་ཆག་ཕྱིང་མགོའི་ཨང་གི་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་ལྷོག་པ་པོས་
གཞིགས་བཤེད་ཆེད་བཞོད་ཡོད།

དེ་མིན་དུས་སུ་གྲག་རྟགས་ནང་གི་ཨང་གི་སྟོག་གྲངས་གསུམ་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་
(༢༩) དང་ ༣༧ ལྟ་བུ་བཞོད་པ་འདི་མ་སྤྱིའི་སྟོག་གྲངས་དང་རྒྱུ་མཐུན་ཡིག་སྟེང་བཅས་
གང་ནས་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུ་བཤེ་བའི་ཆེད་ཡིན། ཨང་གི་ ༢ དེ་སྟོག་གྲངས་གསུམ་པ་དང་། ༣ དེ་
མཐུན་སྟོག་དང་། དེའི་རྒྱུ་གྱི་ཨང་གི་ ༡ དེ་མཐུན་གྱི་ཡིག་སྟེང་མཚོན་ས་དང་། ཡང་བསྐྱུར་
གྲག་རྟགས་ནང་གི་ཨང་གི་ ༢ དེ་སྟོག་གྲངས་དང་། ༣ དེ་རྒྱུ་སྟོག་གི་རྟགས་དང་། བའི་རྒྱུ་
གྱི་ཨང་གི་ ༡ དེ་ཡིག་སྟེང་མཚོན་ཡོད། རྒྱུ་མཐུན་གཉིས་ཀ་སྟོག་གྲངས་གཅིག་དུ་བརྗེས་
ཏེ་མ་སྤྱི་དང་སོ་སྟོག་གྲངས་བསྟོམས་ ༡༩ ཡོད་ལགས།

མ་དཔེ་དང་སོ་དང་གཉིས་པར་མ་བཞགས་པའི་མ་དཔེ་གསུམ་པའི་མཆོག་དུ་བྱག་སྟེང་
ཅན་གྱི་དབྱ་མེད་ལག་གིས་སྟོག་ལྟེན་ ༤ ཡོད་པའི་ "བྱུ་བ་ཆེན་ཉག་སའི་ཅམས་མགུར་ལེ་
ཚན་བཞགས།" ཆེས་པའི་ནང་གསལ་ཆེན་པ་རྩེད་དུ་ ༥ ཅུ་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག་པ་འདི་ལེ་
ཚན་རེའི་མགོར་ཨང་གི་རིམ་པ་བཞིན་བཞོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལེ་ཚན་རེའི་དཀར་ཆག་རེ་བྱར་
ཕྱིས་བྱས་མེད།

བྱུང་ཐོབ་ཅག་ལེ་ལེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་ནས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེས་ས་ནས་ས་མགུར་བརྒྱགས།

ལེ་ཆན་ ༣༩ ཡི་དཀར་ཆག་འདི་མ་གྱི་མེད་མོད། རྒྱ་སྒྲིག་པས་ལེ་ཆན་དེའི་བཞེད་བྱའི་
ནང་དོན་གཙོ་གནད་ཁག་ཅུལ་སྟོན་གྱིས་མིང་གསལ་བའི་དཀར་ཆག་བསྒྲིགས་ཁྲལ་བྱས་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ལེ་ཆན་མང་ཆེ་བའི་བཞེད་བྱ་ཐུང་ཐུང་གྲངས་མང་བས་ལེ་ཆན་དེའི་བཞེད་བྱ་
གཙོ་བོ་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་བཏག་ཏུ་ཅང་དཀའ་ན་ཡང་། དཀར་ཆག་གཟིགས་བདེ་ཙམ་
གྱི་ཁྲུང་བར་བྱས་དེ་ལེ་ཆན་དེར་མིང་རེ་བཏགས་ཁྲལ་བྱས་ཡོད་ལགས།

ལག་བསྐྱར་ན་སྒྲིག་བས། ༢༠༠༧ ལ ༢༩ ལ།

༡༡། བྱུ་བོ་ལ་ཉལ་རེ་སེ་བོ་ལས་ཉལ་སེ་རིན་ཆེན་གྱལ་
 མཆན་གྱི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ས་
 ཉམས་མགར་ལེ་ཆན་བཅས་བཞགས་སོ།*

༡) ༡༡། (༡༧) རྩ་མོ་གྲུ་ཏུ། རི་བཅུན་དོན་ལྡན་སྒྲུ་མ་ཆོས་གྱིས་གྱལ་། རྒྱུ་མ་ལ་རང་བྱུང་
 རང་གྲོལ་སྒྲོན་ལས་འགྲུབ། ཁྱི་མེད་རྣམ་དག་སྒྲོན་གྱི་དྲི་མ་བྲལ། དུས་གསུམ་བདེར་
 གསེགས་བཀའ་ཡི་ཟབ་མོ་རྟེན། (༡༨) ཡོང་མའི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་རྫོགས།
 བསམ་བ་སྒོ་མཐུན་རིག་པའི་གནས་ལུགས་གསལ། ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན་མ་བྱ་གཅིག་དུ་
 འདྲེས། ཟུང་པར་ཟེལ་བཞོན་བདེན་མེད་ལྟར་འེར་གོ། འགའ་རྒྱུད་དུས་སྒྲིལ་གསར་དུ་གྲིས་པའི
 མ་གྱི་གསུམ་བུ་ནི་ལ་མ་རྟོལ་པར་མ་གྱི་དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་མགོ་མཐུག་ཡོངས་ལ་འགའ་རྒྱུད་པ་བ་རྟོན་
 འཐུག་གིས་མི་འདུག་པས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད། ཁྱི་གྱིས་སྟན་རྒྱུད་ཐབས་གྱི་གོ། སྦྱིང་རུས་བྱས་
 བ་ལེ་ལོ་ཐབས་གྱིས་དག། བྱང་རྒྱལ་སེམས་གྱི་སྦྱིང་པོ་ལ། འཆོ་སྦྱང་མ་དགོས་ཐབས་གྱི་
 ཆོས། རིག་པ་དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་ཆོས། ཏྲང་དོན་ངེས་དོན་སེམས་གྱི་གནད། (༢༡)
 རྒྱུན་བསགས་སེས་པས་གདུལ་བྱ་སྦྱངས། (མ་གྱི་གཉིས་པར་འདུས་བྱས་སྦྱངས་མཐུམ་པར་འདུལ་
 ཟུ་ཟེར་བ་འདུག) ཆོ་རབས་གྲངས་མེད་སྒྲུ་མ་མང་དུ་བསྐྱེད། བཅོམ་རྣམས་བསགས་པ་
 དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་རོག། རྩི་རྩི་འཆང་ཆེན་མན་ཆོད་དང་། ཁྱི་ཅན་མག་གྲུ་ཡན་ཆོད་
 དང་། ཁྱི་རྒྱལ་སྦྱིང་དོར་ཐབས་གྱིས་ལོན། ལུང་བསྟན་ཐབས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ། བཅ་ཆོག་
 རབ་གནས་མཐུན་པའི་གཙོ། རོ་མཆར་རིན་ཆེན་ལྟར་འེར་སྒྲེས། (མ་གྱི་གཉིས་པར་རོ་མཆར་རིན་

* རྩ་མོ་ལྷན་ ༡༧ ཡོང་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དུ་མེད་ལག་གྱིས་དཔེ་རྟེན་མ་གྱི་དང་པོར་བཞག་པ་དཔེ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་མང་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་མཁུང་བཞགས།

ཆེན་ལྷལ་མཚན་ངས། གསུམ་བར། རོ་མཚར་རིན་ཆེན་ལྷལ་མཚན་དང། ཟེར་བ་འདུག། །ལུས་མང་པོ་གྲངས་
སྤངས་སྤི་ལམ་འདྲ། (༢༥༡) བ་ལྷལ་ (མ་ལྷི་གསུམ་བར། བར་དེར་ལབ་ལྟ། ཟེར་བ་འདུག།) །རིན་ཆེན་
མཁའ་འགྲོའི་སྐྱབ་གནས་ན། །མ་ནི་མགོན་པོ་ལྷལ་གྱི་མཚན། །མ་ནི་འདན་བ་ཨ་ཡོད་མ།
།དྲིན་ལན་མ་མེད་ཆེ་བའི་ལྷིར། །མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་རྟོག་པའི་ལག་ཆགས་
བསག། (མ་དཔེ་གནིས་ལར། མདོ་དབྱས་ཁམས་སུ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་བསག། ཟེར་བ་དང། མ་དཔེ་གསུམ་
བར། མདོ་སྤང་ཁམས་སུ་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་བསག། ཟེར་བ་འདུག།) །རྫོ་རྩེ་འཆང་གི་དྲུང་དུ་ཆད་མེད་
ཡོན་དན་འདྲ། །ཉེ་ལོའི་དྲུང་དུ་ཤེས་རབ་བྲགས་པ་གསལ། །རྣ་རོའི་དྲུང་དུ་འབྲོམ་སྟོན་ལོ་རྣ་
ཟེར། །མར་པའི་དྲུང་ (༢༥༢) དུ་རྩྭས་སྟོན་ཆོས་རྩོམ་ཟེར། (མ་དཔེ་གནིས་ས་གསུམ་བར། མར་པའི་
དྲུང་དུ་རྩྭ་སྟོན་ཆོས་རྩོམ་ཟེར། ཟེར་བ་འདུག།) །མི་ལའི་དྲུང་དུ་རས་ལྷུང་རྩོ་རྩེ་བྲགས། །དྲགས་པའི་
དྲུང་དུ་གསལ་སྟོན་སྟོམ་ལྟ་ཟེར། མ་དཔེ་གནིས་ལར། སྟོམ་ཤར་ཟེར། དཔེ་གསུམ་ལར། སྟོམ་པོ་ཟེར། ཟེར་
བ་འདུག།) །མག་གའི་དྲུང་དུ་སྐུས་གྱི་ཆུལ་བཟུང་བའི། །བསྟན་པ་འདི་ལ་བན་པའི་མི་བའི་ནི།
།ལེ་ཤེས་མེད་གེ་སྒྲ་ཉག་སྒྲིམ་རིང་དང། (མ་དཔེ་གནིས་ལར། མི་ནག་སྒྲིམ་རིང་དང། ཟེར། གསུམ་བར་
མེ་ཉག་སྒྲིམ་རིང། ཟེར། །གཙང་བ་རྒྱ་རས་རིན་ཆེན་ལྷལ་མཚན་དང། མ་དཔེ་གནིས་བར་གཙང་བ་
རྒྱ་རས་རིན་ཆེན་ལྷལ་མཚན་དང་བཞི། ཟེར། དཔེ་དང་པོ་གསུམ་པ་མཚན་ངས།) །ཁབས་པད་དྲི་མེད་སྤྱི་
པོས་ཆུལ་སྤངས་ནས། །བསྐབ་གསུམ་ཡོན་དན་ (༢༥༣) ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས། །ཆེ་

ཞལ་ལུང་དུ་འདི་ལྟར། ལུས་པ་ཐོབ་པའི་ཉག་གསེ་རིན་ཆེན་ལྷལ་མཚན་གྱི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་རྣམས་མ་
འོངས་ལུང་བསྟན་དང་བཅས་པ་བཞགས་པོ། །ལྷིར་འོང་རྣམས་གྱིས་གསུངས་དང་བན་ཡོན་ཆོས་
གསུངས་པོ། །ཆོས་པ་འདི་དང། ༡ ཡང་ཤོག་སྒྲེབ་ བཅ ཡོད་པའི་དྲུག་སྟེང་ཅན་གྱི་དབྱ་མེད་ལག་སྒྲིམ་
དཔེ་རྫོང་མ་ལྷི་གནིས་པ་དཔེ་ཞལ་བྱང་དུ། ཉག་མེ་བསྟན་བཅོས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཞགས་པའི་དབྱ་
རྩྭས་ལགས་པོ། ཟེར་བ་ཞིག་དང། ༢ ཡང་ཤོག་སྒྲེབ་ ༧༧ ཡོད་པའི་དྲུག་སྟེང་ཅན་གྱི་དབྱ་མེད་ལག་
སྒྲིམ་མ་ལྷི་གསུམ་པ་དཔེ་མགོ་བཅོད་ཞལ་བྱང་དུ་འདི་ལྟར། ལུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉག་མེ་མོའི་གསུང་
འབྲམ་སྟོན་དུ་རོ་མཚན་པ་བཞགས་པོ། ཟེར་བ་ཞལ་བྱང་མ་འདྲ་བ་ཁག་གསུམ་དཔེ་བསྟར་ཞལ།

ལྷ་མོ་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རལ་རྣམ་ཐར་མ་མོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞུ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བརྟགས་

ཐག་ཆོད་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ས་དཔར་ཡང་བསྐྱར་། འད་པ་ཆེ་བས་བདག་གིས་བསྐྱར་བ་ཐོབ།
འེས་པར་ཐག་ཆོད་མཁུང་འགྲོའི་དཔོན་གྲུབ་པ་ནང་། བླ་མས་ལུང་བསྐྱར་དོན་གཉིས་མཐའ་
ཏུ་བྱིན། བླ་ར་ཁམས་ཉག་མེད་ལུལ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་ཆོགས་འགྲིགས། བླ་མས་བསྐྱར་བའི་
སྐར་བ་རིན་ཆེན་སྒོ་སྒོས་དང་། ལ། བླ་སྐྱོན་ཚུལ་དུ་ཡུལ་ཁམས་བཅེག་གིས་བསྐྱར། སྐར་
བ་མཐུན་པས་ཐབས་ཀྱིས་རྟགས་དན་བྱས། འདུལ་ཁའི་པ་མོང་ན་རས་བྱིད་བ་དང་། ཁོ་
མོའི་སྒྲིང་རྩར་ཐབས་ཀྱིས་ལོན་བ་དང་། རིན་ཆེན་དདུལ་གྱི་གསོན་སྒྲིང་ལོན་བ་དང་། ལྷ་འདྲེ་
དམ་བཅགས་རི་པོ་གཅིན་བཞིག་དང་། ལུག་ལག་ཁང་ཆེན་ཁྲར་ཆེས་བྱས་བ་དང་། བར་
སྐར་འཆའ་ཆོན་ཆར་འབྲུ་བྱས་བ་དང་། ཉི་མའི་ (༡༩༩) ལུ་མགལ་དུ་བཅགས་བ་དང་།
ལལ་སྐྱིན་མོང་ནས་གཡུ་འབྲས་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱུད་གི་སྐྱོགས་ནས་མཁུར་མདུད་བ་དང་།
ལར་སྐར་སྒྲིང་པ་གས་པ་བསྐྱར་བ་དང་། ལྷ་བདུད་མོ་མོ་བྱན་དུ་བཞག་བ་དང་། རྒྱུང་འདྲེ་མོ་
མོ་བཅོན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། ཆམ་པས་འཕོང་བཅོང་ཆར་པ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱིག་མོ་བཅགས་ནས་
རྒྱལ་འཕོང་བསྐྱར་བ་དང་། ཁང་རྒྱུ་ཐབས་ནས་མི་སྒྲིག་བསྐྱར་བ་དང་། རིན་ཆེན་ཁུལ་
འདྲོད་ (༢༠) དག་བཞེངས་བ་དང་། སྐར་པའི་ལྷག་ནས་པག་བསྐྱོགས་བ་དང་། ལྷན་མོ་
རན་རིགས་ཐབས་ཀྱིས་མཁུར་བ་དང་། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ལྷན་མོ་བཟང་རིགས་ཐབས་ཀྱིས་བཀུར་བ་
དང་། ཟེར་དཔེ་གསུམ་བ་དང་མོ་མཆོངས་) ལམ་ཁོན་རྩ་རན་རིགས་སྒོ་བས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བ་དང་། མ་
དཔེ་གསུམ་པར། ལམ་ཁོན་རྩ་བཟང་རིགས། ཟེར་བ་འདུག) ལམ་རྒྱུ་ལ་ལྷན་བ་ལྷན་སྒོགས་བ་དང་།
སྐྱག་མོ་ལ་གདང་དག་སྒོགས་བསྐྱར་བ་དང་། མ་རོང་གྲུ་མོ་ལམ་རན་བསལ་བ་དང་། མ་དཔེ་
གསུམ་པར། མི་རོང་གྲུ་མོ་ཟེར་བ་འདུག) ལྷག་མར་སྒོ་ལ་གར་ཆུབ་བཅགས་བ་དང་། མ་དཔེ་གཉིས་
པར། ལྷག་དམར་སྒོ་ལ་གར་ཆུགས་བཅགས་བ་དང་། ཟེར་དཔེ་གསུམ་པར། དཀར་ཆུག་བཅགས་བ་དང་། ཟེར་།
(༢༡) ཁི་མགོན་དཀར་པོ་འགགས་གྲུད་བྱས་བ་དང་། མ་དཔེ་གཉིས་པར། མི་མགོན་དཀར་པོ་
འགག་དུད་བྱས་བ་དང་། ཟེར་། ལྷ་འདྲེའི་ཆར་པ་བྲལ་དུ་ལོན་བ་དང་། ལྷ་སྒྲིམ་སྐར་ཆོག་པག་

གྲུག་མེད་ཅག་མེ་མོ་མི་སྒྲིལ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ཡོངས་ལྟར་བསྒྲུན་ཞལ་ཆེས་མ་ཅག་མ་གྲུང་བཞུགས།

མགོ་བཙུག་པ་དང་། ༡༥ དཔེ་གསུམ་པར། མགར་ཆོག་ཟེར། །སྤྱ་རྒྱལ་གཙུག་ནག་བྱ་བྱ་བྱིད་པ་དང་།
(མ་དཔེ་གཉིས་པར། གཙུག་ནག་ཡོད་བྱར་འབྱིད་པ་དང་། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། གཙུག་ན་རིམ་ཆེན་པོར་བྱ་བྱིད་
པ་དང་། ཟེར།) བསྐྱེད་རང་སྤྱི་རྒྱལ་པ་འཕྱིགས་པ་དང་། མ་རྒྱུ་ལྷ་འདྲེ་མི་ཆོ་འབྱུལ་བཙུག་པ་
དང་། བཀའ་རྒྱུད་བདུན་གྱི་རབ་ཆུས་བྱས་པ་དང་། །བྱས་མགོན་ལ་སོགས་མ་ཡོངས་
ལྟར་བསྒྲུན་དང་། མཆོལ་སྤེང་ ༡༥༡) ཏུ་བྱལས་དམ་ཞལ་གཟིགས་དང་། བཀ་མོ་གྱུ་ལི་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆགས་རྒྱལ་དང་། (མ་སྤྱི་གསུམ་པར། མག་གསུམ་གཙུག་ལས་ཁང་གི་ཆག་ཅོད་དང་།
ཟེར། །རྣམ་པར་སྤྲང་མཛོད་ལ་སོགས་རིགས་ལྡུས་ཀྱང་། ཞལ་བདུན་པར་བྱ་ནས་མཁར་
བཞུགས་པ་དང་། འབང་བསྐྱར་ལ་སོགས་ཐལ་ཆོས་མཛོད་པ་དང་། འཁྲོང་ཁར་ནང་པར་ཡི་
དམ་ཞལ་གཟིགས་དང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། དཔོངས་ཀ་ནང་པར་ཡི་དམ་ཞལ་གཟིགས་དང་། ཟེར། དཔེ་
དང་གསུམ་མཆོངས་། །བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་གསང་སྤྱགས་གསུང་ཡང་མོས། མ་སྤྱི་གསུམ་པར་
བདེ་དབྱེས་ལ་སོགས་གསང་སྤྱགས་ཆས་ཡང་མོས། ཟེར་བ་འདྲག་། མགོན་པོ་ལ་སོགས་རིགས་ལྡུ་
སངས་རྒྱས་སོགས། (མ་སྤྱི་གསུམ་པར། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་རིགས་ལྡུ་སངས་རྒྱས་སོགས། ཟེར་བ་
འདྲག་། མཁའ་འགྲོ་ལྷུས་གྲུར་ཀུན་ལ་ ༡༥༣) དབང་བའི་རྒྱལ། །འཁོར་འདས་བྱ་བ་གཅིག་བྱ་
རྒྱུས་པར་གྲུར། མ་དཔེ་གཉིས་པར། །འཁོར་འདས་བྱེ་བ་གཅིག་བྱ་རྒྱུས་པར་རྒྱར། ཟེར། དཔེ་དང་མོ་དང་
གསུམ་པ་མཆོངས་།) ཅག་མེད་ལུས་སྤངས་བྱ་བ་འགའ་ཅས་འབྱུག་། །གྲུགས་སྤྲན་ཅུང་ཞིག་ཁོ་
པོས་ཐབས་ཀྱི་འབྱུག་། རྒྱ་མོད་ཀྱན་གྲུགས་ཅག་མེད་བསྐྱར་པ་ལ། ཅེས་སྤྲོད་མེད་པས་ཁོ་
པོའི་རང་འདོད་བྱལ། ཅེས་ལ་སྤང་བས་དེ་ན་འབྲེལ་འགའ་ཅས་བསྒྲིགས། །སྤྱིགས་བཅུ་ལི་
ཞིང་ཁམས་མཐར་རྒྱག་གང་བཞུགས་ལ། ༡༥༥) །སྤྲང་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་མི་མཉེས་ངས་མ་
བྱས། །སྤྱ་མི་ཀུན་གྱི་སྤྱབས་གནས་དམ་པ་བྱས། །བསམ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་འགའ་ཅས་
འབྱུག་། །ད་རེས་གདུལ་བྱ་མེད་པས་སྤྱ་རེ་ཅས། །སྤྱི་མའི་ལས་འཕྲོ་འགྲོ་དོན་སྤབས་ཀྱིས་
བྱེད། །འགྲོད་མེས་མེད་པའི་ནས་ཡང་བདེ་བ་འབྱུག་། །སྤྲན་ཅིག་སྤྱེས་སྤྱོར་བྱག་ཆེན་གཙོ་

ཡུལ་ཐོབ་ཀྱི་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་ས་མོངས་ཡུང་བསྐྱེད་ཐལ་ཆེས་མཁས་མགུར་བཞགས།

མོར་འཛིན། །ལྷ་སྒྲོམ་སྦྱང་འབྲས་ (མཇ) མཐར་ཐུག་སེམས་ལ་རྫོགས། །རྩ་འབྲུལ་བྱ་འདས་
སྦྱོན་པའི་བྱ་སྦྱང་འདི། མ་དཔེ་དང་གཉིས་མགོ་མཐུག་ལ་བསྦྱོན་པ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱོན་པ་དུ་བཅས་ཡོང། དཔེ
གསུམ་པར་སྦྱོན་པ་ཤིས་འདུག་། །བསྐྱེད་པ་ཡུན་དུ་སྤྱང་བ་ཁོ་བོས་ཤེས། །སི་བདེན་ཟེར་ཡང་
བདེན་རྒྱུན་དེ་སྤྱང་མས་ཤེས། །ཉག་སེ་སྦྱོ་ཡང་རྒྱན་གྱི་སྤང་པོ་མིན། །བདེན་མིན་རྒྱན་མིན་དྲང་
དོན་མིན་པོ་ཆེ། །ངེས་དོན་སེམས་ལ་ལྟང་མོ་ལྟ་འདོད་ན། །ཉག་སྦྱོན་དབྱངས་བའི་སེམས་ལ་
འབྲུག་པར་ཟ། །མ་ཕྱི་གསུམ་པར། ཉག་སྦྱོན་དབྱངས་མགུར་སེམས་ལ་འཛོག་པར་ཟ། ཟེར། །སྒྲིབ་པ་
དབྱངས་ (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །སྒྲིབ་པ་སྤྱང་ཕྱིར་དམན་པ་བཟུང་བས་འཛིང་། ཟེར། །སྤྱིར་དམན་པ་བཟུང་
བས་ཆེས་ས། (མཇ) །གང་པར་གང་ཡུང་སེམས་སི་གནད་དང་བསྐྱེད། །ཁྱི་རབས་སྒྲལ་ལྟར་དོན་
དུ་འགའ་ཅམ་གྱིས། །ཁོ་བོའི་ཡོན་ཏན་མང་དུ་དྲན་པར་གྱིས། །ཁྱི་རབས་བསྐྱེད་པ་ཆེ་བ་དེ་ལ་
བྱང་། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར། །བསྐྱེད་པ་ཆེ་བ། ཟེར། །རང་གཞན་ཀུན་ལ་གཏན་དུ་འཛིང་
བའི་ཐག །འཛིག་རྟེན་བ་འདི་ལ་སྦྱོ་གནད་ཀུན་གྱིས་མཛོད། མ་དཔེ་གཉིས་པར། །འཛིག་རྟེན་བ་འདི
ལ་སྦྱོ་མོག་ཀུན་གྱིས་མཛོད། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། །འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་འདི་ལ་སྦྱོ་གང་མཛོད། ཟེར།
།པ་ཚུགས་ལག་ཁང་འདི་མཁའ་འགྲོས་ཡུང་བསྐྱེད་ནས། །ཁྲ་ནས་ཐོས་པས་སྤྱོད་དཔོན་སྦྱོན་ལམ་
འབྲུག་ །ཁ་ལག་གང་ཐེབ་ (མཇ) ། སྤྱི་མ་ཚོ་རྒྱན་ཡུལ། །ལྷ་བཟོ་ཚུལ་བྱིས་པ་རིན་ཆེན་ལེ་
ཤེས་བཟང་པོ་དང་། །སྦྱོན་ལམ་རིན་ཆེན་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །གྲང་མཁན་ཨ་ཁྲི་གྲོ་
མཁན་མི་སྦྱོན་པ་ཁིང་རྣམས། །རྩི་རྩི་འཆང་དང་གཉིས་མེད་མཆོག་ཐོབ་འབྲུག། །སྤྱི་ནས་
བསྐྱེད་པའི་ཞིག་རལ་གསོ་བ་ལ། །རྣལ་འབྱོར་མི་འབྲུར་བྱུག་པའི་མཆོན་ཅན་འབྱུང་། (མཇ) །
།གཞན་ལས་གསོ་བར་གྱུར་ན་ནི། མ་ཕྱི་གསུམ་པར། །གཞན་མས་གསོ་བར་གྱུར་ན་ནི། ཟེར་བ་འདུག།
ཡུལ་དུ་སི་དགོ་སྦྱ་ཆོགས་འབྱུང་། །ཁིང་གི་གཡུ་འབྲུག་ཁ་སྦྱང་དགོས། །རྩི་དུ་སྒྲལ་བ་སྦྱོང་
དགོས། །ས་ལ་བྱ་བྱང་བསྦྱལ་མ་དགོས། །གལ་པར་འབྲུ་བྱ་བྱང་ས་མི་ཆགས། མ་ཕྱི་གསུམ་པར་
བྱ་བྱང་མས་མི་ཆགས། (ཟེར་བ་འདུག) །ར་དང་སྦྱོན་དུ་མཐར་ཆད་ཡོད། །རང་ཅོག་ལ་སོགས་ནི་སྦྱས་

གུལ་ཐོབ་ཅན་ལ་ཤི་ལོ་མི་སྒྲིལ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ལོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཅམས་པ་གྲུར་བཞུགས་

རྩོམ་པ་ཡོད། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། ༥ ལྷལ་འབྲི་བྱེད་གྱི་རྩོམ་པ་ཡོད། ཟེར། །རྩལ་རི་ཤོ་བ་གནས་གྱི་
སྒྲིན་རྩོམ་པ་ཡོད། (མ་དཔེ་གནིས་པར། ༥ རི་ཤོ་བ། ཟེར་འདུག །དཔེ་གནིས་གསུམ་མཚུངས་) །དི་ཙེ་གང་གིས་
རྩོམ་པ་ཡོད། མ་དཔེ་གསུམ་པར། དི་ཙེ་གངས་གྱི་རྩོམ་པ་ཡོད། དཔེ་དང་གནིས་མཚུངས་ །མི་བ་
ཤོད་མཐོན་པའི་རྩོམ་པ་ཡོད། མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཅེ་ཤོད་མཐོན་པའི་ཟེར་འདུག །ཤོད་རྒྱལ་ཅེ་
རྩལ་གྱི་རྩོམ་པ་ཡོད། (མ་དཔེ་གནིས་པར། ཤོད་རྒྱལ་ཅེ་རྩལ་གྱི་རྩོམ་པ་ཡོད། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར།
ཤོད་རྒྱལ་ཅེ་རྩལ་གྱི་རྩོམ་པ་ཡོད། ཟེར། །རྩལ་ཤོ་བ་ཤོ་ཙེ་རྩོམ་པ་ཡོད། །མ་གནན་པོ་མ་རི་རྩོམ་
པ་ཡོད། །མ་དཔེ་གནིས་པར། མ་གནན་པོ་མ་རི་རྩོམ་པ་ཡོད། ཟེར། གསུམ་པར། མ་གནན་སྒྲིལ་ར།
ཟེར། །རྩོམ་ཐང་ལྷའི་རྩོམ་པ་ཡོད། །རྩོམ་རྣམས་པའི་རྩོམ་པ་ཡོད། (མ་དཔེ་གནིས་པར། །རྩོམ་
རྣམས་རི། ཟེར། གསུམ་པར། །རྩོམ་གནས་རི། ཟེར།) །ཤོད་མཐོན་དེ་མཐོན་རྩོམ་པ་ཡོད། མ་དཔེ་གནིས་
པར། ཤོད་མཐོན་དེ་མཐོན། ཟེར། གསུམ་པར། ཤོད་མཐོན། ཟེར། །རྩལ་ཤོ་བ་གང་གི་ ༡༩༩༡ རྩོམ་པ་ཡོད།
མ་དཔེ་གནིས་པར། གསུམ་པོ་གང་གི་ ཟེར། གསུམ་པར། གསུམ་པོ་གངས་གྱི་ ཟེར།) །ཡུང་ཤོད་བདུད་གྱི་སྒྲིན་
ཡོད། (མ་དཔེ་གནིས་པར། ཡུང་ཤོད་བདུད་གྱི་སྒྲིན་ཡོད། ཟེར། །དཔེ་གནིས་གསུམ་མཚུངས་) །བསྐྱར་པ་སྤང་
སྒྲིན་མཐོན་དུ་བཟུང་། །བཀའ་རྒྱུད་བདུན་གྱི་སྤང་མཐོན་རྒྱལ། །ཤོ་ཤོན་ན་སྒྲིལ་འདྲེས་དུ་ཁོང་།
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཤོ་ཤོན་ན་སྒྲིལ་འདྲེས་དུ་ཁོང་། ཟེར། དཔེ་དང་གནིས་མཚུངས་) །དེ་དུས་ཁོང་ནས་
སོ་སོར་བཀྲོལ། །སྒྲིལ་ཤོན་ལ་ཐག་ར་བྱེད་དུ་ཁོང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །སྒྲིལ་ཤོན་ལ། ཟེར།) །དེ་
དུས་ཁོང་ནི་སོ་སོར་བཀྲོལ། །མི་རབས་བདུན་ཙམ་མེད་ནི་ཁོང་། །དེ་དུས་ཁོང་ནས་སོ་སོར་
བཀྲོལ། །ཅལ་བྱའི་སྒྲིལ་ཤོན་སྒྲིལ་བྱེད་དུ་ཁོང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཅལ་བྱའི་ཤོན་སྒྲིལ་བྱེད་
དུ་ཁོང་། ཟེར། དཔེ་དང་གནིས་མཚུངས་) ༡༩༩༢ དེ་དུས་ཁོང་ནས་སོ་སོར་བཀྲོལ། །གསེར་སྒྲིལ་
ཐབ་ཐངས་བྱེད་དུ་ཁོང་། །དེ་དུས་ཁོང་ནས་སོ་སོར་བཀྲོལ། །ནང་འབྲུག་སེལ་བུར་འགྲོ་དུས་
ཁོང་། (མ་དཔེ་གནིས་པ་དང་གསུམ་པར། །ནང་འབྲུག་ཐིང་བུར་འགྲོ་དུས་ཁོང་། ཟེར།) །དེ་དུས་ཁོང་ནས་སོ་
སོར་བཀྲོལ། །མ་སྒྲིན་ནང་དཔེ་བྱེད་དུ་ཁོང་། །དེ་དུས་ཁོང་ནས་སོ་སོར་བཀྲོལ། །བན་དེ་ར་ལྟ་

ཐུག་ཐོབ་ནག་ཤེ་མེ་མོའི་ཕྱིས་རབས་རྣམས་ཐར་ས་ལོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆོས་ས་ཉམས་མཁུར་བཤུགས།

ཁྱོད་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། མཚོད་ཁང་ལ་བཤའ་ཁང་བྱེད་དུས་ལོང་།
ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། འབོན་པ་དམག་གིས་བསྐྱོར་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་
སོ་སོར་བརྒྱུ་། ཀོ་ལྷིང་གི་ཡུལ་ཁམས་ཇི་དུས་ལོང་། མ་དཔེ་གཞིས་པ་དང་གསུམ་པམ་ ཀོ་ལྷིང་།
ཟེར་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། ལྷུ་ལ་དར་མའི་མཚན་ཅན་ལོང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པམ་ ལྷ་
ལ་དར་མཚན་ཅན་ལུང་།) ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། མ་དཔེ་གསུམ་པམ་ མགོ་ལ་རྒྱུང་མིན་དུས་
ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། ཟེར་བ་ཆོག་ཅང་གཞིས་ཆོལ་པ་ཡོང་། (༡༩༣) རྒྱ་ལུས་འགྲོ་དོན་
བྱེད་དུས་ལོང་། (མ་དཔེ་གཞིས་པམ་ ཇི་ལུ་ ཟེར་འདུག་ དཔེ་དང་གསུམ་པམ་རྒྱུང་ས་) ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་
སོར་བརྒྱུ་། ཁྱི་བྱེད་མཇེ་མོ་རེད་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། ཆོས་ལ་ཉི་
ཆོང་བྱེད་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། འདྲ་ལྷག་མཚན་གསུམ་དར་དུས་ལོང་།
ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། ཆོས་བྱེད་ལྷིག་ལས་འདྲེས་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་
སོར་བརྒྱུ་། ལྷུ་ལ་འབྱོར་བསྐྱར་པ་དར་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། གསང་
སྐྱགས་ལ་ཁྲིམ་བཤད་བྱེད་དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། དུས་རན་སྐྱ་ཆོལ་ས་
འཁྱུང་དུས་ལོང་། (༡༩༤) ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། བཅེན་པ་བས་ཀྱང་རྒྱན་མར་ཅི་
དུས་ལོང་། ཁྱོད་དུས་ལོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུ་། དེ་བས་ཉག་སྒྲིན་ཁ་ཆེམས་འདི་ ཁེབས་སུ་མ་
བཞག་བསྐྱང་ནས་བཞག་ བཀའ་རྒྱུད་བདུན་ལ་བཅོལ་ནས་བཞག་ འང་རང་ནས་ཞིག་ཕྱིན་
བའི་དུས། འང་དབང་མེད་པར་ལྷ་འདྲེ་གཏོང་། ॥

༢) ཅི་ག་རྒྱ་རྒྱ་ཇི་བརྒྱན་བདག་ལ་དགོངས། ལྷུར་ཁམས་ཉམ་མེདི་ཡུལ་དུ་གང་ཡོང་རྣམས།
(༡༩༥) ཆོ་འདི་ཕྱི་གཞིས་ལ་རང་དོན་སྤངས། གཞན་དོན་འགྲུབ་པ་ཁོ་པོས་ཅན། མ་དཔེ་
གཞིས་པམ་ གཞན་དོན་བསྐྱབ་པ་ཁོ་པོ་ཅན། ཟེར་ དཔེ་དང་གསུམ་པམ་རྒྱུང་ས་ ཁྱོར་ལ་རང་དོན་འཁྱུང་བར་
ཤེས། འདི་སྤྱི་ཆོས་ལ་མི་ཉི་ཡང་། ཁྱི་བྱེད་ཆོག་ལ་ཉེ་མ་ཉི་ འདེས་ཉག་མེདི་མི་ཉི་ཡང་།

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་ཤེ་སེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་འཕྲན་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་སྐུང་བཞུགས།

ཁྱི་མ་ར་ཉག་སེའི་ཆེ་བ་བཞེད། །འདི་རྩ་སྟོ་བ་མི་ཉན་ཏེ། ཁྱི་མ་ཉག་སེ་བཙལ་མི་རྟེད། །སྒྲིན་ས་
ཐོས་པའི་སྟེ་དཔོན་འདི། །ཨ་ཙོ་ཡལ་གྱི་སྒྲིན་མིན། ཨ་ཙ་ཡལ་གྱི་སྒྲིན་མིན། །ཁྱོ་སྒྲིན་སྒྲི་
སྒྲི་ (༡༥༧) རྒྱུ་མིན། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁོ་སྒྲིན་སྒྲི་ཟེར་འདུག། (དཔེ་དང་གསུམ་མཐུངས་) །མགོ་
དཔོན་བཙན་གྱི་སྒྲིན་མིན། །སྒྲིན་ཆེད་སྒྲིན་པའི་སྒྲིན་མིན། །ཐམས་ཅད་རིན་ཆེན་སེམས་གྱི་
དྲིན། །སྒྲིན་ཆེ་སྒྲིན་མ་རྩེ་ཡི་དྲིན། །ཉག་ཏུ་དང་བ་ཆེ་བའི་དྲིན། །སྒྲིན་རྩས་སྒྲིན་སྒྲིན་པའི་དྲིན།
།དམན་ས་ཉག་ཏུ་བཞུང་བའི་དྲིན། །སེམས་ཉིད་འོ་ཤོས་པའི་དྲིན། །འབྲས་བུ་སེམས་ལས་
རྟེན་པའི་དྲིན། །འཛིག་རྟེན་ཆགས་སེམས་སྤང་བའི་དྲིན། །སྟོ་ཐག་ནང་ནས་ཆོད་པའི་དྲིན། །རྩེ་
ཆོས་ (༡༥༨) །ཡིད་གཉིས་མེད་པའི་དྲིན། །ཐུབ་པའི་རྩམ་ཐར་སྤྱོད་པའི་དྲིན། ཁྱི་མ་དང་དུ་སྤྱང་
བའི་དྲིན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་དྲིན། །དྲང་འོན་ངེས་དོན་འབྱེད་པའི་དྲིན། །ས་བརྩུ་ལམ་
ལུ་སྤྱངས་པའི་དྲིན། །སྤྱང་སེམས་ས་ལུ་འདྲེས་པའི་དྲིན། །ཉིད་འཛིན་དབང་མཆོག་ཐོབ་པའི་དྲིན།
དྲིན་མེད་ཡོན་ཏན་བསམ་མི་ཁྱབ། མ་དཔེ་གཉིས་ས་རང་གསུམ་པར། རྩེ་མེད་ཡོན་ཏན་ཟེར་དྲིན་ཤེས་
དཀྱིལ་འཁོར་སེམས་ལ་རྟོགས། མ་དཔེ་གཉིས་ས་གསུམ་པར། རྩེ་མེད་འཁོར་འངས་སེམས་ལ་རྟོགས།
ཟེར་བཞོག་རྒྱང་གཅིག་ཤོས་བ་ཡོད། །སྒྲིན་ཡང་ (༡༥༩) ཡུག་ཆེན་ཉམས་སྤྱ་སྤྱངས། །ད་ཡང་ཡུག་
ཆེན་ཉམས་སྤྱ་ལེན། ཁྱི་མ་ཡང་ཡུག་ཆེན་ཉམས་སྤྱ་ལེན། །ཉམས་ལེན་ཡུག་ཆེན་རྟེན་འབྲེལ་
འགྲིགས། །སྟོ་ཟང་ཆོས་ཟང་ཉག་སྒྲིན་ང་། ཁྱི་མ་སྒྲིན་བས་ཁྱི་བཞག་དཔོས། མ་དཔེ་གསུམ་པར།
ཁྱི་མ་བཞག་པའི་ཟེར་། ཁྱི་བཞག་ཉག་སྟེའི་ཡུལ་དུ་སྟེད། །སྟེ་དཔོན་རིན་ཆེན་མཐུལ་སྟེད། །ཁམ་པ་
འགྲོའི་ལུང་འཕྲན་ཐབས་གིས་འགྲུབ། །ཕག་གྲུ་དཔོན་པའི་ཆགས་ཆོད་ཡོད། །འཁལ་གྱི་ད་
༡༥༩ བདུན་གྱི་གྲོ་འགོ་བས་ཆར། །ནང་རྫོང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ནི།

༡ མགོ་ཉག་མི་ལ་མེད་པ་ཡི། །ཆོས་སྒྲི་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་བུམ་པའི་ནང་རྫོང་ལ། མ་དཔེ་
གསུམ་པར། སྒྲི་འབྲས་རང་རྫོང་ལ་ཟེར། །དེ་ལོ་བ་ཡི་དབྱེ་ལོ་ཡོད། །སྟེ་བ་བདུན་པའི་ས་ཁྱག་
ཡོད། །ནམ་མཁའ་མཛོད་གྱི་སྒྲི་བ་ཡོད། །འཚོས་ལྷན་རྩལ་པའི་སྒྲི་མཐུ་བ་ཡོད།

འཕགས་པ་གྲུ་སྒྲུབ་གྱི་ཐངས་བུམ་ཡོད། །མགོན་པོ་བུམས་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཡོད། །རིང་
བསྐལ་གཤུ་མཐོང་གོལ་ཡོད། །གཡུ་སྒྲིན་གོང་གི་གཡུ་འབུམ་ཡོད། །ཐབ་ཆོས་སྤྱིང་གི་
མར་མེ་ཡོད། །གྲུ་སྒྲུབ་གྱི་སྐུ་མ་གོང་ཁྲག་ཡོད། །(མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྐུ་མ་གོང་ཁྲག །ཟེར་)
ཞོ་རྒྱན་གྱི་ཆོས་ (༡༩བ།) ལའོར་བདུན་ཅུ་ཡོད། །(མ་དཔེ་གསུམ་པར་གསུམ་པར། ཞོ་རྒྱན་གྱི་
ཆོས་སྒྲོང་བདུན་ཅུ་ཡོད། ཟེར་བ་འདུག) །དམ་པའི་སྤྱིང་ནོར་ཐག་ཆོང་ཡོད། །འག་མོ་ཆོས་
འབྱུང་བསྐྱེལ་མ་ཡོད། །ཆོན་དན་གྱི་སྒྲོལ་མ་རང་བྱོན་ཡོད། །ཛོ་བོ་ཇེ་འི་སྤྱག་སྤང་ཡོད།
འབྲོམ་རྒྱས་སྒྲོན་པའི་སྒྲུལ་ཡ་ཡོད། །མ་དཔེ་གསུམ་པར་གསུམ་པར། འབྲོམ་ཇེ་སྒྲོན་ཡ། ཟེར་བ་
འདུག) །རིན་ཆེན་མེལ་གྱི་སྒྲོལ་མ་ཡོད། །གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོའི་སྒྲོ་རྩོ་ཡོད།
འཕངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གྱི་དབྱེ་ལོ་ཡོད། །མཁའ་འགྲོ་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཡོད། །དེ་བས་
ཀྱང་བཀའ་སྤྱད་རྣམས་ལ་གདམ།

- 2 ཉེ་ལོ་པ་ཡི་སྐུ་འབུམ་ནང་ཆོང་ལ། །ཐུགས་འབུམ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་བྱིས། །བཀའ་དང་
བསྟན་ཆོས་མང་དུ་ཡོད། །སྐུ་གདུང་རིང་བསྐལ་མང་དུ་ཡོད། །ཀམ་ཆོས་གྲགས་བཟང་
མའི་ (༡༧ན།) གདུང་རྒྱས་ཡོད། །ཞོ་རྒྱན་བུ་འི་སྤྱག་ཇེས་ཡོད། །ཞུ་མ་ལ་བ་སྒྲོན་གྱི་
རྒྱལ་ཐང་ཡོད། །ཛོ་བོ་ཇེ་ཡི་དབྱེ་ལོ་ཡོད། །བཀའ་རྒྱད་བདུན་གྱི་མན་ངག་སྤྱིང་ནོར་ཡོད།
མཁའ་འགྲོའི་བཟང་དོན་བསྐྱུས་པ་ཡོད། །སེམས་དོན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཡོད། །འདུང་
ཀ་ཡེ་ཤེས་འཆི་བྱེ་ཡོད། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཇེ་ཀ་ཡེ་ཤེས་འཆི་བྱེད་ཡོད། ཟེར། །དཔེ་གསུམ་པར།
ཇེ་ཀ་ཡེ་ཤེས་གྱི་འཆི་བྱེ་ཡོད། ཟེར། །སྐུ་འདྲེ་སྤྱོད་གྱི་སྤྱི་བ་ཤིང་ཡོད། །གསང་བ་སྤྱོད་གྱི་རྒྱ་
འབྲེས་ཡོད། །(མ་དཔེ་གསུམ་པར། གསང་བ་སྤྱོད་གྱི་རྒྱ་འདྲེལ་ཡོད། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། གསང་
བ་སྤྱོད་གྱི་རྒྱ་འབྲེལ་ཡོད། ཟེར། རྒྱ་འབྲེལ་ཡིན་ནམ་) །ཁྱིན་རྒྱ་པས་ཆེ་པའི་ནང་ནོར་ཡོད། །དེ་
བས་ཀྱང་བཀའ་སྤྱད་རྣམས་ལ་གདམ།

- 3 ཉེ་ལོ་པ་ཡི་སྐུ་འབུམ་ནང་ཆོང་ལ། ཉེ་ལོ་ཆེན་པོའི་དབྱེ་ལོ་ཡོད། །ཐུ་གར་གྱི་པདྨ་རང་

ལྷ་མོ་ཉལ་རེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོང་ས་ལྟར་བསྒྲུབ་ཆལ་ཆེམས་ཉམས་མགྲར་བཞགས།

སྒྲིམ་ཡོད། རྩོ་བོ་རྩེའི་ཐུག་ཐང་ཡོད། ཁི་བ་མཆོའི་ཕུག་མེན་ (༡༧༧) ཡོད། འཇུ་རེ་
བའི་དབྱ་ལོ་ཡོད། ཁམས་པ་ཆེན་པོའི་ཆལ་གཙུག་ཡོད། སྤྱི་ནང་གི་ཤོག་དྲིལ་བརྒྱ་ཅ་
ཡོད། མཁའ་འགྲོ་འདུས་བའི་ཡང་སྤྱང་ཡོད། ལྷ་བ་ཐོབ་གཡུ་ལོ་བའི་མེ་ཁྲག་ཡོད། རེ་
ལོ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར་ རོལ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཟེར་
འདུག) སྐྱུ་གདུང་རིང་བསྐྱེལ་གྲངས་ཅན་ཡོད། སྤྱི་མེད་ཆེན་པོའི་བསམ་དོན་ཡོད། (མ་
དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར་ སྤྱི་མེད་ཆེན་པོའི་སེམས་དོན་ཡོད། ཟེར་ རེ་བས་ཀྱང་མགའ་ལྟར་
རྣམས་ལ་གདམ།

- ༥ ཁམས་བའི་སྐྱུ་འདུས་ནང་རྩོང་ལ། རྣམ་པོ་ཆེན་པོའི་གསུམ་ཁེབ་ཡོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར་ རྣམ་
ཆེན་པོའི་གསལ་ཁེབ་ཡོད། ཟེར་ དཔེ་གསུམ་པར་ གསལ་ཁེབ་ཡོད། ཟེར་འདུག) འདྲུང་དཀར་གཡལ་སྐྱ་
འཁྲིལ་པ་གཉིས་ཡོད། འབྲོམ་ལོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཆགས་ལོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཉི་
ལུང་ལོ་ (༡༨༩) རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། མ་དཔེ་གཉིས་པར་ རོལ་ལོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཟེར་ དཔེ་
གསུམ་པར་ ཉི་ལོ་ལོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཟེར་འདུག) ཉི་ལུ་བ་ཡི་དབྱ་ལོ་ཡོད། མ་དཔེ་གཉིས་པར་ རེ་
ལུང་ལོ་ཡོད། ཟེར་ དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) ལྷ་རྩོ་བ་ཡི་གདུང་རུས་ཡོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་
གསུམ་པར་ ལྷ་རྩོ་བའི་གདུང་རུས་ཡོད། ཟེར་) ཁ་རལ་སྒྲོམ་ཆུང་གི་དབྱ་ལོ་ཡོད། ཆོས་རྒྱལ་
འཇགས་བའི་མགལ་ཁྲག་ཡོད། སངས་རྒྱས་དཔོན་པོའི་ཕུག་མེན་ཡོད། རེ་ཞིག་རལ་
བའི་མགལ་ཁྲག་ཡོད། ཡག་སྡེ་པར་ཆེན་གྱི་མགལ་ཁྲག་ཡོད། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར་
ཡག་སྡེ་པར་ཆེན་གྱི་སྐྱ་མཆལ་ཡོད། ཟེར་འདུག) མགོན་རྒྱལ་ཆོས་སྐྱ་རིན་ཆེན་གྱི་དབྱ་ལོ་ཡོད།
(མ་དཔེ་གཉིས་པར་ མགོན་རྒྱལ་ཆོས་སྐྱ་རིན་ཆེན་གྱི་དབྱ་ལོ་ཡོད། ཟེར་ དཔེ་གསུམ་པར་ འགྲོ་ཆོས་སྐྱ་རིན་
ཆེན་ ཟེར་འདུག) འགྲོ་མགོན་ཡུལ་ (ཡེལ་ བའི་སྐྱ་མཆལ་ཡོད། མ་དཔེ་གསུམ་པར་ འགྲོ་
མགོན་ཡེར་ག ཟེར་) ལྷ་གས་བ་རིན་ཆེན་གྱི་གདུང་རུས་ཡོད། སངས་རྒྱས་རས་བའི་དབྱ་
ལོ་ཡོད། མཛད་སྤྲལས་གྱི་ཤོག་དྲིལ་གྲངས་ཅན་ཡོད། (༡༩༧) བཀའ་བསྒྲུབ་བཅོས་གྱི་ཤོག་

ལུག་ཐོག་ན་གཤེས་པའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་པ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞུས་ཆེས་སྒྲིམ་པ་མཁུར་བཞུགས་

བཅུན་རང་གི་ཞལ་བྱིས་ས་ (ཆེས་ས་) ཡོད། །མདོ་བརྒྱ་གསེར་གྱི་སིལ་སྤྱག་ཡོད། །མང་
ཆོང་བསམ་གྱིས་སི་ཁྱབ་ཡོད། (༢༡༢༣) །དེ་བས་ཀྱང་བཀའ་སྤྱང་རྣམས་ལ་གདམ།

6 །དུགས་པོའི་སྤྱ་འབྲུམ་ནང་ཆོང་ལ། །དེ་ལོ་བ་ཡི་དབྱ་ལོ་ཡོད་ །རྒྱ་རོ་བ་ཡི་སྤྱག་སེན་
ཡོད། །མར་བའི་རྣམ་ཐར་ཞལ་བྱིས་ས་ (ཆེས་ས་) ཡོད། །སི་ལ་རྩེའི་མེ་བྱལ་ཡོད། །སྤྱི་བ་
བདུན་པའི་གྲག་ཡོད། །སྤྱན་སྒྲུ་རིན་ཆེན་སེལ་བྱེད་ཡོད། །ཟ་མ་དོག་གི་སྒྲོ་གྲོས་ཡོད།
།འཛིག་རྟེན་བསྐྱར་མ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད། །འདའ་ཀ་ཡེ་མེས་ཀྱི་བཞག་ཐབས་ཡོད། །དྲང་
དོན་རིན་ཆེན་བྱེད་བ་ཡོད། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་མཆོན་འབྲུམ་ཡོད། །གསང་སྤྱགས་
གསར་རྟོང་གཟུངས་འབྲུམ་ཡོད། །ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། །འུག་
(༢༡༢༤) །སྤོང་སྤྱན་སྤོང་གི་རྒྱུད་འབྲུམ་ཡོད། །ཐོ་བོ་རྩེའི་ཞལ་བྱིས་ས་ (ཆེས་ས་) ཡོད།
།རིན་ཆེན་སྤྱ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་ཆོང་ཡོད། །དེ་བས་ཀྱང་བཀའ་སྤྱང་རྣམས་ལ་གདམ།

7 །ཐག་མོ་བྱ་པའི་སྤྱ་འབྲུམ་ནང་ཆོང་ལ། །བཀའ་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་གདུང་རྩས་ཡོད། །ཤྭ་རའི་
བྱ་ཡི་སྤྱག་སེན་ཡོད། །ཚན་དན་གྱི་སྒྲོལ་མ་རང་བྱོན་ཡོད། །རྩི་ཡི་ཚམ་ནག་རང་བྱོན་ཡོད།
།ཐུབ་པའི་སྤྱེས་རབས་ཆང་བ་ཡོད། །སྤྱུ་ཐུ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། །དེས་དོན་གསལ་བྱེད་
གྱི་སྒྲོན་མེ་ཡོད། །སྤྱ་མ་རང་གི་དབྱ་ལོ་ཡོད། །འུག་ཐབས་གཉིས་ཀྱི་སེན་མོ་ཆང་བ་
ཡོད། །མེ་ཆ་མེ་ཁྱལ་ (༢༢) ཆང་བ་ཡོད། །མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྐྱར་ཀུན་སྤྱན་ཡོད།
།དུགས་པོ་འདས་པའི་ཞལ་བྱིས་ས་ (ཆེས་ས་) ཡོད། །རྩི་རྩེ་ཐག་ཐོའི་སྤྱུ་ཐབས་ཡོད།
།རྩི་རྩེ་གདན་གྱི་ཆགས་ཆང་ཡོད། །རྒྱ་ཟ་སྤྱང་ཅུང་ལན་བྲུན་ཡོད། །མ་དཔེ་གཉིས་པར་ རྒྱ་ཟ་
ཆོ་ཆོད། ཟེར་འདུག (དཔེ་རང་གསུམ་མཚུངས་) །ཆོས་རྩེ་སྤྱར་པའི་དབྱ་ལོ་ཡོད། །མདོ་སྤྱགས་
(༢༢) བསམ་གྱིས་སི་ཁྱབ་ཡོད། །དེ་བས་ཀྱང་བཀའ་སྤྱང་རྣམས་ལ་གདམ།

8 །འང་རང་ཉག་པའི་སྤྱ་འབྲུམ་ནང་། །མཆོད་གྲོགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་འབྲུམ་ནང་། །ནང་ཆོང་
བསམ་གྱིས་སི་ཁྱབ་ཡོད། །རིན་ཆེན་སྤྱ་ཆོགས་ཆང་བ་ཡོད། །སྤྱན་སྤྱ་བོད་ལ་གང་རར་

གྲུ་མོ་ལ་ཉལ་མེ་མེ་མོ་ལི་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ནས་ཆེས་མ་ཉལ་མ་གར་བཞུགས།

ཡོད། བར་སྒྲ་མོད་ལ་གང་དར་ཡོད། ཟས་སྒྲ་མོད་ལ་གང་དར་ཡོད། འབྲུ་སྒྲ་མོད་ལ་གང་
དར་ཡོད། སྒྲ་གདུང་མིང་བསྐལ་གྲངས་ཅན་ཡོད། མཛོ་སྒྲགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་
ཡོད། བྲང་དོན་དེས་དོན་བསམ་གྱིས་ (མཛན་) མི་བྲལ་ཡོད། བྲུ་སྒྲས་མ་ཡིན་དྲིན་ལན་
ཚུལ། སྒོན་ལས་འབྲལ་བ་ཉལ་མེའི་ལས། རིན་ཆེན་ཐུན་སྒྲ་ལ་སོགས་ནི། ཁྱི་རབས་
དོན་དུ་དེན་འབྲལ་བསྒྲིགས་བ་དང་། ཉལས་སྒྲང་དེན་འབྲལ་བསྒྲིག་ལུགས་དང་། འདེ
ཙ་ཐབས་ཀྱི་བསྒྲུབས་ལུགས་དང་། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། དཔེ་ཙ་ཐབས་ཀྱིས་བསྒྲིག་ལུགས་དང་།
ཟེར་བ་འདུག) ཁྱོག་ཀྱི་ལ་སྒྲ་མཛུད་ཁྱི་བཞག་རྒྱལས། བཀའ་ཡུང་རྒྱལས་ལ་དམ་པོར་
གདམ། རྒྱལ་ཐར་དྲི་མེད་ཆོས་དཀྱིངས་ཀྱི་མཚོ་ལ། ཉལ་མེའི་བྲུ་སྒྲས་བསྐྱར་བའི་
ཐབས་ (མཛན་) ཏོག་ཅིས། དཀར་ཆལ་བཏལ་བ་ཁྱི་རབས་ཡིད་ཆེས་དོན། མ་འོངས་
ལུང་བསྐྱར་ཁྱི་རབས་བཞག་པ་རྒྱལས། ཁེམས་ཅན་གྲངས་མེད་དོན་ལ་ཡིག་གེར་
བཀོད། ཁྱི་རབས་སྒོན་ལས་དམ་དུ་འབྲལ་ཡུར་ཅིག་ཁ་གྲིམས་ (ཆེས་) ཡིཐི། (མ་དཔེ་
གཉིས་པར། ཁ་ཆེས་) ཡིཐི། ཟེར་བ་འདུག)

མ) ཅེ་ ཏྲི། ཁ་སྒྲིང་གངས་ཅན་ཁྱོད་དུ་ཁྱི་བཞག་ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ཆོག་ཀར་དེ་
མེད) ཁྲ་དབང་བཀྲ་བྱིན་མན་ཆོད་དང་། འཛམ་གླིང་འཛིག་དེན་ཡན་ཆོད་དང་། ཀུན་སྒྲོབ་མེད་
པ་གྲངས་ (མཛན་) མེད་སྒྲུལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཀུན་རྒྱལ་མེད་པ་གྲངས་མེད་སྒྲུལ། དཔེ་གསུམ་པར། ཀུན་
རྒྱལ་མེད་པ་གྲངས་མེད་སྒྲུལ། ཟེར་བ་འདུག) ཁ་སྒྲིང་གངས་ཅན་ཁྱོད་དུ་ཁྱི་བཞག་ཡིན། མཁོ་པོ་སྒྲུང་
གིས་བཅད་ཀྱང་མཁོ་ཡོག་མེད། ཁོད་ལ་མིལ་བྱར་འགྲོ་བས་བདེ་དུས་མེད། ཁྱིམས་གཉིས་
རང་གིས་བཞིགས་ཅིང་ཅི་རན་བྱེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁྱིམས་ནི་རང་གིས་བཞིགས་ཅིང་ཅི་རན་བྱེད། ཟེར་
དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) རང་ལ་མེད་ན་གཞན་ལ་རེ་བ་རྒྱུད། རྒྱས་མཐུ་ཡོད་ཆོ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལ་
བསྒྲ། བཅའ་ཀྱི་བྱང་ན་ཁྱི་ལ་དམོན་པོ་བྲ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྒྱ་རྒྱུད་བྱང་ན་ཁྱི་ལ་དམོན་ཡང་བཅའ་

གྲུབ་མཐོང་ཉལ་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་མང་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

ཟེར། བཞུགས་པའི་དུས་ན་ཟས་མཆོག་ཁ་ན་སྐྱུག་ཤོག་པའི་དུས་ ༡༥པ། ལྷ་ཟས་ལ་མི་
ཞིམ་མེད། ཆད་པའི་མེས་མི་ཆུ་ལ་ས་བཏབ་འདྲ། འཕོན་ལ་རྣ་མེད་གཡོག་པའི་གཞུང་ཡང་
ཤོར། སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་སྒྲིག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཤེགས། ལྷ་བ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིག་ལ་མི་
ཆོ་བསྐྱུལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ལྷ་བ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱག་ལ་མི་ཆོ་བསྐྱུལ། ཟེར་བ་འདུག) ཡོད་
པོ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ལན་རེ་མོས་བསྐྱོར། ཆོ་འདི་བསམ་ཤིང་ཕྱི་མའི་དོན་ཆེན་སྟོར། འཕོན་མཆོག་
གསུམ་སྐྱང་དུག་གསུམ་དང་དུ་ལེན། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། འཕོན་མཆོག་གསུམ་པོ་རྣམས་དུ་སྐྱང། རྟོན་མེངས་
དུག་གསུམ་དང་དུ་སྐྱངས། ཟེར།) ཆོས་མེད་ (༡༧ན།) བཅུན་བ་དབྱར་པའི་མེ་དོག་འདྲ། སྒྲིམ་བྱ་དམ་
བ་ནམ་ལངས་ཀྱི་སྐར་མ་འདྲ། འཕེ་དེན་ཆོས་གསུམ་སྒྲིག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ནོ། སྐྱ་གདུང་རིང་
བསྐལ་ནོར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་བཤེགས། འཇམ་གྱིང་འཇིག་དེན་མི་རྣམས་ནད་ཐུག་མཆོན་
གསུམ་ཀྱིས་སྒྲེམས། དུས་གསུམ་བདེར་གསེབས་ཅན་ཆོན་བཞིན་དུ་ཤོད། བྱིན་བརྒྱབས་རྣམས་
མཐུ་འཇའ་ཆོན་བཞིན་དུ་ཡལ། འདོས་བྱུག་ (༢༡པ།) རྣམ་གཉིས་ལོང་པའི་མིག་བཞིན་ཤོང་།
ཉམས་དང་དོགས་པ་དགུན་གྱི་མེ་དོག་བཞིན། ཉིན་མཆོན་མེད་པར་རིགས་དུག་སྐྱུག་བསྐྱལ་
སྟོང་། སྐྱ་ཕྱི་མེད་པར་ངན་འགྲོ་ཀུན་ལ་ལུང་། འདི་ལ་བསམ་ནས་ཉག་སྒྲིན་ཀུན་ལ་མཁོ། འ་
མེད་དུས་ན་འཇིག་དེན་སིལ་བྱར་འགྲོ། འདི་ལ་བསམ་ན་རང་མེས་ཞུས་པའི་སྒྲི། སྒྲི་རབས་
དོན་དུ་སྒྲིན་པའི་ལས་ (༢༩ན།) འགའ་འགྲུབ། ཁོ་བོ་མ་སྒྲིན་གྱི་བར་དུ་བཀའ་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་
ནད་རྫོང་བྱས། སྒྲི་རབས་བདག་གིས་སྒྲི་རབས་དོན་དུ་ལེན། མ་རྒྱུད་མཁའ་འགྲོ་བཀའ་ཡི་བྱར་
གྲིས། ཀནས་པོ་ལ་སོགས་སྟེ་བརྒྱུད་དཔོན་གཉེར་བ། འ་མ་སྒྲིན་གྱི་བར་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་
འདིན། འཕྱང་བས་གནོད་པ་མ་བསྐྱལ་གྱི་བར་དུ་ཁྱོད་ལ་གདས། སྒྲིབ་དཔོན་བསྐྱའི་དབང་དང་
དམ་ཆོག་དང་། བྱན་དང་འཁོར་ (༣༥པ།) དུ་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འམ་ཆོག་ལ་མི་འདའ་
བར་བསྐྱར་བ་ཡུན་རིང་སྟུངས། ལོག་ལྷའི་ཆོགས་རྣམས་སྐར་དུ་བསྐྱལ་བར་མཛོད། འངན་
ཉག་མེའི་མ་རོལ་ཆོ་འཕོས་དུས། ཡོད་ལ་བདེ་བ་མེད་པས་སྐྱག་བསྐྱལ་ཆེ། ཉི་མ་མེད་པའི་

རྩོད་ཟླ་ལས་བརྒྱུག་དུས་མེད། །ལམ་ལང་མགོ་ནག་མི་ཡིས་ཅི་བསམ་ནང་། །བསམ་པ་
 མེད་པའི་རྩོལ་མོང་གོ་མེད་འདྲ། །ཁོ་བོའི་རྣམ་འབྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་ཀྱང་། །རང་སྦྱོར་
 ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་མཛོང་མི་ཤིང་། །སྤྱེ་ལྷག་འདི་ནས་སྤྱེ་བ་བརྒྱ་དྲུག་དྲུག་ (མ་དཔེ་གསུམ་པར་
 རྩེ་ལྷས་འདི་ནས་སྤྱེ་བ་བརྒྱ་དྲུག་དྲུག་ ཟེར་། ༡༩༩༡) །ཡི་གེར་བདེ་བ་ནས་སྤྲོར་ཆོང་ལྷག་དུ་རྟོགས་
 འབྲུལ་བྱས། །ཡིད་ཆེས་མི་སྤྲོད་ཐེ་ཆོམ་དྲུག་གེ་སྤྲོད་། །དེ་བས་མོད་ལ་གོ་བ་མི་སྤྲོད་བས། །མ་
 འོངས་ལྷང་བསྐྱར་ཤོག་དྲིལ་ཐབས་གྱིས་བསྐྱར་། །རིན་ཆེན་གསེར་ལ་རིན་ཐང་ཆུང་བ་ན།
 །རྒྱན་ནོར་བཞིན་དུ་སྦྱོང་དུ་བསྐྱར་ན་ལོགས། །མ་དཔེ་གཉིས་པར་། རོར་རྒྱན་བཞིན་དུ་སྦྱོང་དུ་བསྐྱར་ན་
 ལོགས། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཛུངས། དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར་ མིའི་མི་འཕྱི་རང་ཆོད་བརྒྱུད་ན་ལོགས། ཞེས་
 བའི་ཆོས་རྒྱུད་འདི་མོལ་པ་འདྲུག་། །མ་འོངས་ལས་ཅན་གཅིག་གིས་ལས་འཁྲོ་བྱས། །ད་ལྟའི་དུས་
 ལ་བབ་པས་གདུལ་བྱ་སྤྲངས། །མ་དཔེ་གསུམ་པར་། ད་ལྟའི་དུས་ལ་མ་བཟག་དུལ་བྱ་སྤྲངས། ཟེར་
 །འཛིག་རྟེན་གྱི་ ༡༩༩༡) མ་ལྟན་རིང་བས། །སྤྱི་མཐི་གཞན་དོན་མིང་རྩོ་བཞག་ །སྤྱེ་ལྷས་འདི་
 ཅས་མ་རོལ་འཁྲོ་དུས་སྤྱ། ཅི་བསམ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པར་ངེས། །ཉག་སེ་འོད་ན་གྱི་མ་
 ཐང་ཅིག་འོང་། །ཤག་ལ་རྒྱུད་བདུན་གྱི་རང་མཐོང་ཉི་ཟླ་འདི། །མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་ཀུན་བྱེད་ཐེ་
 ཆོམ་བྲལ། །འཛིག་རྟེན་འདི་རུ་བསྐྱར་བའི་དབང་མེད་པས། །ཤེས་པའི་རིག་པའི་ཐབས་གྱི་
 གནས་མགྲོན་ ༣༠༩) འཆོལ། །སོ་སོ་རང་རང་ཆགས་སེམས་མེད་པར་མཛོང་། །ཁོ་བོ་གི་རན་
 དག་དུ་གི་བ་རྩུན་། མ་དཔེ་གསུམ་པར་། ཁོ་བོ་གཉིས་རེན་དག་དུ་གི་བ་རྩུན་ ཟེར་ །མཁའ་ལ་འཇའ་ཆོན་
 རོལ་མེའི་སྤྱེ་རྣམས་འབྲུང་། །སྦྱོས་དང་དྱི་ཆེས་སྤྱོད་ཐོག་ཀུན་ལ་བྲལ། །མཛོང་སྤྱང་རེ་རེ་དང་
 ལྷན་ཀུན་ལ་འོང་། །ཉག་སེ་གི་ཡང་དགེ་བ་སྦྱོན་དུ་ཐོན་། །གཡར་པའི་ཐང་ཆུང་འཛིག་པའི་སོ་
 སོར་གདད། །ཁོ་བོ་མི་ཁོས་བསྐུལ་མེད་འཁྲོ་བར་ངེས། ༣༠༩) །ཤག་ལ་རྒྱུད་སྤྱེ་མ་རྣམས་རང་
 ཆལ་མཇལ་ཅོམ། །སྤྱི་མ་བཞག་པས་སྤྱི་བཞག་དགོས། །དུས་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཀུན་དང་འབྲུད་
 པར་སྦྱོན། །བསྐྱར་པ་འདི་ལ་ཐན་པའི་བམོད་རྣམས་ནི། །ས་སྤྱོད་འདི་ལ་ཐན་པའི་ལྷ་ཁང་ནི།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཤི་ལོ་ཤིའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྐྱར་ཤིང་ཆེས་ཉམས་མཁར་བཞུགས།

(མ་དཔེ་གཞུས་པར། གདན་ས་འདི་ལ་ཐན་པའི་བསོད་ནམས་ནི། གྲོ་འགྲོའམ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལ། ཟེར།)
གསེར་གྱི་གྲོ་འགྲོའམ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལ། གསེར་འབྲུ་ཉི་ལྔ་རྒྱུར་ལ་མཛོས་བར་བཞུགས།
གདན་སའི་ཐབས་རྟོག་ཡུང་ (མ་ཟེ།) ཅམ་བྱེད་པར་འོང་། ལན་གཅིག་ཅམ་དུ་ཀུན་དང་
འགྲད་པར་སྒྲོན། ལན་གཅིག་ཡར་སྒྲོགས་དབྱུས་གཙང་བསྐྱར་དུ་འགྲོ། འཇིག་རྟེན་མི་དང་
མཐུན་པའི་སྦྱོད་པ་ཅན། འགྲན་རྒྱ་ཀུན་བྱལ་ཉག་ལའི་བསྐྱར་བ་ཡོང། མི་སྤྱད་སྦྱིད་པའི་སྒྲོན་
ལམ་བླ་མས་བདག། བྲག་པོའི་བརྟུལ་ཞུགས་སེམས་ཉིད་གནད་དང་བསྐྱར། (མ་དཔེ་གཞིས་
བར། གྲོགས་པོའི་བརྟུལ་ཞུགས་སེམས་ཉིད་གནད་དང་བསྐྱར། ཟེར།) རོ་མཚར་ཆེ་བའི་པོད་ལ་བཞག་པ་
ཆེ། ས་བརྩའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དགའ་ཐམས་ཅད་གྱིས། (མ་ཟེ།) རྒྱགས་དགོངས་དག་ནས་
མཛོད་པའི་འབྲིན་ལས་རྣམས། (མ་དཔེ་གཞིས་པར། རྒྱགས་དགོངས་དྲགས་ནས་མཛོད་པའི་འབྲིན་ལས་
རྣམས། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) སྤྲད་ཅིག་ཇོགས་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་དུས་སུ། གནས་
གསུམ་དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོའི་ལམ་བསལ་ནས། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱལ་
འགྲུར། འདི་ནས་ཁིང་ཁམས་རྣམ་དག་འགའ་ཅམ་མཛོང་། (མ་དཔེ་གཞིས་པར། འདི་ནས་ཁིང་
ཁམས་རྣམ་པ་འགའ་ཅམ་མཛོང་། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) མཛོད་སྦྱོད་དུ་མ་བསམ་གྱིས་མི་
བྱལ་ཀྱང་། ཁ་རུ་མི་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་བྱ་ཡོན་ཅམ། ॥

ཅ) ཅེས། ས་བོན་ཐོབས་དང་རྟག་དུ་འོ་ཐོག་ཡག (མ་དཔེ་གཞིས་པར། ས་ལ་ནས་ཐོབས་དང་རྟག་དུ་
འོ་ཡག་གོ། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) ལྷུས་ཐོག་འདི་ན་ཆོས་མཛོད་དང་ (མ་ཟེ།) སེམས་གྱི་
འོ་ཡག་ཁད་ལ་རྟག་དུ་འཛོམས་དང་། བཟང་པོའི་འོ་ཐོག་ཡག གསོལ་བ་སྦྱིང་ནས་ཐོབས་
དང་བྱིན་རྒྱལས་གྱི་འོ་ཡག་ རྒྱལ་བ་སྦྱིང་ནས་གྱིས་དང་མཐར་རྒྱག་གི་འོ་ཡག་ ཁགའ་སྦྱོད་ཇི་
ཁྱོད་འགྲིམས་དང་མཚོག་དང་རྒྱན་མོང་གི་འོ་ཡག་ རྒྱང་སེམས་གཅིག་དུ་འདྲེས་ན་བརྟུལ་
ཞུགས་གྱི་འོ་ཡག་ མི་གནས་སྤུལ་དུ་སྦྱིན་ན་ལྷག་མཛོང་གི་འོ་ཡག་ རེ་དོགས་ (མ་ཟེ།)

གུམ་ཐོབ་ན་ག་ཤེ་མེ་བའི་སྒྲིལ་རངས་རྣམས་ཐང་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཟུལ་ཆེམས་ཉམས་ཐག་པ་བཞུགས།

གཉིས་སུ་མེད་ན་འབྲས་བུའི་ལོ་ཡག་ལོ་ཡག་གི་མེད་པར་ས་རྒྱས་འགྲུབ་ཐབས་ཅམ་གྱི་
ཁ་ཆེམས་ཡིན། འདི་གིས་དགོ་བས་པ་མས་རིན་ལན་སོད་པར་ཤོག། ॥

༧། བ། ཅུ་ཉག་མེད་ཁ་ཆེམས་རིན་ཆེན་གཤེར་ཆུན་ཡིན། ལུ་ལ་བསྐྱར་ཡང་ངོ་མི་ཆ་བ་ཡོད།

མ། ཁ་སྒྲིང་མང་འ་རིས་བསྐྱར་ལ་བྱི་བཞག་བྱེད། བསྐྱར་བ་བཟུང་མི་བས་བཤིགས་མི་
མང་བའི་དུས། རོགས་ངན་ (༣༣༩) ཐབས་གིས་སྒྲུངས། ཡུལ་ངན་བཟུང་ན་ཡུན་མ་རིང་། ས་
དགོ་གཉིས་པ་གསུམ་བར། ཡུལ་ངན་བཟུང་ཡུན་མ་རིང་། ཟེར་བ་འདྲག། སྒྲོ་རང་ལ་བྱིས། རྣོ་མེམས་ལ་
ཡོད། ལེ་ལོ་དང་རང་སྐྱུག་སྒྲོངས། མངོན་སྒྲོག་མེད་པའི་ཆོས་བསྐྱབས། ཆོས་བཤད་པའི་ཁར་
འགྲོ། ཆོས་བ་རྣོ་ལ་དགའ། དགོ་བ་བས་སྒྲིག་པ་སྒྲེལ། དད་བ་བས་དང་ལོག་སྒྲིན། ཡར་
འགྲོ་བས་མར་ལ་འགྲོ་མི་མང། གཏོང་བ་བས་བསོག་འཛིག་སྒྲེལ། སྐྱབས་དགའ་ལ་འཆོལ།
བཟང་མོ་ངན་པའི་ཁར་འགྲོ། སྒྲོ་ངན་གིས་རྒྱ (༣༤༠) བཀའ་ན་ས་སྐྱ་ཤོས་བཟུང། མཆོད་ཁང་
ལ་བྱི་ཁང་བྱེད། མགོན་ཁང་ལ་བཤའ་ཁང་བྱེད། བྱིས་ས་ནག་མོས་བཟུང། བུས་པ་བསང། དཔེ་
རྣམས་ཆོས་གསུམ་རྣོ་ལ་བཅོངས། བན་དེས་མདའ་གཞུ་བསྐྱབས་ འང་པ་རིན་གྱིས་ནོ། ལག་
དུ་དག་བཟུང། མེམས་ལ་ངན་འཆང། ཁ་ན་བསང་ཟེར། ལུས་ལ་ལྷགས་གིས་བདུམ། ཡི་
དམ་ལ་ཞེ་སྒྲང་བསྒྲོམས། རྣོ་སོ་ལ་མཆོན་ཆ་ཐོགས། གྱི་ཆོས་ལ་སྒྲིག་པ་བསག དགོ་བ་མི་
བྱེད་པ་དམ་བཅའ། སྒྲིག་པ་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན། མཁས་པ་སྐྱོན་ཤོས་སྒྲང། (༣༤༡) ལྷ་མ་བས་
སྒྲ་བཅོང་གིས་བྱིན། ཆོས་པ་བས་ཐོབ་ཤོས་བྱིན། ལྷ་ས་བས་འདྲེ་ས་ངར། རིང་རྒྱས་འཇུགས་
ལྷ་ཁང་འདྲེས་བཤིགས། ལྷ་དུ་ཐན་པས་བསྐྱེག གཤེར་བས་དུག་བྱིན། ལྷ་བས་པས་ཡོད།
ལྷ་མོས་རྒྱབ་བཅོང། ཆོས་པས་ཆོས་པ་བཀག སྒྲོང་དམོན་གིས་སྒྲོང་མ་བཀག ཁང་དང་གིས་
ཅིས་རྒྱང། ཆོས་བྱིས་ས་དང་རྒྱལ་བྱིས་ས་འཛིག དུས་ངན་ (༣༤༢) འདི་འདྲེ་ལ། ཉག་སྒྲིན་
ཡོད་ན་ཐབས་ཡོད། ཐབས་མེད་ན་སྒྲོ་ངན་ཅི་འདྲི་འོང། ས་དགོ་གཉིས་པ་གསུམ་བར། ཐབས་མེད་ན་

ལྷན་ཆེན་གྱི་མེ་ཤོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་ཤོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བཞགས།

སྒྲིམ་ཅི་འདྲ་ཤོད། (ཟེར་བ་འདྲག་) ། ཀྱན་གྱིས་གཞིབས་དང་ཀྱན་གྱིས་འབྱུངས། ། ར་ཡང་སྐྱལ་ལོ་ལ།
ཤོད། (མ་དཔེ་གནིས་པ་གསུམ་པར། ར་ཡང་སྐྱལ་ལོ་ལ་ཤོད་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདྲག་) ། ཀྱན་གྱིས་མི་འདོད།
། སྐྱལ་ཡང་མི་སྒྲོན། ། ཐུགས་ཆེས་དམ་བ་བྱ་ལོ་ལ། ། ཡིན་བ་ཁ་གསལ་བ་ཡིན། ། ཀྱན་གྱི་དོན་དུ་
ཡི་གེར་བཀོད། ། ཁྱི་རབས་དོན་དུ་སྐྱུ་པའི་ཚུལ། ། ཡི་མེ།

ལ) ཅ། ། ཡིད་ཆེས་ཀྱན་གྱི་ནང་དོར་ཡིན། ། བེ་ཆོས་ཀྱན་གྱི་སྤང་འདྲེ་ཡིན། (ཨ་ན་) ། ཉག་སེ་གི་
བའི་ཁ་བྱིམས་ (ཆེས་) ཡིན། ། གཉེན་དང་ནི་དུ་ར་ལ་མེད། ། དགྲ་དང་བྱ་སྒྲོབ་ར་ལ་མེད།
། མངལ་རིས་བསྐྱར་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱར་ཡིག་འདི། ། མ་ཤོངས་ལུང་བསྐྱར་ཚུལ་དུ་རེས་བའི་ཚུལ།
། ཁོ་བོ་རྒྱན་དུ་ནི་ས་སྐྱར་དུ་ཡོད། ། ཀྱན་གྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་འདི་དུ་ཡོད། ། མ་ཁྱེན་པ་ཅན་ལ་ཀྱན་
རྩལ་ཡོད་མི་ཤིང། ། དབྱས་བྱ་སེམས་ལ་རྟེན་ན་ར་འདྲ་འབྱུང། ། སྒོ་ཐག་ནང་ནས་ཆོད་ན་དོན་
གནིས་ལྷན་གྱིས་འབྲུག། ཚོག་ (ཨ་བ་) གཅིག་ལ་འབྲུག་ན་ཆོ་གནིས་ཀ་ལ་སྐྱལ་ (མ་དཔེ་གནིས་
པར། ཆོ་གཅིག་ལ་འབྲུག་ན་ཆོ་གནིས་ག་ལ་སྐྱལ། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། ཆོ་གཅིག་ལ་མ་འབྲུག་ན་ཆོ་གནིས་ཀ་
ལ་སྐྱལ། ཟེར།) ། རོགས་ལ་ལྟོས་ལ་འགྲོ་སྐབས་པདེ་དང་འདྲག་བ་ཡིན། ། མི་མ་སྐྱར་བ་དང་སྐྱར་
ཅིག་འགྲོགས་མི་རུང། ། རྣམ་ཞིག་ཤོང་ན་ཐབས་ཀྱིས་ཤོག་དྲིལ་བཏོན་བ་ལགས། ། ཡི་མེ།

ཅ) ཅ། རོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་མན་ཆོད་དང་། ། ཤག་མོ་གྲུ་བ་ཡན་ཆོད་ལ། ། མོས་གསུ་སྤྱང་གིས་གསོལ་
བ་འདེབས། ། མ་ཐར་ཐུག་དན་འགྲོར་མི་གཏོང་ལ། ། སྐྱལ་བ་སྤྲིག་མའི་ (ཨ་ན་) སེམས་ཅན་
རྣམས། ། རྟན་ཐུག་མཆོན་གསུམ་ལ་སྐྱབས་དུ་གསོལ། ། ཐུག་བསུལ་ཚུ་བོ་སྐྱུ་དུ་གསོལ། ། རིས་
པར་མ་ཅན་སེམས་ཅན་རྣམས། ། ཉག་དུ་པདེ་དང་སྐྱར་བྱུར་ཅིག ། སེམས་གཤེད་བ་མེད་པར་
ཐུགས་རྗེས་བྱུངས། ། སེམས་དང་མངས་རྒྱས་གནིས་མེད་འདི། ། སྐྱར་ཅིག་དུ་མ་རོ་གཅིག་ལ།
། གནིས་མེད་ཡེ་ཤེས་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ། ཁྱི་རབས་དོན་དུ་བསམ་བ་རྣམས། ། བདག་གི་ (ཨ་བ་)

གྲུབ་ཐོབ་ཅག་ཏེ་མེ་པོ་མི་སྒྲིམ་རབས་རྒྱུ་ཐར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཅམས་མགྲར་བཞགས།

སྒྲིན་ལས་འགྲུག་པར་སྟོན་གྲོ་དགོན་གདན་ས་སྐྱབ་གིས་བཟུང་། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། གྲོ་དགོན་གདན་
ས་སྐྱབ་གིས་བཟུང་། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) སྐྱུན་སྒྲིའི་གདན་ས་ཚུང་དུས་ཡང་ཡོང་། ཁང་
འབྲུག་སིལ་བྱར་འགྲོ་དུས་ཡོང་། ཉེ་དུས་སྒྲོ་ཐབས་མེད་ལ་ཏེ། ཁོ་བོ་ཡོད་ན་སྒྲོ་ཐབས་ཡོད།
སྐྱང་རིས་ཐང་གིས་བཀལ་ན་ངན། ཁྱུ་བ་རི་ནགས་ལ་བདུས་ན་ངན། ཁོར་ལ་བྲབ་སྐབ་ཆོག་ན་
ངན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁོར་ལ་བྲབས་སྐབས་ཆོགས་ན་ངན། ཟེར། དཔེ་དང་པོ་གསུམ་པ་མཚུངས་) གཤམ་
ཁྱི་སྒོ་འཇུགས་བྱས་ན་ངན། གདན་ས་ལ་ཁོད་པོ་སྒྲིམ་ན་ངན། (མཇུག་) ཁྱི་ཁྱུང་གུངས་ཁ་མང་
ན་ངན། བྱང་མེད་གན་མོ་བཙུང་ན་ངན། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། བྱང་མེད་དགོན་ན་བཙུང་ན་ངན།
ཟེར་བ་པདུག་) སྐྱུ་པོ་མེར་མོ་འདྲེས་ན་ངན། གདན་ས་ཁོར་ལ་དགའ་ན་ངན། སྐྱབ་པར་སྒྲིང་དུས་
ཚུང་ན་ངན། དགྲ་དང་བྱ་སྒྲོལ་མང་ན་ངན། ཁྱི་ངན་བཟང་པོའི་རོགས་ལ་ངན། ཉལ་དུ་ཆགས་
སྒྲིང་གཞོག་ན་ངན། རེ་རེ་ངན་ལ་རེ་རེ་སྐྱབ་ ཉེ་དུས་འདི་འདྲ་ཅམས་སུ་ཡོངས། གདན་ས་
བཟུང་བྱེད་སྒྲིམ་སུ་གྱུང་། ཆོས་བྲིམས་སྒྲིམས་དང་སྒྲིད་པར་ཡོང་། སྐྱ (མཇུག་) ཉོག་ཆལ་ཆོལ་
མ་འདྲེས་ཤིག ལྷ་ཁང་བར་མའི་སྒྲི་སྒྲོ་ཚུགས། སྒྲོ་སྐྱང་ཁོ་བོ་ཁོ་བོ་བཞེངས། ཁང་དུ་མཆོད་རྟེན་
བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་བཞེངས་ན་བཟང་། གཤམ་སྐྱབ་པལ་གཤོན་བཞེ་ན་བཟང་། གཤམ་ཉོག་སྒྲི་རིམ་
རབས་བསྒྲོར། མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅུ་བཞེངས་ན་བཟང་། སྒྲིན་འདབ་དར་སྐྱབ་ཚུགས་ན་བཟང་།
སྐྱབས་བཞེར་རྩོ་མོ་གཡུ་འགྲུག་བཞེངས། མཆོད་རྟེན་ནག་པོའི་ཤར་སྐྱབས་སྐྱངས། སྐྱབས་
བཞེར་རིན་ཆེན་ (མཇུག་) སྒྲ་ཆོགས་ལ། གང་མཛེས་བྱས་པ་གཉེར་དུ་སྒྲོས། སྐྱང་སྒྲིད་སྐྱ་འདྲེ་
བཀའ་བསྒྲོ་དགོས། སྒྲིད་གོན་ལྷ་ཁང་གཞོ་བའི་དུས། བཞགས་ཁང་དག་ལ་མཆོན་སྐྱ་འབྱེད།
དར་སྐྱ་སྒྲོ་དམར་བཙུག་ན་བཟང་། རེ་མདུང་དམར་པོ་གཡམ་སུ་བཙུགས། ཤ་ཉི་ངན་དང་
འགས་མ་འཆོལ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་སྐྱ་འབགས་བཞེངས། ཆོད་ནི་མོ་འདོམ་བཞི་བ་ཡིན།
(མཇུག་) ཁོང་ཁར་སྐྱའི་འབྲུམ་བ་བཞེངས། གདན་ས་བསྟོད་ཅམས་ཆེ་བར་ཡོང་། གོས་ལ་དུར་
སྒྲིག་ཉལ་དུ་ཁྱོན། མཆོ་སྒྲིམ་རྩོ་ཡི་དམ་གྱིས། བརྒྱ་གཉིས་ཆལ་གྱི་སྐྱ་ཆོད་ལ། ལམ་བརྒྱ་མི

ལྷ་མོ་ཉལ་མེ་མོ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་པར་མཁོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེན་མེས་ཉལ་མེས་མཁུར་བཞུགས།

བས་ལྷག་པར་བཞེངས། །གཙོ་འཁོར་ཆང་བ་མ་ནོར་བཞེངས། །གཟིམ་ཁང་དག་ལ་བཞེངས་ན་
བཟང་། །བྲག་ལྷ་མགོན་མོས་སྒྲོང་རྒྱལ་གྱིད། །རབ་གནས་པག་ལོ་བ་ཡིས་བྲ། །ཐག་མོའི་རྒྱན་
ལ་བཅུགས་ན་བཟང་། །རྒྱ་ནེ་མ་ལ་རྩོ་སོ་གྱིས། (༢༠༣༡) །དགོན་པའི་བསྐྱན་པ་བསྐྱར་དུས་ཡིན།
།མེ་ཀར་བཅོལ་ཁ་ལོ་བཞིན་དགོས། །ས་བདག་སྤྱི་མདོས་ཆེན་པོ་དགོས། །སྤར་པའི་སྤྱ་འདྲ་
གཏིང་ནས་ཆོས། །ལྷ་བཟོ་ཐག་ལོ་ས་གཅིག་གིས་བྱས་ན་བཟང་། །རབ་གནས་འབྲག་ལོ་བ་
གཅིག་གིས་བྱས་ན་བཟང་། །རྒྱ་བ་རི་ངོས་ལ་མཆོན་ནིན་བརྒྱད། །སྤང་དུ་གྲོ་མོ་བྱ་མི་རུང་། །རྒྱ་བ་
རི་ངོས་ལ་མོང་མ་འདེབས། (༢༠༣༢) །སྤང་རི་ངོས་ལ་དགོན་མ་བདག། །མདུན་རིའི་རྩེ་ལ་ཐིག་
མང་དག། །མེ་རོ་ཅན་གལེར་གྱིས་བྲིས། །རི་བོ་ཆེ་ཡིས་བཅོན་ལོངས། །བག་རེ་མཁུང་འགྲེལ་
སྤྲུབ་གནས་ལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ཕགས་ར་མཁུང་འགྲེལ་སྤྲུབ་གནས་ལ། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། བར་མཁུང་
འགྲེལ་ ཟེར།) །དགོན་པ་བྱས་ན་ཀུན་ལ་ངན། །བསྐྱན་པ་ཡུན་རིང་གནས་འདོད་ན། །གལེར་བྲི་སྤྱང་དུ་
བསྐྱར་མི་རུང་། །དར་ནག་ཀུན་ལ་མགོན་དར་གྲུག། (མ་དཔེ་དང་གཉིས་པར། །དར་ན་དག་ལ་མགོན་དར་གྲུག་
ཟེར་ས་དང་། དཔེ་གསུམ་པར། མགོན་དར་གྲུག། ཟེར་བ་འདྲག་ན་དུ་བ་མིན་འདྲ། །སྤར་བ་དེད་གཉིས་བྱ་སྐྱན་
ཚུལ། (༢༠༣༣) །ཐབས་ཀྱིས་བྲུ་མ་བསྐྱས་པ་ཅན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །རབས་ཀྱིས་བྲུ་མས་བསྐྱར་བ་
ཅན། ཟེར་བ་འདྲག) །ཉེས་མེད་སྤྱོད་གྱིས་བྲི་མ་བྲལ། །རིན་ཆེན་སྐུམས་པས་བརྒྱན་པ་འདི། །ལོངས་
སྤྱི་མཆོན་དཔེ་བརྒྱན་པ་འདི། །ལྷ་རྒྱན་ཡུལ་དུ་ཉེར་དོན་བསྐྱབས། །དགའ་བཞིན་གས་པས་ཐེག་
ཆེན་དོགས། །ལས་སྤོན་ལས་སྤོང་བའི་རྩལ་བསྐྱན་ཅན། །མི་གཞོད་ཀུན་གྱི་ལས་སྤྱི་བ་སྤྱངས། །ཁྱི་
རབས་དོན་དུ་དྲོན་འགྲེལ་བསྐྱབས། །ཁོ་བོས་ (༢༠༣༤) །བཟང་སྤྱོད་སྤོན་ལས་བདག། །ར་ཡང་
བསྐྱན་པ་ལ་ཐན་པའི་མི་ཡིན་ནོ། །ངས་ཟེར་བྱི་རབས་ཀུན་གྱིས་སྤྱབས། །ར་འོང་དུས་ན་སྤྱང་མ་
ཟད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ར་འོང་དུས་ན་སྤྱེས་མ་གྲས། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། །ར་འོང་དུས་ན་སྤྱེས་མ་ཟད། ཟེར་ས་
འདྲག) །ར་ཡང་བསྐྱན་པ་སྤྱང་དོན་དུ། །སྤོན་ལས་འདི་དག་འབྲུག་གྲུར་ཅིག། །གདན་ས་ལ་བརྩེ་
བའི་ཆོག་མང་དུ་ཡོད་བས་ལྟོས་དང་གསལ། །ཅི་ཐོར།

གུ་པ་ཐོ་ཁ་ཉག་མེ་མོ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལུང་བསྒྲན་ཐལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགར་བཞག་སུ།

༢༠) ཇཱ་ཤ་ཤིང་འཆང་ཆེན་མན་ཆོད་དང་། གྲིན་ཆེན་ཐག་གུ་ཡན་ཆོད་ལ། (༡༣༧) གྲིན་ཆེན་མ་
ཆན་གཙོ་བྱས་རྣམས། རྒྱགས་གཡེང་བ་མེད་པར་གསོལ་བ་འདེབས། ཉམས་འཁེལ་འགྲིབ་
མེད་པར་བསྐྱེན་ (བཞན་ཡིན་ནམ་བསྐྱེན་ཡིན་) ཏུ་གསོལ། །སེམས་གཡེང་བ་མེད་པར་བསྐྱེན་
(བཞན་ཡིན་ནམ་བསྐྱེན་ཡིན་) ཏུ་གསོལ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཉམས་འཁེལ་འགྲིབ་མེད་པར་སྒྲོན་ཏུ་གསོལ།
གསལ་འགྲིབ་མེད་བསྐྱེན་ཏུ་གསོལ། ཟེར་བ་འདུག་) ཤི་རབས་ཇེས་འཇུག་སེམས་ཅན་རྣམས། ཉིག་ཏུ་
བདེ་དང་ལྷན་གྱུར་ཅིག །ཐུ་རབས་འདས་དང་ད་ལྟར་བཞག་སུ། སྒྲོད་ཏུ་འགྲོན་པ་བསྐྱེན་ (༡༣༧)
པའི་བདག །སྒྲོད་གསུམ་གྱི་མ་ནོར་འདི། ཆེ་ཆུང་མེད་པར་ཀུན་ལ་ཐོག །བདག་གོ་གང་གྱུང་
རྒྱལ་བར་དེས། རྒྱུད་སྒྲུའི་དགོངས་པ་མ་ལུས་རྣམས། ཆོག་གཅིག་ནང་དུ་རྒྱུ་གྱིས་འདུས།
ཁ་གོ་སེམས་ཅན་སྒྲོད་གཅིག་མ་ལ་འབྱུལ། གོ་ན་སེམས་ཉིད་འདི་མངས་རྒྱས་རེད། ཁ་གོ་
ཐམས་ཅད་འབྱུལ་པའི་ལས། མི་གོ་བ་ལ་འགའ་ཅམ་བསྐྱེན། (༡༣༧) ཇེས་སྤྱོད་བ་ཁོ་བོ་ལ།
ཁི་བདེན་ཟེར་ཡང་སྤྱིད་པ་ཡིན། །བདེན་བདེན་ཟེར་ཡང་ང་ལ་དགའ་རྒྱ་མེད། ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་ཉག་མེད་ལས། ཁ་ལྷད་མ་བཅོས་སྒྲོན་དང་བྲལ། ཁ་བསྐྱས་མ་མཐོང་སེམས་གནད་
བྲལ། སྒྲོན་ཡོན་འཛིན་པ་བྲལ་ནས་ཐལ། ཁོད་ཁམས་གངས་ཅན་ཁྲོད་འདི་རུ། དུས་གསུམ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་པ། ཁེང་གོ་སྒྲུ་ཡི་མཆན་ཏུ་བྲགས། (༡༣༧) རྒྱབ་པའི་སྒྲོན་སྒྲུར་
རྣམ་འབྱུལ་མཛེས། གྲངས་མེད་སྒྲུལ་པའི་རྒྱལ་བསྐྱེན་པ། དམན་ས་བཟུང་བ་མཐོ་སར་ཅོལ།
མ་དཔེ་གསུམ་པར། དམན་པར་བཟུང་བས་མཐོ་སར་བྱིན། ཟེར། དཔེ་དང་གཉིས་མཆོངས་ །འགྲོ་ལ་མན་པ་
ཉིག་ཏུ་བསྐྱབས། གྲིན་ཅན་དག་ལ་གྲིན་ལན་གསལ་པའི་ཐབས། མགོ་གཡོག་མེད་པའི་མོ་
ནམ་བྱས་པ་ལ། སེམས་ཁྱུ་བ་མེད་པར་སྒྱག་དང་བྲལ། མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྒྱག་དང་འགྲོགས་
ཟེར་བ་འདུག་) །འགྲོ་དོན་སྒྲོན་ལམ་རྟེན་འབྲེལ་ཅམ། མཐོ་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོ་མན་ཆོད་དང་། ཉ་
རག་ (༡༣༧) དམུལ་ཁམས་ཡན་ཆོད་དུ། མགོ་ནག་མི་ཡི་མི་ཤེས་པས། སྒྲོན་པའི་མི་ལ་ཅི་རྒྱ་
མེད། ཁ་ལག་གང་ཐོབ་བདེ་བ་ཅམ། ཤིང་ཇེ་འཆང་དང་དགོངས་པ་གཉིས་མེད་པས། རང་ཤེས་

གུ་པ་ཐོབ་ཉག་མེ་མོ་མི་སྒྲིལ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ནས་ཆེས་ས་ཉམས་སྒྲུར་བཞག་པས།

ཡོ་ཤེས་རྒྱན་ཆད་མེད། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རང་བྱུང་ཤེས་རབ་ཡོ་ཤེས་རྒྱན་ཆད་མེད། ཟེར་བ་འདུག) རྒྱན་
ཡང་སྒྲུ་མ་སྒྲོང་མ་སྒྲོང་། རྒྱ་བསམ་བཞེད་མེད་ (༡༢༥༡) རོན་རྟོགས་ཀྱང་། འབྲས་བཞེད་ཁ་
བརྟན་རྒྱན་དུ་བྱས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བའི་ཉམས་ཡོད་ཀྱང་། འདམ་ཆོས་སྒྲུ་མའི་དྲུང་དུ་ཞུས།
ཁྱིར་མི་སྒྲོག་བའི་ས་ཐོབ་ཀྱང་། འགྲོ་བའི་རོན་ལ་ལུས་ངན་སྒྲུངས། ཁ་ལྟང་ཆོག་ལ་མགོ་
གཡོག་མེད། ཁྱིར་སངས་རྒྱས་བསྐྱར་བ་གང་གནས་དང་། སྒྲོས་བཀའ་རྒྱུད་བདུན་དང་བཀའ་
དྲིན་ཅན་ (༡༢༥༢) རྣམས་དང་། (བཀའ་རྒྱུད་ཆེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་བྱེད་དགའི་ལ་བ་སྒྲོན་འཇུག་མི་
འདུག་བས་འདིར་ཡང་བ་སྒྲོན་འཇུག་མ་བཅུག་པར་རང་སྤོར་བཞག་ཡོད་) ཡང་སྒྲོས་སྒྲུར་ཆད་གི་བྱ་རྒྱུད་
རྣམས། ཁོ་པོའི་སྤྱིང་དང་འདྲ་བའི་བྱི་བཞག་ཅུམ། རྩ་བ་ཀུན་ལ་གྲོལ་བྱུག་ལགས། ཁྱི་དང་མི་
འདྲ་ཉག་སྒྲོན་ཡང་། འདས་སྤྱིང་ཆེན་བཞི་དང་སྤྱིང་ལྷན་བཞུད། ཀུན་ལ་མི་བཞོད་མན་བའི་མི།
རིགས་དྲུག་གནས་སྤྱི་དེ་དང་མཆུངས། (༡༢༥༣) ས་ཁོག་གསེར་སྤྱིང་སྤུས་མི་མཛོང་། རང་
སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཡོད་བཞིན་དུ། ཁོ་པོས་ཤེས་བས་གར་ཡང་བདེ། ཁོ་ཤེས་དུས་གསུམ་
བདེར་གསེགས་དྲིན། འདེས་སྒྲོས་པ་མི་ཅི་ཡང་། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེས། དེས་རྒྱས་སྒྲོ་བ་མི་ཅི་ཡང་།
ཟེར་བ་འདུག) དུས་གཅིག་ཐང་གཅིག་ཨེ་ཅི་བསམ། འཛེད་སྒྲོང་ཡི་གེར་སོག་དྲིལ་ཐབས།
སྒྲུར་ཆད་བསྐྱར་བ་གསོ་བ་ལ། (༡༢༥༤) འོགས་པོ་སྒྲུར་བའི་སྒྲེ་བ་ལ། ཁོད་ཟེར་སྒྲུ་མའི་མཆོན་
ཅན་འོང་། འདྲེས་རྒྱལ་པོ་བྱ་རྒྱུ་སྒྲིལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། དེས་རྒྱལ་བའི་བྱ་རྒྱུ་སྒྲིལ། ཟེར་བ་འདུག) འདྲེས་འོང་དབག་མེད་བའི་དྲུང་། ཁྱི་མེད་འོང་ཟེར་ཆེན་པོ་ཞེས། འདྲེད་གཉིས་སྤྱི་མེད་པ་ཡི།
རྒྱལ་སྤུས་སྒྲིལ་མཆོག་གཅིག་ཀྱང་འོང་། འུག་ལྷ་མགོན་པོས་སྒྲོང་རྒྱགས་བྱེད། ལྷ་འདྲེ་
ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱས། རྒྱ་སྤུས་འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་ཡིན། ཁོ་པོ་ (༡༢༥༥) རེ་དུས་འཕྱད་
བར་འོང་། ཐབས་ཀྱི་ཆོག་འདི་གསལ་པོ་ལགས། འདྲེ་བཞགས་རྣམས་ལ་ཅི་ཆ་ཡོད། ཁྱིར་
འོང་དུས་ནས་འཕྱད་པར་འོས། འཁྱར་སྒྲུ་མེད་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ། ས་གཟར་ཐབ་ཆོད་འདྲ་
བར་འོང་། ལྷན་དུ་མི་སྒྲོང་ལྷུང་ཅས་གཅིག་སྒྲི་དགོན་ལ་ལྟང་པོ་ལྷ་རྒྱ་འོང་། སྒྲུར་འམས་རྟོག་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་པེ་མེ་པོ་འི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་པོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁར་བཞུགས།

རྗེས་བསམ་དུ་འོང་། མ་དཔེ་གནིས་པར། སྤྲར་ཁམས་ལ་དོགས་རྗེ་གསལ་དུ་འོང་། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་
མཚུངས་། །འགྲོ་དྲག་ལ་ (༡༩༩༡) སྤྲོན་ལམ་གདབ་དུ་འོང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། འབྲུག་ལོ་ལ་སྤྲོན་
ལམ་འདེབས་སྤྱོད་། ཟེར་བ་འདུག) །ཤོག་རྒྱུ་སྤྲོ་མ་དུང་ལེན་དུ་འོང་། །སྤྲར་ཁམས་བསྐྱར་བ་སྤྲར་
དུ་འོང་། མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྤྲར་ཆང་བསྐྱར་བ་སྤྲར་དུ་འོང་། ཟེར་བ་འདུག) །འགྲོ་དོན་གྱི་སྤྲོ་མ་མ་བསྐྱར་
དུ་འོང་། (མ་དཔེ་གནིས་པར། བསྐྱར་དུས་འོང་། ཟེར་བ་འདུག) །ལྷ་འདྲེ་དམ་ལ་བདག་དུ་འོང་། (མ་དཔེ་
གནིས་པ་དེར། བདག་སྤྲོ་ལ་འོང་། གསུམ་པར་བདག་སྤྱོད་འོང་། ཟེར་བ་འདུག) །འགྲོ་དྲག་ལམ་སྤྲོ་འདྲན་དུ་
འོང་། (མ་དཔེ་གནིས་པ་དེར། འདྲན་དུས་འོང་། ཟེར་བ་འདུག) །སྤྲོང་ལ་སྤྱི་ལྷས་བྱེད་དུ་འོང་། (མ་དཔེ་
གནིས་པར། སྤྱི་ལྷས་བྱེད་དུས་འོང་། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) །ཟུར་ཅམ་ཚོག་ལ་དོག་དཔྱོད་མཚུངས།
།བཀའ་རྒྱུད་བསྐྱར་བ་ཡུན་དུ་བསྐྱར་ས། །ཁོ་བོས་སྤྲོན་ལམ་བདག་ཟེན་ཡིན། །མི་འགྲུར་རྗེ་རྗེ་ལྷ་
བུའི་ཚོག་། །གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་དྲིན་བཟོ་མཛོད། (༡༩༩༢) །ཁོ་བོ་ནམ་མཁའི་གཟུང་སྤྲར་འདྲ།
།རྒྱན་དུ་འོང་ཡང་ཤེས་མི་མེད། །མི་ཤེས་སོ་སོའི་སྤྱི་བ་པ་ཆེ་བ་ཡིན། །ལས་སྤྲོན་ལམ་བཟང་པོ་
བསྐྱེགས་དགོས་བས། །གདན་ས་ཆེན་པོ་བོད་གོན་ཡིན། །གནས་མཚོག་བཟང་པོ་རབ་ཁ་ཡིན།
།གྲུབ་གནས་བཟང་པོ་བྱེད་གོན་ཡིན། །ཁིང་ཁམས་རྣམ་དག་དབུས་གཙང་ཡིན། །ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
གནས་རྒྱ་གར་ཡིན། (༡༩༩༣) །ཁྲིམས་གནིས་ཡོད་ས་རྒྱ་ནག་ཡིན། །དགེ་སྤྱི་གསྐྱོད་ས་ཟས་མོ་
སྤྲོངས། (མ་དཔེ་གནིས་པར། དགེ་སྤྱི་གསྐྱོད་ས་ཟས་མོ་སྤྲང་། གསུམ་པར། དགེ་སྤྱི་གསྐྱོད་ས་ཟས་མོ་སྤྲང་། ཟེར་
བ་འདུག) །གཤེར་ལ་ནོར་བྱེད་ཕྱུ་འཁོར་སྤྲང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། གཤེར་ལ་ནོར་བྱེད་ཕྱུ་འཁོར་སྤྲང་། ཟེར་
བ་འདུག) །འདུལ་ལ་ནོར་བྱེད་དུལ་ཁའི་མི། །ཇ་དར་ཡོངས་སྤྱོད་དར་ཅེ་མདོ།
།ཆེ་བཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱན་ཡུལ། །དན་ལ་བརྒྱགས་པ་སྤྲར་ཁམས་སྤྲང་། །ཅི་བསམ
འབྲུག་བའི་ཉག་སྤྲོན་དང་། །སུས་ཀྱང་མི་འདོད་ (༡༩༩༤) ཉག་སྤྲོན་དང་། །རང་མཐོང་བྱེད་བའི་
ཉག་སྤྲོན་དང་། །དོན་གནིས་མཐར་ཕྱིན་ཉག་སྤྲོན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དང་ནི་བྱང་པར་མེད། །ཅི་
བསམ་ཐམས་ཅད་འབྲུག་པ་ཡིན། །དེ་བས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མ་བསྐྱེགས། །དེ་འདྲའི་ལས་འགྲོ་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

རྩེས་ལུ་ཡོང་། རྩེད་ཅག་མི་རྟལ་ཀུན་ཡིན་ཏེ། གཤམ་དོན་རྣམ་ཅ་གཤམ་དོན་གྱིས། རྩེས་ལུ་དགོ་
 དོན་དེ་ཅིད་གྱིས། རྩེས་ (༡༧༩) རྩེད་མོར་རྣམ་དོན་གཅིས་འགྲུལ། དུགས་མོའི་བུ་རྩེད་ཀྱིས་
 ལ། རྩེད་གལ་འབྱུང་བ་ཡིན། ལ་ཆེ་མ་གཅིན་གང་ཡིན་དེས། དམ་ཆོས་དེ་ཡིས་འགྲུལ་བ་
 ཡིན། རྟག་འཁྱུད་མལ་ཆེར་དམན་ལ་སྒྲིལ། ལ་སྒྲན་མའི་རྩེས་མཆོན་ཀུན་དགའ་ཡིན། རྩེ་ལ་
 མོས་མར་གྲུང་བ་རྣམས། རྟག་འཁྱུད་མཁུན་གྱི་བུས་ཁང་འདྲིར། རྩེ་མཆོན་གྱིས་ཐག་ (༡༨༠)
 རྩེད་དུས་ལ། རྩེས་འཁྱུར་བ་ཐང་གཅིས་མོར་བ་ཡིན། རྩེ་མོའི་གཅིས་ལ་གཞུག་མར། རྣམ་ཆུང་བ་
 གཅིག་མོར་བ་ཡིན། རྩེ་མའུ་ལ། རྩེ་མའུ་འཁྱུད་མི་རན་འདི། རྩེ་མལས་མཁུན་ཅམ་མེད་མའི་
 དུས། ལའན་ས་མོ་འཁྱོལ་བ་མའི་མི། རྩེ་མོའི་ས་ལ་དང་ལྷན་མི། རྩེས་མར་དུགས་མོའི་བུ་རྩེད་
 གང་ཡིན་གྱིས། རྩེས་འཁྱུར་དམི་རྟགས་དན་དགོས། གཞུག་ལག་ཁང་འདྲིའི་མན་ཡོན་མི།
 ལའཆོས་ལྷན་འདས་གྱིས་གྲངས་མེད་གསུངས། རམ་ཆོད་དེན་ (༡༨༡) ལྷན་འབྲུ་ཅམ་ཞིག་ལ།
 རྩེ་གཤིང་བ་སྒྲུ་ཅམ་ཞིག་བདང་། ལའུགས་དང་ཆོས་འཁོར་བཅས་ལ་ལ། འཁྱུ་ཡིན་གྱི་ལ་
 མིག་ཅམ་འགྲུལ་གྲང་། རམ་ཆོས་མེད་ལ་སྒྲུ་ལྷན་གྲང་གྲང་བར་གསུངས་མོ། རྩེ་མོ།

७७) ལ། ཅེ། ལྷ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་པོར་རྣམས་འགྲུབ་པ་ནི། ཤལ་གྱིས་མཆོང་བ་ཡང་དགོན་
 རོ། རི་བས་ཀྱང་རྒྱ་བར་ཆོས་ཀྱི་ལོ་གྲང་ན། ཤལ་པའི་མཆོང་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱང་
 ཐུགས་ལ་མངའ་བས། འདས་ཀྱང་གདུང་ལོལ་ལ་ཡང་མཆོང་རྟེན་བརྒྱབ་པར་ངོ་མཆོང་ཆོལ།
 མཇུག་གཞིས་ལ་གསུམ་བཤ། གདུང་ཁང་ལ་ཡང་མཆོང་རྟེན་བརྒྱབ་པར་ངོ་མཆོང་ཆོལ། ཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱང་པའི་
 ལྷག་མ་འདུག། གདུང་ཁང་ལ་ཡང་མཆོང་རྟེན་དུ་བརྟེན་གས་པ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལུན་ནོ། ལྷ་
 བཞུགས་པའི་ཁང་པ་ལ་ཡང་། མཆོང་རྟེན་བརྟེན་གས་པའི་མཁའ་དུ་འདུག་པའོ། མཆོང་རྟེན་
 བརྒྱད་ཀྱི་བརྟེན་པ་དང་ལུན་པས་མན་ཡོན་ཆོལ། ལྷན་ (༡༦ན) དགའ་ལོས་མེན་པའི་སྐྱེད་དུ་
 མཆོང་རྟེན་ཞིག་ཁབ་གྱིས་ཅུ་མོས་ཤིས་པའི་བསྐྱེད་ནམས་ནི། ཤལ་མོ་གྲུ་པ་ཡན་ཆོང་དུ་སྐྱེ་བ་

གུང་ཐོབ་ཅན་མེ་མོ་ཤོད་ཀྱིས་འབས་རྒྱུ་མ་ཐར་མ་ཤོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེས་མ་ཐར་མ་ཐུར་བཞུགས་

གུངས་མེད་པར་སྐྱལ་བ་དང་། རེ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ། །བསྐྱ་དཀར་ཤོ་དང་། རྒྱུ་པར་
རོལ་པ། །དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས་ལུང་བསྐྱར་བན་ཡོན་མང་དུ་ཡོད། (༡༠༧) །བྱམ་ཁང་
གི་ཐབས་ཏོག་ལན་གཅིག་ཅུ་དུ་གྱིས་དང་ནི། །ཡུལ་ཁམས་ཀུན་ལང་བདེ་བ་དང་། །སངས་
རྒྱུ་བསྐྱར་བ་དར་རྒྱས་ཤིང་། །ཁ་ལག་གང་ཐོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱན། །རྒྱབ་སྤྱོད་མ་ལྟ་རྒྱན་ཁིང་དུ་
སྤྱོད་བར་འགྱུར་རོ། །ཁོ་ལོ་ལ་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པས། །དཔལ་བོ་དཔལ་མོ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་
སྤྱོད་སྤངས་རྒྱུ་ལྱིས་སྤོང་གོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །འཛམ་གླིང་འཛིག་རྟེན་དགེ་བསྟེན་
རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་བྱམ་ཁང་གི། (༡༠༨) །སྤངས་བྱེད་བ་ཡིན། །སོག་དྲིལ་སྤྱོད་མདུད་དང་པའི་རྟེན།
།ནང་རྫོང་དཀར་ཆག་སོག་དྲིལ་རྒྱལ་གྱི་རབས་དོན་དུ་བྱུང་པར་བསྐྱུང་། །ཅི་ཅི།

72) ཨ། །ལེགས་སོ་ཆོས་མཛད་མཆོད་གོགས་ཤིང་ཤོང་རྒྱལ་ཁེས་པར་ཐག་ཆོད་རིན་ཆེན་
སྤྱིང་བའི་ཅི། །ངས་ཐེར་མ་ཤོངས་ལུང་བསྐྱར་འདི། །མི་ཤེས་ཆོད་ཡོད་ག་ལ་ཡིན། །ཐག་ཆོད་
ཐེ་ཆོས་མེད་པའི་ཆོག་ །འགོ་ནག་མི་ལ་མེད་པ་ཡི། །བྱ་སྤྱོད་ཐག་ཆོད་པའི་ནང་ (༡༠༩) །ནོར་
ཡོད། །སྤྱོད་ཤོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་མ་བསམ་སྟེ། །སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་པར་གྲོལ་ནས་ཐལ། །ཉག་
སྤྱོད་གནད་ཀྱི་བསོད་ནམས་འགྲུག་ །སྤྱོད་ན་གཞན་ལ་ད་མི་གྱི། །མ་དགེ་གཉིས་པར་སྤྱོད་ན་གཞན་
ལ་དམི་གྱི། །ཐེར་ དཔེ་གསུམ་པར། །སྤྱོད་ན་གཞན་ལ་ད་མི་གྱི། །ཐེར་བ་འདུག། །སྤྱོད་པ་ཤོད་མེད་ལེས་ས་
ཉིད་འདི། །སྤྱོད་པ་རན་ཁྱེད་དུ་ད་མི་བསྐྱུལ་ས། །མ་དགེ་གཉིས་པར། །སྤྱོད་པ་རན་ཁྱེད་དུ་ད་མི་འགྲུག་
གསུམ་པར། །སྤྱོད་པ་རན་ཁྱེད་དུ་ད་མི་བསྐྱུལ། །ཐེར་བ་འདུག། །སྤྱོད་ཉིད་ལེས་པ་ལ་དཔལ་ཐོབ་པས། །ཅི་
བྱེད་རང་དབང་རང་ལ་ཡོད། །འགོ་ནག་མི་ལ་སྤྱོད་པ་མི་འཆོལ། །ཁྱེད་སྤྱོད་རབས་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་
རན་སྤྱོད་ །ལ་བདག་རྒྱལ་ལ་འགྲུས་བཅོལ་ན། །མི་སྤྱོད་མཛོད་དང་ཞ་ལོང་སྤྱོད་གསུམ་ཤིང་།
འི་གཞན་དག་ལ་ཐེ། (༡༡༠) །མ་འབྱེད། །ན་བ་རྒྱ་ཡི་ཆོང་མ་བཤིགས་ །རྒྱ་འགྲུམ་དག་དུ་
ཐོང་མ་རྒྱལ་ས། །རྒྱ་ཤོ་རྒྱའི་ཤེད་མ་བཅད། །མ་དགེ་གཉིས་བ་གསུམ་པར། །རྒྱ་ཆོ་ཆེའི་ཆོང་མ་བཅད། །ཐེར་

གུ་བ་ཐོག་ནས་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་ནས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་པ་ཐུན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་སྤྱད་པ་བཞུགས་

བ་འདུག། །མཁར་ཁང་མང་པོ་སྤྱིར་མ་བཞིང་། །སྤྱི་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་ལ་འཛེམས། །སྒྲིང་མན་
དག་ལ་སོ་མ་དགས། །སྤང་ན་འགོ་དཔོན་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱོདས། །མཐུན་པར་འདོད་ན་སྒྲིལ་
མང་། །སྤྱིང་མི་འདོད་ན་སྒྲོ་མ་ལུག། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྤྱིང་མི་འདོད་ན་སྒྲོ་མ་ལུང་། ཟེར་བ་འདུག།)
།ཤོད་པོ་འདོད་ན་ཆོས་ལ་འབྱང་། །བཅན་པོ་འདོད་ན་ཀུན་དང་མཐུན་པར་གྱིས། །མཐོན་པོར་
འདོད་ན་དམན་ས་ནག་ཏུ་ (༡༣༧) བཟུང་། །ལྷག་པོར་འདོད་ན་སྤྱིན་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་སྤོངས།
།བཟང་པོར་འདོད་ན་རན་ལ་ནག་ཏུ་འཛེམས། །སྤྱིང་པར་འདོད་ན་ལྷག་ཀྱང་སྤྱོདས། (མ་དཔེ་
གསུམ་པ་གསུམ་པར། སྤྱིང་པར་འདོད་ན་སྤྱིག་ཀྱང་སྤྱང་། ཟེར་བ་འདུག།) །བཞུགས་པར་འདོད་ན་ལྷོག་
ཀྱང་བཟུང་། །སྤྱི་ཆུས་འདོད་ན་འདི་ཆུས་བཟུང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྤྱི་ཆོས་འདོད་ན་འདི་ཆོས་
བཟུང་། ཟེར་བ་འདུག།) །གཞན་དོན་འདོད་ན་རང་དོན་བཟུང་། །དྱིན་ཅན་པ་མ་ཀུན་ཡིན་པས། །དྱིན་
ལན་རང་ཡིད་ཆེས་པར་སྤོང་བར་གྱིས། །པག་འཁྱུད་བདུན་གྱིས་བསྒྲུ་མི་སྤིང་། །ལྷན་པའི་
བཀའ་ལས་འགལ་མི་སྤོད། །འདས་ཁ་ཞལ་ཆེས་ས་ཀུན་གྱི་དོན། །ལྷོ་སྤོང་ཟས་རན་དག་ལ་
འཛེམས། །ཞོར་ (༡༣༨) ཆུང་སྤངས་ན་ཉེས་པ་ཆེ། །ཆུང་གི་ལྷོག་བཅད་ཆེ་དང་མཉམ། །པདེན་
པར་སྒྲིན་དུགས་མེད། །ཆུང་མེད་མནའ་ལ་ཞོར་མི་ཉན། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཆུང་མེད་མནའ་ལ་ཞོར་མི་
ཉམས། དཔེ་དང་པོ་གསུམ་པ་མཚུངས་) །ཤོད་ཀྱི་སྒྲོ་ལྷག་ལྷེད་མི་རུང་། །དུག་གི་ལྷག་ཆད་ལྷེད་མི་
རུང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། དུག་གིས་ལྷག་ཆད་ལྷེད་མི་རུང་། ཟེར་བ་འདུག།) །དོགས་ལ་སྤྱོད་ན་བསྒྲུབ་
མི་རུང་། །ཆུང་མ་ལ་སྤྱིང་གཏས་ལྷེད་མི་རུང་། །མ་སྤྱན་མགོ་གཡོགས་ལྷེད་དུ་མེ། །ལྷེད་མེད་
གནས་རན་འཁྱག་དུ་མེ། །མི་ཤོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉེས་སྤྱོད་གས། མ་དཔེ་གསུམ་པར། མི་ཤོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉེས་སྤྱོད་
དོགས། དཔེ་གསུམ་པར། མི་ཤོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉེས་སྤྱོད་དོགས། ཟེར་བ་འདུག། །ཞོར་ཡོད་ཀྱི་ལྷོག་ཆད་དུ་དོགས།
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཞོར་ཡོད་ཀྱི་ལྷོག་ཆད་དུ་དོགས། ཟེར་བ་འདུག།) །བན་བོན་གྱི་བཀའ་ལོག་དུ་དོགས།
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། བན་བོན་གྱི་བཀའ་ལོག་དུ་དོགས། དཔེ་གསུམ་པར། བན་བོན་གྱི་བཀའ་དེ་ཉེས་ལོག་དུ་
དོགས། ཟེར་བ་འདུག།) །དཔོན་རན་གྱིས་གཡོགས་པོ་ལུང་དུ་མེ། །སྤོང་རན་གྱིས་དཔོན་པོ་ལུང་དུ་

ལྷ་མོ་ཉག་རེ་མེ་པོ་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྟན་ཞུ་ཆེས་ས་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

རེ། ཁའི་ས་ཁའི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་རྣམས། མ་དཔེ་གསུམ་པར་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེ་མེད།
ཆོས་མེད་ངན་འགྲོར་ (༡༢༧) འགྲོ་རྒྱ་དོགས། འགྲོ་ངན་ལ་ཡག་རྒྱ་མེད་པར་མཐོང་། ཉག་
སྒྲིམ་མའི་གསེན་འདྲེ་ཡིན། ལ་བཟང་བྱ་ཀྱན་གྱིས་རྒྱུ་དཔྱད་ཆོངས། རང་དབང་ཡོད་ཆེ་
འབད་དང་ལོགས། མ་དཔེ་གསུམ་པར། རང་དབང་ཡོད་ཆེ་ཆོས་ལ་འབྱུང་དང་ལོགས། ཟེར་བ་འདུག།
ཆོས་མཐོང་རྣམས་གྱིས་འདི་འདྲ་མཐོང་། ཉིན་མཚན་མེད་པར་སྤྱིང་རྒྱས་དགོས། ཆོགས་
དང་བསྐྱང་བཤགས་རྒྱན་དུ་དགོས། མ་རྒྱུད་མཁའ་འགྲོ་མཉམས་པར་བྱེད། རྒྱགས་དམ་མ་
བསྐྱངས་པར་དུ་བཤགས། ཡར་མཚོད་མར་སྒྲིན་དག་ལ་འབྱུངས། རྒྱག་དང་སྒྲོར་བ་རྒྱན་དུ་
གྱིས། དཔོན་མཆོག་ (༡༢༨) གསུམ་ལ་དབང་པོ་མཐོང་། རང་རྒྱག་རང་གིས་མ་ཉོ་ཞིག་དེ་
ཀྱན་ཉག་མེ་ཁ་ཆེས་ཡིན། རྒྱ་པོ་རྣམས་གྱིས་འདི་འདྲ་མཐོང་། མ་བདག་འབྲུག་བཅོས་
དག་དུ་དགོས། བསང་དང་རྒྱ་བཅོས་ཀྱན་ལ་དགོས། ཆོ་ཆོ་གཏོར་རྒྱ་སྒྲིན་གྱིས། ཆོགས་
བསྐྱུ་དབང་བསྐྱུ་མི་ནོར་སྒྲོབས། གཏོར་མ་འབུམ་ཐེར་གྱི་མའི་ཆོས། སྒྲིན་བསྐྱེད་མེ་ཡི་
མཚོད་བ་བྱ། ཉག་དུ་ཆོས་འཁོར་དག་འཕྲོན་ཟུ། ས་དཔྱད་བཟང་ལ་ (༡༢༩) རིན་ཆེན་
གཏོར། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ས་བཅུད་བཟང་ལ་རིན་ཆེན་གཏོར། ཟེར་བ་འདུག།) རྒྱད་པར་གནས་པའི་
མགོ་ལ་རིན་ཆེན་གཏོར། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྒྱད་པར་གནས་པོས་མགོན་ལ་རིན་ཆེན་གཏོར། དཔེ་དང་
གསུམ་མཚུངས།) སྒྲི་ཡི་བག་མེ་ཞིབ་མོ་ལ། བཟང་དུ་ག་བསྐྱེས་ལ་རྒྱ་གཞུགས་ཟུ། རྒྱ་མིག་
གཉན་ལ་བསྐྱངས་ན་བཟང་། མི་ནོར་ནང་ལས་ཐར་པར་འབྱུར། ཆོ་ཆོག་ཆོ་རྒྱུ་བཅོ་ཡི་ལྷ།
དུས་ཆོད་གཟའ་སྐར་བཟང་པོ་ལ། དམ་ཆོག་ལྷན་པའི་བསྐྱེད་པར་གཅེས། འཛིག་རྟེན་པ་
བསྐྱེད་ན་ཡུལ་དེར་ངན། དམར་གཏོར་དག་ཆོས་ཀྱན་ལ་ངན། དམར་པོའི་ཆོས་ལ་བཙོན་
འབྲུས་གྱིས། དཔེ་ (༡༣༠) སྒོང་བཞི་ལྷེ་ལ་བདུད་བསྐྱོག་ཞུས། མཚོད་རྟེན་ཟུ་ཁང་དག་ཅའི་
མཆོག་ ཁགས་རབ་ཆེ་རྒྱུད་མེད་པར་རུང་། བག་གིས་འདོད་ན། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར།
བག་གིས་འདོད་ན། ཟེར་བ་དེ་མི་འདུག། གྲིས་སྒྲོག་འདོན་ལ་འབད་པར་གྱིས། ས་རྩོ་མིང་ལ་དགོ

ཀྱུ་ཐོབ་ཉག་མེ་མོ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བཞགས།

མ་ཉན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། མ་རྩོམ་ལ་དགེ་བ་བསྐྱར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་། །ལམ་འཕྲང་ངན་པ་
བསལ་ན་བཟང་། ཉན་ཏུ་ཀུན་ལ་འགྲམ་མ་འཛོལ། །མ་རོལ་ངན་ཡང་སྐྱར་མི་ཕྱང་། །ཞིང་ན་
དག་ནི་འཆང་གྱུར་ན། །དུལ་བའི་གཏིང་རྩོམ་བ་ (༡༧༧) ཡིན། །རང་ཉིད་བཅན་ཡང་
གཞན་མ་བརྟུལ། །བྱ་སྐྱུག་ཡིན་ཀྱང་འགྲམ་མ་འཛོལ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རང་རྒྱུང་ཡིན་ཀྱང་
འགྲམ་མ་འཛོལ། ཟེར་བ་འདྲག་) །མ་མ་ཡིན་ཡང་ཡིད་མ་བཅད། །ལྷན་ཅིག་འདྲག་ཀྱང་དཔོན་མ་
བརྟུལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ལྷན་གཅིག་འདྲག་ཀྱང་དཔོན་མ་བསྐྱེས་དང་། གསུམ་པར། །ལྷན་ཅིག་འདྲག་ཀྱང་
དཔོན་མ་བརྟུལ། ཟེར་བ་འདྲག་) །ཁ་འབྲོག་ཅམ་ལ་འཆང་མ་བྱ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཁ་ཅོད་ཅམ་ལ་
འཆང་མ་བྱ། ཟེར་བ་འདྲག་) །ལྷག་ཐོད་དག་གི་སྒྲིག་མ་བཅད། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ལྷག་ཐོད་རྣམས་གྱི་
སྒྲིག་མ་བཅད། ཟེར་བ་འདྲག་) །སྒྲིག་ཀྱང་ཟས་ལ་སྒྲ་མ་བཅོང་། །སྐྱུག་ཀྱང་སེམས་འཁང་བསྐྱོད་ན་
ལེགས། །དུལ་ཀྱང་ལ་རབས་གྱི་སྐྱོད་པ་བྱ། །ནམ་ཡང་སྒྲ་མ་སྒྲིམ་ན་ལེགས། །ཆད་ཀྱང་
ལས་སྒྲིབ་དག་ (༡༩༩) པར་བསམ། །ཆ་ཡང་སྒྲར་བ་སེམས་གིས་གྱིས། །འོང་ཡང་ལྷང་མོ་
སེམས་ལ་སྒྲིམ། །སྐྱགས་ཀྱང་བསྐྱེས་བཅོད་སེམས་གིས་གྱིས། །ཤེས་ཀྱང་དགེ་ཅ་སྒྲིན་དུ་བྱ།
།ཀུས་ཀྱང་རིག་པ་སྒྲིམ་ལ་སྒྲོད། །གཞན་ཀྱང་མི་རྣམས་རྒྱན་དུ་སྒྲིམས། །ཆེ་ཡང་རྒྱུ་པའི་
སེམས་ལྷན་བྱ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ཆེ་རྒྱུ་པའི་སེམས་རྟེན་བྱ། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) །
ཆུང་ཡང་ཀུན་དང་མཐུན་ན་ཆེ། །མེད་ཀྱང་ཆོག་ཤེས་ཡོད་ན་སྐྱག་ །ཤི་ཁའི་ཁ་ཆེས་འདི་
བས་མེད། །མགོ་གཡོག་མེད་པའི་ (༡༩༧) རོན་ཆོག་ཡིན། །མི་མི་

༡༩) ཅུ་བསྐྱེ། །སྒྲ་མེད་སྒྲ་མ་རྩོམ་འཆང་། །མིན་ཏུ་སྒྲོས་བྲལ་ནམ་མཁའི་སྒྲོང་། །འཇིག་རྟེན་
དབང་རྒྱལ་རྒྱལ་བའི་སྐྱས། །ཀུན་དགའ་ཡོ་ཤེས་རྒྱལ་བའི་སྐྱས། །མང་དུ་ཐོས་པ་སྐྱ་སྒྲིང་གྱི་
སྐྱས། །དབང་པོ་མཁའ་འགྲུའི་ཕུང་བསྐྱར་ཤེས་སྐྱའི་སྐྱས། །དངོས་བྱུང་མཆོག་ཐོབ་མཁའ་
འགྲུའི་སྐྱས། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཐོབ་སྒྲིན་པའི་སྐྱས། །སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་ཀུན་བཟང་སྐྱས།

ལྷ་མོ་ཉག་མེ་མོ་མི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྒྲུན་ཐལ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

འཕྲས་མང་རིག་པ་སྒྲེ་མེད་འདི། (༡༧༩༡) མཐར་ཐུག་དོན་གཉིས་མཐར་ཐིམ་ནས། སྒྲེས་པའི་
མི་ལ་མོ་ཆོད་ཅུ། འཕྲོ་དྲུག་མ་ཆུན་ཡིན་ཤེས་པས། སྒྲེ་མེད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སྐྱེད་
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྒྲེ་མེད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སྐྱེད་ ཟེར་བ་འདུག) སྒྲེ་ཡོད་སྤྱུལ་པ་རང་དབང་ཆེ།
འཆི་བ་མི་ཉག་འཇིག་པའི་སྐོ་བསྐྱེན་ནས། ཡེར་དངོས་ཐང་གཅིག་ཐག་གུའི་མཐེལ།
མངའ་རིས་རྒྱ་ནག་གི་བར་སྐབས་དེར། འོ་བཙོ་ལྷ་འོན་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར་ མི་བསྐྱད་རྟོག་
པའི་ (༡༧༩༢) བག་ཆགས་བསམ་པ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། མི་སྐྱོད་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་བསམ་པ། ཟེར་
གསུམ་པར། མི་སྐྱོད་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་གསམ་པ། ཟེར་བ་འདུག) སྤྱེ་མའི་བྱིན་རྒྱུ་བས་སྤྱིང་ལ་ཞུགས།
ཐབས་ཀྱི་འཕོ་ལ་རྒྱན་ལན་གསལ། ཐག་གུ་སྐྱོད་པའི་ལུང་བསྒྲུན་ཡང་། སྤྱུག་པ་ཡུལ་དུན་
བས་གདུལ་བྱ་མོར། མཆེད་ཤོགས་ཀྱི་རོགས་དན་ཡང་ཡང་བྱས། མོད་དུང་ནག་གི་མི་ལ་
སེམས་བཅེ་བས། སྤྱང་སྤྱིད་ཀྱི་སྤྱ་འདྲེ་དམ་ལ་བདགས། ཉམས་སྤྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འགའ་
ཅུ་བསྒྲིགས། སྤྱ་འབྲེལ་ལས་དྲུ་ས་གནད་མང་ (༡༧༩༣) དུ་བཙོས། དབལ་ཆ་འོ་མེད་
གཉིས་མོ་ལ་དགལ། འཕམ་ཐག་སྤྱི་སྤྱིང་དུ་ཤོ་ཞིག་བདུང་། མཐེན་རབ་མངའ་ཐང་ཆེ་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས། མ་དཔེ་གཉིས་པར། མཐེན་རབས་མངའ་ཐང་ཆེ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས། ཟེར་བ་
འདུག) དབལ་ཆ་འོ་མེད་གཉིས་མོ་ལ་དགལ། རབ་ཀ་ཐང་སྤྱིར་མཐར་དུ་རྒྱིག་མོ་བདུག། མ་
དཔེ་གཉིས་པར། རབས་དགའ་ཐང་སྤྱིར་མཐར་དུ་རྒྱིག་མོ་བདུག། ཟེར་གསུམ་པར། རབ་ཀ་ཐང་སྤྱིར་མཐར་དུ་
རྒྱིག་མོ་བདུག། ཟེར་བ་འདུག། དུས་གསུམ་བདེར་གསེགས་རྣམས་ཀྱི་རབ་གནས་ཐེབ། རྒྱལ་
འཕོང་རྣམས་ལ་བྱི་བྲག་སྒྲིལ། མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྒྱལ་འཕོང་རྣམས་ལ་བྱི་བྲགས་སྒྲིལ། གསུམ་པར། བྱི་
བྲག་སྒྲིལ། ཟེར་བ་འདུག) ཡར་ལ་ཤར་དུ་མི་སྤྱུག་དུ། མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཡར་ལས་ཤར་བྱི་མེ་སྤྱུག་དུ།
ཟེར་བ་འདུག) ཤོགས་མོ་ཡེལ་པའི་སྤྱ་འབྲེལ་ལ། (༡༧༩༤) རབ་གནས་རྒྱས་པས་བྱ་ནག་མི་
འབབ་ཅུ་ཞིག་འབྱུག། ཐ་ཡུལ་སྤྱག་པས་སྤྱི་རབས་ཀྱི། སྤྱོད་མོ་ལ་མཆར་གདམ་སྐོ་རྒྱ་
མང་དུ་འབྱུག། ཐག་གུ་མཐེལ་དུ་ཡར་ཆེ་བྲག་མི་ཤེས། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཐག་གུའི་མཐེལ་དུ་

གུག་ཐོབ་ནག་རེ་སེ་བའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་སྒྲུབ་བཞག་གས།

ལག་ལེ་དྲག་མི་ཤེས། ཟེར། གསུམ་བར། ཐག་གུའི་མཐིལ་དུ་ཡར་ལེ་དྲག་མི་ཤེས། ཟེར་བ་འདུག་། །དབུལ་
ཐག་གུལ་མི་ང་ལེ་ཆོར་བསམ། ཁོ་པོ་གཅིག་གིས་ཤེས་མི་མེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁོ་པོ་སུས་
ཀྱང་ཤེས་མི་མེད། ཟེར་བ་འདུག་། །སྒྲི་ནས་བརྒྱབ་པའི་སྒྲི་དགོན་དུ། །བཀའ་བྱུང་བདུན་ལ་གྱོ་
འགྲེམས་ཆོར། །ཁོད་མགོ་ནག་མི་ལ་རགས་པ་མེད། །སྒྲི་དགོན་རིན་ཆེན་ (༡༦༩༡) མཐུལ་
སྒྲིང་། །རྩི་ཆེ་གདན་དང་བྱང་བར་མེད། །འདི་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལུན་པས། །ནག་སེ་མཐོང་
བའི་སྒྲིམས་མེད་པས། །གཙུག་ལག་ཁང་འདི་སྒྲིན་ལས་ཤིན། །ཀུན་གྱིས་གང་འདོད་ཐོབ་དང་
འགྲུབ། ཁོ་པོ་མ་བྱིན་གྱི་བར་དུ་ལ། །ནག་སེ་དུན་པའི་བཞེད་ཐོ་ཡིས། །མི་རབས་བདུན་ཅས་
རེད་བ་ནས། ཁོ་པོ་ཐང་གཅིག་མ་བྱིན་ན། ཁོ་པོས་ཅི་སྒྲི་རྒྱན་དུ་འགྲོ། ཁོ་པོ་ཐང་གཅིག་
(༡༦༩༢) མ་བྱིན་ན། །སེམས་ཅན་ངན་འགྲོ་གསེབ་དུ་འགྲོ། །དེ་ལ་བསམ་ནས་སྒྲི་འདི་
སྒྲིངས། ॥

༡༧། ཅེ་རྩི་ཆེ་འཆང་ཆེན་མན་ཆོད་དང་། །དྲིན་ཆེན་ཐག་གུའི་ཡན་ཆོང་ལ། །བྱགས་དགོངས་སྒྲི་
ཆོགས་བྱིན་རྒྱབས་དེ། །མ་ལུས་བདག་ལ་ཉོགས་པར་གནང་། །དི་པོ་ཤ་འཐིང་གི་ཅེ་མོ་རུ།
།གསང་སྒྲགས་སེམས་ལ་རང་དབང་ཐོབ། །སྒྲིང་ཉིད་སྒྲི་འདས་མཐའ་དང་བུལ། །མ་མའི་དྲིན་
ལན་མ་སོད་པས། །ད་རུང་སྒྲི་བ་བདུན་ཅས་ལེན། (༡༦༩༣) ངན་འགྲོར་བྱིར་ལྷོག་མ་ཡིན་ན། (མ་
དཔེ་གཉིས་པར། ངན་འགྲོར་བྱི་ཉོགས་མ་ཡིན་ན། ཟེར། གསུམ་བར། ངན་འགྲོ་བྱིར་ལྷོག་མ་ཡིན་ན། ཟེར།)
།བཅོམ་ལྷན་བྱམ་བའི་འབྲིན་ལས་བ། །གདུལ་བྱ་མ་ཉོགས་བར་དུ་བྱ། །གདུལ་བྱ་ཉོགས་ནས་
མཁའ་རྒྱུད་དུ། །ཁོད་གསལ་ཉི་མའི་སྤྲིང་པོ་འདྲ། །བདེ་དང་ལྷན་པ་སྒྲིས་ཅི་དགོས། །ཐུག་
བསྐལ་གྱི་བ་དུ་པོར་བྲིན་ཡིན། །ཆོ་འདིའི་ཡོན་ཏན་མ་སྒྲིབ་ཀྱང་། །འཛིག་རྟེན་གདུལ་བྱ་མེད་
པའི་བྱིར། །མ་ལུལ་ལ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་ལས། །ཐུག་ལ་མི་ཆོ་བསྐལ་བྲིན་ཡིན། །ཐུག་ཀྱང་
གདན་ (༡༦༩༤) བདེ་ཁོ་པོས་འགྲུབ། །ཁྱི་རབས་ལ་བ་པའི་མི་རིགས་ནསས། །ཆེས་སུ་ཐྱིག་

གུ་བ་ཐོག་ཉག་མེ་མོ་པོའི་སྒྲིལ་རབས་རྒྱུ་མར་མ་པོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

དང་དམེ་ལ་སྦྱོང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཞབས་དོག་དགོས། གཙེར་སྦྱོར་འབར་བའི་སྦྱོ་བ་
ལས། མཁན་པོ་གྲགས་པའི་མཆན་ཅན་པོང་། དེ་དུས་ང་ཡང་མང་ཅིག་པོང་། གདུལ་བྱ་ཡོང་
པས་བསྐྱེལ་མ་ཟ། (མ་དཔེ་གཉིས་བར། གདུལ་བྱ་ཡོང་པས་སྦྱེལ་མ་ཟ། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཆོངས་)
པོང་མགོ་ནག་པོག་པའི་དབང་པོང་བས། ཤངས་རྒྱས་མཁལ་ལ་བཞུགས་མི་རིགས། དུས་
གྱི་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་དུས། མི་མམ་དགའ་ལས་རྒྱལ་འདོད་ན། (ཟེར། མཆོང་རྟེན་བརྒྱ་ཅ་དགའ་
སྦྱགས་སྟོན། ཁ་ཡི་རྒྱད་འབུམ་བཟུ་མིས་པས། རྒྱད་འབུམ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་བྱིས། དུལ་
སྦྱག་དགའ་པོའི་སྦྱགས་སྒྱ་གྱིས། གྱི་ནག་ཐོད་པར་ལིང་ག་བརྒྱ། མཆོང་རྟེན་ནག་པོའི་ཞབས་
ལྷ་གཞན། སྦྱག་མོ་ཁ་གདང་གྱི་པོར་དུ། མཆོང་རྟེན་ནག་པོ་ཅེ་དགའ་བྱ། མིག་མང་ལིང་ཅེ་
མང་དུ་གྱིས། འདོམ་བྱོམ་གྱི་ས་བཅོན་རོ་བཅོན་པོངས། ལྷ་ཁང་བར་མའི་སྦྱོ་ཐེས་ཞབས།
ཀར་ཤོ་བ་ (ཟེར།) རྩལ་གྱི་རིན་ཆེན་གཏེར། ཁོ་བོའི་སྦྱ་འབག་བཞེངས་བས་ན། མི་རིགས་
ཀུན་ལ་བཟང་བར་འགྱུར། ཁོ་བོ་འདྲ་བ་ཀུན་ལ་བཟང་། ཁོད་པོ་ང་ཅམ་གཞན་ན་མེད། མེད་
པའི་སྦྱིང་གཏམ་སྦྱི་བཞག་བྱེད། ॥

༡༥) ཁ་ཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་ཚོང་ལ། གནས་བཏྲན་བཅུ་དྲུག་བྱལ་པའི་གཙོ། ལོགས་
པར་བཞེངས་ན་ཀུན་ལ་བཟང་། མི་རྒྱུད་དར་ལ་བཟང་བར་འགྱུར། ཆོས་སྦྱོང་མཐུན་ལས་
དགའ་སྦྱོགས་སྟོན། (མ་དཔེ་གཉིས་བར། ཆོས་སྦྱོང་ཐུན་ལགས་དགའ་སྦྱོགས་སྟོན། ཟེར་བ་དདུག) དམ་ཅན་
(ཟེར།) ལྷང་མའི་རྟེན་རྩམ་ནི། དར་ནག་ལྷག་དང་ཟ་པོག་དང་། ལྷག་སྦྱལ་གསེར་མགོའི་
མུན་པ་དང་། གྱིར་ཆོད་མི་བའི་སྦྱོ་སྦྱིང་དང་། གཡག་ལྷག་རིན་ཆེན་གཡང་གམི་དང་། ར་ཆོད་
པོག་པོའི་ཅེ་རྒྱལ་བཅོན་ན་བཟང་། སྦྱ་སྦྱག་གཙང་མའི་མདའ་ཆོད་བྱས། གྱིར་སྦྱགས་དག་
ལ་མདའ་མདེལ་བྱ། དར་ནག་དག་ལ་དམ་ཅན་བྱིས། དག་རྩམ་ལྷན་པའི་མཆོས་ས་བསྐྱབ་བྱ།
ཉག་སྦྱོན་ལན་ཆགས་མ་ (ཟེར།) བྱང་བས། མགོ་ནག་མི་ལ་རྒྱ་ཐོད་དགོས། (མ་དཔེ་གཉིས་

གཤམ་ཆོས་ཉག་མེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་མ་ཁོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞུགས།

པར། མགོན་པོ་ལ་ལྷ་མོད་སྒྲིམ་ ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཆུངས་། །ང་རན་ཉག་སྒྲིམ་པའི་རྒྱུ་མ་ཉེས།
།ལྷ་པ་ཆོས་ལ་ལོག་ན་དཔྱུལ་བར་ལྷུང་། །བདེན་པ་ཁྱད་དུ་གསོལ་ན་གཏན་རྒྱུ་རང་གིས་
ཉེས། །བསྟོན་འདྲེ་བཏབ་ན་རང་སྟོག་རང་གིས་གཅོད། (མ་དཔེ་གཞིས་པར། བསྟོན་འདྲེ་གཏན་ན་རང་
སྟོག་རང་གིས་གཅོད། ཟེར། གསུམ་པར། སྒྲིམ་འདྲེ་བཏབ་ན། ཟེར་) །ལོང་བས་འཐམ་འགྲོས་བྱས་ན་ནིང་
བ་འཆམ་ལ་ཡར། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ལུང་བས་འཐོམ་འགྲོས་བྱས་ན་གཏིང་བ་འབྱམས་ལ་ཡར། ཟེར་བ་
འདུག) །བསྟན་པ་འདི་ལ་ཁོ་བོས་བཅེ། །ལོག་པའི་ལམ་དུ་མི་བདང་ཞུ། །ལྷར་སྤྱིང་སྤྱེ་འདྲེ་ལ་
འཁྱོངས་ན། །ཉག་མེ་ལ་སྒྲིམ་ལམ་མདའ་ (༤༣༥) །ལྷར་མོག། །བྱ་རྒྱུང་མ་ལ་སྒྲོ་བ་བཞིན། །ང་
ཉག་སྒྲིམ་གྱི་བྱས་བསྐྱེད་དུན་པར་གྱིས། །ཉག་མེ་མི་འདུག་འགྲོ་དགོས་པས། །ཁྱི་རབས་
རྣམས་ལ་ཁ་ཆེས་ཡིན། །རིན་ཆེན་གཏུག་གཏོར་ཅན་གྱི་སྤྱིང་གཏན་ཡིན། །ཁྱི་མེ།

༢༦) ཁྱེ་གྲུ་ལྷ། །སྒྲི་གསུང་རྒྱགས་ལྷན་དོ་ཇེ་འཆང་། །ཁྱུང་འཛིན་བུ་སྟོབ་བདེ་བར་
དྲོངས། །སྒྲོ་རྒྱལ་འཛམ་སྤྱིང་བོད་གྱི་ཡུལ། (༤༣༦) །དབྱ་ནག་གྲངས་མེད་མེམས་ཅན་འདི།
།རྒྱག་བསྐལ་ནད་ལས་མཐར་ཕྱིན་དུ། །སྒྲིན་པའི་རྣམ་འབྱུལ་བཞིང་ལས་འདས། །སྒྲར་ཁམས་
ཉག་མེའི་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ། །སྒྲིན་ལས་གྱི་འབྲེལ་པའི་ཆགས་མེམས་གྱིས། །ལབ་སྤྱ་མཁའ་
འགྲོའི་གྲུབ་གནས་སུ། །མི་ངན་སྤྱ་སྤྱིང་བདེ་བ་དང་། །ཡུམ་སྤྱང་ཟ་ཨ་ལོད་འཛོགས་པའི་
གནས། (མ་དཔེ་གཞིས་པར། ཡུམ་སྤྱང་ཟ་ཨ་ལོད་མོ་ཚོགས་ནས། ཟེར། གསུམ་པར། ཡུམ་འདན་ཟ་ཨ་ལོད་མ་
ཚོགས་ནས། ཟེར་བ་འདུག) །ལབ་པའི་མི་རིགས་ཉག་སྒྲིམ་ང་། །སྤྱིང་ཇེ་ལ་གོམས་པས་དགེ་བ་
རྒྱལ། །ལོ་བཅུ་དུག་ལོན་ནས་དམ་ཆོས་དུན། །འཛིག་རྟེན་ (༤༣༧) །མི་ལ་སྒྲོ་མ་བསྟུན།
།འདུག་ལ་མི་དགའ་འགྲོ་ལ་དགའ། །འགྲོ་དྲིན་ཐག་མོ་གྲུ་བ་རྟེན། །དེ་རྟེན་མན་དག་གནད་
དང་བཅས། །མཆེད་གྲོགས་རྣམས་བས་ལྷག་པ་ཡི། །ལྷང་མེམས་མ་བུ་གཅིག་ནས་ཐལ།
།རྒྱབ་པའི་སྒྲིན་སྤྱར་ཁོ་བོ་ཆོས་འཕགས་དེ། །བར་དུ་དོན་ལ་མཁས་པར་སྤྱངས། །ཆོས་སྤྱི་དང་

གྲུ་མོ་ཉལ་མེ་མོ་པོ་ལྷོ་མ་རབས་རྒྱལ་མཁུ་མོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉལ་མཁུ་བུ་ཞུགས་

ནང་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱུར་ཅམ་གྱོ། སློབ་དཔོན་བསྟན་མཁུ་ལྷ་ལྷ་བསྟན་གསལ་ལ། མ་དཔེ་གསུམ་
བར། སློབ་དཔོན་བསྟན་མཁུ་ལྷ་ལྷ་བསྟན་གསལ་ལ། ཟེར་བ་འདུག། སློབ་དཔོན་བྱགས་དགེས་(༤༧བཟ)
བདག་གི་དོན་རྒྱལ་མཁུ་ལ། ཀུན་རྒྱལ་དང་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་མང་དུ་ཐོས། གསང་སྐབས་
གཉིས་མེད་གྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱ་བ་གསུམ་དུ་ཐོས། བོམ་དང་མ་ལའི་རྒྱུད་འགྲེལ་མེས་མ་གྱི་
སྐྱགས་སུ་གནས། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། བོམ་དང་མ་ལའི་རྒྱུད་འགྲེལ་ཟེར་བ་འདུག།) རྒྱ་གར་བལ་པོའི་
མཚན་མ་སྤྱི་བ་ལ་མཁུ་བ་བྲགས། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། རྒྱ་གར་བལ་པོའི་མཚན་མ་སྤྱི་
བ་ལས་མཁུ་བ་བྲགས། ཟེར་བ་འདུག།) རྩི་རྩི་འཆང་ཆེན་གྱི་དྲུང་དུ་ཆད་མེད་ཡོན་ཏན་འོད། སློན་
པ་རེ་རེ་དྲུང་དུ་བསྐྱར་བ་རེ་རེ་སྤྱོད། སྤྱར་ཁམས་ཉག་གེའི་ཡུལ་དུ་སྤྱིད་གྱི་བྱ། ལམ་མོ་
གྲུ་པའི་སྤྱལ་གྲུར་(༤༨མཟ) སྤྱལ་ཆེན་ཅམ། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། མག་མོ་གྲུ་པའི་སྤྱལ་གྲུར་ཉག་
ཅམ། ཟེར་བ་འདུག།) རྩི་ལ་བ་མེད་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སྤྱོད་ཀྱང་ཤོར། འཁོར་འངས་གཉིས་མེད་
ལག་པའི་མཆིལ་དུ་སྤྱང། རྩི་རེས་མང་ཅིག་རྩི་རྩི་གདན་གྱི་བྱང་སྐྱགས་སུ། རྩལ་པའི་རྒྱལ་
མང་རྒྱར་ཅམ་ལེན་དུ་འགྱོ། བྱི་རབས་ཀུན་གྱི་བདེ་བ་སྤྱལ་པའི་ཐབས། ཨོཾ་མེཾ།

༡༢། ཁྱེ་མེཾ། ང་ངན་པ་ནི་སྤྱིད་ཟེར། མ་ནི་འདན་ཟ་ཨ་ལོད་ཟེར། ཁོ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་
བསམ་ལས་འདས། (༤༩བཟ) ཁ་རྩ་བཞིད་ཀྱང་ངོ་མི་ཆ། ལས་སྤྱོན་ལས་རྩིན་འགྲེལ་བསམ་
མི་བྱལ། ཁྱད་པར་འཇགས་པའི་ཉག་སྤྱོན་ལ། ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ཀྱང་། འཇིག་
རྩིན་སྤྱོན་པའི་སྤྱལ་རྩལ་ན། འོང་བ་འགའ་ཡིས་ཐེས་པར་དགའ། ང་ངན་པ་ལོ་ཆེ་འཇོས་
ནས། མང་ཅིག་སྤྱར་ཁམས་རྩིག་རྩིས་བསམ། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། མང་ཅིག་སྤྱར་ཁམས་རྩིག་རྩིས་
བསམ། ཟེར་བ་འདུག།) ལས་ཅན་འགའ་ཡི་ལས་འསྐྱོ་ཡོད། གསང་སྐབས་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་འགྲོར་
ལ། རྩི་པོ་རྒྱན་བཞིན་(༥༠མཟ) ཉམས་ལེན་བྱེད། མཁོང་ཐོས་རིགས་གསུམ་གྱོལ་བར་བྱེད།
མིང་འདོད་ཐོབ་པོ་ཆོས་མེད་འགས། མཉམ་བཞག་རྩིས་ཐོབ་མ་འདྲེས་བར། ཐག་མེད་

ཡུལ་ཐོག་ནས་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ཡུང་བསྐྱར་ནས་ཆེས་ཆེས་མཁུར་བཞགས།

མའོན་ཤེས་མི་ཡོད་པས། བྱེད་ཁུར་རྣམས་ཀྱིས་ང་མི་ཤེས། ངས་ཐེར་ཉན་ན་ཐན་ཐོགས་ཆེ།
ང་ལ་སྒོ་གདུང་མི་བྱེད་དུས། འཇིག་རྟེན་མི་རྣམས་མིལ་བྱར་འགྲོ། སྐར་ཁམས་བདུད་ཀྱི་
གཙང་མོང་དུ། ངཐོན་གཡོག་གི་ཤོང་མོས་གཞི་བ་དང་། འུ་གཡོག་ (ཅེས་) བ་ཡིས་བྱེད་བ་
འོང་། སྤྱིང་མོ་ལ་ཆུང་མ་བྱེད་དུས་འོང་། རྒྱལ་འགོང་བསྐྱར་བ་དར་དུས་འོང་། ལྷུལ་སྐུ་དང་
སྤྱི་བ་མང་དུས་འོང་། ཡ་པོ་སྤྱག་ནག་གི་སྤྱི་བ་ལ། ལྷུ་ལ་དར་མའི་མཚན་ཅན་འོང་། (མ་དཔེ་
གསུམ་པར། ལྷུ་ལ་དར་མའི་མཚན་ཅན་འོང་། ཐེར་བ་འདུག་) བསྐྱར་བ་ཆེ་དམའ་འོང་བ་ཡིན། ཉེ་དུས་
ནང་འབྲུག་མིལ་བྱར་འགྲོ། འདན་མ་རྟ་མགོའི་སྤྱི་བ་ལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། འདན་མ་རྟ་འགོའི་སྤྱི་
བ་ལ། ཐེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) ཤོ་དགོན་གདན་ས་ཆེན་པོ་རུ། ཁིན་ཆེན་མིང་ལ་དྲང་བ་ཡི།
ཉེ་ཤིག་འཆོལ་བྱར་སྤྱོད་བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཆོག་ཀང་གསུམ་པོ་འེ་མོང་) ཅེས་ ཆོས་
དཔེ་བ་མི་བསྐྱབ་མི་དཔེ་བསྐྱབས། ལས་སྒོན་ལམ་ལོག་པའི་ལས་འདྲོ་ཡོད། རྒྱ་འབྲས་
དག་པའི་བར་ཆད་འོང་། སྤྱིང་འདོད་སྤྱག་ལ་མི་ཆོ་བསྐྱལ། ཤ་མ་གྱི་ཁར་གྱི་ཡང་སྤྱིང་། ཤོ་
དགོན་བསྐྱར་བ་ཆེ་དམའ་འགྲོ། ལྷ་ཆོ་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་བ་ལ། བདུད་ལས་དྲང་བའི་མིང་ཅན་འོང་།
(མ་དཔེ་གཉིས་པར། བདུད་ལས་སྤྱས་པའི་མིང་ཅན་འོང་། ཐེར། གསུམ་པར། བདུད་ལས་དྲས་པའི་མིང་ཅན་
འདུང་། ཐེར།) རྐར་སྤྱིར་མཚམས་སྤྱ་སྤྱི་བ་ཡིན། དར་མའི་ཆོ་ལ་བར་ཆོད་བྱེད། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་
ལ་རྒྱ་བ་ཡིན། ཉན་བྱའི་མགོ་དཔོན་དར་མ་དེས། དུས་མཐའ་མ་ཐོད་ཀྱི་ (ཅེས་) སྤང་གིག་
བྱེད། ཤི་ན་གཡང་གིར་ལས་ཡང་ན་གྱི་ཁར་གྱི་ཡང་སྤྱིང་། མང་གསུམ་སྤྱིའི་ལྷ་དཔོན་བྱེད། (མ་
དཔེ་དང་པོ་གཉིས་པར། མང་གསུམ་སྤྱིའི་ལྷ་དཔོན་བྱེད། ཐེར། དཔེ་གསུམ་པར། མང་གསུམ་སྤྱིའི་མགོ་དཔོན་བྱེད།
ཐེར་བ་འདུག་) བདུད་ཀྱི་དམག་དང་གཉིན་ཆེའི་ལས། ས་མ་ནག་རུང་སྤྱག་ལ་སྤྱིས། (མ་དཔེ་
གཉིས་པར། ས་མཐའ་ནགས་རུང་སྤྱག་ལ་སྤྱིས། ཐེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) ཉིང་གི་རབས་འགའ་ཡི་
དོན་སྤྱིར་ལ། སྐར་ཁམས་སྤྱག་ཆོད་བྱེད་དུས་སུ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྐར་ཁམས་སྤྱག་ཆོད་བྱེད་
དུས་སུ། ཐེར་བ་འདུག་) རྒྱལ་འགྲོར་ང་ཡང་འོང་བ་ཡིན། ཤར་ལས་བ་ངན་འགྲོར་མ་འགྲོ་ཨང་།

ལུ་ཐོབ་ནལ་ཤེ་མེ་ཐོབ་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་མར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེམས་ནམས་མཁའ་བཟུགས།

ཁ་ཐར་རྩལ་པས་གནས་སྐབས་ལ་མ་ཞེན་ཡང་། ༤༤༣༡ །དབུ་མ་པས་གནིས་འཛིན་མ་
འཛིན་ཡང་། འོན་དམ་པས་ཀུན་རྫོབ་མ་མཛད་ཡང་། རྣམ་བཤེན་པས་རྣམ་རྩལ་མ་མཛད་
ཡང་། ཁ་ཐར་ལྷགས་པས་རྩལ་ཆེས་མ་མཛད་ཡང་། རྩོས་བསམ་པས་སྤྲོགས་ཞེན་མ་བྱེད་
ཡང་། བསམ་གཏན་པས་འབྲུལ་རྟོགས་མ་སེམས་ཡང་། སྒྲོམ་ཆེན་བས་ལམ་ལོག་མ་མང་
ཡང་། རི་བྱོད་པས་དགོན་ལྗེ་མ་ཞུགས་ཡང་། ༤༤༣༢ །དགོན་བ་བས་བྱོང་ཡུལ་མ་
འགྲིམས་ཡང་། སྒྲིན་གདོང་བས་སེར་སྒྲ་མ་བྱེད་ཡང་། རྩོགས་ཆེན་པས་རེ་རྟོགས་མ་བྱེད་
ཡང་། སྤྲུག་ཆེན་བས་ཆོགས་དྲུག་མ་དགག་ཡང་། ཁ་ཐོང་ཡུལ་བས་བཟང་ལ་མ་རེ་ཡང་།
ཁ་ཐར་ལམ་དུ་སྤྱོད་ཅིག་ཡང་། སེམས་ནིང་གདོང་ཆེན་སྤྱོད་ཅིག་ཡང་། འབྲུལ་སྤང་
ལམ་དུ་སྤྱོདས་ཤིག་ཡང་། ཁ་ཐར་བཤེ་ད་ལེན་སྤྲུགས་ཤིག་ཡང་། ༤༤༣༣ རོན་གནིས་མཐའ་
དུ་སྤྱོདས་ཤིག་ཡང་། མི་དག་དྲིང་འཛིན་སྒྲོམས་ཤིག་ཡང་། སེམས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ཆོད་ཅིག་
ཡང་། མཚོག་གི་རྩེས་སུ་འབྱོངས་ཤིག་ཡང་། འདེས་བཅོན་ས་བྱངས་ཤིག་ཡང་། ཉག་
སྒྲིན་ཁ་ད་ལོངས་ཤིག་ཡང་། བྱི་རབས་བ་ལ་བརྟེ་བ་ཡིན་ནོ་ཡང་། ཁ་ཐར་རྒྱས་བསྐྱར་ལ་
ཞུགས་ཤིག་ཡང་། ཆོད་ཀྱི་རང་བྱུང་མ་བསྐྱབ་ཡང་། མ་དཔེ་གསུམ་པར་། ཆོས་ལོད་རང་བྱུང་མ་
བསྐྱབ་ཡང་། ཟེར་བ་འདུག་། མི་ལུས་ཐོབ་བ་དགོན་ནོ་ཡང་། བསྐྱར་བ་ཡུད་ཅམ་ ༤༤༣༤ ཡིན་ནོ་
ཡང་། ཁ་ཅམ་བྱས་ན་རང་གཞན་བྱང་ངོ་ཡང་། སྤྱིང་ནས་འབྱང་དང་དགའ་ངོ་ཡང་། ལུས་
ཀྱིས་དབྱངས་བ་ཐོང་ཅིག་ཡང་། མ་དཔེ་གསུམ་པར་། ལུས་ཀྱི་གཅེས་འཛིན་ཐོངས་ཤིག་ཡང་། ཟེར་བ་
འདུག་། ད་ལྟ་ལེ་ལོ་མ་བྱེད་ཡང་། ཤི་ཁར་ཆགས་སེམས་མ་འཆོལ་ཡང་། བར་དོ་ངོ་ཤེས་
གྱིས་ཤིག་ཡང་། ཞི་ཡིག་རྩལ་དང་ལུན་ནོ་ཡང་། མཚའ་དང་ཁྲེལ་ལ་འཛིམས་ཤིག་ཡང་།
རྒྱ་འབྲས་བྱང་གསོད་མ་མཛད་ཡང་། ལམ་སེར་མོ་ཐལ་ལ་ང་མི་མག། འཛིག་རྟེན་ཁམས་
(༥༠༣༥) ར་སྒྲིན་ཆེན་མང་། ཅིག་གྱང་ཡོན་ཏན་རྩེ་རྒྱང་འགྲོ། མ་དཔེ་གསུམ་པར་། ཅེས་ཀྱང་ཡོན་
ཏན་རྩེ་རྩེ་རྩེ་འགྲོ། ཟེར་བ་འདུག་། ཁ་ཆེམས་ཡིན་པས་དཔང་པོར་མཛོད་། ། མི་ཤི།

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་བོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ཡུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མཁུང་བཞགས།

༡༧) ཨྱ་མེད་སྒྲ་མ་རྩེ་རྩེ་འཆང་། བིན་དུ་སྒྲོས་བྲལ་བདེ་བ་ཆེ། མཚུངས་མེད་ཡིན་ཏན་ཀུན་
ལྷན་བཞི། །རང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །རང་ལུས་དགོན་པ་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་གནས། །སེམས་ཉིད་སྒྲ་མ་བྱགས་རྩེ་ཅན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་རིན་པོ་ཆེ། །ཆོགས་གཉིས་
རྒྱང་ (༡༠༧༡) འབྲུག་སྒྲོབ་མ་ང་། །མཐར་ཐུག་ངན་འགྲོར་མི་གཏོང་འཆལ། །སྒྲོན་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཞལ་སྒྲེབས་བས། །གནའ་གནམ་སྒྲིང་པ་མང་དུ་དྲན། །ཐོས་པ་མེད་ཀྱང་མི་འགྲོད་དོ།
།ཐོས་བསམ་སེམས་ལ་རང་ཤར་མཚར། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རང་ཤར་མཚན། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་
མཚུངས་) །བར་དུ་སྒྲ་མའི་པག་འདྲིན་གྱིས། །ཞབས་བད་གདུག་ཅིང་དྲིས་ཤིང་དམ་ཆོས་ཞུས།
།ལུས་རྩ་ཐོས་སོང་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །འིག་པ་སྒྲེ་མེད་སྒྲོང་དུ་རྩ་བ་མཚར། (མ་དཔེ་གསུམ་པར།
འིག་པ་སྒྲེ་མེད་སྒྲོང་དུ་བརྩུང་བ་མཆལ། ཟེར་) །ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ (༡༡༣༡) མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྒྲོང་ཡང་།
།དོན་ཡང་དག་གི་སེམས་ཀྱི་གནད་དང་མཐུན། །འོག་པར་སོང་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །མཐར་ཐུག་
ངན་འགྲོར་མི་འགྲོར་འཆལ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་བ་དེ། །སྒྲ་མར་བསྐྱེན་པ་
ཅོམ་གྱི་གོ། །འབྲུལ་པར་སོང་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །རེས་ཤེས་ཐག་ཆོད་ཡིན་པ་མཚར། (མ་དཔེ་
གཉིས་པར། ཡིན་པ་མཚན། ཟེར་བ་དཔུག་ །ཆོགས་དྲུག་སྒྲང་བ་རྒྱ་ཡན་བྱས། །སྒྲོད་པ་སྒྲང་སྒྲང་མེད་
པ་དེས། །ཉམས་ལེན་ནོར་ (༡༡༧༡) ཡང་ད་མི་འགྲོད། །སྒྲོམ་བ་སྒྲོང་དུ་བྱུང་བ་མཚར། མ་དཔེ་
གཉིས་པར། །སྒྲོམ་བ་སྒྲོང་དུ་རྩུང་བ་མཚར། ཟེར། །གསུམ་པར། །དགོངས་པ་སྒྲོད་དུ་བྱུང་བ་མཚར། ཟེར་)
སྒྲོགས་ཆ་མེད་བའི་སྒྲ་བ་འདི། །མཐོ་དམན་མེད་བའི་ཉམས་ཤིག་ཡོད། །སྒྲོ་བྱས་རིད་ཀྱང་ད་
མི་འགྲོད། །སེམས་ཀྱི་ཐུ་ཐག་ཆོད་པ་མཚར། །བཞི་དུ་མེད་བའི་སྒྲོམ་བ་འདི། །དཔེར་ཡང་རྒྱ་
མཚོར་ཁ་གཏིང་མེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །རིང་སོང་རྒྱ་མཚོར་ཁ་གཏིང་མ་མེད། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་
མཚུངས་) །བྱིང་ཆོད་བྱུང་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །འབྲུལ་སྒྲང་ལས་དུ་སྒྲོང་བ་མཚར། །ཤུགས་འབྱུང་
འགག་མེད་སྒྲོད་པ་འདི། །གང་ (༡༡༣༡) ཤར་ཐུག་འབྱུང་སྒྲོ་ལ་མེད། །རྒྱན་ངན་བྱུང་ཡང་ད་མི་
འགྲོད། །ཅི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་བདེ་བ་མཚར། །རང་སེམས་སྒྲེ་མེད་ཆོད་པོ་འདི། །རེ་མེད་རང་

གྲུབ་ཐོབ་ཅག་མེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐང་མ་བོང་ས་ཡུང་བསྐྱེད་ཐལ་ཆེས་ས་ཉམས་སྤགས་བཅུགས།

གནས་ཡིན་པར་གོ། །བར་དོ་བྱུང་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །སློ་སྒྲན་པའི་འབྲུལ་པ་སངས་བ་མཆར།
འབྲུལ་གནད་དོ་རྗེའི་འབྲུལ་འཁོར་འདི། །ཅ་དང་རྒྱུད་གི་གནད་རྣམས་གོ། །འབྲུལ་ན་ཆ་བྱུང་
ཡང་ད་མི་འགྲོད། །མ་དཔེ་གཉིས་བར། ཅ་དང་རྒྱུད་གི་གནད་རྣམས་གོ། །འབྲུལ་ན་ཆ་བྱུང་ཡང་ད་མི་འགྲོད།
ཟེར་བ་ཆོག་ཀྱང་གཉིས་འདི་མི་འདུག །དཔེ་དང་གསུམ་མཆོངས་། །སྒྲུ་འུས་སྒྲུ་སྒྲུར་ (ཡེ་བཟ) བྱུང་བ་
མཆར། །ས་ལ་མ་རྩི་བགྱང་མི་དགོས་པས། །སྒྲི་བྱ་བསྐྱབས་ཡོད་ཀྱི་སློ་ཐབས་ཡོད། །དུས་ད་
ལྟར་གི་ཡང་ད་མི་འགྲོད། །རྒྱུད་སེམས་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཐོབ། །བྱེད་སྤྱི་རབས་རྣམས་ལ་ཁ་
ཆེས་ས་ཚུལ། །མོས་པ་ཡོད་པའི་མི་ཡོད་ན། །བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བར་མཛོད། །ང་
སྒྲིན་པའི་ཆོག་ལ་རྗེས་ཐོབ་གཅེས། །མ་དཔེ་གསུམ་བར། །ང་སྒྲིན་པའི་ཆོག་ལ་ཐོས་པ་གཅེས། ཟེར་བ་
འདུག། །ང་སྒྲུལ་ཐོད་ལ་ང་ཐོང་སྒྲེ། །ཐོད་བ་འགའ་ལ་ཆ་མེད་དེ། །ཐོད་ཁམས་སིལ་བྱུང་འགྲོ་
བའི་དུས། །ཉག་སྒྲིན་ཁ་ཆེས་ས་དྲན་པར་མཛོད། །ངས་ཀྱང་བསྐྱེད་ལ་བཅུ་པའི་ཆོག་ཁ་སྒྲིན་
(ཡེ་བཟ) ས་ལ་གཅིག་ཀྱང་མེད། །འབྲུལ་ཅིག་རྣར་ཆོད་རོ་བྱལ་བསད། །མ་དཔེ་གཉིས་བར། །འབྲུལ་
ཀྱིས་རྣ་ཆོད་རོ་བྱལ་བསད། ཟེར། །དཔེ་དང་གསུམ་མཆོངས་། །སེམས་དཔེའི་བསྐྱེད་ལ་མན་བ་ཅམ། །ས་
དཔེ་གཉིས་བར། །སེམས་དཔེ་བསྐྱེད་ཅམ་ལ་མན་བ་ཅམ། ཟེར། །གསུམ་བར། །སེམས་དཔེ་གང་ན་ལ་བབ་པ་ཅམ།
ཟེར་བ་འདུག། །ང་ཐོང་དུས་ན་སྤྱབས་རེ་དགའ། །ངས་བྱས་ལས་ལ་མགྱ་བ་དགའ། །ངས་
བཤད་དམ་ཆོས་ཉན་པ་ཅམ། །སྒྲིན་པའི་བསྐྱེད་པ་ཁོ་བོའི་ཅམ། །ཡ་རབ་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ཀུན་གྱིས་
མཛོད། །མ་རབ་རྣམས་ལ་ཅི་ཆ་ཡོད། །སྒྲུ་གི་སོ་ལ་རྣ་བྱུག་བྱས། །རི་བོང་གི་རྩ་ལ་ཅོང་བཀྱག་
བྱས། །ཁོས་མེད་སྒྲུལ་པའི་ (ཡེ་བཟ) སྒྲུ་ཁོས་བྱས། །མོ་གཤམ་བྱ་ལ་གཅེས་སྒྲུས་གྱིས། །ཉེ་ཉེ་
མཆར་འདི་དེ་ཀ་ཉན་བ་གདའ། །

༡༩) ཨ་ ར་མོ་གྲུ་རྩ། །ཐོག་མེད་དུས་ནས་རྒྱལ་བའི་ཁིང་ཁམས་མཐའ་དག་དུ། །བཅོམ་ལྷན་
རྒྱལ་བའི་རྣམ་ཐང་བསམ་མི་བྱུང། །རྣམ་འབྲུལ་དབག་དུ་མེད་པའི་རྩལ་དང་མཉམ། །བྱགས་

གཤམ་མོང་ནས་དེ་ལེ་ཤོ་མི་སྒྲིལ་རབས་རྣམས་མར་མ་ཤོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེས་མ་ཆུང་མ་ཆུང་བཞགས།

ཆེའི་སྒྲིལ་ལམ་ཉི་མའི་ཐེར་དང་མཆུངས། །ཡིད་བཞིན་ནོར་དང་སེམས་འདི་བྱུང་བར་མེད་
།མཆུངས་མེད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ (ཡ་ན་) དང་མཆུངས། །རིན་ཆེན་སེམས་ལ་དབང་
ལྷག་རྒྱན་གྱིས་མཛེས། །མཐར་ཐུག་གི་སྤྱི་བཞགས་སྒྲིལ་ལམ་ཡང་། །བདག་གིས་བཙུ་བས་
སོག་ཀྱིས་རྒྱལ་དུ་བསྐྱུང་། །བྱ་སྒྲུལ་ཆེ་བས་བསྐྱེད་པའི་ཆབས་དོག་ཅིས། །ཉམས་སྤང་དཔག་
དུ་མེད་མར་འགྱུར་བ་འདྲ། (མ་དག་གསུམ་པར། །ཉམས་སྤང་དཔག་མེད་བར་སྤང་སྤྱོད་འབྱུ་འདྲ། །ལྷང་པར་
སྤང་བས་སྒྲིལ་བར་ཉི་མ་འདྲ། ཟེར་བ་འདྲག་) །སྤང་པར་བྱུང་བས་བར་སྤང་ཉི་མ་འདྲ། །འཁོར་འདས་
གཉིས་མེད་དུ་མ་རོ་གཅིག་འདྲ། །ཡུང་ཅམ་བསྐྱེད་ (ཡ་པ་) བས་རོན་གཉིས་མཐའ་དུ་སྒྲིལ།
།སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་སྒྲིལ་པའི་སྤྱག་དང་བུལ། །དུས་གསུམ་བའི་གསེགས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིལ་
རྒྱལ་གྱིས། །རང་བཞིན་རྣམས་དག་འགྲོ་བའི་དཔལ་དུ་གར། །རྫོང་འཆང་གི་དུང་དུ་བའི་བའི་
ཡལ་སྤང་རྫོགས། །ཐུབ་པའི་སྤྱུང་སྤྱང་ཀུན་རྫོབ་བའི་ན་བར་བཟུང་། །བྱལ་རྫོར་དུས་སྤྱུ་བཞུལ་
རྒྱགས་དུ་མ་ལུན། །མ་དག་གསུམ་པར། །རྫོག་རོན་རྒྱལ་དུ་བཞུལ་རྒྱགས་དུ་མ་བསྐྱེད། ཟེར་བ་འདྲག་) །
།འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་དུ་སེམས་རབ་ཀྱི་མེད་ལུན། །བྱང་ (ཡ་ན་) སེམས་རྒྱལ་དུ་སྤྱིང་རྫོང་རྫོང་
ཆད་མེད། །བུམས་མགོན་རྒྱལ་དུ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ལུན། །སྒོལ་དཔོན་རྒྱལ་དུ་སྤྱག་བཟུལ་དུ་མ་
སྤྱོང་། །ཉི་མའི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་དོན་རྒྱུན་དུ་བུས། །འཁོར་བའི་རྒྱལ་དུ་མ་ཡལ་ལ་ཆེན་ཆགས་
བུས། །མི་ནག་གི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་བའི་ཆལ་མ་ཟོས། །སྒྲིལ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཅི་རན་གང་བཞགས་བུས།
།རང་བྱུང་གི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་དང་འཇུ་བྱེག་ །དག་སྤྱོང་གི་ (ཡ་པ་) རྒྱལ་དུ་གོས་ལ་མེར་མོ་ཁོན།
།ཐིག་ཅན་གྱི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་འདྲེ་དམ་ལ་བདག་ །དམ་ཉམ་གྱི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་མའི་བཀའ་ཡང་བཅག་
།སྒོལ་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་དུ་སེམས་ཉིང་ཅེ་ཅིག་སྤྱང་། །བྱལ་ཐོས་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཞུལ་རྒྱགས་དུ་མ་
བསྐྱེད། །སྤྱ་མའི་རྒྱལ་དུ་རྒྱལ་ཁམས་སྤྱོགས་བཞིར་འགྲིམས། །མ་དག་གསུམ་པར། །རྣམས་མའི་རྒྱལ་
དུ་རྒྱལ་ཁམས་སྤྱོགས་མེད་འགྲིམས། ཟེར་བ་འདྲག་ །སྤྱ་མའི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་ཡི་རྫོང་རྣམས་བཞེངས། །མི་
དཔོན་གྱི་རྒྱལ་དུ་སྤྱ་ཁང་ལ་ཁྲོ་འགེག་ཆར། །ཡོན་བདག་ (ཡ་ན་) གི་རྒྱལ་དུ་མཛོད་རྫོགས་མོ་

གྲུབ་ཆོས་ཉལ་ཏེ་སེམས་ཀྱིས་རབས་རྒྱུ་མང་མ་འོངས་ལུང་བཟུན་ཆལ་ཆེས་ས་ཉལ་ས་གུར་བཞུགས།

༥༠༦༧) དག་ལ་བཟང་བར་འགྱུར། །མེ་ཐང་གྲུ་བཞི་འདྲེ་གང་ལ། །དར་ཐང་གསེར་གཡུའི་
མཚོད་པ་སྤལ། །འབྲུ་སྒྲ་གང་འདྲེས་པ་སྤེག་ན་བཟང་། །འོངས་སྤྱད་སྒྲན་སྒྲུམ་ཚོགས་པར་
འགྱུར། །གསལ་མཁར་བཅུ་གསུམ་རི་བྱི་ཞོ། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །གསེས་མཁར་བཅུ་གསུམ་རི་
བཀའི་མགོ་ཟེར་བ་འདུག། །འོ་ལྷ་ངར་ཡལ་གྱི་སྤྱོད་ལ། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །འོ་ལྷ་དར་ཡལ་གྱི་སྤྱོད་ལ་
།སྤྱད་པ་ཆོད་པར་གྱི་དྲ་བ་བཅུག། །ཟེར་བ་འདུག། །སྤྱད་པ་སྤྱན་དམར་གྱིས་དྲ་བར་བཅུགས། །ཆོ་
ཐེས་ས་ཞབས་སྒྲ་བཞག་པ་ན། །མི་རྒྱུད་དག་ལ་བཟང་བར་འགྱུར། །གནས་པོ་མགོའི་རྒྱ་མིག་
ལ་སྤྱ། (༥༠༦) ཐེབས་དུས་སྤྱ་སྤྱ་བཅོས་བྱ། །རྒྱ་སྤྱ་བཅུ་ལ་ཆེ་རྒྱ་བྱ། །ཆེ་རྒྱ་བཅུ་ཆེ་ཆོས་རྒྱན་མ་
བཅད། །ཆེ་གཟུངས་དག་ལ་འབད་པར་གྱིས། །བན་པོན་ལྷ་ཆེན་གཙུག་དུ་ཁྱུར། །དགོན་
མཚོག་མཚོད་པ་རྒྱན་དུ་བྱ། །ཁ་ལྷ་གཟུངས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས། །ཆེ་རྒྱ་ཐམ་གྱིས་
བཅད་མི་རྒྱུད། །ལྷ་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཤིང་ས་འབྱུང། །མནའ་དང་གིས་ས་ལ་འདྲེས་པར་བྱ།
།གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཞབས་ (༥༠༧) ཉལ་ལ། །གང་གུས་འདི་ཁྱི་རྒྱལ་བར་འགྱུར། །ཁྱི་མ་འོད་
དབག་མེད་དུང་དུ། །འཇའ་ལུས་ཆོས་སྤྱ་ཐེ་ཆོས་མེད། །མ་དཔེ་གསེས་པར། །འཇའ་ལུས་ཆོས་སྤྱ་ཐོབ་
པ་ཐེ་ཆོས་མེད། །ཟེར་བ་འདུག། །ཁོ་པོ་སྤྱལ་ལོ་ལ་འོར་བ་ཡིན། །སྤྱ་མདུད་རིན་ཆེན་ཤོག་དྲིལ་རྣམས་
།ཁྱི་རབས་དོན་དུ་བཞག་པ་ཡིན། །ཐང་ཅིག་མ་ཁྱིན་བར་དུ་གྱུར་པ་ན། །བདེན་པ་སྤྱ་བ་རྒྱན་དུ་
འགྲོ། །ཅི་བརྒྱས་ཆོས་ལ་དེས་པ་མེད། །འདི་བརྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ། །ང་འོར་དུས་སྤྱ་
སྤྱེས་མ་ཟ། །དུས་ (༥༠༨) གསུམ་ད་དེས་བས་འགྲོ་དོན་ཆེ་བ་ཡིན། །མ་དཔེ་གསེས་པར། །དུས་ད་
ཏེ་པ་འགྲོ་དོན་ཆེ་བ་ཡིན། །ཟེར་བ་འདུག། །གངུལ་གྱི་འགྲོ་དོན་བདུལ་ཞུགས་འདྲེས་མ་འོར། །འོད་
མགོན་ག་ཐེ་ཆོས་མ་ཟ་དང། །ཅི་བརྒྱས་ཆོས་ལ་འགྱུར་བ་མེད། །གསེར་གྱི་ཁ་དོག་མི་འགྱུར་
སྤྱར། །རྒྱེས་སྤྱ་ཁ་དོག་འཁོད་པ་ཡིན། །མ་དཔེ་གསེས་པར། །རྒྱེས་སྤྱ་ཁ་དམ་མོད་པ་ཡིན། །ཟེར་བེ་གསུམ་
པར། །རྒྱེས་སྤྱ་ཁ་དོག་འཁོད་པ་ཡིན། །ཟེར་བ་འདུག། །ཁྱི་མེད།

[illegible]

(མ་དགེ་གནིས་པ་གསུམ་པར་མེད་པའི་སྐ་ལྷོ་དང་མོ་དུ། ཁོད་པམོད་ནམས་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཡོང་རྒྱལ་ལ་གཞི་འཛིན་སྐུ་ཉི་ཤེས་ལ་ལམ་གནིས་ལ་རྟོགས་མེད་པུ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་དང་པོ་དམ་འཁྲེན་བར། ལ་དང་རྒྱལ་པམོ་རྒྱུད་དུ་མོང་བས། དེ་ན་ (༡༠༥) ལྷ་ཏ (༡) ལཱེན་པ་རྒྱུན་དུ་རྒྱུད་རྒྱུད་དཔོན་ལས། དེ་ལ་ཡང་རྒྱུད་རྒྱུད་དཔོན་ཏེ། ཐིག་ལེ་རྒྱགས་པའི་སྐང་། ཁྱོད་པའི་གནད། དགུམ་པའི་ཐབས་མོ། ཁང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ལུས་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་འཕྲུན་ལ། རྒྱུད་འཕྲུན་པའི་གནད། དམིགས་པའི་ལུལ་ཐབས་མོ། ཁང་པོ་ལ་རྒྱུད་གནིས་པ་ནས་ལྷོ་པའི་ནང་ནས་མར་འབྱུར་གྱི་ནང་དུ་མོང་ནས་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། བཤང་ཅི་ཡང་འབྱར་གྱི་མོང་ནས་མོར་གནིས་ཅོམ་གྱི་མར་གནན་ཡང་ཤེས་པར་བྱོལ་དམི་སྒྲིང་ནོར་ཡིན། ཇི་ཇི་ཆོས་མཛད་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཅེ་པ་ (༡༠༦) ཡིན། ཟེར་པ་འདྲུག་པ་འདི་མ་གྱི་དང་པོ་ནང་པོ་གཞུག་ཆད་པ་གསར་དུ་ཁ་སལ་བྱིས་པ་ཞིག་འདྲུག། ཁོད་ཀྱང་ཇིག་དོན་གང་ལ་སྟོན་ན་ཉག་མེ་མ་སྐྱུང་འབྲུམ་ནང་པོ་ཆོག་དོན་མི་འདྲ་བ་མཛ་ཆད་མ་དཔེ་གནིས་པ་གསུམ་པ་གནིས་ནང་མི་འདམ། ཁོད་ཀྱང་མ་དགེ་དང་པོར་ཡོད་སྐབས་འདིར་ཡིག་རྒྱུད་དཔོན་པ་ཡིན་།

[illegible]

27) ཨ་ཁྱེ་བརྩུ་ལྷ་མ་འཁོལ་པའི་མགོན། བསོད་ནམས་པས་བས་པའི་ཉལ་སྒྲོན་ང་། བངས་
ལྷ་མ་པསོད་ནམས་བན་འཁྱེད་པས། (མ་དཔེ་བསྐྱུ་མ་བར། བངས་ལྷ་མ་པེམས་ཅན་མན་འཁྱེད་པས།
ཟེར།) ཁ་དོ་ཁྱོ་དོ་སྤྱད་སྤྱད་རྩེས་པད་བས། ཁལ་ག་གིས་མི་ཅོ་ལྷལ་ལ་བསྒྲོན། མ་དཔེ་བཞིས་པར
ཁི་དཔེགས་མི་ཅོ་ལྷལ་ལ་བསྒྲོན། ཟེར། དཔེ་བསྐྱུ་མ་བར། ཁལ་ག་གི་མི་ཅོ་ལྷལ་ལ་སྒྲོན། ཁྲན་པར་དེ་དོན
པེམས་ལ་འཁོག། ཁྲྲ་སྒྲོན་ཅལ་ཅལ་ངག་གིས་སྤྱད་ས། ཁོ་མཚན་ལྷད་མོ་པེམས་པལ་ལ་
སྒྲོན། ཁྲྲ་བ་དམན་མ་ངས་མ་རྟེད། ཁོད་གསལ་ལ་སྒྲོན་མེད་གཡེད་བ་མེད། ཁྲྲོ་མ་བ་
དཔེགས་པའད་ང་ལ་མེད། མ་དཔེ་བཞིས་པ་བསྐྱུ་མ་བར། ཁྲྲོ་བ་དཔེགས་པའད་ང་ལ་མེད། ཟེར་པེམས་

གུག་མོང་ཉག་མེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་མེ་མོང་མ་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ལག་ར་བཞུང་སྤྱོད།

འདུག་པས་དོན་གཅིག་ཡིན་སྐྱེས། །ཤུགས་འབྱུང་ངང་པ་གང་དྲན་སྦྱོང། །སྦྱོང་པ་དག་གི་སྦྱུང་པ་
མེད། །རེ་མེད་རང་གསལ་མེས་པོ་ཤེས། །འབྲས་བྱ་གཞན་དྲུང་མ་བཅོལ། །སྦྱུང་སྦྱོང་ཆ་
བའི་དྲུལ་འདི། །བསྐྱེད་ན་ཡོད་པ་ངས་མ་མཐོང། །ཅུ་ཡང་སྦྱང་གི་ནང་རྒྱུང་ཅན། །བདག་ན་
བདེན་པ་ངས་མ་མཐོང། །སྦྱང་ཡང་ཐིག་ལེ་སྦྱང་བའི་ཆལ། །བདག་ན་ཆོས་སྦྱུང་རང་ཆལ་ཅན།
།ཆོས་སྦྱུང་གསལ་སྦྱང་ (༥༣༡) གཉིས་མེད་བའི། །བདག་ན་རང་མེས་སྦྱང་བའི་ཆལ། །རོ་བོ་
སྦྱང་སྦྱེ་རང་བཞིན་གསལ། །ཡོད་མེད་དག་ཆད་མཐའ་དང་བྲལ། །ཉག་སྦྱོན་མེས་སྦྱི་སྦྱུ་ཐག་
ཆོད། །འོད་སྦྱུན་པོས་མི་ཤེས་རང་དབང་ཆེ། །རོ་བོ་བའི་བའི་རང་བཞིན་ཅན། །འོད་སྦྱུག་བསྐྱེད་
ཅན་ལ་བདེ་བ་མེད། །སྦྱུ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་སྦྱུ་ཡི་གནས། །བདེ་བའི་ཁིང་ཁམས་དག་པ་ཡོད།
།བདེ་སྦྱུག་སྦྱོང་པ་སྦྱང་སྦྱོང་ལ་འོར་ལོ་ཡིས། །འོད་བདེ་བའི་གནས་སྦྱུ་བས་ག་ལ་ཡོད། །བསོད་
ནམས་བདུད་ཀྱི་བར་ཆོད་ལ། །ཉག་སྦྱོན་མེད་པར་བྲལ། (༥༣༢) ཟིན་ཡིན། །ཆེ་སྦྱུག་ཡོངས་
སྦྱོང་རྒྱན་མ་ལ། །ཉག་སྦྱོན་གྱིས་ནི་བདེན་དགས་བཟུངས། །མཐོ་གཡོགས་སྦྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཁྲིམ་ཆེན་ལ། །ཡར་དོགས་མེད་པ་ཉག་སྦྱོན་ཡིན། །འོད་ཆེ་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པས།
།དམན་ས་བཟུང་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ཤུག་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པས། །ཆགས་མེས་ས་
སྦྱང་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །སྦྱུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། །འབྲལ་བ་རྒྱུང་བའི་བཀའ་དྲིན་
ཡིན། །དག་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། །མཁས་ལ་འབྲན་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། (༥༣༣)
སྦྱོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། (མ་དག་གསུམ་པར། །སྦྱོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། ཟེར། དག་བདེ་
གཉིས་མཆོངས། །སྦྱོང་པ་ཤུགས་འབྱུང་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །འོད་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། །མ་
དག་གཉིས་པར། །དམན་མ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། ཟེར། གསུམ་པར། །བྱ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པ། ཟེར།
།འཕྲོམས་པ་བསྐྱེད་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ཐང་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་འོང་བ་དེ། །གྲུབ་པ་ཐོབ་བའི་
བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ཆུ་གསལ་ངན་པ་འགྲོ་བ་དེ། །གསང་སྐྱགས་སྦྱུ་མེད་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །སྦྱ་
པ་རྒྱག་རག་མེད་པ་དེ། །མ་དག་གཉིས་པར། །སྦྱུ་ལ་སྦྱགས་རགས་མེད་པ་དེ། ཟེར། །དམེ་དང་གསུམ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགྲར་བཞུགས་

མཚུངས། །གཏན་མེད་རྟོགས་པའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ད་ལན་བརྒྱལ་བྱས་སེན་འབྲེལ་འདི་
རྒྱང་སེམས་འབྱོར་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །སྤང་སེམས་འདྲེས་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན།
ཟེར། །འོད་མགོ་ནག་མི་ཡང་སྤང་བ་དེ། །མི་ཆོས་གྱི་འབྲི་བ་ཆོད་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ཐང་
ཅིག་ (༤༥བ་?) ལྷིང་ལ་འོང་བ་དེ། །ད་རེས་ཁས་ལེན་བྱས་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །བྱི་མ་ང་དང་
འབྲང་བ་འདི། །ད་ལན་བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། །ཡིན་པ་བརྒྱ་དྲུག་ཁ་ཆེས་ས་
འདི། །བྱི་རབས་ཀྱན་གྱིས་གཟིགས་མོ་མཛོད། །མི་རྒྱུད་ལབས་པ་གང་ཡོད་གྱིས། །མ་དཔེ་
གཉིས་པར། །ལབས་ལ་ས་མཐའ་འདུག་པ་མང་གྲང་། །སྤྱིར་གཏང་དཔེ་རྫོང་འདི་གསུམ་ནང་ལབས་ལ་ས་མཐའ་
ཡོད་མེད་ཅི་རིགས་འདུག་པས་མ་འོངས་པར་ས་མིང་ལབས་ལ་ས་མཐའ་དགོས་མིན་གཅིག་བསྒྲིལ་བྱས་ན་
བཟང་། །ཁོ་བོ་ལ་སྟོན་ལམ་སྟོབས་དང་འབྲུག། །ང་ཡང་ཐང་ཅིག་འོང་བ་ཡིན། །ང་འདྲ་བཞེངས་
བའི་ནང་ཆོང་ལ། །ང་ཡི་སྤྱ་འདྲ་བཅུག་ན་བཟང་། །ཡིད་ཆེས་བའི་ཆོག་༥ །ཨིཐི༥

ཨ། ཁྱེ་འཆང་ཆེན་ (༤༧༤ཆེན?) མན་ཆོད་དང་། །ཁོ་བོ་ཉག་སྟོན་ཡན་ཆོད་ལ། །སྟོན་པ་
ཡིན་ངེས་བརྒྱ་ཅམ་འོང་། །ཐེ་ཆོས་མེད་པར་ཇི་ཡི་སྤྱལ། །ཇི་ཡི་བྱིན་རྒྱལས་མ་ལགས་པས།
།བདུད་དང་འཁོར་ཤོས་བྱ་མ་ཡིན། །མ་དཔེ་གཉིས་པར། །བདུད་དང་འཁོར་ཤོས་རྒྱལས་མ་ཡིན། །མ་དཔེ་
གསུམ་པར། །ཇི་ཡི་བྱིན་རྒྱལས་མ་ཆགས་པ། །བདུད་དང་འཁོར་ཤོས་བརྒྱལ་བ་ཡིན། །ད་ལན་གདུལ་བྱ་ཐང་ཡོད་
པའི་ཟེར་བ་འདུག། །ད་ལེན་གདུལ་བྱ་མ་ཡོད་པས། །མ་ཡུལ་ཉག་མེདི་ཡུལ་སྟོགས་སུ། །ཆོད་
མེད་ལྟ་འདྲེ་དང་སྟག་འཛིན་བྱས། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཆོད་མེད་ལྟ་འདྲེ། ཟེར། །དོན་མེད་ཀྱན་གྱི་
གཏམ་ངན་ཉན། (༤༧༤ཆེན?) །བཟང་མེད་རབ་དུ་སྟག་སྟར་བྱས་བྱར་ནས། །མ་དཔེ་གསུམ་པར།
།བཟང་ངན་མེད་པར་སྟག་སྟར་བྱས་བྱར་ནས། ཟེར། །དོན་མེད་རྒྱལ་ཁམས་རྟོག་པས་བཅག །ལུས་
མེད་སེམས་ལ་རང་དབང་ཐོག། །རྒྱུད་ཐོས་མིན་བའི་བཀའ་སྒྲིམ་བྱས། །མ་དཔེ་གཉིས་པར། །དཀར་
སྒྲིམ་བྱས། །གསུམ་པར། །དཀར་ལས་བསྒྲུལ། ཟེར་བ་འདུག། །འཆུག་མེད་མྱི་མ་ཐང་ཅིག་འོང་། །ཡུད་

ལུ་ཤེད་ཉག་མེ་མེ་བོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐང་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཆལ་ཆེས་ཉམས་པའང་བཞུགས།

ཅས་འགོ་དོན་སྟབས་ཀྱིས་བྱེད། ཡུན་དུ་མི་བསྐྱེད་གར་བདེ་འགོ། མ་དཔེ་གཉིས་བར། ཡུལ་དུ་མི་
སྐྱེད་གར་བདེ་འགོ། ཟེར་བ་འདུག། ཤ་ཉེ་ལམ་བའི་སྤྱིར་འོང་ཆོག། རྗེས་སུ་འོང་བ་ཡིད་ལ་ཞོག། མ་
(༡༣༩) འོངས་ལས་འགའ་སྟུབ་ཐབས་ཡིན། སྤྱིར་ཁམས་ཉག་བྱེད་རྒྱུ་ལན་དང་། ཤ་ཉེ་
ལམ་བའི་ཉེ་མན་ལ། ཤི་བའི་ཁ་ཆེས་མེས་སུ་ཡོད། འཇགས་པར་བསམ་མཛོ་བཏང་མཛོད་
དང་། འདྲ་དུ་ལེན་བ་འདི་འདྲ་མཛོད། མངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཞབས་དོག་མཛོད། མངས་
རྒྱས་སེམས་ལ་ཡིད་བཞིན་འགྲུག། འཇར་པོ་དཔེ་བའི་སྤྱིར་འོངས་མཛོད། (༡༤༠) སྤྱི་སྤྱི་
དག་ལ་འགས་མ་ཆོལ། ཡུལ་ཁམས་དག་ལ་འགས་མ་འཆོལ། སྤྱིར་ཡང་ཀུན་དང་མཐུན་
བར་སྟུབས། འང་ལ་སྟོན་ལས་ཐོབ་དང་འགྲུག། ལབས་སྤེང་ལྟ་ཁང་བར་མ་ནས། འང་འདྲ་
བཞེངས་དང་ཀུན་ལ་མན། ཁོ་མོ་ཉག་བྱེད་ཡུལ་དུ་འོང། རྣལ་འབྱོར་སྒྲིལ་མཆོག་དམ་པའི་
སྒྲི་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མི་འགྱུར་ཤུག་མཆོན་ཅན་འོང། བསྟན་ (༡༤༡) བ་དུས་ཀྱི་མཐིལ་ནས་
སྒྲིལ། (མ་དཔེ་གཉིས་བ་གསུམ་བར། བསྟན་བ་དབུས་ཀྱི་མཐིལ་ནས་སྒྲིལ། ཟེར་བ་འདུག།) སྒྲིལ་ས་སྒྲི་
སྤྱིར་མེར་མདོར་རུ། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། སྤྱིར་སྤྱིར་མདོར་རུ) འདལ་སྒྲི་ལོ་སྒྲི་འོས་འཆས་མདོར་རུ།
(མ་དཔེ་གཉིས་བ་གསུམ་བར། འདལ་དགའ་ལོ་སྒྲི་འོས་འཆས་མདོར་རུ། ཟེར་བ་འདུག།) སྤྱིར་གི་མི་ལ་
སྒྲིལ་བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་བ་གསུམ་བར། སྤྱིར་གི་མི་ལ་སྒྲིལ་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག།) འདས་པ་དང་
དེད་གསུམ་སུས་ཀྱང་ཤེས་པ་དགལ། ཤ་ཉེ་ལམ་བའི་བསྟན་བ་སྤྱིར། སྤྱིར་ཁམས་ཀྱི་མི་ལ་
འོང་བ་མང། ཁོ་མོ་འོང་སྤྱི་སྤྱིས་མི་ཤེས། ཤེས་ན་ཁོ་མོ་ལ་སྤྱི་ཐབས་ཡོད། མང་པོའི་ནང་དུ་
མི་མཛོས་དེ། (མ་དཔེ་གཉིས་བར། མི་འཛོམས་དེ་ཟེར། དཔེ་གསུམ་བར། མང་པོའི་ནང་དུ་མི་མཛོས་དེ་ཟེར་
བ་འདུག།) མང་པོའི་རྒྱས་ལ་ (༡༤༢) བན་བར་དེས། སྤྱི་མ་ང་ལ་ལས་འགྲོ་ཡོད། བཀའ་ས་ཤོ་
དགོན་ཞབས་དོག་དགོས། ཤ་ཉེ་ལམ་བའི་རོགས་དན་དང་། སྤྱི་དགོན་བྱམ་པའི་ཞབས་དོག་
དགོས། (མ་དཔེ་གསུམ་བར། སྤྱི་དགོན་འབྱམ་པའི་ཞིག་གསོས་དང་། ཟེར།) འཛོམ་སྤྱིར་འཛོམ་དེན་དོག་
རྗེས་རྣམས། (མ་དཔེ་གཉིས་བར། འཛོམ་སྤྱིར་འཛོམ་དེན་བསྟོགས་རྗེས་རྣམས། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་

གུ་མ་ཐོག་ཏུ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྩ་མ་ཐོག་ལྟར་བསྐྱར་ནས་ཆེས་ཆེས་མགུར་བཞགས།

མཚུངས་) །དུས་ཅིག་ཐང་ཅིག་བསལ་དགོས་ཡོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །དུས་ཀྱིས་ཐང་ཅིག་བསལ་
དགོས་ཡོད། ཟེར། གསུམ་པར། །དུས་ཀྱི་ཐང་ཅིག་བསལ་པར་དེས། ཟེར་བ་འདྲག་) །མོད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
དུས་ཚོད་ལ། མ་དཔེ་གཉིས་པར་ མོད་ཐེ་ཚོམ་ཟང་པའི་དུས་མའི་ཚོད་ལས། ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་)
ཁོ་པོ་བཀག་ཀྱང་མི་སྤུ་ཅིང་། །ལལ་བ་ལྷ་སྒྱིད་སྒྱོ་ཉེས་པའི། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ལལ་བ་ལྷ་སྒྱོ་
ཉེས་པས། ཟེར།) །ཉག་སྒྱོན་ཀུན་གྲགས་སྤྱད་གི་གདུལ། (༡༩༩) །ཡིན་ཡང་ཡིན་དབང་མེད་པའི་
གདུལ། །སྒྱོན་ལམ་སྒྲོགས་ཀྱིས་གདུལ་བ་ཡིན། །གདུལ་བྱ་ད་རེས་བས་ནི་ཆེ་བ་ཡིན། །ཆ་
ལྷགས་ད་རེས་བས་ནི་བཟང་བ་ཡིན། །བདུལ་ཞུགས་ད་རེས་བས་ནི་ཆེ་བ་ཡིན། །སྒྱོན་ལམ་
ད་རེས་བས་ནི་བདུན་བ་ཡིན། །ལས་འབྲོད་ད་རེས་བས་ནི་ལྷོགས་བ་ཡིན། །ཁ་དོར་དེ་དུས་བས་
ནི་མོད་བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ཁ་དོར་དེ་དུས་ནས་མོད་བ་ཡིན་ཟེར། གསུམ་པར། །ཁ་དོར་དེ་དུས་མོད་
བ་ཡིན། ཟེར།) །ཀུན་དང་མཉམ་དང་མི་ (༢༠༠) མཉམ་བ། །ཉག་མེ་སྒྱོ་བྲལ་གདོང་དང་ལྷན། མ་
དཔེ་གཉིས་པར། །ཉག་མེ་སྒྱོ་བྲལ་ཁིང་དང་ལྷན། ཟེར། །མི་འཛིགས་གནད་ཀྱི་ནང་ནོར་ཡོད། །ཆེས་སྤ་
མཛལ་བའི་ནོར་བྱ་ཡོད། །འགྲོ་དྲུག་འབྲན་པའི་སྒྱོ་ཐབས་ཡོད། །དྲིན་ལན་མོད་པའི་སྒྱོ་སྒྲོབས་
ཡོད། །རྒྱ་དབུས་བཀོད་པའི་རྒྱ་ཐབས་ཡོད། །འཁོར་འདས་འབྲེད་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད། །ལུས་
སེམས་བྲལ་བའི་འཛོ་སྒྲོབས་ཡོད། །མན་ངག་བསྐྱེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད། །གདུལ་བྱ་
འབྲན་པའི་ (༢༠༡) ལས་འབྲོ་ཡོད། །མུན་བ་སེལ་བའི་སྒྱོན་མེ་ཡོད། །ལོ་རྒྱས་བཤད་པའི་རྒྱ་
ཐག་ཡོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ལོ་རྒྱས་བཤད་པའི་རྒྱ་ཐར་ཡོད། ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར། །ལོ་རྒྱས་བཤད་པའི་
རྒྱ་ཐག་ཡོད། ཟེར་བ་འདྲག་) །ཉག་མེ་སྤྱད་ལ་ཡོངས་སྒྱིད་ཀྱང་། །སྒྱིད་རང་མཐོང་བྱེད་བ་རང་
དབང་ཐོག། །ངས་ཟེར་ཉན་ན་ཐམ་ཐབས་མེད། མ་དཔེ་གསུམ་པར། །སྒྱིད་རང་དབང་ཡོད་བ་ང་ཡིན་ནི།
།ངས་ཟེར་ཁ་ལ་ཉན་མཐན་མེད། ཟེར།) །སྒྱོ་ཉེས་རང་གིས་མ་བཟོ་ནས། །ཆེ་བའི་ཡོན་དན་བསམ་མི་
ཁྱལ། །འཛིན་བྱ་སྒྲིང་པས་བདེན་མ་སྤྱབས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། །འཛིན་བྱ་སྒྲིང་གི་བདེ་བ་འདྲག་ ཟེར།
དཔེ་དང་གཉིས་མཚུངས་) །ཁྱི་རབས་ཆེས་མཛད་སྤེལ་བྱ་ཀུན། (༢༠༢) །ད་རེས་བདག་ལ་ལམ་

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

མཁན་ཡོད་མོད་ཀྱང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། འ་རེས་བདག་ལ་བསམ་མཁན་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཟེར་ དཔེ་གསུམ་པར། འ་རེས་བདག་ལ་འཁོར་ཡོད་ཀྱང་། ཟེར་བ་འདུག་) ཁྱི་རབས་བདག་ལ་སྟོན་ལམ་ཐོག་།
 ཁྱོད་དུ་སྤྱི་མཐོང་གིས་བྱིས་སྟོར་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཁྱོད་དུ་སྤྱི་མཐོང་གིས་བྱིས་སྟོར་། ཟེར་) ཁྱོད་དུ་
 རྩ་ཅག་གིས་ཆོས་བྱིས་སྟོར་། བར་དུ་མི་དཔོན་སྟུག་འཛིང་བྱེད་། ཁྱོ་རྩལ་ལྷ་རྩལ་པདྨ་ལ།
 (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཁྱོ་རྩལ་ལྷ་རྩལ་བསྟན་པ་ལ། ཟེར་ དཔེ་དང་གནིས་མཚུངས་ ཁྱེས་མཆོག་དམ་པ་
 བྱངས་འངས་ཤོད་། ཆོས་མེད་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་ལྷ་བྱེད་། འཇམ་ཚིག་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་
 བསྟུངས། ཁྱོར་འདྲོད་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁམས་ལུང་། (ཟེར་། རྩལ་མས་མགོ་གཡོགས་བྱེད་
 ལ་རེ། མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྩལ་མས་མི་མགོ་གཡོགས་ལ་རེ། མི་ཆེ་ལྷག་དང་རྩལ་ལ་བསྟུལ་། ཟེར་ མི་ཆེ་
 རྩལ་དང་ལྷག་ལ་སྟོར་། འེ་འདྲ་མི་བྱེད་ཅག་སྟོན་ཡིན། མི་བསྟུལ་དེས་བསྟུལ་འདྲོད་པ་མང་།
 (མ་དཔེ་གསུམ་པར། མི་འགྲུབ་ངས་ཀྱང་སྟུབ་པར་འདྲོད་། ཟེར་) འེ་འདྲ་འགྲུབ་ན་གནན་འཛིང་ཡིན།
 ཆོས་མཛད་ལེ་ལོའི་གཡོང་མི་ཁོས། ཁྱི་རབས་རྣམས་ལ་བཅེ་ཆོག་འདི། མ་ཤོངས་བདག་
 གིས་ད་ནས་བསྟེད། འེ་ཤོང་དུས་ན་ཤོང་བར་དེས། ཁྱི་རབས་བདུན་ན་འདི་མཛོད་འཇུག།
 (ཟེར་།) མི་རྒྱུད་ལག་པ་དར་བར་ཤོག། རྒྱལ་འགོང་གེ་ཀར་ཟིན་པར་ཤོག། མ་དཔེ་གསུམ་པར་།
 རྒྱལ་འགོང་གེ་ཀར་ཟིན་པར་ཤོག། ཟེར་། རྩེ་། རྩེ་། རྩེ་། རྩེ་།

२३) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति सा । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २४) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २५) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २६) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २७) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २८) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 २९) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।
 ३०) ॐ ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति । (अर्घ्यं यजति यः सः) । ह्रीं अकारं यो मुनिः शुभं वसति ।

གུལ་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་རྩམ་པར་མ་འོངས་ལུང་བསྒྲུན་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་མཁུར་བཞག་ལས།

གང་དུ་རྟོགས་ཤེས་ཡོད་བཞིན་དུ། མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ས་སྒྲིགས་གང་དུ་རྟོག་ཤེས་ཡོད་བཞིན་དུ། ལན་
ཅིག་ཙམ་དུ་རྟོག་ཤེས་བསལ་བ་ལ། ཟེར། །ལན་ཅིག་ཙམ་དུ་རྟོགས་ཤེས་བསལ་བ་ལ། །སྒྲིན་མི་
(ཟེར་ན) ལོ་བརྒྱ་པན་གྱི་གར་སྒྲོགས། །ད་རེས་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ལ། །མདོ་དབུས་ཁམས་
གསུམ་ལ་རྟོགས་པ་བག་ཆགས་བསང། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་སྒྲོག་པའི་
བག་ཆགས་བསལ། ཟེར། །ཆོ་བ་ཆོ་ཤོད་སྤྲོད་འབར་རལ་སྒྲུང་དང་། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཆོ་བ་ཆོ་ཤོད་
སྤྲོད་འབར་རལ་སྒྲུང་དང་། ཟེར། །བཙང་དྲི་ལེ་མོ་བླ་མར་བླ་མུང་དང་། །རྩ་སྤྱོད་སྤོ་སྤྲར་ཁམས་ཡན་
ཆོད་ལ། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །ཆང་དྲི་མོ་མོ་བླ་མར་བླ་མུང་དང་། །རྩ་སྤྱོད་སྤོ་སྤྲར་ཁམས་ཡན་ཆོད་ལ།
ཟེར། །ཉག་མེའི་སྤྱ་མདའ་དབུས་གཙང་སྤོད་སྤྲད་དང་། །རྩ་རྟོགས་ཤོ་རྩང་ཁ་བཞི་ལ། །ཀུན་དུ་
དམ་པ་ཀྱི་ལོ་ལོ་དང་གསུམ་གྱིས། །པ་མའི་དྲིན་ལན་མ་སོད་པས། །གནའ་གདམ་ (ཟེར་ན) གྱིས་
རྟོན་དུ་ཆེད་མེད་དང་། །རྩམ་ཡོད་ལ་ཕྱིན། །མ་དཔེ་གཉིས་པར། །གནའ་གདམ་གྱིས་གནད་དུ་ཆང་མེད་
དང་ཟེར། །དཔེ་གསུམ་པར། །གནའ་གདམ་གྱི་རྟོན་ཆེ་ཡོད་དང་རྩམ་ཡོད་ཕྱིན། ཟེར་བ་འདུག། །ཡར་འགྲོ་རྒྱར་
ཐག་རིང་པ་སྤྱ་མའི་དྲིན། །མ་དཔེ་གཉིས་པར། །ཡར་འགྲོ་རྒྱར་ཐག་རིང་པས་སྤྱ་མའི་དྲིན། ཟེར། །དཔེ་གསུམ་
པར། །ཡར་འགྲོ་རྒྱར་ཐག་རིང་པ་སྤྱ་མའི་དྲིན། ཟེར་བ་འདུག། །དམ་པ་རིན་ཆེན་དྲིང་རི་ན་རུལ། །ཀྱི་ལོ་
ཁོག་པ་ན་རུལ། །ཉག་མེ་སྤྱ་མེ་སྤྱ་མེ་ན་རུལ། །མ་གྱི་གསུམ་པར། །དམ་པ་རིན་ཆེན་དྲིང་རི་ན་རུལ། །ཀྱི་
ལོ་ཁོག་པ་ན་རུལ། །ཉག་མེ་སྤྱ་མེ་སྤྱ་མེ་ན་རུལ། ཟེར། །གདུལ་བྱ་དུ་མ་དང་སྤྲོན་ཡང་། །དམན་བའི་ཆོ་ལ་མི་
ཆོ་བསྐྱལ། །ཐུབ་བའི་བསྐྱར་བ་ལ་མན་བར་བསྐྱབས། །རྫོ་རྫོ་རྫོད་གྱི་བསྐྱར་བ་བརྒྱབས།
།འཕྲུགས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀུན་ལ་མཛོད། །མ་གྱི་གསུམ་པར། །རྩ་འཕྲུག་བྱས་བྱང་ཀུན་ལ་མཛོད། ཟེར།
།དེད་གསུམ་རིག་གསུམ་མགོན་པོ་ཡིན་བསམ་ཡང་། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །དེད་གསུམ་རི་རིགས་
གསུམ་མགོན་པོའི་སྒྲིབ་ཡིན་བསམ་ཡང་། ཟེར། །ལྷོང་བ་རྩམས་ལ་ཁ་འདོམ་པས། །མ་དཔེ་གཉིས་པར།
།ལྷོང་བ་འགལ་ལ་ཁ་འདམ་པས། ཟེར་བ་འདུག། །དམ་པ་རོས་ལྷོལ་ཀྱི་ལོ་ (ཟེར་ན) རིག་གྲོལ་ཡིན།
།ཁོ་བོ་ཡང་དུན་གྲོལ་ཡིན། །གནམ་ལ་ཉི་མ་སྤྲར་གསུམ་ཆེ། །པ་ལ་མི་ལོད་གསུམ་ཙམ་ཞིག་

གྲག་པོ་ཉག་པེ་མེ་པོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་པར་མཁོངས་ལྟར་བསྟན་ནས་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

དེས་པ་རྣམ་པ་འགའ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། དེད་ཅག་དེས་པ་རྣམ་པ་འགའ། ཟེར།) འོན་གཅིག་འོར་ན་
དོན་གཉིས་མེད། ཁང་གཅིག་དོན་སྒྲུབ་ན་འཁོར་པར་ལྟོང་། འོ་དོན་སྒྲུལ་ལ་བྱི་བ་མེད། འདས་
པ་ག་ལོ་དེད་སྒྲོན་པ་གསུམ། སྤྱིད་གྱི་ནི་མ་རྒྱད་ལ་ཤར། །ལྷག་གི་ལྷམ་རྒྱུང་རྒྱུ་ལ་ལྷོན།
།ཆོས་ནིད་གྱི་ལོ་དོག་སེམས་ལ་ཡག །བསམ་གཏན་མི་ (ཁ་ཟ་) ལ་ནིན་མཚན་མེད། །བཟོད་
པའི་གོས་ལ་བྱོ་གྲང་མེད། འདས་ཆོག་གི་སྒྲེ་རག་དམ་དུ་བཅིངས། །འཁོར་འདས་གྱི་རུ་ཤན་ད་
རེས་འབྱེད། འདབ་པོ་ཀུན་བཟང་ཡངས་པའི་སྤྱོད་། རྩེ་བཅུན་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་དང་། རྒྱུད་
པར་བྱས་རྣམས་མགོན་དུ་འཛོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྒྱུད་པར་བྱས་རྣམས་མགོན་དུ་འཛོད། གསུམ་
པར། རྒྱུད་པར་བཅས་རྣམས་མགོན་དུ་འཛོད། ཟེར་བ་འདུག། །ལས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་
མཐུལ། །གཟུངས་སྒྲགས་སྒྲོན་ལམ་སྐབས་གྱིས་འགྲུག། མཐོ་རིས་ངན་སོང་པར་སྐབས་དེར།
།ལོད་མེད་མི་ཤེས་པ་སྒྲ་ཆོགས་འགའ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ལོད་མེད་ཤེས་པ་སྒྲ་ཆོགས་འགའ། ཟེར།
དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) (ཁ་ཟ་) རྩེ་རྒྱུད་གི་ཆོ་འབྲུལ་སྒྲེད་ལ་འཁོར། །སེམས་སྒྲེ་མེད་ཅེ་ལ་
ལོ་མ་ཆེས། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །སེམས་སྒྲེ་མེད་གྱི་ཅེ་ལ་ལོ་མ་ཆེས། གསུམ་པར། །སེམས་སྒྲེ་མེད་གྱི་ཆོས་
ལ་ལོད་མ་ཆེས། ཟེར་བ་འདུག། སྤྱི་རྒྱགས་སྒྲིན་བར་ནི་མ་འདྲ། ཁང་ཉགས་དབྱལ་པོས་གཉེར་
ཆེད་འདྲ། འདྲུང་མེད་དབང་པོ་མཛོད། (མ་སྤྱི་གསུམ་པར། རྒྱགས་རྒྱུད་མི་ཡི་དབང་པོ་མཛོད། ཟེར། དཔེ་
དང་གཉིས་མཚུངས་། མའང་རིས་རྒྱ་ནག་གི་པར་སྐབས་དེར། །བཀའ་བྱིན་ཆེ་བ་སྐམ་མོ་གྲུ།
།རྒྱུད་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ཆེ་རྣམས་གྱི། །བཀའ་བྱིན་གྱི་ལན་ལ་སོད་དུས་མེད། རིན་ཆེན་འདོད་
ལྷ་ཁུན་སྒྱུ་དང་། །གཡུ་སྒྲིན་གོང་ན་གཡུ་འབུམ་དང་། ར་ཟེར།) རྒྱེ་དགོན་རིན་ཆེན་མཐུལ་སྒྲེད་།
།བཀའ་རྒྱུད་བདུན་གྱི་རྒྱོ་འགའ་ཆར། རྒྱགས་རྩེན་སྒྱུ་འབུམ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད། །བཀའ་རྒྱུད་གྱི་
བཀྲ་ཤིས་འོ་ག་མཛོད། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་བཀའ་བྱིན་ཆོ་ག་མཛོད། ཟེར། དཔེ་དང་གཉིས་
མཚུངས་) འདྲུང་རྒྱལ་སྒྲགས་ལྷ་རྒྱན་རྒྱུན། འོ་རྩེ་གདན་དུ་སྒྲེ་བ་ཅིག །འལ་པོའི་ཡུལ་དུ་སྒྲེ་བ་
གཉིས། །མི་ཆེ་གསུམ་ལ་དབུས་རྒྱུང་གསུམ། འདྲེ་ཆེ་ས་སྒྲོགས་གཞན་དག་ཏུ། (མ་དཔེ་གསུམ་

གྲུག་མོ་ཅག་དེ་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

པར། མི་ཆོ་གསུམ་ལ་དབུས་གཙང་གསུམ། འེ་ཆོ་ས་ཕྱོགས་གཞན་དག་ན། ཟེར། ལྷུལ་པ་རྣམ་འབྱུར་
སྟོན་དུ་འགྲོ། ལྷ་སྦྱིད་གྱི་མི་ (ཅེས་པ) ལ་མི་རྒྱུད་བདུན། ས་དཔེ་གསུམ་པར། ལྷ་སྦྱི་ཡི་མི་ལ་མི་
རབས་བདུན། ཟེར། འེ་ནས་ཐང་ཅིག་འོང་བ་ཡིན། སྦྱིད་སྦྱིད་འདྲ་ན་ཡུད་ཅས་ཞིག་ལྷུག་ལྷུག་
འདྲ་ན་སྦྱི་ལྷས་མེད། ཉག་གྲེའི་མི་རྣམས་ང་ལ་ཉིན། འེའི་མི་རྒྱུད་འེ་འབྱར་འགྲོ། བག་འ་རྒྱུད་
བུས་ཁང་འབྱུང་བས་བཞིག་འོད་མགོ་ནག་གི་མིག་ལ་སྦྱི་རིབ་འོང། ཁོ་པོ་མི་མཐོང་ཤེས་
པར་དགའ། ཉག་གྲེའི་མི་ལ་བསོད་ནམས་མེད། བསོད་ཐད་རྣམས་ཀྱི་འབྲུ་བས་མང། ཁྱོ་
དཔོན་སྟོ་དེ་གཡོག་པོས་བཙོང། (ས་དཔེ་གཉིས་པར། མགོ་དཔོན་མགོ་དེ་གཡོག་པོ་བཙོང། གསུམ་པར།
གཡོག་པོས་བཙོང། ཟེར་བ་འདུག) ལྷུལ་མོའི་འཕོང་ (ཅེས་པ) འེ་སྤྲ་པས་བཙོག་ ས་དཔེ་གཉིས་པར།
ལྷུལ་མོའི་འཕོང་སྤྲ་པ་བཙོག་ ཟེར། གསུམ་པར། སྤྲ་བས་བཙོང། ཟེར་བ་འདུག) ལྷུག་འགོ་རིང་མེལ་
གསེར་ཡིག་ཀན་མོ་བཟུང། (ས་དཔེ་གཉིས་པར། ལྷུག་འགོ་རིང་མེལ་གསེར་ཡིག་ཀན་མོས་བཟུང།
གསུམ་པར། ལྷུག་མགོ་གསེར་ཡིག་ཀན་མོས་བཟུང། ཟེར་བ་འདུག) འེ་དོག་གི་སྤྲ་དེ་ལྷ་འདྲེས་འབྲེར།
འཕ་ཆོས་གོང་བ་དེ་རྒྱ་བས་དམར། བསོད་ཐད་ཁ་ཐང་དགྲང་བས་མཐོ་ སྦྱིག་ཅན་གྱི་ངོ་མོ་
ཉི་ཆེ་འདྲ། ཆོས་མཛད་རྒྱུ་སྟོངས་ (དགྲང་) བཙལ་མི་སྟེད། (ས་ཕྱི་གསུམ་པར། ཆོས་མཛད་རྒྱུ་
ཙོད་བཙལ་མི་སྟེད། ཟེར། དཔེ་དང་གཉིས་མཚུངས།) ཁྱོ་བོས་ཐས་ཉོར་ཐབས་ཀྱིས་ལོན། ལམ་དུ་
འགྲོ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། འཕ་ཀྱང་ལན་གཅིག་ཐང་ཅིག་སྦྱིར་བལྟས་ཤེད། འེ་དུས་དམ་བ་
བུས་མགོན་དུང། ཀླ་ལོ་ངོམ་ཞེས་བྱ་བ་རུ། སྟོང་ (ཅེས་པ) གི་མི་ལ་གྲགས་པ་ཅན། (ས་དཔེ་
གཉིས་པར། སྟོང་གི་མི་ལ་དྲག་པ་ཅན། དཔེ་གསུམ་པར། སྟོང་གི་མི་ལ་གྲགས་པ་ཅན། ཟེར།) རིགས་ཅན་
སྦྱིས་བྱ་ཆོས་དང་ཕྱོགས། སྦྱི་མ་རྒྱལ་མེ་རྒྱལ་པོའི་བྱ། འེ་ནས་མཛོན་པར་དགའ་བ་རུ།
འཕག་ཆེན་མདའ་ཉི་འབངས་བ་ལྟར། ཁར་བསམ་བཞན་སྤྱུ་སྦྱེས་པར་ངེས། ཁོ་པོ་ཆོ་བ་
སྟོང་སྟོང་དུ། མཆོག་གི་མི་ལ་བྱ་གྲུ་ཉི་མཆོན། སྦྱར་ཁམས་རྟོག་ཤེས་བསལ་བས་འོང། (ས་དཔེ་
གཉིས་པར། སྦྱར་ཁམས་རྟོགས་ཤེས་བསལ་བས་འོང། གསུམ་པར། སྦྱར་ཁམས་རྟོག་ཤེས་བསལ་བས་འོང། ཟེར།)

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་ཤོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྒྲུན་ནས་ཆེས་ས་ཉམས་སྒྲུབ་བཞུགས།

བ་འདུག། ཁྱི་ངན་རྒྱུད་པ་ལ་བ་པའི་མི། ཀླན་ངང་ཐང་ཅིག་འཕྲད་པ་ཡིན། ཁྱེད་ལས་འབྲེལ་
བ་མང་ཡོད་པས། མ་དགེ་གསུམ་པར། ཁྱེད་ལས་འགྲོ་འབྲེལ་བ་མང་ཡོད་པས། ཟེར་བ་འདུག། ཁྱེད་ལས་
ཀྱིས་འགྲོ་དོན་ (༢༤༩?) བྱེད་པ་ཡིན། མ་དགེ་གསུམ་པར། རེ་ནས་འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་ཡིན། ཟེར་བའི་ཅིག་
ཀར་འདི་ཆོས་བ་འདུག། རེ་ནས་ཅི་བྱེད་རང་དབང་ཆེ། ཁོ་ལོ་འདྲ་བ་འོང་པའི་དུས། མིག་གི་སྒྲི་
རིབ་མེད་པར་མཐོང། རང་དང་འཕྲད་དུས་སྒྲིམས་མ་ཟ། མ་དགེ་གསུམ་པར། རང་དང་འཕྲད་དུས་
སྒྲིམས་མ་སྒྲིམ། ཟེར་བ་འདུག དེའི་དང་གསུམ་མཚུངས། རས་ཀྱང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་འདྲེན། ཁྱེད་ལས་
ཀྱིས་ལམ་མཁན་ལམ་རྒྱས་ཅན། ཁྱི་ངལ་མཆོན་པ་ཀླན་གྱི་དཔལ། ཆོ་རབས་ཀླན་དུ་སྒྲུག་
བསྒྲུབ་མེད། རང་རེས་གཅིག་གི་བཞོང་ནམས་དེ། ཁྱོད་པ་མེས་པ་ལ་བྱས་པ་ཡིན། སྒྲུག་
བསྒྲུབ་རེས་ཆོས་འཁོར་བ་ཡིན། (༢༥?) ལམ་མི་ཡི་ལས་ལ་སྒྲོ་གདང་མེད། ཡི་མེས་དོན་
གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱལ་ལུན་རྒྱར་ཅམ་བྱས་ཀྱང་། མ་དགེ་གསུམ་པར། ཡི་མེས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱལ་ལུན་
རྒྱར་ཅམ་བྱས། ཟེར་བ་འདུག། རང་འབྲུལ་དུས་ཀྱི་མེམས་ཀྱང་མི་མཐོང་ཉིན་ཡོད། ཁོ་ལོ་ལ་ཐབས་
ཡོད་ཀྱང་མི་ཉན་པར་སྒྲུང་། དུས་ངན་པ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་འོང། རང་ལ་དུས་ངར་ཤོག་དུལ་
ནང་དུ་བསལ། དུས་ང་སྒྲུབ་མི་ཉན་པར་སྒྲུང་། བྱི་མ་འཁོད་ཅམ་འཆོལ་ལྟར་འགྲོ། མ་དགེ་
གསུམ་པར། བྱི་མ་འོང་རྣམས་འཆོལ་བྱ་འགྲོ། ཟེར་བ་འདུག། ཆོས་བྱིམས་གཉིས་ལ་རྣམ་ཆོས་བྱེད་པ་
འོང། རང་གི་བ་ལོག་པའི་རྒྱན་མས་འཁྲེར། སྒྲིག་བ་ཆོང་དུས་ཀྱི་ནོར་བས་བྱིན། (༢༦?)
ལངས་རྒྱས་མེད་པེ་སྒྲི་ཡི་རྒྱལ་པ་ཀུ་པ། སྒྲུབ་པའི་བསྐྱེད་པ་ལྟན་རིང་སྒྲོངས། ཁྱ་ནག་
ཅན་བདུན་འོང་བ་དེ། ལངས་རྒྱས་རབས་བདུན་གྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། རེ་རྒྱུ་བཅུ་གཉིས་འོང་
བ་དེ། རང་རྒྱལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། བྱང་རྒྱལ་མེས་པ་དབང་དོན་སྒྲུ་འབྲོན་པ་
ཡིན། རེ་རྒྱུ་བཅུ་གཉིས་བཅུ་བྱེན་པ་དེ། རང་བཙོན་པ་བདུན་བཅུ་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། རེ་ནས་
སྒྲོང་རྩ་གཉིས་བྱེན་པ་དེ། ལངས་རྒྱས་སྒྲོང་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ (༢༧?) ཡིན། རེ་ནས་
དབྲུ་ལ་གཙུག་གཏོར་ཡོད་པ་གཅིག་བྱེན་པ་དེ། རེ་དུས་ནས་དགའ་ལྟན་ནས་བྱམས་མགོན།

གུ་ལ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་ལེ་ཐོའི་སྒྲིལ་རངས་རྣམ་ཐར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཐལ་ཆེས་མཆོས་མཁས་མགུར་བཞུགས།

དོ་རྩེ་གདན་དུ་བྱོན་པ་ཡིན། །རབ་དུ་ཉེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གསུངས། །མ་དཔེ་གནིས་པར།
།རབ་དུ་མཆོས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནས་གསུངས། ཟེར་བ་འདུག །དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་ །སྟོན་ལམ་
གྱུན་གྱི་བདབ་པ་ཅོམ། །ང་ལ་མཛོད་ཤེས་དེ་ཅོམ་ཡོད། །ཀམ་པ་མཛོད་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་རྒྱ་
དོམ་འཆོམས་ (མ་དཔེ་གསུམ་པར། མཆོམས་གྱི་དག་ཆ་འདི་རེད། །སུ་བ་ཡུལ་བྱེད་བའི་དུས། །དེས་
བསྐྱེད་བ་རིན་ཆེན་རྫོགས་པའི་སྟེ་ལྡན་ཅོམ། །མ་དཔེ་གནིས་པར། །དེ་དུས་བསྐྱེད་བ་རིན་ཆེན་རྫོགས་
པའི་སྟེ་ལྡན་ཅོམ། ཟེར་བ་འདུག) །པ་དང་བྱ་འཐབ། །སྐྱེན་གནིས་སྟོག་ལ་ཐོབ་ཤོར་བྱེད། །བུ་ཡོད་
གྱིས་རྒྱང་ས་གནས་བདམ་བྱེད། །ཁོད་མགོ་ནག་གི་ནོར་ལ་བྲབ་སྟབ་ཆབ། (མ་དཔེ་གནིས་བ་
གསུམ་པར། །ཁོད་མགོ་ནག་གི་ནོར་ལ་བྲབས་བྱབས་ཆགས་ ཟེར་བ་འདུག) །སྐྱེན་ (༡༠༠ན་?) གནིས་ནང་
དཔེ་བྱེད། །དེ་དུས་ནས་བསྐྱེད་བ་རྟུག། (མ་དཔེ་གནིས་པར། སྐྱེན་གནིས་ནང་དཔེ་བྱེད་དུས་ཡོང་། །དེ་དུས་
ནས་བསྐྱེད་བ་རྟུག་པའི་སྟེ་ལྡན་ཅོམ། ཟེར་བ་འདུག) །རྒྱལ་འགོང་མའི་སྦྱིང་ལ་ཞུགས། །ཤིང་མགོ་དང་
བྲག་བྲག་ནས་སྟབ་བ་བྱེད་བ་རྣམས་ལོག་པར་འགྲོ་ཉེན་ཡོད། །མི་ཐིེ།

༢༡) ཉ བྱ་མ་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་ལ་སྟབ་འཆལ་ལོ། །འདུས་བྱས་དག་བའི་བསོད་ནམས་
ཅན། །བྱད་བར་འཐགས་པའི་ཞིང་ཁམས་དེར། །རང་ལུས་གྲུ་བཞི་ཡིན་སྟམ་ཨང་། (མ་དཔེ་
གནིས་པར། །རང་ལུས་གྲུ་བ་པ་ཡིན་སྟམ་ཨང་། ཟེར་བ་འདུག །དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) །དམ་པ་དང་ཤོའི་
སངས་རྒྱས་རེད། །རང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཡིན་སྟམ་ཨང་། (༡༠༠བ?) །ཉམས་ལེན་དྲི་མེད་
ཡང་དག་དེ། །བྱར་མེད་གྱི་དོན་འདི་ཡིན་སྟམ་ཨང་། (མ་དཔེ་གནིས་པར། །དབྱར་མེད་གྱི་དོན་འདི་ཡིན་
སྟམ་ཨང་། ཟེར་བ་འདུག །དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) །རང་དོན་འབྱུག་མེད་བཅོན་འགྲུས་དེ། །གཞན་
དོན་དྲི་མེད་ཡིན་སྟམ་ཨང་། །ལུ་བ་ཡང་དག་འགྲུར་མེད་དེ། །ཡན་རྒྱལ་ཤེས་པ་ཡིན་སྟམ་
ཨང་། །སྟོམ་པ་ནོར་འབྲུལ་མེད་པ་དེ། །མི་བཟྱེད་གསུངས་ཐོབ་ཡིན་སྟམ་ཨང་། །སྟོད་པ་དྲི་
མེད་ཡང་དག་དེ། །རྟེན་རྒྱལ་གྲོགས་འབྱེར་ཡིན་སྟམ་ཨང་། །འབྲས་བྱ་དྲི་མེད་ཡང་དག་དེ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉམ་མེ་མེ་བོའི་རྒྱལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ནལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

།རང་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་ལྟ་མ་ཤིང་། (༡༠༩༡) །མི་ཐི།

༢༩ ཁྱེད་ཆེན་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ལ། །གས་པའི་མེས་མ་གྱིས་རྒྱལ་བས་བསྟོན། །སྟོན་ང་དང་
འགྲོགས་པའི་མི་འགའ་ལས་འབྱུང་གྲང་། །འགའ་རེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཚུལ། །འགའ་རེ་རྒྱལ་
པོའི་ཚུལ། །འགའ་རེ་སྤང་བོའི་ཚུལ། །འགའ་རེ་མཆོད་གྲོགས་གྱི་ཚུལ། །འགའ་རེ་སྟུན་སྒྲ་དང་
ཚ་ཁང་གི་ཚུལ། །འགའ་རེ་གྲུ་བ་དང་གྲུ་མའི་ཚུལ། །འགའ་རེ་འོག་ན་དང་ཁལ་མའི་ཚུལ།
།འགའ་རེ་བྲལ་འཇལ་གྱི་ (༡༠༩༢) ཚུལ། །འགའ་རེ་རྒྱང་མའི་ཚུལ། །འགའ་རེ་རྩེ་བོ་དང་རྩེ་
མོའི་ཚུལ། །འགའ་རེ་སྒྲ་མཆོད་གྱི་ཚུལ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། འགའ་རེ་སྒྲ་མ་དང་མཆོད་གསུམ་གྱི་ཚུལ།
ཐེར་བ་འདུག) །འགའ་རེ་འཁོར་དང་ཆོས་ཉན་གྱི་ཚུལ། །དུས་ཐང་ཅིག་ལ་འབྱུང་བར་འོང་། །ཁ་
མའི་ཚུལ་གྱིས་དྲིན་ལན་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་མི་སོང་བས། །ད་རྒྱང་འོང་ལྷེ་སུས་མི་ཤེས།
སྟོན་པ་ང་ཡལ་གྱིང་ན། །སྟོབ་དཔོན་བསྟུས་མཁུན་བ་ཡང་མ་ཤེས། །མི་ཐི།

༣༠ ཁྱེད་ཆེན་རྒྱལ་བོ་བསྟན་པའི་བདག་མི་ཡི་གཙོ་བོ་རབ་དུ་བྱུར། །དགེ་བ་དྲི་ (༡༠༩༣)
མེད་གཞན་དོན་ཚུལ། །སྤྱིང་རྩེ་ལས་སྤྱུལ་སྤྱུན་རས་གཟིགས། །རིགས་དྲུག་སྟེ་སྟོ་དེ་ཡིས་
གཙོང་། །རྒྱལ་བོ་ལྷན་ལྟོན་ཀམ་པ། །དམ་པ་ཀ་ལོང་རང་གསུམ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །དམ་པ་
དགའ་ལོང་དང་གསུམ་ཐེར་བ་འདུག) །སྤྱང་པོ་རྣམས་གྱིས་ཀ་ལོ་ལ་བ་དུ་ལྟ་བ་ལོག་པ་དང་། །ཅི་
མི་ལོ་རྩེ་བའི་ཆོས་ཉན་གྲང་། །སྟོང་ལྟ་ལ་སོང་བས། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། །སྟོང་ལྟ་ལ་སོང་བས། ཐེར།
གསུམ་པར། །སྟོང་ལྟ་ལ་སོང་བས་ཐེར) །སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་སྟོང་གི་མི་ལ་སྟེས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར།
སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་སྟོང་གི་མི་ལ་སྟེས་ཐེར་བ་འདུག) །ཆོས་བྱར་ཡོད་བྱར་མེད་གཉིས་ལ་སྟོགས་
ཅོམ་འབྲུག་པ་ཡིན། །ཁོ་པོ་དང་དེད་གཉིས་ལ་སྟུ་མ་མང་ (༡༠༩༤) དུ་ཡོད་གྲང་ཀམ་བའོ།
།རྣམ་ཐར་བྱར་ཅོམ་རིག། ། ། (མ་དཔེ་གསུམ་ཐར་ལ་དེའི་མཐུག་ལ་གསུམ་གྱི་རིག་པ་རང་ཤར་ཐོད་ཀལ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉམས་པའི་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་མོངས་ལུང་བསྐྱོད་ཞལ་ཆེམས་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

ཉམས་ཐེར་བ་མོགས་སུ་མཐུང་འདུག་པོར་ཁྱེད་དཔེ་གཉིས་པར་ཡིག་མགོ་བཟུག་འདུག་ལས་སུ།

༢༤) ཨ་རིག་བ་རང་གར་ཐོད་ཀྱལ་ཉམས་། །སྤྱི་མེད་བྱང་རྒྱལ་གྱུ་བ་འདོད་ཡིན། །སྒྲོན་ལྷ་རྒྱུན་
ཡུལ་དུ་དམ་པ་ཆ་ལོ་མེད་གསུམ། །སྤྱད་ཆོང་མ་བྱང་རྒྱལ་མིའི་བྱ་ཡིན། །མཆོ་ལོ་མི་ཁྱོད་སྒྲིམ་
བྱ་བ་ཡིན། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །མཆོ་ལོ་མི་ཁྱོད་སྒྲིམ་བྱ་བ་ཡིན། །ཐེར་བ་འདུག་། །ཁྱིད་ལོ་བྱ་རི་མ་བྱ་བ་
ཡིན། །ཁྱོད་ཁྱོད་རྒྱ་རྩ་བ་བྱ་བ་ཡིན། །སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཆོས་མང་དུ་ཐོས། །བཅོས་མ་ལྷར་ཉམས་
སུ་འོང་ལ། །ངའི་བསྐྱོན་བ་འོང་། (༡༠༣༩) །ཁམས་སུ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པས་བྱགས་སྒྱུལ་ཁྱོད་
གསུམ་ཡིན། །ཁྱི་མ་ཡུན་རིང་ལ་གསང་སྒྲགས་སྒྲོད། །སྤྱང་སེམས་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་
བ་བསྒྲུ་ཡིན། །དེད་གསུམ་གྱིས་ཁྱི་ཅ་རྒྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། །སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་
བ་རྒྱར་ཅམ་འགའ་རེ་དུན། །ཁྱི་རབས་ཆ་མེད་པས་བཞེད་སྒྲོང་ཡིན། །ཞི་ཐིམ།

༢༥) ཨ་འཁོར་འདས་གཉིས་གྱི་མཆོམས་མེད་དུ། །འདི་ཡིན་མེད་པར་ཐུན་པའི་སྒྲག་ཅི་ཆ་
(༡༠༤༠) །མེད་པའི་སྒྲུ་ཁོད་གསུམ། །བར་དོའི་འཛིགས་པ་ཆེ་ཤོས་ཡིན། །ཁྱ་ཉམས་གཉིས་གྱི་
མཆོམས་མེད་དུ། །དབང་པོ་ཡང་རབ་རང་དོ་ཤེས། །རང་བྱུང་དུ་ཤེས་ན་སྤྱ་རན་འདས། །འཁྱོད་
དུ་སོང་ན་འཁོར་བ་འོང་། །ལུས་རབ་དུ་བྱུང་བ་མང་ལགས་ནེ། །སེམས་རབ་དུ་བྱུང་བ་ཁོ་བོ་
ཅམ། །གྲགས་སྒྲན་འདོད་པ་མང་ལགས་ནེ། །ལུས་དམན་ས་བཟུང་བ་ཉལ་སྒྲོན་ཡིན། །ས་
ལམ་བཞོད་པ་མང་ལགས་ནེ། །རན་སོང་སྤྱང་། (༡༠༤༡) །བ་ཉལ་སྒྲོན་ཡིན། །མཐོ་སར་སྒྲིབས་
བ་མང་ལགས་ནེ། །བཅན་ས་ཐིན་པ་ཉལ་སྒྲོན་ཡིན། །བཟང་མདོག་བྱེད་པ་ཀུན་ཡིན་ནེ། །སྤྱིད་
སྒྲག་མེད་པ་ཉལ་སྒྲོན་ཡིན། །རང་དོན་བྱེད་པ་མང་ལགས་ནེ། །ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་མ་སྤོང་
པར། །ཉལ་སྒྲོན་ད་རྒྱང་གི་ཐེར་རྒྱན། །ད་རེས་ཤི་བ་འདོད་པ་ན། །སྤྱི་མེད་སྤྱོད་པའི་རང་ལ་ཐོང་།
།ཞི་ཐིམ།

ཡུལ་ཐོབ་ཉལ་ཏེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་བོང་མ་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་མཁུང་བཞུགས།

༢༠ ཁྱེད་ཀྱི་ཆོག་མཁན་གཉིས་ལྟར་འཇུག་ལྟར་ཅིག་སྒྲིམ། འདྲ་བ་ (༡༠༥༥) གཉིས་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ།
མཁུང་གཉིས་ཡེ་ཤེས་མཛོད་དུ་གྱུར། ཡུལ་ཐོབ་གཉིས་ལྟར་རིན་པོ་ཆེ། གཉིས་མེད་དོན་གྱི་
མཛོད་སྒྲིམ་འབུལ། འདྲ་བ་སྒྲིམ་ཡིད་ལ་གང་དུན་འདི། འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཆུན་ཅིག་ཡིན། འདྲ་
གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཆུས་མགོ་བརྟོན། ཁོ་ལོ་ཀུན་དང་འབྲུད་དུས་ལོང། མིང་ཆ་མེད་པ་དང་ཡིས་
མི། མཛོད་ཀྱི་མག་ཤ་སྒྲིགས་པ་འགའ་འཛོེད། ཁོ་ལོ་སངས་རྒྱས་ལ་མཛོད་ཤེས་ (༡༠༦) མི་
མི་མངའ་སྒྲེ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁོ་ལོ་སངས་རྒྱས་ལ་མཛོད་ཤེས་མངའ་སྒྲེ། ཟེར། གསུམ་པར། ཁོ་ལོ་
སངས་རྒྱས་མཛོད་ཤེས་མི་མངའ་སྒྲེ། ཟེར་བ་འདུག) འདྲ་བ་མཛོད་ཤེས་བྱུང་བ་མཛོད། མངའ་རིས་ཀྱི་
ནག་གི་བར་སྒྲུབས་དེར། ཁོང་བ་འགའ་ལ་སྒྲིམ་གྱི་ལས་འབྲོ་ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་བའི་དུས།
ལ་ལ་དང་ཐབས་ཀྱི་འབྲུད་བར་སྒྲིམ། ཤ་ནེ་ལམ་པ་དང་གཏན་གྱི་ཡི་གེ་ལོངས། མ་དཔེ་
གསུམ་པར། ཤ་ནེ་ལམ་པ་དང་གཏན་གྱི་མིག་ལོང། ཟེར་བ་འདུག) ཁྱི་རབས་ཀྱི་སྒྲེང་མོལ་མཛོད། ཁྱི་
སྒྲིང་འཁོར་བ་མ་སྒྲེང་བར། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་། སྐུ་གསུམ་དབྱེར་
མེད་རིན་པོ་ཆེ། སྒྲིང་གསུམ་ཆོས་ (༡༠༦) དམྱེངས་སྒྲིང་བའི་དཔལ། གསང་གསུམ་བརྟོག་
བའི་ཡུལ་མཛོད་འདི། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། གསང་རྒྱགས་གསུམ་བསྐྱབ་བའི་ཡུལ་མཛོད་འདི། ཟེར་བ་
འདུག) གསང་གསུམ་མེས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྒྲིམ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། གསང་གསུམ་མེས་ཅན་
རྣམས་ལ་སྒྲིམ། ཟེར་བ་འདུག) ཁྱི་རྒྱ་རབས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཆེད་དུ། ཁོ་འགའ་བསམ་བའི་རྟོག་
སྒྲིམ་འདི་ཡིད་ལ་ཞོག ཡང་དུས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལོང་སྒྲིམ་མ་ཟ། འདྲ་སྒྲིམ་བའི་ལས་ལ་དྲི་རྩ་
འཆང་བ་མག་བས། འདྲ་བ་སྒྲིམ་ཡང་མག་བས། རྒྱལ་མཆོག་དམ་པ་དབྱེས་བར་ངེས། དེ་བས་
གསང་རྒྱགས་མཛོད་དུ་གྱུར། འདས་སྒྲིགས་བྱུང་ (༡༠༦) ཁོ་བཞག་བའི་དུས། (མ་དཔེ་གཉིས་
པ་གསུམ་པར། ལུས་སྒྲིག་སྒྲིང་བོ་བཞག་བའི་དུས། ཟེར་བ་འདུག) འདོང་སྒྲིམ་མེད་པ་མེས་མེད་པས།
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། འདོང་བསྒྲིམས་བའི་མེས་མེད་པས། ཟེར་བ་འདུག) ཁྱི་ལུས་མེད་པ་ཐང་ཅིག་
འགོ། དུས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཐམས་ཅད་མེད་པར། འདག་ཉལ་མེ་ཟེར་ན་ཁོ་ལོ་ཡིན། ཆེ་འདོད་

གུ་བ་ཐོབ་ནག་རེ་སེ་པོའི་སྒྲིམ་ར་གས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལུ་བ་སྒྲན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞུགས་

རྣམས་ལ་ཕྱི་འཕྱིན་ཡིན། མ་དང་ས་ཕྱོགས་གང་དུ་ཡང་། ཁོ་ལོ་སྤྱ་བཞི་བདག་ཅིང་དེ། བདེན
བ་བཞི་ཡི་ཚུལ་བསྒྲན་པ། ཆང་མེད་བཞི་ཡིས་འགྲོ་བ་འདྲེན། བྱུག་ཆུ་བཞི་ལ་བདེ་སྤྱོད
གནས། བར་དོ་ ༡༠༩༡ བཞི་ལ་འཛིགས་མེད་ཐོབ། ཉག་བྲེའི་ཡུལ་དུ་ལམ་བ་ལ་མཆོག་
ཡང་ཟེར། ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཟེར། ཁྱ་གེ་བན་ནན་ཡང་ཟེར། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ལྷག་གེ་བན་ཆན་ཡང་
ཟེར། ཟེར་བ་འདུག འཕེ་དང་གཉིས་མཆུངས་) ཉག་སྒྲོན་དང་གསུམ། ཁ་བས་ལོག་ན་མེད། ང་ཡིན་
ཡང་སྤྱ་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་གདམ། མཛོན་ཤེས་ཡོད་པ་རང་དབང་ཆེ། ཁོད་གཙོས་རྒྱང་བས།
ལོག་མེད་ནོར་འདྲོད་རྣམས་ལ་རྒྱ་འཆོར། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། བོད་གཙོས་རྒྱང་བས། ལོག་མིན་ནོར་
འདྲོད་རྣམས་ལ་རྒྱ་འཆོར། ཟེར། གསུམ་པར། བོད་ཙལ་རྒྱང་བས། ལོག་མིན་ནོར་འདྲོད་རྣམས་ལ་རྒྱ་འཆོར། ཟེར་
བ་འདུག རྒྱས་ཉེས་མིས་མི་རང་གཉིས་ཀ་ལྷང་ཉེན་ཡོད། བྱང་རྒྱལ་མེས་པ་དཔལ་ཐམས་
ཅད་ལ། བྱུགས་དཔོངས་རྣམ་དག་དྲི་མེད་དེ། ༡༠༩༢) འགྲོ་བ་དམན་བ་བྱམས་བའི་མགོན་
ཁྱེད་ལག་གྱའི་ཐེབས་སུ་སྤྱིང་བའི་ཚིག་ (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཁྱེད་ལག་ལུ་མཐིལ་དུ་སྤྱིང་ཚིག་ཡིན། ཟེར་
བ་འདུག) འདྲི་ཡན་ཆད་སྒྲོན་བའི་བྱི་བཞག་བྱེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། དེ་མན་ཅན་སྒྲོན་བའི་བྱི་བཞག་
བྱེད། ཟེར་བ་འདུག འཕེ་དང་གསུམ་མཆུངས་) ཁྱེད་དུགས་བའི་བྱ་རྒྱུད་མཆོད་གྲོགས་རྣམས། ཁྱོ་
གཉིས་ཁོང་དུ་འབྱལ་བ་རྣམས། ཁྱི་བཞག་ཡི་གེ་མཐོང་བའི་དུས། མ་རེད་ཟེར་བའི་གཏམ་
ས་སྤྱ། ང་ཡི་སྒྲན་བ་རྣམས་ཡོད་ཀྱན། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ང་ཡི་ཉན་བ་རྣེ་ཡོད་ཀྱན། ཟེར་བ་འདུག) ང་
ནི་འཇམ་དབྱངས་བྱིན་རྒྱལས་པས། ཁིག་པའི་ཡུལ་སྤང་རྫོགས་བ་ཡིན། ཁོད་ལུན་བའི་ཡུལ་
(༡༠༩༣) དུ་ལོང་བ་མང་། མཛོན་ཤེས་ཡོད་པ་རེ་རེ་ཅམ། འདུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་ཞིང་
ཁམས་དེར། སྤྱང་བ་བདུའི་སྤྱེ་ལུགས་འགའ། ཉམས་སྤང་མི་ལམ་གསལ་བ་ཅམ། ཟག་
མེད་མཛོན་ཤེས་སྤྱོད་བ་རྣམས། འདྲི་བས་ཆོས་འདྲོད་རྣམ་པ་ཀྱན། མཁས་བའི་ང་རྒྱལ་ས་
བྱེད་ལ། ང་འོངས་དུས་ན་དུན་པར་མཛོད། བསོད་རྣམས་བསག་བའི་མི་དག་གིས། ང་འི་
བསྒྲན་བཙོས་ལུང་བསྒྲན་བ་རྣམས་ཆོགས་ (༡༠༩༤) གྲུ་ལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། སྤྱ་ཆོགས་དྲི་ལ།

[illegible]

གཞུང་པའ་ ཁ་ཏི་བཞུན་བཅོམ་ཡུང་བཞུན་རྒྱལ་། ཆོ་བ་མ་གྲུལ་དང་མི་ཆང་གྲུལ་དུས་ ཀུན་གྱིས་མ་བཟོ་དེ་རྒྱ
བའི་ཆོས་མེད་པ་ལྟུང་། ཆང་གྲུལ་དུས་ལང་ཀུན་གྱིས་མ་བཟོ་དེ་རྒྱལ་པར་ཆོས་། ཁ་ཏི་མ་གྲུལ་མ་
བཞུག་པས་མཆོར་བ་རྒྱུ་ལྟེང་ཆོས་དབང་དབང་དུས་། (མ་ཁའི་གཞུང་པའ་ དཔེ་མ་གྲུན་མ་གྱིས་
བཞུག་པའི་ མེད་པ་ལྟུང་། རྒྱལ་པ་ཆོས་གྱིས་ལོན་རྒྱ་དུ་མ་ལྟུང་། ཁོ་བོའི་བཞུན་པ་ལྟུང་ཁོང
བཞུང་བའི་དོན། ཁྱིའི་ལོ་ལ་ཁོ་བོ་ལྟུང་གྱི་ལོ་པས་ལེན། །ཨི་མེ་

22) ཅ ལ་ར་ཡིས་སྐྱུལ་པ་གང་དག་ཡིན། ཉག་མེ་མི་ཡི་གསོན་འདྲེ་ལ། ཅི་སྐྱར་བོད་ཀྱིས་
 མི་སེས་ཀྱང་། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ནོར་བུར་ (༡༧) ན། མི་དང་མི་མིན་ལོས་སུ་ནོར། དགའ་
 དང་མི་དགའ་གཉིས་ལ་སོས། འབྱུང་བྱར་དགེ་བ་རང་པ་དྱིས། དབྱ་ནག་བོད་ལ་ཅི་འོང་སེས།
 ཁྱི་བཞག་བྱེད་ཅི་ཡི་གེར་སྟོས། རྒྱག་ཅིང་རྒྱིད་པ་མི་ལས་སྐྱར་ས་ནས། སྟོགས་ཤིས་མེད་པ་མི་
 བན་ཅན་དེ། མེས་ས་ཉིད་རང་པ་མིན་རི་དྲགས་སུ། མ་དགེ་གསུམ་པར། རིག་དག་དུ། མེར་བ་འདུག་།
 རིག་པ་ཆོས་ཉིད་ས་བྱ་འབྱང་། ཉག་སྟོན་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྷན་པས། འཛིག་ཉེན་མི་ལ་སྟོ་
 རྒྱས་པ་བཟུང་། སུས་ཀྱང་མི་སེས་ལོ་རྒྱུས་ (༡༨) ལྷས། འབྲོད་ནས་ས་མེས་ལ་བུས་ན་
 ལེགས། མ་དགེ་གསུམ་པར། མོ་ནས་མེས་ལ་བུས་ན་ལེགས། མེར་བ་འདུག་། ལྷ་དང་འདྲེ་ལ་ཞལ་
 སྒྲིལ་མེད། མ་དགེ་གསུམ་པར། ལྷ་དང་འདྲེ་ལ་ཞེད་འཛིགས་མེད། མེར་བ་འདུག་། ཅི་སྐྱར་བྱེད་པ་དགེ་
 པ་མི་སྟོགས། ཁྱི་མེད་ཀྱི་སྟོགས་ལ་རང་ལོ་མས་བྱས། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རང་སར་འདྲེས།
 རང་བྱུང་ལེ་སེས་གསལ་སྒྲིབ་མེད། ཉན་ཡང་མ་ཐོ་རིས་བདེ་བ་བསྐྱབས། ཁྱོ་བྲལ་འཛིན་
 མེད་མཐའ་དང་བྲལ། ཉེ་ཉེ་མཆོར་ཅིང་ཡང་ར་དགའ། རང་ལ་བསྐྱར་བ་མང་ཡོད་ཀྱང་། དམ་
 པ་ཅ་ལོ་ཉག་སེ་གསུམ། སྟོན་པ་དོན་གཉིས་ཀུན་ཆད་མེད། དམ་པ་གི་ཡང་རོ་རྒྱར་(༡༩) མང་།
 མང་། མ་དགེ་གསུམ་པར། དམ་པ་གི་ཡང་རོ་རྒྱར་མང་། མེར་བ་འདུག་། ཅི་ལོ་མི་ཡང་སྐྱར་གི་མི་ཁོ་ཁོ་
 གི་ཡང་འགྲུའི་མི། མི་རབས་བདན་ནས་མར་རོས་སྟོགས། འཛོན་ཅི་ཡོད་ལྷ་བ་ཡིན། མ་དགེ་

གུག་ཐོག་ཉག་རེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཁལ་ཆེམས་ཉམས་མགུར་བཞག་ལ།

གཉིས་པར། ཁ་དྲོམ་ཅི་ཡོད་ལྟ་བ་ཡིན། ཟེར། བསྐྱེད་པར། ཁ་དྲོམ་ཅི་ཡོད་ལྟ་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག་) གྲོ་དགོན་
རིན་ཆེན་མཆོལ་སྟེང་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། གྲོ་དགོན་རིན་ཆེན་མཆོལ་སྟེང་། ཟེར་བ་ལས་གྲོ་དགོན་ཟེར་མལ་
ཆེར་མི་འདུག་) བཀའ་རྒྱུད་བདུན་དང་མཐལ་བ་ཡིན། (དེ་དུས་སུས་ཀྱང་ཤེས་པར་དགལ།
ལམ་ཞོར་རྣམས་ལ་ལམ་རྒྱས་སེད། མཐས་ཀྱིས་ལམ་འགའ་སྟོན་སྐྱེས་ཡོད། མི་ཤེས་པའི་
མི་རྣམས་ལ། མན་ངག་འདི་འདྲ་ཤེས་པ་ན། འཁོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་ཀྱང་བྱ། མི་ཤེས་
སྟེན་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན། མཐས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉག་སེལ་ས། (༡༡༩༡) ཇི་སྒྲུང་བྱེད་བ་མཁས་
པའི་མི། སྐྱུབ་པར་བྱེད་བ་དགོན་མཆོག་དྲིན། ཤེམས་ཀྱི་མཛོད་ལ་རང་དབང་ཐོག། མཉམ་
བཞག་དང་རྩེས་ཐོབ་མ་འདྲེས་ཀྱང་། ཅ་རྒྱུད་བྱི་ཡི་དྲགས་རྣམས་ཚོགས། རྩུན་པ་རྩུན་ནག་
གསལ་སྟོན་སེམས། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་སྤྲུལ། འངས་ནི་དེ་ཤེས་སེམས་ཀྱིས་
བསྟོད། ཉམས་སྤང་དབྱར་ཁའི་རྩི་ཏོག་འདྲ། ཁྱི་མེད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུ་ལ། བྲོགས་ཅམ་མཐུན་
པའི་སྒོ་ཡང་དྲིས། ཡིན་མིན་གོ་དོགས་འབྱེད་པར་བྱས། རྩུབ་པ་ཐོན་ཡང་ངོ་མི་ཆ། (༡༡༩༢)
ཅི་བྱས་མ་ཆོར་སྟོན་ལས་འགལ། ཁོད་མགོ་ནག་མི་ཡི་སྒྲིང་མོལ་རྒྱ། མ་ཐུན་བར་དུ་ཁོ་བོས་
སྟོན། འདི་འདྲ་དགེ་བས་དྲིན་ལན་སོད་པར་བྱོག། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། འདི་བྱིས་དགེ་བས་དྲིན་ལན་
སོད་པར་བྱོག། ཟེར་བ་འདུག་) ཡི་ཐུང་།

༣༢) ཅི་བཞག་ཆོག་ལ་དབང་པོར་མཛོད། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དངོས་རྒྱུ་འབྱུང་། ཁོ་བོ་ཁོང་
དུས་དྲན་པའི་རྟེན། མང་ཅིག་དུས་ཅིག་ཁོང་བར་ངས། མང་ཅིག་འཕྲད་པར་ཐེ་ཆོས་སེད། མ་
ཁོངས་ང་ཁོང་ཡི་གེར་ཤོག་དྲིལ་ཚུལ། བྱི་རབས་དོན་དུ་ཀ་བའི་ནང་དུ་བཞག། ཁོ་བོ་མ་ཐུན་
བར་དུ་མཁའ་འགྲོ་རྣམས་ (༡༡༩༣) ལ་གཏམ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཤོག་དྲིལ་དམ་དུ་
བསྐྱུང་། གནས་པོ་ལ་སོགས་སྟེ་བརྒྱུད་དཀོར་གཉེར་ལ། གཏམ་པོ་ལ་བར་བྱུང་མེད་པར་
བདག་ལ་སྟོད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། གཏམ་པོ་བར་ཆར་མེད་པར་བདག་ལ་བསྟོད། གསུམ་པར། གཏམ་པོ་

གུལ་ཐོབ་ནག་རེ་མེ་མོའི་སྤྱུ་མ་རབས་རྩམ་ཐང་མ་ཐོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ་ཐངས་མགུར་བཞག་ལ།

བར་ཆད་མེད་པར་བདག་ལ་སྒྲོང་། ཟེར་བ་འདུག་། ཨྱ། ཏུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་གཞུང་པའི་ བས་ བསྟན་
པ་སྒྲོང་། འཕྱོད་ན་ཐུར་ལ་སྒྲོང་གང་གདམས་ངག་ཅན། ཁྱི་རྟགས་ནད་རྟགས་རྫོགས་ནས་
གང་། ར་རྒྱལ་ལྷ་ཆོགས་ལྷ་མའི་ཡུས་ལ་འབྱུང་བར་ངེས། མ་དཔེ་གསུམ་པར། ར་རྒྱལ་ལ་མོགས་
སྤྱི་མའི་ཡུས་ལ་འབྱུང་བར་ངེས། ཟེར་བ་འདུག་། སྤྱུས་གང་ཐེ་ཆོས་མེད་པར་ངོ་མཆར་སྤྱིས། རང་
བྱུང་མེས་ལ་རྟགས་དཔྱད་ལེགས་པར་ཐོངས། འབྱུང་བ་ཡུས་ཀྱི་སྤྱུལ་ཁང་ (༡༡༤༡)
འཛིག་པར་ངེས། ཁྱི་རྟག་ཆོས་སྤྱི་སྤྱི་མེད་ད་ལན་བསྒྲུབ། མི་རབས་བདུན་ནས་ཁོ་པོ་རྗེ་དང་
འབྲུང་། ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ནས་དགའ་སྟོན་འབྱེད་པར་སྟོན། ཞི་མེ་

མ། ༩ ལེགས་མོ་ཆོས་མཛད་རྣམས་ཀྱི་མེས་ལ་རྒྱན་མ་ཞུགས། རི་ལྷར་བྱས་གང་མེས་
ལ་རྒྱལ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རི་ལྷར་བྱས་གང་མེས་མ་རྒྱལ། ཟེར་བ་འདུག་། ཞི་མེ་ གྲུལ་པ་སྤྱུས་
བཅས་འཁོར་དང་བཅས། སྤྱིགས་བཅུར་བཞགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ། འཕྱོད་རྣམས་མ་གཅི་
སྤྱུལ་ཏུ་གཞོལ། རང་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་ལས་འདྲ། མེས་ཅན་རྣམས་ལ་དཔེ་བསྟན་
གང་། (༡༡༤༢) སྤྱི་སྤྱི་འབྲས་བུ་ཡུན་རིང་སྒྲོང་། མེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཐག་ཆོད་མེད་པས་
གང་། རང་མེས་ཅན་ལྟ་རིན་ཆེན་སྤྱི་གཞེག་། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྤྱིན་གྱིས་སྤྱིག་ ཟེར་བ་
འདུག་། ལ་མ་ཡིང་ལ་མི་ཆོ་ཐད། མགོ་འཁོར་རྒྱ་པོའི་གཞུང་ནས་འབྱེད། འཁོར་བ་ཆ་མེད་
ཡུན་དུ་འཛོམས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། མེད་བ་ཆ་མེད་ཡུལ་དུ་འཛོམས། ཟེར་བ་འདུག་།) སྤྱིག་བསྒྲུལ་
སྤྱིན་པའི་སྤྱིག་ཏུ་རྒྱལ། འདི་དང་སྤྱི་མའི་བདེ་སྤྱིད་ནི། བཀའ་སྤྱིག་གི་ས་པོན་རང་ལ་ཐེག་
ཏེ་འདྲ་མི་ལ་འགའ་འགའ་མཐོང་། ཁོ་པོ་མི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ངས། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་པོང་བ་རྒྱན།
(༡༡༤༣) ལེགས་མོ་ཆོས་མཛད་སྤྱུལ་ཡུན་རྣམས། འདི་སྤྱིད་རྟེན་འབྲེལ་འགའ་ཅམ་
འགྲིགས། གྱུན་གྱི་དོན་དུ་དགོ་བ་བསྒྲུབ། ར་གཞོད་ཐང་ཅིག་པོར་བའི་དུས། རང་དབང་མེད་
པར་སྟོན་བའི་རྒྱལ། སྤྱུས་གང་མི་མེས་དགའ་བ་ལ། སྤྱིགས་ཅམ་མེས་པའི་ཡུལ་ཡིད་པས།

གུ་ལ་ཐོག་ཉལ་ཏེ་མེ་བའི་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་མར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེས་ཉམས་མཁུང་བཞུགས།

དུས་གསུམ་མངས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་གྱི། སྐྱེ་བསྐྱེད་བྱགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་དེ། །འདག་དང་
མཉམ་པོར་སྒྲལ་བ་བཟང་། །ཐབས་ཀྱི་མོས་བ་ཀུན་དུ་གྲགས། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཐབས་ཀྱི་ཆོས་
བས་ཀུན་དུ་བྱགས། ཟེར་བ་འདུག། །སྤྱོ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ (༡༡༣༥?) །ལ། །ཆེས་སྤྱོ་བཞུགས་བ་
ཐམས་ཅད་ཀུན། །ང་ལ་དང་ཟེར་ངས་སྒྲལ་ལ། །འོག་ལྷ་ཐེ་ཆོས་བྱ་མི་རུང་། །མ་འོངས་ལས་
ལ་འགའ་འགའ་ཤེས། །རང་ཅག་ཆོ་ལ་མི་འབྲད་པས། །ཁྱི་བཞག་ཆོ་ལ་མེ་མ་འབྲད། །ཁྱི་
བཞག་ཆོ་ལ་བྱེད་བ་ཡིན། །མོས་བ་ཐོང་དང་པོར་བའི་རྩོད། མ་དཔེ་གཉིས་པར། མོས་བ་ཐོས་བའི་
ཐོང་དང་པོར་བའི་རྩོད། གསུམ་པར། ཐོས་བའི་ཆོས་དང་པོར་བའི་རྩོད། ཟེར་བ་འདུག། །རང་དང་ལྷང་གི་
འབྲད་བ་ཡིན། །མ་དཔེ་གཉིས་པར། རང་དང་ལྷང་གི་འབྲད་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག། །འདི་མ་ཐོང་ལས་
རྒྱལས་སྤྱིན་འབྱུང་ཤོག །མ་དཔེ་གཉིས་པར། སྤྱིན་འབྱུང་ཤོག །ཟེར་བ་འདུག། །འདི་མ་ཐོང་ལས་

༢༧) ཅེ་ན་མོ་། །ཆེ་བཅུན་མཆོངས་མེད་འགྲོ་བའི་མགོན། ༡༡༣༦) །འདག་སོགས་འགྲོ་རྒྱལས་
སྐྱབས་དུ་གསོལ། །བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱར་བ་དང་རྒྱས་ཤོག །མ་དཔེ་གཉིས་པར། བཀའ་རྒྱུད་བདུན་གྱི་
བསྐྱར་བ་དང་རྒྱས་ཤོག །ཟེར་བ་འདུག། །མི་འབྲེད་ (མཇེད་) །འཇིག་རྟེན་ཁམས་དག་དུ། །སྤྱིན་པའི་
བསྐྱར་བ་རིན་པོ་ཆེ། །རྒྱལ་འབྱུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་གྱང་། །གང་འདུལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར། །འགྲོ་བ་འདྲན་བ་བྱགས་ཆེའི་བདག །མི་འབྱུར་རྩ་རྩ་བུའི་རྒྱུ་ཁོ་པོ་སྤྱོ་འདས་འཛིན་
བ་བྱལ། །ངོ་པོ་ཤེས་བ་དེ་ཉིད་སྤྱོང་། །མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། །ངོ་པོ་ཤེས་ནས་དེ་ཉིད་སྤྱོང་། ཟེར་བ་
འདུག། །མེས་ཉིད་རྩ་བོ་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་བྱུལ། །འཁོར་འདས་རྩ་བུན་དཔག་མེད་གནས། (༡༡༣༧)
།ཐམས་ཅད་དེའི་དང་དུ་གནས། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོ་མོ་འཁྱུད་ཁྱི་བཞི་སྤྱོང་ཡང་། །ང་ལ་མ་བྱུང་ཆོས་
གཞན་མེད། །དུ་མ་རོ་གཅིག་མེས་ཀྱི་གནད། །ཉེ་གཅིག་ངང་ལ་སྤྱོང་གསུམ་བསྐྱོལ། །ཁྱིར་
འོང་རྒྱལ་ལ་སྤྱི་བཞག་བྱེད། །སྤྱོ་མ་མཆེད་གྲོགས་སྤྱོལ་དཔོན་རྒྱལས། །ངོ་པོ་དོན་ཡོད་དོན་མེད་ལ།
བྱེད་ཅག་བྱགས་རྒྱུ་ཟ་ལགས་གྱང་། །འོས་དང་མི་འོས་འགའ་འགའ་ཡིས། །བཇེད་སྤྱོང་སྤྱོན་

གུ་བ་མོ་ལ་ཉལ་རེ་མེ་མོ་ལྷོ་མ་ར་ལས་རྒྱ་མ་ མང་མ་མོང་ས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེ་མས་ཉལ་ས་མགར་བཞུགས།

པའི་དྲན་བསྐུལ་ལགས། མཁའ་ལ་གཟུང་སྐར་མང་ལགས་ཀྱང་། ཁྱི་མས་གཟུང་ (༡༡༩༧)
སྐར་ཟེལ་ནོན་ལྟར། མཁའ་ས་པ་སྐྱོན་པ་མང་ལགས་ཀྱང་། བསྐྱར་པ་ལ་པན་པ་ཁོ་པོས་ཅོམ།
སྐྱོན་པའི་བསྐྱར་པ་མི་མཚུངས་པ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྐྱོན་པའི་བསྐྱར་པ་མི་མཚུངས་པ། ཟེར་བ་འདུག)
ཉལ་སྐྱོན་མི་ཡི་གསོན་འདྲེ་ཡིན། ཏ་ལྟར་ཁོ་པོ་མི་འགྲིམས་དེ། མི་སྐྱོན་དེ་ཡིན་ནམ། ཁྱི་མ་ཉལ་
མེའི་ཆེ་པ་བཞུང་། ཆེ་འདིའི་དོན་འགྲུབ་མང་ལགས་དེ། བཀའ་བདེ་བསྐུབ་པ་ཁོ་པོ་ཅོམ།
རྒྱལ་ཆོས་མཛད་བ་ཀུན་ཡིན་དེ། སྐར་པ་ཐག་ཆོད་ཁོ་པོ་ཅོམ། སྐྱོན་ལས་བྱེད་བ་བྱེད་ཅག་གླེ།
མེམས་ (༡༡༩༨) བསྐྱར་ཅིང་གཞན་པ་ཁོ་པོ་ཅོམ། རང་དོན་བྱེད་བ་བྱེད་ཅག་གླེ། བཀའ་བདེ་
བསྐུབ་པ་ཁོ་པོ་ཅོམ། སྐྱོ་བྱས་མེད་བ་བྱེད་ཅག་གླེ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། སྐྱོ་བཅས་མང་བ་བྱེད་ཅག་གླེ།
གསུམ་པར། སྐྱོ་བྱས་མང་བ་བྱེད་ཅག་གླེ། ཟེར་བ་འདུག) སྐྱོ་བྱ་ལ་དཔེ་མེད་ཁོ་པོ་ཅོམ། སྐྱིག་ལ་སྐྱོད་པ་
བྱེད་ཅག་གླེ། ཆོས་ཀྱི་མེད་རྒྱས་དག་ཁོ་པོ་ཅོམ། མི་དགོང་ན་འགྲོ་བྱེད་ཅག་གླེ། དགོང་པ་མཐར་
སྐྱོན་ཁོ་པོ་ཅོམ། རང་མགོ་ཐོན་བ་བྱེད་ཅག་གླེ། བཀའ་བདེ་ཐོན་པ་ཁོ་པོ་ཅོམ། ཏ་ལྟ་དཔའ་པོ་
བྱེད་ཅག་གླེ། བཀའ་བདེ་དུ་རྒྱལ་བ་ཁོ་པོ་ཅོམ། རང་འགྲོ་བྱེད་ལོག་བྱེད་ཅག་ (༡༡༩༩) གླེ། མཚོ་
རིས་ཡང་ལོག་ཁོ་པོ་ཅོམ། ལག་ལེན་ཟ་ཁའི་ཁ་ཆོས་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་མི་བྱེད་མཁས་པའི་
མེམས། རྟོགས་དོན་འགྲུབ་མེམས་ཀྱི་དྱི་མ་མ་དག་ག། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྗེས་སུ་ཡི་རང་མེམས་
བྱེད། མཁའ་ལས་མེམས་རྟོགས་དོན་གཉིས་འགྲུབ། མེམས་ཀྱི་དྱི་མ་མ་དག་པས། ཟེར་བ་འདུག) ཆེ་འདྲོད་
བཟང་འདྲོད་འདྲོད་པ་མང་། སངས་བས་ན་ཡང་རྒྱས་པ་དཀོན། ཏ་ལྟ་སྐྱོ་ཐག་མི་བཅད་ན།
བར་དོ་འགའ་མེར་ཁོ་པོ་རྒྱལ། ཏ་ལྟ་དམན་ས་བཟུང་བས་ན། ཁྱི་མ་མཚོ་རིས་ལོས་སུ་བགྱོད།
(མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཁྱི་མ་མཚོ་རིས་ལས་དུ་བགྱོད། ཟེར་བ་འདུག) འཁོར་བའི་གཅོང་ནད་མ་བསལ་ན།
མྱང་འདས་བདེ་བ་ཐོབ་བར་དགའ། སྐྱོ་མའི་ (༡༢༠༠) བཀའ་ལ་མ་བསྐྱེན་ན། སྐྱོབ་མའི་
མེམས་ལ་བདེ་དུས་མེད། མཆེད་གྲོགས་ཕྱིར་ཁོང་གཟབ་པར་ན། ཉལ་མེ་མང་ཅིག་ཤི་ཟེན་
གྱིས། ཁ་ཆེམས་འདི་ལ་ཡང་ཡང་གཟིགས། འདི་མཚོང་རྒྱལ་བའི་སྐས་གྱུར་ཅིག ལོ་མེ།

ལུ་ཐོབ་ཉག་མེ་མེད་མེ་མེད་ལྟེ་འབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐམ་ཆེས་མ་ཆེས་མ་གྲུབ་བཞགས།

༢༥) ཨྱི་ཐག་མེད་ཀྱལ་བའི་སྤུས་གཅིག་པོ། ཁམས་གསུམ་ལ་འོར་བ་སྟོང་པར་ཤོག མ་དཔེ
གསུམ་བར། ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར། ཟེར་བ་འདུག། མཉམ་ཉིད་ཀྱི་པོ་རྒྱན་ཆེད་མེད་པ་སྟེ།
ཆོར་བས་ལས་འབྲོ་བྱར་ཅན་ཡོད། །ཡུན་རིང་གཅིག་ལ་དར་བར་ངེས། བྱེད་མི་རབས་མདོ་
དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི། འདུན་ ༡༡༩༧ འགའ་ཡིས་སྟན་གསོན་དང་། འདུན་ཅིག་འོར་
བ་ཀྱང་དང་འབྲད། ཤྱུག་མཆོན་ལ་གྲགས་པ་ཡི། འབྲོ་བ་ཀྱང་གྱི་རིན་པོ་ཆེ། ཆོ་བ་སྤྲང་
སྟོང་མཆོག་གི་ཡུལ། ལུན་ཅིག་དེ་རྩ་འོར་བ་ཡིན། མཆོན་མཆོག་ཡོན་ཏན་ཐུན་ཐུབ་ཆོགས།
ཀྱམ་པའི་སྟེ་བ་དང་། བཀའ་རྒྱུད་བསྟན་བ་སྟོང་དུས་འོངས། འོར་བ་འགའ་ཡིས་མི་མཐོང་
སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྟན་ཅན་འགའ་ཡིས་ཤེས། ཁ་ལག་འབྲེལ་ཆེད་ལྷ་རྒྱན་གནས་སུ་འདྲེན། ལ་
ཤྱོགས་ (༡༡༩༧) ཀྱན་དུ་རྟོག་ཏེ་ཡོད། མ་དཔེ་གཉིས་བར། མ་ཐོགས་ཀྱང་དུ་རྟོག་ཏེ་ཡོད། ཟེར་བེ
དང་མཆོངས་) རས་ཡང་རྟོག་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན། མ་དཔེ་གཉིས་བ་གསུམ་བར། རས་ཡང་རྟོག་ཏེ་ཡོད་
པ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག། སྤྲང་ཁམས་མི་དཔོན་སྤྱི་དཔོན་གྱི། རྒྱས་ལ་ཇེ་དམའ་ཇེ་དམའ་འབྲོ། ཤོ་
དཔོན་གདན་ས་ཡང་འོར་བ་ཀྱལ། ལ་སྟན་མགོ་གཡོགས་ཞབས་སུ་འབྲོ་ཉེ་ཡོད། མ་འོངས་
ལུང་བསྟན་ཡིན། ཀྱན་གྱིས་ཤོ་བར་གྱིས། ཐོག་དུ་འོར་བ་ཡིན། ར་ཆོས་པ་མིན་རེ་མནའ་
མཛད། མིས་ཅི་བསམ་མི་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་སྤྱི། རང་གར་ཤིན་གྱི་སེམས་ཤོགས་ནག མ་དཔེ
གསུམ་བར། རང་གར་ཤིན་གྱི་ས་ཐོགས་ལ་གནག་ ཟེར་བ་འདུག། རང་ལ་ཅི་འོར་མི་ཤེས་པས། གཞན་
ལ་འགྲས་མ་འཆོལ། མི་ཐུབ་པའི་མི་ལ་དོ་མ་བསྟོ། མི་གདན་པའི་མི་ལ་བཅོལ་མ་བྱེད།
སྟོས་མི་འབྱུང་པའི་མི་ལ་བཅོལ་མ་མ་བྱེད། ཆོག་མི་ (༡༡༩༧) ཐུབ་པའི་མི་ལ་སྤྲང་གདན་
མ་བྱེད། རང་ལ་མེད་ན་རོགས་ལ་བཅོལ་མ་དགལ། བཀྲེས་ཀྱང་སྟོ་ཆེད་སྤྲང་ལ་བཞུང་།
རང་དན་ཀྱང་ག་ཕྱེས་བཟང་པོའི་སྤྱི་མ་བཅོང་། ཡ་རབ་མི་ལ་བརྟམ་པ་མིན། མ་དཔེ་གསུམ་
བར། ཡ་རབ་གྱི་མི་མ་བརྟམ། ཟེར་བ་འདུག། མཁས་པའི་མི་ལ་མི་ཁ་བྱམས། མི་དན་ཤི་བ་འདྲ་བ་
ལ་མི་མི་མག། ཐུན་པ་ལ་རེ་བའི་རྒྱན་མ་སྤྱིག མ་དཔེ་དང་པོར། ཐུན་པ་ལ་རེ་བའི་རྒྱན་མ་སྤྱིག ཅེས་

གུལ་ཆོས་ཉལ་ཏེ་སེ་པོ་ཐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་ས་ཡོངས་ལུང་བསྟན་ནས་ཆོས་ཉལ་སྐུར་བཞུགས།

པ་ཏེ་བསྟུན་ནས། །ཡུལ་པ་ལ་ཏེ་པའི་རྒྱན་ས་ཐུག། །ཐུན་པ་ལ་ཏེ་ན་ཐུག། །ཆོས་པ་གསར་དུ་ལོག་ལ་བྱིས་ནི་
བཅུག་པ་དུག། །མ་དཔེ་གནིས་པར། །ཡུན་པ་ལ་ཏེ་པའི་རྒྱན་ས་ཐུག། །ཐུབ་པ་ལ་ཏེ་ན་ཐུག། །ཟེར་བ་པ་དུག། །པེ་
གསུམ་པར། །ཐུན་པ་ལ་ཏེ་པའི་རྒྱན་ས་ཐུག། །ནིན་མོ་རང་ལ་རང་ཡིད་མི་ཆེས། །ཟེར་། །ནིན་མོ་རང་ལ་རང་
ཡིད་མི་ཆེས། །མནའ་ཟ་པའི་མིས་ཐྲིག་པ་ངོ་མི་ཤེས། །དགེ་བ་དུན་ ༡༢༩། །པའི་དུས་ཀ་ལ་
ཁོང་། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་གྲུག། །ཁག་མོ་གྲུ་བ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཆོས་པས། །དུས་ཀྱིས་གདན་ས་ཀུན་
ཡང་སྒྲེ་ཤོས་ཙོང་། །མ་དཔེ་གནིས་པར། །དུས་ཀྱིས་གདན་ས་སྒྲེ་ཤོས་ཙོང་། །ཟེར་བ་པ་དུག། །ཆོས་ཉན་
བཤད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡང་མི་ཁོང་། །ཁེ་དང་ཐྲིག་ཅན་གྱི་ཁ་གྲུག། །ནག་མོ་དང་དགྲ་རྒྱུན་མ་ལ་
གཙོ་བོ་བྱེད་དུས་ཁོང་། །ཆོས་ཤོས་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡང་རྒྱལ། །དོར་ལྷམ་ཅན་གྱི་ར་རོ་
དང་། །མདའ་གཞུ་རུམ་པའི་དུས་ཙོང་ཁོང་། །༡༣༠། །ནས་གདའ་མས་མི་ལོན། །བྱུང་མེད་ཀྱི་
རྒྱལ་ཀྱིས་ལོན། །འཇིག་རྟེན་འཆོལ་བྱར་འགྲོ། །མི་རབས་བདུན་ཅན་ནས། །ནད་ཐུག་མཚོན་
གསུམ་དར་དུས་ཁོང་། །ས་གཡོས་རྒྱུང་ཐོག་སད་མེར་མར་པོར་ཁོང་། །དེ་རྣམས་བསྐྱར་བ་ལ་
ཁ་འབར་མའི་གདོར་བརྒྱུག། །དུག་ཅུས་ཐན་བསྐྱར། །དེ་སེལ་དགྲ་ཆོས། །ཡིག་དུག་འུར་འདོན།
།དབང་ཐུག་མའི་དུག་བརྒྱུག། །ཆོ་ཆོ་ཐུག་དོར་ཆོས་དཔེ་བ་འགྲུག་ཆད་རྣམས་བྲ། །སྒྲ། ༡༣༡།
འབུམ། །མཚོད་རྟེན། །ཆོས་བྲི་རྒྱུག། །ཤོ་ཆོགས་སོགས་ན་རྒྱོག་གསོ་བ། །མ་དཔེ་གསུམ་པར།
།གདོར་ཆོགས་སོགས་ན་རྒྱོག་གསོ་བ། །ཟེར་བ་པ་དུག། །བྲ་ཤི། །བྲིས་ཤི། །བྲི་ཤི། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །བྲ་ཤིད།
བྲས་ཤིད། །བྲིད་ཤིད། །ཟེར་བ་པ་དུག། །མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས། །སེལ་ས་ཅན་གཞན་གྱི་
སྐྱོག་བཤུགས། །སྐྱོག་ཆགས་ཆེ་ཐར་བདེད་བ། །རི་ལ་མེ་མི་བརྟེལ་བ། །མ་དཔེ་གསུམ་པར། །རི་ལ་
མེ་མི་བརྟ། །ཟེར་། །རྒྱན་གྱིས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་འདི་འདྲ་བྱས་ན། །མི་ནོར་ནད་ལས་ཐར་
བ་དང་། །མི་དགེ་བ་མཐའ་དག་གིས་ཤོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་ཁམས་མཐའ་དག་དུ་
བགྲ་ཤིས་ ༡༣༢། །པར་འགྱུར་རོ། །དའི་སྒྲེ་དགོན་མཐུལ་སྟེང་དུ་དཀར་པོའི་ལས་རྣམས་
བྱས་ན་བགྲ་ཤིས། །བྱམ་ཁང་གི་ཞིག་གསོ་ཐབས་དོག་བརྒྱར་བ་དང་། །དད་མོས་ཐུས་བྱས་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་མོ་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་མ་ཡོངས་ལྟར་བསྒྲུན་ནལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁའ་བཟུངས།

ཀྱང་ཆོ་རབས་གདན་གྱི་སྒྲུབས་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལྷ་སྒྲུ་དགེ་བསྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་
གོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཁྱེད་ལ་མེ་ཆོར་ཐོས་ན། །འབྲུལ་ཐུག་གྲུབ་ཀྱིས་སྤོགས་ཅིང་
སྤྱི་མ་དམུལ་བར་འགྲོ། དེ་བས་ཀླུ་ལ་ཁ་དཔྱིན། ཁ་དཔྱི་བཞག་གོ་བར་གྱིས། །དཔལ་ད་
བཟོད་སྟོག་དྲིལ་སྤྱང་བ་ (༡༠༣) བྱད་པ་ལ་འོང། །དེ་ཁྱེད་ལ་ཉན་ན། །དེ་བས་མ་ལ་
ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཤིསོ། །ཟབ་མོ་སྤྱོད་གདམས།

༡༤) ཅེ་ དམ་པ་དང་པོའི་སངས་སྐུས་ལ། །བདག་ཀྱང་གསལ་པས་ལྷག་འཆལ་ལོ། །མ་ཀན་
འབྱེན་ཕྱིར་ཐུགས་རྗེ་ཡི། །ཉིན་མཆོན་མེད་པར་གཟུང་དུ་གསོལ། །སྤྱི་རབས་གཟུང་བརྗེས་
གཅོད་ན། །དངན་ཉག་སེ་སྤྱོན་པ་ཡིན། །ད་ལྷར་བཞགས་པའི་ཐུབ་པ་ཡང་། །དངན་ཉག་
སེའི་སྤྱོན་པ་ཅས། །སྤྱི་རབས་འབྱེན་པའི་བུམས་མགོན་ཡང་། །དངན་ཉག་སེ་སྤྱོན་ (༡༠༤)
པ་ཅས། (མ་དགེ་གཉིས་པར་སྤྱི་རབས་འབྱེན་པའི་བུམས་མགོན་ཡང་། །དངན་ཉག་སེ་སྤྱོན་པ་ཅས། ཟེར་བ་
ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པའི་མེད་མེད) །འོང་འོང་བ་འགའ་ཡིས་ཤེ་འཕྱ་སྒྲེ། །དངན་ཉག་སེ་སྤྱོན་པའི་ཁ་
འབྲུལ་འགའ། །མཐོ་སྟག་དམའ་སྟག་སྒྲུབ་པ་ཡིན། །འཐད་པར་སྤྱང་ན་དང་དུ་འོང་། །མི་འཐད་
འདྲ་ན་གང་འཐད་མཐོང་། །ཁ་ལ་ཁྱིམ་ན་དུག་ཀྱང་ཐོས། །མོ་ཡིས་ཆོད་ན་རྩོལ་ཐུར། །སྤྱི་
འབྲུས་མེད་ན་ཅི་དང་མཐོང་། །སྤྱི་མི་སྤྱོན་གྱི་མི་བཞིན་དུ། །དང་སྤྱག་རང་གིས་ཉོས་པ་ན། །ད་
དངན་ཉག་སེ་ལ་སྤྱེ་ཁག་མེད། (མ་དགེ་གཉིས་པར་དངན་ཉག་སེ་ལ་སྤྱེ་ཁག་མེད། ཟེར་བ་དུག་
དེ་ཁྱེད་ལ་ཉན་ན་བྱ་ཐབས་ཡོད། །ལྷལ་ (༡༠༥) པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ན། །དུག་སྤྱོན་
བསྐྱབ་པའི་མཆར་ཕྱིན་ཡིན། །མི་འགའ་རེས་སྤྱག་ལ་རང་མཐོང་བྱེད་པ་ཡང་མཐོང་། །བྱེད་སྤྱར་
ཁམས་སྤྱང་པའི་བསམ་མཐོང་། །ད་ལྷར་འབྲེལ་པ་གང་ཡོད་རྣམས། །སྟོག་དྲིལ་སྤྱི་མ་དུང་
ལེན་དུས་སུ། (མ་དགེ་གཉིས་པར་སྤྱི་རབས་འབྱེན་དུས་སུ། ཟེར་བ་དུག་ །སྤྱོན་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་
རྣམས་དང་འཐད་པ་ཡིན། །ལབ་པ་ཤ་ཉེ་ལ་ད་རུང་སྤྱོན་ལམ་བཟང་པོ་ཡོད། །སྤྱོད་གཤིས་སྤྱི་

[illegible][illegible]

ལུ་བ་ཆེན་གྱི་མེ་ཤིང་གིས་རབས་རྒྱུ་ཡང་མེ་ཤིང་ལུང་བསྐྱར་ནཔ་ཆེས་ཆེས་མཁུང་བཞུགས་

མེད་ཡིན། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ཆེ་ཆུང་ཆོས་དེ་རང་དོན་བསྐྱུ་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག། འདེམ་བ་
ཆེ་ཆོས་དེ་མི་དགེ་བསྐྱུ་བ་པ་ཡིན། འབམར་ཆུང་ཆོས་དེ་དན་གྱིས་བསྐྱུ་བས་པ་ཡིན། མ་དཔེ
གཉིས་པ་གསུམ་པར། བཟང་མོ་ཆུ་ཆོས་དེ་དན་གྱིས་བསྐྱུ་བ་པ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག། ཁོ་རིས་ཆུང་ཆོས་དེ་
དཔུལ་བ་བསྐྱུ་བས་པ་ཡིན། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། མཚོ་རིས་ཆུང་ཆོས་དེ་ཆུང་དན་གྱིས་བསྐྱུ་བ་
ཡིན། ཟེར་བ་འདུག། ཁྱིན་རྒྱ་བས་ཆུ་ཆོས་དེ་ཁོང་གྲོའི་བུལ་བ་པ་ཡིན། ཁྱོན་ལམ་ཆོས་ལ་ཉོ་ཆོང་
བྱེད། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཁྱོན་ལམ་མི་ཆོས་ལ་འཆོག་མ། དཔེ་གསུམ་པར། ཁྱོན་ལམ་མི་ཆོས་ལ་ཆོང་། ཟེར་བ་
འདུག། ཆོགས་བསག་ཁས་ལེན་རེས་མོས་བྱེད། དཔེ་བ་ལ་སྤྱི་བཤོལ་བྱེད། མ་དཔེ་གཉིས་པར།
ཆོགས་ཁས་ལེན་དཔེ་བ་ལ་སྤྱི་བྱེད། དཔེ་གསུམ་པར། ཆོགས་བསག་ཁས་ལེན་དཔེ་བ་ལ་སྤྱི་བཤོལ་བྱེད། ཟེར་བ་
འདུག། ཁག་ན་བདེ་དང་འདྲི་བདེ་བའི། མི་རྒྱུས་པར་འགྲོ་ཆ་ཡང་མེད། འདྲ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་
ཨང་། ཁི་ལྷར་བུས་ཀྱང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་གཅིས། ༡༧༥༡། འདུག་གི་སྒྲོན་ལམ་འགྲུག་པ་
འཆོལ། མ་དཔེ་གཉིས་པར། བདག་གིས་གཅིག་ཏུ་འགྲུག་པར་རེས། ཟེར་བ་འདུག། ཁམས་གསུམ་
ལེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ལྷ་མེད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་ཤོག ཁྱི་མོ།

༢༤། ཁ་གུ་རུ་ན་མོ། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ར་མོ། ཟེར་བ་གཅིག་ཕུ་ལས་མེད། ཁསས་གྱིས་མི་བུ་
སྐབས་གནས་རིན་མོ་ཆེ། སྐབས་གནས་རྒྱུ་དག་དུག་པ་དེ་ཆེ་འཆང། མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་
རབ་རྒྱན་མཆོངས་པ་མེད། འདྲ་པའི་དཀར་ལྷན་མཐར་ཁྱིན་ཆེ་བཅུན་རྒྱ་རོ་ལ། མ་དཔེ་གཉིས་
པ་གསུམ་པར། མཆོན་དཔེས་རབ་བཅུན་མཆོངས་མེད་ཆོས་ཆེ་རོ་ལ། དཀར་ལྷན་མཐར་ཁྱིན་ཆེ་བཅུན་རྒྱ་རོ་ལ།
ཟེར་བ་འདུག། སྐད་གཉིས་སྐྱ་སྐྱར་རྒྱལ་སྐས་ལྷོ་བྲག་པ། སྤྱི་མེད་མཆོག་ཐོབ་དབང་རྒྱལ་མི་
ལ་ཆེ། ཁྱིན་ཆེན་ཆེ་ཐོབ་དྲུང་ལྷོང་སྐམ་པོ་ལ། འཕྲོ་བའི་སྐྱ་མ་ཀྱན་མཁུན་ཀམ་པ། ལྷ་སྐྱུ་
རྒྱལ་སྐྱུ་ལ་རྒྱལ་ཆོལ་པག་གྲུ་ལ། ༡༧༥༢། མཆོད་གྲོགས་དང་ལྷན་འགྲོ་མགོན་སྐྱུ་པའི་
སྐུས། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། མཆོད་གྲོགས་དང་ལྷན་འགྲོ་མགོན་ལེ་བྱ་ (ལེལ་པ་) མོགས། ཟེར་བ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་མང་མ་ཤོངས་ལུང་བསྟན་ནས་ཆེས་ས་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

འདུག་) །སྒྲུབ་མཆོག་མཐར་སྦྱིན་ཡེ་ཤེས་དངོས་གྲུབ་དང་། །རྒྱུད་པ་ཐོགས་དུས་གང་ན་
བཞུགས་པ་ལ། །མ་ཅན་གཙོ་བཙུན་སྒྲིགས་མའི་སེམས་ཅན་ཀུན། །རང་ཅག་རྣམས་སྒྲིམ་
རྟལ་དུ་སྒྲུབས་སུ་གསོལ། །མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་བྱེད་ལ་གསོལ་བ་བདུག། །ས་དཔེ་གནིས་པར།
མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་བྱེད་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པས། །ཟེར་བ་འདུག་། །བདག་སོགས་འགྲོ་ཀུན་
རྒྱགས་རྗེས་གཟུང་དུ་གསོལ། །ང་ངན་ཉལ་སེའི་སྦྱོན་པ་ལ། །ཁོད་མགོ་ནག་མའི་དྲིན་མི་འདུག།
།དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་པལ་དྲིན་དེ། །ད་ཤེས་འཁོར་བ་མིན་སྦྱུམ་མས། །ས་དཔེ་གནིས་པ་
གསུམ་པར། །ང་ལན་འཁོར་མེད་ཡིན་ནི་སྦྱུམ། །ཟེར་བ་འདུག་། །ལྷུས་ ༡༢༩༩༩༩ །ཐོག་འདི་ནས་སོད་པ་
ཅུ། །སྤི་མ་མདོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་ན་ཐང་ཅིག་འོང་། །ཆོས་ལུ་བ་སྦྱོམ་པ་ནན་བཤད་དང་།
།ཐར་བའི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་སྦྱོན་ལམ་ཅུ། །ས་དཔེ་གསུམ་པར་སྦྱོན་ལམ་བརྟམས་ཟེར་བ་འདུག་།
།ལམ་རང་དང་བཙུམ་དེ་འོང་བ་ཡིན། །ས་དཔེ་གནིས་པར། །ཐར་བའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ་རང་དང་བཙུམ་
སྦྱོང་། །ཟེར་བ་འདུག་) །འབྲིས་པ་འདྲུན་གསེར་གྱི་རི་བོ་ལ་བཞར་བཅོལ། །མི་འབྲིས་པ་འདྲུན་
དམན་ས་ལོ་བར་བཟུང་། །ས་དཔེ་གནིས་པ་གསུམ་པར་མགྱིན་བར་འདྲུན་པལ་སེར་གྱི་རི་བོ་ལ་བཞར། །མི་
མཁྲིས་པ་འདྲུན་དམན་ས་ལོ་བར་བཟུང་། །ཟེར་བ་འདུག་) །འདི་ན་རྒྱ་པོ་གང་གའི་ས་ལོ་ལ་དུ་གནས་
བཅོལ། །དེ་ནས་རྒྱུར་འོང་ནས་ ༡༢༩༩༩ །ལམ་དགོན་གནིས་གྱི་བསྟན་པ་ལ་སྦྱེས་ །ས་དཔེ་
དནིས་པར། །ལམ་ཆོན་གནིས་གྱི་ཟེར་ །དེ་ནས་ཡར་ཡུར་མང་སྦྱིང་དང་། །ས་དཔེ་གནིས་པར། །དེ་ནས་ཡར་
མང་སྦྱིང་དང་། །ཟེར་བ་འདུག་) །རྒྱ་ནག་གི་བར་དེར་སྤུས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་མགོན་པོ་རྒྱུད་ཐང་རིང་
པོ་ཅིག་དུ་སྒྲིམ། །ས་དཔེ་གནིས་པར་མགོན་པོ་རྒྱུད་ཐང་རིང་པོ་ །ཟེར་བ་འདུག་) །དེ་ནས་མི་རབས་
བདུན་མེད་ན། །ས་དཔེ་གནིས་པར། །དེ་ནས་ཡར་ལམ་གྱི་མི་རབས་བདུན་མེད་ནས་ །ཟེར་བ་འདུག་། །དམ་པ་
ཅ་ལོ་དེད་གསུམ་འོང་། །དམ་པ་ནི་སྦྱུ་རྒྱན་དུ་ཆོས་སྦྱོང་གིས་མཆོན་གསོལ་དེ། །ས་དཔེ་གནིས་
པར། །དམ་པ་ནི་སྦྱུ་རྒྱན་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་མཆོན་གསོལ་དེ། །ཟེར་ །གསུམ་པར། །དམ་པ་ནི་སྦྱུ་རྒྱན་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོ་
མཆོན་གསོལ་དེ། །ཟེར་བ་འདུག་། །སྦྱོམ་ཐང་དུ་སངས་རྒྱུས་གྱི་བསྟན་པ་ལ་སྦྱེས་ །ས་དཔེ་གནིས་པ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་རེ་སེ་བོའི་སྒྲེལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་པ་ཞུགས།

གསུམ་པར། རྟོ་ཐང་དུ། ཟེར་བ་འདུག། །ཀ་ལོ་ནི་ཡོང་གི་མི་ལ་སྒྲེལ། མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྟོང་གི་མི་ལ་
སྒྲེལ། ཟེར། གསུམ་པར། ཀ་ལོ་ནི་གོང་གི་མི་ལ་སྒྲེལ། ཟེར་བ་འདུག། ༡༢༤༡། །ངན་སྒྲིལ་སྤོང་མར་མེའི་
མདོ་བྱ་བ་ན་སྒྲེལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ངན་ཆ་བ་སྤོང་སྤོང་མཆོག་ལུལ་ཆེས་བྱ་བ་ན་ཁོང་། ཟེར་བ་འདུག།
།སྒྲར་ཁམས་ན་ཡོག་རྩེས་བསད་དུ་ཁོང་། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། སྒྲར་ཁམས་ན་རྩེ་ག་རྩེས་བསབ་
བ་ལ་ཁོང་། ཟེར་བ་འདུག། །ང་ལ་མ་དད་པ་དང་མ་གསུམ་པ། །འགྲོ་དོན་བར་ཆད་སྤུས་བྱས་ལ། (མ་
དཔེ་གཉིས་པར། ང་ལ་དད་བ་དང་འགྲོ་དོན་ལ་པར་ཆད་སྤུས་བྱས་ལ། ཟེར། གསུམ་པར། ང་ལ་མ་དད་བ་དང་
འགྲོ་དོན་ལ་པར་ཆད་སྤུས་བྱས་ན། ཟེར་བ་འདུག།) །ཆོས་སྤོང་མ་མགོན་ལུས་དུལ་གདུག་རྩལ་ཅན་
རྣམས་དང་། །ཉ་ནག་ཉིང་དཀར་ཅན། །ལྷ་དམག་འབྱུང་སྤེད་བཅས་པའི་ཆད་བས་ཆེ་
འདིའི་དུས་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་བར་ཆད་སྤེད་བྱིབ་དང་། །སྤྱོད་ཁྲག་གཟེར་རྣམས་ཀྱིས་གི་
བར་གྱར་ཅིག་ན། །གི་ནས་བྱི་མ་བདག་ (༡༢༥༡) ལ་མོས་པར་གྱུར་ཅིག། །སྤོན་ལམ་འདི་ཡང་
བདབ་པའི་དོན་ནི། །ལས་དཀར་ནག་འབྱེད་པའི་དོན་དང་། །རྒྱ་འབྱས་ལ་དབང་པོ་བྱེད་པ་
ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྟོན་འབྲིལ་ལ་དབང་པོ་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར། དཔེ་དང་གསུམ་མཆོངས་) །སྒྲར་
ཁམས་དར་དུགས་ན་ཡུན་རྒྱང་དུས། །ང་ཁོང་ཉེ་བདེན་བརྒྱང་མེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར།
སྒྲར་ཁམས་ལ་དར་དུག་ལ་ཡུན་རྒྱང་བའི་དུས་སུ་ང་ཡང་ཁོང་སྟེ། ཟེར་བ་འདུག། །བདེན་པ་བས་གྱང་རྩོན་
མས་བྱིན། །སྤོན་པ་བས་ནག་མོ་དྲེད་མས་བྱིན། །རྩན་ལ་དབང་པོ་བྱེད། །དཔོན་བས་གཡོག་པོ་
སྤྱིད། །སྤྱོ་མ་དྲིན་ཅན་གྱ་བས་སྤྱད། མ་དཔེ་གཉིས་པར། སྤྱོ་མ་གྱ་བས་སྤྱད། ཟེར། གསུམ་པར། སྤྱོ་མ་བས་
གྱ་བས་སྤྱད། ཟེར་བ་འདུག།) (༡༢༤༢) །ཆོས་པ་སྤྲིག་ལ་མི་འཛེམ་པའི་དུས། །དེ་དུས་རང་སྤོན་
གཞོབས། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རང་སྤོན་གཞབ་པོ། ཟེར་བ་འདུག།) །མི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆེ་ཡང་རྒྱང་།
(མ་དཔེ་གཉིས་པར། མི་རྣམས་ཆེ་རྒྱང་། ཟེར་བ་འདུག།) །ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྟེན་པ་ཁོང་། མ་དཔེ་གཉིས་
པར། ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྟེན་པ་ཟེར་བ་འདུག། །ཉ་གས་རྩས་པ་ཅན་ལ་བྱིན་རྒྱབས་མེད། །འོ་ནེས། ས་
འཛིག། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། འོ་ནེས། ས་འཛིག་ཟེར་བའི་ཆ་བ་ལ། བྱིན་རྒྱབས་ཡང་མེད། ཟེར་བ་

གྲག་ཐོབ་ཅལ་དེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་ཡོང་ལ་ལུང་བསྐྱེད་ཆལ་ཆེས་ས་ནས་ས་མགར་བཞུགས་

གཅིག་ཏུ་འདུག། ཁ་ཆར་ཡང་དགོན། རྩངས་པོ་རྩམས་ལ་བྱ་ཡང་དགོན། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཟེད་
པོ་ལ་བྱ་དགོན། ཟེད། གསུམ་པར། རྩང་པོ་ལ་བྱ་དགོན། ཟེད་བ་འདུག། འདུལ་པོ་རྩམས་ལ་སྐྱག་པོ་ཡང་
ཡོད། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། དབུལ་པོ་ལ་སྐྱག་པོ་ཡོང་བ་ཡང་ཡོད། ཟེད་བ་འདུག། ལྷོད་ ༡༥༧
སྐྱག་གང་ལ་ཡང་མི་དག། རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཡི་ཆོ་འབྲུལ་གྱིས། ལུང་ནི་མ་བསྐྱེད་ལྷ་ཡང་གོན། མ་
དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། རྒྱལ་པོའི་ཆོ་འབྲུལ་གྱིས། ལུང་མ་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་གོན། ཟེད་བ་འདུག། ལེར་མོ་
ལྷོད་ལ་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ཞུགས། རྩོམ་བསྐྱབ་བྱེད་ཀྱང་མཐར་ཕྱིན་དགལ། གཤེར་གྱིས་སྐྱག་པོས་
བསྐྱེལ་བསུ་བྱེད། ཁོས་དར་སྒྲ་བ་རྒྱགས་པས་གོན། ལམ་གྱི་ཤར་པོའི་འཕོངས་སྐྱར་བྱེད།
མ་དཔེ་གཉིས་པར། མེར་མོ་བའི་ལྷོད་ལ་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ཞུགས་ནས་ཅི་ཡང་བྱེད། བསྐྱབ་ཀྱང་མཐར་ཕྱིན་དགལ
ཆོས་པ་གཤེར་གྱི་སྐྱག་པོས་སྐྱིད་ཏུ་བྱེད། ཁོས་དར་སྒྲ་བས་གོན། ལམ་ལ་ཤར་པོ་འཕོངས་སྐྱར་བྱེད། ཟེད་བ་འདུག།
ཆོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་ ༡༥༨༡) གཉིས་ཀ་མེད། ཆོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་ནག་པོས་
བཟུང། རྩོམ་གདམ་ནག་པོས་བྱེད་དུས་ཡོང། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ལྷོ་གནས་ནས་མོའི་བྱེད། ཟེད་བ་
འདུག། ལོག་པའི་ལྷ་ལས་ལ་འཕྱོ་བ་དག། ཉིས་པ་སྐྱ་ཆོགས་བསག་ནི་ནས། ཤེས་པ་ཅན་
རྩམས་ལ་བྱམས་དང་བུལ། གང་ཟལ་ཤེས་པ་ཅན་རྩམས་སྐྱ་ཆོ་ཟུང། འདམ་བ་ཆོས་ཀྱི་ཁོང་
བ་ཡང་དམའ། མ་དཔེ་གཉིས་པར། ལོག་པའི་ལས་དུ་འཕྱོ་བ་དག་གིས་ཉིས་པ་སྐྱ་ཆོགས་བསགས་ནས།
རྩམ་བྱམས་བ་བུལ་བ་ཡང་ཡོང། གང་ཟལ་གིས་སྐྱ་ཆོ་ཡང་ཟུང། དམ་ཆོས་ཀྱི་ཁོང་བ་ཡང་དམའ། ཟེད་བ་
འདུག། འཕོང་རྩམས་ཅན་ ༡༥༨༢) བས་བཤོད་ཟད་མང། གང་ཟལ་ཅན་ལ་ཤིན་ཏུ་བས་
མེད། གནས་ལ་ཁ་ཆར་མེད། རྩ་ཆ་ལ་སྐྱད་མེད། ལོ་ནོག་དང་རྩི་གིང་ཐམས་ཅད་སྐྱམ། ལོ་
ཉིས་དུས་འབྲུག་ཡོང། རྒྱད་དན་མི་ནད་ཡོང་བ་སྐྱ་ཆོགས་ཡོང། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ལོ་
ཉིས་དུས་འབྲུག་སྐད་དན་སྐྱ་ཆོགས་ཡོང། ཟེད་བ་འདུག། ཀུན་གྱིས་གཞོབ། ཀུན་གྱིས་འཕྱོང། མ་དཔེ་
གཉིས་པར། ཀུན་གྱིས་གཞོབ་དང། ཀུན་གྱིས་འཕྱོང་ ཟེད་བ་འདུག། རྩོན་ལམ་སྤྱི་བཞག་བྱེད་པ་ཡིན།
ལེ་ལོ་དང་རང་སྐྱག་ཡུལ་མ་ཆེས། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ལེ་ལོ་སྐྱག་བསྐྱལ་ལ་ཡུལ་མ་ཆེས།

ལྷ་མོ་ཉག་ཏེ་མེ་མོ་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལྟར་བསྟན་ནལ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

ཟེར་བ་འདུག། ༡༣༠༩། །རང་མཁོང་རང་གིས་ལྷ་དང་མཁལ་བ་ཡིན། མི་ལ་ཏེ་བ་ཆེ་མཁོང་
སྒྲོར་ཐོན། །དགེ་པའི་ཕྱོགས་སུ་གོས་བ་མ་རྒྱུང་། མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། མི་ལ་ཏེ་བ་མ་ཆེ
མཁོང་སྒྲོར་ཐོན། །དགེ་པའི་ཕྱོགས་སུ་མོ་བ་མ་རྒྱུང་ཨང་། ཟེར་བ་འདུག། །སྒྲོ་ལུག་དམ་པའི་ཆོས་ལ་
གཏོང་། །ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅན་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ༡༣༡༠། །ཐམས་པ་སུས་སེམས་ཅན་དོན་དུ་
བསྒྲོ། །དགེ་བར་གྱུར་ཅིག། །།མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཅི་ཐམས་ཐམས་ཅན་འགྲུག། ཟེར་བ་རྣམ་མཁུག་ཐོགས་
འདུག། (མ་དཔེ་དང་མོའི་མཁུག་གི་བྱིས་བྱང་ནི་)

༣༠། ཅེ་ཨོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ །ཉག་མེའི་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་མོར་བྱ་འདི། །བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་འཁོར་
ཞེས་བྱའི་དགོན་པ་ནང་། །དགེ་སྒྲོང་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་ (༡༣༡༡) ལུ་བ། །ཤིང་མོ་རྩེའི་ལོ་
ཆོ་ལ་བཞེངས། །བྱང་པར་དྲིན་ཅན་པ་མ་དྲིན་ལན་གསལ་བའི་སྒྲིང་། །མ་གྱུར་མཁའ་མཉམ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅན་རྣམས་། །རབ་དག་མཁའ་སྒྲོང་གནས་སུ་སྒྲེ་བར་ཤོག། །བཀྲ་གིས་དཔལ་
འབར་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུ་གཤོག། ཅེ་ རྒྱ་ཁྱི་མཐུལ་སྒྲོང་བརྒྱ་ཡིས་བྱིས་སའོ། །ཡང་ནས་ཡང་དུ་
བཞེངས་པའི་སྒྲོན་ལམ་བདག་། །མཛུ་ལོ། དགོལ། །བཀྲ་གིས་བར་གྱུར་ཅིག། (ཞེས་བ་དང་། བར་ཤོག
སྒྲེལ་ ༡༩ ཡོད་པའི་མ་དཔེ་གཉིས་པའི་མཁུག་གི་བྱིས་བྱང་ནི་ རྒྱ་དགོན་རིན་ཆེན་མཐུལ་སྒྲོང་། །རྒྱ་གར་རྫོང་
གདན་དང་བྱང་པར་མེང་། །སྒྲོན་ལམ་བཤད་ཆད་འགྲུག་པ་ཡིན། ལྷ་མོ་ཐོབ་ན་རོ། ལྷ་མོ་ཐོབ་ཉག་བྲེའི་ས་ཆོན་སེ
མོའི་གསུང་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱུད་རབས་བདུན་གྱི་དཀར་ཆག་མ་ཁོངས་ལྟར་བསྟན་དང་བཅས་བ་འདི་བཞེངས་པའི་
དགེ་པའི་རྩ་བ་ལ་བཞེན་ནས། །འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅན་དང་ཤེས་རམ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཆད
རྣམས་། ཐག་བཅས་ཐག་མེང་བྱང་འདུག། །དགེ་བ་རྣམས་སྒྲེ་མེད་བྱང་རྒྱལ་ཆེན་མོར་ཐོབ་སྒྲིམ་བསྒྲོལ། །བཀྲ་གིས་།
མཛུ་ལོ། རྒྱ་མཐུ་དུ། ལྷ་མོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ །ཨོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་། །།ཟེར་བ་འདུག།)

མ་དཔེ་གསུམ་པའི་མཁུག་གི་བྱིས་བྱང་ལ། ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅན་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་
མཆོམས་སུ། །སྒྲོ་དགོན་རིན་ཆེན་མཐུལ་སྒྲོང་། །རྒྱ་གར་རྫོང་གདན་དང་བྱང་པར་མེང་། །སྒྲོན་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ས་ཆུང་བཞུགས་

ལས་འདུལ་ཆོད་འགྲུབ་བ་ཡིན། །གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོའི་གསུང་འབུམ་བཀའ་རྒྱུང་རབ་
བདུན་དཀར་ཆགས་འོང་ལུང་བསྟན་དང་བཅས་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

ཡང་འོང་གི་གསུང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིམ་མི་བསྟན་གྱིས་གསར་དུ་བྲིས་པ་ཞིག་འདི་ནས་ལྷ་མཆོད་དེ་འདི་ལྟར།

༩ གྲུབ་པའི་དབང་ཐུག་ཉག་རེ་མེ་པོ་རྣལ་འབྱོར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་འོངས་སུ་
གྲགས་པ་འདི་ཉིད་སྒྲིམ་རབས་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་རྒྱུད་དུ་ཆོད་
མེད་ཡོན་ཏན་འོད། རྗེ་མོ་རྒྱུད་དུ་ཤེས་རབ་གྲགས་བ་གསལ། རྗེ་མོ་རྒྱུད་དུ་འབྲོམ་སྟོན་པོ་ཅ་
ཟེར། མར་བའི་རྒྱུད་དུ་རྗོག་སྟོན་ཆོས་རྗེ་ཟེར། མི་ལའི་རྒྱུད་དུ་རས་རྒྱུད་རྗེ་གྲགས། དྲགས་
པོའི་རྒྱུད་དུ་གསལ་སྟོན་སྟོན་པོ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་ཉིད་ཀྱི་གསུངས་ལས། རྣལ་
འབྱོར་མི་འགྲུར་གྲུའི་མཚན་ཅན་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཁྱ་ཡེར་གངས་ཅན་ཆོས་
འཁོར་དགོན་ཆགས་འདེབས་བ་པོ་རྒྱུད་གྲུའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེའི་སྒྲེ་བ་ཉག་
རེ་བ་ཡི་ཐར་མཁན་ཆེན་ཁྲོ་བཟང་ཆོས་གྲགས། དེའི་སྒྲེ་བ་ཁྲོད་རྗོལ་གྲུབ་དབང་དག་དབང་སྟོ་
བཟང་ཡིན་པར་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་ཁྲོད་རྗོལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིམ་
རབས་སུ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་ཆོས་འཕགས་གྲུག་ལེགས་པར་རབ་སང་གི་བྱ་ལོ་བྱམ་
རྒྱུད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། གྲུབ་ཆེན་རྗེ་ཐུ་ལ། གསེར་སྤྱིང་བ་ཆོས་རྗེ་གྲགས་པ། མར་
བ་ཆོས་རྗེ་སྟོ་གྲོས། དེ་དང་དུས་མཉམས་བ་རྩེར་སྟོན་དབང་གི་རྗེ་རྗེ། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་
ཁའི་རིགས་བདག་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་རྣམས་རྒྱུང་བཞུགས་པ་ནི། སྒྲག་ཐུ་རིན་པོ་
ཆོས་མཛད་པའི་སྒྲིམ་རབས་གསོལ་འདེབས་སུ་གསུངས་འདུག་པ་བཀའ་ཡང་དག་པའི་
ཆོད་མ་སྟེ། དག་པའི་སྤང་བས་གསོལ་བ་ཡང་གདབ་རིགས་ལ། ཡུལ་སྟོགས་སྤྱི་དང་གྲུག་
སྤྱོད་ས་འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བཀའ་རྒྱུན་ཆེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དགེ་ལེགས་འཕེལ། ॥
ཟེར་བ་དཔེ་གསུམ་པའི་མཐུག་ལ་མཛད་མཁན་མིང་ནི་གསལ་བའི་སྒྲིམ་གསར་དུ་བྲིས་པ་འདི་འདུག་པས་ཡིག་
རྒྱུད་དུ་བཞོད་བ་ཡིན་ལགས།

༡༣ ། བྱུང་ཆེན་ཉག་སེའི་ཉམས་མགུར་ལེ་ཆེན་བཞུགས།*

༡, འུག་ (༡༣༡) ཉ་མོ་ག་རྩ། ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མྱོན། ། དཔ་འཁྱོར་མི་ལུས་ཅིན་
 ཆེན་མོ་ལ། ། བྱུང་པའི་བསྐྱར་ཅིས་ཀྱིན་དང་ལྷན། ། རིག་ལྷན་སྒྲེས་བྱ་དཔ་པ་རྣམས། ། བྱུངས་ཐེ་
 ཅན་གྱི་བྱ་མ་དང་། ། ཆོགས་བསགས་སྐལ་ལྷན་སྐོབ་མ་གཉིས། ། སྒྲོན་ལམ་དག་བས་
 མཆེས་སྐྱར་ནས། ། ཡོན་དན་རྩ་མཆོའི་གངས་རར་མཐལ། ། རྟོགས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་
 ཉིད། ། དཔ་པའི་སྒྲེས་བྱ་དཔ་པ་རྣམས། ། ཆོགས་གཉིས་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་མྱོན། ། བདེ་བ་
 ཆེན་པོའི་སྒྲིན་བྱུངས་པ། ། རང་དུ་རིག་པའི་གཉེར་ཁ་སྒྲེས། ། རང་སྒྲིད་གཞན་ (༡༣༢) སྒྲོན་སྒྲོ་བ་
 དགལ། ། བག་བྱ་དབལ་གྱི་རི་མོ་ལ། ། བ་ལ་བྱ་སྒྲེས་རྟོགས་ལྷན་མར། ། བྱུང་མོ་ལྷ་བཟུ་བྱག་
 གཉིག་བྱང་། ། ལམ་སྐྱ་མེན་པ་བྱངས་ལས་འདས། ། བལ་མཐོང་རན་མོང་གསུམ་ལས་མར།
 ། དེ་འདྲའི་གནས་མཆོག་དཔ་པ་དེར། ། སྒྲོན་ལམ་དག་བས་མཆེས་སྐྱར་ནས། ། བྱུ་གསུམ་
 རང་མར་ཐེ་དང་མཐལ། ། བྱུངས་ཡིད་མོད་གསལ་ངང་དུ་འདྲེས། ། སྐྱར་སེམས་བྱུང་འཇུག་གྱ་
 མཆོ་ལས། ། འབད་ཚུལ་དྲན་པའི་རྒྱུ་བས་ཞི། ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤར། ། འགྲོ་བ་
 རིགས་དྲག་རྒྱ་མར་ཤེས། ། རིས་འཛིན་དོན་དང་བལ་བར་ངེས། ། སྐྱ་མ་དཔ་པ་ཆོས་སྐྱར་
 མཐོང་། ། ཆོས་གསུམ་ལྷལ་དུ་སྒྲིན་པར་ངེས། ། བརྒྱད་པའི་ཉམས་སྐོང་གངས་པ་གོ། ། སྐྱན་གྱིད་
 ལམ་དུ་སྐྱོངས་བར་ངེས། ། རིག་ (༡༣༣) བ་ཅ་པའི་སྐྱ་མ་ཤར། ། ཆོས་ལ་རང་བྱུན་ཆུང་པར་ངེས།
 ། བོས་བསམ་སྒྲོམ་བས་ཆ་བརྒྱན་ན། ། ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་པའི་མིང་ཡང་མེད། ། བྱུང་ཉགས་སྐྱ་

* མ་དེ་དང་མོ་དང་གཉིས་པར་མ་བཞུགས་པའི་མ་དེ་གསུམ་པའི་མཇུག་དུ་དྲག་མེད་ཅན་གྱི་དུ་མེད་
 ལག་གིས་སོག་ལྟེས་ ༥ ལ་ནང་གསེས་ལེ་ཆེན་ ༥ ཡོད་པའི་ “བྱུང་ཆེན་ཉག་སེའི་ཉམས་མགུར་ལེ་
 ཆེན་བཞུགས།” ཞེས་པའི་ཆེན་པ་ཞིག་འདྲག་པ་འདི་ཡང་མཉམ་དུ་བཞོད།

ཆོས་ས་མ་མར་ན། རྩོལ་བས་བསྐྱབས་པའི་མིང་ཡང་མེད། །ས་ལམ་ཆེ་འདིར་མ་རྩོགས་ན།
 །ལྷག་རྩ་ཆེན་པོའི་མིང་ཡང་མེད། །འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མ་གཏུར་ན། །ལུ་བ་པ་ཐོབ་པའི་མིང་ཡང་
 མེད། །གཞུག་མ་བདེ་ཆེན་གཤེར་ཁ་ལྷེས། །ཁྲོས་བུས་སྒྲོ་སྒྲོང་ག་ལ་སྤྲུལ། །སྤྲོ་མའི་བྱིན་རྒྱལ་ས་
 རྒྱུང་བུམ་དེས། །ཡེ་ཤེས་གཞུག་དྲོད་མེས་ལ་ཤར། །དམིགས་པ་ན་བུན་རང་སར་ཡལ། །དོན་
 མེད་རྒྱལ་སྒྲོང་ག་ལ་སྤྲུལ། །དབྱུག་པོའི་བྱ་གཅིག་རེལ་རལ་ཅན། །གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་
 གཡེར་པོ་ཆེ། །སྤྲོ་མེད་རང་དུ་དག་གཏུར་བས། །དམིགས་བཅས་འོད་གསལ་མཁའ་ལ་ཡལ།
 །གཉིས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེར། །འདུན་པ་རྣམ་རྟོག་ཉ་རྒྱ་མར། །ཁྲིན་བྱ་ལྷ་བྱར་བཅའ་བཞིད་
 དགའ། །མི་ལམ་ཉ་མོ་མ་ཟིན་ནོ། །སྒྲོམ་པའི་རང་རིག་འོད་གསལ་དེ། །བར་དོའི་ (མཁ) འོད་
 གསལ་ཡི་དམ་ལྷའི། །སྤྲོ་མེད་རྒྱགས་ཀྱི་རྩྭ་ལ་འཇོ། །འབྲུང་རིམ་འཕོ་བ་རྣམ་རྟོག་བཞིད།
 །འཁོར་འདས་རོ་གཅིག་ཆེན་པོ་ལ། །དུས་གསུམ་འཛིན་ན་འབྲུག་པ་ཡིན། །བསམ་བློང་གི་
 སྤམ་བ་ཉིང་འབྲུག་དེ། །ཁྲོས་བུས་ཀྱི་བར་དོ་སྤྱོད་བ་བཞིད། །ཟུང་འབྲུག་རྒྱུང་མེས་འབྲོངས་
 བྱར་བས། །འདུན་པ་རྒྱགས་ཀྱི་རྩྭ་ཉིད་ལ། །ཆོས་སྤྱའང་རྒྱལ་བུའི་སྤྱོད་དུ་འབྲུག། །གཞན་དོན་
 མི་འབྲུང་དོགས་མ་མཆིས། །ཁྲོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དྲིང་འཛིན་གྱིས། །ཆོས་བརྒྱད་མ་ཆོགས་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྒྱགས་སྤེ་ཟད། །འགྲོ་དུག་བག་ཆགས་སྒྲོར་དེ་ཟད།
 །སྤྱིད་ལེན་གཉིས་ཀྱི་ཆབ་ཆོ་ཟད། །ཆགས་སྤང་ལན་ཚུ་རང་ས་ཉལ། །འཁོར་བར་སྤྱོད་པའི་
 མཐུན་རྒྱུན་ཟད། །ཁྲོས་བཅས་མཛའ་བཤེས་བ་ཡར་སྤྲུལ། །དྲིང་འཛིན་མེད་གའི་ལོ་མ་བདུང་།
 །འབྲེལ་ (མཁ) སྤྲོན་རྩེ་དཔོན་ཉེ་རིང་འཁའ། །ཉོར་རྩས་མེད་ཀྱང་སྤྲོམ་བུས་འཆོ། །གཡལ་
 གཡོན་གཟུང་འཛིན་ལེ་ལོ་སྤངས། །རྒྱུང་མེས་མོ་གཅིག་དབྱ་མར་ཚུད། །བསྐྱབ་དགར་བུལ་
 སྤམ་གདོས་དང་བུལ། །བརྒྱད་པའི་རྣགས་འཛིན་རས་རྒྱང་གོན། །དཔལ་ལྷན་ན་རོའི་སྤུན་
 རྒྱུང་ཡོད། །རྩེ་བརྒྱན་ཁམས་བའི་རྩོ་ལུས་ཡིན། །ལ་མེད་ཀྱི་བུ་དང་ཅང་འདྲའམ། །ད་ནི་སྤྲེལ་ས་
 དོན་སྤྱོ་གཅིག་བཞིད། །འཁོར་བའི་ཆད་དྲོད་མ་ཟི་བར། །ཤོང་རང་ཟིལ་པོལ་རྩེ་ར་གསུམ། །སྤྲོ་

ཡུལ་མོལ་ལྷག་རེ་མི་ཤིང་མེས་རབས་རྒྱུ་མཉམ་པོངས་ཡུང་པ་ལྷན་ཁལ་ཆེས་མཉམས་མཉམས་མཉམས་བཞག་ལས།

[illegible]

༢། ཁྱེད་མོ་གྲུ་རྩ། ཉམ་སྒྲོམ་དགོན་པར་བསྒྲོམ་པའི་ཆོ། འཆི་བ་རྒྱུད་ལ་མ་སྒྲེས་པར། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་མ་བསམ་པར། འདྲ་མོད་གསུམ་གྱིས་མི་འཛིགས་པས། སྒྲོར་བའི་དུས་སུ་ལོ་མ་རྒྱུད། འདོས་ (༧༥) གཞིའི་ཆོན་ཉམས་ལེན་ཞན། ཤེས་ལ་དོན་མེད་སྒྲོང་གསུམ་བསྒྲོར། འམ་པ་རྣམས་ལ་ངོ་རེ་ཆོ། འདོད་པ་ན་རྒྱུད་རྒྱུ་ཆོས་འདྲ། འདི་བྱ་འདི་དགོས་ཐང་བ་མེད། ཁེམས་ལ་ལྷ་བ་རོ་བཞིན་བོར། འདོད་ཡོན་བྱ་བཞིན་པར་དུ་སྒྲུངས། སྒྲིག་གྲོགས་མ་བཞིན་བྱམས་པར་མཐོང་། སྒྲིང་པོ་བསྒྲུས་སྒྲོམ་ཡལ་བར་དོར། དེད་ལ་འདྲ་འཛིས་མི་གཞོད་ཐེར། ཡི་དམ་ལྷ་ལ་ངོ་རེ་ཆོ། བདེ་དྲོད་མེད་པར་རས་རྒྱུད་གོན་ ཉམས་རྟོགས་མེད་པར་སྒྲོམ་ཆེན་བྱེད། འད་རྒྱུད་མ་གྲོལ་གཞན་མགོ་བསྒྲོར། འད་ནི་བར་དོར་སངས་རྒྱས་ཐེར། ཆོག་རྒྱལ་ཁ་དྲ་འབྲུག་ལྷར་སྒྲོགས། ཁེང་གེ་འཕྲོང་སར་མ་ལོ་འཕྲོང་། མི་ལས་མི་བཅུ་མ་གྲོལ་བགག་བྱེད། བག་པ་བརྒྱུད་རྣམས་ལ་ངོ་རེ་ཆོ། གཉིས་འཛིན་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། ཆོ་འདིའི་སྣུན་གྲགས་ཉམས་ (༧༦) དྲགས་ནས། གཙོ་བོ་བྱི་བཟང་ཡབ་ལྷག་འདྲ། ཉིན་མཆོན་ཆགས་སྒྲུང་སྒྲུབ་པའོ་འདལ། ཞིང་ལས་ཁེ་སྒྲོག་གྲོང་པ་འདྲ། ཐམ་ཁ་དྲུག་སྒྲུང་བེད་པ་འདྲ། གཉུག་མའི་དོན་ལ་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲོགས། མཆོད་གྲོགས་རྣམས་ལ་ངོ་རེ་ཆོ། ཨ་ཀྱུང་ཀུ་རེ་བྱས་བ་ཡིན། འདྲུང་མོམ་ལ་སྒྲུབ་བ་གྱིས། འཆི་ཁར་འབྱོད་ནང་མི་ལན། ཁྱོད་གྱི་མཛོད་སྒྲོང་དྲན་བེད་མཆོར། འམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ། ཆེར་རེ་ལྟང་གིས་ག་ན་མཐོང་། འགོས་མེད་བཅུ་གཉིས་ངོ་མཆོང་བཞི། ཆོས་ལྷན་རྣམས་ལ་གང་མས་བ་ཡིན། བེན་ཏུ་མཛད་དོ།

༣། ཁྱེད་མོ་གྲུ་རྩ། འད་མེམས་འཁོར་འདས་ས་མཆོམས་སུ། སྒྲེ་བ་མེད་པའི་མོ་གཅིག་བཅུགས། ཁོད་གསལ་ཆེན་པོའི་བྱང་བྱ་ལ། སྒྲུང་མེམས་བྱང་འབྲུག་ཡི་གེར་གྱིས། དུན་པའི་ (༧༧) ཁོལ་པོ་ཉེ་གནས་ཏེ། གཉིས་མེད་ལུལ་དུ་བརྒྱག་ལན་ཐལ། དུས་གསུམ་གཅིག་ཏུ་གོམས་གྲར་པས། ཁྱོར་ལ་མི་སྒྲོག་ངེས་ཤེས་སྒྲེས། སྒྲུང་མེད་ཤེས་རབ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམ། ཆོ་

གུ་པ་ཐོབ་ན་པ་རེ་མེ་བའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཐོབ་པ་ལྟར་བསྒྲུན་ལུ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བུ་གསུམ།

བའི་སྒྲིམ་ཆོས་སྤྱོད། རང་སེམས་སྤྱིར་གི་དགྱིལ་དུ་སྤྱོད། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད།
[གདམས་ངག་རྩ་བ་ཞུ་བུས་བས། ལྷག་པ་ཤོད་མ་འཛོག་དུས་སུ། རྟོགས་པ་འབའ་ཞིག་
བསྒྲིམ་པ་དང་། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་སྒྲིམ་པ་ལ། ཆོས་སྤྱོད་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོ་
ལདི་ལྟ་འཇི་མེད་པ་ལ། དཔེན་ས་བསྐྱེན་པ་དེ་དང་གསུམ། ལྷག་གདམས་ངག་རྩ་བ་དེ་ཡིན་
གསུངས། བདག་གིས་མཉམ་བཞག་སེམས་ལ་བཟུས། བཞིས་མེད་འབའ་ཞིག་རྟོགས་
བས་ཆོད། འཁོར་འདས་ཤོད་གསལ་ཆེན་པོ་ཤར། མཐའ་བུལ་ཁ་བཟུས་མ་བསྐྱས་ཅམ། ལྷ་
བ་དམན་དེ་དམི་འབྱོད། མིག་གིས་མ་མཐོང་ (ཅན) གསལ་བ་དང་། ལྷས་ཀྱིས་མ་ཆོར་
བདེ་བ་དང་། ཉམས་ཀྱི་སྒྲིམ་བུལ་མི་རྟོགས་གསུམ། སྤྱང་མེད་ཤེས་རབ་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས།
[གཉུག་མ་ཡོངས་མེད་ལྷག་བར་ཤར། དུན་བའི་ཁོལ་པོ་མི་བཞོལ་དེ། སྒྲིམ་པ་སྤྱན་དུ་བཅད་
མ་དགོས། བཙོན་འགྲུས་རྒྱུད་སྤྱོད་པ་འབྱོད། རང་སེམས་ངག་བའི་ནམ་མཁའ་ལ། རང་
རིག་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་ཤར། སྤྱང་སེམས་ལག་མཐིལ་བཞག་པ་འདྲ། ལམ་གྱི་རྒྱང་འཇུག་
ཉམས་སྤྱོད་། འབྲས་ཤུའི་རྒྱང་འཇུག་སྤྱོད་པ་འདས། བཞིས་མེད་རྟོགས་བའི་ཨ་སྒྲིམ་དེ།
སྤྱང་མེད་སྤྱན་གྲུབ་དཀྱིངས་སྤྱོད་པ་ལ། སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི་དུས་གསུམ་དུ། རྒྱན་ཆད་མེད་བ་
ངོ་མཆར་ཆེ། གསལ་སྤྱོད་ཉམས་ཀྱི་མ་བསྐྱས་ཅམ། ཉམས་སྤྱོད་ཆན་དེ་དམི་འབྱོད། སྤྱོད་
ཉིད་སྤྱང་བར་ཤར་གྲུར་བས། ཀྱན་ཆོབ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་། བཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་འོང་
བའི་བྱུར། ལས་འབྲས་བྱུང་དུ་ (ཅན) མ་བསད་བས། སྤྱོད་བའི་པོ་རྩལ་དེ་ལ་བུས། ལས་
ཅན་རྟོགས་ལྷན་སྒྲིམ་ཆེན་རྣམས། སྤྱོད་ཉིད་གནམ་འབང་གཅོད་པའི་ཆོ། མཐོན་པོ་སྤྱོད་མེད་
ཤོད་ཆར་སྤྱིགས། དུན་བའི་ཤོད་རྒྱག་མཁའ་ལ་འཕྱོ། རྩལ་འཕྱོར་གཉིས་མེད་ལྷང་རྒྱག་ཆར།
རྟོག་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་བཅག སྤྱང་མེད་ཤེས་རབ་གསོག་པ་བརྒྱངས། མི་འབྱར་ཆོས་སྤྱོད་
མཁའ་ལ་འཕྱོ། སྤྱོད་པའི་བྱིན་རྒྱལས་མ་རུས་དུ། ཉམས་རྟོགས་གཡུ་རལ་རྩལ་རྟོགས་པས།
[བཞིས་མེད་རྟོགས་བའི་མངལ་གྱི་རལ། བཞིས་མེད་མེད་ལྷག་ཆར་བ་དེས། རང་པའི་

གངས་དཀར་སྐྱེ་བམ་པ་ཡིན། སྐྱེ་མེད་མེད་གེའི་ང་རོ་ཡིས། །འཁོར་བ་རྒྱ་འབྲུལ་བྱེད་པ་ཡི།
 །རྣམ་རྟོག་མ་གཅན་མ་ལུས་སྐྱུག་ །ཁྲི་བཅུན་ཁམས་པའི་བྱ་ཚོ་ནི། །ཀ་ལ་པིང་ཀའི་བྱ་གུ་
 བཞིན། །ཟབ་ཚིག་ཁོང་ནས་འདོན་བ་ཡིན། །སྒྲོམ་ (ལྟ་) ཆེན་པལ་དང་བསྐྱོ་རེ་སྒྲན།
 །ཉག་སེའི་ལོ། །མི་ཐོ།

༧། རིན་མོ་ག་རྒྱ། །ཕྱིད་གསུམ་ལས་བཀལ་ཟག་མེད་སྤྱང་ན་འདས། །འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱ་
 མཚན་དཔེའི་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན། །ཕྱིན་ལས་སྤྱུལ་སྤྱ་བྱེ་བ་བྲག་བརྒྱ་འབྱེད། །སྤྱ་གསུམ་པེ་
 རྒྱལ་སྤྱ་མ་རྣམས་ལ་བསྐྱོད། །སྤྱོན་ལས་འབྱུང་བཞིས་བསྐྱེད་པ་ཡི། །རྟེན་དཀར་དལ་འབྱོར་
 རིན་ཆེན་འདི། །རྟེན་འབྲེལ་སྤར་སྤར་ཟས་ཀྱིས་འཚོ། །འབྱུང་བཞིའི་རོ་སྤྱོམས་ཉིང་འཛིན་
 གཅེས། །དཔོན་བར་བསམ་གཏན་ཡན་ལག་བསྐྱོམ། །གསལ་ཁིང་ཡང་ལ་བྱིང་ཆོད་མེད། །ཁྱི་
 རང་ནས་མཁའ་བར་སྤར་འདྲ། །སྒྲོམ་པ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ལ། །མ་ཞེན་རིག་པ་ངོས་བཟུང་
 གཅེས། །ཁི་གནས་གསལ་སྤྱོད་སྤྱོམ་གྱུར་པས། །སྐྱེ་མེད་ཆོས་དབྱིངས་མོ་བྱང་ (ལྟ་) དྲ། །རང་
 སེམས་སྤྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་རྟོགས། །གདོད་ནས་དག་པའི་ཆོས་ཉིང་མཚོང་། །བྱང་འཇུག་འཆར་
 པའི་གདམས་ངག་གཅེས། །འོད་གསལ་སྤྱོད་ཉིང་སྤྱོམ་གྱུར་པས། །མཐའ་བུལ་གཉུག་མའི་
 ངང་ཤེད་ནས། །དཀར་དམར་སྤར་བ་སེམས་སྤྱ་ཤར། །བྱང་འཇུག་བདེ་ཆེན་ཉམས་སྤྱ་སྤྱོང་།
 །དཔེན་པར་ཚོགས་གཉིས་ཅེ་སྤྱང་གཅེས། །སྤར་སེམས་གཉིས་མེད་གོམས་གྱུར་པས། །སྒྲོམ་
 བྱ་སྒྲོམ་བྱེད་དབྱིངས་སྤྱ་ཡལ། །དུན་འཛིན་ལེ་ཤེས་རྩ་རྒྱབས་ནི། །སྒོ་འདས་སྤྱན་གྱུབ་རྒྱ་
 མཚོར་ཁྱིན། །འཇའ་ལུས་ཆོས་སྤྱི་རྒྱལ་ས་གཅེས། །སྤྱག་མཐོང་ལམ་ཁྱིད་རྣམ་བཞག་དེ།
 །དྲགས་པོ་རིན་ཆེན་སྤྱགས་ལས་འབྱུངས། །བདེ་གསེགས་ཁམས་པས་ཉམས་སྤྱ་སྤྱོང་།
 །ཁསས་འབྲུབ་བདག་གིས་སྤྱོད་པོར་མཚོང་། །ཁིས་གྱིས་བསྐྱོད་གྱུང་ (ལྟ་) གཅིག་ཆར་བ།
 །འཁོར་བ་ནས་མཁའ་སྤྱ་གྱུར་ཤར། །བདུད་རྩི་མར་བྲུ་གཉུག་མའི་དོན། །བྱུང་ཐོབ་བརྒྱད་པའི་

ལུ་བ་ཐོབ་ཉག་རེ་པེ་པོ་ལྷོ་མ་རལ་སྐམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལུང་བཟུན་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞགས།

སྒོ་ས་ཆོས་ཡིན། ཉག་སྒོ་ས་སྒོང་ཉིད་བསྒོ་ས་པ་འདི། ཤེང་ཆེན་གངས་ལ་འགྱེརས་བ་འདྲ།
ཤེས་ས་ཤི་ཆོས་ཉིད་མ་མཐོང་ན། དགོན་བར་བསྐལ་བར་སྒོ་ས་ན་ལང་། ཁམས་གསུམ་
འཁོར་བའི་ས་བོན་འདེབས། སྲུ་དེ་ལ་སོམས་ལ་ཆོས་ལ་ལྟོས། རྒྱུར་དུ་བྱེད་ཚུལ་མ་བཟུལ་
ན། ཁན་སོང་གནས་གསུམ་ཡ་རེ་ཆ། མཐོ་རིས་གནས་གསུམ་ཡི་རེ་ལུག་སྲུ་འཁོར་བ་ཡིན་
ཉན་མེད་ལ་ལྟོས། ཉག་སེའི་མགུར་རོ། །མི་མིཿ

༥) ཅེ གནས་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་གཞལ་ཡས་ན། ཤོ་བྱང་གཙོ་བོ་ཆོས་ཤི་སྒྱ། རྫི་རྫི་འཆང་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། རང་ཤེས་ས་རྟོགས་བར་མཛད་དུ་གསོལ། རང་རིག་སྒོ་ས་བྲལ་ཉེ་ལོ་ག།
མཐར་ཐུག་བྱང་འཇུག་ (ལ༡) ན་རོ་བ། བདེ་ཆེན་གཉིས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། རྟོགས་བ་
བནན་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ལྷན་སྒྲེས་བྱི་མེད་སྟོ་བྲག་བ། འཇའ་ལུས་ཆོས་སྒྱ་བྱང་ཐང་བ།
ཟག་མེད་གཉིས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། འབྲས་བྲ་སྒྲིན་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ལྷོང་ཉིད་སྒྲིང་
རྫི་སྒྲེས་པོ་བ། རྫི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་འཛིན་གྱིང་ལྷན། ཡལ་སྐས་གཉིས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། གཞན་དོན་འགྲུབ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། དཔལ་ལྷན་ཉག་སེའི་མགུར་རོ། །

༡། བྲུབ་ཆེན་ཉག་རེ་སེ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཁོང་གིས་ཕྱག་
བཏབ་པའི་སྒྲེ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྲང་དང་དེའི་བཀའ་སྤྱང་ལྟང་དུ་
བསྟན་པའི་སྒྲོར་དང་། ཉག་སེའི་སྒྲེ་ཕྱང་རིམ་བྱོན་
བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

ཞུ་མཆོད་དེ་ལེ་བཅེས་སྒྲེ་དགོན་ཕྱག་བསྟན་བྱང་རྒྱལ།

༡ ཉག་རེ་སེ་བོའི་འབྲུངས་ཡུལ་ངོས་བརྒྱང་བ་དང་སྒྲེ་དགོན་བཏབ་པའི་དུས་དང་བཏབ་
ཚུལ་སྒྲོར།

གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྒྲེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྟན་
དང་བཅས་བ་བཞགས་སེ་ཞེས་བ་ལས། ཆོ་རབས་གྲངས་མེད་སྒྲེ་མ་མང་དུ་བསྒྲེན། བསོད་
ནསས་བསགས་བས་དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཐོབ། རྫོག་འཆང་ཆེན་མན་ཆོད་དང་། ཁྱིན་ཅན་
ཕག་གྲུ་ཡན་ཆོད་དང་། ཁྱིན་རྒྱ་བས་སྒྲིང་ནོར་ཐབས་གྱིས་ལོན། །ལྟར་བསྟན་ཐབས་ཀྱི་ཉིན་
འབྲེལ་ན། དམ་ཚིག་རབ་གནས་མཁྱེན་པའི་གཙོ། རོ་མཚར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དང་། །ལུས་
མང་པོ་གྲངས་སྤངས་མི་ལམ་འདྲ། །པ་ཡུལ་ལ་བ་ཕྱ་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱལ་གནས་ན། །པ་
ནི་མགོན་པོ་རྒྱལ་གྱི་མཚན། །མ་ནི་འདན་ཟུམ་ལོད་མ། ཁྱིན་ལན་མ་སོད་ཞེ་གཙོང་ཆེ་བའི་ཕྱིར།
།མདོ་དབྱས་ཁམས་སུ་རྫོག་པའི་བཀའ་ཞགས་བསག། རྫོག་འཆང་གི་དྲུང་དུ་ཆད་མེད་ཡོན་ཏན་

[illegible][illegible]

གུལ་ཆེན་ཉག་རེ་ལེ་པོ་ལོ་ལྷུས་དང་། རྩེ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་། ཉག་ལེའི་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་ལྷན་ལོ་ལྷུས་།

འདྲེའི་ཆར་པ་བྱུང་དུ་ལེན་པ་དང་། །ཨ་ཕྱེས་མགར་ཆོག་ས་མག་མགོ་བཅོམ་པ་དང་། །ཕྱུ་རྒྱུ་པ་
གཙུག་ནག་པོར་དུར་བྱིད་པ་དང་། །བསྐྱེད་རང་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་པ་བཞིག་པ་དང་། །མ་རུང་རྒྱ་འདྲེའི་ཆོ་
འཕྲུལ་བཅོམ་པ་དང་། །བག་འ་བརྒྱད་བདུན་གྱི་རབ་གནས་བྱས་པ་དང་། །བྱམས་མགོན་ལ་
སོགས་མ་འོངས་ཕྱང་བསྐྱར་དང་། །མཐུལ་སྤྱིར་དུ་བྱུགས་དམ་ཆལ་གཞིགས་དང་། །པལ་ཕོ་
བྱུའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆགས་ཚུལ་དང་། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ལ་སོགས་རིགས་ལྡན་ཀྱང་།
།ཞག་བདུན་བར་དུ་རྣམ་མཁར་བཞུགས་པ་དང་། །དབང་བསྐྱར་ལ་སོགས་ཐབ་ཆོས་མཛད་པ་
དང་། །དགོང་ཀར་ནངས་བར་ལི་དམ་ཆལ་གཞིགས་དང་། །བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པས་ད་སྐབས་
བསྐྱེད་ཡང་ཆོས། །རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་རིགས་ལྡེའི་སངས་རྒྱས་སོགས། །མཁའ་འགྲོ་ལུས་
གར་ཀྱང་ལ་དབང་བའི་ཚུལ། །འཁོར་འདས་བྱ་བ་གཅིག་དུ་ཆོགས་པར་གྱུར་། །ཞེས་པ་ལྟར་།

གུལ་ཆེན་ཉག་རེ་ལེ་པོ་ལོ་ལྷུས་ཉག་ལེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་ནམ་མཁར་བྱ་ཤོད་ལྟར་
འཕྲུར་རྒྱས་བའི་ཆེ་མཁ་བྱུའི་དངོས་སྒོ་བ་དེ་ཉིད་བྲག་གཡལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་ནས་རང་ལུལ་
གདུལ་བྱ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེདས་པའི་པོ་རྒྱུས་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཆིས་ལོད། ཉག་ལེའི་རྣམ་ཐར་
རྒྱས་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་རྒྱིང་མང་པོ་ཞིག་ཐེངས་འདིར་བཅོལ་རྟེན་པ་ཐུག་གྱུ་ཐོབ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་བའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་ཞིག་པོད་དུ་སྐྱེ་དགོན་རང་ལ་གྱུ་ཐོབ་རང་ཉིད་ཀྱི་
གསུང་འབྲུམ་ནང་བཞུགས་པ་ ༡༩༡༩ རོང་ཁོ་ཁོ་པོས་མཆལ་སྤྱོད་བས། །ཤིས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་
འདྲི་ཅད་བྱས་པར་། བྲག་གཡལ་ཁུལ་བྱིམ་ཆོང་ཞིག་དུ་ཡོད་སྐད་ཐོས་པ་ཅམ་ལས་ཞིབ་དུ་
ཅད་མ་ཆོད། དཔྱད་གཞི་རྟེན་སོན་བྱུང་བ་ནི། གུལ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་མཛད་བའི་
ཤོག་གྲངས་ ༢༩ ཡོད་པའི་དུག་སྤྱོད་ཅན་གྱི་དཔྱད་མེད་ལག་ཤིས་། “གུལ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉག་རེ་

གུལ་པ་ཐོབ་པའི་ཉག་གསེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ཕྱང་བསྐྱར་དང་
བཅས་པ་བཞུགས་སོ། །རྒྱུར་འོང་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་དང་ཅན་ཡོན་ཆོས་གསུངས་སོ། །ཤོག་ཤེལ་མ

ཡུལ་ཐོབ་ཉལ་དེ་མེ་བོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ལ་ཉལ་སྒྲིལ་མཁུར་བཞུགས།

མེ་བོའི་གསུང་འབུམ་ཤིན་དུ་རྩོམ་ཆར་བ་བཞུགས་སོ། །ཟེར་བ་མ་གྱི་ཞིག་དང་། ད་དུང་ཤོག་གུངས་མང་ཉུང་དང་གྲིས་གཞུགས་མ་འདྲ་བ་ཅམ་ལས་དེ་མིན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་མ་གྱི་རྒྱུར་མོང་ཁག་གཉིས་ཅམ་དང་། མཁུར་འབུམ་ཞེས་པའི་ཤོག་གུངས་བཅུ་ལྷག་ཡོད་པ་ཁག་བཅས་ལག་སོན་ཡུང་བ་ལས་གནས་ཚུལ་དུམ་བུ་རེ་བྱང་གསལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་གྲུག་ཐོབ་རང་ཉིད་གྲིས་བཞུགས་པའི་དགོན་པ་ནང་རྟེན་དང་ཡོ་རྒྱས་བཅས་དངོས་སུ་གྲིས་ཆོད་བར་གནས་པ་བཅས་ལས་གསལ་བ་དཔྱད་ན། གང་དུ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་དང་། ཡལ་ཡུམ། རུས། སྒྲིལ་རབས། ཐོས་པས་མ་སྒྲོམ་པས་ཉལ་སྒྲིལ་སྒྲུངས་ཚུལ། དགོན་གནས་རྟེན་བཞེངས་སོགས་གང་འཆམས་ཤིག་ཤོགས་བྱལ་བ་གཅེས་བདུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་ན།

(གསུང་ཐོར་བུ་འདིའི་ནང་དགོན་པ་དང་བྲག་འདེབས་པ་ལོ་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུང་ཐང་ལོ་དང་འདུག་པ་འདིའི་རྒྱུར་ ༡༩༧༧ ལོར་བྲག་གཡལ་གོང་རྒྱང་ལྷོ་དབང་འདུས་དང་མོ་སྒྲིལ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ལུན་གཉིས་གྲིས་སྒྲིགས་སྒྲིག་བྱས་པའི་བྲག་གཡལ་བླ་དགོན་ཡོ་རྒྱས་ཞེས་པའི་དེལ་སྤྱོད་ཆ་སྤོངས་ ༣༤ ནང་རྒྱས་ཅམ་ཞིག་བཞོད་འདུག་པ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།)

བྲག་གཡལ་བླ་དགོན་གྱི་ཡོ་རྒྱས་² ཤོག་གུངས་ ༤༤ ལས་གསལ་བ་པའི་ལྟར། "གང་དུ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ནི་གོང་དུ་གསུང་འབུམ་ལས་གསལ་བ་ལྟར། ཡལ་ལུ་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲུའི་སྒྲུབ་གནས། ཞེས་བའི། བྲག་གཡལ་བྲམས་མདུན་འབྲག་སྒྲུ་ཤང་མོང་ལལ་གཤིས་གཞུང་གི་སྒྲིན་མངའ་གྲོང་ཆོ་སྒྲིན་མངའ་ཆང་ཡིན་ཞིང་། གྲོང་ཆོ་དེར་སྒྲུ་གཞོན་རྒྱུ་རྒྱལ་ས་

2 བྲག་གཡལ་བླ་དགོན་གྱི་ཡོ་རྒྱས། མོ་སྒྲིལ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ལུན་དང་གོང་རྒྱང་ལྷོ་དབང་འདུས་བྱང་གིས་སྒྲིགས་སྒྲིག་བྱས་པ། ཆང་ཕྱིས་ཆང་མཛོད་སྤྱད་པའི་གནས་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་འཆོལ་བཟུ་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནས་ ༡༩༧༧ ལོར་དེལ་གཞུགས་པར་སྒྲིན་བྲམས་པའི་དེལ་སྤྱོད་སྒྲུང་གཉིས་ལས། སྤྱོད་ཆའི་ཤོག་ངོས་ ༤༤ ལས་འཁོད་པ་ལྟར་བྱང་འདོན་བྲམས་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ཞེས་བཞུས་མིང་ "བྲག་གཡལ་བླ་དགོན་གྱི་ཡོ་རྒྱས་" ཞེས་འཁོད་སྟེ།

གུ་མཆོད་ཉག་མེ་མོ་ལོ་ལྷ་ས་དང་། མེ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་། ཉག་མེའི་སྒྲི་བྱེད་རིམ་ཁྱོན་ལོ་ལྷ་ས་

རོལ་ཅེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཞེངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་རབས་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དོ་རྩིག་ཐོག་
བཞེགས་མེ་ཡོད་པ་བདུན་ཡོད་པ་རིག་གནས་གསར་བཞེ་སྐབས་ཚུད་ཆོས་ལོང་། ལམ་ཁང་
སྒྲིང་ངས། སྒྲིད་སྒྲོད་དཔོན་ནས། ལྷ་ཁང་ཁང་ཆོན་ཞེས་བྱ་དཔོན་ཁང་ཆོན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
གྲས་གཅིག་ཡིན་པ་དེར་ཉག་མེ་ལྷ་ཁང་ཞེས་ཀ་བ་དུག་ཅུའི་སྒྲི་བྱོན་དང་། མགོན་ཁང་། དམ་
ཅན་ལྷ་ཁང་བཅས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དམ་ཅན་ལྷ་ཁང་མ་ཉམས་པ་ཡོད། ཉག་མེའི་ལྷ་ཁང་
དུ་གྲུབ་ཐོབ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སྐར་ལེམ་ལས་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་དང་། སྐབས་
གསུམ་མི་རྒྱུད་བྱ་བཅས་ཡོད་པ། རྒྱུད་དེ་ད་ལྷ་ཡོད་ཅེས་སྒྲིད་སྒྲོད་དཔོན་པའི་དགེ་སློལ་
བཟང་ལུན་ཆོགས་ནས་སྐབས་གསུམ་ལོ་ལྟར་། གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་གདུང་རྩ་སྟེ་འགྲུ། ལམ་མགོན་པོ་
ཚུལ་མཆོན། ལུས་འདན་ཟ་ཨ་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྐ་སྐ་འབྱུངས་པ་དང་། འབྱུངས་པའི་
དུས་ནི་གསལ་པོ་མ་དེས་ཀྱང་གྲུབ་ཐོབ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་མགྲུང་ནང་། ལྷ་ཡི་ལོ་ལ་སྐྱུལ་གྱི་ལོ་
བས་ལེན། ཞེས་གསལ་བར་དབྱེད་ཆོག་ལ། རྩེ་ཐག་གྱུའི་དངོས་སྒྲོབ་དང་། ལྷ་མ་སྐར་པའི་
མཆོད་སྟོགས་སྐ་དེས་བས་རྩེ་ཐག་གྱུ་བྱོན་པའི་མཆོད་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་སྐར་ཆང་
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་ཤོ་དཔོན་བདབ་པའི་ལོ་ཆོགས་ (མེ་ཐག ༡༩༩) གསུང་དུ་གསལ་
བར་སྐད་དཔོན་བདབ་པ་ཡང་དུས་དེ་མེད་དུ་དེས། དགུང་གུངས་རྩེ་ཅམ་བཞུགས་ནི། གསུང་
འབྱུངས་ལས། ཡང་ངོས་ཐང་གཅིག་ཐག་གྱུའི་མཐོལ། ལོ་བཙོ་ལྷ་ལོན་ནས་དུག་ཅུའི་བར། མི་
སྒྲོད་དོག་པའི་བཀ་ཆགས་བསམས། ལྷ་མའི་བྱིན་རྒྱུབས་སྒྲིང་ལ་ཞུགས། ཞེས་དང་། ལོ་བཙོ་
དུག་ལོན་ནས་དམ་ཆོས་དུན། །འཛིག་རྟེན་མི་དང་སྒྲོ་མ་བསྐྱུན། །འདུག་ན་མི་དགའ་འགྲོ་ལ་
དགའ། །འགྲོ་བྱིན་ཐག་མོ་གྲུ་བ་རྒྱེད། །ཅེས་པས་སྟོགས་ཅམ་གསལ་ཞིང་།

གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་བཞེངས་སྐབས་གྲུབ་ཆེན་ཉིད་སྐབས་རྩེ་མཆོད་ནས་སྐར་ནས་
བསགས་དེ་མཐུན་རྒྱུན་གནང་ཚུལ་གདམ་རྒྱུད་ལ་གྲགས་ཤིང་། གསུང་ལས་ཀྱང་། གཙུག་
ལག་ཁང་འདི་མཁའ་འགྲོ་ལྟར་བསྐྱུན་ནས། ལྷ་ནས་ཐོས་པས་སྐད་དཔོན་སྒྲོན་ལས་འགྲུབ་ཅེས་

ལུང་ཐོབ་ཀྱི་མེ་ལོང་གི་ལུང་ལྟར་ལུང་བསྟན་ནལ་ཆེས་མ་མཐོང་ལུང་ལྟར་ལུང་བསྟན་

[illegible][illegible]

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

གསལ་ཆེད་མིང་ཆ་གཅོད་འདྲིན་ཏུ་ལག་དང་། ས་ཁིང་ལྷོང་འཇགས་ཀྱི་ཤར་འཇོན་གྱི་མོད་
ཡི་ལེ་མཚན་འབྱུང་ཆས་ལྷན་ཁག་གཉིས་ལྷན་གསལ་ལ་ལྷུང་དང་།

[illegible]

३ अङ्गुल-यन्त्र-सूत्र-पञ्च-मण्ड-पद्म-प्रकाश-संस्कृत-सहित-संग्रहः।

[illegible]

3. གྲག་གཡེལ་སྤྱི་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཆ་མོག་གྲུང་ལ་ ༢༠ ལས་གསལ།

4. གཞུང་མཆོག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ལྟར་མཆོག་པའི་ རྒྱ་རྒྱུ་ལྟར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དཔར་ཆ་གི་འོད་སྤངས་
མེ་འོད་གི་འོད་གྲངས་ ༡༩༧༡ ལོར་ལྷ་ས་འོད་མེ་ལྷོ་ཁོངས་ཀྱི་དཔར་ཆ་དེ་ལྟར་ལྷ་ས་ ༡༩༨༢ ལོར་ལྷ་ས་
གཞུང་ལུགས་དཔར་རྒྱུ་ལྟར་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་མོའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལྟར་བསྒྲུབ་ཐབས་ཆེས་མ་ཉག་ར་བཞུགས།

བཞིན་དཀར་བཅུ་གྲགས་བ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱན་⁵ ལས་ཀྱང་།
“ཡོངས་རྒྱལ་གྱི་བཤེས་གཞན་ཆེན་པོ་འགྲོས་པོ་གཞོན་རྒྱ་དབལ་གྱི་དེབ་ཐེར་སྒྲན་པོ་ལས་
ཀྱང་བཤད་བའི་ཉག་རེ་མེ་མོའམ་མིང་དངོས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་སའི་སྒྲོལ་
མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པར་མཛད་བ་པོ་ཉག་རེ་རིན་ཆེན་གྲགས་གྱི་⁶ ཞེས་བ་དེ་ནི་གྲུབ་ཐོབ་
ཉག་རེ་མེ་མོ་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་མཆོན་ལ་རིན་ཆེན་གྲགས་དང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་
མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ལྷ་བཤད་དོ།

པོན་ཀྱང་། ལྷ་སྒྲུབ་པ་དབང་ལྷག་བདེ་ལྷན་གྱིས་བཤད་རྒྱལ་ལྷར་ན། ཁོང་གིས་སྒྲུར་བའི་ལྷ་
ལྷན་རྩ་ས་འཕྱལ་སྒྲུང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་⁶ ལས་ “བར་འཁོར་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་།
ཉག་རེ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བཞེངས་བའི་ཇི་བཙུན་མ་འཕགས་མ་སྒྲོལ་མ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་
བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲུབ་ས་བཞེངས་གནད་མཛད་བ་སྒྲོལ་མ་ལྷག་འཆལ་ཉེར་གཅིག་
བཅས་བཞུགས། གཙོ་པོའི་སྒྲོལ་མ་དེ་གསུང་བྱིན་ཡིན་པའི་གནས་བཤད་སྒྲ་ཚོགས་ཐོས་པས་
རྩད་ཞིབ་སྒྲུབ་མ་འདྲི་ཁམས་ཉག་རེ་སྒྲོགས་ལྷ་འབྲངས་པའི་ཉག་སྒྲོན་མེ་བ་རིན་ཆེན་རྒྱ་བའི་
གྲུབ་ཐོབ་ཅིག་ཀྱང་བ། ཁོང་དཔུས་སྒྲོགས་གནས་སྒྲོར་ལ་ཕེབས་སྒྲུབ་མ་ཁོང་པོའི་ནང་ལྷ་ཞིག་
ནས་ཇི་བཙུན་སྒྲོལ་མ་མི་པོའི་བཞུགས་ལྷ་དངོས་ལྷ་མཛལ་བ་དེ་ནི་ས་འབྲས་པོ་ཞིག་
བསྐྱམས་དེ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བར་འཁོར་ནང་ས་དེས་སྒྲོལ་མའི་སྒྲ་བཞེངས་པ་སྒྲ་
སྒྲུང་ལས་སྒྲ་སྒྲོད་གྱི་ས་མ་འདྲེང་པས་སྒྲར་ཁོང་པོར་ས་ལེན་པར་ཐེབས་རྒྱ་མི་དགོངས་པ་

5 ཇི་བཙུན་གྲགས་བ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱན། ཁོང་བར་པོག་གྲངས་ ༡༣བཅ རྣམ་
༡༧ན ༡ ལ་གསལ། འཕྱུས་སྒྲོའི་རྒྱུར་པའི་མཛོང་ཁང་གིས་བར་སྒྲོག་གུས་བའི་དཔེ་ཆའི་གཞུགས། འདི་ཇིས་
བསྐྱལ་མིང་ “ཇི་བཙུན་གྲགས་བ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱན།” ཞེས་འཁོད་རྒྱ།

6 ལྷ་སྒྲུབ་པ་དབང་ལྷག་བདེ་ལྷན་གྱིས་སྒྲུར་བའི་ལྷ་ལྷན་རྩ་ས་འཕྱལ་སྒྲུང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་
༡༧ ཇི་པོར་དེ་བ་གཞུགས་པར་སྒྲུན་ལུས་པའི་སྒྲོག་དོས་ ༤༣༡ ལས་གསལ།

གུ་བ་ཆེན་ཉག་ཤེ་མེ་མོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱུ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་གུང་། ཉག་ཤེ་མེ་རྒྱུ་ཕྱོད་མེ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས།

བཞེས་ཏེ་བྱུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་བཞུགས་སྐབས། སྤྱོལ་མའི་སྤྱུ་སྤྱོད་རང་ཕྱོད་དུ་མེབས་
ཏེ་ཕྱོད་ས་ལེན་རྒྱའི་མེམས་བྲལ་མ་དགོས། ར་འདིར་སྤྱོད་ས་ཡོད་ཅེས་གསུང་ཕྱོད་པས་ཕྱིན་
སྐབས་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་བྲགས་ཤིང་། རའི་ཨ་མ་ལགས་བཀའ་དྲིན་ཅན་དེས། རེ་བཅུན་ས་
འཕགས་མ་སྤྱོལ་མ་འདི་ཡེ་ཤེས་དངོས་བཞུགས་ལྟ་ཡུར་གཟིགས་ཏེ་ཞལ་མདངས་བསྐྱུར་
མདོག་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་གནང་བ་དང་། ཞབས་གཡས་བསྐྱུངས་ཏེ་བཞུགས་བ་དེ་ཡང་
སྐབས་ཤེ་ཅུང་ཟད་བསྐྱམ་བཞུགས་པས་ཞབས་ལ་དབྱ་གདུག་མ་བྱལ་བ་དང་། མཆོམས་ཤེ་
བསྐྱུངས་ཏེ་བཞུགས་པས་ལས་སྤྱོད་རྒྱ་ཤོར་དབྱ་གདུག་བྱལ་བ་སྟགས་ཡོད་གི་ཡོད་ཅེས་ཡང་ནས་
ཡང་དུ་གསུང་སྤོང་། མཆོད་འབྲུ་སྟགས་ཀྱིས་འཆོ་བའི་ཅིག་ཅིག་སྤོང་བྲག་ཁ་ཤས་ཡོད། ལྟ་
ཁང་དེར་རྒྱན་དུ་སྤྱོལ་ཆོག་གསུང་མི་འབྲས་སྤྱངས་ཉག་ཤེ་ཁང་ཆོན་ནས་དགེ་འདུན་རབ་ཅས་
ལྟ་བཞུགས་པ་རེད། ལྟ་ཁང་དའི་གཟིམ་སྒྲོའི་གཡས་སྤྱོགས་ཅིག་ལྟེམས་སུ་རྩོམ་ཞིག་ལ་
བྲག་རྩེས་དང་། ཞབས་རྩེས་ཡོད་བ་ལ་ལས་ཉག་སྤོན་མེ་སྤོན་བའི་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་
འབྲུག་སྤོན་ཀན་ལགས་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་པས་ཞིབ་འདུག་ཟླ། ཞེས་གསལ། འདི་མན་མཆན་གྱི་ཡིག་ཚུང་
ཞིག་ཡིན། ཉག་ཤེ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་ཞིག་འབད་ཚུལ་ཆེན་པོས་བཅོལ་གྱུང་མ་རྙེད།
གོང་གི་སྤོར་འདི་བཞིན་བྲག་གཡལ་དུ་གནམ་པས་ཉི་མ་རྩོམ་ལགས་ནས་བྲག་གཡལ་བྲལ་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་སྐབས་ཡིག་ཆ་སྤྱོགས་བསྐྱུས་ཁོངས་སུ། ཉག་སྤོན་མེ་བ་རིན་ཆེན་གྱིས་གོང་བྲལ་
སྤོར་གོན་ལྷག་བཏབ་པའི་སྤོར་ལས་འསྐྱོས་ཏེ་གོང་གི་གནས་བཤད་དེ་གསལ་བ་མ་ཟད། སྤྱོལ་
མའི་སྤྱུ་རྒྱའི་ས་འབྱར་བའི་སྤོད་རྒྱལ་པ་དེ་དང་། འབྱར་ཐག་བཅས་སྤྱོལ་མ་སྤྱུ་ཁང་ནང་གི་ནང་
ཉན་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཚུལ་གསལ་འདུག། རེ་བཅུན་སྤྱོལ་མའི་སྤྱུ་རོ་མ་གདོར་བཞིག་བཏང་ལྟེ་
གསུང་དུ་ཞལ་ཆབ་བཞེང་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཡོད་སྐད་ཐོས། ཞེས་བ་དང་།

དེ་སྤྱར་ན་སྤྱོལ་མ་སྤྱུ་ཁང་དེ་བཞེང་མཁན། ཉག་ཤེ་རིན་ཆེན་བྲགས་ཞེས་བ་ནི། ཉག་ཤེ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་རང་མ་ལོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བརྒྱལ་ལ།

སེ་བོ་རིན་ཆེན་གྲལ་མཆན་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པར་དེ་བཙུན་གྲགས་པ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་ཐར་
ལས་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི། སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་དེ་བཞེངས་པ་པོ་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་
བོ་རིན་ཆེན་གྲལ་མཆན་ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ལྷ་ལྷལ་པས་ཉག་རེ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་
བཞེངས་པར་བཞད་པ་སོགས་ད་དུང་བསྐྱར་ཞིབ་བྱ་དགོས་པ་སེམས་སོ།

༣ གྲུབ་ཐོབ་ཉག་སེའི་སྒྲོར་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཐོ་དམར་གཉིས་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན། སྒྲོ་རོང་ཆོས་འབྱུང་བཅས་ལྷ་ཁང་ཟད་རེ་གསལ་བའི་སྒྲོར།

དང་པོ་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་ཐག་གུའི་ 1110-1110) སྒྲོབ་མ་ལ་ཉེ་བའི་སྤས་བཞིའི་
ནང་ཆན་ཡིན་པར་དེབ་ཐེར་དམར་པོ་⁷ ལས་གསལ་བ་འདི་ལྷ་ལྷ། “ཐག་གུའི་སྒྲོབ་མ་ཉེ་
བའི་སྤས་བཞི་ནི། ལྷལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེའྲེ། ལྷན་ལྷན་གཙང་པ་རས་རྒྱང་བ་” 1184-1217) འོགས་ལྷན་མི་ཉག་སྒྲོམ་ཅིང་། གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོ་⁸ ཞེས་དང་། དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་
འབྲིན་ལས་ཀྱི་མཆན་འཁོད་⁹ དུ། “གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོ་ འགོ་མགོན་ཐག་གུའི་སྒྲོབ་མ་
ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་བ་མ་མཐོང་” ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ། དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་¹⁰ ལས། “ཉག་རེ་སེ་བོས་འགྲོ་མགོན་དང་མཇལ་ནས་གྲུབ་

7 དེབ་ཐེར་དམར་པོ་མཆན་འཁོད། ཆོས་པ་མི་དུ་ཀུན་དགའ་རྩོམ་བཅས་པར་དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་
འབྲིན་ལས་གྲིས་མཆན་འཁོད་བཞེད། 1007 ལོར་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་ནས་དེབ་གཞུགས་པར་སྐྱར་
བྱས། ཤོག་གྲངས་ 222 ལས་གསལ། རྩམ་སྤྱད་མིང་ “དེབ་ཐེར་དམར་པོ་མཆན་འཁོད་” གཅིག་བྱ་
འགོད་སྒྲི་ཡིན།

8 དེབ་ཐེར་དམར་པོ་མཆན་འཁོད། ཤོག་གྲངས་ 222 ལས་ལ། དེབ་གཞུགས།

9 དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་འགོས་ལོ་གཞིན་རྩ་དཔལ་ 1392-1481 གྲིས་བརྒྱལ་ལ། 222 ལོར་མི་རྒྱུན་མི་རིགས་
དཔེ་སྟར་ཁང་ནས་དེབ་གཞུགས་པར་སྐྱར་བྱས། སྟོང་ཆ་ཤོག་གྲངས་ 667 ལས་གསལ། རྩམ་སྤྱད་
མིང་ “དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་” གཅིག་བྱ་འགོད་སྒྲི་ཡིན།

གྲུབ་ཆེན་ཉག་རེ་མེ་བོ་མི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱུ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་། ཉག་རེ་མེ་བོ་མི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱུ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་།

བ་བརྟེན་དེ་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་སྤྱོད་དགོན་བདུག་། གྲུབ་ཉག་ས་མང་དུ་བསྐྱུལ། འདི་ཀླ་
པ་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ཀླ་པ་ཀྱི་རང་གིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེ་བ་མེར་སྤྱོན་
པ་¹⁰ ལས། “སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེཾ་ ཉག་ས་ལྷན་མི་ཉམ་སྤྱོད་རིང་ལ། གྲུབ་མོ་བ་ཉག་རེ་མེ་
བོ་ཀྱན་ལྷན་གཙང་བ་རས་རྒྱང་རྒྱས་ལ་གདམས་པའི་བྱ་བཞི་ཟེར་” ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་ལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་¹¹ ལས། “སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེཾ་།
མི་ཉག་སྤྱོད་རིང་། ཉག་རེ་མེ་བོ་ ཀྱན་ལྷན་རས་རྒྱང་སྤྱོད་གདམས་པའི་བྱ་བཞི་” ཞེས་པ་དང་།
ཡང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་¹² ལས། “ཉག་རེ་མེ་བོས། དོམ་ལ་ཆིབས་
ཤིང་གྲུ་མི་མགོན་དཀར་མོ་རྩ་དུ་བྲིད་ནས་འཁྱོན། ཀླ་མོ་རྩོ་རྩོ་དཔལ་བཞེགས་བདུལ།
ཁམས་སུ་སྤྱོད་དགོན་བདུག་པོ། ཞེས་གསལ་ཞིང་།

བཞི་པ། རྒྱུ་རིང་ཆོས་འབྱུང་¹³ ལས། “གྲུབ་མོ་བ་ཉག་རེ་མེ་བོ་མི་ གདུང་ཉག་རེ་ དབུས་
སུ་དཔལ་མག་མོ་གྲུབ་བ་ལས་གདམས་ངག་རྩོགས་བར་མཛོས་ནས་གྲུབ་བ་མོ་བ་སྤྱོད་བསམ་
འགྲུབ་རས་བ་ཡང་ཟེར། ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་སྤྱོད་དགོན་བདུག་པའི་གདུང་མ་ཆེན་པོ་བོང་བུས་
འདྲན་པའི་རྩ་འབྲུལ་དང་། སྤྱོད་མ་ཡང་སྤྱོད་ལྷན་དམན་བརྒྱ་ཅམ་འཆོགས། དེ་རྒྱས་ལ་དབང་
བྲིད་གདམས་ངག་ཀྱང་གནང་བས་སྤྱོད་ཆེན་མེས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཉག་ས་མང་དུ་བྱོན་

10 དེ་བ་མེར་སྤྱོད་པོ་ ཤོག་གྲངས་ 667 ལས་གསལ། དེ་བ་གཞུགས།
11 ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་ དཔལ་མོ་གཞུག་ལག་བྲིང་གས་ 1504-1506) བརྒྱུ་ལས། 282
མོང་ལེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུར་ཁང་ནས་དེ་བ་གཞུགས་པར་སྐྱུར་བུས་ རྒྱུ་ཆ་ ཤོག་གྲངས་ 172 ལས་
གསལ། རྩིས་སུ་བསྐྱུས་མིང་ “ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་ གཞི་བ་ལུ་འགོད་ལྷན་ཡིན།
12 ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་ ཤོག་གྲངས་ 120 ལས་གསལ། དེ་བ་གཞུགས།
13 རྒྱུ་རིང་ཆོས་འབྱུང་། རྒྱུ་ཆེ་དབང་གྲུ་ལ་གྱིས་བྱི་ལོ་ 1000 རོང་བརྒྱུ་ལས། 282 མོང་ལེང་སྤྱོད་ས་
མོང་ལིག་དཔེ་སྐྱུར་དཔེ་སྐྱུར་ཁང་ནས་དེ་བ་གཞུགས་པར་དུ་བསྐྱུར། གངས་ཅན་རིག་མཛོད་དེ་བ་བྲིང་ 28
པ། ཤོག་གྲངས་ 2007 ལས་གསལ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་བོད་ཀྱིས་རབས་རྒྱུ་མར་མ་བོད་ས་ཡུང་བསྐྱན་ཐལ་ཆེས་ས་ཉག་ས་མགར་བརྒྱགས།

ཅིང་། ཀླ་པོ་གངས་རར་བྱོན་ རྩེ་དཔལ་བརྟེན་གས་ཀྱི་བར་ཆོད་བྱུང་བ་ལ་ཐལ་བའི་བྱུང་བོ་
གསང་ཆབ་གོར་བས་གངས་རི་ལྷུལ་བ་དང་། དཔ་ལ་བཞག་ནས་སྤྱི་རི་ལ་བྱོན་ནས་ཀག་ནི་
ཡང་མང་དུ་མཛད། དེ་ནས་ལྷེ་དགོན་དུ་བྱོན། ཆར་སྒྲོང་བྱས་པའི་ཆེ་ལོག་སྒྲོ་ནས་མཁའ་ལ་
གོར་བ་ལ་སྤྱོན་ཆགས་ནས་དེ་མ་ཐག་དུ་ཆར་ཆེན་པོ་བབ་བ་དང་། མོ་སྐམ་བརྒྱས་བྱ་ཞུས་
པ་ལ། གསང་ཆབ་བཀེས་པས་གང་ཐོབ་པར་སྤྱིར་ལོ་བུ་རེ་རེ་བྱུང་བ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ཐོབ་
པས་ཐལ་མཆིལ་གནད་བས་བྱ་མོ་གཅིག་བྱུང་བ་དང་། དཀར་ཤོད་དབྱལ་ཁ་པ་ལྷང་གིས་
བཀག་ལ། སྒྲར་ཡང་དྲ་རྩ་བཅགས་ནས་དྲུད་ལ། རབ་གནས་གར་བྱས་པར་ད་ལྟ་བར་དུ་སྒྲོད་
རྟོན་གྱི་རྩེ་པོ་ལ་བྱ་ནག་མི་འབབས་བ་སོགས་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་ཅིང་། ཀླ་པོ་དཔལ་
བརྟེན་ཆབ་ཀྱིས་བཤེགས། མོ་སྐམ་བརྒྱ་ལ་གཅེས་སྤྱག་བརྒྱ། དཔལ་མཐའ་རྩིའི་དགོན་དུ་
དེ་ཨེ་ཆོར། ཞེས་སོགས་མགར་ཡང་ཡོད། མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆ་པལ་ཆེར་བྱོན་ནས་གྲུབ་ཉག་ས་
ཀྱང་དཔག་དུ་མེད་བ་བསྐྱད། ལྷི་རབས་ཐན་བའི་ལོ་རྒྱུས་དོ་མཆར་ཅན་བཞག་ནས་དཔུས་སུ་
འཛིག་རྟོན་མགོན་བའི་སྤྱི་རིང་ལ་འབྱལ་སྤྱེས་ལ་བྱོན། སྒྲར་ཁམས་སུ་བྱོན། ལྷེའི་དགོན་གནས་
དེ་ནི་དུ་གཤེགས་པར་གྲགས། ལྷགས་བྱ་སྤྱེས་ཀྱི་ལོ་གང་རུང་ཡིན་པ་འདྲ། ཞེས་གསལ།

༥ གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་བོད་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཡིག་ཆ་གསལ་བའི་སྒྲུང་།

དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་བའི་ནང་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་བ་ཆོས་རྩེ་ཐག་པོ་གྲུབ་དཔལ་
བཟང་པོ་དེ་ནི་དང་ (1110-1170 ལྷི་སྒྲོབ་པའི་གཙོ་པོ་གངས་ས་བའི་བྱ་ཆེན་བཞིའི་ནང་ཆོན་
གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་བོད་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་འདི་ནི་དང་། ཀྱི་ས་བ་སྤྱི་རྩེད་གཉིས་པ་ཀྱི་ས་བསྤྱི་
(1204-1283, ཡིན་པར་ཀྱི་ས་བསྤྱི་རང་ནི་དུས་ཐལ་གྱིས་བཞེས་པར་དཔ་ཆེར་སྤྱོན་པོ་ལས་
གསལ་ཞེས་བྲག་གཡལ་བ་སྤྱད་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་¹⁴ ལ་འཁོད་འདུག་པ་འདི་ལྟར། "འགོས་ལོ་

¹⁴ བྲག་གཡལ་བ་སྤྱད་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། རྩེད་ཆ་ཤོག་གུང་ས་ 38 བསམ་ལ། དེ་བ་གཞུགས།

གུ་ཆན་ཉག་རེ་མེ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། གྲོ་བཞོན་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་། ཉག་མའི་སྤྱི་ཕྱིར་རིས་བྱོན་ལོ་རྒྱུས་

གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་ལས། འགྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་བྱ་ཆེན་བྱོན་པའི་གས་
ནས་བསྐྱལ་ལྟན་ལེ་ཤེས་སུ་རྒྱུ་རྟགས་ལྟན་མི་ཉག་སྒྲོམ་རིང་། གྲུ་པ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོ་ཀུན་
ལྟན་གཙང་བ་རས་རྒྱུང་རྣམས་ལ་གདམས་པའི་བྱ་ཆེན་བཞི། དེབ་དམར་དུ་ཉེ་བའི་སྐུ་ས་བཞི་
ཡི་གས་སུ་འདྲེན་པའི་གྲུ་པ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོ་འགྲོ་མགོན་དང་མཇལ་ནས་གྲུ་པ་བ་བརྟེས་ཏེ།
ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་གྲོ་བཞོན་པ་བདུབ་ གྲུ་པ་རྟགས་མང་དུ་བསྟན། འདི་ཀམ་པ་ལྷི་ཡིན་ཞེས་
ཀམ་པ་ལྷི་རང་གིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། ཞེས་གསལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ལྟར་འདྲེན་མཛད་པ་རི་
བཞིན་འདིར་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་¹⁵ ལས་ “ཉག་རེ་མེ་བོ་འགྲོ་
མགོན་དང་མཇལ་ནས་གྲུ་པ་བ་བརྟེས་ཏེ། ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་གྲོ་བཞོན་བདུབ་ གྲུ་པ་
རྟགས་མང་དུ་བསྟན། འདི་ཀམ་པ་ལྷི་ཡིན་ཞེས་ཀམ་པ་ལྷི་རང་གིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ་”
ཞེས་གསལ་པོར་འཁོད་པར་སྤང་ངོ་།

ཁ གྲག་གཡལ་ཕྱུ་བས་མགོན་སྤྱི་ཕྱིར་དང་པོ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་གྲུ་པ་ཐོབ་ཉག་
རེ་མེ་བོའི་རྣམ་འབྲུལ་ཡིན་པར་ཡིག་ཆར་གསལ་པའི་སྒྲོར།

གཞན་ཡང་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་བཤད་པའི་
དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྒྱ་ལོ་ཙཱ་བ་སྟོ་ལྟན་ཤེས་རབ་ (11059-1109) ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་
གྲག་གཡལ་ཕྱུ་བས་མགོན་སྤྱི་ཕྱིར་དང་པོ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ (1572-1638) ཡིན་
ལ། ཁོང་གྲུ་པ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་རྣམ་འབྲུལ་ཡིན་པར་ཁམས་གྲུ་པ་སྤྱ་ལྟ་དཔང་གིས་
མཛད་པའི་ཆོས་འབྲུང་དུ་བཤད་ཅེས། རེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་

15 དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་འགོ་མའི་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་བཅུ་མས། ༡༣༤༦ ལོར་སི་ཕྱོན་མི་རིགས་རལེ་སྐྱན་ཁང་
གིས་དེབ་གཞུགས་བར་སྐྱོན་བྱས། དེབ་རྫོང་ཆ་ཤོག་གྲངས་ 654 ལས་གསལ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་སྒྲེལ་རབས་རྣམས་ཐར་ས་པོངས་ལྟར་བརྒྱན་ཐལ་ཆེས་མ་ལག་ར་བརྒྱགས།

ཆར་རྒྱན་¹⁶ ལ་གསལ་པ་འདི་ལྟར། “མཁས་གྲུབ་སྤྱུ་ལྟ་དབང་གིས་མཛད་པའི་ཐལ་གྱི་
ཆོས་འབྱུང་དུ་རྩེ་འདི་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་སྒྲེལ་རབས་བཟང་མོད་ཀྱང་དྲང་ས་ཐག་པའི་ལྟར་
འདི་དང་འགལ་བར་དྲིགས་མོ།” ཞེས་པའི་གསུང་ལ་གཞིགས་ན། དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་
མཚོ་འདི། གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་རྣམ་འབྱུང་དུ་མཁས་གྲུབ་ལྟ་དབང་འདིས་ཐལ་གྱིས་
བཞེས་པར་གྲུབ་ལ་དྲངས་ས་ཐག་པའི་ལྟར་འདི་དང་འགལ་བར་དྲིགས་མོ། ཞེས་པའི་ལྟར་
ནི། རྣམ་ཐར་དེ་ཉིད་¹⁷ ལས་ “ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསེས་བཞེན་ཆེན་པོ་འགོས་པོ་གཞོན་ཞུ་
དབལ་གྱི་དེབ་ཆེར་རྫོན་པོ་ལས་ཀྱང་བཟང་པའི་ཉག་རེ་མེ་བོའམ་མིང་དངོས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
མཚན་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་སའི་རྫོལ་མ་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པར་མཛད་པ་པོ་ཉག་རེ་རིན་ཆེན་གྲགས་
ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་། གཙུང་རྫོལ་འབར་བའི་སྒྲེལ་པ་ལ། མཁན་པོ་གྲགས་པའི་མཚན་ཅན་
འབྱུང་། འདི་དུས་ར་ཡང་ཐར་གཅིག་འབྱུང་། གང་ལ་བྱ་ཡོད་པས་སྒྲེམ་མ་ཟ། བོད་མགོན་ག་
པོ་ག་པའི་དབང་མོང་བས། ཤངས་རྒྱལ་མཁའ་ལ་བཞགས་མི་རིགས།” ཞེས་པའི་རྫོགས་
སྤྱ་བཅད་པའི་ལྟར་འདི་ལ་ངོས་འཛིན་པར་སྒྲུང་དོ། མདོར་ན། གྲུག་གལ་བ་རྒྱབས་མགོན་སྤྱ་
ཐོང་དང་པོ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་བོའི་སྒྲེལ་རབས་པ་གསལ་ཡོད།

ཅ དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་སྤེལ་དགོན་དུ་ཐེབས་སྒྲུབས་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེ་དང་བཅས་
པའི་བཀའ་བརྒྱུད་རབས་བརྒྱན་ལ་བཞེད་པ་མཛད་པའི་རྫོལ་།

རྩོག་པོ་རྩ་བ་རྫོ་ལྟན་གྱིས་རབ་ (1099-1109, ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་གྲུག་གལ་བ་ཐུབས་མགོན་
སྤྱ་ཐོང་དང་པོ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ (1172-1188) དབལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཐོབ་
ཉག་རེ་མེ་བོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིས་པའི་ནང་རྒྱག་བཟབ་པའི་

16 རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཐུབས་ཀྱི་ཆར་རྒྱན་ཐོག་གྲངས་ ༡༠༩༩ ལས་གསལ།

17 རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཐུབས་ཀྱི་ཆར་རྒྱན་ཐོག་ངོས་ ༡༢༧༩ ལས་གསལ།

གྲུབ་ཚེ་ཉག་རེ་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ནལ་ཆེས་ཉམས་སྤྱད་བཅས་ལ།

བཀའ་བརྒྱུད་རབས་བདུན་གྱི་ལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་རྣམས་༥

སྤྲུལ་བལ་ཆོས་ཉིད་ངང་ལས་གཡོ་མེད་ཀྱང་༥

སྤྲུལ་ཆོས་སྤྲུལ་བའི་གར་གྱིས་འགྲོ་བ་འདུལ་༥

སྤྲུགས་འདིར་བརྟུལ་ཞུགས་སྤྲུན་བའི་ཆོས་འཛིན་པ་༥

རིན་ཆེན་མཚན་ཅན་གང་དེའི་ཞབས་བྱེད་དུ༥

སྤྲུལ་འཇམ་སྤྲུལ་ཆོས་དར་གྱི་ཚོད་བན་དང་༥

སྤྲུལ་ཆོས་མཚོད་བའི་སྤྲིན་ལུང་གྱི་མཚོ་འབྲུལ་༥

དགེ་འདིའི་མཚོན་ནས་དུས་གསུམ་དགེ་བའི་མཐུས་༥

བདག་ཀྱང་རང་བདེ་འདོད་བའི་སྤྲོ་སྤངས་ནས་༥

ལུས་ཅན་འཁོར་བའི་གྱི་མཚོ་རབ་སྤྲུལ་ཞིང་༥

འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོར་བདག་གྱུར་ཅིག་༥

ཅས་པ་འདི་ནི༥ ལྷ་དཔོན་དུ་གནས་མཇལ་སྤྲོན་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུན་ལས་དུ་བརྟུན་བ་གྲགས་

བ་གྱི་མཚོས་ཐོལ་བུང་དུ་སྤྲུལ་པ་དགེ་ལེགས་སྤྲུ་གྱུར་ཅིག་" ཅས་པའི་བརྟུན་བ་འདི་ནི་

དཀར་བརྟུ་གྲགས་བ་གྱི་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་ ༡༥ རས་ ༩་ བར་གྱི་ཤོད་གཅིག་འབྲུས་སྤྲོ་

ལྷིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་བར་སྤྲོག་བརྒྱབ་པ༥ ཅ བའི་²⁰ རང་༥ བསྤྲོ་བ་སྤྲུན་ལས་རིམ་པ་

ཞེས་བའི་ནང་གསལ་བ་ཇི་བཞིན་འདིར་བཞོད་པར་བུས་སོ༥

ཕ ལྷི་དཔོན་དུ་གྱུལ་པོ་སྤྲུ་སྤྲུ་བསྟེན་གསོལ་དགོས་བའི་ཉག་རེ་མེ་མོས་ལུང་བསྟན་བཞིན་

20 བཀའ་བརྒྱུད་རབས་བདུན་ལ་བརྟུན་པ་འདི་ནི་བཀའ་བརྟུ་གྲགས་བ་གྱི་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་ ༡༥ རས་ ༩་ བར་གྱི་ཤོད་གཅིག་འབྲུས་སྤྲོ་ལྷིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་བར་སྤྲོག་བརྒྱབ་པ༥ ཅ བའི་ནང་ལ་བརྟུན་བ་སྤྲུན་ལས་རིམ་པ་ཞེས་བའི་ནང་གསལ་༥

ཡུལ་ཆེན་ཉག་མེ་མེ་མོ་ལྟུག་དང་། རྩེ་དཔོན་ཆོས་རྒྱལ་ལྟུག་ ཉག་ཆེན་རྩེ་ཆེན་ཉག་ལྟུག་

བསྐྱེན་གསོལ་ལྟེང་པའི་པོ་ལྟུག་།

དེར་འདི་ག་གནས་ཆུང་དོ་རྩེ་ལྷ་དཔུང་ས་ལྷིང་གྲུ་ཆོང་ནས་ བོད་ལྷོང་ས་ལྷོན་ཡོང་ས་ལྷ་
ལྷ་དྲུལ་པོ་ལྷ་ལྷ་བསྐྱེན་གསོལ་ཡོང་པའི་དཔོན་རྩེ་རི་ཡོང་གི་པོ་ལྟུག་གི་གསོལ་ས་ལྷིག་
མཛེད་འཆར་ལ། ལྷང་ས་ལོ་སོ་ནས་དཔོན་རྩེ་གང་ཞིག་གིས་བསྐྱེན་གསོལ་ལྟེང་པའི་པོ་ལྟུག་
མཛོ་ལྷ་པ་མཛེད་བཞིན་པའི་ལྷ་པས། ལྷག་གཡལ་ལྷ་པ་དེ་ལྷ་པ་ཡོང་མེད་གསལ་གྱི་ལྷ་པ་
མཛོས་བཅུ་བཅོད་ནས་ས་ལྷོང་ས་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་
ཞེས་པའི་དཔོན་རྩེ་འདིས་གང་ལྷོན་ནས་བསྐྱེན་གསོལ་ལྟེང་བཞིན་པོ་ལྟུག་དཔུག་པ་འདི་
ལྷོར་ལྷ་པ་ལྷིག་ནས་དཔོན་དེའི་ཆོང་ས་ལྷ་ལྷིན་པས་དེས་ཡོང་གནས་ལྷོང་གྲུ་ལྷིག་
མང་འཆེ་ཆོང་ག་ལྷང་ས་པར་བཅེན། གནས་ཆུང་དོ་རྩེ་ལྷ་དཔུང་ས་ལྷིང་གྲུ་ཆོང་ནས་གསལ་པར་
འགའ་ནས་ཆེད་མེ་བས་ལྷིག་ལྷ་དཔོན་ནས་ལྷ་པ་པོ་ལྷ་ལྷ་རི་ལྷ་པ་བསྐྱེན་པའི་ལྷ་པ་ལྷིག་པོ་ལྟུག་
གིས་ལྷིག་གི་ཅེས་གསུངས་པ་དང་ལེན་ལྷིག་དེས་ལྷ་མཛོང་མོས་དང་ལེག་ཆའི་ལྷང་ས་
དང་བཅས་ཆུང་མང་ལྷིང་ག་ལྷོ་ག་བཅས་སོ།

བོད་ལྷོང་ས་ལྷིག་མེ་མཛོ་ཁམས་ལྷག་ལྷོང་ས་ལྷ་པ་དེ་ཡོང་པའི་ལྷ་དཔོན་ཆོས་རྒྱལ་པོ་
གང་ཞེས་པའི་དཔོན་རྩེ་འདི་ལྷག་ཆོས་ཉག་མེ་མེ་ཆེན་ལྷ་པ་མཛོན་ལྷིག་ལྷག་བཅས་པ་ནས་
ད་ལྷའི་པར་མི་ལོ་ ༤༩༠ ཡན་མན་ཅས་མོང་བས་པར་སྐབས་ ༡༩༡༩ ནས་ ༡༩༤༠ ལྷག་གི་
པར་གྱི་ནག་གིས་བོད་དུ་ཆོས་དང་རང་དབང་ཡོང་ས་ལྷ་ལྷོགས་ནི་ལྷི་ནང་གི་རྟེན་ཡོང་ས་
ཆོགས་ན་མེད་བཅས་པ་མིང་གི་ལྷག་མ་ཅས་བཅོས་པའི་སྐབས་ཅས་ལས་དེ་མིན་ད་ལྷའི་
ལྷ་པ་པོ་ལྷ་ལྷ་བསྐྱེན་ཅིང་གསོལ་མཛོད་ལྷག་དང་ལྷིང་བཞིན་པ་ཡིན།

དཔོན་འདི་ལྷག་འདེབས་པ་པོ་རྣམས་པ་ཆེན་པོ་ལྷག་ཆོས་ཉག་མེ་མེ་པོ་རྟེན་ཆེན་
ལྷ་པ་མཛོན་ཞེས་ལྷ་པ་དེ་ཉིད་ལག་ལྷ་དོ་རྩེ་ལྷ་པ་པོ་ ༡༠ ནང་ལ་བཟང་པོ་དེའི་ལྷོ་ག་
པའི་གཙོ་བོ་གངས་པའི་ལྷ་ཆེན་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཡིན། ཁོང་གི་ལྷང་ས་ལ་ཆོས་ལྷོང་ལྷག་ལྷ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་འོད་ལྗེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ལལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

མགོན་པོ་དང་། ལྷ་མོ་དན་ནེ་མ་དང་། ལྷལ་པོ་སྐུ་ལྷ་དང་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་
པས། མྱོན་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྐུ་དགོན་ཞེས་པའི་དགོན་པ་འདི་བླ་བ་བཏབ་པ་ནས་
བཟུང་། ལོ་ ༩༠༠ ཡན་མན་བར་དགོན་པ་འདིའི་སྐུང་མ་ནི། དེ་གསུམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་སྐུང་
ལ། བྱིས་སུ་རྒྱ་གཡོ་རྩེ་བ་བློ་ལྷན་ཤེས་རབ་ (1051 1109) གྱི་རྣམ་འགྲུལ་བྲག་གཡམ་སྐུའས་
མགོན་སྐུ་མྱོང་དང་པོ་དཀར་ཆེན་བྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ (1572 1638) སྐབས་དུས་རབས་བཅུ་
བདུན་པ་ཙམ་ནས། ཆོས་སྐོང་ཆེན་པོ་བསེ་བྲལ་པ་ཡང་ཆབས་ཅིག་དུ་གཙོ་བོར་བསྟེན་
གསོལ་བྱེད་བཞིན་བར་མངོན་ན། ཁོ་ན་དེ་གསུམ་སྐུང་མའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་གང་ལས་ཤེས་
ཤིང་། འདི་ལ་ཤེས་བྱེད་འགའ་ཤིང་བཞིན་འགོད་པར་བྱུང།

དང་པོ་དགོན་པ་འདི་བླ་བ་འདེབས་པ་པོས་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་བཞི།

དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྐུན་པའི་བླ་བ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་རང་ནིང་གྱིས་མཛད་པའི་
བླ་བ་པ་ཐོབ་པའི་ཉག་གསེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་
བསྟན་དང་བཅས་པ་བཞགས་པོ་²¹ ཞེས་པ་ལས་གསལ་བ་འདི་ལྟར། “བྲག་ལྷ་མགོན་པོས་
མྱོང་རྒྱས་བྱེད། རབ་གནས་ཐག་ལོ་བ་ཡིས་བྲ། ཐག་མོའི་རྩན་ལ་བཅུགས་ན་བཟང་།
།དན་ནེ་མ་ལ་རྩོ་མོ་བྱིས། །དགོན་པའི་བསྟན་པ་སྐུང་དུས་ཡིན། བེ་ཀར་ (སྐུ་ལྷ) བཙོལ་ཁ་ལོ་
བཞིན་དགོས།” ཞེས་སྐུ་དགོན་འདི་བྱིས་སུ་ཉམས་དེ། བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པའི་ཆེའང་སྐུང་མ་
འདི་གསུམ་ལས་བྱུང་པར་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་ལ་འདི་ལྟར་འཕྲིན་ལས་བཙོལ་དགོས་ཞེས་ལུང་

²¹ ལས་བྱུང་དུ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་ཉག་གསེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་
བསྟན་དང་བཅས་པ་བཞགས་པོ། ཞེས་པ་དུག་བྱེད་ཅན་གྱི་ལག་བྱིས་དབུ་མེད་ཤོག་གུངས་ 229 ཡོད།
དེའི་ཤོག་གུངས་ 31 བཅུ་ལས་གསལ། སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་འདི་དུས་རབས་བཅུ་
གཉིས་པར་སྐུན་པའི་བླ་བ་ཐོབ་ཉག་མེ་རང་ནིང་གྱིས་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན།

གུལ་ཆེན་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱུ་འཁོན་ཆེས་ཤི་མོ་ཡང་། ཉག་མོའི་རྒྱུ་ཡོང་རིམ་རྒྱུན་ལོ་རྒྱུས་

བསྐྱེད་པའི་ཆོག་ས་ལྷ་བཅད་པ་འདི་ལས་ཀྱང་། དགོན་པ་འདིས་སྒྲོན་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་
ཡང་བསྐྱེད་གསོལ་བྱེད་པ་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས་སོ།

གཉིས་པ་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་ཆོག་ས་ཡོངས་ལྷ་བསྐྱེད་གསོལ་བྱེད་པ།

དགོན་པ་འདི་འི་འདུ་ཁང་གི་ལྷེབས་རིམ་ལྷ། ལྷ་ར་མའི་བྲམ་པ། མགོན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་
ནམ་ལྷས་དཔལ་ལྷན་སྐྱ་སོ། མགོན་དཀར། འུག་སྐྱ་མགོན་པོ་ལྷ་མོ་དན་མེ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་
ལྷ། བསེ་བྲག། བསྐྱེད་མ་བཅས་ ༡༩༡༩ ལོར་དུ་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལོ་འེ་དགུན་
མོག་ཆོག་ས་ཡོངས་ལྷ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་ལོག་ས་ལོང་གསལ་སྤྱང་མ་དེ་ནམས་རྒྱ་བསྐྱར་གསོ་
རྒྱལ་བ་ཏེ་ཉིན་བདུན་རིང་ལོ་སྤར་མ་ཆད་པར་གཏོང་བའི་སྤྱག་བཞེས་ཡོད་པར་མགོན་
ཁང་དུ་ཡང་རྒྱན་ལྷན་ཆད་མེད་པར་ཉིན་རེར་གསོལ་མཆོད་བསྐྱར་གསོ་གཏོང་བའི་སྟོན་
རྒྱན་རྒྱ་མཚུངས་ལྷར་ཡོད་ལ། དེ་ནས་ ༡༩༡༩ རེས་ནས་བོད་ལྗོངས་རྒྱུ་ལ་ཉམས་ཆགས་
བཟད་པར་བྱུང་བའི་དབང་གིས་འདི་གའི་དགོན་པ་ཡང་ཅུ་གཏོར་གྱིས་ལྷེབས་རིམ་དང་
བཅས་པ་བྱལ་མེད་དུ་སོང་ན་ཡང་། བར་ལས་དེ་གའི་སང་ཆོག་ས་ནས་དགོན་པ་རྒྱུང་ཟད་
ཉམས་གསོ་བྱས་པར། ལྷར་ཡང་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་ལོག་ས་རྒྱ་བསྐྱར་འཁྱོན་རྒྱན་གསོལ་ནམ་
ལ། དགོ་འདུན་པ་འགའ་ཆེད་འཛུགས་རྒྱས་ཉིན་རེར་ཆད་མེད་བསྐྱར་གསོ་གཏོང་བཞིན་པ་
ཡོད་སྟེད་ཐོས།

གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷའི་རྟེན་མཁར་རམ་རྟེན་མོའི།

དགོན་པའི་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷའི་རྟེན་མཁར་རམ་རྟེན་མོའི་མདུན།
སྒྲོན་ནས་ཀྱང་དར་བའི་སྤྱག་རྒྱན་ལྷར། ལོད་རྒྱ་ལྷ་པའི་ནང་། དགོན་པ་འདི་འི་དགོ་འདུན་པ་
ཆོག་ས་ཡོངས་རྒྱས་ཉིན་གཅིག་གི་རིང་། རྒྱགས་བརྒན་ལྷ་བསང་ཐོག་བསང་དང་གསེར་

ཡུལ་ཆོལ་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་མང་མ་ཡོངས་ཡུང་བཟུང་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཟུགས།

སྒྲིམས་མཆོད་གཏོར་རྒྱས་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གསོལ་མཆོད་ལུ་བའི་ཐུག་ལེན་ཡོད་བཞིན་
པ་ནས། བར་ལམ་ ༡༩༧༩ ནས་བཟུང་བོད་སྤྲོངས་སྤོང་བཅུད་ཡོངས་ལ་གཞོད་སྒྲིན་མི་བཟང་
པར་ཡུང་བའི་དུས་འགྲུར་སྐབས་ཐུག་རྒྱན་དེ་ཡང་ཅ་རྒྱལ་དུ་སོང་བའི་དུལ་ནས་དེར་བུང་
ཟད་ཅིས་བཟུར་གསོ་བུང་ཡོད་སྐད་ཆོས།

བཟུན་དར་ལྷ་རམས་པའི་གསུང་ཆ་གསུར་ལ་དྲོགས་པ་གཅོད་བའི་འབྲུལ་སྤོང་དཀོངས་
པ་རབ་གསལ་²² ལས། “ལྷ་ཆོངས་ས་མཁར་ལྷ་ཤུ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་རྟེན་བཙུགས་པའི་
ཁུངས་ནི། སངས་རྒྱས་མཉན་ཡོད་ན་བཟུགས་པའི་ཆོ། དུག་སྡེ་ཞོན་པ་མང་སོ་དང་གིང་རྟ་
དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་སོང་བ་དང་ལམ་གྱི་སྡེད་དུ་གིང་རྟའི་སྟོག་གིང་ཆག་སྡེ་ཆོད་པས་སྟོག་
གིང་བཞེས་ནས་ཆག་བ་བོར་རོ། རྟེ་དགས་དེ་འབྱེར་དེ་ལས་གྱི་གཞི་མདོར་བཙུགས་ནས་
འདི་ནི་བདག་ཅག་གིས་སྟོག་གིང་གི་དབང་ཐུག་ཅེས་ཤུ་པའི་ལྷ་རྟེན་དུ་བཙུགས་སོ་ཞེས་
སྐུས་ནས་སོང་བ་དང་། སྤྱིས་སུ་དེ་ལ་གཅིག་གིས་སྡེ་གསལ་ཤུ་བཙུགས། གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱང་
བདག་གི་དོན་འདི་འགྲུབ་ན་ཁང་པ་བཙུགས་ནས་སྒྲོན་མོ་བྱའོ་ཞེས་དམ་བཅས་ནས་སོང་བ་
དང་། དེས་ཀྱང་དོན་དེ་ཤུབ་ནས་ཅི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་མམས་ཅད་བསྐྱབས་པས་དེ་ལྷ་ཁང་
དུ་ཡུར་དེ་རྟེན་པ་མང་དུ་བུང་བ། དུག་སྡེ་དག་གིས་མཆོད་ནས་གོས་ལ་སྟོགས་པ་རང་གར་
ལེན་དུ་ཅོམ་པ་ན་ལྷ་ཁང་ཡུང་མི་དག་གིས་མི་སྡེར་བའི་ཆོ་དུག་སྡེས་བཞེན་པ་འདི་ཅི་ལྟར་
ཁོད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཡིན། དེར་ཅག་གིས་གིང་རྟའི་སྟོག་གིང་ཆག་པ་ཞིག་རྟེན་མཁས་སུ་བཙུགས་
པའོ། ཞེས་པའི་བུང་པ་འདི་ནི་ལྷ་ཆོའི་ཁུངས་ནས་དག་ཡིན་པོ་ཞེས་བདག་གིས་མགྲིན་པ་
བསལ་ནས་སྒྲུབོ། ཞེས་གསལ།

དེ་ལྟར་ན། ལྷ་དཀོན་འདིའི་ཡུང་མའི་གཅོད་མའི་གསལ་སྤ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྷ་ཡང་ཡུལ་མོས་

²² ལྷ་རམས་བཟུན་དར་བའི་གསུང་ ༡༠༤ ཆ་གསུར་ལ་དྲོགས་པ་གཅོད་བའི་འབྲུལ་སྤོང་དཀོངས་པ་རབ་
གསལ་ལེ་ཆོན་ཏི་པ་དང་གིང་རྟ་སྟོག་ཡུངས་ ༡༩༧ ལམ་གསལ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

[illegible]

དགོ་སྒྲོ་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།

བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅར་བའི་གསེར་བཞིན་ད།

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།

ལྷན་པར་བྱ་ཡི་བཀའ་ཁྲིམ་མིན།

ཞེས་སྐུགས་པའི་པ་ཉིད་ཀྱིས་རི་ལྷུང་འདོམས་པ་ལྷུང་རིག་པར་བྱས་ཏེ་འདི་ལྟའི་དོན་གང་
ལ་ཡང་རང་ཅག་ཆེད་མས་སྤྱད་དོར་ལྟེ་གནས་ཀྱན་ལ་འཇུགས་མེད་ནས་དཔྱ་གྱིས་ལྷུང་
བཞེས་གནད་ལྟེ་ཡོང་བ་ཟ།

[illegible]

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་མེ་མེ་བའི་སྐྱེ་བྱེད་དང་བོ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ९ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་སེ་པོ་འི་སྒྲེ་སྒྲེ་ར་བས་རྒྱས་ཐར་མ་པོང་ས་ལྟར་བསྒྲུན་ནལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞགས་

སྒྲོབ་གཉེར་མཐར་བྱིན་པར་མཛད། དགོ་བཤེས་ལྷ་བསྐྱོར་གྱི་མཚན་ཉགས་གྲུབ་རྗེས། རང་ལུལ་
དུ་གདན་ས་སྒྲ་དགོན་ལ་བྱིར་ཐེབས། བསྐྱམ་སྒྲུལ་རྩལ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་བའི་ཐོག་ནས་སྒྲོག་པ་
ཐོས་བསམ་དང་སྒྲོང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འཁོར་པོའི་བྱ་བས་དུས་འདྲར་བར་མཛད་པས། སྒྲོང་
སྒྲོ་དགོ་བཤེས་ཞེས་པོང་ས་སྒྲ་གྲགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ། ཁོང་གི་
འབྱུངས་གཤེགས་ཀྱི་སྒྲ་ཆོགས་དང་བྲག་སྒྲོངས་ས་ཁྲལ་གང་དུ་འབྱུངས་པའི་གནས་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་དུ་མ་རྟེན་པས་ཏེ་ཞིག་དེ་ཅས་དུ་མཐུག་བསྐྱས་པར་བྱས་པ་ཡིན་མོ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་སེ་པོ་འི་སྒྲེ་སྒྲེ་གཉིས་པ།

སྒྲེ་སྒྲེ་གཉིས་པ་དུ་བཞུགས་ཁྱི་བའས་སྒྲ་དགོན་གྱི་བཞེ། བྲག་སྒྲོངས་ལུ་བཞུགས་ཁྱི་མ་ཆར་
དུ་འབྱུངས་པ་ན། ལྷས་བཟང་པོ་དུ་མ་དང་བཅས་ཉག་ཏེ་སེ་པོ་འི་སྒྲེ་སྒྲེ་གཉིས་པར་བཞུལ་
བྲལ་དུ་ངོས་འཛིན་ཐོག་ནས། རང་གི་གདན་ས་སྒྲ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བུར་ལ་གདན་དྲངས། ཡི་གེ་
འཁྱི་སྒྲོག་ལ་སོགས་པའི་དགོས་ངེས་ཀྱི་གཞི་རིས་གྱི་སྒྲོབ་སྒྲོང་རྣམས་ལེགས་པར་སྐྱུངས་པ་
དང་། དེ་ནས་སྒྲོབ་གཉེར་དངོས་གཞིའི་སྒྲན་ལྷ་སར་བྱོན་དེ། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྒྲོ་སྒྲིང་གྲུ་ཆོང་དུ་
ཆོས་ཞུགས་གནད་། ཆོང་ལྷན་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་བསམ་སྒྲོར་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྩལ་
བཞིན་དུ་བསྐྱེན་པའི་ཐོག་ནས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཐར་བྱིན་པར་
གནད་ནས་དགོ་བཤེས་གཉོང་བ་དང་། ལམ་རིམ་དང་གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ལ་སོགས་
པ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དབང་ལྟར་བྱིང་མན་ངག་བཅས་བྱས་པ་གང་པོའི་རྩལ་དུ་གསན་བཞེས་
མཛད་གྲུབ་བ་དང་། རང་ལུལ་དུ་གདན་སར་བྱིར་ཐེབས་པ་དང་མ་གྲུ་དགོན་གཉིས་ཀྱི་བྱི་པའི་
མཚན་གནས་བཞེས་དེ། བྲག་སྒྲོངས་ལུ་ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱར་འབྲོ་ཆོས་བཞིན་
དུ་བསྐྱུངས་པས་སྒྲ་དགོན་གྱི་བཞེས་མཚན་སྒྲན་གྱི་གྲགས་པ་དང་པོ་དེ་ནས་བྱུང་བར་གྲགས་
སོ། འདིའི་སྒྲོར་རྣམ་ཐར་ཞིབ་པ་ནི་མ་མཐོང་བས་ངག་རྒྱུན་ལས་ཐོས་པ་དེ་ཅུ་མོ།

ལུག་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲུབ་རབས་རྣམས་མར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་སྐབས་བཀྲགས་

༡༩༩༡ བར་དགའ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷེ་གསུམ་རིང་འཆོ་མིང་བཞགས་སོ།

མདོར་ན་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲུབ་རབས་མོ་དང་མོ་དང་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཅས་ཀྱི་རྣམས་མར་ཆད་
ཞིབ་བྱས་ཀྱང་ད་མན་ཆད་བྱས་མ་ཆེད་ལ། འབྲེལ་ཡོད་འགའི་དག་རྒྱ་ལས་གང་ཤིས་པ་དེ་
འི་བཞིན་འདིར་བསོད་པ་འདི་ལ་གསལ་ནི་འབྲུལ་བའི་ཆ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མིན་པ་དེས་ན་འདིའི་
སྒྲོལ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་མངའ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཡིག་དག་གང་རུང་གི་རྣམས་མར་ཆད་བྱས་ནི་
འདྲ་གཤམ་ནི་ཆེད་པ་ལྟར་ན་བསྐྱར་བཅོས་དེས་གནང་ཡོང་བ་ཞེས་གསལ་འདེབས་ཞུ་བྱ་ཡིན།

ལུག་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲུབ་རབས་པ།

སྒྲུབ་རབས་པ་ལྟར་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་རབས་བསྐྱར་ཆོས་གྲགས་ (1919-1961) རི། ལུག་ཐོབ་ཉག་ཏེ་
བཟང་ས་ཁུལ་གྱིས་ཆོང་ཉམ་རུང་ཞིག་དུ། སྤེལ་ ༡༩༡༩ ལོར་འབྲུངས། དགའ་ལོ་སྒྲུབ་
ཐེགས་པ་ན། རྒྱལ་མཆོག་སྒྲུབ་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ (1876-1931) དང་ལྷན་གཤམ་
སྒྲུབས་མགོན་བརྒྱད་པ་ 1888-1948 བཅས་ཀྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས། ལྷ་ཡོང་མའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་
ལུག་དུ་འོས་འཛིན་མཛད་པར་བརྟེན་སྒྲུབ་དེ་ཉིད་ལོ་དེར་རང་གི་གདན་ས་སྒྲུབ་ཐོན་ཆོས་
ཀྱི་མོ་བྱང་དུ་གདན་དྲངས། དེ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་ཞལ་འདོན་ཆོས་སྦྱོང་གི་རིམ་པ་
རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱངས། སྤེལ་ ༡༩༢༠ དགའ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཐོག་དབུས་སྐྱ་སྒྲན་དུ་ཐེགས་
དེ། གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྒོ་སྲིད་བྱ་ཆད་དུ་ཆོས་རྒྱགས་གནང་། སྤེལ་ ༡༩༢༡ དགའ་ལོ་
བཅུ་གསུམ་ཐོག་རྒྱལ་མཆོག་སྒྲུབ་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ཆོགས་
སྐྱ་མ་དགེ་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱབ་སྒྲོལ་ལེགས་པར་ཆོད་དེ། ལུག་བསྐྱར་ཆོས་གྲགས་ཆེས་མཆོན་
གནང་བ་དང་བཅས་རྒྱགས་བརྟེ་བས་རྗེས་སུ་བརྒྱད་པར་མཛད།

དེ་ནས་འབྲས་ཉག་ཏེ་དགེ་བཤེས་སྒོ་སྲིད་དགེ་བཤེས་དབང་འདུས་ལ་སོགས་པ་
ཆོད་སྒྲན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་དུ་མཁྱི་དྲུང་ནས། རིམ་གྱིས་རིག་གནས་དང་བཅས་

ལྷ་མོ་ཉལ་པའི་མེ་མོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྐྱོད་ལོ་ན་ཆོས་ཀྱི་མོ་བྱང་། ཉལ་མེ་འི་སྐྱོད་པོའི་ལོ་རྒྱུས་།

པའི་མེ་མོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ལ་གསལ་བསམ་སྒྲོབ་གནེར་མཛད། ལྷ་མོ་ ༡༩༣༤ དགའ་ལོ་ནི་
ལྷ་མོ་གྲིང་སྐྱོད་རྩ་སྐྱོད་རིན་པོ་ཆེའི་ 1919-1947) ཆལ་སྐྱ་ནས་མཁན་སྒྲོབ་སྐྱལ་མ་
གཙོར་མཛད། གསལ་སྐྱོད་པོ་དང་། རྩ་མོ་པ་སོགས་ཁ་སྐྱོད་པོས་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་
ཆོང་པའི་སྐྱོན་མ་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་ཚོགས་པའི་བསྐྱེད་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐྱེ་པ་ལེགས་པར་ཉོང་
དེ་ཀུན་གྱི་མཆོད་གནས་སུ་གྱུར། དེ་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ཆེ་གསོག་པའི་ཞིང་དུ།
དགེ་བཤེས་གཙོང་སྐྱོད་ལ། ཆོགས་ཆེན་དང་། ལྷ་ཆོང་། ཁང་ཆོན། མི་ཆོན་བཅས་ལ། ར་ཐུག་
དང་སྐྱ་འབྱེད་གྲྱ་ཆོས་པའི་བསྐྱེད་བཀུར་གཞུང་ལེན་པའི་ཐོག ཁྱོ་སྐྱོང་གྲྱ་ཆོང་ལ་དབྱལ་ཤར་
ཟངས་རྒྱན་དང་ཐོ་ལག་སྐྱོགས་རང་འགྲིགས་ཅན་གྱི་རྩ་སྐྱེས་ལེགས་གྲངས་བརྒྱ་དང་དོན་
སྐྱ་བཅས་སྐྱོ་འཛོག་དུ་བསྐྱར་བས། དེ་ནས་བཟུང་ཟངས་རྒྱན་སྐྱལ་སྐྱོ་ཞེས་མཆོན་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་དེ་བྱུང།

དེ་ནས་དགའ་ལོ་ནིར་གནེས་བར་གསལ་བསམ་སྒྲོབ་གནེར་མཛར་སྐྱོན་པར་མཛད་དེ།
སྐབས་འདྲུག་ལྷ་མོ་ ༡༩༤༠ ལོར་སྐྱ་ ༡ པའི་སྐྱ་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ལ་དུགས་
རྒྱལ་སྐྱེས་བཀུར་པོ་ཆེ་དང་། རྩ་སྐྱོང་རྒྱུད་པར་རིན་པོ་ཆེ། འབྲས་ལོ་ལོ་ཆན་ནོར་བཟང་།
འབྲས་ལོ་ལོ་ཆོས་སྐྱོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། རྩུ་ཆོས་མཛད་སོགས་སྐྱ་རམས་འཕར་མ་བཅོ་བརྒྱད་
གས་སྐྱ་དཔོན་ཁྱེ་སྐྱལ་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཆོས་གྲགས་ཁོང་ཡང་དམ་བཅའ་སྐྱོན་ཅིག་བཞག་པའི་
གས་ཡིན། ལོ་དེར་སྐྱ་རམས་དམ་བཅའ་འཛོག་མཁན་བཅོ་བརྒྱད་ཁོངས་ནས་སྐྱ་རམས་ཁྱང་
ཡོང་བཞི་པའི་སྐྱོར་སྐྱལ་མེ་རྩ་སྐྱོང་རྒྱུད་པར་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ 1915-1992 རྒྱལ་མར་²³

གསལ་པ་འདི་སྐྱེར་ "སྐབས་འདྲུག་ལྷ་མོ་ ༡༩༤༠ ལོར་སྐྱ་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་

23 སྐབས་མེ་རྩ་སྐྱོང་རྒྱུད་པར་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ 1915-1992 ལོ་རྒྱུས་མར། མཛོད་པ་རྒྱལ་མཁན་དགེ་འདུན་དང་རྩ་
སྐྱོང་བསོད་ནམས་གནེས་ཀྱིས་སྐྱོགས་བསྐྱོགས་བྱས། ༡༩༤༤ ལོར་རྒྱ་གར་དེ་རམ་ས་ལར་བར་སྐྱོན་
འགྲེམས་སྐྱེ་བྱས། རོ་གྲངས་ 36 ལས་གསལ།

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐང་མ་འོང་ས་ལྟར་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེམས་ཉལས་མཁུར་བཞུགས།

རམས་མང་དང་པོ་ལ་དྲགས་ཀྱིས་སྐུ་ལ་འཛིན་པོ་ཆེ་དང་། གཞིས་པ་འབྲས་སྒོ་མང་
 ཀྱན་སྤྱིང་ན་ཆག་མཚན་ཞབས་དག་དབང་ཐར་འདོད། གསུམ་པ་སྒོ་མང་བསམ་སྒོ་ཁལ་ཁ་
 དག་དབང་ཆོས་གྲགས། མང་བཞི་པ་ཇེ་ (དུ་མྱོང་ཆུ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་) འདི་ཉིད་ཡིན་ ཞེས་
 གསལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་པོ་དེར་ལྷ་རམས་འཕར་མ་བཅོ་བརྒྱད་གས་ནས་ཀྱི་གར་དུ་ག་ཆོད་
 གེབས་རྒྱུ་མིན་སྒོར་ལ་ཡང་ལ་དྲགས་བ་ཀྱ་ལའི་ (1917-2003) རང་རྒྱལ་²⁴ དུ་གསལ་བ་
 འདི་ལྷར་ ༡༩༩༠ ལོད་རྒྱ་ ༡ ཆོས་ ༡༥ ལ་ཡུལ་དབང་སྤྱི་ཕྱིང་བརྒྱ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་གསེར་གྱི་
 མང་ལ་གསོལ་བའི་ཉིན་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་བདག་གིས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་དམ་འཛིན་
 གུས་པ་ཡིན། ཞེས་བ་ནས་ང་ལ་འང་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་མང་དང་པོའི་མཚན་དྲགས་དང་
 གཟེངས་བསྟོད་བཅས་ཐོག་ ལོ་དེ་ལ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་འཕར་མ་བཅས་བཅོ་བརྒྱད་
 ཡོད། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་བསམ་ཇེ་ཆུ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་མ་གཏོགས་ད་ལྱ་ཀྱི་གར་དུ་
 གེབས་འཕྲོར་བྱུང་མི་འདུག །དགེ་བཤེས་དཔྱད་ཆོས་མཛད་ཀྱི་གར་དུ་གེབས་ཡོད་ཀྱང་རིང་པོར་
 མ་ཐོག་བར་སྤྱོད་གཤེགས་ ཞེས་གསལ་བའི་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་འཕར་མ་བཅོ་བརྒྱད་
 གས་ལྷ་རྒྱ་དཔོན་གྱི་སྤྱུ་ལ་རྒྱུ་བསྐྱེད་ཆོས་གྲགས་ཁོང་ཡང་ཡོད་པ་གོང་བཤད་བཞིན་ཡིན།

[illegible]

24 བ་ཀྱ་ལ་ཡི་རང་རྒྱལ་བཏུ་དཀར་མོའི་བྱེད་པ། ལ་དྲལ་པ་བ་ཀྱ་ལ་རྒྱལ་བཏུ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བཅས་པ།
འཇམ་དཔལ་གྱིས་མཆོག་གྱིས་ཐོག་པ་བཞི་གས་བྱས་པ། ༢༠༡ ཡོར་གྱི་ཡིར་དཔལ་འབྱོར་པར་རྒྱུན་ཁང་
ཞུས་དཔལ། ཡོག་གྲངས་ ༡༠༡༡ ལས་གསལ།

གུམ་ཆེན་ཉག་མེ་མོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། གླེང་གོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་། ཉག་མེའི་རྒྱ་བྱོང་རིམ་རྒྱུན་ལོ་རྒྱུས།

ཤལ་བས་རྩེ་དུ་གླེང་དོན་མེ་འཆང་། ཤལ་བས་རྩེ་གླིང་གི་ཆེན་དོན་མེ་འཆང་། ཤལ་བས་རྩེ་གི་བྱང་དོན་མེ་འཆང་ལ་སོགས་པའི་ཆོད་ལྷན་སྒྲིམ་དུ་མའི་དྲུང་ནས་ལམ་རིམ་དང་བཤེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་དང་། དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བཀའ་དབང་ལ་སོགས་པའི་དབང་ལྷང་གི་གསུམ་གྱི་གདམས་པ་བཟང་པོས་བྱགས་རྒྱུད་ལེགས་བར་གདམས་ཤིང་།

དེ་ནས་ལུལ་དུ་མེ་བས་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་ལོ་ངོ་བརྒྱའི་རིང་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྐྱངས་སུ་གསན་བསམ་སྒྲོབ་གཉེར་མཐར་ལྷན་པར་མཛད་དེ། དབང་ལྷང་གིང་མན་ངག་སོགས་ཀྱི་གདམས་པས་བྱགས་རྒྱུད་ལེགས་བར་གདམས་ཤིང་། ལྷ་རམས་ནས་འཛིག་གྲུབ་པ་དང་ལོ་དེར་དབང་ལོ་ཉེར་གཉིས་སོགས་པ་ལུལ་རང་གི་གདན་ས་སྒྲིང་གོན་ཆོས་ཀྱི་ལོ་བྱང་དུ་བྱུང་མེ་བས། མ་གྲུང་གོན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱི་པའི་མཆན་གནས་བཞེས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ས་དཀར་རི་ཁྲོད་ཀྱི་སྒྲུ་མ་ཨ་རབ་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་དབལ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་དུ་མའི་དྲུང་ནས་རྒྱར་ཀ་བརྒྱ་ཅུ་དང་ལམ་རིམ་བཤེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་གིང་བཅས་ལེགས་བར་རྒྱས་ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུ་མ་རྩལ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་སོག་ནས་རང་གི་སྒྲུ་མ་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་དབལ་བཟང་པོ་མཆོག་ལ་ཆོད་དུ་སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་དང་བས་ཚུལ་པར་བརྒྱལ་བས་ན་སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་གསུམ་བརྒྱ་བཟང་པོའི་ཉིན་བྱིང་²⁵ ཅས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ་ཞེས་པ་ཞིག་བརྒྱམས་པར་མཛད་པ་དེའི་མཚུགས་བྱང་དུ་འཁོད་པ་འདི་ལྟར། “བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད་གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ནང་ཆོད་ཉག་མེ་མོ་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་

²⁵ སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་གསུམ་བརྒྱ་བཟང་པོའི་ཉིན་བྱིང་ ཅས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ་ཞེས་པ་འདི་བྲག་གཤམ་དུ་འབྱུངས་པ་སྒྲུ་མ་ཨ་རབ་རིན་པོ་ཆེ་འམ་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད། ཁྲོད་མི་གསུང་འབུམ་མོད་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་སོག་གུར་ས་བརྒྱ་གཉིས་ཅན་གྱི་ལེ་ཆོད་ ༩ ཉག་ས་ཅན་གྱི་མཚུགས་བྱང་དུ་འཁོད་པ་སོག་གུངས་ ༡༡བཤེ ལས་གསལ། གསུང་འབུམ་མེ་བ་བྱང་ཤིང་པར་རིང་བཞི་སོག་ཆོས་ ༣༠༤ ཡོད།

གུ་པ་ཐོབ་ཉལ་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་ར་བས་རྒྱལ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེ་མས་ཉམས་མཁུར་བཞུགས་

སྒྲེ་ཕྱིར་འཛིན་པ་ལྟ་དགོན་མཆོག་སྐུལ་ཐུབ་བསྐྱེད་ཆོས་གྲགས་དབལ་བཟང་པོ་ནས་དར་ཁྱར་
པ་ བཅས་སྐུལ་ཁིང་ཡིག་ལ་མ་དུ་བསོད་དགོས་ཞེས་བཀའ་སྐུལ་དང་དུ་ཁྱེད་ས་ཏེ་ལྱུང་ར་པ་
མིང་བས་དེ་འབྲལ་གྱིས་པ་དག་ལེགས་འཁེལ་ ཞེས་བཀའ་སྐུལ་པ་ལྟར་ཁྱེ་མ་བསམ་སྒྲོར་
གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་བཞིན་པའི་རང་ ༡༩༠༩ ཟླ་ལྷག་ཡོར་དགྲའ་ལོའི་ཆེར་
ལྷའི་དགྲའ་སྒྲིག་འཁེལ་བས་དེའི་བར་ཆད་ལྟ་བུའམ་གང་ལྟར་པོ་དེར་བསྐྱབ་སྒྲོམ་ལ་སྒྲིན་ཆ་
ལྟར་སྒྲེ་མཆོག་སྐུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཁྱི་པའི་མཛད་འཁུར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བསོལ་དགོས་ལྟ་
ལྟར་པ་དང་། ལྷམས་དེ་དུས་གྱི་ལ་མ་དུད་པ་སྒྲོན་པ་དང་། རང་གི་ཞལ་དཀར་ནང་རྩ་དང་
བཅས་དཀར་ཡོལ་ཁ་བུབ་སྒྲེ་བཞག་པ་དང་། རོ་ལ་ཞབས་དང་ཐུག་རྩེས་བཞག་པ་བཅས་རོ་
མཆར་པའི་གྲུབ་ཉལས་སྒྲོན་པ་ཡོངས་གྲགས་ད་ལྟ་འང་མཇལ་སྐྱེ་ཡོད་པ་ཞོར་འཕྲོས་སོ།

དེ་ནས་དགོན་པ་ལས་ལྷར་དུ་ཕྱོད་ཁྱིམ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་སྐྱེ་འཁོར་བཅས་སྐྱེན་བཞུགས་ཐོག་
ལྷམས་འགར་སྒྲོན་ནས་པོད་གྱི་གཞོ་བ་རིག་པའི་སྒྲོར་ལ་མཁུན་པ་ལྟར་པའི་མཁས་པས་
ནད་པ་རྣམས་ལ་ཅ་ཅུ་བཞག་པ་དང་བསྐྱེད་སྐྱོན་སྐྱོན་མཛད་པའི་སྒྲོ་ནས་ནད་པ་མང་པོ་དྲག་
བསྐྱེད་དུ་གྱུར་པ་ལས་མན་བཞགས་བར་མཛད། ལྷམས་འགར་ལུལ་མི་དང་བྱུང་བར་ཉམ་
ཐག་འདས་གཞོན་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱོ་སྒྲོན་དག་སྐུལ་སོགས་ཆོས་དང་ཟང་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་གང་
འདོད་ལྟར་དེ་བ་སྒྲོང་བར་མཛད་པ་དང་། ལྷམས་འགར་སྒྲོན་པའི་བདུལ་ཞགས་ལྟ་བུས་འི་
དུགས་གཞོར་པ་དང་སྒྲོས་འགྲུལ་ལ་ཆད་མེད་ཡོངས་སྐད་པ་སོགས་ཀྱི་མཛད་སྒྲོད་སྐྱ་
ཆོགས་བསྐྱེད་མོད་ཀྱང་། དེར་གནས་དག་འདུན་པ་རྣམས་དང་ལུལ་མི་ཆུན་གཞོན་པོ་མོ་ཆོང་
མའི་ངོས་ནས་སྐྱ་མ་ལ་དང་དམ་གཡོ་བ་མེད་པར་གཅིག་དུ་དགའ་དད་གུས་གསུམ་བཅས་
བྱ་སྒྲོབ་མན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་རྩེ་བཞན་རྩེ་གཟབ་དུ་གནས་ཤིང་བཞུགས་བཞིན་པའི་རང་ལྟ་
ལོ་ ༡༩༩༡ དགྲའ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཁེ་གསུམ་ཐོག་ཤོག་ལྟར་བྱུང་བྱུང་ཀང་ཆག་ཆོང་དུ་རྒྱུན་དབར་
གིས་དགོངས་བར་རྫོགས་བར་ཐོས་འབྲལ་ཡང་ཤིད་འབྲལ་བུལ་སྐྱ་གཞོན་ལྷར་དུ་འཆར་དེ་

ཡུལ་ཆེན་ཉལ་རེ་མེ་པོ་འོ་སྤྱོད་དང་། རྩེ་པོ་ནི་ཆེན་གྱི་པོ་ཡོང་། ཉལ་མེ་ནི་རྩེ་པོ་རེ་མེ་པོ་ནི་པོ་སྤྱོད་ལ།

བསྐྱེད་འགྲོ་འོ་གསེས་སྤྱོད་དམ་པར་འགྱུར་པའི་མཆོག་གསུམ་ལ་སྤྱོད་འདེབས་ལྟ་བུ་ལས་ལྟ་
ཐབས་ལྟལ་བ་བཅས་ཀྱི་རེ་ཞིག་མཆོག་ཆོག་པར་ལུས་སོ།

ཡུལ་ཆེན་ཉལ་རེ་མེ་པོ་འོ་སྤྱོད་པུ་པ།

རྩེ་པོ་དང་ལུ་པ་ལྟ་དགོན་གྱི་སྤྱོད་བསྐྱེད་འཛིན་གསུང་རབ་ནི་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་དུ་རང་རེ་
པོ་ད་མིའི་ཁོང་ནས་ནང་ཆེན་དགེ་རྒྱས་རྩ་ལྷིབ་ལུག་རུ་བྱིས་ཆང་གི་ཡལ་དགའ་དགེ་དང་
ཡུམ་ཆེ་རིང་གཡུ་སྤོན་གནིས་གྱི་སྤྱས་སུ་ ༡༩༤༡ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༤ ཉིན་མཐུང་པོར་འགྱུར་ས་ཉི་
བཅས་འཆོལ་བྱི་འདོན་ཇི་ལྟར་ལུས་པའི་སྤོར་ལ།

ཡུལ་ཆེན་ཉལ་རེ་མེ་པོ་འོ་སྤྱོད་པུ་པ་ཡུལ་གང་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ས་པའི་སྤོར་ནི། ཇི་ལྟར་
པོ་སྤྱོད་པའི་ (HIO 1.70) དངོས་སྤོབ་གདམས་པའི་ཡུ་ཆེན་བཞིའི་ནང་ཆེན་དུས་རབས་བཅུ་
གནིས་པའི་ནང་བསམ་བཞིན་དུ་པོན་པ་ལ་རྒྱལ་བསྐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་བཟའ་
བརྒྱད་པའི་བསྐྱེད་པ་ལ་ལུ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་པ་དང་། ཡུལ་སྤོར་ས་ཡུ་དགོན་ལྟ་དགོན་
ནས་རྩེ་དགོན་ཆོས་གྱི་པོ་ཡོང་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་འདེབས་པ་པོ་ཡུལ་ཆེན་ཉལ་རེ་མེ་པོ་འོ་སྤྱོད་
ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་མཆོན་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་བྱགས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་རྩེ་པོ་དང་ལུ་པ་བསྐྱེད་འཛིན་
གསུང་རབ་ནི། བལ་ཡུལ་འཐགས་པ་ཤིང་ཀུན་ཉི་འགྲུལ་དུ། བཅོམ་ཡུལ་པོ་ད་མིའི་ཁོང་ས་
ནས་ཁམས་ནང་ཆེན་དགེ་རྒྱས་རྩ་ལྷིབ་ལུག་རུ་བྱིས་ཆང་དུ་ཡལ་དགའ་དགེ་དང་ཡུམ་ཆེ་
རིང་གཡུ་སྤོན་གནིས་གྱི་སྤྱས་སུ་ལུགས་ལུ་ ༡༩༤༡ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༤ ཉིན་ལོགས་པར་སྤྱོད་
བསྐྱེད་སུ། ཡལ་ཡུམ་གནིས་ལ་སྤྱས་གཅིག་དང་སྤྱས་མོ་བཞི་ཡོད། སྤྱས་འདི་ཉིད་དགའ་པོ་
བརྒྱན་སོན་པ་ན་བལ་ཡུལ་དུ་པོ་ད་གཞུང་ནས་རྒྱལ་སྤོབ་གྲུར་འཇུག་བཞེས་སོག་པོ་ལུ་འི་རིང་
འཛིན་ལྟ་གསུམ་པའི་བར་རིམ་གྱིས་སྤོབ་ཆོན། པོ་ད་ཡིག་དཔྱིན་ཇི། ཆོན་རིག་ཁམས་ཉིས་
སྤུམ་དགས་བར་སྤོད། རི་མོ། བལ་པོ་འོ་སྤྱོད་ཡིག་བཅས་ལ་སྤོབ་སྤོར་ལུས། འཛིན་གྲུ་གསུམ་

ཡུལ་མོལ་ཉལ་ལེ་ཡེ་མོལ་ལྷོ་ལ་རབས་རྣམས་མཐུ་མཐུ་མོངས་ལྷོ་ལ་བསྐྱར་མལ་ཆེས་ལ་ཉལ་ལེ་མཐུ་ར་བཞུགས།

པའི་བར་གྱི་རྒྱགས་སྤྱོད་ཡང་རིམ་མཐོ་པའི་གུས་ཀྱི་རྒྱག་ཁྱེར་བཞེས།

ཡང་མྱོད་ཅད་གཅོད་ཞུས་སྐྱེས་དང་རེས་ཆེད་ཡུང་ནས་གྲུ་སར་གདན་འདྲེན་ཞུས་དེ་
སྒྲོབ་གཉེར་གནང་ཚུལ་བཅས་རིམ་བཞིན་བཤད་ན། རྒྱ་ལོང་ས་ལྷུ་བ་བསྐྱར་ཆོས་གྲགས་དགར་
ལ་ཆེ་གསུམ་མོག། བོད་གྲག་སྤྱོད་ས་ཤོག་ཡུང་རྒྱང་ཆག་ཆང་ཁེས་པའི་བྱིས་དུ་སྐྱེན་དབང་
གིས་ ༡༩༩༡ ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་གནས་ཚུལ་མི་སྙན་པ་ཡུང་བ་དང་། དེ་ནས་མོད་མི་
གཞིས་ལྗེས་གཉེན་འཕྲད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བས་ལུང་ལྷོ། མོད་ནས་གྲག་གཡལ་ལྷ་དཔོན་ལེར་རྒྱ་མི་
མང་ཆང་མས་རེ་འདྲོད་ལ་ལྷ་དཔོན་བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡང་མྱོད་སྤྱོད། ལམོང་ས་ལྷུ་བས་མགོན་རྒྱ་
སྤོང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་རྒྱགས་དམ་ས་པོན་ཞིག་རེས་པར་འབུལ་ཐབས་དགོས་
ཚུལ་བསྐྱལ་མ་ཡང་ཡང་ཡུང་བ་དང་། འདི་ག་རྒྱ་གར་དུ་འཕྱོར་བ་ལྷ་དཔོན་རང་གི་གྲུ་པ་
གཅིག་ལྷ་དཔོན་མིང་ལྷུ་བ་བསྐྱར་ཡུང་ཆུ་བས་རྒྱ་མིང་བཟུ་གིས་ཆེ་རིང་བཙན་དང་འདི་ག་
འབྲས་ཉལ་ལེ་ཁང་ཆོན་འདུས་རྒྱུ་བཅས་གྱིས་ལུང་གྲུ་མཉམ་འདེགས་གྱི་ཤོག་ནས། ༡༩༩༢
ལོར་ལམོང་ས་ལྷུ་བས་མགོན་རྒྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གྱི་གར་ལྷོ་རྒྱགས་མོན་རྒྱ་
འདྲོད་རྒྱ་སྤོང་དབལ་ལྷན་འབྲས་དགར་སྤྱངས་པའི་ཆོས་སྐར་དུ་ལཞབས་མོར་བཀའ་དྲིན་
བསྐྱངས་སྐབས་འབྲས་ཉལ་ལེ་ཁང་ཆོན་འདུས་རྒྱུ་དང་། བོད་ནས་གྲག་གཡལ་ལྷ་དཔོན་ལེར་
རྒྱ་སྐྱེན་མོང་གིས་རྒྱག་དང་བཅས་ལྷ་དཔོན་བྱི་རྒྱལ་ལྷུ་བ་བསྐྱར་ཆོས་གྲགས་དམལ་བཟང་པོ་
དེ་ཉིད་གྱི་ཡང་མྱོད་སྤྱོད་ཡུང་བཞག་ས་པོན་རྒྱ་སྤོང་བཅུད་མཆོན་འཁོད་སྐྱེན་རྒྱ་ལྷུ་ལྷོ། ཡེ་
གིས་དམྱིངས་དམྱུད་གྱིས་ཡང་མྱོད་འབྲུལ་གྲུལ་རེས་ཆེད་ཡོང་པའི་གསོལ་འདེགས་རྒྱས་པར།
༡༩༩༣ ལྷ་ ༧ ཆོས་ ༡༩ འཁོད་པའི་བཀའ་ཡུང་མྱོར་ལེབས་སུ། བལ་ཡུལ་ཁུལ་གྱིས་པ་ལོ་ ༡༠
ལོན་པའི་ནང་ལྷང་ཉལ་ལྷོད། ཅེས་ལེབས་དགོངས་ལྷོད། འབྲས་ཉལ་ལེ་ཁང་ཆོན་ནས་རྒྱགས་
འགན་གཙོར་བཞེས་གྱིས་བལ་ཡུལ་ཁུལ་ཁང་ཆོན་གྱི་དགེ་འདུན་བགོས་གས་ཤོ་ཆོད་གཉིས་
ཆེད་གཉེར་གྱིས་བལ་ཡུལ་ཁུལ་གྱིས་པ་ལོ་ ༡༠ ལོན་ས་རྣམས་གྱི་མིང་མོ་ལོས་བསྐྱགས་ཆོ་

ལུ་ཆེན་ཉག་ཤེ་མེ་མོ་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྩི་དགོན་ཆོས་ཀྱི་མོ་བུ་དང་། ཉག་མེ་མོ་སྤྱོད་ཤིང་མེ་མོ་ལོ་རྒྱུས་

གཞུང་ཞིག་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་འབུལ་ལམ་ཞུས་པར། ༡༩༩༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༢༩ འཁོད་པའི་བཀའ་
ལུང་རིན་པོ་ཆེ་གྱི་པོར་མེ་བས་སྤོར་མིང་གཞུང་ནང་ཁྲུང་ས་ཁུ་ལས་སྐལ་བཟང་བ་ཞིག་མ་ཤར་
བས་སྤར་ཡང་དེ་ཁྲུང་ལུང་ཅན་པུས་ན་བཟང་ཞེས་མེ་བས་གསལ་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་
བསྐྱར་དུ་འབུལ་ཉག་ཤེ་ཁང་ཆེན་ནས་མི་འགྲོ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་བལ་ཡུལ་ཁྲུང་གིས་བ་ལོ་
༡༠ ལོན་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་གཞུང་འོས་བསྐྱབས་ཐོ་གཞུང་བསྐྱར་དུ་འབུལ་ལམ་ཞུས་དེ་གས་
སྤྱག་བཅས་ཡང་ཡང་རྒྱན་མར་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པར། ༡༩༩༢ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༢༥ འཁོད་པའི་
ཡང་མིང་འབུལ་བུལ་དེས་རྩེད་ཀྱི་སྤྱགས་དམ་འབྱར་མའི་བཀའ་ལུང་རིན་པོ་ཆེ་གྱི་པོར་མེ་བས་
སྤྱ་བཅག་བ་བཀྱིས་བར་མིང་ཐོ་བྱར་འཁོར་ནང་གསལ་ཨང་གྲངས་ ༢༡ བ་མ་དགའ་དགེ་
དང་མ་ཆེ་རིང་གཡུ་སྤོན་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བསྐྱར་འཛིན་དོན་ཞེས་བ་དེ་ཐོ་བྱར་བཟང་པོ་ཤར་བས་
དོས་འཛིན་བཀྱི་རྒྱ་དང་བྱ་རང་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གཟུངས་གང་མང་རྒྱན་འདོན་བྱེད་
གལ་ཆེ། ༡༩༩༣ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༢༥ ལ། ཞེས་འཁོད་པའི་སྤྱག་དམ་བཀའ་ལུང་རིན་པོ་ཆེ་ ༡༩༩༣
ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ཆོས་རིག་ལས་ཁྲུང་ས་བརྒྱད་མེ་བས་འབུལ་འབུལ་ཉག་ཤེ་ཁང་ཆེན་གྱི་
འབུས་སྤྱི་དང་བྱན་དགེ་མིང་སྤྱབ་བསྐྱར་བྱང་རྒྱབ་བཅས་དད་སྤྱིའི་གསོལ་སྤྱན་དམ་བར་གྱུར།

དེ་ནས་འབུལ་དུ་ཡང་མིང་གང་ན་འདེན་སྤྱད་འབུལ་ཉག་ཤེ་ཁང་ཆེན་ནས་གན་ཆེ་དབག་
དང་ཆེ་དབང་དོན་འབྱུབ་གཉིས་མི་འགྲོ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་གྱལ་ས་སྤྱི་ལི་བརྒྱད་ ༡༩༩༣ ལྷ་
༡༡ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་བལ་ཡུལ་དུ་མེ་བས་ཐོན་གནང་། ༡༩༩༣ ལྷ་ ༡༡ ཆེས་ ༢༡ ཉིན་བལ་ཡུལ་
དུ་པོད་གཞུང་དོན་གཅོད་ཁང་བརྒྱད་པོད་ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༤ ཉིན་ཡལ་ཆང་དུ་ངོ་བཅར་གྱིས་
མགོངས་མཐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཡང་མིང་འབུལ་བུལ་དོས་འཛིན་མཛད་པའི་
སྤྱག་དམ་བཀའ་ལུང་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཅིང་ནས་ཡལ་ཡུམ་གཉིས་དབང་མེད་དད་སྤྱི་
རབ་དུ་གཡོ་སྤྱོད་ཡུང་ཅིམ་སྤྱི་ལི་རུས་བ་ལྷ་བྱར་གྱུར།

ཡུལ་ཚོལ་ཉལ་རེ་ལོ་ཤོད་སྐྱོལ་ར་ལས་རྒྱལ་ཐང་མ་མོངས་ལུང་འཁྱུར་ཐལ་ཆེས་མ་ཉལ་མཁུར་ལུང་ལས་ལྷན་གསལ་

དེ་ནས་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༩ རེས་གཟའ་པ་སངས་འཕྲོད་སྐྱོད་དགེ་ལེན་རྒྱ་ཚོད་

༡ མོག་ན་འཐར་སྐྱོན་འབུལ་མཛད་སྒོ་དངོས་གཞི་ས་གནས་འཕགས་ཤིང་སྒོ་ཚད་དུ། ཡང་
ཤིང་མཚོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཐུགས་ཁྲིར་ཐལ་ས་མོར་འཁོད། འལ་ཡུལ་རང་གཞུང་དོན་
གཙོད་སྐྱོ་ཆེས་མཚོག་གིས་མཐུལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབུལ་མཛད། དེ་ནས་འབྲས་ལྷོ་ཤིང་
གྲུ་ཚོད་གི་སྐྱ་ཆེལ། འབྲས་ཉལ་རེ་ཁང་ཆོན། མོད་མི་མང་གི་སྐྱོ་འཐུས། ཡལ་ཆོད། བཀའ་
བརྒྱུད་ས་འཁྱུ་རིན་པོ་ཆེ། འལ་གཡལ་རྒྱུང་ཆོད་ཡལ་ཆོད། ཡུལ་ཚོལ་རིན་པོ་ཆེ། འཕྲོད་སྐྱུལ་
འཁྱུར་དགའ་རིན་པོ་ཆེ། དེལ་ཡལ་སྐྱ་འཐར་དགོན། མོན་དགོན་གྱི་འཁྱུར་ཐོར་ཡུ་ཆེ་སྐྱ་ཆེལ།
ཐུགས་རྟེ་ཤིང་ཡུལ་དགོན། ས་གནས་གཞོན་རྒྱ་ཆོགས་ལ། ལུང་མེད་ཆོགས་ལ། འལ་གཡལ་
ཤིང་སྐུལ་ཁང་ཆོན་ཉེར་ལུང་ཤིང་སྐུལ། འཁྱུར་ཆོགས་ཤིང་འཕྲོ་ལྷ་དང་འཕྲོ་ལྷ་རི་ལས་ལྷེད་ཐུན་
མོར། སྐྱོ་ཆོད་མོགས་དགོན་ལྷོ་ཁག་དང་ཤིང་སྐུལ་ཆོགས་ལ་ཁག་ལྷ་ལྷ་ཁག་ལྷ་དྲལ་མི་
མང་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་མི་འཕོར་ ༢༧ ཆོད་འདུ་འཛོམས་གིས་མཐུལ་རྟེན་གསུམ་དང་རྟེན་
འབྲུང་འདེགས་འབུལ་གིས་མཐུལ་ཁ་ཞུས། འཐུགས་གནས་ཡུལ་ཚོལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱ་
དགོན་གྱི་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་ཤིང་མཚོག་ལ་ན་འཐར་སྐྱོན་འབུལ་མཛད་རེ་མཛད་སྒོ་ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་གྱ་རྟེན་འདེགས་འགྲིགས་ལུང་།

དེ་ནས་འལ་ཡུལ་ནས་སྐྱི་ལི་བརྒྱུད་རང་གི་སྐྱོལ་གཉེར་གནད་ཡུལ་སྐྱ་བར་སྐྱོ་སྐྱོགས་
མོན་སྐྱོ་འདོད་རྒྱ་ཤིང་གཞིས་ཁོངས་འབྲས་སྐྱུངས་ཆོས་སྐར་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ ༡༩༩༩ ལྷ་
༡༢ ཚེས་ ༤ རིན་འབྲས་ཉལ་རེ་ཁང་ཆོན་གྱི་ཆོས་མཆོད་ནང་འཐུགས་ཁྲིར་འཁོད་འཐུལ།
སྐོལ་རྒྱན་སྐར་འབྲས་སྐྱོ་ཤིང་གྲུ་ཚོད་གི་མཁན་ཆེལ་དང་ཁང་ཆོན་དགེ་ལེན་དང་མི་ཆོན་
བཅས་གི་འཐུས་ཆེལ་མོགས་གིས་མཐུལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབུལ་དང་གསོལ་ཐ་བཞེས་
འབྲས་རིམ་གཞིན་བསྐར་འབུལ་དང་འདེགས་བར་གྲུས།

དེ་ནས་ཉུན་ལུར་རབ་རྒྱས་ཤིང་གཞིས་སྐར་དུ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྐྱུད་གྲུ་ཆོད་དུ་དཔལ་

ལུང་ཆེན་ཉལ་མེ་མེ་ལོ་རྒྱུ་དང་། རྩེ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་མོ་བུ་དང་། ཉལ་མེ་ཆེ་ཆེ་མེ་མེ་ལོ་རྒྱུ་།

གསང་བ་འདུས་པའི་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཆན་བཞི་སྐབས་ཀྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་ཁྲིད་
སྐབས་སྐབས་དང་བསྐྱེད། གསར་མཇལ་སྐབས་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡༩ ཆོས་ ༩ ཉིན་འབྲས་སྐངས་ཆོས་
སྐར་ནས་ཐེབས་ཐོན་གྱིས་རྩན་སུར་གཞིས་སྐར་དུ་འཕྱོར་འབྲལ། སྐྱེ་སྐྱེ་དུང་ཆེ་ཆོ་བཟང་
ཁྲིན་བ་ལགས་བརྒྱད་གསར་མཇལ་སྐར་གསན་གསོལ་འདེབས་ཁུས་པ་ན། རྩེ་ཆོས་ ༡༡
མེས་གཟུང་སྐར་བའི་ཕྱག་ཆོད་ ༡༩༩༠ མོག་ཡོངས་ཡུལ་མཐོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཞིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དངོས་སུ་མཇལ་བ་དང་གཙུག་ཁུང་
འབྲལ་བཞེས་དང་འབྲེལ་བསྐྱེད་འཛིན་གསུང་རབ་ཅེས་མཆན་དང་ཕྱག་སྐྱུང་བཅས་སྐབས་ཉི་
གསུང་གི་དབྱེགས་དུལ་བར་མཛད་བའི་བཀའ་དྲིན་དང་དགའ་དད་ཟད་མི་མེས་པར་རྟོན།

མ་ཁྲིག་ལྷན་ལུགས་སྐྱུང་སྐབས་དེར་བཀའ་ཆོས་སུ་འཇར་མ་ནི་ཐེབས་པའི་བྲག་གཡལ་
ཡུལ་མཐོན་རིན་པོ་ཆེར་ཡང་དངོས་སུ་གསར་མཇལ་ཁུས་ཉི། གང་སྟོ་མའི་བསྐྱེད་ལུང་
དང་འབྲུང་འབྲུང་སྟོབ་གཉེར་བུ་སྟོ་དང་ཡོངས་འཛིན་རྟོགས་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱེད་དགོས་
ཚུལ་དང་། གཞན་ཡང་ལམ་སྟོན་མིག་ཁ་སྐྱེ་བ་ལྷ་བུའི་བཀའ་སྟོབ་ཞིབ་གསལ་གནང་། དེ་
ནས་མཆོངས་མེད་ཤར་བ་ཆོས་རྩེ་རྩེ་བཙུན་དམ་པ་དགའ་ཤར་ཉལ་མེ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཉི་མ་
མཆོག་དང་། རྩེ་བྱ་མཁན་རྒྱུར་ཡུལ་མཐོན་ལྷན་མ་སྟོ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ཀྱང་སྐབས་
དེར་དངོས་མཇལ་ཞུ་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། དེ་ནས་རྩེ་ཆོས་ ༡༩ ཉིན་རྩན་སུར་རབ་རྒྱས་ཁྲིད་
ནས་རྩེར་ཐོན་ཉི་འབྲས་སྐངས་ཆོས་སྐར་ཉལ་མེ་ཁང་ཆན་དུ་ཐེབས་བཞུགས་ཐོག་ནས། ལུང་
བྲག་གཡལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལམ་སྟོན་མཛད་པ་ལྷན་རྟོགས་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་འཛིན་དུ་
བསྐྱེད་ནས། བསྐྱེད་བྱ་ནས་དུལ་འཛུགས་ཉི། གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་རིམ་བཞིན་གསན་
བསམ་སྟོབ་གཉེར་མཛད།

མོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠༢༡ སིང་ཁྱི་མོད་ལྷ་ ༡ ཆོས་ ༡༩ ཁྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡ ཆོས་ ༡༩ མེས་
གཟུང་སུར་བྱ་གཟུང་སྐར་འཕྱོད་སྟོར་དགེ་བའི་ཉིན། དབལ་ལྷན་འབྲས་སྐངས་ཆོགས་ཆེན་

ལུག་ཐོབ་ཉལ་རེ་ལེ་པོའི་རྒྱུས་རབས་ནས་ཐང་མ་པོང་ས་ལུང་འཕྲུན་ཆལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

དང་མྱོ་མྱིང་གྲུ་ཆོང་དུ་ཆོས་ཞུགས་གནང་། ཇིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་མཛོད་ཉལ་རེ་གན་ཆོ་དབང་
དོན་འབྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་གནང་སྟེ་ཆོས་ཞུགས་ཀྱི་གདོང་སྟོ་ཆ་ཆོང་གྲུབ་ཐོབ་
ཉལ་རེ་ལེ་པོའི་འབྲུངས་ཁྲིམ་ནས་ཡིན་པ་ཆོས་དག་དབང་ཁྲིམ་ཆོང་གིས་བསྟེན་བཀུར་གྲུ་
ནོམ་པ་ཞུས་པས་དེན་འབྲེལ་ལེགས་འབྲིགས་བྱུང་།

དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ ༡༩༢༩ བོད་ལྗེ་ ༡༢ ཆོས་ ༡༢ ཇིན་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་འབྲས་སྦྱངས་
ཆོས་སྦྱར་དུ་དགའ་ལྷན་གྱི་ཐོག་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་པ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་ཆོབ་
འབྲས་སྟོས་ར་མཚོངས་མེད་ཇེ་བཙུན་ལྷ་མ་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་དོན་འབྲུབ་དཔལ་མཐུང་པོ་
མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲུལ་ཆོས་སྤྲུལ་པ་དགོ་ཆོལ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོམ་ལེགས་པར་མོང་དེ། རབ་བྱུང་
གི་མིང་ཡེ་ཤེས་བཙུན་འཛོན་དག་དབང་གསུང་རབ་ཅེས་འདོགས་བར་མཛོད།

ལྷ་ར་བཅས་སྤྱི་དེ་ཆེའི་གཙུག་རྒྱན་ལགོད་ས་ལྷུགས་མགོན་རྒྱ་ཤེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་སོགས་རྒྱ་
བཀའ་དབང་དང་ལམ་རིས་དང་སྟོན་འཁུག་སོགས་ཀྱི་ཁྲིད་ལུང་མན་དག་ལུས་པ་ཁར་ལྟོ་
ཆོལ་དུ་གསན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ ༢༠༠༢ ལོར་འཐར་མ་ནི་ལ་བྲག་གཤམ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་
ཞལ་སྤྲུལ་ནས་གྲང་བ་དེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་དབང་ལུང་ཁྲིད་མན་དག་བཅས་གསན་པ་དང་།
དགའ་ལྷན་གྱི་ཐོག་བརྒྱ་པ་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་ཆོབ་མཚོངས་མེད་ཇེ་བཙུན་ལྷ་མ་དམ་པ་འབྲས་
ཆོ་བ་སྟོ་བཟང་ཉི་མ་དཔལ་མཐུང་པོ་མཆོག་དང་དུ་སྟོན་མཁན་རྒྱར་རྒྱུད་སྟོན་སྟོན་མ་དབྱ་
མཛོད་ལྷུགས་ཇེ་དོགས་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ལྷན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་
དུ་མཁེ་བྱུང་ནས་མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ལ་གསན་བསམ་སྟོན་གཉེན་མཛོད་བཞིན་པའི་ལུས་
༢༠༠༣ ལུག་ལོར་འབྲས་སྦྱངས་ཆོགས་ཆེན་དུ་མར་ཕྱིན་གྱི་ཆོགས་ལངས་རྒྱགས་སྟོན་
ལེགས་པར་གྲུབ་པ་དང་། ད་ལྟ་དབྱ་མཁེ་འཛོན་གྲུ་ནང་སྟོན་གཉེན་གནང་བཞིན་ཡོད། ད་ལྟའི་
གྲུ་འཆར་ལྷ་ར་བྱས་ན་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལེགས་པ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༧༣༧ བོད་

༡༡། །བྱུང་ཐོབ་ཉག་སེའི་རྣམ་ཐར་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་
 གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་ཁྱུ་ས་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ཡོད་པ་འགའ་
 ཤས་ཤིག་ངོས་བརྒྱང་བའི་འགྲེལ་བཤད་དང་དེ་མིན་ལུང་ཚིག་ཁག་
 ཅིག་ལ་འགྲེལ་བཤད་མདོར་བསྟུན།

བྲག་གཡམ་གྲགས་པ་ཚེ་རིང་།

བྱུང་ཐོབ་ཉག་སེའི་རྣམ་ཐར་མཚན་རང་གིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་སྐྱེས་རབས་ལུང་
 བསྟན་གསུང་འབུམ་མོགས་མིང་མི་འདྲ་བ་ཁ་བྱང་དུ་འཁོད་པའི་ནང་དོན་ཡི་གེ་གཅིག་པ་
 ཡིན་པ་ལ་ཚིག་གི་དག་ཆ་སྟན་བྱ་མ་འདྲ་བ་མ་གྱི་ཡིག་རྒྱིང་ཁག་གསུམ་གྱས་བས་ལྟོག་ཀྱི་
 ལུང་བས། དེའི་ནང་དུ་བྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་། གཞི་བདག་ །ལྷའི་གནས་པ་ཅན་གྱི་ས་
 ཁལ་འགའ་ཤས་མར་སྟན་འགྲོ་སྟོང་དང་གོ་སྟོང་ཡོད་པའི་ངོ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་དེ་ལྟར་
 མཆིས་པ་དག་ལ་ངོས་བརྒྱང་བའི་འགྲེལ་བཤད་དང་དེ་མིན་ལུང་ཚིག་ཁག་ཅིག་ལ་རང་ངོས་
 ནས་ལྟ་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་མདོར་བསྟུན་པེ་ཞུས་ན།

གསུང་འབུམ་ཡིག་རྒྱིང་ལས་འདི་ལྟར། རྡོ་རྗེ་འཆར་ཆེན་མན་ཆད་དང་། གྲིན་ཅན་མག་
 བྱ་ཡན་ཆད་དང་། བྱིན་རྒྱ་བས་སྤྱིང་ནོར་ཐབས་གྱིས་ལོན། །ལུང་བསྟན་ཐབས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་
 གྱ། །དམ་ཚིག་རབ་གནས་མཁྱེན་པའི་གཙོ། །ངོ་མཚར་རིན་ཆེན་ལྷང་དེར་སྐྱེས། མ་གྱི་གཞིས་
 བར། །ངོ་མཚར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དས། གསུམ་བ་ཡང་འདི་བཞིན་ཟེར་བ་འདུག། །ལུས་མང་པོ་གྲངས་
 གྲངས་མི་ལས་འདྲ། །པ་ལུལ་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོའི་སྒྲུབ་གནས་ན། མ་གྱི་གསུམ་བར། མ་ལུལ་

ལུ་ཐོབ་ཉག་མེད་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡེལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་དོན་བཟུང་འགྲེལ་བཤད།

ལལ་ཕྱིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱལ་གནས་ན། ཟེར་བ་འདུག། །ལ་ནི་མགོན་པོ་རྒྱལ་གྱི་མཆོན། །མ་ནི་
འདན་ཟ་ཨ་ཡོད་མ། །སྐབས་འདིར་གསུངས་པའི་ཆོག་དོན་ནི་རྩེ་འཆང་ནས་མག་གྲུ་བར་
གྱི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱང་ཚོར་ནི་རྒྱགས་བརྒྱུད་གྱི་ཉམས་རྟོགས་
ཡོན་དན་མ་ཡས་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཁོང་སྟོབ་མའི་ཚུལ་དུ་སྟེ་བ་མང་པོ་སྤངས་ནས་རྒྱགས་རྒྱུད་
ལ་ཡོན་བའམ་ཐོབ་པའི་དོན་དང་། ད་ལྟའི་སྟེ་བ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ཁོང་སྟེ་ཡུལ་
བྲག་གཡེལ་ལལ་གཤིས་ཡིན་པ་གསུངས་པའི་ལྟང་དོན་ཡིན། ཁྱངས་གཞན་ཡང་ས་གནས་
དེ་རྟོགས་ལ་འཆར་ཡོང་བྱུང་བའི་མོ་སྟོན་དུང་ཡིག་དང་གྲང་རྒྱུད་དུང་ཡིག་བཅས་གྱི་བྲག་
གཡེལ་སྤྱང་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱལ་ལས། “བུམས་མདུན་འབྲུག་སྐྱ་ཤང་གི་ཁོངས་གདོགས་ལལ་
གཤིས་གཞུང་གི་སྤྱིན་མདའ་གྲོང་ཆོ་སྤྱིན་མདའ་ཆང་ཡིན་པ་དང་། གྲོང་ཆོ་དེར་སྐྱ་གཞན་རྒྱུ་
སྐབས་རོལ་ཅིང་གྱི་ཚུལ་དུ་བཞེངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་རབས་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་རྩེ་ཉིག་
ཐོག་བཅེགས་ཤེ་ཅམ་ཡོད་པ་བདུན་ཡོད་པ་རིག་གནས་གསལ་བཤེ་སྐབས་རྒྱུད་ཐོས་ཡོང་།
ལལ་ཁང་སྤེང་ངམ། རྒྱུད་སྤྱོད་དགོན་ནས། ལྷ་ཁང་ཁང་ཞེས་བྱ་དགོན་ཁང་ཆོན་བར་གཤིས་གྱི་
གས་གཅིག་ཡིན་པ་དེར་ཉག་སེ་ལྷ་ཁང་ཞེས་ཀ་བ་དྲུག་རྒྱུ་རྒྱ་ཁྱོན་དང་། མགོན་ཁང་། དམ་
ཅན་ལྷ་ཁང་བཅས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དམ་ཅན་ལྷ་ཁང་མ་ཉམས་པ་ཡོད། ཉག་སེའི་ལྷ་ཁང་
དུ་བྲུབ་ཐོབ་ཉིད་གྱི་བྲག་བཅོས་སྤྱིན་འཛིམ་ལས་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཉིད་གྱི་སྐྱ་འདྲ་དང་། སྐྱ་
ཤམ། མི་ཀང་སྤྱིང་བྱ་བཅས་ཡོད། ཀང་སྤྱིང་དེ་ད་ལྟ་ཡོད་ཅེས་རྒྱུད་སྤྱོད་དགོན་པའི་དགེ་སྟོ་
བཟང་ཕུན་ཆོགས་ནས་བྲག་གྲིས་འགྲོང་། ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ལལ་ཕྱིན་ཟེར་བ་
ཡུང་དོན་དེ་བྲག་གཡེལ་བུམས་མདུན་ལལ་གཤིས་གཞུང་ལ་ཡིན་པ་དེས་ཤེས་གསལ་པོ་
ཅིང་རྒྱལ་པས་མ་ཆང་། བྲག་གཡེལ་བྱ་དགོན་ཁོངས་གྱི་རྒྱུད་སྤྱོད་ཁང་ཆོན་དེ་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་
ཤེ་སེ་ཐོས་བཞེངས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པའི་གས་གཅིག་ཡིན་པ་ཡང་གསལ་པོ་
ཤེས་བྱུང་། ཡོན་གྱང་སྤྱར་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་བརྒྱན་པ་དར་སྤང་གི་སྤྱར་གཤིས་དགོན་ཆོ་

གྲུ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྐྱོད་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞགས།

བཙེ་བརྒྱད། བྱ་ཤོང་དུང་གཉིས་དང་ནི་བྱ་ཡོད་ཅེས་པའི་གྲས་ནས་ཡིན་མིན་མི་ཤེས། གཤམ་
མིན་ཡིན་རྒྱུ་གྲུ་ཐོབ་ཉག་མེ་ཞལ་བཞགས་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་ཁོངས་སུ་ཆོད་མི་མྱོད།
གྲུ་ཐོབ་ཉག་མེའི་ཆོས་བརྒྱད་ནི་ཐག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན་པ་ལས་སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་
མིན། དགོན་ཆོ་བཙེ་བརྒྱད་དང་ནི་བྱ་འཁོད་པ་ནི་ཉག་རེ་ཡུལ་གཅིག་བྱ་ལ་སྤར་ཆང་གི་
དགོན་མ་ལགས་ཡོད་རབས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དེ་དག་གིས་ཉག་མེའི་འབྲུངས་སའི་གནས་
བསྐྱེད་པས་མ་ཆད་པ་ནི་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་མ་ནི་འདན་ཟ་ཨ་ཡོད་མ་ཡིན་པ་
གསུངས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན།

ཡང་གསུང་འབྲུམ་ཡིག་རྩིང་ནང་དུ་འདིར་ལྟར། “དྲིན་ལན་མ་མོད་ཞེ་གནོང་ཆེ་པའི་མྱིར།
ཁའོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་བསལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། མའོ་དབྱུས་ཁམས་
སུ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་བསལ། ཟེར་བ་དང་། མ་དཔེ་གསུམ་པར། མའོ་སྤྱད་ཁམས་སུ་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་
བསལ། ཟེར་བ་འདུག)༥” ཁོང་གི་ཆོག་དོན་ནི་མ་ནི་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་མ་ནི་འདན་ཟ་ཨ་
ཡོད་མ་གཉིས་ལ་དྲིན་ལན་མ་མོད་པའི་ཞེ་འཁྲོད་ཆེན་པོས་དྲིན་ལན་གསལ་པའི་མྱིར་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་རྒྱ་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་སྤེལ་སྤྱད་མའོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་ལ་དཀའ་
སྤྱད་མྱོང་དུས་ཀྱིས་རྟོག་བཞེས་དེ་རྒྱུ་མང་ཆོན་མེབས་པའི་དོན་ཡིན་དེ། དབྱུས་སུ་མེབས་
དེ་རྒྱེ་ཐག་མོ་གྲུ་བ་སྤྱེ་མ་བསྐྱེད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་མའོ་སྤྱགས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
ཁམས་སུ་སྤེལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་མའོ་ཁམས་སྤྱད་རྟོགས་ཀྱི་གྱེ་མོད་མི་མང་ཁལ་དུ་ཡང་ཀི་
པོ་གངས་ཀྱི་ར་བ་ཞེས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དེ་ལ་རྒྱུ་བ་བ་ཉམས་རྟོགས་མཛད་དེ་བཞགས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེ། ལྷ་དམར་དུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ། (1584-1630) གིས་མཛད་བའི་ཀི་
པོ་གངས་ཀྱི་ར་བའི་གནས་ནང་གི་དཀར་ཆག་གས་རྒྱུ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ཀི་ཆང་གི་གདན་ས་
ཆེན་པོའི་གནས་ཡིག་ལེགས་པ་བཞགས་སོ། ཞེས་པ་ལས། “དེ་ལྟ་བུའི་གནས་འདིར་དཔལ་
ལྷན་དུས་གསུམ་མཁུའ་བ་” (1110-1193) ལུག་མ་མེབས་གོང་དུ་ཡང་གསུང་སྤྱགས་རྩིང་མའི་

ལུང་ཆོས་ཉལ་མཆོད་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་མོས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཟང་

ནས་འཕྲོར་བ་མང་པོ་དང་ཤུད་བོ་བཅས་གན་དང་། དཔལ་གྱི་ལོ་དང་། ཉལ་རེ་མེ་པོ་མོགས་གསུབ་ཆེན་མང་དུ་བཞགས་པའི་སྐྱེ་བ་གནས་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཡར་ལྷན་པ་ནས་རྗེ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་གངས་འདི་ན་སྡོན་ཉལ་རེ་མེ་པོས་ཉིང་རེ་བཞིན་མཛད་དེ་རྩ་འབྲེལ་གྱིས་གངས་ཐམས་ཅད་ཟུ་བ་ན་དགོ་བསྐྱེན་ཆེན་པོས་གསུམ་བར་འདུད་ཅིང་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་དེས་དམ་ལ་བདགས་པའི་གནས་དང་པ་པོང་ལ་ཞབས་རྒྱས་མོགས་ཡོད། ཅེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ཡི་ཡར་རྒྱར་ན་གྲུག་པ་ལོ་རྩའི་སྤྱིང་པོས་ཆལ་ན་རྗེ་ཉལ་མེ་པོ་སྐྱེ་བ་ཟུག་དུ་རྗེས་དང་བཅས་པ་ཡོད། གསུང་རོས་རྗེ་ལ་བསྐྱབས་པའི་རྗེས་ཡོད། དེའི་ཐར་ཁ་ན་རྗེ་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་ཡོད། ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཐར་ལྷན་པ་ན་ཉལ་མེ་པོ་སྐྱེ་བ་ཟུག་ག་ལ་ལ་ཁ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།" ཅེས་གསུངས་པ་ལ་དབྱུད་ན་གྲུབ་ཆེན་ཉལ་རེ་མེ་པོ་འདི་ཉིད་དབྱུས་སུ་མེགས་ཏེ་དཔལ་མག་མོ་བྲུ་པའི་མ་དུན་ནས་ཆོས་ཁུས་ཏེ་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ལྟོགས་ཀྱི་ཤོད་ཀྱི་པོ་གངས་ཀྱི་ར་བའི་གནས་ཆེན་དེ་ཉིད་ལ་མེགས་ཏེ་སྐྱེ་བ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད་དེ་བཞགས་པ་དང་གྲུབ་པའི་ས་ཐོར་བརྟེས་པ་གསལ་པོ་རྟོགས་ཐུག།

རྗེ་རྗེ་འཆར་གི་དྲུང་དུ་ཆོད་མེད་ཡོན་དན་ཡོད། ཉེ་ལོའི་དྲུང་དུ་ཤེས་རབ་གྲགས་པ་གསལ། ཉེ་ལོའི་དྲུང་དུ་འབྲེམ་སྡོན་ལོ་རྩ་ཐེར། མར་བའི་དྲུང་དུ་རྫོག་སྡོན་ཆོས་རྫོང་ཐེར། མི་ལའི་དྲུང་དུ་རས་རྒྱུད་རྗེ་གྲགས། དྲགས་པོའི་དྲུང་དུ་གསལ་སྡོན་སྡོན་གྱི་ཐེར། ཐག་གྲུའི་དྲུང་དུ་ལྷས་རྒྱ་རྩལ་བརྒྱུད་བའི། བསྐྱེན་པ་འདི་ལ་ཐན་པའི་མི་བཞིན། ཡེ་ཤེས་མེད་པེ་ཐུ་ཉལ་སྡོན་རིང་དང་། དཔེ་གཉིས་པར། མི་ནག་སྡོན་རིང་དང་ཐེར། གསུམ་པར། མེ་ཉལ་སྡོན་རིང་། ཐེར། ཁ་ཅོང་བ་གྲུ་རས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དང་བཞི། ཞབས་པད་རྩི་མེད་སྤྱི་པོས་རྩལ་བྱངས་ནས། བསྐྱེན་གསུམ་ཡོན་ནན་ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་གྱིས། ཞེ་ཐག་ཆོད་པས་བྱིན་རྒྱབས་དབང་ཡང་བསྐྱར། ཞེས་པའི་གོང་གི་ཆོག་འདི་དག་གིས་རྗེ་རྗེ་འཆར་གི་དྲུང་དུ་ཉལ་མེ་རིན་

ཡུལ་ཆེན་ཉལ་ནི་མེ་པོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལུང་བསྟན་ནལ་ཆེས་མ་ཉལ་མཁུར་བརྒྱལ་ས།

ཆེན་ལྷལ་མཆན་པོང་ཆད་མེད་ཡོན་དན་པོང་ཆེས་པའི་སྐྱེ་བ་སྐངས་ཚུལ་དང་། ཡུལ་ཆེན་ནི་
མོ་པའི་དྲུང་དུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་བ་ཤེས་རབ་བྲགས་བ་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། ཡུལ་ཆེན་ནཱ་ལོ་པའི་
དྲུང་དུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་བ་འབྲེལ་སྟེན་པོ་རྩ་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། མར་བ་པོ་རྩའི་དྲུང་དུ་ཁོང་གི་
སྐྱེ་བ་རྟག་སྟེན་ཆེས་རྩེ་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། རེ་བརྩན་མི་ལའི་དྲུང་དུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་བ་རས་
ཚུང་རྟེ་རེ་བྲགས་བ་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། དྲགས་པོའི་དྲུང་དུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་བ་གསལ་སྟེན་
སྟོན་ཤུ་ཡིན་གསུངས། མདོར་ན་རྟེ་རེ་འཆང་ནས་དྲགས་པོ་རྩ་པོང་གཞིན་རྒྱའི་བར་གྱི་སྐྱེ་མ་
དམ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོབ་བྱ་སྐྱེ་བ་སྐངས་ཚུལ་གྱི་སྐྱེས་རབས་གསལ་པོ་བཞི་དེ་ཡོད།
དཔལ་ཐག་མོ་གྲུ་པའི་མདུན་དུ་སྟོབ་མའི་གཙོ་པོ་བཞིའི་གསལ་སུ་ཉག་ལེ་རིན་ཆེན་ལྷལ་
མཆན་པོང་ཡིན་བ་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན། ཡང་དྲུང་ལུང་གཞན་ཞིག་ནི། “ལྷལ་པའི་སྐྱེན་
སྤར་པོ་བོ་ཆོས་འཕགས་ནི། །བར་དུ་དོན་ལ་མཁས་བར་སྐྱངས། །ཆོས་བྱི་དང་ནང་གི་མཆན་
ཅིད་ལྷར་ཅམ་པོ། །སྟོབ་དཔོན་བདུན་སྐྱེན་སྤར་བྱ་ལུས་བདུ་གསལ། །སྟོབ་དཔོན་ལྷགས་
དཔེས་བདག་གི་དོན་རྣམས་འབྲུག་” ཅེས་བ་ལྷལ་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འཕགས་དང་སྟོབ་
དཔོན་བདུ་པོང་དུ་མེབས་པའི་སྐབས་སུ་ལུ་ལུས་བདུ་གསལ་ཡིན་བ་གསུངས་ཡོད། པོན་
ཀྱང་ནི་དག་ནི་ལས་དབང་གི་སྐྱེ་བ་སྐངས་པའི་སྐྱེས་རབས་གསུངས་བ་ཡིན་བ་ལས་བསམ་
བཞིན་དུ་སྐུལ་སྤུའི་བྱོན་བ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་བར་མ་དད་ཡིན་བ་ཤེས་དགོས། དྲུང་ཡང་
སྟོབ་དཔོན་བདུ་པོང་དུ་མ་མེབས་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་མདུན་དུ་སྐྱེ་བ་སྐངས་ཚུལ་གྱི་ལུང་
ཡོད་བ་འདིར་ལྟར། “སྟེན་ལྷ་ལྷན་ལུལ་དུ་དམ་བ་ཆ་པོ་དེད་གསུམ། །སྤང་ཆོང་མ་བྱང་ཚུབ་
མའི་བྱ་ཡིན། །མཆོ་པོ་རི་བྱོད་སྐྱེས་བྱ་བ་ཡིན། །མ་དཔེ་གསུམ་བར། །མཆོ་པོ་རི་བྱོད་སྐྱེས་བྱ་བ་ཡིན།
ཐར་བ་འདུག། །སྤང་མོ་རྩ་རི་མ་བྱ་བ་ཡིན། །བྱོང་ཁྱེར་མ་རྩ་ན་བྱ་བ་ཡིན། །སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཆོས་
མང་དུ་ཐོས། །བཅོས་མ་ལྷར་ཉམས་སུ་ལོང་ལ། །འཕི་བསྟན་བ་པོད་ཁམས་དུ། །ནིན་འབྲེལ་
ཡོད་བས་ལྷགས་སྐུལ་ཁྱེད་གསུམ་ཡིན། །ཐེས་བ་པོགས་སྟེན་བྱང་གི་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་གང་

གུབ་ཐོབ་ཉག་མེད་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ལོས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཤད།

ཞིག་སྤངས་པ་དེའི་སྐྱེས་རབས་ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། སྤར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྤྱུ་རྩལ་
བས་ཀྱང་དག་པའི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་དང་མ་དག་པའི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྤངས་ཚེ་ལ་གསུངས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དེང་སང་བོད་ཀྱི་བླ་སྤྱུལ་ནམས་ཀྱི་ནམ་ཐར་བཅས་ལྟ་སྐྱེས་རབས་ནི་བཟང་པོ་ག་
ཉག་བཀྲང་བ་མ་གཏོགས་མ་དག་པའི་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་ཡོད་ཚད་བཞི་དེ་དྲན་མི་བྱལ། གལ་
སྤྱད་དུན་དུང་འགྲོ་དང་རིགས་པ་ན་རིགས་མ་དག་པའི་སྐྱེ་བ་སྤངས་རབས་ནམ་ཐར་དུ་
བསོད་འདོད་མི་སྐྱེ། དེར་བཞེན་སྐྱེས་རབས་དང་སྤྱུལ་སྤྱིའི་སྤྱུ་ཁྱེད་བཀྲང་བ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་
པ་སྟོ་ཀུན་ནས་ཤེས་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་གུབ་ཐོབ་ཉག་མེད་ཆོས་བརྒྱུད་ནི་མག་ཀྱུ་བཀའ་བརྒྱུད་
ལས་སྤར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་གས་སུ་ཡིན། སྤར་བ་ཁོང་གཉིས་སྤར་མ་གཅིག་གི་སྟོན་མ་དང་སྐྱེ་
ཡུལ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་བཞེན་ནས་སྤར་ཆོང་ལ་རོགས་དན་བྱས་པ་ཡང་གསུངས་ཡོད།

ཡང་གསུང་འབུམ་ཡིག་རྒྱུང་ལས་འདི་ལྟར། “སྤར་ཁམས་ཉག་བྱེད་ཡུལ་དུ་དེན་འབྲེལ་
སྤྱོ་ཆོགས་འགྲིགས། །སྤར་མས་བསྐྱུས་པའི་སྤར་བ་རིན་ཆེན་སྟོ་གྲོས་དང་། །བྱ་སྤྱུན་ཚེ་ལ་དུ་
ཡུལ་ཁམས་གཅིག་གིས་བསྐྱུས། །སྤང་བ་མཐུན་པ་ཐབས་ཀྱིས་རོགས་དན་བྱས།”

སྤར་ཁམས་ཞེས་པ་ནི་སྤར་ཤོད་ཁམས་པའི་བསྐྱུལ་ཚིག་ཡིན། ད་ལྟའི་སྤར་ཁམས་ཆོང་
འདི་ཅམ་ལ་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར་བོད་ཤར་ལྷོགས་མདོ་ཁམས་སྤང་ལ་ཡོད་པའི་རྩ་བཞི་
སྤང་དུག་གི་ནང་ཚན་སྤར་ཁམས་སྤང་ལ་གནས་པའི་སྤར་ཤོད་ཁམས་པའི་ཡུལ་ཁམས་དག་
ལ་གོ་དགོས། སྤར་ཁམས་ཉག་བྱེད་ཡུལ་དུ་དེན་འབྲེལ་སྤྱོ་ཆོགས་འགྲིགས་ཞེས་པ་ནི་སྤར་
ཁམས་སྤང་ལ་གནས་པའི་བྱེ་བྲག་ཉག་བྱེ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན། དེང་སང་ཉག་མེད་ཡུལ་
ཁམས་ལ་བྲག་གཡལ་ཅས་འཛོད། འོན་ཀྱང་ཉག་མེད་ཡུལ་ཁམས་ལ་བྲག་གཡལ་འཛོད་
པའི་དུས་ཚོད་ནི་དུས་རབས་བཙུ་བའི་སྐབས་ལ་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་སྤྱུ་ཁྱེད་དང་
བོ་བྲགས་བ་རྒྱ་མཆོད་ (1572-1618) དུས་སྐབས་ལ་བྲག་གཡལ་ཞེས་མིང་ཐོགས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཡོད་པ་གཞན་ལས་ཤེས། དེའི་ཡར་རྒྱན་དུ་བྲག་གཡལ་ཡུལ་ཁམས་ལ་ཉག་མེ་ཞེས་

གུ་ཐོག་ཉག་རེ་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ཡོངས་ཡུང་བསྐྱར་ཞུ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

འཛོད་ཀྱིན་ཡོད་སྐབས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་གྲགས་པ་ཆུ་མཚོ་དགའ་ལོ་ ༢༡ སྐབས་ལ་
དཔུས་སུ་ཐེབས་ཚུལ་རྣམས་ཐར་མོན་རྒྱ་བས་ཀྱི་ཆར་ལྷུན་ལས་ སྐབས་ཆར་ར་བ་སྔོད་ཅེས་
ལོགས་བཤད་སྒྲོགས་པའི་ཆ་ལ་དུ་སྔོན། དེར་ཉག་རེ་གྲུ་ཁང་རྩལ་པོ་ཞིག་འདུག་པ་འཛོ་
བཅོས་མཐོང་། ཅེས་བཤད་པ་ལ་དཔུང་ན་གྲགས་པ་ཆུ་མཚོ་མ་གྱིན་པའི་སྔོན་ནས་བྲག་
གཡལ་ཡུལ་ལ་ཉག་རེ་ཐོགས་པ་མ་ཆར་ཉག་རེ་ཡུལ་གྱི་གྲུ་པ་རྣམས་བཞུགས་སའི་ཉག་
རེ་ཁང་ཆོན་ཡང་དེའི་སྔོན་ནས་ཡོད་འདུག་དྲུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ (1927-1997) ཀྱི་
དྲུང་དཀར་ཆོག་མཐོང་ཆེན་མོའི་ཤོག་གུངས་ ༢༩༢༥ ལས། ༡༩༧༢ ལོར་ཉག་རེ་གྲགས་པ་ཆུ་
མཚོ་རྣམས་འབྱུང་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དུས་སྐབས་དེར་བཞགས་པའི་བྲག་གཡལ་
ཅེས་པའི་ནང་ཁོངས་སུ་སྐུ་ཡུལ་དང་སྔོད་ཡུལ། ཉག་རེ་བཅས་ལྟར་ཆེན་ཁག་གསུམ་དང་
ལྟང་སྐན་མང་པོ་ཞིག་དེའི་ཁོངས་སུ་འདུས། འོན་ཀྱང་དེའི་ཡར་སྔོན་དུ་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་
ལྟང་གཞན་གྱིས་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ཉག་རེ་འཛོད་པ་ལས་སྐུ་ཡུལ་བ་དང་སྔོད་ཡུལ་བ་ཞེས་
འཛོད་སྟོལ་བྱུང་མི་འདུག། དེར་བཞེན་སྐར་ཁམས་ཉག་གེའི་ཡུལ་དུ་དྲེན་འབྲེལ་སྐྱོའོགས་
འགྲིགས་ཞེས་པ་དང་། "དུས་ཀྱི་སྐར་ཁམས་ཉག་གེའི་སར། བདག་ཉག་སེ་ཟེར་ན་ཁོ་པོ་
ཡིན།" ཞེས་བའི་སྐར་ཁམས་ཉག་རེ་ནི་དུས་རབས་བཙོལ་བའི་སྐབས་སུ་བྲག་གཡལ་ཅེས་
པ་ཐོགས་པའི་སྤེ་འདི་དག་ཡིན། མཚན་པ་ཀྱི་ཆུ་མིག་དཀར་མོ་ནས་བབས་པའི་བྱམས་
མདུན་སྒྲོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆུ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་སྐར་ཆུ་ཟེར། དེའི་སྐར་ཆུ་འབབ་སྒྲོགས་ཀྱི་ཡུལ་
ཁམས་དག་ལ་སྐར་ཤོད། ལྟང་ཆོན་ཁ་ཅིག་གཞུང་ཆེན་གྱི་ལྟང་ལག་གཡལས་གཡོན་དུ་རི་
མགོར་རམ་རི་སྔོད་དུ་ཆགས་པ་འགའ་ཤས་ལ་སྐར་སྔོད་པ་འཛོད་པ་ཡོད། དེར་སངས་སྐར་
སྔོད་ཤང་དང་སྐར་སྔོད་རྩ་ཁག་བཅས་འཛོད་པ་ཡོད། མདོར་ན་སྐར་ཆུ་དང་། སྐར་སྔོད། སྐར་
ཤོད། སྐར་ཆར་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་ཤོད་ལོན་གྱི་སྐར་བ་རིན་ཆེན་སྒྲོ་བློས་འབྱུངས་ས་
བཅས་ནི་སྐར་ཁམས་སྐར་ལ་གནས་པའི་ཉག་རེ་བྲག་གཡལ་ཡུལ་ཁམས་ལ་ཡོད། (སྐར་ཤོད་

ལུང་ཐོབ་ན་མེད་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡེལ་གྱི་ས་མིང་དང་མཆི་བར་གཏི་མིང་རོལ་བཟུང་འབྲེལ་བཤད།

ནས་འབབ་པའི་སྤར་རྒྱ་དང་། གཞུང་ཤོད་ནས་འབབ་པའི་གཞུང་རྒྱ། སྤྱི་ཤོད་ནས་འབབ་པའི་སྤྱི་རྒྱ་གསུམ་དཔྱེན་
རྒྱས་མ་སྒྲེབས་ཅས་ཤོད་གསུམ་འདུས་པའི་མདོ་ཆོར་མ་བྲག་སྒྲོ་ཁ་ཞེས་པ་ནས་པལྱོ་མས་ནི་གཅིག་ཏུ་འདུས་
པ་ལ་སྤར་རྒྱ་ཟེར་། སྤར་པ་ཞེས་པའི་མི་མིང་དང་སྤར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱད་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་
ཀྱི་མིང་དེ་དག་ས་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོགས་པ་ཡིན། ཤོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྲུབ་ཆེན་ནལ་རེ་
སེ་ཤོ་དང་ཤོང་གི་སྤྱན་མཆོད་དམ་སྒྲ་མ་དང་ཡུལ་ཁམས་གཅིག་གི་བསྐུས་པ་ལས་ཐེབས་
པའི་སྤར་པ་རིན་ཆེན་སྒོ་གྲོས་སམ་ཆོས་མིང་དུ་སྤར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ 11135 1203

བཅས་ཡུལ་ཁམས་གཅིག་གིས་བསྐུས་ནི་སྤར་ཤོད་ཁམས་པའི་ནག་རེ་ཡུལ་དུ་སྤྱི་འབྱུངས་
པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཡུང་དོན་ཡིན། ད་དུང་གསུང་འབུམ་འདིར། “སྤར་པ་རེད་གཉིས་ལྷ་སྤྱན་
རྒྱལ། ཐབས་ཀྱིས་སྒྲ་མ་བསྐུས་པ་ཅམ།” ཞེས་པ་ཡང་ཡོད།

“དཔལ་ལྷན་སྤར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱི་མཆོད་ཤོང་པ་བཞུགས་མོ་” ཞེས་པ་
དང་། དེ་མིན་ཆོས་འབྱུང་ཁག་ལས་སྤར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་འཛོད་བ་དང་། ཉག་མེད་
གསུང་འབུལ་ལས་སྤར་པ་རིན་ཆེན་སྒོ་གྲོས་འཛོད་བ་གཉིས་མིང་མི་འདྲ་བས་གང་ཐག་ཐ་
དང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན། རིན་ཆེན་སྒོ་གྲོས་ནི་སྤྱི་མིང་དང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་
མིང་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། གང་ཡིན་ཐུས་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཆར་གྱིས་སྤར་ཆོང་གི་གདན་ས་
རྒྱག་ས་ཁན་རང་ལ་འཛོད་ཀྱིན་ཡོད། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་ཡིན་པ་སྤར་
ཆོང་གདན་རབས་རྣམ་ཐར་ལས་བཤད། སྤར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ 11135 1203 འབྱུངས་
ཡུལ་ནི་མདོ་ཁམས་འབྲི་སྒོང་གི་ཆར་གདོགས་པ་སྤར་ཤོད་དགོ་ཀྱས་ཤེ་པའི་སྒོང་ཞེས་སྤར་
ཆོང་གདན་རབས་ལས་གསུངས་པ་དང་། ལྷ་བཀྲའི་ཆོས་འབྱུང་ཤོག་གུངས་ ༩༩༤ ལས།
“ཆོས་ཇེ་སྤར་པ་ 1135 1203) ཇི་ཁམས་ཀྱི་སྤར་ཤོད་དུ་འབྱུངས། ཐག་གྲུ་ལས་རྟོགས་པ་
བརྟེས། མཆོན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། ཁམས་ལྷ་ཤོད་གོན་པ་བདབ། ཆོགས་པ་ནིས་ལྟོང་ཅས་
འདུས། དེའི་ཇེས་སྤྱོ་ཡང་དགོན་བ། རྟོག་སྤྱན་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ། ཤོད་ཤུ་ཅེ་པ། རྣལ་རིན་ཆེན་གྱིང་

ལུ་པ་ཐོག་ཉག་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་ནས་ཐར་མ་ཤོངས་ལུང་བརྒྱན་ཐལ་ཆེས་ཉམས་མཁུང་བཞག་མ།

བ་སོགས་མང་དུ་བྱོན་བར་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་དུ་བྲགས་ནི་དེང་མང་ཆོས་བརྒྱད་ཅུང་ཟད
དབལ་ཡུལ་བར་ཡོང་བ་སྐར་དོ། ཞེས་བ་དང་། དེར་བརྟེན་སྐར་ཤོད་བྲག་གཡལ་ལུལ་དུ་
འབྱུངས་ནི་དབལ་ལུ་མེབས་ནས་མག་བྱ། (1110-1170) ལྷ་མ་བཞེན། སྐབས་དེར་སྐོབ་མ་
ནམས་ཀྱིས་སྐར་ཤོད་ཀྱི་བྱ་པ་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་ལ་མཚན་གྱི་མགོར་སྐར་བ་སྐར་དེ་སྐར་བ་
ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་ (1179-1203) ཟེར་བ་ཡིན། མ་ཚད་ལྷ་མ་སྐར་བ་ཁམས་བྲག་གཡལ་དུ་
སྐར་སྐེབས་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༧ ལོར་སྐར་ཚང་དགོན་པ་བྲག་བདལ། སྐར་ཚང་བྲག་བདལ་སའི་
གདན་ས་གཙོ་བོ་ནི་དེང་མང་རྒྱ་གཞུང་གིས་ས་ཆ་དབྱེ་བཀོས་བྱས་བ་ལྟར་ན། ཤོད་རང་སྐྱོང་
སྐྱོངས། ཆབ་མདོ་གང་ཆུས། བྲག་གཡལ་ཆོང་། རང་འབྱུག་ཆུས། རོ་ཐང་ཤང་། མདོ་རྒྱ་རུ་
ཁག་ཞེས་བའི་གྲོང་ཆོ་ཡིན་པ་བྲག་གཡལ་སྐར་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་སྟོན་ཆ་སོག་གུངས་
ཡེ ནང་བཤད་པའི་མིག་སྐར་མཐོང་བའི་བུལ་དེ་ཡིན། དགོན་བརྗིད་ལོག་དེ་ཆ་ཆང་བ་
༡༩༩༩ ལོར་རིག་གནས་གསར་བཞེ་མ་བཙུགས་ཀྱི་བར་མཇལ་རྒྱ་ཡོད། མདོར་ན་ཤེས་རབ་
ལེ་ཤེས་སྐར་ཤོད་ལ་སྐུས་བས་ས་མིང་མི་ལ་ཐོགས་ནས་སྐར་པ་ཟེར། སྐར་བས་བདལ་བའི་
དགོན་པ་ལ་སྐར་ཚང་དགོན་དང་། སྐར་བས་སྐེལ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྐར་ཚང་བཀའ་བརྒྱད་
ཐོགས་ནི་བཀའ་བརྒྱད་ཆུང་བརྒྱད་ཀྱི་བྲས་གཅིག་ཡིན། ས་མིང་དེ་མི་ལ་ཐོགས། མི་མིང་དེ་
དགོན་པ་དང་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཐོགས་པ་ཡིན། སྐར་ཤོད་ཐོགས་ས་སའི་ལྷེ་བ་ཅམ་ལས་སྐར་
ཤོད་དེ་ས་རྒྱ་རྒྱང་རྒྱང་མ་ཡིན་སྐབས་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ཆ་དང་འདབས་འབྲེལ་བའི་གོ་འཛོ་
ལ་ཡང་སྐར་ཤོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་ན་མི་ཆོག་པ་མེད། སྐར་ཚང་གདན་རབས་ལས་སྐར་ཤོད་
ཐང་སྐར་དགོན་ཞེས་བ་ཡང་ཡོད། གོ་འཛོ་ཐང་སྐར་དགོན་བ་ནི་བྲག་གཡལ་དང་ས་སྐེ་ནི་
མཚམས་སུ་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ “ཆབ་མདོའི་ཡིག་ཆང་རིན་ཆེན་སྐུངས་ལ།” ལ་ཡང་
སྐར་ཤོད་གོ་འཛོ་ཡུལ་ལ་ངོས་བཟུང་བ་ཡང་དོན་དེ་དག་དགོངས་པ་ཡིན་སྟེ། སྐར་གོ་འཛོ་
བྲག་གཡལ་གྱི་ཡུལ་སྐེ་དག་ལ་སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན་ཉག་དེ་ཁམས་པ་ཞེས་ཡུལ་

ལྷན་ཆོས་ཉག་མེད་ཀྱི་མཉམ་པ་ལྷན་དུ་བྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་འོ་མ་བཟུང་འགྲེལ་བཤད།

ཁམས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་ནི་འཁོད་སྤྱོད་ཡང་ཡོད། ཉག་རེ་ཁམས་པའི་མི་དག་དབྱས་དང་
གཙང་ལ་ཡོད་པའི་ས་དཔེའི་ཆོས་བརྒྱད་གྱི་གྲུ་སར་བཅས་སུ་ཆོས་ཁྱབས་བྱས་ཆོ་ཉག་རེ་
ཁང་ཆོན་ཞེས་པར་ཁྱབས་དགོས། དགེ་ལུགས་ཆོས་བརྒྱད་ཡིན་ན་གྲུ་སར་དགའ་ལྷན་ཉག་
རེ་ཁང་ཆོན་དང་། འབྲས་སྐྱངས་ཉག་རེ་ཁང་ཆོན། སེ་ར་ཏེ་ཉག་ཁང་ཆོན། ར་སྒོད་ཉག་རེ་
བཅས་སུ་ཁྱབས་དགོས། ས་འོར་ཆར་གསུམ་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཡིན་ན་འོར་འགྲོ་དུས་འོར་ཉག་
རེ་ཁང་ཆོན་ཞེས་པར་ཁྱབས་ས་ཡོད། དེ་མིན་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་དབྱེད་ཞིབ་ལྟ་འོར་ས་ལྷང་
བ་དང་དབྱེད་གཞི་རྒྱ་ཆམ་རགས། གོ་བྲག་གི་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དག་སེ་འབྲས་
གྱི་ཉག་རེ་ཁང་ཆོན་དུ་ཁྱབས་དགོས་ཡོད། འོན་ཀྱང་གོ་འཛོལ་ནི་དགེ་དགོན་འགྲོ་འདྲེན་
དགོན་པ་གཅིག་ལྟ་ཡིན་སྐབས་གྲུ་རྒྱན་གེན་དུ་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཞན་ས་རྒྱ་ཆོ་
སར་སྒོས་ན་གོ་བྲག་གཉིས་ལ་ཉག་རེ་ཁམས་པ་ཞེས་ས་ཁྲལ་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་བགྲང་
སྤྱོད་ཡོད་འདུག་པས་སྤྱར་བོད་དེ་གོ་བྲག་གཉིས་གྱི་ས་ཆར་ངོས་བཟུང་ན་མི་ཆོག་པ་མེད་
པ་ཞིག་ཀྱང་མཛོད། མདོ་ཁམས་ལ་རྒྱ་བཞི་སྤང་ལུ་དང་སྤང་དུག་སོགས་ཅིས་པའི་ཁོངས་
གྱི་སྤྱར་ཁམས་སྤང་ཞེས་པ་ཐོག་མར་ཐོགས་པའི་སའི་ཤེ་བ་ནི་སྤྱར་བོད་ཡུལ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐོགས་པ་ཡིན་སྟེ། རྒྱ་རྒྱ་དང་འབྲི་རྒྱ་གཉིས་གྱི་བར་དེར་སྤྱར་བོད་ཡུལ་གྱི་ཁམས་པ་
རྣམས་ཆགས་ཡོད་སྐབས་བསྐྱས་མིང་དུ་སྤྱར་ཁམས་སྤང་ཞེས་འཁོད་སྤྱོད་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་དར་བ་ཡིན། དེར་སངས་སྤྱར་ཁམས་སྤང་གི་ཚོང་ཁག་འདི་དག་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་ཤེ་
རྣམས་ཡོད་ཆད་མཉམ་གཅིག་དུ་སྤྱར་ཁམས་སྤང་གི་ཁོངས་སུ་མི་འདུ་བྱེ། དཔེར་ན་དེར་
སངས་བྲག་གཡམ་ཚོང་ཁོངས་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་པ་རི་ལ་ཡོད་པའི་ཤེ་རྣམས་ནི་ཆ་བ་སྤྱང་གི་ཁོངས་
སུ་འདུ་བ་དང་། ཆབ་མདོ་ཚོང་གི་རི་དུང་སོགས་སྤྱར་ཁམས་སྤང་ལ་འདུ་བ་དང་། ཤེ་དགའི་
འབྲི་རྒྱ་རྒྱ་རི་ཡོད་པའི་འཛོལ་མདའ་ཚོང་དང་འདན་ཁོག་ཁག་ཅིག་ཀྱང་སྤྱར་ཁམས་སྤང་གི་
ཁོངས་སུ་འདུ།

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ནས་མ་ཁོངས་ཡུང་བརྒྱན་ཞལ་ཆེས་ལ་ཉམས་མཁུར་བརྒྱགས།

“མོ་ཆེ་ཆེ་ལ་དུ་སྐར་པའི་མག་ག་ཕྱོགས་” ཞེས་པ་དང་ཡང་། “མཆེད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་
སྐར་ཆེད་པ་རོགས་དན་བྱས།” ཞེས་པ་རོགས་སྐར་པ་དང་ཉག་སེ་གཉིས་མན་རྒྱུ་སྐྱོབ་
གང་ཡང་མ་ཡུང་བར་བརྟེན་མཆེད་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་མོ་ཆེའི་བརྩེ་བ་རོགས་སྐྱོན་པ་
ཡིན། དེར་བརྟེན་ཉག་སེའི་ཆོས་བརྒྱད་ནི་མག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན་པ་ལས་སྐར་ཆེད་བཀའ་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཡིན། འོན་ཀྱང་མཆེད་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་དབང་གིས་གྲུ་བ་ཐོབ་ཉག་སེས་
རོགས་དན་བྱས་པའི་ནང་དོན་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ཉག་སེ་དང་སྐར་པ་གཉིས་ཀྱང་གཤེགས་པའི་
རྗེས་སྤྱ་གདན་རབས་གཉིས་པ་རྒྱལ་བ་སྟོ་ཡང་དགོན་པ་དང་། གདན་རབས་གཞུམ་པ་སྟོག་
སྐྱོན་སྟེ་པ། གདན་རབས་བཞི་བ་སྟོ་དབྱ་ཆེ་པ། གདན་རབས་ལྔ་པ་རྣམ་རིན་ཆེན་གྲིང་བ་
རོགས་སྐར་ཆེད་གི་གདན་རབས་ལྔ་པ་དག་གི་སྐབས་སྤྱི་ཁྱེད་དགོན་དང་། ལམ་སྤྱ་ཁང་སྟེང་
བཅས་གྲང་སྐར་ཆེད་གི་དགོན་ལགས་གས་སྤྱ་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་ཡོད་དེས། གང་ཡིན་ཞུས་ན་
གྲུ་བ་ཐོབ་ཉག་སེས་རྒྱུད་འཛིན་སྟོབ་མ་བརྒྱུད་སྤྱེད་གང་ཡང་མི་གསལ་། དེར་བརྟེན་སྐར་ཆེད་
ཁམས་པའི་ཡུལ་པ་ཡོད་པའི་སྐར་ཆེད་གི་སྐར་གཤིས་དགོན་ཆོ་བཙེ་བརྒྱད། ལྷ་ཁོང་དུང་
གཉིས་དང་ནི་སྤྱ་ཡོད་པའི་ཁོངས་སྤྱ་རྒྱུད་ཡོད་དེས་སྟུམ། དེ་དག་གྲང་རིམ་བས་ཁིབ་འབྲུག་
གས་ན་མ་དགོན་དགོན་སྟོག་སྟོ་གཉིས་དང་ལུ་དགོན་ཁང་ཆོན་བརྒྱ་གསུམ་གས་ནས་རྟེན་ཐུབ།

“དངུལ་ཁའི་མ་ཁོང་ན་རྣམས་བྲིད་པ་དང་།” དངུལ་ཁ་ཟེར་བའི་ས་ཆ་འདི་བྲག་གཡམ་གྱི་
ས་ཁུལ་དུ་ཡིན་པ་བྲག་གཡམ་སྤྱ་དགོན་གྱི་ཡོ་རྒྱལ་སྟོག་གྲངས་ ༩ པ་ནང་ཡུལ་གྱི་ཆོན་
ཁུངས་སྟོར་བཤད་པའི་སྐབས་དེར་ “ཡར་ཤོད་གཤེད་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཁོ་དང་དངུལ་ཁ་ཟེར་
བས་མཆོན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུས་གཤེད་མང་བ་” ཞེས་ཡོད་པ་དང་། འོན་ཀྱང་སྐན་པ་ཡུལ་ཡོད་
དུས་ལྷགས་ཁ་དང་དངུལ་ཁ་ཟེར་བའི་མིང་དང་ཡོ་རྒྱལ་གོ་སྟོང་བས་མ་ཆད་ལྷགས་ཁ་ནིང་
ཆོ་ཆམ་མདོར་འགྲོ་སའི་གཞུང་པམ་རྒྱུད་དང་རྒྱག་ཡོད། ལྷགས་ཁ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལྷགས་
རྩ་ཡིན་པ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད། མ་ཆད་གཤེད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐར་ལྷགས་བཙོས་པ་ལ་གཤེད་

ལྷ་མོ་ཉལ་མེད་འཕྲུལ་འཕྲུལ་དུ་ལྷ་གཤམ་པ་དྲི་མ་མིང་དང་གཞི་བའམ་གི་མིང་རིམ་བཞུང་འགྲེལ་བཤད།

ལྷ་གས་མེར་བ་ལྷ་གས་རྒྱ་ལེགས་པའི་ཚད་འཛོགས་ལ་ཞིག་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་མ་
ཚད་ལྷ་གས་བཟོ་བ་ནང་ཁྲལ་སྒྲེང་རྟོག་ལྷུང་བ་རང་རེའི་སྡེ་པ་གཞུང་གིས་ཤོད་ཐག་བཅད་
དུས་གཉིས་ཆར་གྱིས་ལྷ་གས་བཟོ་མི་ཆོག་པའི་ཐག་གཅོད་དུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ་
གཟིགས། དེ་བཞིན་ལྷ་གས་ཁ་ལ་སྤེལ་བའི་སྐྱེ་ཁྱེའི་རྒྱ་རྒྱུད་དེར་རྡོ་རྒྱལ་ལ་མཛོག་ལ་སྤོན་པོ་
ཡིན་པ་དེ་དག་ལྷ་ལ་གྱི་དབྱལ་རྡོ་ཡིན་པ་བཤད་སྟེ་ལོད། དེ་བཞིན་དབྱལ་ཁ་ནི་དེ་གེད་ཅིག་
ཡིན་མིན་རྒྱུ་ཞིག་ལ།

“རྒྱ་རྒྱལ་གཙུག་ཅག་ལྷ་རྒྱ་བྱིད་པ་དང་། དཔེ་གཉིས་པར་རྒྱ་རྒྱལ་གཙུག་ཅག་ཤོད་དུང་འབྲིང་བ་
དང་མེད། དཔེ་གཙུག་ལས་གཙུག་ན་མིན་ཆེན་པོར་དུས་གིད་པ་དང་། མེར་ཆེས་པ་འདི་ལ་དཔེ་དང་པོར་
ལྷ་རྒྱ་མེར་བ་དེ་ཡི་གེ་ལ་དག་པ་ཡིན། དེར་མང་གི་ལྷ་ལ་ལྷུང་གི་འཕྲོད་སྐྱད་དང་མཐུན་ཆ་ཆེ་
པོས་དེ་ལ་དཔེ་སྤྱི་མར་རྒྱ་རྒྱལ་གཙུག་ན་མོར་དུ་བྱིད་པ་དང་མེར་བ་དེ་ཡིན། རོར་དུ་ནི་བུམས་
མདུན་ནི་མར་གཞི་བཤད་ཅན་གྱི་རི་ཞིག་ལ་མེར་བ་ཅན་ལ་ཆོད་པོ་དུས་བུམས་པ་མེར་བ་
གཞས་དེར་ཡོད་པའི་བུམས་སྐྱེ་མིར་མགོར་འཕྲོད་པ་ཡང་ཡིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཡོད་ དག་ཆ་
ཐད་པོར་དུ་བྱི་བ་ཡང་འདུག། རོར་དུ་བུམས་པ་ནི་འབྲུངས་སྐྱེ་ཡིན་པས་མ་མཐུན་ཞིག་དང་
བཞེངས་སྐྱེ་ཡིན་པ་བཤད་མཐུན་ལག་གཉིས་ཆགས་ཡོད་པ་ལས་སྐྱ་མ་ནི་དཔྲོད་པ་ལ་ལ་
ཆགས་པ་དག་དང་སྤྱི་ལ་དཔྲོད་པ་མགོ་བཟུང་བ་དག་གིས་འཛོད་པ་ཡིན་པས་རིང་མིན་ནས་
གསལ་དུས་རི་མགོ་མཐོང་བའི་དཔེ་ལྟར་ཆགས་དེས།

“གཙུག་ལག་ཁང་འདི་མཐའ་འཁྲོས་ལུང་བསྐྱར་ནས། རྒྱ་ནས་ཟོས་པས་སྤྱོད་པོན་སྤོན་
ལས་འབྲུག། ཁ་ལག་གང་ཐེབ་སྤི་ལ་ལོ་རྒྱུན་ལྷ་ལ། ལྷ་བཟོ་རྒྱལ་བྱིམས་རིན་ཆེན་ལེ་གེས་
བཟང་པོ་དང་། རྒྱོན་ལས་རིན་ཆེན་ལངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལྷུང་ ལྷུང་ མཐུན་ཆ་བྱོ་
རྡོ་རྒྱུ་ མཐུན་མི་རྒྱོན་པ་རིང་རྒྱལས། རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་གཉིས་མེད་མཆོག་ཐོག་འབྱུང་།”

ལྷ་མོ་ཉལ་མེས་བཞེངས་པའི་སྤྱོད་པོན་དེ་ལྷ་ལ་མི་ཁ་རྒྱུན་དུ་ལྷ་མོ་ཉལ་ནིར་རྒྱུ་པོར་

བུ་མ་ཉག་སེའི་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་ཆལ་བ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ལོས་བརྒྱུང་འབྲེལ་བཤད།

“ཞེ་དགོན་ལ་ཐག་ར་བྱེད་དུས་ཡོང། དཔེ་གསུམ་པར་སྒྲུ་དགོན་ཟེར། འདྲེ་དུས་ཡོང་ནས་སོ་
སོར་བརྒྱུལ། མི་རབས་བདུན་ཙམ་མེད་ནས་ཡོང། འདྲེ་དུས་ཡོང་ནས་སོ་སོར་བརྒྱུལ།” ཞེས་
གསུངས། ཞེ་དགོན་ལ་ཐག་ར་བྱེད་དུས་ཡོང་ཞེས་པའི་ལུང་བསྟན་དེའི་དོན་ནི་ཉག་རེ་སེ་སོ་
ཡོང་གི་ཆེས་ནས་མི་རབས་བདུན་ཙམ་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་ཉམས་ནས་དགོན་པར་
བལ་ལས་འཁལ་འཐག་བྱེད་སའི་ར་བ་ཞིག་ཡོང་བ་གསུངས་པ་དེ། དངོས་སུ་བྱུང་སྡེ་ཞེ་
དགོན་པ་དེར་ཡུལ་གྱི་བྱུང་མེད་རྣམས་གྱིས་བལ་ལས་འཁལ་འཐག་བྱེད་སའི་ར་བ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

“ཕྱི་མ་སྐྱབ་པས་ཕྱི་བཞག་དགོས། (དཔེ་གསུམ་པར། ཕྱི་མ་བརྒྱག་པའི་ཟེར།) ཕྱི་བཞག་ཉག་
བྱེའི་ཡུལ་དུ་བྱེད། ཞེ་དགོན་རིན་ཆེན་མརྒྱལ་སྡེང། མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་ཐབས་སྤྱིས་
འབྲུག། བཀ་བྲུ་དགོན་པའི་ཆགས་ཚད་ཡོད། བཀའ་བརྒྱད་བདུན་གྱི་ཆོ་འགེབས་ཚར། དེ
གཉིས་པ་གསུམ་པར། གྱོ་འགེབས་ཚར་ཟེར། རང་རྫོང་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ནི། ལུང་དོན་འདི་ནི་
བུ་མ་ཉག་སེའི་ཡོང་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཐེབས་ཏེ་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་བཞིན་བཞག་པ་
བྱས་པ་ནི་ཞེ་དགོན་རིན་ཆེན་མརྒྱལ་སྡེང་ཞེས་པ་བཞེངས་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱད་བདུན་གྱི་
འབུམ་པ་བཞེངས་པ་བཅས་འཛིག་རྟེན་འདིའི་ས་གནས་བྲག་གལ་བ་ཉག་རེ་ཡུལ་དུ་བྱས་
པའི་དཀར་ཆག་བོད་པའི་ཚོག་མགོ་ཡིན། དེ་ལོག་བཀའ་བརྒྱད་ར་བ་བདུན་གྱི་འབུམ་པ་
བཞེངས་པའི་ནང་རྫོང་གང་ཡོད་གྱི་དཀར་ཆག་རེ་རེ་བཞིན་ལུང་འདིའི་སྡེ་མཐུད་འདུག་པས་
གཞུང་ལ་གཟིགས་པར་ཟ།

“སྡེ་བརྒྱད་རྣམས་གྱི་སྡེ་རྫོང་ཡོད། ལུང་པར་གནས་པའི་སྡེ་རྫོང་ཡོད། ལུང་པར་གནས་པའི་
སྡེ་རྫོང་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་གནས་པོ་རྫོང་གུར་མགོན་ཟེར་བའི་གཞི་བདག་གཅིག་བྱམས་མདུན་
ཚུགས་སུ་ཡོད་པ་དེའི་སྡེ་རྫོང་འབུམ་པ་ནང་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན། ལུང་གཞན་ཞིག་ནི་
འདི་ལྟར། “གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཤོག་བྱིལ་དམ་དུ་བསྟུང་། གནས་སོ་ལ་སོགས་སྡེ་བརྒྱད་

ལུག་ཐོས་ཉག་ཏེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་ས་པོངས་ལུང་བསྐྱར་ཆལ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

དགོར་གཉེར་ལ། །གནས་པོ་ལ་བར་ཆད་མེད་བར་བདག་ལ་སྒྲོང། །གནས་པོ་དེ་ནི་བྱམས་
མདུན་སྟོགས་ཀྱི་གནས་པོ་དྲེ་རྒྱར་མགོན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ད་དུང་ལུང་ནི། “ས་བརྒྱད་བཟང་
ལ་རིན་ཆེན་གཉེར། རྒྱད་བར་གནས་པོའི་མགོ་ལ་རིན་ཆེན་གཉེར། །ཁྲོ་ཡི་བག་སྒྲེ་ཞིབ་མོ་ལ།
།བཟང་དུག་བསྐྱེས་པའི་ལྷ་གཟུགས་བྱ། །རྒྱ་མིག་གཉན་ལ་བསྐྱེད་ས་ན་བཟང་།” ཞེས་པ་དང་།
ད་དུང་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་ནི། “།གནས་པོ་མགོའི་རྒྱ་མིག་ལ། ལྷ་ཐེབས་དུས་སྤྱ་སྤྱ་བཙོས་
བྱ། །རྒྱ་སྤྱ་བརྒྱ་ལ་ཆེ་རྒྱ་བྱ།” ཞེས་པའི་གནས་པོ་ནི་བྱམས་མདུན་གྱི་གནས་པོ་དྲེ་རྒྱར་
མགོན་ལ་ས་བཙོས་སྤྱ་བཙོས་བྱ་རྒྱལ་ཁོ་ན་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན།

“འདྲམ་ཁྲོམ་ལྷག་མའི་རྩ་གཏོལ་ཡོད། འདྲམ་ཁྲོམ་ལྷག་མའི་རྩ་གཏོལ་ཡོད་ཅེས་པ་
འདི་ཡང་འདྲམ་ཁྲོམ་ནི་བྲག་གཡམ་བ་ཁྲལ་ཙམ་མ་ཡིན་བར་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་བདག་ཆེ་
བྱས་ཡིན་པ་དང་། རི་པོའི་མཐོ་ཆད་ཀྱང་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ ༡༥༥ ཡོད་པའི་རི་མགོར་
༥་རི་ཡིན་པ། དབྱར་དགུན་དབྱེར་མེད་གངས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི་རི་བོ་ཞིག་ཡིན། འདྲམ་
ཁྲོམ་མིང་དག་གི་དག་ཞེས་པ་བྱ་དག་དང་བྱ་མོ་དག་ཡོད་པ་བཟད་སྟོལ་ཅན་གྱི་རི་བོ་དེ་
དག་ཀྱང་བྱ་ལ་བསྟོགས་པ་རི་བཞིན་རྒྱང་རིང་ནས་མཐོང་ན་ཡིད་སྤྲོད་འཆོར་དགོས་པ་ཞིག་
ཡོད། རི་བོ་དེ་དག་གི་རི་སྤྱད་དུ་སྤྱང་སྤྱངས་ཉམས་དགའ་བ་ཡོད་པའི་བྲག་གཡམ་དག་གཞི་
བའི་རྒྱལ་རི་ཡིན། དག་ཆ་ཐད་དོ་ཁྲོམ་ཡང་འདོད་དུང་སྤྱར་གྱི་ཡིག་རྒྱིང་ཁག་ལ་འདྲམ་ཁྲོམ་
གྱི་བ་མང་། ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་ལ། “འདྲམ་ཁྲོམ་གྱི་ས་བཙོན་རྩ་བཙོན་ཡོངས། །ལྷ་ཁང་
བར་མའི་སྒོ་ཐེས་ཆབས།” ཞེས་འདྲམ་ཁྲོམ་གྱི་ས་སྤྱ་དོ་སྤྱ་ལེན་ནས་ལྷ་ཁང་གི་སྒོ་ཐེས་
ཆབས་ལ་བཞག་ན་ལེགས་རྒྱལ་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་དེ་ཡང་བྲག་གཡམ་ནང་གི་གཞི་
བདག་འདྲམ་ཁྲོམ་ཞེས་པ་དེ་ལས་ལེན་དགོས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན།

“རྒྱ་མིག་དཀར་མའི་ལྷ་གཏོལ་ཡོད། རྒྱ་མིག་དཀར་མའི་ཞེས་པ་འདི་ཁྲོ་མོ་བསྐྱས་དུ་
འབྲོག་པའི་ལུང་བར་སྤྱར་རྒྱའི་རྒྱ་ལྷག་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན། མཚན་སྤྱི་མ་ནི་རང་བྱོན་དང་ཐག་

གུང་མོས་ཉག་མེད་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་མཐོ་བདག་གི་མིང་རོམ་བརྒྱང་འགྲེལ་བཤད།

ཅེ། བྲག་གཡལ་བླ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྔོན་ཆ་ཤོག་གྲངས་ ༢༢ ལས། “དེ་དང་ཉེ་མཚུངས་སུ་
སྤང་རྒྱའི་རྒྱ་མགོ་ཡང་ས་འོག་ནས་དྲོལ་སྤངས་ཡེ་མཚན་ལྡན་པའི་ངང་ནས་འབབ་བཞིན་
ཡོད་པ་དེ་ལ་མཚམས་གྱི་རྒྱ་མིག་དཀར་མོ་ཟེར།” ཞེས་བ་ཡོད། མཚན་ལུལ་མིའི་དག་རྒྱན་
བཅས་སུ་མཚམས་གྱི་རྒྱ་མིག་དཀར་མོ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་སུ་འབོད་སྲོལ་ཡོད། ད་དུང་དེ་
མིན་གོང་འོག་གི་ལུང་ཚིག་མཚོ་འདི་དག་འགའ་ཤས་གྱི་མིང་གོ་སྤྱིར་རྒྱལ་འདྲ་འདུག་རུང་
གསལ་བོ་མ་ཤེས་པས་འགྲེལ་བཤད་མ་བྱས་པར་བཞག།

“རྒྱ་མིག་གེ་རུའི་ཁྱུ་གཏོལ་ཡོད།” རྒྱ་མིག་གེ་རུ་ཞེས་བ་འདི་བྲག་གཡལ་མིང་དཀར་སུ་རྒྱ་
རྒྱུད་གྱི་ས་བོན་དང་ར་སྐོར་གཞིས་གྱི་བར་དུ་རྒྱ་མིག་གེ་རུ་ཞེས་བ་ཁྱའི་གནས་པ་ཆེན་པོ་
ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཆ་རྒྱ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མགོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་གཟུར་བོའི་རོམ་ནས་རྒྱག་རྒྱ་བྱུང་
མཚར་ཅན་འབབ་པ་དང་། ཁྱུང་བར་དུ་མིང་རིགས་འདྲ་མིན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པའི་འཛིག་ཇམ་
ཅན་ལྟས་པ་ཅམ་གྱིས་ཁྱའི་གནས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལོས་ཡིན་སྐྱུམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ཡིན།
སྤར་བྲག་གཡལ་བ་དབྱེན་མདོ་ནས་མིང་དཀར་བར་འཁོར་ལས་ལས་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་རྒྱ་
རྒྱུད་དེ་ལས་དུས་ལུང་མདར་རྒྱ་མིག་གེ་རུ་ཡོད་པར་དེར་བྱུག་ཁྱའི་གནས་པ་ཆེ་ཆེན་དབྱུན་
ཁར་ཡང་སྐུལ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། སྐབས་དེར་ས་གནས་དེར་ཁྱའི་གནས་པ་ཆེ་བར་
འཛིགས་ཉེ་ལས་ལས་པ་རྣམས་ས་ཆ་དེ་སྒོག་བྱེད་པར་དངངས་སྒྲག་སྒྲེ་སྤྱོད་པར་བཤད་དར།
ང་ཚོ་ཉག་པར་ཡར་མར་འགྱོ་སའི་གཞུང་ལས་ཡིན་པས་ཆ་རྒྱས་དང་མཐོང་མོས་གྲངས་
མང་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན། ད་དུང་ཡང་ར་སྐོར་དང་ས་བོན་གྱི་མི་ཆེན་དག་ལས་སྤང་ཆ་རྒྱུས་
ན་དེའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་ཇིག་པོ་རྒྱག་རྒྱ་གཞན་ཡོད་པ་ཤོར་མ་ཆགས།

“མི་མགོན་དཀར་པོའི་བླ་དོ་ཡོད།” གསུང་འབྲས་གྱི་ལུང་ཚིག་འདི་མི་མགོན་དཀར་པོའི་
ཁྱུ་དེ་གནས་པ་འཁོར་ས་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན་དེ་ཡིན་བཤད་མི་ཤེས་མོད། ཁོན་ཀྱང་ཁོར་རུ་
བྱམས་པ་འཁྱུངས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱུ་དང་པད་གདན་ཁ་ཁ་སྒལ་བྲལས་བྲས་དུས་ཁྱུ་མི་

ལྷན་པོ་ཉལ་རེ་མེ་ཤོ་ལྷོ་ས་རབས་རྣམ་ཐང་ས་ཁོངས་ལྷང་བརྒྱན་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མཁུང་བཞག་སམ།

མགོན་དཀར་པོ་གནས་བདག་ཡིན་སྐབས་ཐུགས་ཁྲིམ་ནི་མཆེས་གཞུང་དུ་ཤོས་ཆེས་པ་
བཤད་ཡོད། འོ་རུ་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྲུང་ཆེས་ཤུ་བར་འདི་
ལྟར། “དེའི་ཆོ་བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་ཐུགས་ནས་གཉེར་པས་དེད་དཔོན་ལྷོ་ཤི་རྟེན་འདི་
མཐལ་དུས་ནི་མི་འདུག །འོ་དྲིག་ཐམས་ཅད་བསྐྱགས་པས་ད་རྟེན་འདི་རྩར་གསུམ་ས་ཞིག་ལ་
ལྷོ་དགོས་དུ་གསུངས་ནས་ཐག་པ་མང་པོ་བསྐྱུས་ནས་མེད་ཁྱི་བརྟ་གནིས་ཀྱི་བར་མོ་
གཞོང་གིས་བཞོས་ནས་ཁོ་བ་སྒྲ་མང་པོ་བྱས་ཅ་སྒྲ་མི་མགོན་དཀར་པོ་གནས་བདག་ལ་ཡོད་
པས་ཐུགས་ཁྲིམ་ནས་མཆེས་གཞུང་དུ་ཤོས་ལོ།” ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེར་འདི་ལྟར། “དེ་
ནས་བྱམས་པའི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། ང་ཡི་མེད་ཁྱི་དང་པད་གདན་གནིས་ཀྱི་བར་
མོ་གཞོང་གིས་ལྷལ་བས། ལྷར་ལྷར་ཆེས་ས་ཆེས་ས་ཁོ་བ་སྒྲ་ལྷར་སྐྱ་མང་པོ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་
མགོན་དཀར་པོ་དང་གཞུགས་ན་རིན་ཆེན་ཤོས་ནས་མཆེས་གཞུང་དུ་ཤོས་པས་རྟེན་འབྲལ་
འབྲུག་པས་སྒྲ་ཡི་བར་ཆད་ཡིན།” ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་སྒྲ་མི་མགོན་དཀར་པོ་
གནས་ས་གནས་བདག་གང་ཡིན་རགས་རིམ་ཅམ་ངོས་བརྒྱད་བྱེད་ཐུག།

“ཀར་པོ་བ་པོ་ཅའི་རྩོག་ཏོལ་ཡོད།” ཅེས་པ་དང་ཡང་། “ཀར་པོ་བ་ཅལ་གྱི་རིན་ཆེན་གཉེར།
ཁོ་བའི་སྐྱ་འབག་བཞེངས་པས་ན། །མི་རིགས་ཀྱན་ལ་བཟང་བར་འགྱུར།” ཞེས་པ་ནི། ཀར་པོ་
བ་པོ་ཅ་འདི་ནི་ཀ་རྒྱལ་པོ་ཅའམ་རྩོ་རྩོ་དགྲ་འདུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ལྷང་དང་པོ་ནི་ཉག་མེའི་
རང་གི་འབྲམ་བ་ནང་པོ་ཅའི་རྩོག་ཏོལ་དེ་རྩོ་ཡོད་ཅེས་པ་དང་། ལྷང་གནིས་པ་ནི་པོ་ཅ་ལས་
ས་སྐྱ་ལེན་ནི་ཉག་མེའི་འདུ་སྐྱ་བཞེངས་ན་ཡུལ་དང་མི་རིགས་ཀྱན་ལ་དགོ་བའི་ལྷས་བཟང་
ཡོད་པ་གསུངས་པ་ཡིན། གཞི་བདག་དེ་གཙོ་པོ་བྲག་གཡབ་སྐག་ར་གིས་པས་ཡུལ་སྐད་དུ་
བརྩིས་ནི་གསལ་མཆོད་བྱེད་སྟེ་ཡོད། གནས་སའི་ཕྱོགས་ནི་སྐྱ་མ་དཀོན་མཆོག་གྲུ་མཆོས་
(1921-1997) ཐུག་བདག་པའི་ཐབས་ཀྱི་དེ་ཁྲིད་ཀྱི་རྒྱབ་རི་ཡིན། མོ་དཀར་པོ་དང་པ་ནས་བྱང་དུ་
བསྐྱས་ན་ལྷང་པའི་ཕུ་ལ་མྱིད་ཉམས་ཅན་གྱི་རི་པོ་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཕྱིར་ཡང་བསྐྱར་རི་པོ་རྩུང་

[illegible][illegible]

ལྷ་མ་དཀར་གཤམ་ཅེ་གཞི་བདག་ནི་གཙོ་མོ་ར་ཅོ་མི་དཀར་ཤོད་པའི་གཞི་བདག་དུ་
 བཅིས་རྟེན་གསོལ་མཆོད་གཙོ་མོ་ཡིད། ལྷ་མ་དཀར་གཤམ་ཅེ་མི་ཀ་རྒྱལ་མོ་ཅེ་ཅལ་མི་མཚོ་པང་
 ཅེ་ལམ་པདྟ་མཆོད་ས་ལུ་མན་རྒྱུན་མིག་རྒྱུད་གང་མཁ་མཆོད་པའི་སྐར་ཡོད། རོ་ལྷ་རྒྱུད་དེ་
 ལི་མི་མཚོ་པར་རྒྱུད་མི་ཁོ་ན་ཡིན། དཔྱར་གཞི་ལྷ་མི་རྒྱུད་རྒྱུད་ཅེ་ལམ་མ་གཏོགས་གང་ལ་
 མི་ལ། ར་རྒྱུན་རྒྱལ་མ་རྒྱལ་མཚོ་རྒྱལ་ལྷ་མ་དཀར་པཅལ་ལུ་མི་ལ་རྒྱུད་གང་ཅེ་ལམ་ཡོད་ཅོད་
 རྒྱུད་ཡོད་ས་ཤ་རྒྱལ་ཡིན་པས་མིང་ལ་མདའ་ལམ་ཁར་ཁེས་ཆེད། དེར་མི་དཀར་ཤོད་པའི་

ལྷ་མོ་ཉལ་ཏེ་མེ་མོ་སྒྲེས་རབས་རྣམས་མ་འོངས་ལྷ་མོ་ཉལ་ཏེ་མེ་མོ་སྒྲེས་རབས་མཁུར་བཞགས།

དབྱར་དུས་ཀྱི་འབྲུག་ས་གཙོ་བོ་ཡིན། རི་མགོ་ནི་ཤར་སྒྲོན་སྟོགས་སུ་ཁ་གདངས་དེར་བྲག་
དམར་གཟར་བོ་ཡོད། དེ་སྟོགས་མདངས་ཉལ་བ་ཆགས་ཡོད། ཤར་སྟོགས་རི་ངོས་སུ་གྲང་མ་
དང་སྒྲུ་ཏུ་སྟགས་ཡོད་པས་མ་ཆོད་རིམ་པས་སྒྲོན་དུ་ཤིང་ནགས་ཡོད་ཀྱང་ཤིང་ནགས་དེ་
ཙམ་མི་སྐྱལ། ཁདར་མོ་དགར་དང་ཉ་ཅ་གྲོང་པ་བཅས་ཆགས་ཡོད་པས་ཤིང་ས་གཤིན་ས་
དང་འབྲུ་ས་འཕེལ་ས་དུ་བརྟེ།

“སྟོད་ལོན་ལ་སྐྱེ་ཉལ་འབྲེས་དུས་འོང་། དེ་དུས་འོང་ནས་མོ་མོར་བསྟོལ།” སྟོད་ལོན་ནི་
བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད་ཀྱི་གྲས་ནས་སྤར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་
དེ་ནི་འབྲུང་བྱངས་ཀྱི་གནས་སྡེ་བ་དང་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྤར་བ་རིན་ཆེན་མོ་གྲོས་སམ་
སྤར་བ་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་ (1115 1203) རི་མདོ་ཁམས་སྤར་ཤོད་བྲག་གཡམ་ཡུལ་དུ་འབྱུངས་
ནས་དབྱས་སུ་དབལ་ཐག་མོ་གྲུ་བ་སྤྲེལ་བ་སྟེན་ནས་སྤར་མ་ཡུལ་དུ་བྱོན་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༧
ལོར་སྤར་ཆོང་གི་གདན་ས་སྟོད་ལོན་རབས་འདས་སྡེར་བྲག་ཤིས་ཆོས་འཁོར་དཀོན་བཟབ་དེ་
སྤར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱན་པ་སྟེལ། དེ་རྗེས་འོང་གི་སྟོབ་མ་གདན་རབས་གཉིས་པ་
རྒྱལ་བ་ཡང་དཀོན་པ་ནི་མདོ་ཁམས་བྲག་གཡམ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་འདས་སྡེར་དཀོན་
པའི་རྒྱུད་ཡུལ་སྤར་ཤོད་མོ་ཡུང་དགའ་སྤྲ་སྡེར་བུ་བར་དཀོན་སྟོན་དེ་ཆེན་སྟོན་གྱི་ཅེ་བའི་
སྤམ་སུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༤༦ ཤིང་སྒྲུལ་ལོར་འབྱུངས་དེ་སྤར་བ་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་སྤྲེལ་བ་སྟེན་དེ་
སྤར་ཆོང་གི་གདན་རབས་གཉིས་པ་མཛད་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༠༦ ལོར་གསལས།

དེ་རྗེས་གདན་རབས་གསུམ་པ་སྐྱེན་སྤྲེལ་བྱང་རྒྱལ་གྲགས་ནི། མདོ་ཁམས་ལལ་མོ་སྤར་
རྒྱུད་རྒྱན་མོ་འབྲི་རྒྱུད་གི་དཀའ་ངོས་ཡུལ་མི་དྭ་འབྱར་ཤེས་སྟེས་པའི་ས་སྟོགས་རྒྱ་བོ་གཤེར་
ཡན་གཡམ་ལོས། རི་མོ་སྐྱལ་མོ་མཆོད་བརྒྱུད་ཀྱི་གཡོན་རྒྱུ། མདོ་ཁམས་ཡོན་དམ་པའི་
ཀྲིས་དུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡༤ ས་མོ་སྐྱལ་ལོར་འབྱུངས་དེ་རྒྱལ་བ་སྟོ་ཡང་དཀོན་པ་སྤྲེལ་བ་སྟེན་དེ་
སྤར་ཆོང་གི་གདན་རབས་གསུམ་པ་མཛད་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༢༨ མེ་སྤང་ལོར་སྐྱ་གསལས།

གུབ་ཐོབ་ནས་མེད་པ་ལྟར་འབྱུང་དུ་བྱས་གཤམ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ལོས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བ་མཐད།

དེ་རྗེས་གདན་རབས་བཞི་པ་དུ་ཅེ་པ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ནི། མདོ་ཁམས་སྤྱང་དུག་
ལས། སྤར་ཁམས་སྤང་གི་སྤར་ཤོད་རང་གྲུབ་སྟེ། དེའི་གནས་སྟེ་ཅན་ན་རུས་དགའི་རྗེ་པོ་གི་པ་
ཉེ་རྒྱལ་གྱི་ཅེ་རྒྱུད་ཡོན་སྒྲོམ་ཁམས་ཡག་བུ་བའི་ཁྲིམ་དུ་བྱི་ལོ་ ༡༢༧༢ རྒྱ་ཡོས་སྒྲོན་ཆུ་འབྲིང་
མོའི་ཡར་འོ་ལ་འབྱུངས་ཉེ་སྤྲན་ལྷ་པ་བྱུང་རུབ་ལྷགས་སྤྲ་ས་བསྟེན་ཉེ་སྤར་ཚང་གི་གདན་
རབས་བཞི་པ་མཛད་དེ་བྱི་ལོ་ ༡༢༧༢ རྒྱ་ཡོས་ལོར་སྤྱ་གསེགས།

དེ་རྗེས་གདན་རབས་ལྷ་པ་རིན་ཆེན་གླིང་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ནི། མདོ་ཁམས་རྒྱ་པོ་
འབྲི་གླིང་མར། རྒྱ་རྒྱལ་མོ་བྱུང་འཕོལ་མཚོ་སྤྱག་མོའི་འབྲས། གཞི་ལ་སྤྱག་ཤོད་སྤྱག་མོ་
འཇུག་འདའི་གློང་། ཡབ་འཕྱོར་ལྷན་སྤང་གི་རྒྱལ་རིགས་བཅོན་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་དཔོན་དང་།
ཡུམ་སྒྲོམ་རིགས་བུ་བཟའི་སྤས་སུ་བྱི་ལོ་ ༡༢༨༦ མེ་མོ་སྤྱག་གི་ལོར་སྤྱ་འབྱུངས་ཉེ་ཤོད་རྒྱ་
ཅེ་པ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་སྤྲ་ས་བསྟེན་ཉེ་སྤར་ཚང་གི་གདན་རབས་ལྷ་པ་མཛད་དེ་བྱི་ལོ་
༡༢༩༡ ལྷགས་མོ་སྤྱལ་ལོར་སྤྱ་གསེགས།

དེ་རྗེས་སྤར་ཚང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་སྤང་མཁན་ཆེན་ལོད་ཟེར་སྤྱ་མ་
ནི། ཉག་མེད་ལྷང་བསྟན་ལས། སྤར་ཚང་བསྟན་པ་གསོ་བ་ལ། ཁྱོགས་པོ་སྤར་པའི་སྤྱེ་བ་ལ།
ལོད་ཟེར་སྤྱ་མའི་མཚན་ཅན་ལོད་། ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་བཞིན་མདོ་ཁམས་སྤྱང་དུག་ལས་སྤྱ་
རྒྱ་དངུལ་རྒྱ་གཉིས་བྱི་མར། རྒྱ་ཆ་པ་སྤྱང་། གནས་ཆེན་ཁ་པ་དཀར་པོ་དང་ཉེ་བ། ཆ་བ་ཁབ་
མོ་རྒྱལ་མོའི་ཞོལ། ལོལ་ཤོད་གནས་མཚོག་ཤེལ་སྟེང་དུ་ཡབ་ཁྱོ་པོ་འབུམ་དང་། ཡུམ་བཀྲ་
ཤིས་གཞུངས་བུ་བའི་སྤས་སུ་བྱི་ལོ་ ༡༢༩༥ མིང་མོ་ལྷག་གི་ལོར་སྤྱ་འབྱུངས་ནས་དགའ་ལོ་
བཅོ་ལྷ་ནས་འདས་སྟེང་ཤོད་པོན་དུ་བྱོན་ཉེ་རྣལ་རིན་ཆེན་གླིང་པ་སྤྲ་ས་བསྟེན་ཉེ་སྤར་ཚང་
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་སྟེལ་ཉེ་འགྲོ་དོན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་བྱུང་ནས་མཐར་དགའ་
ལོ་བརྒྱུད་རྩ་ཅ་གཉིས་བྱི་ལོ་ ༡༣༡༨ མེ་མོ་འབྲུག་གི་ལོར་སྤྱ་གསེགས། དེ་རྗེས་སྤར་ཚང་གི་
ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་མཁན་ཤིང་མགོ་བ་དགོན་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ནི་སྤར་ཁམས་སྤང་གི་ས་ཆ།

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་དེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་ལྷན་པ་ལ་འོངས་ཡུང་བསྐྱར་ནལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞག་ལ།

མངས་རྒྱས་བྱམས་པའི་ཞིང་ཁམས། (བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་དང་ཐག་ནིར་འབྱུངས་པའི་དབང་གིས་
བཟོད་པ་ཡིན་) རྒྱ་རྒྱ་སྒྲིམ་མའི་གཡས་བྱར། རགས་ཚལ་སྐྱར་ཡོངས་ཉམས་དགའ་རྒྱ་ཆིབ་བྱ་
བ་རྒྱ་རིགས། ཡབ་རྒྱ་མ་འབྱམ་དང་ཡུམ་དཀོན་མཆོག་ལུས་གྱི་སྐས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠
ལྷགས་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་སྤྱི་འབྱུངས་ནས་མཁན་པོ་དེ་བྱོད་པ་རྒྱལ་མོ་རྒྱ་མ་བཞེན། དགུང་ལོ་
༢༤ ནས་སྤང་མཁན་ཆེན་འོད་ཐེར་རྒྱ་མ་དང་འབྲད་དེ་རྒྱ་མ་བཞེན་པས་ཐུག་ཚུགས་དཔྱེར་
མེད་གྱི་ལུ་བ་རྟོགས་ནས་སྤར་ཆང་གི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པའི་སྒྲེས་བྲུ་དམ་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་
མཁན་དགུང་ལོ་དོན་བརྒྱད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༧ མེ་མོ་བྱ་ལོར་སྤྱ་གསེགས།

དེ་རྗེས་དེའི་སྒྲོག་མ་རྒྱ་ཆོས་གྱི་དོན། དེའི་སྒྲོག་མ་ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་བྱུང་
ནས་དེའི་གསུང་མདོ་ཐུགས་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་པོ་ནི་ནི་བྱ་ཅམ་ཡོད་པ་ལས་བྱུང་པར་སྤར་ཆང་
ལྷགས་གྱི་ཐུག་ཆེན་མན་དག་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་པོད་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བྱིད་ལུང་གི་རྒྱན་ད་
ལྷང་མ་ཆད་པར་བཞགས་པ་སོགས་སྤར་ཆང་དགའ་བརྒྱད་གྱི་ཆོས་རྒྱན་ཀུན་དཔལ་ལྷོགས་
སུ་གནས་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱལ་ཡོད། མདོར་ན་སྤར་ཆང་གི་ཆོས་རྒྱན་ནི་དུང་བཞགས་ཡོད་
བྱུང་སྤར་ཆང་གི་གདན་ལ་སོ་དཀོན་པ་སྤོངས་དེ་བྱུལ་ཐོབ་ཉག་དེ་མེ་པོས་སྤོ་དཀོན་ན་སྤྱ་
ཉོག་འདྲེས་དུས་འོད། ཞེས་ལུང་བསྐྱར་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་བཞིན་ཆགས་དེ་མི་ལོ་ལུ་
བརྒྱ་ཡན་མན་ཅམ་སྤར་ཆང་གི་གདན་རབས་དང་བསྐྱར་བ་དར་རྒྱས་ལུང་ནས་མཁན་གདན་
རབས་མཐུག་མ་དག་ཁྲིམ་ཆང་གི་རོ་པོ་ཞིག་དུ་འབྱུར་དེ། རོང་འབྲུག་དཔོན་ཆང་དང་ནང་པོ་
དཔོན་ཆང་ཞེས་པ་འབྱུར་འོང་ལྷགས་ལོ་རྒྱལ་བཟད་རྒྱན་ཡོད། ལྷག་གཡལ་རྒྱ་དཀོན་གྱི་ལོ་
རྒྱལ་གསལ་པ་པའི་སྤར། “སྐབས་དེར་བྱ་དྲུང་པས་དཔོན་མཁའ་འགྲོ་བྱོགས་སྤར་དེ་ནང་
ཐིང་བསྐྱངས་ལྷགས་གསལ་འདུག་པས་བཀའ་དགེ་པར་བྱུག་མཁའི་སྐབས་གྱིས་དེ་ལྟར་
བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་སྤམ། སྐབས་དེ་དག་དུ་དབྱས་གཙང་བྲལ་ནས་ཀར་མིད་ཐམ་ནས་བྱུར་
ནས་མཚུར་སྤྱ་ཀམ་པ་སྤྱ་བྱེད་བརྒྱ་པ་ (1604-1674) འཐང་ལུལ་དུ་བྱོས་ཐེགས་དེ་ལོ་མང་

བུ་མོ་ཉག་མེད་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་དོན་བརྒྱུང་འགྲེལ་བཤད།

བུ་མོ་ཉག་པ་དང་། བུ་མྱི་ཉན་ (1532-1654) འདས་རྗེས་འཇམ་རྒྱལ་པོའི་མཁའ་འགྲོས་པོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་ལ་རོ་ཚོལ་བྱེད་པའི་མིང་འབྲག་ས་བསྐངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་པ་དང་དབྱིབས་མཚུངས་ཡིན་པར་སེམས། ཞེས་བཤད་འདུག་པ་དག་གིས་ཉག་མེས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་དེ་དག་གསལ་པོ་སེས།

“ཉག་མྱེད་མགོ་དཔོན་གྱི་བྱེད་དུས་པོད་། རེ་དུས་པོད་ནས་མོ་མོར་བསྐྱོལ་། ལུང་དོན་འདི་ནི་ཉག་མྱེད་མགོ་དཔོན་གྱི་བྱེད་དུས་པོད་ཞེས་པ་དེ་ལུང་དོན་དོས་བརྒྱུང་མཁན་མ་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་འབྲུག་གཉེས་ཚོད་མས་དེ་ཕྱོགས་དབང་གླུར་བྱས་པའི་དོན་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། གྱི་མ་དེས་བྲག་ཁྲལ་སྒྲོངས་སྒྲགས་ཆེ་བྲས་སྒྲུང་ཆང་རིན་ཆེན་མགོ་པོ་དང་། སྒྲུང་བས་མཚོན་མི་དྲག་ལལ་ཆེར་གྱིས་སྐབས་མགོན་གྱི་བྱེད་དང་པོ་སྐ་མ་བསྐྱར་བའི་དོན་གྱིས་ཐོགས་ཚུལ་བཤད་བ་གཉིས་ལས་གྱི་མ་དེ་ཕྱོགས་འདྲ་ཡིན་པ་སེམས་ཀྱང་དོན་ལ་ད་དུང་གནད་མི་ཁེལ་སྟེ། ད་ལྟོ་བྲག་གཡལ་ཞེས་པའི་ས་ཁོངས་སུ། སྐབས་དེ་དུས་ལྷ་ཡུལ་དང་། སྒྲོང་ཡུལ། ཉག་རེ་ཞེས་ཡུལ་ལྷང་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ལྷང་སྒན་མང་པོས་འབྲེད་ཡོད། དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་དཀའ་བརྒྱ་བྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ (1572-1638) སྐབས་སུ་སྐྱོང་ཉག་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལྷང་ཆེན་པོ་གསུམ་གཙོས་པའི་ལྷང་ཆེན་མང་པོ་ཞིག་གཅིག་བསྐྱས་སུ་བྱས་པ་དེ་ལ་བྲག་གཡལ་ཞེས་ཐོགས་པ་ཡིན། དཀའ་བརྒྱ་བྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་བྱ་ཡུལ་གྱི་མངའ་རྒྱ་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཉག་རེ་མགོ་དཔོན་གྱི་མིང་བྱེད་པའི་ལུང་དོན་དེ་ཡིན་སྟེ།

“སྐར་ཁམས་ཉག་མྱེད་ཡུལ་དུ་གང་ཡོད་ནམས། ཆོ་འདི་གྱི་གཉིས་ལ་རང་དོན་སྤངས། གཞན་དོན་འགྲུབ་པ་པོ་པོ་ཙམ། ཁྲོར་ལ་རང་དོན་འབྱུང་བར་སེས།” ཞེས་པའི་སྐར་ཁམས་ཉག་མྱེད་ཡུལ་འདི་ཡང་པོད་དུ་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་བཞིན་འདིར་བཤད་ན། སྐབས་དེར་སྐར་ཁམས་ནི་མདོ་ཁམས་སུ་ཁྱེ་བཞི་སྤང་དྲུག་གི་ནང་ཆོན་སྐར་ཁམས་སྤང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེང་།

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཡོང་ལ་ལྷང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བུ་ཞུགས།

མང་གི་རྫོང་སྒོ་ཁག་གི་སྒྲུང་ཆ་འདི་ཆོ་སྐབས་དེ་དུས་མ་སྒྲུང་དང་བཅད་མཚམས་འདི་ཞེས་
བྱ་བ་གསལ་པོ་མེད། སྐབས་དེ་དུས་མཛད་ཁམས་སྒྲུང་སྒྲིགས་ཀྱི་པོད་རིགས་རྣམས་ཆུ་བཞི་
དང་སྒྲུང་དུག་གི་གནས་སུ་གནས་འཆའ་བའི་མིང་གི་དཔྲེ་བ་ཅས་ལས་མན་ཚུན་གཅིག་འོག་
གཅིག་ལ་མེད་པར་དོན་དུ་ལྷང་ཆུང་རེར་དཔོན་ཆུང་རེ་བྱས། མ་ཆད་སྐབས་དེར་སྒྲུར་ཁམས་
སྒྲུང་གི་ས་གནས་སུ་གནས་འཆའ་བའི་ཡུལ་མི་དག་བྱང་མན་ཚུན་གཅིག་འོག་གཅིག་
བསྐྱར་བའི་གཅིག་བསྐྱར་བྱས་པ་ཞིག་མེད། ཡུལ་ལྷང་དང་ལྷང་ཆོར་ཆུང་ཁག་གིས་བྱ་མེལ་
བྱ་མོ་མོས་གནས་ཡོད་སྐབས་ཉལ་ཏེ་ཡུལ་དེ་དག་སྒྲུར་ཁམས་སྒྲུང་གི་ས་གནས་སུ་གནས་
ཡོད་པས་གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་མེའི་སྐབས་དེར་སྒྲུར་ཁམས་ཉལ་མེའི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས་དེ་འགྲོ་
དོན་ཤེད་བཞིན་ཡོད་སྟེ་སྒྲུར་ཁམས་ཉལ་མེའི་ཡུལ་དུ་གང་ཡོད་རྣམས་ཆེ་འདི་བྱི་གཉིས་
ལ་རང་དོན་སྒྲུངས་དེ་གཞན་དོན་བསྐྱབས་དགོས་པའི་གདམ་རག་དེ་གསུངས་པ་ཡིན།

“གནས་པོ་ལ་མོགས་མེ་བརྒྱད་དཀོར་གཉེར་ག། ཁ་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་
འདི་ནི། །འབྱུང་བས་གོད་པ་མ་བསྐྱལ་གྱི་བར་དུ་ཁྱོད་ལ་གདས། །སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་དབང་
དང་དམ་ཚིག་དང་། །བྱན་དང་འཁོར་དུ་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། །དམ་ཚིག་ལ་མི་འདའ་
བར་བསྐྱར་བ་ཡུན་རིང་སྤངས། །ལོག་ལྟའི་ཆོགས་རྣམས་སྤར་དུ་བསྐྱལ་བར་མཛོད། །ལྷང་
དོན་འདིས་གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་མེའི་ཁོང་གིས་བདེ་བའི་སྒྲེ་དགོན་འདི་མ་འོངས་པར་དར་ཁིང་
རྒྱས་བའི་ཆེད་དུ་གཉེར་གཏད་བཅོལ་ས་གཞི་བདག་གས་ནས་བྱས་མཁུན་ཡུལ་གྱི་གཞི་
བདག་གནས་པོ་རྩ་རྩེ་གྲུར་མགོན་གྱིས་གཙོས་བའི་དེ་སྒྲིགས་ལ་གནས་བའི་ཡུལ་ལྷ་མེ་
བརྒྱད་བཅས་ལ་གཉེར་གཏད་བཅོལ་བའི་ལྷང་ཆོག་ཡིན་པར་བརྟེན། ཡུལ་དེ་སྒྲིགས་གྱི་གཞི་
བདག་ཡོད་ཆད་ལས་གནས་པོ་རྩ་རྩེ་གྲུར་མགོན་ལ་སློབ་གཏད་བཅོལ་ཡུལ་གཙོ་བོར་བྱས་
ཡོད་པ་ཤེས་རྒྱལ། ཁྱད་པར་གནས་པོ་རྩ་རྩེ་གྲུར་མགོན་དེ་སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་བཀའ་བསྐྱོས་
དམ་བཞག་ཐེབས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྷང་དེས་གསལ་པོ་བསྐྱར་ཡོད། སྒྲེ་དགོན་གྱི་བསྐྱར་བ་

བྱུང་པ་ནི་གཞི་གསུང་འབྲས་དྲུག་གསལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་རོས་པ་རྒྱུད་འབྲེལ་བཤད།

དར་ཁིང་རྒྱས་དཔོན་ན་མེ་དཔོན་གཉེར་གནད་བཅོལ་ཡུལ་སྤང་མ་དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་མོ་དང་།
བྲག་ལྷ་མགོན་པོ། བེ་དཀར། གཞི་བདག་གསུམ་ནས་གནས་པོ་དོ་རྗེ་གྲར་མགོན་བཅས་ལ་
གསོལ་མཆོད་གཙོ་བོ་བྱས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་དབང་གིས་འཕྲིན་ལས་གྱི་རྣམ་པ་
གཞན་ལས་ཆེ་བར་སེམས། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སྤྱང་མ་གང་ལྷུང་དཔོན་དེར་མཆོད་བསྟོད་དང་
འབྲེལ་བ་བྱས་ན་དཔོན་པ་དར་ཁིང་མི་རྒྱས་པས་མ་ཆད་དཔོན་པ་དེའི་མངའ་འོག་ལ་
གནས་པའི་ཡུལ་མི་དག་ལ་ཡང་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་དང་མི་དགེ་བ་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་ལྷུང་དྲུ་
བཅུན་ཡོད་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་དོར་མ་ནོར་བ་བྱེད་དེོས།

“སྤྱ་ཤོད་ལྷུང་བར་བྱུང་གེ་བན་ཅན་དུས། །གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལས་འབྲོ་འགའ་ཅམ་
ཡོད།” སྤྱ་ཤོད་ལྷུང་པ་ནི། ལྷུ་བ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ། ལྱ་ཤོད། ས་ཤོད། རྩ་
ཤོད། ལྷག་ཤོད། རེ་ཤོད། རྣག་ཤོད། རྩེ་ཤོད། ལྱུང་ཤོད། མེ་ཤོད། དེ་ཤོད་བཅས་མདོ་ཁམས་ཤོད་
ཆེན་བརྒྱ་བཤད་པ་ནང་མ་གསལ་ཡང་། ཉལ་རེ་སེ་བོའི་གསུང་འབྲས་ཡིག་རྒྱུང་འདིར་
གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད་པས་མ་ཆད། བྲག་གཡམ་བླ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེབ་ ༢༩༢ ལས།
སྤྱབས་མགོན་སྤྱུ་ཤོད་དུག་པ་འབྱུངས་ཡུལ་བཤད་པའི་སྤྱབས་འདི་ལྟར། “རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་
བའི་ཤིང་གྲི་བླ་ ༢ ཆོས་ ༡༧ ཉིན་སྤྱ་ཤོད་མི་དཀར་དྲུ་སྟུ་བལྟམས།” ཞེས་པ་དང་། དེར་བརྟེན་
རྩར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་སྤྱ་ཤོད་གང་དུ་ཡིན་མིན་ཡང་ཤེས་བྱལ། དེ་ཅམ་མ་ཟད་བྲག་གཡམ་
ཡུལ་ལྷུང་སྤྱི་ཡིས་ཀྱང་སྤྱ་ཤོད་མི་དཀར་གྱི་རྩ་བོ་དེ་ལ་སྤྱ་རྩ་ཞེས་འཛོད་ཀྱིན་ཡོད། སྤྱ་ཤོད་
ནི་བྲག་གཡམ་མི་དཀར་གཞུང་རྒྱུད་ལ་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་དང་བཤད་རྒྱུན་འཛོད་པའི་ས་མིང་རྩ་
མིང་གོ་རིག་བཅས་ཀྱིས་ཤེས་རུས། མ་ཟད་སྤྱ་ཤོད་མི་དཀར་ལྷུང་བའི་གཞུང་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་བ་
གྲོང་བའི་ཡར་ནང་གྲག་ལྷུང་ནང་ཞེས་པ་དེར་གྲག་གོ་བན་ཅན་སྤྱ་མཆོམས་བཞུགས་ནི་
བསྟོད་པའི་གྲུ་ད་ལྷ་ཡང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད། དེ་ནས་ཡར་བྱིན་ན་གྲུ་གྲུ་ལྷུང་ཟེར་བའི་ས་མིང་
ཡང་ཡོད། གཤམ་འོག་དེར་སྤྱར་གྲག་ཐང་དཔོན་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལོ་མང་བོའི་ལྷོན་

གུམ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་ཤོའི་སྒྲིལ་རབས་རྩམ་ཐང་མ་འོངས་ལུང་བརྒྱན་ཆལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བརྟགས་

ནས་དཔོན་པ་སྒྲོང་སྒྲེ་ད་ལྷ་ཤུག་ཐང་དཔོན་ཞེས་བྲིས་ཚང་ཁ་ཤས་ཅན་གྱི་ཤོང་ནག་ཅིག་
ལས་གཞན་མེད་ཀྱང་ཐུར་བཀའ་བརྒྱན་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འོག་དུ་བཤད། ཤུག་ལུང་
དང་། ཤུ་ལུང་དང་། ཤུད་ཐང་དང་། ཤུག་ཐང་བཅས་འཕོད་སྐད་དག་ཆ་འདྲ་མིན་འབྱུང་བ་
ཆོས་ཉིད་ཡིན། མ་ཚད་ཤུ་གེ་བན་ཅན་ལ་ཡང་ཉག་མེད་གསུང་འབྱམ་ཡིག་སྒྲིང་ཁག་
གསུམ་ཡོད་པ་ནང་གིས་སྐད་དག་ཆ་གཅིག་གྲུར་མེད་པའི་མི་འདྲ་བས་མ་ཚད་གསུམ་དུ་
དྲངས་པའི་ཀ་མོ་གངས་རའི་གནས་ཡིག་ནང་གི་དག་ཆ་ཡང་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤུད་གེ་
བན་ཅན་དང་། ཤུ་གེ་བན་ཅན། ཤུག་གེ་བན་ཅན། ཤུད་ཅེ་བན་ཅན། བཅས་མང་།

མི་དཀར་གཞུང་གྱི་ཁྱ་མོ་དེ་ལ་ཤུ་ཁྱ་ཞེས་ད་ལྷ་ཡང་སྐྱ་ཐུར་ཅས་མ་འབྱུར་བ་ལུལ་
གྲིས་འཕོད་པའི་ན་པའི་ཁྱ་མོ་དེ་ནི་དཔུར་ཀའི་དུས་ཤུ་ཉས་བཅད་མི་ཐུག། དགུན་ཁར་ཁྱ་ར་པ་
པའི་མར་མ་གཏོགས་མིས་མི་ཚད། སྒྲིས་སུ་ཁྱ་གཞུང་གིས་སྐྱ་ཤོང་ལུང་བར་ཤང་ཁག་མང་པོ་
དཔྱེ་བལྟ་མིང་བདགས་སྟེད་དཔོས་པའི་ལུལ་ལུང་ཆེ་ཁག་ཅིག་ཡིན་ལྟམས་མདོ་ཁམས་ཤོད་
ཆེན་གྱི་ཐ་སྐད་གསུ་སྐྱ་བཙིས་ན་མི་འགྲིག་པ་མེད་པ་ཞིག་དོན་ལ་གནས་ཡོད། འོན་ཀྱང་
སྐམ་པ་ཡེ་དཔལ་སྐམས་མདོ་ཁམས་གྱི་སའི་ཆར་ཐམས་ཅད་འགྲོ་ཐུབ་པ་ལྟ་ཞོག་མདོ་
ཁམས་གྱི་ས་མིང་ཁྱ་མིང་འོགས་སྟོད་བཅུད་གཉིས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ཆད་ཡིག་ལས་མེད་ཁར་
རེ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་ལག་ལ་ཐེབ་དགལ། དེར་བརྟེན་སྐམས་དེར་ཤོད་ཆེན་གྱི་ཐ་སྐད་གྲངས་བཅད་
བྱས་པ་དེ་སྐད་ཀྱིས། དེང་སྐམས་འབྲོང་བ་རྒྱལ་པོས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་འབྲོང་འབྲོང་པའི་
དེབ་གཏོར་སྐྱག་པོ་ལས་ཀྱང་སྐམ་པ་ཡེ་དཔལ་གྱི་ཤོད་ཆེན་རྩིས་པའི་སྟེང་དུ་གྲིས་ཤོད་དང་།
ཁྲོང་ཤོད། དཀར་ཤོད། རམ་ཤོད། ཁྲ་ཤོད། རུལ་ཤོད། ཐུར་ཤོད། གཡང་ཤོད་བཅས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་
བྱས་ནི་དེ་ལ་མདོ་ཁམས་ཤོད་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་གསར་དུ་ཐ་སྐད་བདགས་པ་དེ་ཡང་དེ་
བས་ཀྱང་ཉམས་ཞིབ་མེད་པའི་གྲུ་ཚོས་དུ་བྱད། རགས་རིམ་ཅམ་བསམ་ན་བྲག་གཡབ་
གཅིག་ཕུ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱ་ཤོད་མ་ཡིན་པའི་ད་དུང་གཞུང་ཤོད་ནི་སྟོང་སྐད་དཔོན་པའི་

གྲུབ་མོའ་ཉག་མེའི་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡེལ་གྱི་མ་མེད་དང་གཞི་བདག་གི་མེད་པོས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཤད།

མངའ་འོག་གཅོས་པའི་ཡུང་ཆེན་སྡོད་སྡོད་མུ་མུ་མངའ་བཅས་ལ་གཞུང་ཤོད་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་
བྲགས་བ་འདི་ཡིན། ཡོང་ལྷ་དགོན་བ་གཅིག་ཤུ་ལ་ཡུང་བ་དེའི་སྤྱི་མངའ་ལ་དགོན་ལག་དུག་
ཅས་ཡོད་རབས་བཤད་སྐྱུ་ཡོད། དེ་མིན་ས་རྒྱིང་དཀར་དགེ་བཅས་ཀྱི་དགོན་རི་བོའི་མང་།
དགོན་མ་ལག་ཡོད་བ་ལ་དཔག་བའི་ཡུལ་སྡེ་ཡང་མགོ་ར་འབྲོག་བ་ནས། ཁམས་དམར། རྩ་
མམ། རྩ་མདོ། འགའ་ག། འགམ་ལེ་རྩན་སོགས་དེང་སང་ལྷར་ན་ཤང་ཁག་འགའ་ཤས་གནས་
སའི་ཡུལ་ཡུང་ཆེན་བོ་ཞིག་ཡིན། སྐྱ་མག་རིང་མུང་གཞུང་རྒྱ་མོ་སྤྱི་མུང་གཞུང་ཤོད་ཀྱི་
རྒྱ་བོ་དེ་ཡང་དབྱར་ཀའི་སྐབས་སུ་ཉམ་བཅད་མི་སྤྱི་བའི་རྒྱ་བོ་ཆེ་ཅས་ཡོད།

སྤྱི་ཤོད་ནི་ཤོད་དུ་བཤད་ཅིན་བ་ལྷར་བྱམས་མདུན་མུ་མུ་མངའི་ཡུང་མུན་མང་བོ་ལྷན་བའི་
སྤྱི་རྒྱ་འབབ་བའི་ཡུང་ཆེན་དེ་ཡིན། སྤྱི་ཤོད་ནས་འབབ་བའི་སྤྱི་རྒྱ་དང་། གཞུང་ཤོད་ནས་
འབབ་བའི་གཞུང་རྒྱ། སྤྱི་ཤོད་ནས་འབབ་བའི་སྤྱི་རྒྱ་གསུམ་ནི་ས་བྱར་ལྷན་ན་སྤྱི་བོ་
ཞིག་ལ་ཡལ་ག་ཆེན་བོ་གསུམ་གྲུས་བ་ལྷ་བྱ་མདོན་སྐྱུ་ཡོད། དེ་མིན་ཡུང་ཤོད་དང་། ཡར་
ཤོད། འདན་ཤོད་བཅས་ཀྱང་ཡོད། སྤྱི་ཤོད་དང་ཡུང་ཤོད་ནི་ཡིག་རྒྱིང་ཁག་ལས་གསལ་ཆེ་
བས་ཉག་མེའི་གསུམ་འབུམ་ཡིག་རྒྱིང་ལས་འདི་ལྷན། “སྤྱི་ཤོད་ཡུང་བར་བྱད་ཀེ་བན་གན་
དུས།” ཞེས་བ་དང་། ཡང་ “ཡུང་ཤོད་བདུད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱ་ཡོད། (མ་དགེ་གཉིས་བར། སྤྱི་ཤོད་བདུད་ཀྱི་སྤྱི་
རྒྱ་ཡོད། ཟེ། [དགེ་གཉིས་གསུམ་མཚུངས་])” ཞེས་བ་ལས་ཤེས། གཞུང་ཤོད་དང་ཡར་ཤོད་འདན་
ཤོད་བཅས་ནི་རྣམ་ཐར་ཁག་ལས་གསལ་བ་མ་ཆད་ཡོངས་སྡོད་བཞིན་བའི་ཁ་རྒྱན་ལོ་རྒྱས་
སྤྱི་གསལ་ཆེ། ཡར་ཤོད་ནི་བྲག་གཡེལ་སྤྱི་དགོན་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ལས། ཡར་ཤོད་གཤེད་ལྷགས་ཀྱི་
རི་བོ་དང་ཞེས་བ་དང་། རང་ཡུལ་གྱི་ཁ་དཔེར། སྤྱི་དུག་ཅི་འགྱི་ཡར་ཤོད་སྤྱི་དགེར་དུས།
ཞེས་བ་ལྷར་ཡར་ཤོད་བ་ཞེས་བའི་ཡུལ་སྡེ་ཡོད། འདན་ཤོད་ནི་བྲག་གཡེལ་འདན་ཤོད་བ་
ཡིན། ད་དུང་བྲག་གཡེལ་ཁྲུལ་མ་ཡིན་བའི་ལོ་ཤོད་དང་། རྩ་ཤོད། ཆ་ཤོད། རི་ཤོད། སྤྱི་ཤོད།
དུ་ཤོད། དུག་ལས། དང་བོ་སྤྱི་མཁན་ཆེན་འོད་ཟེར་སྤྱི་མ་འབྱུངས་བའི་ས་ཁྲུལ་ཡིན་བ་དེའི་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེད་གསུང་འབྲས་དུ་བྱུང་གཤམ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་དོས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཤད།

ཅམ་ཡོད་བ་ཞིབ་འབྲུག་ལེགས་པོ་བྱ་རྒྱ་སྤང་མེད་མི་རུང་བ་ཞིག་མཛོང་།

དེར་བརྟེན་སྤྱོད་ཅི་བྱུང་གཤམ་ལྟོ་དཀར་གཞུང་དུ་ཡིན། སྤྱོད་ཐོད་ཤུག་གུ་ལུང་པར་བཞུགས་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཉག་སེ་ལ་ས་མིང་མི་ལ་ཐོགས་དེ་ཤུག་གེ་བན་ཆན་ཞེས་ཐོགས་པ་མོར་མ་ཆགས། ཉག་སེདི་སྤྱོས་རབས་རྣམ་ཐར་ཡིག་རྙིང་མགོ་མཐུག་ལ་ཤུད་གེ་བན་ཆན་ཟེར་བའི་མིང་དེ་ཐེངས་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ལས། “སྤྱོད་ཐོད་ལུང་པར་ཤུད་གེ་བན་ཆན་དུས། གཞུག་ལག་ཁང་གི་ལས་འཕྲོ་འགའ་ཅམ་ཡོད། སྤྱོས་བསྐྱེད་ཚྭ་གས་གཉིས་ལ་གསང་སྤགས་གྱི་འབྲས་བྱ་འབྲུངས། སྤྱིང་རུས་བྱས་པ་གདན་གྱི་བསོད་ནམས་འབྲུག་ཁས་མ་ཐམས་ཅད་སྤྱར་དུ་འབྲུག་གྲུར་ཅིག ཁངས་བསས་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱིས་འབྲུག་གྲུར་ཅིག ཁོ་སྤར་འབྲུག་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་སྤྱོན་ཡིན། ཞེས་སྤྱོད་ཐོད་ལུང་པར་བཞུགས་སྐབས་ཤུག་གེ་བན་ཆན་མིང་ཐོགས་དུས་ཤུག་ཐར་དཔོན་པ་དང་ཐུང་རུང་ (ཡིག་རྙིང་དུ་བསྐབ་རང་ཐུད་ཐུལ་བ་བཞེགས་པ་དང་། ཞེས་པ་འདི་དེང་མང་ཐུང་རུང་འཛོད་པ་དེར་ཡིན་སྤྱིད་) གི་དཔོན་པ་སོགས་གཞུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ལས་འཕྲོ་འགའ་ཅམ་ཤུང་བ་མ་ཆད་གནས་དེ་སྤྱོགས་བསྐྱེད་ཚྭ་གས་སྤྱོས་བསྐྱེས་ལ་རྙིང་རུས་བྱས་པས་དུས་གདན་གྱི་བདེ་བའི་བསོད་ནམས་དང་རང་གཞན་གཉིས་གྱི་དོན་འབྲུག་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་སྤྱོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟེ། ད་དུང་ལུང་གཉིས་པར་དེ་ལས་གསལ་ཅམ་གསུངས་པར། “ཉག་སྤེདི་ལུལ་དུ་ལབ་བ་ལ་མཆོག་ཡང་ཟེར། ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཟེར། ཤུ་གེ་བན་ཆན་ཡང་ཟེར། མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཤུག་གེ་བན་ཆན་ཡང་ཟེར། ཟེར་བ་འདུག། ཉག་སྤྱོན་དང་གསུམ། ཁང་བས་ལོག་ན་མེད། ཁང་ཡིན་ཡང་སྤས་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་གདའོ།” ཞེས་ཉག་རེ་སེ་སོས་རང་ཉིད་གྱིས་ཤུག་གེ་བན་ཆན་དང་ཉག་སྤྱོན་གཉིས་གང་ཐག་ཐ་དད་མིན་བ་གཅིག་ཡིན་བ་གསུངས་ཡོད། དོན་ཀྱང་ཞུ་དམར་དུག་པ་ཆོས་གྱི་དབང་ཕྱོག་གིས་མཛོད་པའི་ཤི་པོ་གངས་རའི་གནས་ཡིག་ལས་ “དེ་ལྟ་བུའི་གནས་འདིར་དབལ་ལྟ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ (1110-1193) ཤུག་མ་

གྲུབ་པའི་ཉལ་རེ་མེ་པོའི་སྤྱི་མ་རལ་རྩ་མ་རལ་པོའི་མ་ལུང་པ་རྩ་མ་རལ་ཆེ་མཁ་ཉལ་མ་ལུང་པ་རྩ་མ་ལ།

མེ་མཁ་པོའ་དུ་ཡང་གསང་སྤྱུགས་སྤྱིང་མའི་རྣལ་འབྱོར་པ་མང་པོ་དང་ཤུད་པོ་བན་ཅན་དང་།
དཔལ་ཆ་ལོ་དང་། ཉལ་རེ་མེ་པོ་མེ་མཁ་གྲུབ་ཆེན་མང་དུ་བརྒྱགས་པའི་སྤྱུབ་བནས་ཡིན།
ཆེས་ཤུད་པོ་བན་ཅན་དང་ཉལ་རེ་མེ་པོ་གཉིས་གང་ཟག་མ་དང་ཡིན་པ་གསུངས་ཡོད་ཡོད།
དེ་ནི་པལ་ཆེར་ཆོར་པ་ཡིན་ཟིན། བོན་ཀྱང་རྩམ་མར་ཡིག་སྤྱིང་དེར། ལམ་པ་ས་ཉེ་དང་ས་ཉེ་
ལམ་པ་ཆེར་བའི་ལུངས་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཉལ་མེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མིང་ལ་ས་ཉེའི་མིང་སྤྱར་པ་
ཡིན། སྤྱིར་ཤུག་པོ་བན་ཅན་གྱི་ཤོད་ཀྱི་པོ་གངས་རར་མེ་མཁ་ཉེ་བརྒྱགས་པ་ནི། དྲིན་ལན་མ་
ཡོད་ཆེ་བཞོན་ཆེ་བའི་མྱིར། མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་དོག་པའི་བཀ་ཆགས་བསལ། ཆེས་
པོའ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཉལ་རེ་མེ་པོ་དང་ཆ་ལོ་བཅས་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སའི་
ཆར་ཆོས་ལྟ་བུར་མེ་མཁ་པ་མ་ཆད་ཆོས་སྤྱུབ་པའི་གནས་བྱུང་བར་ཅན་འཆོལ་ཉེ་མདོ་
ཁམས་གྱི་ཤོད་དམ་ཀྱི་པོ་གངས་རར་མེ་མཁ་ནས་སྤྱུབ་པ་ཉལས་ལེན་གནད་ལྟེ་ཉལས་དང་
རྟོགས་པའི་དགོངས་པ་མཐོན་པོར་མ་གཤེགས་པར་བརྒྱགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་ལྟ་དམར་
དུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་སྤྱུག་གིས་མཛད་པའི་ཀྱི་པོ་གངས་རའི་གནས་ཡིག་ལས། “དེ་ཡི་ཉེ་
པ་ན་ཤུད་ཆོ་བན་ཅན་ལྟ་མཆོའི་སྤྱུབ་སྤྱུག་ཡོད།

ཐོན་ཏེ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ཉི་ཤོད་ལྟ་མོ་སྤྱུག་དུ་སྤྱུབ་པ་མཛད་པའི་དུས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་
མོ་ལ་གཏོར་མ་སྤྱིན་སྤྱུམ་དུ་དགོངས་པ་ན། ལྟ་མོའི་ཆལ་ནས་གཏོར་མ་སྤྱར་དུ་བྱིན། གནས་
ནང་དུ་ཤུད་ཆོ་བན་ཅན་གྱི་གཏོར་མ་ལེན་དུ་འགྲོ་དགོས་གསུངས། གཏོར་ཐལ་ཏེ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡོད་དགོངས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་གཟིགས་པ་ན། ཏེ་ལེབ་ཅིག་གི་ལྗེང་ན་ཁྱིའི་ལག་པ་
དུམ་བུ་ཞིག་བཞག་འདུག ཆལ་འབྱོར་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆེ་པ་ཡིན་ཡང་དགོངས་པ་བྱུང་།
དེ་དུས་ཤུད་ཆོ་བན་ཅན་གྱིས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་ལ་གཏོར་མ་བྱལ་བའི་གཏོར་བྱང་སྤྱེགས་
དང་བཅས་པའི་རྩལ་ཡང་ད་ལྟ་འདྲེན་གསལ་བ་ཡོད། ཆེས་པ་དང་། ཡང་གནས་ཡིག་དེར།
“དེ་ནས་མར་སྤྱིན་པ་ན་སྤྱུབས་བྱེད་ལྟར་ཆེས་པའི་སྤྱུན་ཤུད་ཆོ་བན་ཅན་དང་གཤེན་རྩོམ་

གྲུབ་མོའ་ཉག་སེའི་གཞུང་འབྲུམ་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་རྩེ་མ་བཟུང་འགྲེལ་བཤད།

འི་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཕྱག་དང་། བ་མོང་ལྷག་མཁོ་ལྷ་བྱའི་དྲུང་ནས་རང་བྱུང་སྤྱོད་རྒྱ་ར་འབབ་
བ་ཡོད།" ཅེས་བ་དང་། ཡང་གནས་ཡིག་དེར། "དེ་ནས་ཡར་སྤྱོད་བ་ན་དཔལ་ཆ་ལོའི་རྒྱལ་
ཕྱག་ཡོད་ཅིང་། འདོད་འཇོའི་མ་མོང་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་རྒྱ་མའི་ཆལ་ཅན་དང་། རྒྱགས་
དམ་རྩོ་ཡི་གཏོར་མ་ཡོད། རྒྱལ་ཕྱག་དེའི་རྒྱག་སྒྲིགས་ན་དཔལ་མོ་དཔལ་མོ་དང་གྲུབ་མོ་
མང་མོའི་ཞབས་རྩེས་ཡོད།" ཅེས་བ་ལ་དབྱུང་ན་རྒྱལ་མ་དེར་ཆ་ལོ་དང་སྤྱོད་མོད་གྱི་ཤུང་མོ་
བན་ཆན་ནས་ཉག་སེ་བཅས་གྱེ་མོད་ཀྱི་པོ་གངས་གྱི་ར་བར་ཐེབས་དེ་ཉམས་རྟོགས་གྲུབ་
བའི་དགོངས་བ་མཐོན་མོར་མ་གཤེགས་གྱི་བར་དུ་རྒྱལ་བ་ཉམས་ལེན་གནང་སྟེ་བཞུགས་
ཡོད་པ་ཤེས་རྒྱལ།

"ང་ཡང་རྒྱལ་ལོ་ལ་ཡོང། (དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། ང་ཡང་རྒྱལ་ལོ་ལ་ཡོང་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག) ཀུན་གྱིས་མི་འདོད་སྤྱལ་ཡང་མི་སྒོན། རྒྱགས་ཆེས་དམ་པ་བྱ་ལོ་ལ་ལེན་པ་ཁ་གསལ་བ་
ཡིན།"

ཞེས་བ་འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་གྱི་ལ་མཆན་ཁོང་འབྱུངས་པའི་ལོ་རྟགས་གང་
ཡིན་བརྟན་བ་དང་དེ་མ་ཐག་བའི་སྤྱུང་འབྲུམ་ལེ་ཆན་འདི་མཇོད་ལོའི་ལོ་རྟགས་དེ་བརྟན་
བའི་དོན་གཉིས་ལ་འབྲུག་བ་ཡིན། ད་དུང་གཞན་ཡང་ལེ་ཆན་ཞིག་གི་མཇུག་ལ་མཇོད་བྱང་
ལྷ་བྱར། "བྱ་ཡི་ལོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་བས་ལེན།" ཞེས་བ་ལྷ་བྱ་དང་། ད་དུང་། "བྱའི་ལོ་ལ་ཁོ་བོ་
རྒྱལ་གྱི་ལོ་བས་ལེན། ཡིན།" ཞེས་བ་དང་། ཡང་། "ཁོ་བོ་རྒྱལ་ལོ་ལ་ཡོང་བ་ཡིན།" ཞེས་བ་
ལོགས་མཇོད་ལོ་གཅིག་བའི་ལེ་ཆན་ཁ་གསལ་ཡོད་པས་མ་ཆད་ཁོང་གི་ལོ་རྟགས་ཡང་
གསལ་ཡོད། ལོན་ཀྱང་མཇོད་ལོ་དང་མཇོད་མཁན་གྱི་ལོ་རྟགས་གང་ཡིན་ཤེས་རུང་ལོ་
ཁམས་གང་ཡིན་གསལ་ལོ་མེད་སྤབས་སྤྱི་ལོ་ག་དུས་འབྱུངས་མིན་ཐག་གཅོད་མེད་དཀའ་
ཆགས་ཡོད། མ་ཆད་ད་དུང་ཉག་སེས་སྟེ་དགོན་ག་དུས་བདེ་བ་མིན་རྣམ་ཐར་གསུང་འབྲུམ་
དུ་མ་གསལ་སྤབས་ཤེས་དཀའ། ཡིན་ན་ཡང་རབ་བྱུང་ནི་གཉིས་བ་ཡིན་པ་ཤེས་རྒྱལ། གང་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཤེ་མེ་ཐོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་ས་ཡོངས་ལུང་བསྐྱར་ནས་ཆེས་ཆེས་མཁུར་བཞགས།

ལགས་ཟེར་ན། སྤྱི་ལ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་སྐབས་སྤྱི་ལ་ནི་རབ་ལུང་གཉིས་པའི་ཤིང་ཡོས་
(༡༡༡) ལོར་འབྱུངས་ནས་ཆུ་ཐག་ལོར་ (༡༡༢) གསེགས་པ་སྤྱི་ཚང་གི་གདན་རབས་རྣམ་
ཐར་ལས་གསལ་ཡོད་པ་ལས་དུས་དེ་ཤིང་ཙམ་ཡིན་པ་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལས་གདན་ཁེལ་
བ་ཐག་གཅོད་དགའ། སྤྱི་ལ་ལས་ལོ་བཅུ་ཆེ་པའི་སྤྱི་ལ་ལོ་དེ་ཡིན་ཆག་བྱས་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༢
སྤྱི་ལོ་ཡིན་དགོས། ཡང་ན་སྤྱི་ལ་ལས་ལོ་གཉིས་ཆུང་པའི་སྤྱི་ལ་ལོ་དེ་ཡིན་ཆག་བྱས་ན་སྤྱི་
ལོ་ ༡༡༣ སྤྱི་ལོ་ཡིན་དགོས། ཡང་ན་སྤྱི་ལ་ལས་ལོ་བཅུ་བཞི་ཆུང་པའི་སྤྱི་ལ་ལོ་ཡིན་ཆག་
བྱས་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༤ སྤྱི་ལོ་ཡིན་དགོས། དེ་དག་གང་ཡིན་ཤེ་ཞིག་ཁ་མཆོན་གཅོད་དགའ་
བར་སྤང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༥ ཤིང་སྤྱི་ལ་ལོར་སྤྱི་ཚང་གི་གདན་རབས་གཉིས་པ་ཡང་དགོན་ཡེ་
ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་འབྱུངས་དུས་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཤེ་དེར་མེདས་ཏེ་སྤྱི་ལས་མེས་པ་དང་སྤོན་
ལས་བཏབ་སྤེ་མཆོན་སྤལ་ལྟར་བཏགས་ཆུ་ལ་གདན་རབས་སྤྱི་ཡོད་པར་དཔག་ན་ཉག་ཤེ་
ག་དུས་ལུང་མིན་རགས་རིམ་ཙམ་ཤེས་པ་ལས་འབྱུངས་པའི་སྤྱི་ལོ་གསལ་པོ་ཐག་གཅོད་
མི་ཐུབ་མོད། འོན་ཀྱང་འདས་ལོ་བཅད་པའི་སྤྱི་ལས་སྤྱི་ལོ་རང་ཆོས་འབྱུང་ལས། “སྤྱི་ལོ་དགོན་
གནས་དེ་ནི་དུ་གསེགས་པར་གྲགས། ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་གང་རྩང་ཡིན་པ་འདྲ།” ཞེས་པ་
དང་། དེ་ཡིན་ཡང་རང་ནི་དུས་བྱ་ཡི་ལོ་ལ་སྤྱི་ལོ་ལས་ལེན་ཆེས་པ་དང་། ཡང་བཙོ་ལྟ་
ལོན་ནས་དུག་ཅུའི་པར་ཞེས་པ་ལུང་དོན་ཁག་གསུམ་ལ་དཔྱད་གཞི་བྱས་ནི་དཔྱད་པ་བཏང་
ན། དགུང་ལོ་དུག་ཅུ་ལྷག་བཞགས་པ་ལུང་དོན་གྲུབ་པ་གཞིར་བཞག་བྱས། ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལ་
ལ་འདས་པ་གཞིར་བཞག་བྱས། ལོ་དྲགས་སྤྱི་ལ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ན། ལྷགས་སྤྱི་ལ་
ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༠ ལོ་ཡིན་པ་དང་། ལྷགས་བྱ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡ ལོར་ཡིན་སྐབས། དེ་ནས་ལྷན་དུ་
བཙེས་པའི་ལོ་དུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་དེ་སྤྱི་ལ་ལས་ལོ་གཉིས་ཆུང་པའི་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༣
ལོའི་མེ་སྤྱི་ལ་དེ་ཡིན་པར་བབས། དེར་བརྟེན་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཤེ་ཁོང་འབྱུངས་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༣
དང་། འདས་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༠ དང་ ༡༢༡ གཉིས་གང་རྩང་ཡིན་ཆག་བྱས་ནི་དགུང་ལོ་ ༩༠

གུང་མཐོང་ཉམ་མེད་གསུང་འབྲུམ་དུ་གྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་གནི་བདག་གི་མིང་ཚོས་བརྒྱུང་འབྲེལ་བཤད།

དང་ ༥༥ གནིས་གང་དུང་བཞུགས་པ་དེས་ཆགས་བྱེད་པ་ལས་ད་དུང་ཐག་མི་ཆོད།

གསུང་འབྲུམ་འདིར་ལུང་གཞན་ཞིག་ཡོད་མོད། དེས་ཀྱང་གསལ་ལོ་ཐག་གཅོད་མི་ནུས།
“ཡར་ངོས་ཐང་གཅིག་པག་གུའི་མཐིལ། བཅོ་ལྷ་ལོན་ནས་དུག་ཅུའི་བར། མི་སྤྱོད་དྲོག་པའི་
བག་ཆགས་བསམས། གླ་མའི་བྱིན་རྒྱལས་སྤྱིང་ལ་ཞུགས།” ཞེས་པ་དང་། ཡང་གཅིག་ལ།
“ལོ་བཅུ་དུག་ལོན་ནས་དམ་ཆོས་དུན། འཛིག་རྟེན་མི་དང་སློ་མ་བསྐྱུན། འདུག་ན་མི་དག་ལ་
འགྲོ་ལ་དག་ལ། འགྲོ་བྱིན་པག་མོ་གྲུ་པ་རྟེད།” ཅེས་པ་དང་། ཡང་གཅིག་ལ། “ཡར་དངོས་ཐང་
གཅིག་པག་གུའི་མཐིལ། མངའ་རིས་རྒྱ་ནག་གི་བར་སྐབས་དེར། ལོ་བཅོ་ལྷ་ལོན་ནས་དུག་
ཅུའི་བར། མི་བསྐྱུང་དྲོག་པའི་བག་ཆགས་བསམས།” ཅེས་པ་སོགས་རང་རྒྱལ་ལྷ་ལྷ་ལུང་ཡོད་
དུང་། དེ་དག་གིས་དགུང་ལོ་དུག་ཅུ་འོག་ལ་མིན་པ་ཤེས་པ་ཅམ་ལས་འབྱུངས་ལོ་འདས་ལོ་
ཐག་གཅོད་ཇི་བཞིན་བྱེད་མི་ཐུབ། ལུང་འདི་དག་ཡོད་པའི་གསུང་རྩོམ་ལེ་ཆོན་འདི་བྱ་ལི་ལོ་
ཞིག་ལ་གསུངས་པ་ཆོད་དཔག་བྱེད་ཐུབ། ད་དུང་དགུང་ལོ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་མིན་མི་ཤེས།
ལུང་དང་པོ་དེས་ལོ་བཅོ་ལྷ་ནས་དུག་ཅུ་བར་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་ལ་ཐེབས་དེ་གླ་མ་
བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ལུས་བས་དྲོགས་པ་བསྐྱེས་པའི་ལུང་ཡིན། ལུང་གནིས་པ་གསུམ་པ་ཡང་པོད་
ཁམས་ཡོངས་ལ་ཐེབས་ནས་གླ་མ་དང་འབྲུད་པའི་ལུང་ཡིན།

གྲག་གཡམ་གྱི་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སོག་གུངས་ ༥༡ ལྟ། ལུལ་དེ་དག་གི་མང་ཆོགས་
གྱིས་ལྷུལ་ལོ་ནས་འཆར་གནས་མགྲོན་ལ་བཅིས་ནས་མཆོད་མཇལ་བྱག་སློར་སོགས་དུས་
ཆོན་གྱི་བྱེད་སློ་ལྷུལ་སྲོལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་བཅས་རབས་རིས་དེ་ཅམ་མོ།” ཞེས་པ་ལ་
དབྱང་ན་གྲུབ་ཚབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་ལྷུལ་གྱི་ལོ་ལ་འབྱུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུལ་དེའི་དད་ལྷན་
ལུལ་མི་རྣམས་གྱིས་ལྷུལ་ལོ་ནས་འཆར་ལ་གནས་འགྲོན་དུ་བཅིས་ནས་མཆོད་མཇལ་བྱག་
སློར་བྱས་ན་དཔེ་རྩ་ཆེ་བར་དམིགས་པ་དེ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་ལྷུལ་གྱི་ལོ་ལ་གནས་སློ་བྱེ་
པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བཤད་རྒྱུན་ཡོད་པ་མ་ཐོས་པ་མ་ཆོད་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་བཅས་ལ་

གྲུག་ཐོབ་ཉལ་ཏེ་མེ་མོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་ལ་ཡོང་ས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེ་མལ་ཉལ་ལ་མགུང་བཞག་ལ།

ཡང་དུས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ལོ་ལ་དགེ་བ་བསྐྱུལ་ན་འགྱུར་ཆོད་ཆེ་བ་གསུངས་པ་ལ་མ་མཐོང་།

“སྟོ་དགོན་གདན་ས་སྐྱག་གིས་བརྒྱུང་། (དཔེ་གཉིས་པ་ངེས། སྟོ་དགོན་གདན་ས་སྐྱག་གིས་བརྒྱུང་
ཆེད། དཔེ་དང་གསུམ་མཚུངས་) སྐྱུན་སྒྲིལ་གདན་ས་ཚོད་དུས་ཡང་ཡོང་། བྱང་འབྲུག་སིལ་བྱར་
འགོ་དུས་ཡོང་། དེ་དུས་སྒྲོ་ཐབས་མེད་ལ་རེ། ཁོ་ཁོ་ཡོད་ན་སྒྲོ་ཐབས་ཡོད།” སྟོ་དགོན་གདན་
ས་ཞེས་བ་ནི་སྤྱར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་སྟོ་དགོན་བ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན། སྤྱར་ཆོང་གི་
གདན་ས་སྐྱག་བདལ་མཁན་སྤྱར་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མོད། ལོ་དྲགས་དང་ལོ་ཁམས་
གང་ཞིག་ལ་དགོན་པའི་མིང་ཆགས་བཏབ་མིན་ཉལ་མེད་པ་སྤང་འབྲུམ་དུ་མེད་ཁར་སྤྱར་
ཆོང་གི་གདན་རབས་རྣམ་ཐར་ལ་ཡང་གསལ་པོ་མེད། འོན་ཀྱང་དྲུང་དཀར་སྒྲོ་བཟང་ཕྱིན་
ལས་ཀྱིས་བཙམས་པའི་ “མོད་ཀྱི་ཆོས་ཡིད་ལྱུང་འབྲེལ་སྒྲོར་ལ་དབྱུང་པའི་གདམས་” ཞེས་
པའི་ནང་། དེ་ནས་ལོ་ངོ་བདུན་མོང་བ་མོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ཐག་ (ཁྱད་སྒྲོ་ཐའི་སྤང་
མོད་ལྱུང་གཏོར་ལྷུ་ཡི་ཆེན་ཏེ་འི་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པ་) སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༥ ལོར་ཐག་མོ་གྲུ་པའི་སྒྲོབ་པ་འགོ་
མགོན་སྤྱར་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བར་ཁམས་སུ་སྟོ་དགོན་བ་བདལ་སྒྲེ་གནས་གཞི་
བརྒྱུད་བ་དེ་ནས་སྤྱར་བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལྱུང་ཞེས་སྤྱར་ཆོང་གི་གདན་ས་སྟོ་
དགོན་ག་དུས་བཏབ་མིན་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད་མོད། དེ་ལ་དོགས་གཞི་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། སྤྱར་
ཆོང་གི་གདན་རབས་རྣམ་ཐར་ཤོག་གྲངས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱབ་ཤོག་ལས། “དེ་ལྟར་བསམ་ཀྱིས་
མི་བྲལ་པའི་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཐོང་དེ་འདས་སྤྱོད་དགོན་དུ་ལོ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་བཞག་ལ།
སྤྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་མཐོང་བ་མཐར་ཐྱིན་ནས་དབྱང་ལོ་དུག་ཅུ་ཅུ་དགུ་བཞེས་པ་ན་ལོ་
བྱད་ཐམས་ཅད་སྤང་དག་མཐོང་།” ཅེས་པ་སོགས་ལོ་ངོར་དགོངས་པ་གཞན་དུ་གསེགས་པ་
གསུངས་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྤྱར་བ་ནི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་ལོས་ (༡༡༩༡) ལོར་འབྱུངས་
ནས་ཚུ་ཐག་ལོར་ (༡༢༠༢) གསེགས་ཡོད་སྐབས། གསེགས་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༠༢ ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་
ཐམ་པ་འཐེན་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༥༢ ལོར་གདན་ས་དེར་ཐོག་མ་གནས་བཅས་བའམ་སྐག་འདེབས་

ལྷ་མོ་ཉལ་ལོའི་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་རིས་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཤད།

པ་བྲུབ་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྤྱར་ཆོང་ལྷག་བཏབ་པའི་ལོ་རེ་བྱུང་མ་མཉམ་ཏུང་དུས་དེ་མེད་ཡིན་
པ་གསལ་པོ་ཤིས།

མདོར་ན་ལུང་དེ་ཤོད་གོན་ཉམས་ཆག་འགྲོན་ས་གྲིས་པ་མི་ནག་འཁྱུར་བའི་ལུང་བཟུན་
ཡིན་པས་མ་ཆོང་གདན་ས་ལྷག་གི་བརྒྱུད་སྟེ་ལྷག་བཟུལ་ཅན་གྱི་ཁྲིས་པ་མི་ནག་གིས་བརྒྱུད་
བའི་དུས་ལོར་གསུངས་པ་ནི་དོན་ལ་བཅས་པའི་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་ཅན་འདི་ཡིན། ལྷག་
པར་དུ་ “ལྷན་སྦྲུའི་གདན་ས་ཆོད་དུས་ལོར། རང་འཁྱུག་སེལ་བུ་འགྲོ་དུས་ལོར” ཞེས་བཞི་དེ་
སྟོན་བྲག་གཡལ་ནང་ལྷལ་དུ་དཔེ་འབྲུགས་དང་གདན་འབྲུགས་མང་པོས་ཡུལ་ཁམས་བཀྲ་
མི་ཤིས་པ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དུ་མ་ཡོད། ད་དུང་དེ་མིན་སྟེ་ཡུལ་དང་སྦྱོང་ཡུལ་པར་འབྲུགས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེས་ཤིན་དུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་ར་མན་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མ་རག་འོན་ཀྱང་སྟོང་
གཉིས་གྱི་འོག་ལ་མི་འཁོར་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་ལ་དབག་སྟེ་མིའི་སྦྱོ་ཆོགས་དང་མིའི་སྟོག་ལ་
གོང་ཆག་དང་དབ་སྟོག་ལོང་བ་མཚོན་ཐུབ། བྲག་གཡལ་གྱི་ཤོ་རྒྱུས་ལྷ་ཡིག་རྟོན་
ཆིག་གི་ལྱང་ལས། ལྷ་དཔོན་རྟི་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། ལྷ་སྟེ་རྟི་ཁྲི་དགུ་འབྲས་དང་། རང་གི་
བུ་ན་འབངས་འཁོར་བཅས། ལྷལ་ནས་འགྲོ་དོན་རྗེས་སུ་སྦྱོང་། སྦྱོང་རྗེ་མ་ལྷན་གྲུབ་ནས།
སྦྱོང་སྟེ་དུག་མཚོ་ཁོལ་ས་དང་། རང་གི་བུ་ན་འབངས་འཁོར་བཅས། དད་བས་སུལ་བས་
བདག་པོ་བྲུས། ཞེས་པ་ལ་དབྱེད་ན་སྐབས་དེར་སྟེ་སྦྱོང་གཉིས་ལ་མི་འཁོར་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་
མཚོན་ཐུབ་པ་དེས་དེའི་རྗེས་སུ་མི་འཁོར་དེ་ཅམ་མེད་སྐབས་གཡུལ་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་
ཉམས་ཆག་སོང་བ་མཚོན་ཐུབ། ལྷར་ཆོང་གདན་རབས་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་འདི་ལྷར་ “སྦྱིས་
སུ་རིམ་གྱིས་བྱི་ནས་ཉག་རེས་མེ་པོས་ཤོད་གོན་གྱོང་ཉོག་དུ་འགྲོ་གསུང་སྤར་སྤར་ནས།
སྟོན་དགོན་ཆགས་ནས་ཡུལ་ཁམས་དགེ་མེད་བཀྲ་ཤིས་པ་བྱུང་བས། འདས་སྟེང་བཀྲ་ཤིས་
ཤོད་གོན་ཞེས་དང་དགེ་ཆོང་ཞེས་བྲགས། འདི་སྦྱོང་ནས་ཡུལ་དེར་ནད་ལྷག་དཔེ་འབྲུགས་
མང་པོ་བྱུང་བས་དཔེ་ཡུལ་ཞེས་བྲགས་པ་བྱུང་། གོང་ས་ལྷ་པ་དག་དབང་སྟོབ་བཟང་རྒྱ་

[illegible][illegible]

གུབ་ཐོབ་ན་ག་མེད་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ངོས་བརྒྱུད་འགྲེལ་བཤད།

མཐོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ནི་ག་མེས་མ་ཡུར་གོང་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན། དེ་བཞིན་
སྐར་ཚང་ཙམ་མ་ཚད་ནི་ག་མེ་པོས་བཏབ་པའི་སྤེལ་དགོན་ཡང་སྐབས་དེར་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་
སྐབས་དགེ་དགོན་དུ་བསྐྱུར་ནི་ཆོས་བརྒྱུད་རིམ་བཞིན་མེད་པ་ལྟས་པ་ཡང་གོར་མ་ཆགས།
‘བྲག་གཡལ་བ་སྤེལ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་’ མོག་གུངས་ ༡༢ ལས། “བྲམས་མདུན་རྒྱུས་དང་། རང་
གྲུབ་རྒྱུས་གྱི་ས་ཆ་མེར་ (མེར་རྒྱུ་འབབ་རྒྱུད་དུ་དགོན་གནས་ས་བྱུང་དོ་བྱུབ་དུ་དར་རྒྱས་
བྱུང་པར་བརྟེན་བཤད་སྟོལ་ལའང་སྐར་གཤིས་དགོན་ཆོ་བཙེ་བརྒྱད། ལྷ་གོང་དུང་གཉིས་དང་
ནི་ལྷ་ཡོད་ཟེར། གདན་ས་སྤེལ་པ་ཤོ་དགོན་ནི། ཆེས་ཤོ་དགོན་གྱི་མངའ་ཁོག་སྐར་ཚང་གི་
དགོན་མ་ལག་ནི་ལྷ་ཙམ་ས་གནས་དེ་རང་དུ་དར་ཡོད་པ་གསལ་བོ་ཤིས། དེ་དག་ནས་
བྲམས་སྤྱིང་དགོན་འདི་ཡང་དགོན་མཆོ་བཙེ་བརྒྱད་གྲས་པ་གཅིག་ཡིན་འདུག །ཡང་སྤེལ་
དགོན་ལོ་རྒྱུས་དེར་ “བྲག་གཡལ་བ་སྤེལ་དགོན་བཀའ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོས་དགོན་གནས་
བཀྲ་ཤིས་ཆོས་རྒྱུད་གསར་དུ་འདེབས་ཅིས་སྐབས་” ལྷ་དུང་པས་སྐར་ཚང་གི་དགོན་པ་
བྲམས་སྤྱིང་དགོན་ནི་སྐར་གཤིས་དགོན་ཁག་ནས་ས་གྱི་དཀྱིལ་ཡིན་པས་དེར་བཞུགས་ན།
དགོན་རྒྱར་དུ་འདེབས་མི་དགོས་ཆེས་ཞུས་ཚུལ་རྣམས་ཐར་དུ་ཤེས་པ། ཆེས་པས་བྲག་གཡལ་
མ་དགོན་དགོན་མོག་པོ་གཉིས་གྲས་གྱི་བྲམས་སྤྱིང་དགོན་པ་སྐར་ཚང་པ་ར་བརྒྱུད་གྱི་
དགོན་པ་ཡིན་པ་ཆེས་ལྷ་དགེ་དགོན་བསྐྱུར་པ་ཤིས་པས་མ་ཚད་དགོན་མ་ལགས་ནི་ལྷ་
རྣམས་དུས་དེ་ཤིང་ནས་བསྐྱུར་པ་དང་འཁོར་པ་ཤོགས་ནས་ས་རྒྱུད་དུ་སོང་བ་གསལ་བོ་ཤིས་
ལྷག་ ད་དུང་ལུང་དེས་ལྷ་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྐབས་བྲག་གཡལ་བ་སྤེལ་དགོན་བཀའ་ཆེན་གྲགས་
པ་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྤྱིང་དག་དབང་བཅོད་ནས་ས་རྒྱུན་གྲུབ་སྐབས་མ་གཅིགས་མ་བསྐྱུར་པ་
ཤིས། དེ་བཞིན་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་གྲུར་པའི་སྐར་ཚང་ཁག་འབརྒྱུད་གྱི་བརྒྱན་པ་གང་དུ་
དར་མིན་ཞིབ་དཔྱད་བྱ་མཁན་ཡོང་ཆེ་བྲག་གཡལ་བ་ཙམ་མ་ཚད་སྤེལ་ཤོང་གི་པོ་གངས་ར་
གཞོས་པའི་མདོ་ཁམས་སྤྱད་སྟོགས་སྤེལ་སྐར་ཚང་གི་དགོན་མ་ལགས་ཆེས་ཤིན་དུ་དར་རྒྱས་

ལུ་པ་ཚོས་ཉག་དེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་ར་བས་རྣམ་ཐར་མ་པོར་ས་ཡུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་སྐབས་བཞུགས།

ལུང་པ་ཚོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་ཁག་དང་སྤང་མཁན་ཆེན་པོར་ཟུར་སྒྲིམ་ཐར་ཚོགས་ལས་རྟོགས་བྱུང། སྤང་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱར་པ་དར་བའི་དུས་ཆོད་ལང་སྤྱི་ལོ་
1737 སྤང་ཆོང་ཤོ་དགོན་པ་ཐུག་བཅུ་པ་ནས་ཡོག་པ་ལྟ་བུ་དང་དབང་སྤྱོད་བཟང་ཆུ་
མཆོའི་ (1617-1682) བར་སི་ལོ་ལྟ་བུ་ཡན་ཅན་དར་རྒྱས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་
དཔག་བྱུང།

དེ་རྗེས་གངས་ལྷོངས་ཀྱི་དབང་ཆའི་འཐབ་ཆོད་སྐབས་ཐུགས་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཆ་སྤྱི་
བནན་ཡུང་ཆེད་དུ་ཆོས་ལུགས་ཐན་ཚུན་བསྐྱར་བཅས་དང་ཅ་སྤོང་བྱས་བའི་དུས་ལྟ་དགེ་
འདུན་ནང་འབྲུག་དང་ཡུལ་མི་མེ་འབྲུག་གི་བསད་གཞོད་ཅས་ཡུང་ཡིན་སྤྱིས་གྲང་ཁ་ཆོན་
གཞོད་དཀའ་བ་དེ་དག་འདྲུང་བའི་ཉག་མེས་ཡུང་དུ་བསྐྱར་སམ་སྐྱམ། ད་དུང་ཉག་མེའི་ཁོང་
གི་ས་སྤོས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ལ་བ་བ་ཆེས་པ་ལ་ཡང་ཡུང་བསྐྱར་ཡོད་དེ། “སྤྱི་རབས་ལ་བ་བའི་མི་
རིགས་རྣམས། རྗེས་སྤྱི་མིག་དང་དམེ་ལ་སྤྱོད།” ཅས་བའི་ཆོས་ལུགས་ཐན་ཚུན་བསྐྱར་བཅས་
བྱས་དུས་དམེ་འབྲུག་གི་སྤྱིག་པ་མང་པོ་བྱང་ཡོད་པ་དེས་བསྐྱར་པ་ཡིན་བས་ས་ཆོང་ད་དུང་
ཡུང་གསལ་པོ་ཞིག་ལ། “སྤྱི་ལ་བ་ཀྱི་ལན་ཆགས་སྤྱག་ཆོད་མེད། (ས་དཔེ་གཞིས་པ་དེར། སྤྱི་ཆོང་
མེད་ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར་བྱ་ལ་བ་ཀྱི་ལན་ཆགས་སྤྱག་ཆོད་མེད། ཟེར་བ་འདུག། བམ་རྒྱལ་པོར་པ་བཟེ་
རེས་པོར། ལ་བ་ལྟ་ཁང་དམག་གིས་བསྐྱོར་དུས་པོར། ལ་ཡུལ་ཀྱི་ལ་བ་པ་ལ་དར་གྱུར་པོར།”
ཆེས་གསུངས་པ་དེ་ལ་དཔྱད་ན། དཔེ་གསུམ་པ་དེ་དག་ཆེ་བའི་རོས་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་ལ་བ་ཀྱི་
ལན་ཆགས་སྤྱག་ཆོད་མེད་ཅེས་པ་ནི། ཡུང་བསྐྱར་བཞིན་ཉག་སྤྱིའི་མགོ་དཔོན་སྤྱི་ཡི་མེད་པའི་
དུས་ལྟ་སྤྱི་ཡུལ་སྤྱོགས་གྱིས་ལ་བ་པ་མི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་རྒྱུད་དང་དགོན་པ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་
སྤྱི་སྤྱག་ཆོད་ཐུགས་ཆེར་ཡུང་དེ་མཐོང་མཁའ་མི་ཉག་པར་གོ་ཐུག་ནས་པམ་རྒྱལ་པོར་པ་བཟེ་
རེས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལ་བ་ལྟ་ཁང་ལ་དམག་དཔྱད་གིས་བསྐྱོར་དེ་ལ་བ་པ་ལ་དར་གྱུར་ཉམས་ཆག་
པོར་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆགས་པས་དེའི་མ་པོངས་ཡུང་བསྐྱར་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ།

ལུ་པ་ཐོག་ཅག་ལེན་གསུང་འབྲུམ་དུ་བྲག་གཡེལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བཅག་གི་མིང་དོམ་བུར་འབྲེལ་བཤད་

དེ་བཞིན་མི་དཀར་ནས་ཡར་མོང་ན་མོ་དེ་གོང་པ་ཡོད་པའི་པར་སྟོན་གསུང་གི་ཤུག་ཐང་
དགོན་པ་ཞེས་པའི་དེ་ལྟ་གོང་ནག་གིས་ཆོང་རེ་གཉིས་དེ་ཡང་དེ་སྟོན་དགོན་པ་ཅ་སྟོང་
བཅོས་དེ་སྟུ་གསུང་བྲག་ས་ཉེན་དང་ཀོར་མོར་ཡོད་ཆོད་མ་དགོན་གྱི་དགོན་ཤོག་སོ་གཉིས་
གསུང་པ། གྱེ་རེ་དགོན་པ་དང་། ལྷག་ར་དགོན་པ། སྟོང་དཀར་དགོན་པ་གསུམ་ལ་བཤོས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་ཡོད། གྱེ་རེ་དགོན་པ་ལ་གསེར་དབུ་ལ་བཟུ་མའི་བཀའ་འཕྲུན་འབྲུར་དང་། མཁའ་ར་
འཛམ་སྐྱིད་གཡེལ་བཞག་སོགས་ཐོག། ལྷག་ར་དགོན་པར་སྐད་བྲག་ས་ཅན་གྱི་རོལ་མོ་ཞིག་
དང་། མཁའ་འགྲོ་མའི་རྒྱལ་པའི་ཆོད་ཐང་དཀར་ཞིག་གིས་གསོག་སྟོང་སྟེང་འབྲེལ་བ་
གྲགས་པའི་ཆོས་དྲུང་དཀར་མོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོགས་ཐོག་རྒྱལ་ཡོད་བ་བཤད་དར། སྟོང་དཀར་
དགོན་པ་ལ་ཐོག་ཆ་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་རབས་བཤད་དར་ཡང་གསལ་མོ་མི་དྲན་པས་བཞོད་
ཐབས་བྲལ། དེ་དག་ལས་གསུང་བས་མཐོང་བ་མཁའ་ར་འཛམ་སྐྱིད་གཡེལ་བཞག་དང་གསེར་
དབུ་ལ་བཟུ་མའི་བཀའ་འབྲུར་འཛོར་པའི་བོད་འགའ་ཤས་དང་། མཁའ་འགྲོས་གནང་བའི་
དྲུང་དཀར་བཅས་ལས་སྡི་མ་གཉིས་དེ་ལྟ་ཡང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་མིན་དུ་སྐྱིད་པའི་
ཤུག་ཐང་དགོན་པ་དེ་ཡང་དཀར་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཅིག་ཡིན་པ་ལ་གོང་ལ་ལྟ་བུ་ཆེན་
པོའི་སྐབས་སུ་ཉམས་ཆགས་སོང་བའི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ་ཤེས། ཤུག་ཐང་དགོན་པའི་ཡར་
ཅོམ་བུའི་ཤུག་ལྷང་ནང་ཟེར་ས་དེར་ཤུག་དགེ་བན་ཅན་བཞགས་ས་ཡང་དེར་ཡོད། ཤུག་ལྷང་
ནང་གི་དགོན་ཤལ་དེ་ཤུག་ཐང་དགོན་པའི་རྒྱབ་ཁང་ལྷེ་ཆོན་ཞིག་ཡིན་མི་སྟིད་པ་ཡང་མིན།
ཤུག་ཐང་དགོན་པ་ནི་ཤུག་དགེ་བན་ཅན་གྱིས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གོར་མ
ཆགས། དགོན་པ་ཅ་ཐེད་བཏང་བའི་སྐབས་དེར་དགེ་འདུན་སྡེ་འབྲུག་དང་ཡུལ་མི་ནང་
འབྲུག་ཇི་ཅམ་བྱས་མིན་དེ་ལྟ་སྟུས་ཀྱང་བཤད་ཆོད་མི་ཤིག། དེ་བཞིན་གྱི་ལོ་ ༡༧༡༢ ལ་བྲག་
གཡེལ་སྐྱ་མ་མདུན་ཆེ་རྒྱུད་གི་གདན་ས་འབྲུག་ས་ཏེ་ཤུག་མཐོན་ཐན་རྒྱུན་བརྒྱུད་རེས་བྱས་
པའི་དོམ་བུར་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་འདུན་སྡེ་འབྲུག་དང་ཡུལ་མི་ནང་འབྲུག་

ལྷ་མོ་ཉག་རེ་མེ་མོ་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་པར་མཛོད་ལྷུང་བསྐྱར་ཞུ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

ཇི་ཙམ་ལྷ་མོ་པ་ཡང་ལྷ་མོ་ལྷུང་བཤད་ཆོད་དགལ། ཇིས་སྤྱ་ལྷག་གཡལ་ལྷུང་མ་གོན་སྤྱ་སྤྱེད་
དྲུག་པ་ (1814-1857) ཆེན་པོས་ལྷག་གཡལ་མདུན་འབྲུག་ཞི་སྒྲེ་བསྐྱར་རྣམ་པར་པའི་པའི་པའལ་
ལྷུང་བཞག་བཅས་ཞབས་རིམ་གྱི་ལྷ་མོ་སྤྱ་ཆེད་དྲུ་བཞུགས་པའི་པའལ་དགོངས་ལྷུང་མ་ལྷུམ་
ལས་ལྷག་གཡལ་སྤྱ་ལྷུང་གིས་ཐད་ཀར་འཛིན་སྤྱེད་ལྷ་མོ་པའི་སྤྱ་འཕྱར་རྒྱུང་པའི་ཆོས་བཞུད་
ཡིན་པ་པའལ་བཞུད་ལྷ་ཆོད་ཡང་སྤྱ་སྤྱེད་བཞུད་པ་ (1888-1938) འདས། དྲུག་པ་ནར་མ་སོན་
པའི་སྤྱལ་ཆོགས་ལྷགས་སྤྱལ་མིས་གྱི་ལྷགས་རྒྱན་ཐེབས་དེ་དགེ་ལྷུང་ལྷ་འདོད་ཡོད་པ་
རྣམས་བསྐྱར། བསྐྱར་མ་རྒྱལ་པ་རྣམས་འཛིན་བཞུང་དང་མནར་གཅོད་དྲུང་དེག་གིས་དྲུག་
ལས་ཡང་པའི་ཡོ་སྤྱལ་སྤྱལ་སྤྱ་དགེ་འདུན་སྒྲེ་འབྲུག་དང་ལྷལ་མི་ནང་འབྲུག་གི་རྒྱ་
སྤྱལ་ཇི་ཙམ་ཐེབས་པ་རེ་རེ་བཞིན་བཤད་མི་རྒྱལ་པ་དེ་དག་འབྲུང་བའི་ཉག་མེས་མ་མོངས་
ལྷུང་དྲུ་བསྐྱར་པ་ཡིན་ནམ་སྤྱལ།

དེ་མིན་དྲུང་གྱི་རྟེ་དགོན་པ་དང་དབང་ཐོག་རི་བྱོད་གཉིས་ཆོས་ལྷགས་སྤྱལ་མིས་
དབང་གིས་རྣམ་མཐུ་ཆད་རེས་ལྷ་མོ་དེ་སྤྱལ་མན་ཆུན་གཉིས་གྱི་སྤྱ་གྱ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་
ཡམས་ནད་ངན་པའི་དབང་ཐོག་འདས་སྤྱོད་སྤྱེན་བས་མ་ཆོད། ལྷལ་ཁམས་དག་ལ་
ཡམས་ནད་གྱིས་མེ་སྤྱེ་མཆོད་ནས་འགོ་བ་མང་པོར་དྲུས་མིན་སྤྱལ་གི་དབང་པོ་འགག་ཆུལ་
མི་རབས་གན་པའི་དག་རྒྱན་དྲུ་ཉན་རྒྱ་ཡོད། དེ་བཞིན་བྱམས་མདུན་དྲུ་སྤྱེ་གསུམ་ཁང་ཆོན་
དང་གཙང་སར་དགོན་པ་བར་གྱི་དགེ་འདུན་སྤྱེ་འབྲུག་སྤྱལ་མེགས་དེ་དག་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཆོས་ལྷགས་གཅིག་པའི་སྤྱུན་མཆོད་ནང་པན་ཆུན་གདན་ས་ཆོད་པའི་དྲུས་འབྲུང་པ་
ལྷུམ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་མོས་མ་མོངས་ལྷུང་དྲུ་བསྐྱར་པའི་དོན་དེ་དག་ཡིན་ནམ་སྤྱལ། དྲུང་
ཉག་མེས་ལྷུང་བསྐྱར་འདི་ལྷུང་། "ཉག་སྤྱེད་མི་རྣམས་ང་ལ་ཉོན། །ངའི་མི་རྒྱུད་རེ་འཕྱར་འགྲོ།
།པའལ་བཞུད་བྱམ་ཁང་འབྲུང་བས་བཞིག །ཁོད་མགོ་ནག་གི་ཞིག་ལ་སྤྱ་རིག་ཡོད། །ཁོ་ཁོ་མི་
མ་ཐོང་མེས་པར་དགལ། ཉག་སྤྱེད་མི་ལ་བསོད་ནམས་མེད། །བསོད་ཟད་རྣམས་གྱི་འབྲུ་བས་

གྲུབ་ཆོལ་ཉལ་མེད་ཀྱི་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཞལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ངོས་བརྒྱང་འབྲེལ་བཤད།

མང། རྫོང་དཔོན་རྫོང་གཡོག་པོས་བཙོང། (མ་དཔེ་གཉིས་བར། མགོ་དཔོན་མགོ་དེ་གཡོག་པོ་བཙོང།
གསུམ་བར། མགོ་དཔོན་མགོ་དེ་གཡོག་པོས་བཙོང། ཟེར་བ་འདུག) རྒྱལ་མེད་འཕོང་དེ་སྤྱ་པས་བཙོག
(མ་དཔེ་གཉིས་བར། རྒྱལ་མེད་འཕོང་ལྷ་སྤྱ་བ་བཙོག་ཟེར། གསུམ་བར། སྤྱ་པས་བཙོང། ཟེར་བ་འདུག) ལྷ་ག་
འགོ་འིང་སེལ་གསེར་ཡིག་ཅན་མོ་བརྒྱང། , མ་དཔེ་གཉིས་བར། ལྷ་ག་འགོ་འིང་བསྐལ་གསེར་ཡིག་ཅན
མོས་བརྒྱང། གསུམ་བར། ལྷ་ག་མགོ་གསེར་ཡིག་ཅན་མོས་བརྒྱང། ཟེར་བ་འདུག) འཕྲོ་ཐོག་གི་སྤྱ་དེ་སྤྱ་
འདྲེས་འཕྲེར། དམ་ཚུལ་གོང་བ་དེ་རྒྱ་བས་དམའ། བསོད་ཟང་ཁ་ཟང་དགུང་བས་མཐོ།
ཁྲིག་ཅན་གྱི་ངོ་མོ་ཉི་ལྷ་འདྲ། ཆོས་མཛད་རྒྱལ་སྤོངས་ (དགུང་) བཙལ་མི་སྟེད། མ་ཁྲི་གསུམ་
བར། ཆོས་མཛད་རྒྱལ་སྤོང་བཙལ་མི་སྟེད་ཟེར། ཁྲོ་བོས་ཟས་ཚོར་ཐབས་གྱིས་ལོན། ལམ་དུ་འགྲོ་
བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཡང་ལྷུང་ལས། “སྤར་ཁམས་མི་དཔོན་སྤྱ་དཔོན་གྱི། རྒྱལ་ལ་ཇེ་དམའ་
ཇེ་དམའ་འགྲོ། ཁོ་དཔོན་གདན་ས་ཡང་ཁོ་རེ་བརྒྱལ། མ་སྤྲོན་མགོ་གཡོགས་ཅལས་སུ་འགྲོ་
ཉན་ཡོད། མ་འོངས་ལྷུང་བསྐྱར་ཡིན། ཀྱན་གྱིས་གོ་བར་གྱིས། ཁོག་དུ་འོང་བ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་རྣམས་ལ་སོམས་ཀྱིག་གྱེ།

“སྤར་ཆང་བསྐྱར་བ་གསོ་བ་ལ། ཁྲོགས་པོ་སྤར་བའི་སྤྱེ་བ་ལ། འོད་ཟེར་སྤྱ་མའི་མཚན་
ཅན་འོང། འེ་ཇེས་རྒྱལ་པོ་བྱ་རུ་སྟེས། (མ་དཔེ་གཉིས་བར་དེ། འེ་ཇེས་རྒྱལ་པོ་བྱ་རུ་སྟེས། ཟེར་བ་
འདུག) འེ་ནས་འོད་དབག་མེད་བའི་དྲུང་། ཁྲི་མེད་འོད་ཟེར་ཆེན་པོ་ཞེས། འེ་དང་གཉིས་སུ་
མེད་བའི་རྒྱལ་སྤྱས་སྟེས་མཆོག་གཅིག་ཀྱང་འོང། འབྲག་ལྷ་མགོན་པོས་སྤོང་འོགས་བེད།
ལྷུང་འདིས་སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་བསྐྱར་བ་ཉམས་པ་གསོ་བ་ལ། ཉལ་མེད་ཆོས་གྲོགས་
སྤར་བའི་སྤྱེ་བ་ཡིན་པ་སྤར་མཁའ་ཆེན་འོད་ཟེར་སྤྱ་མ་ (1295 1376) འཕྲོན་རྒྱུ་ཉི་གསུངས་པ་
བཞིན་ཕྱོན་དེ་འགྲོ་དོན་དབག་མེད་འབྲུང་ཡོད་པ་སྤར་ཆང་གདན་རབས་རྣམ་ཐར་དང་འོད་
གི་རྣམ་ཐར་བཅས་སུ་གསལ། འེ་ཇེས་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་བྱ་སྟེས་པ་དང་ཁྲི་མེད་འོད་ཟེར་
ཞེས་པ་འབྲུང་གསུངས་པས་མ་ཆད། ལྷུང་མ་ཡང་བྲག་ལྷ་མགོན་པོ་བསྐྱོད་ན་སྤར་ཆང་གི་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་ཐོ་འོ་ཐེས་རབས་རྒྱུ་ཅན་མ་ཐོངས་ལྟར་བརྒྱན་ཞལ་ཆེ་མས་ཉམས་མཁུར་བརྒྱགས།

བརྒྱན་པར་དར་བའི་རྒྱུད་ཤོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་མཁན་ཆེན་པོ་དང་
ཆེན་མཁུ་མ་ཡུང་དོན་བཞིན་སྤྱད་ཆང་གི་གདན་རབས་དྲུག་པ་ཉིད་དུ་བརྒྱུ་བཞག་དང་འགན་
ལེན་གནད་འོས་ཀྱང་། ཁོང་ནི་སྤྱད་ཆང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ནད་ནས་འགྲོ་དོན་ཆེ་བྱས་
ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་གདན་ས་འཛིན་རྒྱུད་གནད་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་པ་ལ་བརྒྱས་ན། སྤྱབས་དེར་
འོད་ཆེར་སྤྱ་མ་ནི་རྒྱུད་དྲུག་ཆིག་འཆར་བའི་སྤྱ་མ་ཡིན་སྤྱབས་གདན་ས་འཛིན་རྒྱུད་གི་དབང་
ཆ་མ་ལྟལ་བ་ཡང་ཡིན་གྱིང་། མདོར་ན་རིན་ཆེན་གྱིད་པ་ཆེས་ནས་སྤྱད་ཆང་གི་གདན་ས་འཛིན་
རྒྱུད་ལྟེན་མཁན་ཆེན་པོ་ཡིན་ནས། ཡང་ན་གདན་རབས་འབྲི་མཁན་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་
མ་ཤེས་པ་དང་དབྱུད་གཞི་རྒྱ་ཆེན་ཆེད་པ་སོགས་གང་ཡིན་མི་ཤེས། གང་ལྟར་གདན་རབས་
ནས་ཅར་ནད་གདན་རབས་ལྟ་བ་མཐུ་ཆེད་གསལ་ལོ་བཞེད་བྱུང་མེད། ཡིན་ཡང་སྤྱད་ཆང་
བཀའ་བརྒྱུད་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ནི་ད་ལྟ་ཡང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་དཔལ་ལྷུལ་སྟོགས་སུ་ཡོད་འདུག
།གལ་ནིད་སྤྱད་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་གི་བརྒྱན་པ་བརྒྱུར་གསོ་གཞིར་བཞེངས་གནད་ན་ཐོག་ཅར་
གདན་རབས་འཛིན་རྒྱུད་ལྟེན་མཁན་བརྒྱུར་གསོ་ལྟེན་དཔོས། གདན་རབས་འཛིན་རྒྱུད་ལྟེན་
མཁན་ནི་གདུང་རབས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་སྤྱབས་གསོ་མི་རུང་བའི་གདན་རབས་རྒྱན་ཆད་པ་མེད།
གལ་ནིད་ཆོས་བརྒྱུད་ཆད་པ་ཡིན་ན་བརྒྱུར་གསོ་དཀར་རུང་ཆོས་བརྒྱུད་ནི་ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་
བས་བརྒྱུར་གསོ་གཞིར་བཞེངས་གི་འགན་ཁུར་གནད་མཁན་ཡོད་ཆེ་འདུས་ལྟ་གྲིན་པ་ཅ་
བའི་དུས་ལ་བབས་པ་སྤྱད་པ་སྤྱབས་ཡོད་བས་སྤྱི་མི་རུང་བར་མེས་ལ། སྤྱིར་ནད་པ་སངས་
རྒྱས་པའི་བརྒྱན་པ་འདི་མི་ཉམས་པོད་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་བརྒྱུར་གསོ་ལྟེན་པ་ལ་བརྒྱན་པ་
འཛིན་པའི་སྤྱེས་ལྟ་མིང་བདགས་ཡོད་པ་དག་ལ་འགན་ཡོད་པ་སྟོས་ཆེ། ལྟེ་བྲག་དུ་སྤྱད་ཆང་
གི་ཆོས་བརྒྱུད་ནི་རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས། རྒྱལ་བ་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱན་པའི་བདག་པོ་དཔལ་རྒྱལ་དབང་ཀུན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁོང་གིས་
རྒྱུད་རྒྱུན་ཐོག་གདན་ས་དེའི་འབངས་སྡེ་བྲག་གཡལ་བ་རྣམས་གྱིས་སམས་ཡང་ན་འབངས་

ལྷ་པོ་ཐོས་ཉག་སེའི་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་མ་མེད་དང་ཆེན་པོ་མིང་ལོས་བརྒྱུང་འགྲེལ་བཤད།

ཞུས་བཀུར་བའི་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་དང་འགྲེལ་དེ་སྐྱོ་སྐྱོ་བ་དབྱ་ལོག་དབྱུང་འདེགས་
གྱིས་འགན་ཁུར་མཉམ་ཡོན་ཐོག་བསྐྱར་གསོ་གཞིར་བཞེངས་བུས་ན་ལུལ་ཁམས་དགེ་ཞིང་
ལྟ་གིས་བ་འབྱུང་ཐབས་ལ་འཆོས་ཤིང་ལོས་པའི་ལེགས་ལམ་ཞིག་དུ་མཐོང་ཚུལ་
ལགས།

“གདན་ས་ཆེན་པོ་ཤོ་དགོན་ཡིན། གནས་མཆོག་བཟང་པོ་རབ་ཁ་ཡིན། ལྷ་བ་གནས་
བཟང་པོ་སྤེ་དགོན་ཡིན།”

ལུང་འདིས་སྤྱར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ་དེ་ཤོ་དགོན་པ་ཡིན་སྐབས།
གདན་ས་ཆེ་ཆུང་དབང་དུ་བུས་ན་ཤོ་དགོན་པ་དེ་ཆེ། གནས་ཆ་ཆེན་པོའི་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་དེ་
རབ་ཁ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་གསུངས་མོད་རབ་ཁ་ཞེས་པའི་གནས་དེ་གང་ཡིན་མི་ཤེས། ལྷ་བ་བ་
ཐོག་མའི་གནས་བཟང་པོ་གཙོ་བོ་ནི་སྤེ་དགོན་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

“དེས་བར་ཐག་ཆོད་རིན་ཆེན་གླིང་པའི་མི། ཁང་ཟེར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་འདི། མི་ཤེས་
ཆོད་ཡོད་ག་ལ་ཡིན།” ལུང་འདིས་སྤྱར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་གདན་རབས་སྤྱི་པ་རིན་ཆེན་
གླིང་པ་ (1266-1342) མདོ་ཁམས་སུ་འཕྱོན་སྐྱུ་ཡིན་པ་ཤེས་པས་མ་ཆོད་རིན་ཆེན་གླིང་པ་འོང་
ལྷ་བ་ཐོག་ཉག་དེས་ལུང་ཟིན་གྱི་སྤེས་བྲུ་ཡིན་པ་ཤོགས་རྒྱལ། མ་ཆོད་རིན་ཆེན་གླིང་པ་སྤྱར་
ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་གདན་རབས་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ན་པ་ལས་ཐ་མ་དེ་ཡིན། ཁོང་གི་སྐྱེ་མ་བཞུན་
ས་ནི་སྤྱར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་གདན་རབས་བཞི་བ་བྲག་གཡལ་འོང་འགྲུལ་ལ་འབྱུངས་
པའི་དབྱ་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ (1243-1303) ཡིན། ཁོང་གི་སྐྱེ་མ་གཙོ་བོ་སྤང་མཁན་
ཆེན་འོད་ཟེར་སྐྱ་མ་ (1295-1376) ཞེས་ལྷ་བ་ཐོག་ཉག་སེའི་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཆ་བསྐྱར་འོལ་
ཤོད་ལ་འབྱུངས་པ་འདི་ཡིན། ལུང་ནི། “སྤྱར་ཆོང་བསྐྱན་པ་གསོ་བ་ལ། ཤོགས་པོ་སྤྱར་བའི་
སྤེ་བ་ལ། འོད་ཟེར་སྐྱ་མའི་མཆོན་ཅན་འོད་།” ཞེས་པ་གོང་དུ་དྲངས་པ་འདི་ཡིན། འོན་ཀྱང་
ཁོང་སྤྱར་ཆོང་གི་བསྐྱན་པ་གསོ་བའི་དམ་པའི་སྤེས་ཆེན་ཞིག་འབྱུང་བ་ལུང་ལས་གསུངས་

ལུག་ལོང་ཉག་ལེ་ལེ་མོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་ལ་ཁོངས་ལུང་བཞུན་ནལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བཞུན་ལ།

བས་མ་ཚད། སྤྱང་ཚད་གི་གདན་རབས་ལུ་པ་རིན་ཆེན་གྱིར་བས་སྦྱོར་བའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་
པ་དང་གདུལ་བུ་འགྲོ་དོན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ལུ་བུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་སྤྱང་ཚད་གི་གདན་
རབས་དུག་པ་ཞེས་བརྟེ་དགོས་པ་འདུག་མོད། མ་བཙུ་བ་ནི་གང་ཡིན་སྟེ་ཤེས་ཡུང་སྤྱང་ཚད་
གི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པའི་སྟོབ་མ་མང་པོ་བྱུང་བ་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས་ཤིག།

དམ་པ་དང་ཆ་ལོ་ཉག་ལེ་ལེ་གསུམ་གྱི་སྒྲོང་།

རྣམ་ཐར་གསུང་འབུམ་ཡིག་རྒྱུ་ལཱི་ལཱི་ར་ཉག་ལེ་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་བསྟོར་ན་མཉམ་
བསྟོར་དང་སྤྱང་ན་མཉམ་སྤྱང་ལུ་བུ་ལི་དམ་པ་དང་ཆ་ལོ་ཟེར་བ་སྒྲ་མ་གཉིས་གྱི་མཚན་ཅི་
མང་གསལ་མོད། འོན་ཀྱང་དམ་པ་ནི་ད་དུང་སྟེ་ཡིན་མིན་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་མ་དེས། དེར་
བརྟེན་དམ་པ་དང་ཆ་ལོ་ཉག་ལེ་གསུམ་པོ་མཉམ་དུ་གསལ་བའི་ལུང་ཆོག་ཡོད་ཆད་གསལ་
དུ་ལེན་ཡོད། གསུང་འབུམ་ཡིག་རྒྱུ་ལཱི་ལཱི་ "ཉག་ལེ་ལེ་བུ་མདའ་དབུས་གཙང་སྟོང་སྤྱང་དང་།
རྩ་རོགས་སོ་རྩང་ཁ་བཞི་ལ། ཀུན་དུ་དམ་པ་ཆ་ལོ་དེད་གསུམ་གྱིས། ཁ་མའི་དྲིན་ལན་མ་
མོད་བས། ཞེས་བ་དང་། ཡང་། "དམ་པ་ཆ་ལོ་ཉག་ལེ་གསུམ། སྟོན་བ་འདྲ་གཉིས་རྒྱན་ཆད་
མེད།" ཅེས་བ་དང་། ཡང་། དམ་པ་ཆ་ལོ་དེད་སྟོན་པ་གསུམ། སྟོན་གྱི་ཉི་མ་སྟངས་ལ་ཤར།
ལྷག་གི་ལྷམ་རྒྱུང་ཀངས་ལ་གྲོན། ཆོས་ཉིད་གྱི་ལོ་དོག་ལེས་ལ་ཡག ཅེས་བ་དང་། ཡང་།
དམ་པ་ཆ་ལོ་རང་གསུམ། སྤྱང་པོ་རྣམས་གྱིས་ཆ་ལོ་ལབ་དུ་ལྷ་བ་ལོག་བ་དང་། ཞེས་
སོགས་དམ་པ་དང་ཆ་ལོ་ཉག་ལེ་གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་དམ་པ་ནི་སྟེ་ཡིན་
མིན་གསལ་པོ་མ་དེས། འོན་ཀྱང་དམ་པ་དང་ཆ་ལོ་ཉག་ལེ་ཁོང་གསུམ་ནི་སྐབས་དེར་དུས་
མཉམ་ཡིན་བས་མ་ཚད་ས་གནས་གཅིག་ལ་འཆར་ཡོང་བྱུང་བའི་ཆོས་གྲོགས་དང་སྤྱན་
མཆོད་ཡིན་པའི་ཆོས་རྗེས་ཆེར་བྱས་ས་ཞིག་རེད་འདུག། དེ་བཞིན་ཁོང་གསུམ་གྱི་སྒྲོང་ད་
དུང་ལུང་དུ་གསལ་བ་འདི་ལྟར། "དམ་པ་རིན་ཆེན་ཉིང་རིན་རུལ། ཆ་ལོ་ཁོག་མ་ན་རུལ།

ཁྱེད་མོ་ཉལ་མེད་གསུང་འབུམ་དུ་བྱལ་གཡབ་གྱི་ས་མིང་དང་ཤིན་པད་ག་གི་མིང་ངོས་བརྒྱུང་འབྲེལ་བཤད།

ཉལ་མེ་སྤུལ་གནས་ན་རུལ། (མ་ཁྱི་གསུམ་པར། དམ་བ་ཟིན་ཆེན་དྲིང་ཟིན་རུལ། ཆ་ལོ་ངོས་ན་རུལ། ཉལ་
མེ་མ་ལུལ་ན་རུལ། ཟེར་)། ཞེས་པ་དང་། "ངེད་གསུམ་རིག་གསུམ་མཐོན་པོ་ཡིན་གསལ་ཡང་།
(མ་ཁྱི་གསུམ་པར། རེད་གསུམ་ནི་རིགས་གསུམ་མཐོན་པོའི་སྒྲིབ་ཡིན་གསལ་ཡང་། ཟེར་)།" ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། "དམ་བ་མོས་གྲོལ་ཆ་ལོ་རེག་གྲོལ་ཡིན། ཁོ་བོ་ཡང་དྲན་གྲོལ་ཡིན། བཅས་ལ་ཉི་ལྔ་
སྐར་གསུམ་ཆེ། ས་ལ་མི་ངེད་གསུམ་ཅམ་ཞིག་ཡིན། རེད་གསུམ་ཤང་རེ་འབྲིམས་ཀྱང་སྤུས་
མི་ཤེས། དམ་བ་སྤུས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི། ཅོག་རོ་སྒྲིན་པས་ཤེས། ཆ་ལོ་སྤུས་ཀྱང་མི་ཤེས་
པས། སྤང་མེད་སྤང་ཆོང་མ་ཐ་རྒྱུད་སྒྲིན་པས་ཤེས། ཁོ་བོ་སྤུས་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ཡང་མཆར།
ཀྱན་ཤེས་རིག་བ་ཡེ་ཤེས་ཡིན།" ཞེས་པ་སོགས་དམ་བ་དང་ཆ་ལོ་ཉལ་མེ་གསུམ་པོ་སྐབས་
དེར་ཡུང་འདི་དག་གིས་དུས་མཉམ་དང་ཐན་རྒྱན་འབྲེལ་འབྲིས་སྤྱི་ལོ་ལོ་སོགས་ཇི་བུང་
རགས་རིམ་ཅམ་ཤེས་པས་མ་ཆད་དུང་གཤམ་གྱི་ཡུང་དོན་དཔེ་སྒྲེབ་སྤྱི་ལོ་སྐབས་སུ་
མ་གཅིག་གི་བྱ་རྒྱུད་དང་སྒྲིས་ཡུལ་གསལ་བས་མ་ཆད། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་མདུན་ནས་ཆོས་
རྒྱལ་ཉེ་བོད་ཁམས་དུ་སྒྲོན་ལམ་ཡོད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་བྱགས་སྤྲུལ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་
བསྒྲན་ཡོད་པ་འདིར་ལྟར། "སྒྲོན་རྒྱན་རྒྱན་ཡུལ་དུ་དམ་བ་ཆ་ལོ་ངེད་གསུམ། སྤང་ཆོང་མ་
བྱང་རྒྱབ་མིའི་བྱ་ཡིན། མཆོ་ལོ་རི་བྱོད་སྒྲིས་བྱ་བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། མཆོ་ལོ་རི་བྱོད་སྒྲིས་
བྱ་བ་ཡིན། ཟེར་བ་ལྟག་)། ཁྲིང་མོ་བྱ་རི་མ་བྱ་བ་ཡིན། ཁྲིང་བྱེར་རྩ་རྩ་ན་བྱ་བ་ཡིན། སྒྲོབ་དཔོན་
གྱི་ཆོས་མང་དུ་ཤོས། བཅོས་མ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལོང་ལ། ཁའི་བསྒྲན་པ་བོད་ཁམས་དུ། རྟེན་
འབྲེལ་ཡོད་པས་བྱགས་སྤྲུལ་བྱོད་གསུམ་ཡིན། ཞེས་པ་སོགས་གང་ལྟར་དམ་བ་ཆ་ལོ་ཉལ་
མེ་གསུམ་པོ་བོད་ཁམས་སུ་སྒྲོབ་དཔོན་བདུའི་བྱགས་སྤྲུལ་དུ་བྱོན་པ་ལྟམ་མོབ་ཉལ་མེས་
ཡུང་དུ་བསྒྲན་པ་ལྟར་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ལ་འགྲོ་དོན་དཔག་མེད་འབྱུང་ཡོད་པས་
ཤེས། ཡང་ཡུང་ལས།

"ང་ལ་བསྒྲན་པ་མང་ཡོད་ཀྱང་། དམ་བ་ཆ་ལོ་ཉལ་མེ་གསུམ། སྒྲོན་པ་དོན་གཉིས་

གུ་བ་ཐོབ་ཅག་དེ་མེ་བའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐམ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞུགས།

རྒྱན་ཆད་མེད། །དམ་པ་གི་ཡང་རོ་བྱར་མང། །(མ་དཔེ་གཉིས་པར། དམ་པ་གི་ཡང་རོ་བྱར་མང། ཟེར་བ་
འདུག) །ཁ་ལོ་གི་ཡང་སྤྱོད་གི་མི། །ཁོ་པོ་གི་ཡང་འགྱུར་མི། །མི་རབས་བདུན་ནས་མར་འོས་
སྒྲིགས། །ཁ་དོན་ཅི་ཡོད་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་བ་ལུང་དེས་ཁོང་གསུམ་པོ་མ་འོངས་པར་སྒྲེ་བ་
ལྟངས་བའི་རིགས་རྩས་བསྐྱར་བ་ཡིན་བ་ལས། ལྷུ་བས་དེར་ཁོང་གསུམ་པོ་རི་རིགས་རྩས་
བསྐྱར་བ་མ་ཡིན། དཔེར་ན་དུང་། “དབལ་ཁ་ལོ་སྒྲེ་ངམ་མཆོམས་མདོ་རྩ། སྤྱོད་གི་མི་ལ་སྒྲེ་
བ་ཡིན། ཞེས་གསལ་པོ་མ་འོངས་པའི་སྐུ་སྒྲེ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་བ་ཡིན་བ་ལས་ཁ་ལོ་རི་
རྩས་སྤྱོད་ཡིན་བའི་ལུང་དོན་མིན། དུང་ལུང་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། “དེ་ནས་མི་རབས་བདུན་
རེད་ན། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། དེ་ནས་ཡང་ལབ་གྱི་མི་རབས་བདུན་པ་ནས། ཟེར་བ་འདུག) དམ་པ་ཁ་ལོ་
རེད་གསུམ་འོང། །དམ་པ་གི་ཕྱ་རྒྱན་དུ་ཆོས་སྤྱོད་གིས་མཆོན་གསོལ་དེ། (མ་དཔེ་གཉིས་པར།
དམ་པ་གི་ཕྱ་རྒྱན་ལྟར་ཆོན་པོར་མཆོན་གསོལ་དེ། ཟེར་བ་འདུག) །སྤྱོམ་མང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྐྱར་བ་ལ་སྒྲེས། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། སྤྱོ་མང་དུ། ཟེར་བ་འདུག) །ཁ་ལོ་གི་སྤྱོད་གི་མི་ལ་སྒྲེས། མ་
དཔེ་གཉིས་པར། སྤྱོད་གི་མི་ལ་སྒྲེས། ཟེར་བ་འདུག) །ང་གི་སྒྲེ་སྤྱོད་མར་མེད་མདོ་བུ་བ་ན་སྒྲེས། (མ་དཔེ་
གཉིས་པར། ང་གི་ཆོས་སྤྱོད་མཆོག་ལུལ་ཞེས་བྱ་བ་ན་འོང། ཟེར་བ་འདུག) །ཞེས་གསུངས་བ་དང་།
ཡང་ལུང་ཞིག་ལ་འདི་ལྟར། “ཁོ་པོ་ཅག་གེམ་ཡུལ་དུ་འོང། །རྣལ་འབྱོར་སྒྲིམ་མཆོག་དམ་
པའི་སྐུ་བ་ནི། །རྣལ་འབྱོར་མི་འབྱུར་གྲུ་མཆོན་ཅན་འོང། །བསྐྱར་བ་དུས་ཀྱི་མཐེལ་ནས་
སྒྲེལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། བསྐྱར་བ་དུས་ཀྱི་མཐེལ་ནས་སྒྲེལ། ཟེར་བ་འདུག) །སྒྲིམ་ས་སྒྲེ་སྤྱོད་
མེར་མདོར་རྩ། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྒྱ་རྒྱུང་སྤྱོད་མདོ་རྩ། །དབལ་ཁ་ལོ་སྒྲེ་ངམ་མཆོམས་མདོ་རྩ། (མ་
དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། དབལ་དགའ་ལོ་སྒྲེ་ངམ་མཆོམས་མདོ་རྩ། ཟེར་བ་འདུག) །སྤྱོད་གི་མི་ལ་སྒྲེས་
བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། སྤྱོད་གི་མི་ལ་སྒྲེས་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག) །དམ་པ་དང་རེད་
གསུམ་སྐས་ཀྱང་ཤེས་བ་དགའ། ཞེས་པ་དང་། ཡང་། “ངས་ཀྱང་ལན་གཅིག་མང་ཅིག་གིས་
གཞུས་ཤིང་། །དེ་དུས་དམ་པ་བྱམས་མགོན་དུང་། །ཁ་ལོ་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་རྩ། སྤྱོད་གི་མི་ལ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེད་གསུང་འབྲུམ་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་མ་མེད་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ངོས་འབྲུང་འབྲེལ་བཤད།

གྲགས་པ་ཅན། འིགས་ཅན་སྒྲིམ་བུ་ཚོས་དང་ཤོགས། ཤྱི་མ་ཤྱལ་རྩེ་ཤྱལ་པོའི་བྱ། འེ་ནས་
མཛོན་པར་དགའ་བ་རུ། འདག་ཆེན་མདའ་ནི་འཐང་བ་ལྟར། གར་བསམ་གནས་སུ་སྒྲིབས་
པར་ངེས། ཁོ་པོ་ཆ་བ་སྤང་ལྟོད་དུ། མཆོག་གི་མི་ལ་སྤྱུང་མཆོན། སྤྲར་ཁམས་དྲོག་རྩེས་
བསལ་བས་ཁོང་། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། སྤྲར་ཁམས་དྲོགས་རྩེས་བསལ་བར་ཁོང་། གསུམ་པར། སྤྲར་ཁམས་
དྲོག་རྩེས་བསལ་བར་ཁོང་ཟེར་བ་འདུག)། ཞེས་པ་མོགས་ལུང་གཅིག་མཚུག་གཉིས་མཚུང་དུ་
གསུངས་པ་གང་ལ་གཞིག་གུང་སྐབས་དེར་ཁོང་གསུམ་པོའི་ལུས་བརྟན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རུས་སྒྲིང་
བ་མ་ཡིན་པར་མ་ཁོངས་པར་ཁོང་ཚོའི་སྒྲེ་མིང་ཡོན་པའི་རུས་ཉིད་དུ་ལུང་དུ་བསྟན་པར་ངེས།
དེར་བརྟན་བྲག་གཡལ་སྤྱད་པོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་སུ་ལུང་ཁག་ཅིག་ལ་དྲངས་པ་ཁོ་ན་ལ་
དཔྱད་ན། དེས་སྐབས་དེར་སྒྲིམ་པའི་ཁོང་གསུམ་པོའི་རུས་ངོས་བརྩུང་བུས་དེ་ས་གནས་དེ་
དག་ལ་སྒྲིམ་ཆད་ཀྱི་རུས་ཡང་དེ་ཡིན་ཤིག་བཤད་ན་ནོར་རམ་སྒྲིམ་པས་དཔྱད་པ་འཁོལ།

དེ་མིན་ཉག་མེད་ན་ལོ་བཅས་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ཤོགས་ལི་ཐང་གེ་ཤོད་ཀྱི་པོ་གངས་
རར་ཐེབས་དེ་སྤྱོད་པ་བཞུགས་པའི་གནས་མང་པོ་ཡོད་པ་དག་ལ་གནས་བཤད་བུས་པའི་
སྐབས་སུ། ཉུ་དམར་དུག་པ་ཚོས་ཀྱི་དབང་བྱུག་གིས་མཛོད་པའི་ཀྱི་པོ་གངས་རའི་གནས་
ཡིག་ལས་འདི་ལྟར། “དེ་ལྟ་བུའི་གནས་འདིར་དབལ་ལྟན་དུས་གསུམ་མཆེན་པ་བྲག་མ་
ཐེབས་ཤོད་དུ་ཡང་གསང་བྲགས་རྩིང་མའི་རྣལ་འབྱོར་པ་མང་པོ་དང་ཤུད་གོ་བན་ཆན་དང་།
དབལ་ཆ་ལོ་དང་། ཉག་རེ་མེ་པོ་མོགས་བྱལ་ཆེན་མང་དུ་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་གནས་ཡིན།”
ཞེས་པ་མོགས་ལ་དབག་ན་ཤུག་གོ་བན་ཆན་དང་ཉག་མེ་གཉིས་གང་ཟག་མ་དད་ཡིན་པ་
བཤད་པ་ལ་ལྟོས་ན་དམ་པའི་ཤུག་གོ་བན་ཆན་མིན་ནམ་བསམ་པ་ཡོད་མོད། ཉག་མེའི་རྣམ་
ཐར་གསུང་འབྲུམ་ལས། “ཉག་བྲེའི་ལུལ་དུ་ལལ་བ་ལ་མཆོག་ཡང་ཟེར། ཡེ་ཤེས་གུང་ཟེར།
ཤུ་གོ་བན་ཆན་ཡང་ཟེར། ཉག་སྒྲིན་དང་གསུམ། ཁ་བས་ལོག་ན་མེད། ཁ་ཡིན་ཡང་སུས་
གུང་མི་ཤེས་པ་གང་ཤོ” ཞེས་ཤུག་གོ་བན་ཆན་ཉག་མེ་ལས་ལོག་ན་མེད་པ་ཁོང་ཡིན་པ་

གྲུབ་ཐོབ་ཉམས་པེ་མེ་པོའི་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལུང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགྲར་བརྟགས།

ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཡོད་པའི་ཚིག་གི་ཐག་ཚད། དེ་མིན་གནས་དེར་ཀ་ལོ་བཞུགས་རབས་
གནས་ཡིག་ལས་མང་པོ་གསལ་ཡོད་པ་ནི། “དེ་ནས་ཡར་སྔོན་པ་ན་དཔལ་ཀ་ལོའི་སྐབས་སྐབས་
ཡོད་ཅིང་། འདྲོད་འཛོམས་ཐོང་དགོས་འདྲོད་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱ་མཐིམ་ཅན་དང་། བྱགས་དམ་
རྩེ་ལོ་གཏོར་མ་ཡོད། སྐབས་སྐབས་དེའི་སྐབས་སྐབས་ན་དཔལ་ཐོང་དཔལ་མོང་དང་གྲུབ་ཐོབ་མང་
པོའི་ཞབས་རྒྱས་ཡོད།” ཅེས་པ་དང་། ཡང་གནས་ཡིག་དེ་ལས། “དེས་ན་ལས་སྒྲུང་གིས་སྒྲུ་
བ་བཅོམ། མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་གཙུག་དོར་དུ་མཐར་ཐུག་བ་ན་ལེ་མེས་གྱི་སྐྱབས་
ལར་སྐབས་སྐྱ་མེད་ནས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀ་ལོ་བྱག་མན་ཆད་མཐལ་བས་དེ་ལྟ་བུའི་
མཆོག་གི་དངོས་ལུབ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་ལྷུང་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་མེ་ཚོམ་མེད་པ་དང་པ་
དང་ཉམས་ལེན་གསལ་ཐེབས་པ་མཛད།” ཅེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ལས། “ཀ་ལོ་བྱག་ནས་ཡར་
པོང་བའི་སྤྱང་འདི་ན། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྔོན་པའི་སྐྱ་མཆོག་ལྟ་མི་ཁ་དོག་སྐྱ་བྱ་ཡོད་པ་འདི་”
ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ལས། “དེ་ལོ་ཉེ་པ་ན་བྱང་ཆེ་བན་ཀན་གྱི་མཆོའི་སྐབས་སྐབས་ཡོད། སྔོན་རྒྱུ་
དུས་གསུམ་མཐེན་པ་ཉེ་ཤོད་ལྟ་མོ་བྱག་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་དུས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་ལ་
གཏོར་མ་སྔོན་སྐབས་དུ་དགོངས་པ་ན། ལྟ་མོའི་ཞལ་ནས་གཏོར་མ་སྐྱར་དུ་སྔོན། གནས་ནང་དུ་
བྱང་ཆེ་བན་ཀན་གྱི་གཏོར་མ་ལེན་དུ་འགོ་དགོས་གསུངས། གཏོར་རྩས་ཆི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་
དགོངས་ནས་དྲིང་རེ་འཛིན་གྱིས་གཟིགས་པ་ན། རྩེ་ལོ་ཅིག་གི་སྤྱོད་ན་ཁྱིའི་ལག་པ་དུམ་བུ་
ཞིག་བཞག་འདུག རྩལ་འབྱོར་བ་དྲིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆེ་བ་ཡིན་ཨང་དགོངས་པ་བྱང་། དེ་དུས་
བྱང་ཆེ་བན་ཀན་གྱིས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་ལ་གཏོར་མ་སྐྱལ་བའི་གཏོར་བྱང་སྒྲིགས་དང་བཅས་
པའི་ཚུལ་ཡང་ད་ལྟ་འད་གསལ་བ་ཡོད།” ཞེས་པ་དང་། ཡང་གནས་ཡིག་དེར། “དེ་ནས་ཐར་
སྔོན་པ་ན་སྐབས་ཁྲ་ནག་ལུང་ཞེས་པའི་བྱ་ན་བྱང་ཆེ་བན་ཀན་དང་གཤེན་སྔོན་རི་བྱལ་ཅན་
གྱི་སྐྱབས་སྐབས་དང་། མ་ཐོང་ལུག་མགོ་སྐྱ་བུའི་དྲུང་ནས་རང་བྱུང་སིན་རྩུ་ར་འབབ་པ་ཡོད།”
ཅེས་སྐབས་ཀ་ལོ་དང་བྱག་གི་བན་ཀན་གནས་དེར་བཞུགས་པའི་ལུང་ཚིག་མང་པོ་ཡོད་རུང་

གུལ་མོལ་ཉག་མེད་གསུང་འདུལ་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདལ་གི་མིང་དོས་བརྒྱུང་འགྲེལ་བཤད།

དམ་པ་བཞུགས་ཞེས་པའི་ལུང་ཚིག་གསལ་པོ་མི་གསལ། དེ་མིན་ཉག་མེ་བཞུགས་པའི་
ལུང་ཚིག་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་དག་གོང་དུ་བཤོད་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཁོང་ཚོས་པ་ཡུལ་ཉག་མེའི་ཡུལ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆེས་འབྲེལ་
འདྲིས་དང་མན་ཚུན་བྱལ་ས་ཆེན་པོས་མཉམ་སྦྲེལ་ས་ཉམ་བཞུགས་གྱི་རྣམ་པ་མཚོན་
བ་ཙམ་མ་ཆད་སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་གྱི་ཡུལ་དེར་དེང་སང་ཡང་ཞབས་སྟོ་འབྲབ་པའི་
ལུགས་སྟོལ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་དུས་དེ་མེད་ལ་ཡང་ཞབས་སྟོ་འབྲབ་སྟོལ་ཆེས་
ཆེན་པོ་དར་ཡོད་པ་ཤེས་བྱལ། གང་ཡིན་ཞུས་ན་ལུང་ལས། "དཔལ་ཀླ་ལོ་དེད་གཉིས་སྟོལ་
དགལ། ལལ་ཕག་སྒྲིའི་སྡེ་དུ་སྟོ་ཞིག་བརྟུང་།" ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེར་སང་རྒྱན་མ་ཆད་
བར་ཞབས་སྟོ་ཉིན་མཚན་བཙེ་བརྟུང་འབྲབ་ཀྱང་སྟོ་ཚིག་ལ་རྫོགས་ཆུ་མེད་པས་མ་ཆད་
འབྲབ་མཁན་ལ་ཡང་སྒྲན་སྒྲང་མི་སྡེ་པའི་སྡེ་དང་སྒྲང་པ་དེ་སྡེད་དུ་སོང་པའི་ཞབས་སྟོ་ལ་དོ་
སྒྲང་ཡོད་པའི་སྟོ་ཡི་རིག་གཞུང་མིན་དུ་བྲག་པའི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་ཡིན་པ་སྒྲན་གྱི་ལུང་ལས་
ཀྱང་རྟོགས་བྱལ། མ་ཆད་སྟོ་པོད་ཅེས་སྟོ་ཚིག་གིས་པའི་ཡེ་གེ་པོ་ཉི་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད་དར་
འདུག ཞབས་སྟོ་འབྲབ་ས་དེ་ཡང་ལལ་གྱི་ས་ཆ་ལལ་ཕག་སྒྲིའི་སྡེ་དང་ཞེས་པ་དེར་སྟོ་བརྟུང་
ཆུ་ལ་སོགས་སྒྲན་གྱི་ལོ་རྒྱས་དང་དེང་གི་དངོས་མཐོང་གཉིས་ག་མ་འཛོལ་བར་མཆུངས་པོ་
ཡོད། དེ་བཞིན་དུང་ལུང་ཚིག་ལ། "དཔལ་ཀླ་ལོ་དེད་གཉིས་སྟོ་ལ་དགལ། རབ་ཀ་ཐང་སྡེད་
མཁར་དུ་རྒྱིག་མོ་བདལ།" ཞེས་པ་སོགས་རབ་ཀ་ཐང་སྡེད་མཁར་གང་དུ་ཡིན་མི་ཤེས་མོད།
གང་ལྟར་ཁོང་གཉིས་སྟོ་ཞིག་འདེབས་ཀྱང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་དེ་འདེབས་པ་མཚོན་བྱལ།

ལལ་ཞེས་པའི་སྟོར།

ལལ་ཞེས་པའི་ས་མིང་དང་། མི་མིང་། རིགས་མིང་། དགོན་མིང་། སོགས་ལུང་དུ་སང་པོ་
གསལ་བ་དེ་དག་ས་མིང་མི་དང་། མི་མིང་རིགས་དང་དགོན་པར་སོགས་པ་ཡིན་ནལ། ཡང་ན

ལུ་ཐོ་ཉག་རེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མེད་ས་ལུང་བརྒན་ནལ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བརྟགས།

མི་མིང་དེ་རིགས་དང་དགོན་པ་ས་ཆར་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་མི་ཤེས། དོན་དུ་ལམ་གཤིས་དང་།
ལམ་ལུ། ལམ་སྤྱང་། ལམ་ཐག་སྒྲིའི་སྤྱང་སོགས་ས་ཆར་ཐོགས་པ་དང་། ལམ་ལྷ་ཁང་། ལམ་
སྤྱང་ལྷ་ཁང་བར་མ། ལམ་དགོན་སོགས་ལྷ་ཁང་དང་དགོན་པར་ཐོགས་པ་དང་། ལམ་པའི་མི་
དང་། ལམ་པའི་མི་རིགས། མི་རྒྱུད་ལམ་པ་སོགས་རིགས་རྒྱུད་ལ་འཛོད་པ་དང་། ལྷ་མ་ལམ་
པ་དང་། ལམ་པ་ཤ་རྟེ། ཤ་རྟེ་ལམ་པ། ལམ་པ་སྒྲིལ། སོགས་ལམ་པའི་མི་ལ་འཛོད་པ་
སོགས་གང་ལྟར་ནས་ཐར་གསུང་འབྲུམ་འདིར་མགོ་མཛུགས་བར་གསུམ་ལ་ལམ་ཐེས་པའི་
ཆོག་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་མིང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་འདུག། དོན་དུ་ས་ཁུལ་དེ་གྲག་གཡམ་བུམས་
མདུན་ལམ་གཤིས་ཡུལ་ལ་ཡིན་པས་ས་ཆར་ལམ་པའི་མི་རིགས་དེ་དག་ཡང་ས་གནས་དེ་
རང་ལ་འབྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱིང་བ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཡིག་རྒྱིང་འདི་ནང་ལམ་པའི་སྐོར་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དག་གི་ལུང་ཁ་ཅིག་གསུམ་དུ་གོ་རིམ་མེད་བར་བཞོད་ཀྱི་ཡིན་པས་ལུང་
དོན་གྱི་ཆེད་དུ་གཅིག་ཟུ་མ་ཡིན་པར། ཁག་ཅིག་ལུང་དོན་གྱི་ཞོར་དུ་ལམ་པ་ས་ཆ་གང་དུ་
ཡིན་པ་དང་། ལམ་པའི་མི་རིགས་གང་དུ་བྱུང་བ་བཅས་ཞོར་དུ་དོགས་པ་དེ་གཙོར་སྟོན་ཆེད་
དུ་ཡིན་ན་དབྱེད་ཞིབ་ལ།

“ཕྱི་རབས་ལམ་པའི་མི་རིགས་ནམས། ཨིས་སུ་སྤྱི་དང་དམེ་ལ་སྒྲོང་། ཁུའྲུག་ལག་
ཁང་གི་ཞབས་དོག་དགོས། ཁུའྲུ་སྒྲོམ་འབར་བའི་སྤྱོ་བ་ལས། ཁུའྲུ་པོ་གྲགས་པའི་
མཆན་ཅན་མོང་།”

ཡང་གཞན་ཞིག་ནི། “སྐར་ཁམས་ཉག་ཕྱེད་ཡུལ་རྟོགས་སུ། རྒྱུན་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
ཆགས་སེམས་ཀྱིས། ལམ་ལུ་མཁའ་འགྲོའི་གྲུབ་གནས་སུ། མི་རན་སྒྲིལ་བའི་པ་དང་།
ཡུམ་སྤང་ཟ་ཨ་ལོད་འཆོགས་པའི་གནས། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། ཡུམ་སྤང་ཟ་ཨ་ལོད་མེ་ཆོགས་ནས་
ཟེར། གསུམ་པར། ཡུམ་འདན་ཟ་ཨ་ལོད་མེ་ཆོགས་ནས་ཟེར་བ་འདུག) ལམ་པའི་མི་རིགས་ཉག་སྒྲོན་
ང་། རྒྱུང་ཆེ་ལ་གོམས་པས་དགེ་བ་རྒྱལ།” ཡང་གཞན་ཞིག་ནི། “སྐུ་ལམ་གྱི་ལན་ཆགས་ལུག་

གུ་ལ་ཐོས་ཉལ་མཐོང་གསུང་འབྲས་དུ་བྲག་གཡེལ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་ངོས་བརྒྱུད་འགྲེལ་བཤད།

ཚུང་བྱེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྒྱལ་ཚུང་བྱེད་ཟེར། དཔེ་གསུམ་པར་ལྟ་ལེག་གྱི་ལན་ཆགས་སྒྲུག་ཚུང་བྱེད། ཟེར་བ་འདུག) ལམ་རྒྱལ་གོང་བ་བརྒྱུ་རེས་འོང། ལམ་ལྷ་ཁང་དམག་གིས་བསྐྱོར་དུས་འོང། མ་ཡུལ་གྱི་ལམ་པ་ལ་དར་གྱུར་འོང། ཡང་གཞན་ཞིག་ “ལམ་པ་ཤ་ནེ་ལ་ད་རུང་སྒྲོན་ལམ་བཟང་པོ་ཡོད། རྒྱུར་གཤིས་སྒྲུ་མདའ་ཉིན་སྒྲུབ་ན་ཞག་མལ་ཅིག་མ་རྙེད། (མ་དཔེ་གཉིས་པར། རྒྱུར་གཤིས་ན་ཞག་མལ་མ་ཅིག་མ་རྙེད། ཟེར་བ་འདུག) ” ཡང་ལུང་གཞན། “ཤ་ནེ་ལམ་པའི་རྒྱུར་འོང་ཆོག རྒྱུར་སྒྲུ་འོང་བ་ཡིད་ལ་ཞོག །མ་འོངས་ལས་འགའ་སྒྲུབ་ཐབས་ཡིན། རྒྱུར་ཁམས་ཉལ་བྱེད་དྲིན་ལན་དང་། ཤ་ནེ་ལམ་པའི་ནེ་མན་ལ། ཤི་བའི་ཁ་ཆེམས་རྒྱུ་ཡོད། འཇགས་པར་བསམ་མཐོ་བདེ་མཐོང་དང་། དང་དུ་ལེན་བ་འདི་འདྲ་མཐོང་། ཡང་ལུང་གཞན། “ལམས་སྒྲིང་ལྷ་ཁང་པར་མ་ནས། ཁང་འདྲ་བཞེངས་དང་ཀུན་ལ་མན། ཁོ་བོ་ཉལ་བྱེད་ཡུལ་དུ་འོང། རྒྱལ་འབྱོར་རྒྱུས་མཆོག་དམ་པའི་སྒྲེ་བ་ནི། རྒྱལ་འབྱོར་མི་འགྱུར་ཤུག་མཆན་ཅན་འོང། ཁས་སྒྲན་བ་དུས་གྱི་མཆིལ་ནས་སྒྲེལ། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། བསྐྱར་བ་དུས་གྱི་མཆིལ་ནས་སྒྲེལ། ཟེར་བ་འདུག) རྒྱུས་ས་རྒྱ་སྒྲིང་མེར་མདོར་རྒྱ། མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྒྱ་རྒྱུང་མདོར་རྒྱ། དཔལ་གྱི་ལོ་རྒྱུང་འཆམ་མདོར་རྒྱ། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། དཔལ་དགའ་ལོ་རྒྱུང་མཆོམས་མདོར་རྒྱ། ཟེར་བ་འདུག) རྒྱུང་གི་མི་ལ་རྒྱུས་བ་ཡིན། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་གསུམ་པར། རྒྱུང་གི་མི་ལ་རྒྱུས་བ་ཡིན། ཟེར་བ་འདུག) དམ་པ་དང་འདྲ་གསུམ་སྒྲུས་ཀྱང་ཤེས་བ་དགའ། ཤ་ནེ་ལམ་པའི་བསྐྱར་བ་སྒྲུང་། གཡང་ལུང་གཞན། “གདན་ས་ཤོ་དགོན་ཞབས་ཏོག་དགོས། ཤ་ནེ་ལམ་པའི་རོགས་ལྷན་དང་། རྒྱེ་དགོན་བྱམ་པའི་ཞབས་ཏོག་དགོས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྒྱེ་དགོན་འབྲས་པའི་ཞིག་གསེས་དང་)” ཡང་ལུང་གཞན། “ལམ་པ་རྒྱ་སྒྲིང་སྒྲོ་ནེས་བའི། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ལམ་པ་རྒྱ་སྒྲིང་སྒྲོ་ནེས་བས། ཟེར་) ཉལ་སྒྲོན་ཀུན་གྲགས་སྒྲུག་གི་གདམས་” ཡང་ལུང་གཞན། “མི་རྒྱུད་ལམ་པ་གང་ཡོད་གྱིས། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེར། ལམས་ལ་ས་མཐའ་འདུག་བ་མང་ཀྱང་། རྒྱུར་བདེ་དཔེ་རྒྱུང་རྒྱམས་སྒྲུ་ལམས་ལ་ས་མཐའ་ཡོད་མེད་ཅི་རིགས་འདུག་པས་མ་འོངས་པར་ས་མིང་ལམས་ལ་ས་མཐའ་དགོས་མིན་གཅིག་བསྒྲིལ་

གུལ་ཐོབ་ཉལ་རེ་མེ་བོའི་སྒྲིལ་རལ་ས་རྣམ་ཐར་ས་ཡོངས་ལྱང་བསྐྱར་ནལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་བཞག་སུ།

ཐུམ་ན་བཟང་། ཁོ་པོ་ལ་སྒྲིན་ལས་ཐོབ་དང་འགྲུབ། ། ཡང་ལྱང་གཞན། “མི་རྒྱུད་ལམ་པ་དར་
བར་སྟོག་ (མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེར། ལབས་ལ་ས་མཐའ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་རེད་ རྒྱལ་འགོང་པེ་ཀར་ཟིན་པར་
སྟོག་།” ཡང་ལྱང་གཞན། “མི་རལ་རྒྱུད་པ་ལམ་པའི་མི། ། ཀུན་དང་མང་ཅིག་འབྲུད་པ་ཡིན།
། རྒྱར་ལས་འབྲེལ་པ་མང་ཡོད་པས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། རྒྱར་ལས་འབྲེལ་པ་མང་ཡོད་པས་ ཟེར་བ་
འདྲག་) ཐབས་ཀྱིས་འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་ཡིན།” ཡང་ལྱང་གཞན། “དམ་པ་ཆ་ལོ་ངར་བསུམ།
(མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེར། དམ་པ་དགའ་ལོང་དང་གསུམ་ ཟེར་བ་འདྲག་) སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་ལོ་ལམ་
དུ་ལྟ་བ་ལོག་པ་དང་།” ཡང་ལྱང་གཞན། “མངའ་རིས་རྒྱ་ནག་གི་བར་སྐབས་དེར། ལོང་བ་
འགའ་ལ་སྒྲིན་གྱི་ལས་འགྲོ་ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་དུས། ། ལམ་ལ་དང་ཐབས་ཀྱི་འབྲུད་པར་
སྒྲིན། ཤ་ཉེ་ལམ་པ་དང་གདན་གྱི་ཡི་གེ་ལོངས། (མ་དཔེ་གསུམ་པར། ཤ་ཉེ་ལམ་པ་དང་གདན་གྱི་མིག་
ལོང་ ཟེར་བ་འདྲག་) སྤྱི་རབས་ཀྱི་སྤྱིང་མོལ་མཛོད།” ཡང་ལྱང་གཞན། “དེ་ནས་ཚུར་ལོང་ནས་
ལམ་ཁོ་ན་ (གཞན་དེར་དཔོན་) གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱར་པ་ལ་སྒྲེས། དེ་ནས་ཡར་ལྷུར་མང་སྤྱིང་དང་།
(མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེར། དེ་ནས་ཡར་མང་སྤྱིང་དང་ ཟེར་བ་འདྲག་) རྒྱ་ནག་གི་བར་དེར་སྐུས་ཀྱང་མི་
ཤེས་པའི་མགྲོན་པོ་ཀང་མང་མིང་པོ་ཅིག་དུ་མཆིས། (མ་དཔེ་གཉིས་པ་དེར། མགྲོན་པོ་ཀང་མག་རིང་
པོ་ཟེར་བ་འདྲག་)”

ཞེས་གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་རེ་མེ་བོའི་གསུང་འབུམ་ཡིག་རྒྱིང་འདིར་ལྱང་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་
རང་ངོས་ནས་བསམ་ཚུལ་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བཅད་བྱ་བུལ་བུས་པ་དག་ལ་འགལ་འབྲུལ་
ནངས་པ་ཡོད་ཆོད་གསུང་འབུམ་འདི་གནད་པའི་ཡི་ཤེས་ལྟ་དང་ཆོས་སྤྱིང་ཆོགས་ལ་མཐོལ་
བཞགས་བཟོད་གསོལ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་གོ་སར་མཐོན་པོར་གསེགས་
པའི་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་ལ་བཟོད་གསོལ་དང་བཅས་གུས་ཆེ་དཀར་གྲགས་པ་ཆོ་རིང་
གིས་རྒྱ་བར་ད་སར་ཨ་ལྷེས་མ་ཆེན་པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཕྲུག་ཁང་དུ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱིས་
༡༩༩༧།༤།༡༠ རྟིན་སྐྱར།

ཡུལ་ཐོབ་ཉལ་མེད་གསུང་འབུམ་དུ་བྲག་གཡམ་གྱི་ས་མིང་དང་གཞི་བདག་གི་མིང་རིམ་བརྒྱུད་འབྲེལ་བསྟན་

དབྱུང་གཞི་ལོ་རྒྱུས་གང་ལས་བྱས་པའི་ཁྲམས་བསྟན་པ།

- ༡ ཡུལ་པ་ཐོབ་པའི་ཉལ་མེད་ཆེན་ལྷལ་མཆོན་གྱི་སྤྱིས་རབས་རྣམ་ཐང་མ་འོངས་ལྷུང་བསྟན་དང་བཅས་པ་བཞུགས་སོ། །ཡིད་འོང་རྣམས་གྱིས་གསུངས་དང་ཐན་ཡོན་ཆེས་གསུངས་སོ། །སྟོན་གྲངས་ ༡༢༠ ལྷལ་གྱི་དུག་སྤྱང་དབྱེ་མེད་ལག་བྱིས་དཔེ་རྙིང་།
- ༢ ཉལ་མེ་བསྟན་བཅོས་མ་འོངས་ལྷུང་བསྟན་བཞུགས་པའི་དབྱེ་སྟོན་ལགས་སོ། །སྟོན་གྲངས་ ༩༩ ཡོད་པའི་དུག་སྤྱང་ཅན་གྱི་དབྱེ་མེད་ལག་བྱིས་དཔེ་རྙིང་།
- ༣ ཡུལ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉལ་མེ་མེད་གསུང་འབུམ་མིན་དུ་རོ་མཆོར་བ་བཞུགས་སོ། །སྟོན་གྲངས་ ༧༧ ཡོད་པའི་དུག་སྤྱང་ཅན་གྱི་དབྱེ་མེད་ལག་བྱིས་ཀྱི་དཔེ་རྙིང་ཞལ་བྱང་དང་དག་ཆ་སྟན་ཅོས་མ་འདྲ་བ་ལས་གཞན་གཅིག་མཆོངས་ཡིན།
- ༤ ཡུག་གཡམ་སྤྱོད་པོ་རྒྱུས་དེབ་སྟོན་སྤྱད་གཉིས། ༡༩༤༧ ལོར་བཏོན། ཟླ་བ་ ༩༢ ཡོད། བྱུང་རྒྱུ་དབང་འདུས་དང་མོ་སྟོས་སྟོ་བཟང་ཆོས་ལུན་གཉིས་གྱིས་བསྒྲིགས། ཆབ་མདོ་བར་འདེབས་བཅོ་ལྔ་ས་བར་བཏབ།
- ༥ ཀི་མོ་གངས་གྱི་ར་པའི་གནས་ནང་གི་དཀར་ཆག་གས་སྟུབ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཀླུ་ཀི་ཆར་གི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིག་ལགས་པ་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་ཁྱིམ་དག་སྟོང་སྟོང་བཅོས་གྱི་དབང་ལྷལ་གིས་མཛད། ཀླུ་ལྷལ་མཆོན་གྱིས་བསྒྲིགས་པའི་མདོ་ཁམས་གནས་ཡིག་སྟོན་བསྒྲིགས་དང་བསྟུལ་ལྷ་དབང་རྩ་ཁྲིམ་ལུ་བ་བཞུགས་སོ། །མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་ ༢༠༠༥ ལོར་བཏོན།
- ༦ དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ། ༢༠༠༢ ལོར་ཏོན། ཟླ་བ་ ༢༣ ཡོད། དྲུང་དཀར་སྤྱོད་བཟང་འཁྲིན་ལས་གྱིས་མཛད། རྒྱུ་མོའི་མོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་།
- ༧ དཔལ་ལུན་སྤར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་རྩི་རྣམ་ཐང་ལུ་མཆོད་སྤྱོད་པ་བཞུགས་སོ། །ཟླ་བ་ ༧ ཡོད་རེ་མགོ་སྟུལ་སྤྱི་གསུང་འབུམ། མི་རིགས་ཅན་ལས་ལག་བྱིས་དཔེ་ཆ།

༡༡ །འདུག་བསྐྱེད་མཆོམས་སྒྲོལ་གྱི་གདམ་སྒྲེང་

ལྷག་བསམ་རང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་དྲོག་སེལ་མ།

ཐོ་སྒྲུབ་ཐག་གིས་ཆེ་ཡིང་།

དུས་མ་འགོ་མན་གཙུག་ལག་དཔེ་སྒྲུན་ཁང་དང་། ཨ་ཕྱེས་མ་ཆེན་པོ་དཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་
འདུག་ཁང་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིག་རྒྱུད་དཀོན་རིགས་དེའི་སྒྲེང་གཉིས་
བར་གྱི་ཐོབ་དཀའ་གནད་མེད་གདམ་དཔེར། མ་ཐོག་དྲེག་པ་ཅལ་ཅལ། མ་ཐོག་གཡུ་བྱ་
སྒྲོན་མོ། ཞེས་ལྟར་དཔེ་དོན་མཆུངས་པའི་ “གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོའི་སྒྲེས་རབས་རྣམ་ཐར་
མ་པོངས་ལུང་བསྒྲན་ཁལ་ཆེམས་ཉམས་མགུར་བཞུགས་” ཞེས་པ་ལྟར་སྒྲུན་བྱ་བྱུ་ལུང་བར་
སྒྲོ་བ་རབ་དུ་བཏགས།

སྐབས་སུ་བབ་པའི་གདམ། དུས་སུ་བབ་པའི་ཆར། ཞེས་པ་ལྟར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལྟེ་བྲག་
དུ་སྒྲོས་དགོས་པ་ནི་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་མཆོག་གི་རོ་སྒྲོད་མདོར་བསྐྱས་སྒྲེང་བར་སྒྲོ་
ལགས། དེ་ཡང་། དུས་རབས་འདིར་སྐུ་སྒྲུལ་པོ་དཀྱི་སྒྲུལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐུ་བ་མཆོག་ཐོབ་
མཁས་དབང་དུང་དཀར་སྒྲོ་བཟང་འབྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེས་ (1927-1997) ཆལ་པའི་དེབ་
དམར་ལ་མཆན་འབྲེལ་བསྒྲིན་སྐབས་སུ་ལང་ “གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་འགོ་མགོན་པག་གྱུ་རི་
སྒྲོབ་པ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་ཆ་མ་མཛོང་།” ཞེས་དང་། དུས་ཤིས་སྒྲོགས་བསྒྲིགས་བཞིས་པའི་

1 དེབ་ཐེར་དམར་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དུ་ལན་དེབ་ཐེར་འདི་བཞུགས་མོ། །ཆལ་བ་ཀུན་དགའ་ཞེ་རྩེས་
བཏུམས། དུང་དཀར་སྒྲོ་བཟང་འབྲིན་ལས་ཀྱིས་མཆན་འབྲེལ་བཞོད། མི་རིགས་དཔེ་སྒྲུན་ཁང་། ༡༩༩༡
ཐོག་གུང་ས་ ༡༢

ལྷ་མོ་ཉག་རེ་མེ་མོ་སྒྲིལ་ར་ལས་རྒྱལ་ཐར་མ་མོངས་ལུང་བཟུང་ཞལ་ཆེས་ཉལ་མ་ལུང་བཟུངས།

ལྷ་མོ་ལྷ་བ་སྒྲ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། “ལྷ་མོ་ཉག་རེ་མེ་མོངས། ཉག་མེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
མཚན་ཞེས་ནས་མཁར་ལུ་མོང་ལྷ་ར་འཕུར་རྒྱལ་རེ་ལག་ལུ་འོ་དོས་སྒྲོ་བ་རེ་ཉིད་ལྷ་མོ་ལྷ་བ་
བར་མོང་བས་རང་ལུ་ལ་གདུལ་བུ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་བཟུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རི་སྒྲིང་ཅིག་
མཆིས་མོང། ཉག་མེ་རི་རྒྱལ་ཐར་རྒྱལ་བ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་རྒྱུང་མང་པོ་ཐེངས་འདིར་
བཅུལ་རྟེན་མ་ལྷ་མས། དཔུང་གཞིར་རྟེན་མོན་ལུང་པའི་ལྷ་མོ་ཉག་རེ་ཉིད་གྱི་གསུང་འབུམ་
ལེ་ཆེན་ཁ་ཐས་དང་ལྷག་པར་བཀའ་བརྒྱུད་ར་ལས་བདུན་གྱི་གདུང་འབུམ་ནང་རྟེན་དགར་
ཆག་དེལ་རེར་ཁག་ལས་གནས་རྩོལ་དུས་ལུ་རེ་བྱུང་གསལ་པུ་”² ཞེས་གསལ་བ་ནས་རྒྱར་
བཟུས་ལེབ་མཚོང་གི་དུ་མོག་དགའི་དཔེ་རྒྱན་དགོན་པོ་ཡིན་པ་རྟོགས་ཐུག།

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་སྐུ་གདོང་གོང་མཁམ། རྒྱལ་མོག་དང་པོ་དུང་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མི་སི་དུ་
བྱང་རྒྱལ་མཚན་ (1302-1363, 4) གྱི་རང་རྒྱལ་མཁམ། བཀའ་ཆེན་མ་མོང་བ་དོན་ལུན་
ལས། “ལྷ་མོ་ལྷ་མུང་རལ་ (ཉག་རེ) མེ་མོ་ཡང་། འདི་པའི་ དཔལ་ལག་མོ་སྐུ་བའམ་ཁམས་བ་རྟེར་
རྒྱལ་། ལྷ་ཆེན་དུ་འདུག ཁྱིང་ལ་མདོ་ཁམས་སུ་གདུལ་བུ་ཆེན་པོར་ལྷ་ར་འདུག་ཅིང་། དེའི་
ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཆེའང་རང་རེའི་ལུ་སྒྲོ་བ་དུ་འདུག་”³ ཞེས་གསལ།

2 མདོ་ཁམས་ལྷ་མོ་ལྷ་མུང་རལ་དགོན་པོ་གནས་དེར་བྱུང་བ་བཟོད་པ་མོག་མའི་རྒྱགས་བསྐྱིགས་མོས་
ཀའི་ཉི་མོར་འཕུལ་བའི་གནས། བཟུལ་མིང་། ལྷ་མོ་ལྷ་མུང་རལ་དགོན་པོ་རྒྱུས་། ལྷ་མོ་ལྷ་མུང་རལ་
དབང་འདུས་དང་། མོ་སྒྲིལ་ (རྒྱང་ལུ་མོ་སྒྲིལ་ཆེང་།) རྒྱ་བཟང་ཆོས་ལུན་ལུན་མོང་ནས་བསྐྱིགས། ཆབ་ཤོས་
ཆབ་མདོ་ས་ཁྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཆེའོལ་བཟུ་རྒྱ་མོན་ལུན་པར་། ནང་ལུ་འབྲེལ་ས་སྒྲུལ།
༡༩༤༥ གོག་གུང་ས་ ༣༤

3 རྒྱང་ས་གྱི་པོ་ཉི་བམེ་དུ་རྒྱལ་ལ། ཀའས་ཅན་རིག་མཚོར། ༡ མོང་རང་རྒྱུང་རྒྱུང་ས་རྒྱ་ཆོགས་ཅན་རིག་ཁང་
མོང་ཡིག་དཔེ་རྟེན་ཆོས་རྒྱིག་ཁང་ནས་བསྐྱིགས། མོང་རྒྱུང་ས་མི་དམངས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༩༤༩ གོག་
གུང་ས་ ༣༩

མཐུག་བརྒྱུད་མཆོམས་སྒྲིབ་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ལྟོག་པམས་རང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་ཏོག་མེལ་ལ།

དང་དམ་མེས་གས་ཡིད་ཆེས་ཅེ་གཅིག་གིས་དག་པའི་སྒྲོང་ཏོར་གྱི་ལོ་དུས་རབས་
བརྒྱད་པའི་ནང་མཚན་གྱི་རྒྱ་པར་ལྷ་པས་གདེར་དུ་སྤྲོས་པ་གྱིས་གདེར་སྒྲོན་མངས་ཀྱས་
གྲིང་པས་ (1340-1396) ལྷ་རི་ལྷག་མེ་ཆེ་ནས་ 1367 ལོར་གདེར་ནས་བཞེས་པ། ལྷ་མ་
དཔོངས་པ་འདུས་པ་ལས་༥ མ་འོངས་ལྟར་བསྒྲན་གསང་པའི་དཀར་ཆག་པའོད་པ་ཞེས་ལྟ་
བ་བཞགས་སོ། ཞེས་པ་ལས། "འོ་བྱན་དཔལ་གྱི་དབང་ལྷག་དུས་ཀྱི་མཐར་༥ ལྷགས་ཀྱི་རྣལ་
འབྱོར་རྒྱུད་གི་གྲུབ་པ་ཐོབ་༥ ཁམས་ཀྱི་ཉག་ཏོར་མེ་ཡི་ལྷ་ཁྲིའི་རྩེ་ན་༥ རིགས་བཅུན་ཡོན་ཉན་
ལྷན་པ་དཔལ་ ཉག་རེ་ལེ་ལོ་ ཀྱི་མཆོན་༥ དབང་པོ་སྒྲོབས་ཆེན་རིག་པའི་རར་དང་ལྷན་༥ སྒྲོན་
སྒྲོང་རྣལ་གྱིས་སྒྲ་འབྲེ་གདུག་པ་འདུལ་༥ མ་ཁལ་པ་སྒྲོད་ཅིང་རྒྱལ་ལ་ཉ་ལྷར་འཕྱོ་༥ བསྒྲན་པའི་
ཀྱུ་པ་མཆོན་འགྲོ་པའི་དཔལ་དུ་འབྱུང་༥ དེ་ནས་ཞིང་ཁམས་ལས་རབ་བཅེ་གས་པ་རུ་༥
དབྱལས་འབྱོན་སྒྲེ་ཐོག་འགའ་ནས་འཇམ་གྲིང་དུ་༥ འགྲོ་པའི་དོན་གྱིར་སྒྲུལ་པ་དང་བཅས་
སྒྲོན་༥ འདི་ཡི་ལོ་ཀྱས་ཀྱི་སྒྲོའི་བྲག་ལ་གཤམ་༥"4 ཅེས་གསལ།

གདན་ས་མཆིལ་གྱི་སྒྲན་ལྷ་བསོད་ནམས་ཀྱུ་པ་མཆོན་ 1436-1438 གྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་
བརྒྱད་རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་མིག་འཕྲེད་འོད་སྤྲོད་ལས། དཔལ་ལྷན་མག་མོ་གྲུ་པའི་ཞལ་སྒྲོབ་
གདམས་པའི་བྱ་བཞིའི་ཁོངས་སུ་ "གྲུབ་ཐོབ་ཉང་རེ་ལེ་ལོ་"5 ཞེས་དང་། "གྲུབ་ཐོབ་ཉང་རེ་ལེ་
ལོ་ནི། གདུང་རུས་ཉང་རེ་ཡིན་ཁོང་། འགྲོ་མཐོན་དང་མཇལ་ནས་གྲུབ་པ་བརྟེན་ཏེ། ཁམས་སུ་

4 ལྷ་མ་དཔོངས་འདུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་བཞགས་སོ། ཁོང་ཆག་ *But ma Dgongs Dhi, A Cycle of Precious Teachings and Practices of the Nyingmapa Tradition, Rediscovered from its Place of Concealment* by Gter-Chen Sangs-Rgyas-Gang-Pa. Reproduced from Dudjom Rapoches set of xylographic prints by Sonam Topgay Kaz. Gangtok. 1972, Volume 6 p. 284

5 སྒྲན་ལྷ་བསོད་ནམས་ཀྱུ་པ་མཆོན་གྱིས་ 1772 ལོར་མཛད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་
མིག་འཕྲེད་འོད་སྤྲོད་བཞགས། དལ་མེད་ཤིས་རྒྱུད་སྒྲན་སྒྲོག་ཤོག་ལེམས་ 2063

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་རེ་མེ་པོ་ཞེས་རབས་རྩ་མ་ཐང་མ་པོང་མ་ལུང་བཟུང་ནས་ཆེས་མ་ཉལ་མ་ལུང་བཟུང་མ་

ཐོན་ནས་ཐུལ་ (ཐུ) དཔོན་བདལ་ རྩེ་དཔལ་ཅེགས་ཀྱི་བར་ཚད་བྱང་བ་ལ། མལ་པའི་བྱང་པོ་
ལ་གསང་ཆབ་གཏོར་བས་གངས་རི་ཉི་ལ་བ་དང་། དཀར་ཤོད་དུ་ལ་ཁ་ས་པོང་གིས་བཀག
ཁྲུང་ཡང་ནང་བདགས་ནས་འདྲད་བ་སོགས་གྲུབ་ཉལ་མང་དུ་བཟུང་དོ།⁶ ཞེས་གསལ།

ལྷ་འོང་ཆོས་འབྱུང་ནང་བདེ་གཤེགས་ཐག་མོ་གྲུ་བ་རྩེ་ཁྱལ་པོར་སྒྲོབ་མ་ཁྲད་བར་ཅན་
མང་དུ་བྱོན་པ་ལས། རྩ་ཆར་གྱི་བྱ་ཆེན་བཞི། གདམས་པའི་བྱ་བཞི། ཐུགས་ཀྱི་སྤྲས་བཞི། ར་
གཅིག་རྟོགས་བ་བཞི། ཉེ་པའི་སྤྲས་བཞི། ཡི་གེ་མཐར་ཐིན་བྱ་བཞི། བརྒྱད་པ་འཛིན་ཅིང་
མཐར་ཐིན་གྱི་བྱ་བཟུམ། ཉེ་གནས་བརྒྱད། རྩ་བརྒྱད་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་ནས་གྲུབ་ཐོབ་
ཉལ་རས་མེ་པོ་ཞེ་གདམས་པའི་བྱ་བཞིའི་⁷ གྲུས་སྤྱ་གྲངས་འདྲན་མཛད་འདུག །ཡང་ལྷ་འོང་

6 བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་མིག་འཕྲེད་པོད་ལྔ་དང་བཟུགས། ཤོག་ལྗེ་བས། 2656

7 འཛིན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་བའི་ལེགས་བཤད་ལྷ་འོང་ཆོས་འབྱུང་རས་རྩ་ཆག་ཆོས་འབྱུང་ཞེས་ཆོས་
པའི་ལུལ་མིང་དུ་ཆགས་པའི་འོ་མཆར་ཤིང་དཀོན་པའི་དཔེ་བྱང་བར་ཅན་བཟུགས་མོ། །དཔེ་རྒྱུད་དཔྱ་
མེད་གྱིས་མའི་རྩར་སྒྲོག་ཤོག་ལྗེ་བས་ 2433 རྩ་ཆག་ཆེ་དབང་ཁྱལ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ 1006 ལོར་མཛད།
ལྷ་འོང་ཆོས་འབྱུང་། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། 26 བོད་ལྷོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུད་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་བསྐྱུལ།
1980 ཤོག་གྲངས་ 22 རྩ་དག་རྩ་དར་བྱང་མི་འདུག །དེ་བ་མེར་དམར་པོ་རྩམས་ཀྱི་དང་པོ་ལྷ་ལཱ་དེ་བ་
མེར་འཛི་བཟུགས་མོ། ཤོག་གྲངས་ 222 རྩ་། ཐག་གཉི་ “ཉེ་པའི་སྤྲས་བཞི་ནི། རྒྱལ་ཁྲུན་ལེ་ཤེས་མེང་གེ་
ཀུན་ལྷན་གཅང་བ་རས་རྩུང་པ། རྟོགས་ལྷན་མི་ཉལ་སྒྲོམ་རིན། གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་རེ་མེ་པོ་ཞེ་” ཞེས་གསལ།
དཔེ་དཔོ་གཙུག་ལག་གླེང་བས་ (1504-1566) 2404 ལོར་དབྱ་བཙུམས་ནི་ 2460 ལོར་མཚུག་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་བར་བཙུམས་པ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། ལྷོད་ཆ། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་།
1986 ཤོག་གྲངས་ 178 རྩ་། བདེ་གཤེགས་ཐག་གཉི་ཞལ་སྒྲོབ་གྲུས་སྤྱ་ “རྒྱལ་ཁྲུན་ལེ་ཤེས་མེང་གེ་
མི་ཉལ་སྒྲོམ་རིང་། ཉལ་རེ་མེ་པོ་ ཀུན་ལྷན་རས་རྩུང་གེ་གདམས་པའི་བྱ་བཞི།” ཞེས་དང་། ཡང་ཤོག་
གྲངས་ 180 རྩ་། “ཉལ་རེ་མེ་པོས་རྩལ་ཆེབས་ཤིང་གྲུ་མི་མགོན་དཀར་པོ་རོལ་དུ་བྱིད་ནས་འཕྱོན་
ཀམ་པོ་རྩེ་དཔལ་བཅེགས་བདུལ། རམས་སྤྱ་ལྷེ་དཔོན་བདལ་པོ།” ཞེས་གསལ། འབྲུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་
པའ་དཀར་ (1527-1592) གྱིས་ 2424 ལོར་མཛད་པའི་ ཆོས་འབྱུང་བཟུན་པའི་པདྨ་ཁྱུས་པའི་ཉིན་བྱེད།

ཆོས་འབྱུང་ལས་ “གུབ་ཐོབ་ཉག་རས་སེ་པོ་ནི། གདུང་ཉག་རེ། དབུས་ལྷ་དཔལ་ཐག་མོ་གྲུ་
 པ་ལས་གདམས་ངག་རྒྱུ་ལས་པར་མཐོན་ནས་གྲུབ་པ་ཐོབ་སྟེ་བསམ་འབྲུག་རས་པ་ཡང་
 ཟེར། ཁམས་ལྷ་བྱོན་ནས་སྟེ་དགོན་བཏབ་པའི་གདུང་མ་ཆེན་པོ་པོང་བྱས་འབྲེན་པའི་རྩ་
 འབྲུལ་དང་། སྟོབ་མ་ཡང་སྟེ་རྒྱལ་དམན་བརྒྱ་ཅམ་འཛོགས། དེ་ནས་ལ་དབང་བྱིང་
 གདམས་ངག་ཀྱང་གནང་བས་སྟོམ་ཆེན་སེམས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་རྟོགས་པ་མང་དུ་བྱོན་ཅིང་།
 སྐམ་པོ་ (ཀོ་པོ་) གདམ་རར་བྱོན། རྟོན་དཔལ་བརྟེན་གས་ཀྱི་བར་ཆེད་བྱང་བ་ལ་ཐལ་པའི་བྱང་
 པོ་ལ་གསང་ཆབ་གཏོར་བས་གདམ་རི་སྟེལ་བ་དང་། དམ་ལ་བཞག་ནས་སྟེ་ (སྟེང་) རི་ལ་
 བྱོན་ནས་གཤམ་ནེ་ཡང་མང་དུ་མཛད། དེ་ནས་སྟེ་དགོན་དུ་བྱོན། ཆར་སྒྲོང་བྱས་པའི་ཆོ་འོག་སྟོ་

གནས་འབྲུག་མེ་བ་བྱང་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱི་བའ་ཁྱེད་ལྷན་པས་ ༢༠༡༡ ལས། ཐག་གུའི་བྱ་ཆེན་ “སྐལ་
 ལྷན་ལེ་ཤེས་སེང་གི་ རྟོགས་ལྷན་མི་ཉག་སྟོམ་རིངས། གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་པོ་ ཀྱན་ལྷན་གཅིང་པ་རས་
 རྒྱང་། རྟམས་ལ་གདམས་པའི་བྱ་བཞི་ཟེར། ཞེས་དང་། ཐོག་ལྷེབས་ ༢༠༡༢ ལས། “ཉག་རེ་སེ་པོ་འགྲོ་
 མགོན་མཛམ་ནས་གུབ་པ་ཐོབ། ཁམས་ལྷ་སྟེས་དགོན་བཏབ་འབྲིན་ལས་བསྐྱངས་སོ། ཞེས་གསལ།
 ལྷག་ལྱང་ཐལས་བྱང་ངག་དབང་རྟམ་རྒྱལ་ (1571-1626) གྱིས་ ༡600 ལོར་མཛད་པའི། བརྒྱད་པ་ཡིད་
 པལྱན་རྟོར་བུའི་རྟོགས་པ་བཟོད་པ་དོ་མཚན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ལྷག་ལྱང་ཆོས་འབྱུང་། གདམ་ཅན་རིག་མཛོད།
 ༢༢ བོད་རྒྱུངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྟུང་ཁང་། ༡993 ཐོག་གྲངས་ ༡༤ ལས། “དེ་ལ་ (ཐག་གུ་) སྟོབ་
 རིས་ནས་མཁའི་རྒྱ་རྒྱར་ཅམ་བྱང་མོད་གྱིས་གཙོ་ཆེ་བ་ཀྱན་ལྷན་གཅིང་པ་རས་རྒྱང་། ལྷ་རའི་སྐལ་ལྷན་ལེ་
 ཤེས་སེང་གི་ རྟོགས་ལྷན་མི་ཉག་སྟོམ་རིངས། གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་པོ་སྟེ་སྟེས་ཆེན་བཞི། ཞེས་གསལ།
 རྟགས་རྒྱང་དགོས་རྒྱུར། ཆོས་འབྱུང་མིག་འབྲེད་པོད་རྟོང་དང་། སྟོ་རོང་ཆོས་འབྱུང་། ཆོས་འབྱུང་མཁམས་
 པའི་དགའ་སྟོན་བཅས་ནང་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་པོ་ནི་བདེ་གཤེགས་ཐག་མོ་གྲུ་པའི་དངོས་སྟོབ་གྲངས་
 འབྲེན་སྐབས་གདམས་པའི་བྱ་བཞིའི་གས་ལྷ་འཛོགས་གནང་མཛད། ཡང་ལྷག་ལྱང་ཆོས་འབྱུང་ནང་སྟེས་
 ཆེན་བཞི་དང་། དེ་བ་ཟེར་དམར་པོའི་ནང་ཆེ་བའི་སྟེས་བཞིའི་བྱས་ལྷ་བརྟེན་མཛད་འདུག འབྲུག་གཡལ་སྟེ་
 དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ ཐོག་གྲངས་ ༩༧-༡༡ བར། རྟོ་ཐག་གུའི་དངོས་སྟོབ་གདམས་པའི་བྱ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་
 གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་པོ་དང་རྟོང་གིས་བཏབ་པའི་སྟེ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་མོ་བྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་གསལ།

ལུ་ལ་ཚེ་ནག་མེ་ལེ་པོའི་སྒྲིལ་རབས་ནས་ཕར་མ་ཁོངས་ལུང་བཟུན་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་བརྒྱགས།

ནས་མཁའ་ལ་གཏོར་བ་ལ་སྤྱིན་ཆགས་ནས་དེ་མ་ཐག་དུ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པ་དང་། མོ་
སྒྲིལ་བརྒྱལ་བུ་ཞུས་པ་ལ། གསང་ཆབ་བཤེས་པས་གར་ཐོབ་པར་ཕྱིར་ལོ་བུ་མེ་མེ་བྱང་བ་ལ་
གཅིག་གིས་མ་ཐོབ་བས་ཞལ་མཆིལ་གནང་བས་བུ་མོ་གཅིག་བྱང་བ་དང་། དཀར་ཤོད་དུ་ལ་
ཁ་ལ་ཐང་གིས་བཀག་བ། སྤྱར་ཡང་ན་ར་བདགས་ནས་དྲུང་ལ། རབ་གནས་གར་བུས་བར་ད་
ལྷ་བར་དུ་མཆོད་ཉེན་གྱི་རྩེ་མོ་ལ་བུ་ནག་མི་འབབས་པ་སོགས་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་
ཅིང་། ཀམ་པོ་དཔལ་བཅེགས་ཆབ་ཀྱིས་བཤིགས། མོ་སྒྲིལ་བརྒྱལ་བ་གཅིས་ལྷག་བརྒྱ།
།དཔལ་མཐའ་ཅའི་དཔོན་དུ་དེ་ཨེ་ཆོར། ཞེས་སོགས་མགུར་ཡང་ཡོད། མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆ་
ཐལ་ཆེར་བྱོན་ནས་གྲུབ་ཉགས་ཀྱང་དབག་དུ་མེད་པ་བཟུན། སྤྱི་རབས་ཐན་པའི་ལོ་རྒྱུས་རོ་
མཆར་ཅན་བཞག་ནས་དབྱས་སུ་འཛིག་ཉེན་མགོན་པོའི་སྤྱི་ཤིང་ལ་འབུལ་སྤྱེལ་ལ་བྱོན། སྤྱིར་
ཁམས་སུ་བྱོན། སྤྱིའི་གནས་དེ་ནི་དུ་གཤེགས་པར་གྲགས། ལྷགས་བུ་སྤྱེལ་། 1200/1201, གྱི་མོ་
གཙུང་ཡིན་པ་འདྲ། སྤྱིར་ཡེལ་གཉིས་ནི་ལོག་དུ་འབྱུང་།⁸ ཞེས་གསལ།

སྤྱི་ཤིང་ཆོས་འབྱུང་ནང་སྤྱག་ལུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་རས་པ་ཤེས་རབ་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་
ནང་། “དེ་ནས་དབྱས་སུ་བཞུད་པར་དགོངས་ནས། མགོན་པོའི་རྒྱ་ལ་ཡར་བྱོན་པས་སྤེ་དཔོན་
དུ་བྱ་མ་ཉག་རས་ལྷགས་མོ་བུ་ (1201) ལ་འདས་འདུག་པའི་གདུང་ཉེན་རྣམས་ལ་བྱིན་
རྒྱབས་ཞུས་ནས། ཤོ་དཔོན་དུ་བྱ་མ་སྤྱར་བ་དང་མཇལ། ལྷགས་ལ་བདགས་ནས་ལྷག་ཆུ་ཆེན་
པོའི་བྱིད་གནང་བས་ཉམས་ཉེགས་ལེགས་པོ་འབྱུངས།⁹ ཞེས་གསལ།

བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་པའི་དང་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་སྤྱིར་ཆར་

8 སྤྱི་ཤིང་ཆོས་འབྱུང་། དཔེ་རྙིང་དབྱ་མེད་བྱིས་མའི་སྤྱར་སྤྱོག་ཤོག་ལྷེབས་ 212པམ། སྤྱི་ཤིང་ཆོས་འབྱུང་།
2000 ཤོག་གུང་ས་ 307-308
9 སྤྱི་ཤིང་ཆོས་འབྱུང་། དཔེ་རྙིང་དབྱ་མེད་བྱིས་མའི་སྤྱར་སྤྱོག་ཤོག་ལྷེབས་ 222པམ། སྤྱི་ཤིང་ཆོས་འབྱུང་།
ཤོག་གུང་ས་ 327

བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་གཤམ་དགོན་པ་སངས་རྒྱས་བྲག་གས་སམ་སྒོམ་པ་ཨ་བྲག་གས་
 1174 1230 གྱི་ “སྒྲིམ་ཉག་མེ་ལ་འཁོར་ལོས་སྒྱར་བ་སྟགས་ཀྱི་སྒྱུ་བ་ཐབས་འགའ་རེ་
 གསལ། དེ་ནས་མགོན་པོ་བྱ་རོག་མ་ཞལ་གཟིགས། སྟོག་སྒྱིད་ཕུལ་ནས་གཙོ་འཁོར་གྱི་སྒྱུ་བ་
 ཐབས་ཀྱང་མཛད།”¹⁰ ཞེས་གསལ།

སྒྲིམ་པོ་ཆོས་འབྱུང་ལས། “སྒྲིན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ (བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་དང་ཆུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་
 གཤམ་ཆུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་ལོལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཞུན་བདག་གས་ཤིང་རྟེན་པོ་སངས་རྒྱས་ལོལ་པ་ལེ་
 མེས་བརྟེན་གས་ (1134-1194)) གྱིས་ལུལ་ (ལེལ་) ཐུག་དང་ན་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཐུག་འཁར་སྤྱི་དཀྱིག་
 གཏུག་གཏུག་མཛད་ནས། རྣམ་ཞིག་འདི་ན་གཅིག་སྤྱིས་སྒྱུ་འབྱུང་འབབ་པ་ལོན་གསུངས་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ལུལ་ཐུག་དང་སྒྱུ་འབྱུང་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཙུགས། ལོ་དྲུག་མོང་པ་ས་མོ་
 ལུག་ 199, ལ་ན་རྟེན་སྒྱུ་འབྱུང་བཙུགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སར་རབ་གནས་ལ་གྲུབ་ཐོབ་
 ཉག་མེ་དང་མཁན་སྒྲིམ་པའི་འགོ་བ་གདན་དྲངས་ནས་མཛད། གྲུབ་ཐོབ་པའི་ཞལ་ནས།
 སྟོགས་པོའི་སྒྱུ་འབྱུང་ལ་བྱ་ནག་མི་འབབ་བྱའོ་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྱིར་གྱུར་ནས་བཟུ་ཤིས་
 ཤིང་བྱིན་སྒྲུབ་མེ་བར་བྱང་”¹¹ ཞེས་གསལ།

སངས་རྒྱས་དར་པོ་དབལ་བཟང་གིས་ 1174 ལོར་མཛད་པའི། བདེ་གཤེགས་བཞུན་
 པའི་གསལ་བྱེད་བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་པའི་ཁོད་སྒོང་འབྲིལ་
 པ་ལས། འགྲོ་མགོན་མག་གྲུའི་ཞལ་སྒོམ་གས་ “གདམས་པའི་བྱ་བཞི་ལ། སྒྲུབ་སྒྲན་ལེ་མེས་

¹⁰ སྒྲིམ་པོ་ཆོས་འབྱུང་། དཔེ་རྙིང་དུ་མཛད་གྱིས་མཁོ་སྒྲར་སྒྲོག་ཤོག་སྟེན་གས་ 600བཀའ་བརྒྱུད་། ཤོག་གཤམ་ 100

¹¹ སྒྲིམ་པོ་ཆོས་འབྱུང་། དཔེ་རྙིང་དུ་མཛད་གྱིས་མཁོ་སྒྲར་སྒྲོག་ཤོག་སྟེན་གས་ 600བཀའ་བརྒྱུད་། ཤོག་གཤམ་ 100

གྲུབ་ཐོབ་ཉམས་པེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ཁོངས་ལྷུང་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བརྒྱགས།

མེད་པེ་རྫོགས་ལྷན་མི་ཉག་སྒྲིམ་རིན། གྲུབ་ཐོབ་ལྷུང་རེ་མེ་པོ། ཀུན་ལྷན་གཙང་པ་རས་ཆུང་
རོ།¹² ཞེས་དང་། “གྲུབ་ཐོབ་ལྷུང་རེ་མེ་པོ་ནི། འགྲོ་མགོན་དང་མཇུག་ནས་གྲུབ་པ་བརྟེན།
ཁམས་སྤྱུང་ན། སྒྲེལ་ (སྒྲེ) དགོན་བདེ། རྫོང་དཔལ་ཅེགས་ཀྱི་པར་ཆོད་བྱུང་པ་ལ། མལ་
བའི་ལྷུང་པོ་ལ་གསང་ཆབ་གདོར་བས། གངས་རི་ཉིལ་བ་དང་། དཀར་མོད་དཔལ་ཁ་མ་མོད་
མི་བཀག། ལྷར་ཡང་ན་དེ་བཙགས་ནས་འདྲུང་བ་ལ་སོགས། གྲུབ་ཉགས་མང་དུ་བསྐྱེད་ནི།¹³
ཞེས་གསལ།

འགོས་ལོ་རྒྱ་པ་གཞོན་རྒྱ་དཔལ་ (1392-1481) གྱིས་བརྩམས་པའི་དེ་བ་གདོར་རྫོན་པོ་
ལས། “ཉག་རེ་མེ་པོས་འགྲོ་མགོན་དང་མཇུག་ནས་གྲུབ་པ་བརྟེན་ནི་ཁམས་སྤྱུང་ནས་
སྒྲེལ་དགོན་བདེ། གྲུབ་ཉགས་མང་དུ་བསྐྱེད། འདི་ཀར་མ་པ་མི་ཡིན་ཞེས་ཀར་མ་པ་མི་རང་
གིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།”¹⁴ ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་སྤྱི་བཀའ་འབུམ་ལས།
ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དུས་གསུམ་དུས་མེད་གཅིག་དུ་རྫོགས་ཤིང་རྩལ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་སྐྱེད་
གཞི་ལས། “འབྲི་རྩ་བཀའ་པ་ནས་བརྒྱུ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཆོགས་བྱས་ཤིང་། རྩང་བ་ཞ་
པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞུགས་བརྒྱབ་པ་ཅམ་གྱིས་སོས་ཤིང་ཞུམ་བ་མེད་པར་བྱས་ཤིང་སོང་
བའི་དུས་སུ། མི་མམས་ཅད་འདུས་ཤིང་དགོས་འདོད་ཆར་བཞིན་དུ་བབ་པ་རྣམས་ཀྱང་།
འདོད་པ་རྣམས་ལ་བྱིན་ཞིང་སོང་བའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱན་པ་སྤྱོད་ཆོགས་མེད་དུ་གྲགས་

12 བདེ་གཤེགས་བསྐྱེད་པའི་གསལ་བྱེད་བཀའ་བརྒྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱངས་པའི་ཁོད་རྫོང་
འབྲུལ་བ་བརྒྱགས་སོ། །བཀའ་རང་མཁུར་གྱི་དགའ་ལྷན་སྤྱིང་གི་སྐར་རྫིང་། རོག་ལྷེ་བས་ ༡༠་བཅ

13 བདེ་གཤེགས་བསྐྱེད་པའི་གསལ་བྱེད་བཀའ་བརྒྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱངས་པའི་ཁོད་རྫོང་
འབྲུལ་བ་བརྒྱགས་སོ། །རོག་ལྷེ་བས་ ༡༡་བཅ

14 འགོས་ལོ་གཞོན་རྒྱ་དཔལ་གྱིས་ ༡༣༧༤ ལོར་མཇུག་ཁོངས་སུ་རྫོགས་པར་བརྩམས་པ། དེ་བ་གདོར་རྫོན་
པོ་སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་། ༡༩༤༠ ཟླ་དང་མ། རོག་གྲངས་ ༩༩༧

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱོད་གྱི་གདམ་སྒྲིང་ལྷག་པམས་རང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་ཏོག་གིས་མ་

མིང་སྒྲིང་གས་གྱི་ཡུལ་དུ་ཀི་པོ་གནས་ནང་གི་ཉེ་པའི་གནས་སྤྱང་རི་ཆེས་བྱ་བར་བྱིན་ཞིང་།
 མིང་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་འདྲེ་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིན་བཞིན་དུ་འདྲེ་བའི་གནས། དེའི་སྤྱོན་དུ་སྤྱ་མ་ཉག་
 མེས་ཐང་གཅིག་སྒྲོམ་ཟིན་པ་ཡང་ཇེ་དུས་གསུམ་མཁའེན་པ་དང་། མིང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་
 གས་པ་མ་དང་མེད་པའི་རྣམ་པར་འབྱུལ་པ་ཆ་གཅིག་ཡིན་པར་སྒྲུང་།¹⁵ ཞེས་དང་། རྒྱགས་
 མཚུངས་སྤྱུ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ཀླ་ཀི་ཆོང་བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རབ་འབྱུལས་ནོར་
 བྱ་ཆ་བ་ཆ་ཤེས་གྱི་ཐེང་པའི་ནང་ཆོས་གྱི་ཇེ་དཔལ་ལྡན་པ་ཀྱིས་ཐེང་གཉིས་པ་པ་ཀྱིས་པ་
 པ་ཀྱི་ (1206-1283) ཞབས་གྱི་རྣམ་ཐར་ནང་འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ། “མཚོག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ་
 དཔལ་ཀྱིས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཆུ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས། སྤྱོན་འདས་པའི་རྣམ་
 པར་ཐར་པའི་ཚུལ་རྒྱགས་ཅམ་བྱུ་བ་ཆེན་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་དང་གསུང་
 སྤྱོམ་ཟིན་གྱིས་སྤྱུ་བས་པ་རྣམས་ལས་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། མིང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གས་པ་
 ཡང་། སྤྱོན་རྣམ་རང་གིས་རང་མ་རིག་ཅིང་བདག་གིར་འཛིན་པས་རན་སོང་གནས་གསུམ་
 དང་། མཐོ་རིས་གནས་གསུམ་དུ་འབྱུལ་ཞིང་འཁོར་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ལུས་ཤེས་པར་
 འདུག་ཏེ། འདི་ཡིན་འདིར་སྤྱེས་མང་པོ་བཟོད་ཀྱང་གང་གིས་ཤེས་ཤིང་སྤྱི་ཞིག་ཡིད་ཆེས་པར་
 འབྱུང་། མིང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གས་པ་”¹⁶ ཞེས་དང་། “ཡང་གྲུག་ཀའི་བན་རྩན་” དེ་ཡིན་

15 Kurma PaksHi's Rang Rnam and Spy Tan Rang Mo. Published by Gonpo Tseten Palace Monastery, Gangtok, May 1978, p. 94

16 སི་དུ་པམ་ཆེན་ཆོས་གྱི་འབྱུང་གནས་བསྐྱར་པའི་ཉིན་ཐེང་གྱིས་མཛད་འཕྲོ་ཁ་སྤོང་འཕེ་ལོ་ཀྱི་ཆོ་དབང་
 ཀུན་ཁྲབ་གྱིས་མཛད་ཀྱི་སྤྱུ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ཀླ་ཀི་ཆོང་བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རབ་འབྱུལས་
 རོར་བྱ་ཆ་བ་ཆ་ཤེས་གྱི་ཐེང་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱགས་སོ། །དེའི་སི་དུ་པ་ཀུན་མཁའེན་ཆོས་གྱི་འབྱུང་གནས་
 བསྐྱར་པའི་ཉིན་ཐེང་གྱི་བཀའ་འབྱུང་། མོང་ད་པ་ Published by Pa pung Sungrab Nyamso Khang.
 Sherab-Ling Institute of Buddhist Studies, Darasa, 1990 རྒྱག་གུངས་ 768

17 གྲུག་ཀའི་བན་རྩན་ནི། བྱུ་བ་པོ་ཐོང་པའི་ཉག་མེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཡོངས་

ལུང་བསྟན་དང་བཅས་པ་བསྟགས་སོ། ཤིར་འོང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་གསུངས་དང་མན་ཡོན་ཆེ་གསུངས་སོ།
[དབུ་མེད་ཤེས་རྒྱུ་ལྟེ་བ་རྒྱུང་། འདི་རྒྱུ་བསྟན་མིང་། “གྲུབ་ཐོབ་ཉག་པོ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་མཆོད་ཀྱི་སྒྲིམ་
རབས་རྒྱལ་མར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བསྟགས།” ཞེས་འགོད་ཀྱི། ཤོག་ལྟེ་བས་ ༢༡ན་ ལས། “སྤྱོད་ལུང་
མར་ཤུད་ཀོ་བན་ཆན་དུས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལས་འཁྲོ་འགའ་ཅས་ཡོད། རྒྱུ་བསྟན་རྒྱུགས་གཉིས་ལ་
གསང་སྟགས་ཀྱི་འབྲས་ཤུ་འབྲས་ལ། སྤྱིང་རྒྱལ་བུས་པ་གཏན་གྱི་པོ་མེད་རྒྱལ་འགྲུག་ བསམ་བ་མམས་
ཅད་སྤྱར་དུ་འབྲུག་སྤྱར་ཅིག” ཞེས་དང་། ཡང་ཤོག་ལྟེ་བས་ ༡༠ན་ ལས། “ཉག་ཤེདི་ཡུལ་དུ་ལ་བ་པ་ལ་
མཆོག་ཡང་ཟེར། ཡི་ཤེས་ཀྱང་ཟེར། ཤུག་པོ་བན་ཆན་ཡང་ཟེར། ཉག་སྤྱོད་དང་གསུམ། ར་བས་ལོག་ན་མེད།
ང་ཡིན་ཡང་སྤྱུས་ཀྱང་མི་ཤེས་གདའོ” ཞེས་གསལ།

ལྟུལ་དབང་ཀླུ་མ་འཁུ་གསུམ་བདུད་པ་དུལ་རྩི་ཤེདི་བཀའ་འབུམ། མོད་ཁ་ལ་ལས། དཔལ། དཔལ་སྤྱངས་
སྤྱར་མ། དཔལ་སྤྱང་སྤྱང་མ་དམ་པར་གསོལ་འདེབས་དེོས་གྲུབ་མཆོག་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་བསྟགས་སོ།
[ཤོག་ལྟེ་བས་ ༡༡ན་ ལས། “ཤོ་བྱ་བན་ཆན་ལ་བསྟོད་པ་བསྟགས་སོ། ར་མོ་ལོ་གེ་ཤར་མཐུ་ཤེ་བཟོ་པ་ར་
ཡེ། དཔྱིངས་དང་ཡི་ཤེས་མཉམ་གྱིང་སྤྱོད་ཡངས་ལས། ལྟུལ་བ་ཀྱང་གྱི་སྟགས་ཤེདི་སྤྱོ་འབྲུག་ཤི། ཁེ་
བའི་རང་གསུགས་འཕགས་མཆོག་སྤྱང་རས་གཟིགས། གདུལ་བུདི་སྤྱང་འོས་སྤྱུལ་བསྤྱར་ཅིང་ཡང་སྟོན།
དེ་སྤྱིར་ཤོ་བྱ་བན་ཆན་ཞེས་བྱ་བ། སྤྱོ་མཛོག་ནམ་མཁའ་དབུ་སྤྱོས་གངས་ཤིདི་མདངས། འུར་སྤྱིག་རྒྱས་
གསུམ་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་དུ་བསྟུབས། ལྷག་གཡས་མ་གཞོན་གཡོན་པ་མཉམ་གཞག་ཤེང་། རྫོང་ལྷག་བསྟེ་
བའི་སྤྱོགས་བམ་དང་བཅས་ནི། རལ་འཛུམ་དཔྱེས་བའི་རང་ཚུལ་ཀྱི་སྤྱོད་བསྟགས། གཡས་སུ་མཁྱེན་
རབ་དབང་ལྷག་འཇམ་དབལ་དབྱངས། བཙུན་རྒྱང་རྒྱལ་བསྤྱང་ཆོས་ཤོས་རྒྱལ་གསུམ་གསོལ། རྫོང་ལྷག་
བསྟེ་པ་སྤྱོག་ཅིང་ཞི་འཛུམ་ཅན། གཡོན་དུ་མཐུ་སྤྱོབས་བདག་པོ་ལྷག་ན་ཤི། ཤི་རྩེ་མཛོད་ལྷག་
གཟིག་སྤྱོ་གཡི་རྒྱལ། ལྷུལ་ནས་ཉན་མོངས་འབྲུལ་བའི་གདོན་ཆོགས་ཤི། ཤེག་མེད་ཤི་ཤིང་བདེ་བའི་
དཔལ་འགོད་པ། མཆོད་ཅིང་བསྟོད་དེ་གསོལ་བ་བཟག་བའི་མཐུས། འདི་དུས་འཇིག་རྟེན་ཀྱང་དུ་རབ་
དགེ་ཤིང་། ལུང་པར་གནས་འདི་དུས་དང་རྒྱལ་བ་ཀྱང་། ཁེ་རྒྱ་དུག་མཆོད་གདོན་བཞགས་བར་ཆད་

བར་པདྟག་ཁབ་ལྷན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡུལ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷ་མོ་དང་གྲུ་མ་གཤམ་ཞིང་དཔོན་
 ལྷ་བསྐྱེད་ལྷ་ཡོད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན།¹⁸ ཞེས་གསལ་ལ། “ཡང་རྣམ་འཁྱོམ་གྱི་དཔར་རྒྱུ་
 ཉག་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། ལྷ་དང་རིང་ལྷན་པའི་དུས་ཤེས་ལྷ་ཞིག་ལྷ་དང་། ད་ལྟ་ལྷ་མོ་སྤྱོད་པ་ཅུ་
 ཅུ་བ་དང་མོ་ཙམ་ལྷ་ཆོག་མ་གྱིས་གན་བཞོད་གྱི་ལྷན་ལས་ལྷ་མ་བཟེ་སྤྱོད་གྱི་སྤྱོད་པའི་འཁྱོ་
 ཡིན།¹⁹ ཞེས་དང་། “དེ་ནས་སྤོ་རིག་གི་ཡུལ་དེ་ནི་དུ་ལོ་པོ་གནས་ནང་གི་ཉེ་བའི་གནས།
 ལྷ་དང་མ་ཞེས་བྱ་བ་དཔལ་པོ་ལྷན་པ་ཞིན་དུ་འདྲ་བའི་གནས། སྤོན་བྲ་མ་ཉག་མེའི་རྒྱུ་བ་
 གནས་ལྷ་ཡུལ་བ་དེར་ཐེབས། དེར་འཆོག་པས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལོ་ལ་སོགས་པ་འདུང་པོ་

མོགས། །ཐམ་ཡང་མི་མིང་ཡང་མི་གྲགས་ཤིང་། །འདི་ལོགས་འདྲ་དགུའི་ཆར་ཆེན་དབང་དུ་གསོལ།
 །གནང་ཡང་དགེ་འདུན་ཐེ་རྒྱལ་འཕྲད་རྒྱལ་གྱི། །འཕྲུལ་པ་ཕྱོགས་མཐུར་འཕེལ་མིང་རྒྱལ་པ་ལོ། །འདི་འདི
 ཤིང་ན་ཡོངས་སུ་འཕེར་བར་ལོག། །ཅིས་པ་འདི་རྩོན་པ་ཁར་གདམས་ཀྱི་དགེ་འདི་ཤེས་མཆོད་དམ་པ་
 རྒྱལ་པ་ལི་གང་ཟེམས་ལྟར་པར་ཅན། །ལུལ་འཇས་ཀུན་དུ་འདེ་རྩིང་གྱི་རྒྱུར་གནས་སུ་ལྷུར་ལ། །འདི་ཉིད་རྒྱ་
 འཁོར་གསུམ་ཐེ་རྒྱལ་གཞིག་སུ་གཏེ་ནི་ཁྱི་ལ་དཀར་ཁྱེ་ཞིག་པཅས། །རྒྱལ་པ་ཤོར་མ་རྒྱལ་པ་གྱི་ལྷག་པ་ཐོ་
 མ་མེ་གཉིས་ཡོང་འདུག་ཅིང་། །མན་ཡོན་པ་མེ་རྩ་མོགས་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་མི་དགེ་པ་མཆོད་དབང་རྒྱོག་
 ཅིང་འགྲ་ཤིས་པ་ལི་ཡོན་དན་ལུན་ལུམ་ཆོག་ལ་པར་ལྷུར་པ་ལོ། །འདི་རྒྱལ་འགབ་ཞིག་མཆོད་པས་གསོལ་
 །འདེམས་རྒྱོན་ལས་འདི་འཛིན་རྒྱགས་དུས་གནས་རྒྱལ་ཀུན་དུ་འགྲ་ཤིས་པར་ལྷུར་ཅིག། །ཅིས་གསུམ་
 དུས་གསུམ་རྒྱལ་ཀུན་འཛིན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུགས་འཁྱལ་པ་ལི་དཔར་ཤོ་རྒྱུ་མ་རྒྱ་ཆོད་པུ་ལུན་པ་ཐོ་
 རྒྱན་པ་ལྟོ་འདུལ་འཛིན་ལས་རྩོམ་ཆོག་གིས་ལུགས་པ་ཐེ་ཆེན་པོས་ལུར་རྩོན་ལུལ་ལྷུར་།

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

[illegible]

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་མེད་མེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞག་པས།

རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་ཆར་འབེབས་པ་ཤོགས་གནས་ས་གཡོ་རྒྱས་པའི་ཆོ་འབྱུལ་བསྟན་པས་དེ་
རྣམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཤིང་ཟེལ་གྱིས་མཛན་²⁰ ཞེས་གསལ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་མེད་ཆེན་ལྷལ་མཛན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་
བཞག་པས་ཞེས་པ་ལས། “ཤོད་ཁམས་གངས་ཅན་ཁྲིད་འདི་རུ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་ལ། མེད་གོ་སྒྲུ་ཡི་མཛན་དུ་གྲགས། ཟུབ་པའི་བསྟན་ལྷན་རྣམ་འབྱུལ་མཛེས།
གྲངས་མེད་སྒྲུལ་པའི་རྒྱལ་བསྟན་ལ། དམན་ས་བརྒྱུད་བ་མཐོ་སར་ཅོལ། (ཆེན་) འགྲོ་ལ་
མན་པ་ཉག་དུ་བསྐྱབས། ཁྲིན་ཅན་དག་ལ་རྒྱུ་ལན་གསལ་པའི་ཐབས། མགོ་གཡོག་མེད་
པའི་མོ་ནས་བྱས་པ་ལ། མེས་ས་རྣམ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་དང་བྲལ། འགྲོ་དོན་སྒྲིལ་ལམ་རྟེན་
འབྲེལ་ཅས། མཐོ་ཤིང་པའི་རྩ་མོ་མན་ཆོད་དང་། ར་རག་དམུལ་ཁམས་ཡན་ཆོད་དུ། མགོ་
ནག་མི་ཡི་མི་སེས་པས། སྒྲིན་པའི་མི་ལ་རྩི་རྒྱ་མེད། ཁ་ལག་གང་ཐོབ་པའི་བ་ཅས། རྩ་རྩ་
འཆར་དང་དགོངས་པ་གནིས་མེད་པས། རར་སེས་ཡི་སེས་རྒྱན་ཆར་མེད།”²¹ ཅེས་དང་།
“སངས་རྒྱས་མེད་གོ་སྒྲུ་ཡི་རྒྱལ་བ་ཀུ་ལ། ཟུབ་པའི་བསྟན་པ་ལྷན་རིང་སྤྱོདས། ཞུ་ནག་
ཅན་བདུན་འོང་བ་དེ། སངས་རྒྱས་རབ་བདུན་གྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། དེ་རྩེས་བརྒྱ་གནིས་འོང་བ་
དེ། སང་རྒྱལ་བརྒྱ་གནིས་གྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། དེ་རྩེས་བདུན་བརྒྱ་བྱོན་པ་དེ། དགྲ་བཙམ་པ་
བདུན་བརྒྱའི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། དེ་ནས་སྤོང་རྩ་གནིས་བྱོན་པ་དེ། སངས་རྒྱས་སྤོང་རྩ་གནིས་
གྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན། དེ་ནས་དབྱེ་ལ་གཙུག་རྟོང་ཡོད་པ་གཅིག་བྱོན་པ་དེ། དེ་དུས་ནས་དགར་

20 ཟུབ་བརྒྱུད་ཀུ་ཀོ་ཆར་བརྒྱུད་པ་རིན་པོ་ཆའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རབ་འབྱམས་ནོར་བུ་རྒྱ་མ་རྩུ་སེམ་གྱི་སྤྱིང་
ལ། རྒྱའི་མི་དུ་བ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་འཕྲུང་གནས་བསྟན་པའི་རྟེན་མེད་གྱི་ལག་འཁུལ། ཤོད་དེ་ལ། ཤོག་
གྲངས་ 712

21 གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་མེད་ཆེན་ལྷལ་མཛན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཞག་པས།
ཤོག་སྤྱེབས་ 2250

ལྷན་ནས་བྱམས་མགོན། རྩོམ་གདུ་བྱོན་པ་ཡིན། རབ་དུ་ཉེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་
 བསྐྱེད་པའི་ལྷན་གྱི་བདེ་པ་ཅིས། ར་ལ་མཛོན་གེས་དེ་ཅིས་ཡོད། རྩ་བ་མཛོད་པ་
 རྩོན་ལྷན་གྱིས། རྩོམ་མཆོམས་ལུ་པ་ལུ་བྱེད་བའི་དུས། རེས་བསྐྱེད་པ་རིན་ཆེན་རྩོགས་
 བའི་རྩ་ལྷན་ཅིས། བ་དང་ལུ་འཐབ། ལྷན་བཞིས་ཀྱི་ལོག་པ་ཐོབ་ཤོར་བྱེད། ལུ་ཡོད་ཀྱིས་ལྷན་
 བ་བཞན་བདེ་བྱེད། བོད་མགོ་ནག་མི་ནོར་ལ་བྱས་ལྷན་ཅིས། ལྷན་བཞིས་ནང་དཔེ་བྱེད། ར་
 དུས་ནས་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ། ལྷན་འགོང་མིའི་སྤོང་ལ་བྱས་ནས། བོད་མགོ་དང་བྲག་ལྷན་ནས་
 ལྷན་བསྐྱེད་པ་རྩམས་ཀྱིས་ལོག་པ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད། རྩོམ་པའི་ཆེས་མཐོང་གསལ་

[illegible]

ཞེས་བྱ་བ་མཐོང་ཐོས་དྲན་པ་རེག་པ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་དུ་བསྐྱིད་པར་མཐོང་བ།
 ལྷ་དུམ་མ་རའི་མེ་དོག་ལས་ཀྱང་དཀོན་པའི་དཀོན་མཆོག་ཡིད་བཞིན་གྱི་རྩྭ་བྱ་གསོལ་བ་
 བཏམ་ཆོག་འདི་ནིང་སངས་རྒྱས་དབྱེས་པའི་ལྷ་སྤྱོད་བུན་ལུམ་ཆོགས་པས་མ་ཅན་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་མཆོང་དོ། །བསྐྱོད་དོ། །འཁྱར་རོ། །བསྐྱེད་པས་སོ། །ཞེས་སྤྱི་ཡི་རང་དོ།
 །དགེ་བ་འདིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་སྲུ་མ་ཆེན་པོ་འདིས་རྗེ་ལྷ་ར་དགོངས་པ་ཐམས་ཅད་མཁའ་
 མཉམ་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་འཁྱོར་བར་གྱུར་ཅིག་²³ ཞེས་གསལ། ལྷ་བ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་
 ལྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་བཞུགས་ཞེས་པ་ལས། “ལྷ་བ་ཆེན་
 ལྱལ་བོ་བསྐྱན་པའི་བདག་མི་ཡི་གཙོ་བོ་རབ་དུ་གྱུར། །དགེ་བ་དྲི་མེད་གཞན་དོན་ཚུལ། ལྷིང་
 རྗེ་ལས་སྤྱལ་སྤྱན་རས་གཟིགས། །རིགས་དུག་སྤྱེ་སྤྱོད་ཡི་གཙོད། ལྱལ་བོ་ལྷ་ར་བྱོན་ཀམ་པ།
 །དམ་པ་ཅ་ལོང་རང་གསུམ། སྤྱང་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཅ་ལོལ་པ་དུ་ལྷ་བ་ལོག་བ་དང་། ཅ་མི་ལོ་ཅ་
 བའི་ཆོས་ཉན་ཀྱང་། སྤྱང་ལྷ་ལ་སོང་བས། སང་དུས་ཀྱི་སྤྱང་གི་མི་ལ་སྤྱེས། ཆོས་བྱར་ཡོད་བྱར་
 མེད་གཉིས་ལ་ཚོགས་ཅམ་འབྲུག་པ་ཡིན། ཁོ་བོ་དང་དེད་གཉིས་ལ་སྤྱེ་མ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་
 ཀམ་པའོ”²⁴ ཞེས་དང་། “དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཀམ་པའི་ (པས) བསྐྱན་པ་སྤྱོད།”²⁵ ཞེས་དང་། “ང་
 ཐང་ཅིག་འོང་བ་ཀུན་དང་འབྲད། འཁྱེད་མཚན་ལ་བྲགས་པ་ཡི། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ།

23 དཔལ་ལྷལ་བ་ཀམ་པ་སྤྱེ་མེད་བཞུད་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་མི་གསུང་འབྲས་པོད་གསུམ་པའམ། ག་བ་
 བཞུགས་སོ། །དཔལ་བཅོལ་པས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྫིང་ཐིག་འཕྲུག་ཁང་། 2002 དཔྱིན་རྗེ་ཤོག་གུང་ས་
 67-67 དུས་གསུམ་ལྷལ་ཀུན་འབྱོན་ལས་ཀྱི་སྤྱི་གསུགས་ཕྱུག་པའི་དབང་པོ་ཀམ་པ་སྤྱེ་མེད་བཙུན་
 བཏམ་པ་ལོ་ལྷན་འགྲོ་འདུལ་འབྱོན་ལས་རྗེ་རྗེ་མཆོག་གིས་ཐུགས་བཅོལ་ཆེན་པོས་ལུང་སྤྱོད་ལྷལ་བྱང་།
 24 ལྷ་བ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་ལྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་བཞུགས་
 ཤོག་ཐེབས་ 207པ།
 25 ལྷ་བ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་ལྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་བཞུགས་
 ཤོག་ཐེབས་ 227པ།

གྲུབ་ཚབ་ཉལ་ཏེ་མེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྒྱུ་མཆ་མ་པོར་ས་ཡུང་བསྐྱར་ནལ་ཆེས་ཉལ་མགྲར་བསྐྱལ་ལ།

ན་ཡོད། སྐལ་ལྷན་རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱོད་བྱང་། ཁིང་པོར་མི་སྒྲིམ་དེ་ན་འགྲོ་བེར་བ་མིས། སྐར་པ་
སེས་རབ་ཡེ་སེས་ལྷ་བྱ་ནི་དགོན་བས་གདམས་ངག་རྩལ་དུ་མ་བཟང་སྟེ་དགོན་ན་སྟོག་དང་།
ཐབས་ལས་རེས་བྱང་སྟེར་གསུངས།²⁸ ཞེས་དང་། “གྲུབ་ཚབ་ཉལ་རས་མེ་པོའི་དྲུང་ལ་བ་
སྐས་གཉིས་ཀ་བྱོན། དེས་ལྷག་ཆེན་དབང་ཚོབ་སྐར་པ་ཡིན་ཐབས་ལས་གདམས་ངག་ར་ལ་
དགོས་གསུངས། ཆས་དྲུག་གི་མིའབྱིད། གཅོད་དང་། འཆི་མེད་གྲུག། རྩ་མགྲིན་ལྷག་རྩོར་ལམོར་
བསྐྱར། ཆས་སྦྱོང་ལྷག་བཞི་པ་སྟགས་མང་པོ་གནད།”²⁹ ཞེས་དང་། “ཉལ་རས་མདུན་རྟོགས་
འབྱལ་ཞུས་བས། ཁྱོད་ཀྱིས་པདེན་གཉིས་བྱང་དུ་རྒྱད་པར་འདུག་གསུང་། སྐྱ་ཚད་དང་གྲུབ་
མཐའི་བསྐྱས་དོན་ལྷགས་དང་མཆན་རྟིང་བྱང་པར་སྦྱོང་སྟོགས་སྟགས་ཟབ་གནད་མང་པོ་
གསུངས། བཟོད་བྱ་སྟགས་སྟུ་རྒྱད།”³⁰ ཅེས་དང་། “བསམ་འགྲུབ་ཉལ་རས་མེ་པོས་སྟོགས་པོ་
སྐར་པའི་སྐྱེ་མཐའ་ནི། ཁིང་པོར་མིང་གི་སྐར་ཆོང་བསྐྱར་བ་གསོ།”³¹ ཞེས་དང་། “གྲུབ་ཚབ་
བསམ་འགྲུབ་ཉལ་མེ་རིན་ཆེན་གྱིས། སྟོགས་པོ་སྐར་པའི་སྐྱེ་མཐའ་ནི། ཁིང་པོར་མིང་གིས་སྐར་
ཆོང་བསྐྱར་བ་གསོས།”³² ཞེས་དང་། “ཁིང་འགོ་བའི་དུས་སྟོ་དགོན་གདན་སར་ནམ་མཁའ་མེད་
གེ་ཞེས་པ་སྦྱོང་། སྐས་སྐ་རིམ་གྱིས་བྱི་ནས་ཉལ་རས་མེ་པོས་སྟོ་དགོན་གྲོང་རྟོབ་དུ་འགྲོ་
གསུང་ལྟར་གྲུར་ནས། སྦྱོན་ན་དགོན་བ་ཆགས་ནས་ཡུལ་ཁམས་དགེ་མེད་བཀྲ་སྟིས་པ་བྱུང་
བས། འདས་སྟེང་བཀྲ་སྟིས་སྟོ་དགོན་ཞེས་དང་དགེ་ཆོང་ཞེས་གྲགས། འདི་སྦྱོང་ནས་ཡུལ་དེར་
ནད་ལྷག་དམེ་འབྱུགས་མང་པོ་བྱུང་བས་དམེ་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་། བཟོད་ས་ལྷ་པ་ངག་

28 དབལ་ལྷན་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཐར་ལྷ་མཆའི་བྱོང་ག། སྟོག་གུངས་ 62-63

29 དབལ་ལྷན་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཐར་ལྷ་མཆའི་བྱོང་ག། སྟོག་གུངས་ 64

30 དབལ་ལྷན་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཐར་ལྷ་མཆའི་བྱོང་ག། སྟོག་གུངས་ 65

31 དབལ་ལྷན་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཐར་ལྷ་མཆའི་བྱོང་ག། སྟོག་གུངས་ 70

32 དབལ་ལྷན་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཐར་ལྷ་མཆའི་བྱོང་ག། སྟོག་གུངས་ 72

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱིར་གནས་སྤྱིར་ལྷག་བསམ་དང་མཛད་སྤྱིར་མེ་དོན་གསལ་པ།

དབང་སྤྱི་བཟང་གྱི་མཚོས་གངས་ཅན་གྱི་མངའ་བདག་མཛད་སྤྱི་བས་བྱལ་ཡུལ་སྤྱི་མ་བྱལ་ས་
བ་རྒྱལ་མཚན་ (མཚོ་) གྱི་ཡང་སྤྱིར་དག་དབང་བསྐྱེད་ནམས་ལྷན་བྱལ་པ་སྤྱིར་ཆེད་ནག་
འཛི་མེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཆོས་གཞིས་སྤྱི་སྤྱི་ལ།³³ ཞེས་གསལ།

ཀུན་གཞིགས་ཀྱི་ཞུ་དམར་ཅོད་བན་འཛིན་བ་སྤྱི་སྤྱིར་དྲུག་པ་གར་དབང་ཆོས་གྱི་དབང་
སྤྱི་ག (1584-1630) གིས་མཛད་བའི། སྤྱི་བ་བཟུང་ཀྱི་ཁྱི་ཆེད་གི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་ ཁོ་
གནས་ནང་ གནས་ཡིག་ལས། “གནས་བདག་དག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་དོན་དཔལ་བཅུགས་འདི་
ཡང་བསྐྱེད་བའི་ཆེ་ཆེད་ཅན་སྤྱི་བ་བཟང་གི་སངས་རྒྱལ་སྤྱིར་ཅ་གཉིས་གྱི་སྤྱི་བ་དག་སྤྱི་
བར་འབྱུང་བ་ཡིན་བ་བྱལ་ཆེན་ཀྱི་པ་སྤྱི་བ་གསུང་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་འདིར་དཔལ་
ལྷན་དུས་གསུམ་མཁུན་བ་སྤྱི་བ་མ་ཐེགས་གོང་དུ་ཡང་གསང་སྤྱི་གས་རྒྱུ་མཛི་རྣལ་འབྱོར་པ་
མང་པོ་དང་ལྷན་གི་བན་ཅན་དང་དཔལ་མ་ལོ་དང་ནག་ཤེ་མེ་པོ་མགས་བྱལ་ཆེན་མང་དུ་
བཅུགས་བའི་བྱལ་གནས་ཡིན།”³⁴ ཞེས་དང་། “དེ་ནས་ཡང་སྤྱི་བ་པ་ན་དོན་དཔལ་ཅུགས་གྱི་

33 དཔལ་ལྷན་སྤྱི་བ་པ་གར་བཟུང་གྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱི་བ་མཚོའི་སྤྱིར་ག་ རྟོག་གུངས་ 226

34 སྤྱི་བ་བཟུང་ཀྱི་ཁྱི་ཆེད་གི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིག་ལེགས་པ་བཅུགས་སོ། (ཡོད་ཆེན་པོ་མཛད་ཐམས་
ཆེད་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྤྱི་བ་པོར་སྤྱི་བ་པོར་མཛི་མེག་པོ་གར་གོ་པོ་གངས་གྱི་དུ་བ་ཅེས་ཡོད་སྤྱི་བ་སྤྱི་གས་པོའི་གནས་)
སྤྱི་བ་དག་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་པོར་ཆོས་གྱི་དབང་སྤྱི་གས་གིས་མཛད་པ། ཡི་ཐང་ཆོད་པོ་གནས་པོ་སྤྱི་བ་གྱི་དབང་ཡིག་
དེ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་པོ་ཐང་ཆོད་ཆུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བཅུགས། 2002 རྟོག་གུངས་ 870
སྤྱི་བ་དག་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་པོར་ཆོས་གྱི་དབང་སྤྱི་གས་འདི་ནི་ཀུན་གཞིགས་ཀྱི་ཞུ་དམར་ཅོད་བན་འཛིན་བ་སྤྱི་སྤྱིར་
དྲུག་པ་གར་དབང་དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྱི་དབང་སྤྱི་ག་དོན་དཔལ་བ་དོན་ཀུན་ཡོད་སྤྱི་བ་སྤྱི་གས་པོའི་གས་
རྣམ་ཐར་སྤྱི་བ་པོའི་སྤྱི་བ་ (1584-1630) ཡིན་སྟེ།

བྱལ་དགོན་ཐམས་དྲུང་དགོན་མཚོག་བསྐྱེད་པ་རབ་སྤྱི་བ་ 1801-1866) གྱི་གསུང་། མཛད་སྤྱི་བ་ཆོས་འབྱུང་
དཔལ་ལྷན་མཚོ། ཀན་སྤྱི་བ་མི་དམངས་དཔེ་སྤྱི་བ་ཁང་། 2002 རྟོག་གུངས་ 4 ནང་། “ཞུ་དམར་དྲུག་པ་

གུལ་ཐོབ་ཉལ་མེ་མོ་པོའི་སྤྱིལ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཡོངས་ལྱང་བསྐྱར་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུན་བཞགས།

ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག་གིས་མཛད་པའི་ཀོང་པོ་ ཀེ་པོ་། གནས་ནང་གི་དཀར་ཆག་། ཅེས་གསལ་ལ། གནོད་ཆེན་
མཆོག་གྱུར་བའི་ཆེན་སྒྲིང་པའི་བཟ་གནོད་ཆོས་སྒྲོམ་ བོད། ༣༠ Parshadag Tarma Sonam Gvatsen,
New Delhi, 977 ཞོག་གྲངས། ༩༡-༩༢༡ བར་གསལ་པའི། མདོ་ཁམས་གནས་ཆེན་ཉེར་ལྔ་ཡན་ལག་
དང་བཅས་པའི་མདོ་བྱང་གི་གསལ་བྱེད་ཐིན་ཐུན་ཐུང་དུ་བཞགས་སོ། བྱི་ལོ་ ༡༤༩༢ ཡོར་ཀོང་སྤུལ་བསྐྱ་
གར་དབང་སྒོ་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་མཛད་པ། དབྱིན་ཟིའི་ཞོག་གྲངས་ ༡༤ ནང་། དབྱིན་ལས་ཐུགས་
ཀྱི་གནས་བཤུ་མིས་ཞེས་སུ་བ་བྱ་འཕོར་སྒྲུང་ལི་ཐང་བ་སྤྱོདས་ཡིན་པས། ཡོད་པའི་སྤྱོདས་དང་ཐབ་ལ་
དཔྱད་ན་ཀྱི་པོ་གངས་རའི་ན་པདྱ། དེ་ཡིན་ཆེ་ཞུ་དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག་གི་གནས་ཡིག་ལྱས་པར་
བཞགས་ལ། ཞེས་གསལ་ལ། ཐུགས་རྒྱང་དགོས་ཕྱུ་ཞིག་ལ་ ༡༩༩༤ ཡོར་ཕྱ་ལར་སྒོ་གཞིས་མོན་སྒོ་འབྲས་སྒོ་
སྒྲིང་ས་ར་ཁང་ཆེན་ཀྱི་དགོ་སྒྲིང་བསྐྱར་འཛིན་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་ཁྱ་བསྐྱོགས་ འབའ་གནས་སྒོ་པའི་མཆོག་
ཡོག་མིན་གནས་ཀྱི་གནས་ཡིག་འདྲ་མོད་ཀྱང་གྲོལ་བཞགས་སོ། ཞེས་ཞོག་གྲངས་ ༩༠ ཡོད་པ་བར་
སྒྲིན་གནང་པདུག ཁྱ་བསྐྱོགས་པའི་སྒྲིན་སྒྲིང་མདོར་བསྐྱས་ནང་ བོད་པར་སྤྱོདས་ཀྱི་མའི་ཆ་སྤུས་ཀེ་པོ་
གངས་ཀྱི་རྩ་པའི་གནས་སམ་གནས་སྒོ་པའི་མཆོག་ཡོག་མིན་གནས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ ཞེས་
དང་། མ་དཔེའི་སྒྲུང་བྱང་དུ་འང་། “ཅེས་ཀྱི་པོ་གངས་ཀྱི་རྩ་པའི་གནས་ཀྱི་ལོ་ལྷུས་དེར་སང་གསལ་བ་
རྣམས་དང་གནས་ཡིག་འགའ་ཤས་ལ་གཞི་བྱས་ནི་ཤུག་འི་དགོ་སྒྲིང་སྒྲིང་བ་མེ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག་གིས་
གདན་ལ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་ལོགས་རྣམ་མགོ་བརྩམས་ནི་ལུན་མཚམས་ལ་ཤས་སུ་གྲུབ་པར་བརྩིས་པ་
སྒྱི་དགུ་མཚས་ཅད་དོན་དུ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱར་བ་འཕེལ་ཞིང་ལྷུས་བྱུར་ཅིག” ཅེས་གསལ་ལ། དེས་ན་
གནས་ཡིག་འདི་ནི་མདོ་ཁམས་སྒོ་མ་འཕོར་སྒྲིང་གི་ལི་ཐང་ཀྱི་པོ་གནས་ནང་གི་གནས་ཡིག་དཀར་ཆག་
པའི་ལགས།

གནས་ཡིག་འདི་ཉིད་ཞིབ་སྒྲུབས་ཞོག་སར་ལི་ཐང་རྒྱང་ཕྱིག་གནས་ལོ་ལྷུས་ཀྱི་དབྱེད་ཡིག་ཁྱེད་དང་པོ་དང་
གཞིས་པ་དེ་དང་། སྒྲུང་ཡང་ཕྱ་ལར་སྒོ་སྤྱོདས་འབྲས་པ་ར་དགོ་སྒྲིང་བསྐྱར་འཛིན་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་ ༡༩༩༤
ཡོར་དབྱ་མེད་མ་གྱི་བྱས་ནི་ཞུ་སྤྱིག་གུས་པའི་ཀེ་པོ་གངས་རའི་གནས་ཡིག་བདོན་པ་དེ་དང་། བྱི་ལོ་

གངས་འདི་ན་སྒྲིན་ཉག་རེ་སེ་ལོས་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་གངས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་ན་
 དགེ་བ་སྒྲིན་ཆེན་ལོས་གས་བར་འདུད་ཅིང་གྲུབ་སྟེང་ཆེན་པོ་དེས་དམ་ལ་བདགས་པའི་
 གནས་དང་མ་བོང་ལ་ཐབས་རྒྱུ་སྤྲེལ་ཡོད།³⁵ ཅེས་དང་། "དེ་ནས་ཐར་སྒྲིན་པ་ན་ཉག་
 སེའི་སྒྲུབ་ཐུག་ཀ་ལ་ལ་ཁ་སྒྲུབས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།"³⁶ ཅེས་གསལ།

ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྒྲིན་ལས། "གྲུབ་ཆེན་ཚུ་འབྲུང་བ་ནི་སྒྲིན་རྩེ་ཐག་མོ་གྲུ་
 པའི་སྒྲོབ་མ་གྲུབ་སྟེང་ཉག་རས་སེ་བོ་ཞེས་གྲགས་པ་གྲུབ་ཆེན་ཀླ་པ་ཤིའི་སྒྲིབ་པ་ཞོད་པར་
 ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་གསང་སྒྲུབ་བ་བདུལ་ནས་ཁྱེ་གར་དུ་སྒྲུ་སྒྲེགས་འདུལ་
 དུ་སྒྲིན་ཐར་དམོངས་པ་ན་གསང་སྒྲུར་རྩེན་འབྲེལ་ལོག་པས་སྒྲར་མདོ་ཁམས་ལ་སྒྲོན། དེས་
 དཀར་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་སྤྱི་ཆེན་སྒྲོམ་རའི་འདབས་སྒྲིབ་པ་སྒྲོམ་རའི་བར་ཆད་དུ་མ་ཁྱེན་ནས་
 གངས་གཟིགས་སའི་སྒྲུབ་པར་བཞགས། གངས་ཀྱི་ཆལ་པ་གཅིག་སྐྱངས་པ་ལ་གངས་རི་
 དེའི་དབྱིབས་བྱས། ཆང་ཚོམ་ཞིག་ཡོད་པ་ནས་བཙགས་ཤིང་གསོལ། ཆབ་ལྷང་ངོ་ཅོག་
 གངས་དེ་ལ་གསེལ་བས་དེ་རི་ལྟར་ཁྱབ་བཞེན་སྒྲོམ་རའི་གངས་ནག་ཟང་གིས་ཁྱེན་ནས་དེའི་
 ལྷལ་དེར་སང་ཡང་ཡོད་ཟེ། དེར་སྒྲོམ་རས་བཟོད་གསོལ་བྱས། སྒྲིག་སྒྲིང་སྒྲུབ་དེ་བཅས་

༢༠༠༠ ལོར་མོད་ནས་མཁས་དབང་སྒྲུ་ཐབས་ཀླ་པ་མཚན་གྱིས་རྩ་སྒྲིག་བྱས་པའི་ "མདོ་ཁམས་
 གནས་ཡིག་སྒྲིགས་བསྒྲིགས་དང་བསྒྲུལ་སྒྲུ་དབང་རྩ་སྒྲིག་ལ་ཞེས་པའི་ནང་ཀོ་མོ་གངས་རའི་གནས་ཡིག་དེ
 འདུག་པ་བཅས་སྒྲིག་སྒྲུམ་དང་གཤིབས་བསྒྲུར་གྱིས་རྩ་སྒྲིག་བྱ་སྒྲུབས། མ་ཕྱི་ཡོད་ཆར་ཆོག་མ་དག་པ
 དང་ནང་དོན་ཆད་ལྷན་འདུག་ལྷན་གར་དུ་མ་སྒྲིན་མས་མོང་ལོག་འབྲུག་པ་མང་།

35 གྲུབ་བསྐྱེད་ཀླ་ཀོ་ཆང་གི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིག་ལེགས་པ་བསྒྲུབས་མོ་། ཤོག་གྲངས་
 ༢༢༠-༢༢༡

36 གྲུབ་བསྐྱེད་ཀླ་ཀོ་ཆང་གི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིག་ལེགས་པ་བསྒྲུབས་མོ་། ཤོག་གྲངས་
 ༢༢༥-༢༢༦

གུ་པ་ཐོག་ཉལ་མེ་མོ་འོ་ཁྱེས་རབས་ནས་ཐར་མ་ཐོངས་ལུང་བསྐྱར་ནལ་ཆེས་མ་ཐར་མ་གྱུར་བཞུགས།

པར་དྲེལ་བཞུ་དང་བཞུད་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ན་ད་མེས་ང་ལ་མི་དགོས། མ་ཐོངས་པར་དགོས་
དུས་སུ་བྱལ་ཞིག་གསུངས་ནི་གདམས་ངག་དུ་མ་དང་མ་ཐོངས་ལུང་བསྐྱར་མང་པོ་མཛད་དེ་
དེ་ནི་ད་དུ་གཏེར་དུ་སྐྱས། བྱིས་བྱུ་ཆེན་པར་འབྱུངས་པས་མྱོན་གནས་གསལ་པར་དཔར་ནི་
གཏེར་ཐུང་། མ་མྱོས་རའི་མྱོར་དུ་མྱོན་པས་དྲེུ་དཀར་མོ་གཅིག་གིས་སྐྱ་དངས་ནི་དྲེུ་
འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་བཞུ་དང་བདུན་དུ་ལོངས། དེ་ནས་དྲེལ་དཀར་མོ་གཅིག་ཐུང་པས་ང་འདིས་
དོན་འབྲུག་གསུང་ནས་འབྱོན་འཕྲོ་བཅད། འདི་ཀྱི་པོ་དོ་རྗེ་དཔལ་བཅེགས་དང་དེའི་རི་ཡིན་
ཞེས་ཀྱང་བྱིས་ཐོས། སྤྱིར་རང་བྱུང་གི་ཐུགས་དམ་ཤར་བ་ཡིན་ཡང་ཅ་བའི་སྤྱ་མེ་བདུན་པ་
ཀམ་བ་སྐྱ་ཐོང་བདུན་པ་ཆོས་བྱགས་ཀྱི་མཆོ་ (1454-1506) ལ་འདྲིན། ཁམས་ཀྱི་ཆུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་
ནམ་མཁའ་ལ་འཐུར་བར་མཐོང་སྟེ་ཆུ་འཐུར་བ་བྱགས།³⁷ ཞེས་གསལ།

ཡ་ཆུལ་བ་མདོ་ཁམས་པ་སྐྱ་ཐོང་དང་པོ་ཁམས་པ་སྐྱར་བ་ཀམ་བ་སྐྱ་ན་འཐེལ་
(1569-1617) ཀྱི་རང་རྒྱལ་ལས། “ཁམས་ཐོགས་སུ་ཞལ་སྤྱི་ན་པོ་ཆེ། རི་པོ་ཆེའི་ཐེ་བ་རིན་

37 ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་མོན། སྤྱི་གྲངས་ 2740-2744 བར་གསལ། ཡང་། ཆུ་བ་བཞུད་
ཀམ་ཀྱི་ཆོང་བཞུད་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པར་ཐར་པ་རབ་འབྱུངས་ཐོར་བུ་སྐྱ་བ་ཆུ་ཐེལ་གྱི་ཐོང་ག། རྒྱལ་མི་
དུ་བ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་བསྐྱར་པའི་ནིན་ཐུང་གྱི་བཀའ་འབྲུག་ བོད་ན་ལ། ཐོག་གྲངས་
664 ནང་ལའང་ཉལ་མ་ནང་དོན་གཅིག་མཚུངས་སུ་གསལ། གུར་གཤམ་ཆོས་འབྱུང་། ཀྱང་མོའི་བོད་ཀྱི་
ཐེས་འིག་དཔེ་སྐྱར་ཁང་། 1888 ཐོག་གྲངས་ 420 ལས། “བྱུ་ཆེན་ཉལ་རམ་པེ་མོས་ (པེ་མོས་) རྒྱ་
སྤྱི་ར་དམ་ལ་བདགས་ནས་དཔེ་གནས་སུ་མ་ཐོངས་ལུང་བསྐྱར་མོགས་གཏེར་ཁ་འགའ་ཞིག་སྤྱས་པ།
བྱིས་བྱུ་ཆེན་དེ་ནི་དྲེུ་ཐུ་བྱུ་བ་ཐོབ་ཆུ་འཐུར་བས་གཏེར་ནས་བདོན། ཞེས་གསལ། ཀན་དོང་རྒྱལ་མི་
དུ་ན་རིམ་གྱི་འབྱུངས་རབས་དགེ་ལེགས་དུ་མ་ལ་གཞི་བཙུག་ནས་འབྱུངས་རབས་ཞལ་ནང་ནིར་
གཅིག་པ་མི་དུ་ནོར་བུ་པམས་འཐེལ་གྱི་དབུའི་གཡས་ཐོགས་ནས་མཁའ་སྐྱ་མ་གསུམ་བཞུགས་པའི་
དཀྱིལ་མ་དེ་གྲུ་ཐོབ་ཆུ་འཐུར་བ་བཞུགས་སུ་གསོལ།

ཆེན་མཁའ་མཚན། ཆབ་མདོ། སྐར་གཤིས་དཔོན་ཆོ་བཙེན་བརྒྱུད་སོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་སེད་
 གྱི་སྐར་དཔོན་མེ་ཏོག་མེལ་མ། སྐ་གསུང་ཐུགས་དེན། སྤྱི་ལོ་ལ་མཚན་ཆ། མ་བཟའ། ར་
 དཔ། བསེར་དུལ། རྩེལ། བོ་ཁྲབ་སོགས་གྱིས་བརྒྱ་འབུལ་གྱི་ཆེ་ལ་དཔངས་མཐོ་བ་དེ་བ་
 ཡིག་ཆེན་མོ་གསལ་བཞིན་བསྐྱབས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་གྱི་བཀའ་བསྒྲོ་བར་སྐྱ་གདུང་རིན་པོ་
 ཆེ་ཞུགས་འབུལ་བ་འཐད་ཅེས་གྲོས་དན། རྟེན་མཚོག་བྱུང་དུ་འཇགས་བ་རྗེ་བརྩན་བྱམས་
 མཐོན་གྱི་གཡོན་སྟོགས། གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཉག་ཤེ་མེ་པོ་འབྱུངས་པའི་གནས་དེ། ས་གཤི་
 ཡར་ཆོས་ལྷ་ལ་གདུང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས།³⁸ ཞེས་དང་། “སྐར་
 ཆོང་དཀར་བརྒྱུད་གྱི་སྐྱབ་གནས་མཐའ་འགྲོ་མ་འདུ་བའི་པོ་བྱང་། བག་རེའི་ ཉག་རེའི་དབྱེད་
 ཞོལ་དུ་ཐེན་བར་གྱིས་བ་འདིས་སྐྱབ་བརྒྱུད་གྱི་བསྐྱན་བ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་
 དུ་གནས་པའི་རྒྱར་གྲར་ཅིག་གྱ།”³⁹ ཞེས་གསལ། བག་རེའི་ཞོལ་ཐེར་བ་ནི། གྲུབ་ཐོབ་ཉག་
 མེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱི་ས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་བཞུགས་ཞེས་པ་
 ལས། “བག་རེ་མཐའ་འགྲོའི་སྐྱབ་གནས་ལ། དཔོན་བ་བྱས་ན་ཀུན་ལ་ངན།”⁴⁰ ཞེས་བ་བྱུག་
 གཡལ་ནང་བག་རེ་འམ་བག་རེ་མཐའ་འགྲོའི་སྐྱབ་གནས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་འདུག་ན་དེ་ལ་
 བོ་དཔོས་སམ་དབྱེད།

38 དབལ་ལྷན་སྒྲིག་པ་དམ་བཅས་བཀའ་བསྐྱན་འཕེལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་གྲུབ་པའི་རོལ་ཅེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་
 སོ། །རང་རྣམ་ཁ་སྒྲོང་དངོས་སྒྲོབ་མི་ཐམ་སྒྲོ་སྒྲོས་གྱིས་བཅུམས། Published by the Sunggrab
 Nyamso Gyumghel Parkhang, Tibetan Craft Community, Tashu-Jong, Paptula, 1985 གོག་
 གུངས་ 302-303

39 དབལ་ལྷན་སྒྲིག་པ་དམ་བཅས་བཀའ་བསྐྱན་འཕེལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་གྲུབ་པའི་རོལ་ཅེད། གོག་གུངས་
 304-305

40 གྲུབ་ཐོབ་ཉག་མེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱི་ས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱན་བཞུགས།
 གོག་ལྟེབས་ 306

གྲུབ་མཐོང་ཉག་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐང་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་ཆེས་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

ངོར་མཁན་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཕན་ཁང་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྒྲིང་ (1702-1758)
གི་རྣམ་ཐར་ནང་། འདན་ “ཆོས་འཁོར་དགོན་ཆེས་པ་གྲུབ་མཐོང་ཉག་མེས་བདེ་ནས་འཇམ་
དབྱངས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོས་བསྟན་པའི་རྟེན་གཏོར་བཞུགས་ཤིང་པའི་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་
དེར་སྒྲོལ་ཤིང་དང་བཀུགས་དཀར་འདོན་པའི་རྟེན་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པར་བྱལ།”⁴¹ ཆེས་གསལ་
ཡང་མཁར་ནག་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་འབྱོར་ཀྱི་མཆོས་མཛད་པའི། དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་དབག་
བསམ་སྒྲིང་པོ་མཁས་པ་དབྱེས་ལྟེན་ལས། “འབྲི་རྒྱ་རྒྱུད་དུ་ཆོས་སྡེ་ཆེ་བ་ལ་རྒྱ་འགྲམ་དུ་
ཉག་མེ་རྩྭ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བདེ་བའི་ལྷན་ཆོས་འཁོར་གྲིང་ཡོད།”⁴² ཅས་དང་། སྤྱོད་ས་
མཆོངས་དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་ཕྱི་རྒྱུ་མེར་པོའི་ནང་། “ལྷན་ས་རྒྱབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་གྲིང་
ནི། འཇམ་པའི་དབྱངས་བགྲ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་བ་དང་ཞུ་ལུ་བ་ལེགས་བའི་རྒྱལ་མཆོན་
སོགས་ཀྱི་གསུང་ལས་སྒྲིམ་པ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་མི་འཛིགས་བའི་སྤྱོད་ས་པ་
མཆོག་དུ་དགོ་བ་ཉག་མེ་རྩྭ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བདེ་བ།”⁴³ ཅས་གསལ་ན་དགོན་པ་བྱུག་

41 གྲུབ་མཐོང་ཆེ་རབས་དུམ་ནས་དཀར་ནག་སྟགས་པ་ལས་ཀྱི་ས་པོན་གྱིས་བསྟེན་བ་ཅིར་རྒྱང་འབྱལ་
བའི་བཀ་ཆགས་ཨ་འཇམ་སྟུ་རང་གིས་རྩི་ལྷར་སྒྲིང་བའི་རྟེན་མས་པ་བཛྲ་བ་ལྷ་ཆོགས་སྟོན་པ་སྟག་པོའི་
འཁྱི་ཤིང་ཆེས་བྱ་བ་ལས་སྤྱོད་ས་བཅུ་དང་པོ་བཞུགས། The Sengrab Nramso Gyurpel Parkhang,
Tibetan Craft Community, Tashigong, Palampur, 1979 ཤོག་གཤངས་ 202

42 དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་དཔལ་གསལ་སྒྲིང་པོ་མཁས་པ་དབྱེས་ལྟེན་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། དབྱ་མེད་
ཤིས་རྟིང་གྲར་སྒྲོག་ཤོག་ལྟེབས་ 1237

43 རྩི་རྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོས་ 7602 འོར་མཛད་པའི། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་མོ་དགའ་ལྷན་པའི་བསྟན་པ་
ཞུ་མེར་ཆོད་བཞུ་འཆང་བའི་རིང་ལུགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཕྱི་རྒྱུ་མེར་པོའི་མེ་
འོང་ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། གྲུང་གོ་བོད་ཀྱི་ཤིས་རིག་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1988 ཤོག་གཤངས་ 220 ཡང་།
ཀྱུལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱུ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོ་དཔལ་
བཟང་པོའི་ཐལ་ལྷ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མཛོད་མཆོན་པ་དང་པའི་ཡིད་འཛོག་ཁོ་མོ་རྒྱུ་བཟང་རྒྱབ་བསྟན་
འཛིགས་མེད་ཀྱི་མཆོས་ 7679 འོར་མཛད་པ། འབྲས་སྒྲུངས་དགའ་ལྷན་པོ་གུང་གྲར་ས་ཤོག་ལྟེབས་ 7330

མདུག་པུའི་མཆོམས་སྒྲིབ་ཀྱི་གདམ་མེད་སྒྲིབ་པས་མ་རང་མདངས་དགར་པོའི་མེད་ཀྱི་སེལ་མ།

ཆང་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་མེད། དཔེར་ན་རབ་སྒྲོང་མཆོར་སྒྲོང་རིང་
མེད་མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྟའི་གྲས་མི་ཉག་མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་སེང་གེའི་
(1287-1375) རྒྱལ་མར་ནང་། 1287 ལོར་དུ་སྤོན་པའི་ "ལྷུང་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དཔག་
དུ་མེད་པས་མངོན་པར་མཐོ་བ་ལྷ་མ་ཉག་མེ་ཡེ་སྤེམ་དཔལ་ལ་སྒྲོར་དུག་གི་བྲིད་ཞུས་" 49
ཞེས་གསལ་བས་མཆོན་ནོ།

"གྲུབ་ཆེན་ཉག་རེ་མེ་པོའི་སྒྲོར་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲེ་ཡུལ་སྒྲེ་སྒྲུ་མངོན་མ་ཐག་ཉེར་ཡོད་པ་ཀྱི་
ནག་རྟོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆུབ་འཕགས་དབང་ཞེས་པས་གསར་བཞེངས་གནང་བའི། ཀྱི་ནག་མ་ཆི་
ཞེས་སྒྲུབ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་ཐག་མི་རིང་ག། ར་ལུ་མངའ་ཞེས་པའི་གྲོང་པ་རྒྱང་
རྒྱ་ཞིག་དུ་སྒྲེལ་པ་རེད། གྲོང་པ་དེ་ནས་རྒྱ་གྲུབ་དེད་དུ་རྒྱང་ཞིག་སྤོན་ན་ཤོད་ཆང་མ་མོ་ཞེས་
གྲག་རི་མཛེས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར། གྲུབ་ཆེན་ཉག་མེ་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་ལྷག་དེ་ཡོད་འདུག་
ཅིང་། རྒྱུ་ལྷག་དེ་གྲག་གཡང་མཐོན་པོ་ཞིག་ལ་ཡོད་སྐབས། ཐེམ་སྐས་རིང་པོ་ཞིག་བརྒྱད་
ནས་འགྲོ་དགོས་ཀྱིན། གནས་མཇལ་འགྲོ་མཁན་རྣམས་འཛིགས་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་སྒྲེལ་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཤོད་རྒྱ་འདུག་ཅིང་། རྒྱུ་ལྷག་དེ་ནས་རྒྱ་མ་རིའི་སྤྱོད་པས་སྒྲུ་བལྟ་སྐབས་གྲག་ལྷག་མི་མི་
མར་བ་མར་བལྟས་ན་སྒྲིད་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དེར། རྒྱལ་སྐབས་སྒྲུ་གྲུབ་
ཆེན་ཉིད་འཕྱར་ནས་སྒྲིམ་རྒྱུ་གནང་གི་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡུལ་མིའི་ངག་རྒྱུན་པ་ཡོད་
འདུག" ཅེས་མཁན་ཆེན་བྲ་འགྲུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐལ་ལས་ལེགས་པར་ཐོས་པོ།

ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་སྒྲུ་པའི་སྤྱི་འཕྱས་ཀ་མེ་དགོ་བཞེས་ཆེ་མིང་པོ་ལགས་ནས་དཔེ་བྱངས་རྒྱུས་སྒྲིབ་གནང་
བྱུང་བ་ལྷགས་ཇེ་ཆེ་ན།

49 མི་ཉག་མཁན་ཆེན་རིག་པའི་སེང་གེའི་རྒྱལ་མར། Sakya Centre, Rajpur. 1983

གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

འཕྲོས་དོན་གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་བོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་
ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཞུགས། ཞེས་བར་དབྱང་ལ་དང་དོགས་སྤོང་སྤྱད་ཅིང་རེ་བྱས་དབང་དུ་
གདང་ན། གུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་
བསྟན་བཞུགས་ཞེས་པའི། མར་བའི་སྐུ་འབྱུང་ནང་ཆོང་ལ། ཆག་ལོ་ཅིའི་རྣམ་ཐར་ཡོད། ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པའི་མགུལ་ཁྲག་ཡོད། སངས་རྒྱས་དཔོན་བོའི་བྱག་སེན་ཡོད། ཡག་སྟེ་བཀ་
ཆེན་གྱི་མགུལ་ཁྲག་ཡོད། སངས་རྒྱས་རས་པའི་དབྱུ་ལོ་ཡོད།⁵⁰ ཅེས་དང་། ཇི་ལའི་སྐུ་འབྱུང་
ནང་ཆོང་ལ། བྱག་ན་དོ་ཤེའི་མགུལ་ཁྲག་ཡོད། ཡག་སྟེ་བཀ་ཆེན་གྱི་ལམ་སེལ་ཡོད།⁵¹ ཅེས་
གསལ་ན་ཆག་ལོ་རྩ་བ་ཆོས་ཤེ་དཔལ་ (1197-1264) གཡག་སྟེ་བཀ་ཆེན་ (1299-1378) ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པ་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན། (1235-1281) སངས་རྒྱས་དཔོན་ནི་སྟག་ལུང་སངས་
རྒྱས་དཔོན་གྲགས་པ་དཔལ། (1251-1296) སངས་རྒྱས་རས་བ། (1204-1280) བྱག་ན་དོ་ཤེ་ནི་
འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་རྩ་བོ་འགྲོ་མགོན་བྱག་ན་དོ་ཤེ་ཡིན་ན། འབྱུངས་གསེགས་
ལོ་ཆིགས་ (1239-1267) ཡིན། བག་ལ་བརྟུང་རབས་བདུན་གྱི་སྐུ་གདུང་བདུན་གྱི་གཟུངས་
གཞུག་ཆ་ཆང་གུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་སྐུ་འཕྲོ་བཞུགས་རིང་ལུས་བར་འདོད་པ་དང་། གུབ་ཐོབ་ཉག་
རེ་སེ་བོ་ ༡༢༠༡ ལོར་སྐུ་གསེགས་ན་གོང་འཁོད་སྐུ་མ་ཉམས་ཉག་སེའི་ཤེས་སུ་ཕྱོན་པ་ཤི་སྟག་
ལ་སོང་ལོ་དུས་སུ་སྤྱི་མི་འགྲིགས་པའི་སྟོན་འདུག །ཡང་ན་སྐུ་གདུང་ཁག་གཉིས་གྱི་གཟུངས་
གཞུག་ཉག་སེ་གསེགས་ནས་ལོ་འགའི་ཤེས་སུ་སྟུལ་པ་ཡིན་ནམ་དབྱང་བར་འཆོལ།

གུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་

50 གུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཞུགས།
ཤོག་ཐེབས་ ༡༢༦༩

51 གུབ་ཐོབ་ཉག་སེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཞུགས།
ཤོག་ཐེབས་ ༡༢༩༠

དང་གཉིས་འབྲུང་པ་ནི་བསྐྱལ་བ་ཟང་གི་སངས་རྒྱས་ལྷོང་དང་མེས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
 འབྲུལ་ཡིན་ལ། མ་མ་འདིར་གསུང་བ་ལྟ་ན་ཅན་གཙུག་ཏོར་ཅན་གཅིག་འབྱོན་པས། ད་
 འབྱོན་པ་དང་འཇམ་པུ་ལྷིང་འདིར་བྱས་པ་ལོན་པ་ཏོན་པར་ཚོགས་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་
 དུས་མཚུངས་ཞེས་ལྟར་བསྐྱེད་སྤྱི་ཡི་གེ་གསལ་བ་ཡོད་འདུག་⁶ ཅེས་གསལ་ན་ཚོགས་ལྷ་
 མིང་ལྟར་གི་བྱང་པར་ཆེན་པོ་འདུག་ན་དཔྱད་འཇུག་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་བོའི་སྐུ་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིག་ས་མཁའ་ལ། གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་རིན་
ཆེན་གྲུལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམས་ཐར་མ་ཤོངས་ཡུང་བསྐྱན་བཞགས་ཞེས་བ་ལས། "ང་
ཡང་སྐུལ་ལོ་ལ་ཤོང་། ཀུན་གྱིས་མི་འདོད། སྤུལ་ཡང་མི་སྐྱེ། རྒྱལ་ས་ཆེ་དམ་པ་བྱ་ལོ་ལ།
ལོན་པ་ཁ་གསལ་བ་ཡིན།" ¹⁷ ཞེས་དང་། "ཡང་དངོས་ཐང་གཅིག་པལ་གྱི་མཐིལ། མངའ་
རིས་གྲུ་ནག་གི་བར་སྐབས་དེར། ལོ་བཙེ་ལྷ་ལོན་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར། མི་བསྐྱེད་རྟོག་པའི་
བག་ཆགས་བསལ།" ¹⁸ ཅེས་དང་། "ཁོ་བོ་སྐུལ་ལོ་ལ་ཤོང་བ་ཡིན། སྐྱུ་མདུང་རིན་ཆེན་ཤོག་
ཀྱི་ལ་རྣམས། བྱི་རབས་དོན་དུ་བཞག་པ་ཡིན།" ¹⁹ ཞེས་དང་། "ཁོ་བོའི་བསྐྱན་པ་ལྷན་རིང་།

ମୈତ୍ର-ଭୂମି ୧୯୩୭

56. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 57. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥
 58. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 59. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་མེ་ཤོ་ལྷོ་ས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ནལ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

བསྟར་བའི་དོན། ལྷའི་ལོ་ལ་ཁོ་ལོ་སྤྱལ་གྱི་ལོ་པས་ལེན།⁶⁰ ཞེས་ཇི་གསལ་རྣམས་ཁོ་ལོ་ལ་
ལྷའི་མཛོན་ཇེས་ཆད་ས་དང་དྲང་དོན་དེས་དོན་སོགས་གང་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་། ལྷར་བཏང་རོ་
གའོང་གཅིག་ལྷའི་གོ་སྟོབས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་ན་དཔྱད་བའི་སྟོབས་བ་དང་བལ། འོང་དུ་སྟོ་
རོང་ཆོས་འཁྱུང་ནང་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་མེ་ལོ་ལྷགས་བྲ་སྟེལ་ (1200/1201) གང་རྒྱང་ལ་འདས་
ཞེས་དང་། ཡང་མར་ཅས་ནས་ཆོས་ཐག་ཆོད་པོས་ལྷགས་ལོ་བྱར་ (1201) འདས་ཞེས་གསལ།
དེས་ན། ལོ་བཙུ་ལྷ་ལོན་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར། མི་བསྟན་དོག་པའི་བག་ཆགས་བསལ། ཅེས་
གསལ་བ་ལ་བསམ་ན་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་ལྷགས་བྲ་ལ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུར་མེབས་
ནས་ལྷགས་བྲ་ལ་གཤེགས་ཆེར་བའི་གོ་དོན་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཆོ་སྟོ་འཁྱུངས་གཤེགས་
གྱི་ལོ་ཆོགས་ནི་ (1141-1201) འདི་ལྟར་ཡིན་ནོ་སྟམ། ཡང་། ལྷལ་ལོ་ལ་འོང་ཞེས་བ་དང་། ལྷལ་
གྱི་ལོ་པས་ལེན། ཞེས་བའི་གོ་དོན་ནི་འོང་གསལ་གྲུབ་ཆེན་ཅུ་ལྷར་བ་སྟེལ་ལོ་སྟེ། ལྷའི་ལོ་
༡༢༤༥ དང་། ༡༢༩༧ གང་རྒྱང་ལ་སྟོ་འཁྱུངས་པར་ལྟར་བསྟན་པར་གོ་དོས་སམ་དཔྱད།

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་རིན་ཆེན་གྱི་ལ་མཆོན་གྱི་སྟེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་
བཞགས་ཞེས་བ་ལས། "ཉག་ལེའི་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འདི། །བཟད་སྟུབ་ཆོས་
འཁོར་ཞེས་བྱའི་དགོན་པ་ནང་"⁶¹ ཞེས་པ་འདི་ནི་བྲག་གཡེབ་བྱ་དགོན་དགའ་ལྡན་པའི་དཀར་
སྟུབ་ཆོས་འཁོར་གྱིང་ཡིན་ནམ་དཔྱད།

ཡང་ཉག་ལེ་ཞེས་འདྲི་སྟོག་བྱེད་དུས་ལྷགས་མ་ལུལ་གྱིས་སྟར་ཁམས་སྟར་གི་ཆར་

60 གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ལེ་རིན་ཆེན་གྱི་ལ་མཆོན་གྱི་སྟེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཞགས།
ཤོག་ལྟེན་ ༡༠༤ན
61 ཤོག་ལྟེན་ ༡༡༠བན

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱི་གནས་སྤྱི་གནས་བསམ་ནང་མཐུག་དཀར་པོའི་མེ་དོག་སྤྲིལ་མ།

གདོགས་ཉག་མེ་བྲག་གཡལ་ཅེས་བ་དང་། ད་དུང་པོར་རྩེ་བྱམས་ལ། ས་ལ་རྣམ་སྤྱང་།
གནས་བྱ་མོ། མཚམས་ཀྱི་མ་ཞི་འབྲུ་དུག་བཅས་ཀྱང་སྤྱང་དེ་ས་སེམས་ལ་འགོག་མེད་དུ་
འཆར།

དང་པོ་ཉག་ཤེའམ་ཉག་དེ་ནི་ས་མིང་དང་། རྩས་མིང་གཉིས་ལ་གོ་ཆོག །པོར་མིའུ་གཤུང་།
དུག་གི་རྩས་མིང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཨ་ལྷགས་འབྱེད་པོ། འདི་ལ་འཕྱི་དང་འབྱུ་ཡང་གྲིས་པ་སྤྱང་།
པོར་ས་སྤྱང་། དེ་ནི། དུག་ཉག་མིའུ་འབྲུ་ཆགས་ལ་སྤྱང་། "ད་འབྱུ་དཔལ་གཡེར་ཅན་དེ་འདི་འབྲུ་
གཅིག་ཡིན། འབྱུ་རྩེ་ལྷ་དབང་མེད་དཀར་དེས། ཁྱང་པོ་གཉན་ལ་མ་དཔལ་དྲངས། ལེ་ལན་
ཉག་པོ་བདུད་ལ་སྤྱངས། བདུད་མཁར་སྤྱ་ར་ལྷོ་ཆོང་མཁས། བདུད་ཀྱི་མི་ཉག་གསུམ་ཆེན་
བསད། བདུད་ཀྱི་དམ་སྤྱག་སྤྱ་པོ་བསད། བདུད་རྩེ་ལག་རིང་བཅོན་དུ་བརྒྱང་། འབྱུ་རྩེ་ལྷ་
དབང་མེད་དཀར་ལ། བྱ་དག་ཡོད་པ་རྒྱ་ལྷ་ (སྤྱལ་) བཤམ། མནའ་ས་སྤྱ་ཟ་བསུ་བཞེས་ལ།
ཁམས་མེལ་དཀར་པོ་དང་། ས་མེལ་ཁྲ་པོ་གཉིས་ཡིན། ད་ཁྱི་ཟེ་འབྱུ་ལི་གདུང་བརྒྱད་ལ། ཨ་
ལྷགས་འབྱུ་ལ་ཆེ་དུག་ཡོད། ཆེ་དུག་མག་ན་བཅུན་དུག་ཡོད། འབྱུ་རྩེ་ཅོ་ཅན་ལ་བཅོ་བརྒྱད་
ཡོད། འབྱུ་རྩེ་དཀར་པོའི་གདུང་བརྒྱད་ཡིན། རྩེ་རིང་མང་མང་པོས་རྒྱལ་ས་བརྒྱང་། དེ་གདན་
ས་མི་ལ་ས་ཤོར་ག ས་མེལ་བྱ་པོའི་བརྒྱད་པ་ལ། ཤར་ན་མགར་དང་པོར་པོ་གཉིས། སྤྱ་དང་
སྤྱ་ར་གཉིས་དང་བཞི། ཤར་མི་འབྱུར་ཀྱི་སྤྱོན་མེ་བྲག་གི་ཡིན། ཁོམ་དང་སྤྱ་གར་སྤྱ་བདེ་
གསུམ། རྒྱ་དཀར་པོ་སྤྱོ་པོས་བསྐྱེན་མི་ཡིན། ཁོ་ཏྲི་སེ་རུ་རོ་ཤོ་གསུམ། རྒྱ་ནག་པོའི་ཁ་གཉོན་
བྱེད་མི་ཡིན། དཔལ་དང་གཟེ་འབྲུ་རི་ཆོ་གསུམ། ཁྱོ་བལ་གཞོས་གཞོག་པས་གཉོན་མི་ཡིན།
ཁྱོ་བལ་དེ་ཡན་ཐུབ་ཀྱི་འགལ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། ཁྱོད་ན་རུར་དང་རི་ཆོ་གཉིས། བར་ན་རོང་
པོར་པོར་གཉིས། སྤྱད་ན་བྲག་གི་དང་ཉག་ཤེ་གཉིས། དེ་འབྱུ་བཅུན་པོ་ནང་གི་ཡང་བཅུན་
ཡིན། ད་འབྱུ་བྱས་པ་ཅན་གཅིག་ཡོད་པ་དེ། འབྲང་རྩེ་དཀར་པོའི་བྱ་ཆ་ཡིན། འདུག་ས་སྤྱམ་
རང་དཔལ་ན་འདུག འབྱུ་རྩས་མཐུ་ཅན་ཀོ་པོ་དཀར་པོའི་བྱ་ཆ་ཡིན། འདུག་པ་དེ་ཉག་ཞེས་ན་

ལྷ་མོ་ཉ་པ་དེ་མི་པོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་པར་མ་ཡོངས་ལུང་བསྟན་པལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུར་བརྟགས།

འདུག །འབྲུ་སྟེན་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཉ་པ་དབྱེ་ཡིན། །འདུག་པ་པོ་རྩེ་མོ་ན་འདུག །འབྲུ་
འཇན་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ། །ཆ་རིང་དང་སྟོན་རིང་ཡིན། །འདུག་པ་ཤར་སྟེང་འབྲུ་མ་ན་འདུག
།འབྲུ་དཔལ་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་རིང་པོ་ཡིན། །འདུག་པ་ཤལ་ཁོག་རིང་ན་འདུག །འབྲུ་སྟེན་པོ་
གཅིག་ཡོད་པ་དེ། །རྟེན་པོ་རྩུར་གྱི་བྱ་ཆ་ཡིན། །འདུག་པ་དགུ་ཡུང་སྟོན་འདུག །ད་འབྲུ་མི་
འབྲུར་ཐར་བའི་གནས་བརྒྱད་ཡོད། །མཁམ་པས་བཅིས་ན་བརྟ་གཉིས་ཡོད། །འཁྲོང་རྩེ་དཀར་
པོའི་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །གཙང་ས་སྟེ་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །ཁོ་པོ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་
ཡིན། །དུས་སྟུང་རང་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །སྟོང་བ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །སྟོ་
སྟུག་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །སྟུར་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །བྲག་རྩ་མི་འབྲུར་གནས་
གཅིག་ཡིན། །ཁྱེ་པོ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །མ་ཉལ་(མཐུལ་) མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན།
།རྫོང་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །ཀི་ཉི་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །རྫོང་པོ་དཀར་པོ་འབྲུ་
གཅིག་ཡིན། །ཤ་བང་རིམ་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །གཙུར་ལ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན།
།གང་སྟོ་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །ཁི་པོ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །རྩུ་རྒྱལ་དང་མ་མི་
འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །ག་ཟེ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །ཁང་དམར་ཁར་རྟུག་ཐང་མི་
འབྲུར་གནས་གཅིག་ཡིན། །ཉ་པ་བྱེ་དཀར་པོ་འབྲུ་གཅིག་ཡིན། །ཁོ་རྩེ་མི་འབྲུར་གནས་གཅིག་
ཡིན། །དེ་འབྲུ་དར་བའི་གནས་ཆེན་བརྟ་གཉིས་ཡིན། །གཙང་ལ་པོ་སྟོན་མན་ཆད་དང་། །ཀམ་
པོའི་སྟེ་སྟེང་ཡན་ཆད་ལ། །ད་འབྲུ་ཆེ་ནས་རི་པོ་བཅིགས་པ་འདྲ། །བརྟན་ནས་ཟེའོག་རྒྱུང་པ་
འདྲ། །མང་ནི་གནས་གྱི་སྐར་མ་འདྲ། །འབྲུ་སྟོང་ལྟས་དབྱ་ནག་གི་སྟེ་རྩེ་དེ། །ཁར་མ་ལྟ་མགོ་
དགུང་དང་མཉམ། །སྟེང་བལྟས་མ་མཐུང་སྟོགས་སུ་བརྟག །ཁ་པོ་ཁ་བརྟུང་ནས་འབྲུ་རྒྱུང་
དཔལ། །དེ་དཔལ་ནས་པོ་ཁ་བརྟུང་བ་མིན། །ཁ་རྩེ་མི་ལ་ཆེ་བ་མིན། །མི་རྩེ་ས་ལ་ཆེ་བ་ཡིན།
།ད་འབྲུ་མར་འདེད་མར་གྱི་ཆོར་སྟེ། །རྒྱ་པོད་གཉིས་གྱི་པོ་མཆོམས་ན། །འབྲུ་དོས་ཟལ་པོ་
སྟེང་གིས་སྟུག །སྟེང་རིགས་མི་འབྲུར་དགུ་འབྲུར་ཤེས། །སྟེང་རྟུན་ཤེས་གྱི་པོང་ཐང་གཤེར་བས་

ཆེ། མ་དེ་བས་མན་ན་པོད་མི་འདུག། འགྲུ་མར་འདེད་མར་གྱི་ཐོར་སྒྲ་དེ། འཕྲོང་རྒྱུ་དཀར་པོའི་
བྱ་ཆ་ཡིན། འདུས་སུ་རང་གི་གཞེས་ཁང་པོར་མ་བཟུང་། འགྲུ་མར་འདེད་མར་གྱི་ཐོར་སྒྲ་དེ།
ཁར་མ་གཉན་སྒྲིམ་རའི་ཐོལ་ན་འདུག། འགྲུ་མི་སྒྲ་མང་པོ་འདྲེས་ནས་ཡོད། མང་བ་དེ་རོང་པོ་
སྒྲ་སྒྲོ་མང། ལྷ་ཁྲིམ་གྱི་ལྷ་དོ་སྒྲ་གདོང་བཟུང་། འདྲུ་འབྲུམ་ཆོ་གསུམ་གྱི་ཆོན་མག་སྒྲེལ། ལུ་ན་
ནལ་འཕྲོར་གྱི་དཔོན་པ་བདེ། ཁར་ན་དབྱ་ནག་གི་པཱེ་ལྷག་སྒྲོང་། ཁང་འ་ན་སྒྲ་ན་པའི་དྲུང་སྒྲང་
ནན། འེ་ཨ་ལྷགས་འགྲུའི་གདམ་མཆའ་ཡིན།⁶² ཞེས་གསལ།

འགྲི་གུང་སྒྲུབས་མགོན་ཆེ་ཆོང་སྒྲུ་མེད་དང་པོ་དཔོན་མཆོག་རལྟས་ 11590-1654, མཛོད་
པའི་འགྲི་གུང་པ་ཆེན་པོའི་གདུང་དང་གདན་རབས་བོན་རྩལ་གཅེས་བསྐྱུས་ཟིན་པོ་ཆེའི་མེད་
བ་ལས། “རྒྱ་བར་རྒྱ་ནག་ལི་བལ་ཤི་བླ་ལ། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་དྲུང་འགྲོ་སྟགས་ལས་བརྒྱད།
ཀྱན་ལས་བྱུང་པར་འབགས་པ་བོད་ཀྱི་རིགས། འི་མཐོས་གཙང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཁྲིང་། ལྷ་

62 Edited by Samten G. Karmay & Yasuhiko Nagano, *The Fall of the Blue Cuckoo. An Anthology of Nine Bonpa Texts on Myth and Ritual*, Bon Studies 6, Seron Ethnological Reports 12, National Museum of Ethnology, Osaka, 2002 དབྱ་ནག་མིའུ་འདྲུ་ཆགས། (ཆོག་
ལྷེབས་ 34 ཡོད་པ་ནས་ཤོག་ལྷེབས་ 77 ཀྱི་སྒྲིབ་ཤོག་ཆད་) དུང་མེད་བྱིས་མ། ཤོག་ལྷེབས། 305-323 བར་
གསལ། ཨ་མདོ་བྱང་བརྒྱུད་ནས་ཐོབ་པའི་སྒྲིག་པོ་སྒྲོང་གི་རལྟས་མཛོད་ཆགས་ཤོག་པ་ཆོང་བ་བྱིས་མ་
ཤོག་ལྷེབས་ 705-706 བར་ལས། “དེ་ཨ་ལྷགས་འགྲུ་ལ་ཆེ་དུག་ཡོད། ཆེ་བས་ཀྱང་བརྩན་བརྩད་ཡོད།
འཕྲན་བརྩད་བས་ཀྱང་རིགས་བརྩ་ཡོད། ཨ་ལྷགས་འགྲུ་ཡི་ཆེ་དུག་དེ། སྒྲོང་ན་པོད་ཁྲི་ལ་ཡབ་ལ་དང་
ཡབ་མཛོད། ཁར་ན་གདམ་ཆེན་ལ་པང་རི་དང་པང་མཛོད། སྒྲང་ན་རོང་པོ་ལ་ཀ་ཁིང་དང་གོས་ཁིང་གཉིས་
དང་ཆེ་དུག་ཆེད། མི་ཆོང་སྒྲིམ་གཉིས་རང་བརྩན་བརྩད་དོ། ཉམ་ེ (ཉམ་ེ) ལྷ་ཁྲི་གཉིས་དང་རིགས་
བརྩའོ། མ་མདོ་བམས་བཞི་དེ་འགྲུ་ཡིས་བཟུང་། འགྲུའི་བྱ་པེའི་རྒྱ་ནིང་པར་བསྒྲིགས། འདམ་རྩལ་འགྲུ་
ལ་འགྲན་དུ་མེད། འགྲུ་ཤིང་རྒྱང་ཅན་དེ་འཐབ་ན་བརྩན།” ཞེས་གསལ།

གྲུབ་པའི་ཉག་མེ་མེ་མོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཐམས་ཅམས་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

གཉིས་པ་འོར་རྩུ⁶⁴ བྱམས་ཆེན་སྒྲོང་སྤྱད་ཅན་སྒྲོས་ན། དེ་ཡང་འབྲུག་གི་ལྷ་བཙན་པོ་གི་
 སྤོང་ལྷེ་བཙན་ (742-797) གི་སྤྱད་ལྷ་ལྷ་པོ་དེ་ཁམས་སྤྱིང་དགའི་ནང་དམ་ཆོས་ཀྱི་འགྲུར་
 བཅུ་བྱད་། དེ་ཡང་མཁས་པ་ལྷེ་འཕྲི་ཆོས་འབྱུང་ལས། འབྲུར་ "དགུ་བ་ཁམས་ཀྱི་འོར་རྩུ" (འོར་
 རྩུ) བྱམས་ཆེན་གྱིས་སྤྱད་པ། དེ་ནས་ཁམས་ཀྱི་འོར་རྩུ་ (འོར་རྩུ) བྱམས་ཆེན་ཞེས་བས་ (བར་)
 སྤོང་དཔོན་པོ་གཉི་ཏུ་བྱི་མ་ལ་སོགས་པ་སྟུན་དངས། སྤོང་དཔོན་པོ་རོ་ཅན་ཆོ་བའི་རོང་
 ན་ལོ་རྩ་མཛད་དེ། ཡང་དག་སྤྱབ་པ་བདག་དོན་དུ་གྲགས་པ་བསྟུར་རོ། དེ་ནས་སྤྱིང་དར་མས་
 ཆོས་བསྟུབས་ནས། ཆོས་བྱེད་རྣམས་བཀོངས། ཆེན་གཅིག་ཆོས་གཤ། ཆེན་གཅིག་བྱད་སྤྱད་
 དུ་བྱོས། རལ་པ་ཅན་བཀོངས། གཅུང་གཅང་མ་མོན་དུ་སྟུགས། དར་མ་ཉིད་ཀྱང་ལྷ་ལུང་
 དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་བཀོངས་ནས། མངའ་མིས་རྒྱལ་ཁམས་ཞིག་ ཁོ་ཁོ་མོ་ལ་ཏུ་ཨ་ཅར་དར་ན་ཏ་
 ལ་བྱོན་ནས། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཏོར་སྤྱང་མང་དུ་གནང་ལྷེ་བསྟུར་རོ། རྒྱ་བར་ཅན་གྱི་རྡོ་
 བྱོན་ནས། འོ་བུན་སྒོ་བྲོས་དབང་སྟག་ལ། གཤིན་རྗེ་ཐེབས་རྒྱ་གནང་ནས་བསྟུར་རོ། འབྲུར་
 དགུ་པ་ལོ།⁶⁵ ཞེས་དང་། ཡང་བཙན་པོ་གི་སྤོང་ལྷེ་བཙན་གྱིས་ "པོད་ལ་ཆོས་སྤྱད་པའི་ཁོང་

ཆའི་བྱེད་བཀ། *Bri gung pa tser* Vol. 1 Published by S W Tashigangpa, Leh, 1972. *Sman rten*s
shezig spendzod, vol. 28, p. 453-5

64 རྡོ་བཙན་སྒོ་བཟང་ནང་གྲུ་འཇམ་ཨོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆའི་ (1903-1968) གསུང་འབྲུམ། ཏུ་ལ། དགའ་ཐར་ཉག་མེ་
 ཁང་ཆེན་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་ཆོགས་སྐབས་གསུམ་བས་འགྲེམས་སྤྱེལ་ཞུས། The Corporate Body of the
 Buddha Educational Foundation, Taipei. 2006 འོག་གྲུངས་ 202-2020 བར། འོར་རྩུ་བྱམས་
 པའི་བཀའ་སྤྱད་ཨ་མེ་ལོ་ལོ་མའི་བསངས་མཚོད་འདོད་དོན་སྤྱད་འབྲུགས་ཅམ་བུ་བ་བཞུགས་མོ།
 ཞེས་བ་བཞུགས།

65 མཁས་པ་ལྷེ་ལྷ་ 1257 འོར་མཛད་པའི་རྒྱ་པོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱལ་ལ། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། 2 བོད་
 རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱི་ཆོགས་ཆེན་རིག་ཁང་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྟུན་ཁང་གྲུ་སྤྱི་གནས་བསྟུགས། བོད་
 སྤྱོད་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2010 འོག་གྲུངས་ 320

བཤམས་ཞེས་པ་ནི། དཔལ་གྱི་ན་ལེན་ལ་དཔེ་བྱའས་ནས། བསྐྱབ་པའི་གྲ་བརྩ་གཉིས། ལྷན་
འབྲལ་བ་དུག་སྒྲིམ་ས་ཆེན་པོ་བརྒྱད། སྒྲིམ་གྲ་ཆེན་པོ་བཞི། སྒྲི་སྒྲོང་གི་གྲ་བརྩ་གཉིས།⁶⁶ གྱི་
ཁོངས་ནས་ “ལྷན་འབྲལ་བ་དུག་”⁶⁷ གི་ནང་ “འུ་རུའི་ ཁོར་དུ བུམས་ཆེན་སྒྲིམས་དུག་
གོ་”⁶⁸ ཞེས་གསལ།

རྩ་ག་ཨ་ལུས་ (1610-1674) གསུང་། གནས་ཆོས་གྱི་ལྷན་ཐབས་སྒྲ་མི་མགོན་དཀར་
པོའི་སྒྲོང་གསོལ་གཡང་སྒྲ་བས་སྒྲགས་མ་ཡོད་ལགས། ཞེས་པ་ལས། “སྒྲོབ་དཔོན་བསྐྱ་
འབྱུང་གནས་གྱིས། རྩོམ་ལྷན་པའི་དབང་ཡང་བསྐྱར། གསུང་མཆོན་རྩོམ་ལྷན་མགོན་
བདགས། ལྷན་ཁམས་ལུལ་སྒྲ་ཀུན་གྱི་རྩོམ་པ་དུ་བུམས་པའི་བཀའ་ལྷན་མཛད། གཙུག་
ལག་ཁང་གི་སྤང་མ་ཆེ། ལྷ་ཡི་མགོན་པོ་མཆོད་འཁོར་བཅས། གསོལ་ལོ་མཆོད་རྩལ་
དམ་བསྐྱང་། བསྐྱན་པ་དར་མིང་རྒྱས་པ་ཡི། ལྷ་གཡང་དངོས་གྲུབ་སྒྲུལ་དུ་གསོལ།”⁶⁹ ཞེས་
གསལ།

རབ་མགོ་མཆོག་སྒྲུལ་བྱུང་བསྐྱན་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཆོས་ 1879-1961 མཛད་པའི།
བྲག་གཡམ་ལྷ་སྤྱང་གསུང་སྒྲ་དཔོན་དུ་ཨོ་རྒྱན་སངས་རྒྱས་གཉིས་པའི་སྒྲ་ཆབ་སྒྲ་ཁང་མཛོང་
གྲོལ་ཐན་བའི་དཔལ་འབར་གྱི་དཀར་ཆག་བཀྲ་ཤིས་དཔྱིད་ཀྱི་དབྱངས་སྒྲན་ལས། “གང་དུ་
བཞེངས་པའི་གནས་ནི། འདིར་འོངས་སྒྲ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་གངས་ཅན་མཆོའི་བ་སྒྲིའི་བྱང་བྱ་

66 མཁས་བ་ལྟེན་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་ལ། ཤོག་གངས་ 213

67 མཁས་བ་ལྟེན་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་ལ། ཤོག་གངས་ 212

68 མཁས་བ་ལྟེན་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་ལ། ཤོག་གངས་ 212

69 རིན་ཆེན་གདེར་མཛོད་ཆེན་མོ་ མཆོར་བྱའི་ལྷན་ལ། བོད་ཤི་ལ། རང་གསེས་ཤོག་ལྟེན་ 332

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་པོའི་སྒྲིལ་རལ་ས་རྩལ་ཐར་ས་པོངས་ཡུང་བསྐྱེད་ལལ་ཆེམས་ཉམས་ལགས་བཞག་ལས།

རེར་ཡང་དུལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོང་ཁམས་སྤང་བ་ལས། ཡུལ་མཐེལ་སྒྲིལ་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོར་བཞེན་པའི་ཡུལ་
ཉེར་ཡུ་བཅེགས་པའི་བཅུ་གསུམ་པ་མི་མཛད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱིང་བཞི་ཕྱེ་བ་ལྷག་བརྒྱ་ཡོད་པའི་
སྤོང་གསུམ་གྱི་སྤོང་ཆེན་པོའི་ནང་ནས་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱུ་འཆར་ཀྱི་བའི་གནས་འཛམ་ཡུའི་གྱིང་
གི་ཡུལ་དཔུས་མ་ག་ན་རྡོ་རྗེ་ལའན་གྱི་བྱང་ཚུགས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྤོངས་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་བདུལ་ཁོང་། འདི་ལ་སྤོང་མང་འཛིན་སྤོར་གསུམ། བར་དཔུས་གཙང་རུ་བཞི། སྤང་
མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་རྩམས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ལའང་ཆུ་བཞི་སྤང་དུག་དུ་གྲགས་པ་ལས། འཕྱི་ཆ་སྤར་
ཁམས་སྤང་གི་ཕྱེ་ཡག་སྤོབ་དཔོན་མངས་ཀྱས་གཉིས་པས་ཞལས་ཀྱིས་བཅགས་གིང་གྱིན་
ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་ཆེན་དུ་མས་བརྒྱན་པའི་ཡུལ། ག་རུ་རིན་པོ་ཆའི་ཐ་ཆོག་ལ་གནས་
པའི་སྤྱ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་གར་མགོན་མཆོག་དཀར་ཚུགས་ཀྱི་གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བའི་ཡུལ་
སྤར་ཆར་ཉག་རེ་ཞེས་སྤོན་ཆེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྤམ་པོས་བཞེངས་པའི་མཐའ་འདུལ་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་འོད་དུ་བུམས་པའི་སྤྱ་ཁང་དུ་པོ་ཆེན་པོ་རོ་ཅན་རྒྱད་གསར་བ་སྤོང་པོའི་
འགྲེལ་བ་སྤོབ་དཔོན་ཉི་ལོང་ལེང་པའི་རྒྱ་ཆེ་བཀའ་འགྲེལ་བསྐྱར་བའི་གནས་ཡིན་པ། འཕྱར་
ཡུང་ནང་གསལ་བ་སྤར་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེ་བཅས་ཡུང་བར་སྤང་། དེ་ཆེས་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་
བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་འགྲོ་མགོན་མག་གུ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོའི་སྤོབ་མ་བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་བརྒྱད་དུ་གྲགས་
པའི་ནང་ཆོན་སྤར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནང་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་པོ་མཆོག་སྤར་ཆར་བཀའ་
བརྒྱད་ཅེས་སྤྱལ་བརྒྱད་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤོང་པས་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་ཆར་རྡོལ་ཁོང་བཤད་སྤྱལ་
གཉིས་སྤན་གྱི་ཆོས་སྤེ་དུ་མ་བྱེད་ཁོང་། དཔུ་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་བ་དཔལ་ལ་ཆོག་ལ་ནས་
བརྒྱད་པས་མདོ་རྒྱ་ལེམས་གསུམ་གྱི་གྱིན་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་བར་སྤང་ལ་གྱིས་ནས་གངས་
སྤོངས་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྐྱར་ལ་རྒྱག་རྗེས་སྤྱབས་སྤྱ་ཆེ་བ་རྡོག་པོ་ཆེན་ཁྱ་དཔོན་གྱི་རྣམ་
འཕྲུལ་གྲག་གཡལ་སྤྱ་མ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ (རྒྱ་མཆོ) ཀྱི་སྤྱུལ་པ་མཁས་གྲུབ་
ཁྱད་བར་ཅན་རིམ་བྱོན་ནས་གསེར་མདོག་ཆོད་བན་འཆང་བའི་ཡུང་རྟོགས་བསྐྱར་བ་རིན་པོ་ཆེ་

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོག་མཐོང་གི་གནས་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བསམ་ནང་མངའ་ས་དཀར་པོའི་མེ་ཏོག་སྒྲིལ་མ་

བཤད་སྐབ་ལས་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དག་གིས་མཛེས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ལྷག་
དཀར་སྤོགས་སྤྱོད་པའི་ལྷ་ཆེན་པོ་རྣམས་གྱིས་སྤྱད་བས་ལྷ་སྤྱད་པ་ཞེས་པར་གཞི་བདག་ཞིང་
སྤྱོད་ལྷ་སྤྱན་བསྤན་མ་བཅུ་གཉིས་ལས་སྤྱ་མོ་གཞི་འབར་གྱི་རྣམ་པོལ་གྱི་མཁུལ་དུ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་
གཏུར་གྱི་དུ་བསྟེན་པའི་གསེར་སྤྱར་འཆང་བས་གསེར་སྤྱ་ལྷ་མོ་ཞེས་བསང་ཡིག་ནས་འཁྱར་
པའི་གནས་གྱི་དབང་གིས་གསེར་སྤྱ་དགོན་ཞེས་པ་འདིར་གེ་མོ་གཉེར་སྤྱན་རྩྭ་རྩྭ་ཉི་མའི་ཡང་
ཐུར་ཁ་བྱང་དུ། ལྷ་གཡལ་དཀར་པོའི་ལྷ་ཞེས་དུ་མཆོག་གི་སྤྱོད་དུ་འབེབས་པར་བཤད་བསམ་མ་
བཤད་བྱང་ཅན་ཞིག་རྒྱང་ཡིན་འདྲ་བ་ཡུལ་གྱི་དགེ་བཅུ་ཆང་ཞིང་ས་ཡི་དཔྱད་ལེགས་པ་
འདིར།⁷⁰ ཞེས་དང་། ཡང་རག་མགོ་མཆོག་སྤྱལ་གྱིས་མཛེས་པའི། རྒྱལ་གཡལ་འཁོར་ར་
འཕྱོག་སྤེར་བྱུང་བཞེས་ (མེ་འཛེམས་འཕྱལ་བ་ རིག་འཛིན་འགྲོ་འདུལ་ བསའ་བོ་རྩྭ་རྩྭ་གདུང་རྩྭ་
སུའོ་རྩྭ་ལྷ་ཁང་སྤྱལ་སྡེ་བཅས་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆེན་སུན་བའེའི་དགའ་ཆོལ་ལས་) རྩྭ་
གསུམ་བཞེངས་པའི་གནས་ནི། འཕགས་མཆོག་ཤུག་ན་པརྩྱའི་ཞིང་ཁམས་ལྷ་བ་ཆུ་ཤེལ་འོང་
གྱིས་མཛེས་པའི་སྤྱོད་སྤྱུ་སྤྱོར་གསུམ། རུ་བཞི། སྤྱར་དུག་ལས། ཤི་མའི་ནང་ཆོན་འབྲི་སྤྱ་སྤྱར་
ཁམས་སྤྱར་ལས་སྤྱར་ཆང་བྱག་ཡབ་ཅེས། ཆོས་སྤྱལ་སྤྱོད་བཅུ་རྣམས་པོའི་མཁའ་འདུལ་གྱི་ལྷ་
ཁང་པོ་དུ་བུས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་པོ་ཆེན་པོ་མོ་ཅན་ས་དཔལ་གསང་བ་སྤྱིར་པོའི་སྤྱོད་
བཤད་མཛེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ར་ལ་རྣམ་པར་སྤྱར་མཛེད། སྤྱར་རོ་རྩྭ་པོ་སྤོགས་གྱུར་རིན་པོ་
ཆེས་ཞབས་གྱིས་བཅགས་ཤིང་རྩྭ་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་སྤྱལ་གནས་དུ་མ་དང་ལུན་ཅིང་། རྩྭ་
རྩྭ་པ་སངས་གྱིས་རྩྭ་འཕྱལ་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འགྲོ་པའི་མཁོན་པོ་ཐག་གྲུ་རྩྭ་
ཆུལ་པོའི་བསྤྱད་འཛིན་བཀའ་བསྤྱད་ཆུང་བསྤྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ། སྤྱར་པ་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་གྱིས་
སྤྱལ་བསྤྱད་བསྤན་པའི་སྤྱལ་མཆོན་སྤྱོད་བས་ཤུག་ཐོབ་གྱི་ཆང་རྩྭ་བའི་ཡུལ་དང་། ཤིས་ནས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྤན་པ་ལ་གངས་ཅན་འདིར་ཤུ་བསྐྱབས་སྤྱ་ཆེ་བ་རྩྭ་པོ་ཆེན་པོའི་

⁷⁰ རག་མགོ་མཆོག་སྤྱལ་གཡལ་འཕྱལ་བོད་ཨོ། དཔྱིན་རྩྭ་ཏོག་གྱངས་ 367-368

ཡུལ་མོ་ནག་མེ་མོ་མོ་སྤྲེལ་རབས་རྣམས་ཐར་མ་འོངས་ཡུར་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞགས།

ནམ་འབྲུལ་བྲག་ཡལ་བྲ་ས་དཀར་བརྩ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ (ལྷ་མཆོ་) གྱི་སྤྱལ་པ་མཁམས་
བྲུབ་རིམ་པར་བྱོན་པས་གསེར་ཆུན་ཅོད་པན་འཆང་པའི་རིང་ལུགས་ཕ་རྒྱལ་བའི་ལྷང་རྟོགས་
བསྐྱར་པ་ཀྱི་ས་མེད་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལེགས་བར་བརྒྱན་པའི་ཡུལ་གྱི་བྲེ་
བྲག་འཁོར་ར་ཆེས་པའི་འབྲོག་སྡེ་ནས། དགེ་འདུན་པ་དང་ཡུལ་མི་བསམ་དཀར་ཅན་རྣམས་
ནམ་སྤོགས་འདིར་སྤྱབ་སྡེ་ཞིག་ཚུགས་སྐྱམས་བའང་མངས་རྒྱས་གྱི་མཆོལ་འཛིག་རྟེན་བམོད་
ནམས་སྤོ་གྲོས་ཐང་འགའ་འབྱུང་པའི་རྒྱར་གོར་མ་ཆག་ལ། ཁྱད་པར་སྤྱབས་མགོན་སྤྱུལ་པའི་སྤྱ་
སྤྱེན་བཅེ་རྒྱས་པའི་མངའ་བདག་ཙོ་མི་ཉན་ཆེན་པོ་སྤོ་བཟང་བྱལ་བསྐྱར་འཛིགས་མེད་རྒྱ་
མཆོན་ནས། ཕ་རྒྱལ་བའི་བསྐྱར་པ་རིན་པོ་ཆེ་རིམ་སྤུ་མ་ཆད་པར་སྤོ་རྒྱ་མ་ནས་སྤྱོད་པའི་བྲགས་
བསྐྱོད་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱར་དག་པའི་སྤོ་བས་སྤུལ་སྤྱེ་བྲེ་བར་བཀའི་གནང་བ་སྤྱལ་བ་
སྟུང་། ཁྱབ་བདག་བྲུབ་བཅེས་སྤྱ་མར་སྤྱུབ་སྡེ་འབྲུབ་ཐབས་བཀའ་འདྲི་གསལ་པ་ཡང་ཡང་
བཏབ་པས་སའི་དབྱིབས་སོགས་ལེ་ཤེས་གྱི་གཞིགས་བས་གསལ་བར་གསུངས་ནས། རྗེ་ཉིད་
གྱི་ཞལ་སྤོབ་སྤམ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་སྤྱ་མ་དམ་པ་ལེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་པ་བཀའ་མཁན་པ་སྟུང་བ་
རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་མོ་སྤྲེལ་ (1926) གི་ལོ་ལ་རི་ཁྱོད་སྤྱ་ཁང་བྲགས་རྟེན་བཅས་ལེགས་
བར་སྤྱུལ་⁷¹ ཅེས་གསལ།

བཅའ་ཆེན་བསྐྱར་པའི་ཉི་མས་བརྩམས་བའི། བྱམས་པ་མགོན་པོའི་སྤྱང་བརྟན་གྱི་དཀར་
ཆག་སྤུལ་ལྷན་དང་པའི་མིང་ན་ལས། “ཡང་བཞེད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ཀོང་ཆོ་ཉིད་པོད་དུ་བྱོན་
པའི་ལམ་ཞོར་རྒྱལ་པ་སྤུལ་བཅས་གྱི་རྟེན་མང་སྤྱུག་གི་འདུ་བྱེད་བཟང་པོ་གནང་བར་མཛད་
པར་རྟེན་འབྱུང་མ་འབྲིགས་བར་ལུས་བ་འགའ་རེ་དང་། ལེགས་འབྲིགས་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་
ནི། འཛོམས་རི་བར་མ། ཁོར་རྒྱ། ར་ལ། གནས་སྤྱ་མོ། ཀོང་བྲ། འདན་མ་བྲག་ལ་སོགས་པ་བོད་ཆེན་

71 རག་མགོ་མཆོག་སྤྱལ་བཀའ་འབྲུམ་བོད་ཨོ། དབྱིན་རྒྱུ་ཤི་ཤིག་གུངས་ 2004-2007

སྤྱོད་ས་འདིར་རྣམ་པ་མང་པོ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱམས་པའི་རྒྱ་བརྒྱན་འདི་ནི་འོར་དུའི་གནས་སུ་
གནས་སའི་བར་གྱི་དབྱེད་རྣམས་ལེགས་ཚང་གཟིགས་ནས་ཆེད་དུ་བཞུགས་པའི་དག་པའི་
གཟིགས་པ་ཡི་ཤེས་གྱི་སྤང་བར་བྱམས་པ་ཉི་མས་ཆེ་མོར་གྱི་ལྷ་བཅས་གཟིགས། དེ་རྣམས་
ཐོགས་མེད་རྩ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་མོ་ལ་བ་ཉིན་གཅིག་སྟེ་བཞོན་པུ་ཤེ་ལྷོང་པོར་གྲག་བར་མཛད།
རྒྱ་ལྷོ་འོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ས་བཅུའི་བྱང་ཁྲུབ་སེམས་དཔལ་ལྷོ་མགོན་དཀར་པོས་མོ་མོར་བུལ། རྩ་
འབྲུལ་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་རང་བྱུང་དངོས་སྤང་གནིས་ཀར་གྲུབ་པར། རྟེན་གཞན་རྣམས་ལས་ཀྱང་
རལ་དང་ལྷལ་དུ་གྱུར། སྤོང་བཅོན་རྩེ་ལྷན་བཅས་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་བྱོན་ནས་ལྷ་རྣམས་ལ་ལྷག་
པར་གནས་པའི་མེ་ཏོག་གཏོར། མ་འོངས་སྤྱི་མའི་དོན་ལ་གདེར་དུ་སྤྲུལ། སྤྱི་དུས་རྩ་བཟའི་
རྒྱལ་པ་མི་མོ་སྤྲུལ་རྩལ་ཅན་གྱིས་གདེར་ནས་འདོན་པར་མཛད་⁷² ཅེས་གསལ།

ཕྱེད་ཇོ་སྤྲུལ་ཆོས་འབྱུང་ལས། འབྲུལ་གྱི་ལྷ་བཅོན་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི་མཛད་པའི་
རྒྱལ་ས། "ཆེ་སྤྱད་ལ་འོན་ཅང་དོར་དན་སོང་སྤྱོད་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ནས་ཡབ་མེས་གྱི་ལྷ་
ཁང་གས་ཀྱང་བཅོ་སྤྱ་བརྒྱ་གསུམ་གྱིས་འཇུགས་པ་བྱས་སོ། ཁའོ་ཁམས་སུ་རལ་སྤོང་ཆར་
གྱིས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སྤང་ལྷལ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་རིང་པོ་བཞེངས། སྤམ་བར་སྤྱེད་ཐེང་
གྲོལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། ཁྱི་སྤེ་དང་འོག་དུ། ཀ་བྲག་དགོན་མཆོག་འབྱུང་གནས་
དང་འོ་རུ་ (འོར་རུ་) བྱམས་ཆེན་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱུས་དགོན་མཆོག་གི་རྟེན་བཙུགས།"
ཞེས་དང་། "ཁྱི་སྤོང་སྤེ་བཅོན་ནས་བཞུང་ནས། དེའི་དུས་ཡན་ཆད་ལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ན་
ལྷངས་འབྲུལ་གྱི་བྱངས་དྲུག་ལ། དབྱམ་ན་ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས་གནིས། ཁམས་ན་ཀ་རུ་

⁷² དག་གཡག་གྲུ་དགོན་གྱི་པོ་རྒྱུས། ཤོག་གྲངས་ 78-79

⁷³ ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཕྱེད་ཇོ་སྤྲུལ་གྱིས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ། འོར་སྤོངས་མི་
དཔལ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། 1982 ཤོག་གྲངས་ 738-739

གུ་པ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྒྱུ་མར་མ་ཁོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་ཞེས་ཉམས་མགུར་བཞགས།

གཡུ་ཚེ་དང་། ཀ་ཁོང་བྱགས་ཏེ་ཕུན་ཕྱོད་གཉིས། མདོ་ཁམས་ན་སྟོང་མང་འཇིག་ཉེན་སྟོན་མ་
དང་ཁོང་རྩ་ (ཁོང་རྩ་) བྱས་ (བྱས་ས་, སྒྲིམས་གཉིས་སོ་⁷⁴ ཞེས་གསལ།

འགོས་ལོའི་དེ་བ་གདེར་སྟོན་པོའི་ནང་ “གསང་བ་སྤིང་པོའི་འབྲེལ་བ་ནི་འོད་མེད་གེས་
མཛད་པ་འདི། ཁམས་ཀྱི་འོག་རྩ་ (ཁོང་རྩ་) བྱགས་ཏེ་བྱམས་ཚེན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་པོ་རྩ་
བ་པོ་རོ་ཅ་ནས་བསྟར་”⁷⁵ ཞེས་གསལ། ལྷུ་བས་ཏེ་བདུད་འཛོམས་འཇིགས་བྲལ་ལེ་ཤེས་རྟོ་
རྟེན་ (1904-1986) མཛད་པའི་སྤྱ་འབྱུར་སྟིང་མའི་ཆོས་འབྱུང་ལྟ་དབང་གཡུལ་རྒྱལ་རྩ་པོ་ཆེའི་
སྤྱ་དབྱེད་ས་ལས། “ཡང་ (འདུས་མ་མཛད་པར་, ཁམས་ལུགས་སྤྱ་བྱགས་པ་ནི། གསང་བ་སྤིང་
པོའི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་ནི་འོད་མེད་གེས་མཛད་པ་པོ་རོ་ཅ་ནས་ཁམས་འོ་རྩ་བྱམས་ཚེན་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བསྟར་ནས་བཤད་པའང་མཛད།”⁷⁶ ཅེས་གསལ། ལྷུ་བས་ཏེ་བདུད་འཛོམས་
འཇིགས་བྲལ་ལེ་ཤེས་རྟོ་རྟེན་སྤྱེགས་བསྟླུགས། སྤྱ་འབྱུར་བཟང་མའི་ཆོས་ལྟེའི་བྲེགས་བཅ་
ཉེར་བཞི་པའི་ནང་། དཔལ་གསང་བ་སྤིང་པོའི་སྤྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་ནི་མའི་མེད་གེས་
འོད་གྱིས་མཛད་པ་བཞགས་སོ། ཞེས་པའི་བསྟར་བྱང་ནང་། “དཔལ་གསང་བའི་སྤིང་པོ་དེ་ཁོ་
ན་ནིད་ཅས་བ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ནི་མའི་མེད་གེས་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འབྲེལ་
བ། སྤྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བླ་སྤུ་ཏུ། སྟར་བྱེད་གྱི་ལོ་རྩ་བ་བླ་རྩ་ཆོས་གསང་བའི་དབང་

74 ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ལྟེ་རྩ་ཏེ་སྤྱས་གྱིས་མཛད་པ་བཞགས་སོ། ཤོག་གཤངས་ 236
75 དེ་བ་གདེར་སྟོན་པོ་སྟོང་མ། ཤོག་གཤངས་ 200 ལྷུར་བཀའི་ཆོས་འབྱུང་། ཤོག་གཤངས་ 202
6 རྒྱལ་པོ་དཔེ་བཞུན་རིག་ལྷགས་འཆང་བ་འཇིགས་བྲལ་ལེ་ཤེས་རྟོ་རྟེན་དཔེ་མེགས་རྒྱལ་པོ་ཆེས་
1882 ལོར་མཛད་པའི། གངས་སྟོང་ས་རྒྱལ་བསྟན་ལོངས་སྟོགས་ཀྱི་བྱི་པོ་སྤྱ་འབྱུར་རྟོ་རྟེན་གེས་པའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་ལྷུང་བའི་རྒྱལ་དག་ཅིང་གསལ་བར་བཞེད་པ་ལྟ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་པའི་
རྩ་པོ་ཆེའི་སྤྱ་དབྱེད་ས་ཞེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ། 17་སྤྱངས་མ་ནི་བྱིན་རྟེན་བར་ཁང་། མཇུ་མེད་ས་གཉིས་བ།
1852 (བར་མེད་ས་དང་པོ་ 1882 ལོར་ཡིན་ནམ་) ཤོག་ལྟེ་བཅ་ 225-226

མཚམས་ནས་བསྐྱེད་དེ། དགོ་བར་སྟོག་། ཅེས་གསལ་བ་ཞིག་ལས་ཆེད། རྩེ་དགོ་བཀའ་འཁྱུར་
གྱི་རྒྱུད་འབྲུག་དང་ཆིང་རྒྱུད་སོ་དྲུག་ཁག་། བསྐྱར་འབྲུར་གྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་། རྟོགས་མཚུངས་ཆིང་མ་
རྒྱུད་འབྲུག་བཅས་བཞི་ནང་ཡང་འགས་བ་སྒྲིང་པོའི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་ཉི་ལྔ་མེད་མེས་
མཚན་བ་པོ་རྩ་མཚམས་གྱི་འོ་རྩ་ལུས་ཆེན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བསྐྱར་སྐྱོར་གསལ་
བཞི་དཔེ་ཆིང་འབྲེལ་བ་དེ་མི་ཆེད་སོན་མ་གྱུར། དེས་ན་དཔེ་དགོན་གྱི་བསྐྱར་འོ་རྩ་ལུས་ཆེན་པོ་ད་
ནང་ཡུལ་དུས་སྡེ་གཟར་འཕོ་འབྲུར་རིམ་གྱུར་ནང་བོར་བསྐྱབ་ཐིམ་པའི་གྲས་ཤིག་གསལ་དུས།

པོ་རྩ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་འདྲ་འབག་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནས་ཡང་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བ་རྩེ་དུ་ལན་
གཅིག་གསེགས་དེ་ཆོ་བ་རྩེ་གི་རྒྱལ་སྟོན་རྣམས་དང་མངའ་ནས་ཆོས་གྱི་བསྟོ་བ་མཛད། རྩོད་
དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་མན་དག་གསུང་གིན་བཞགས་སོ། འེ་ཅན་པོ་རྩ་ཅན་ཆོ་བ་རྩེ་དུ་
བཞགས་པ་ཐོས་ནས་ཁམས་སྤུ་སྐྱེད་དུངས། རྩེ་བི་མ་ལ་སོགས་པ་བརྩི་དྲ་གསུམ་ཡང་སྐྱེད་
དུངས། ཁམས་གྱི་དུང་། (ཁོར་རྩེ་) ལུས་ཆེན་གྱི་ཡང་དཔེན་དུ་པོ་རྩ་ཅན་ལོ་རྩེ་མཛད་ནས་
སྐགས་དོན་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་སྡེའི་ཆོས་བསྐྱེད་རོ། ཡང་པོ་རྩ་ཅན་སྐམ་སངས་རྒྱས་མགོན་
པོ་དང་། སྐམ་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་མཚན་དང་གསུམ་དཔོངས་པ་ལྷན་དུ་མཛད། གཞན་འཁོར་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་རྣམས་ལ་ཨ་དེ་ལེམས་སྡེའི་སྐོར་ལ་སོགས་པ། རྒྱུད་དང་མན་དག་མང་དུ་གསུངས་དེ།
མན་དག་སེམས་སྡེ་བཅོ་བརྒྱད་བར་དང་རོ་སྟོད་དུ་བཅས་པ་ཡང་གསུངས་སོ། འེ་ལ་རྒྱུད་བ་
དང་པོ་ཉི་པོ་རོས། གྱི་སྟོང་སྡེ་བཅོན་ལ་སྤུ་འབྲུར་ལྟ་དང་། མན་དག་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་དང་། གཞན་
ཡང་རྒྱུད་དང་མན་དག་བཅས་པ་སྟོག་འབྲུར་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། བརྒྱུད་བ་བར་མ་ཉི་རྩེ་
གསུ་སྟེ་སྟོང་པོས། སྐམ་སངས་རྒྱས་མགོན་པོ་དང་རྒྱ་སྟོ་གྲོས་གཞོན་ནུ་དང་། སྐམ་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་

77 རྩེ་འབྲུར་གཤམ་མཚམས་སྒྲིག་གཤམ་གྱི་ལྷན་ཁྲིའི་ལྷན་པས་མ་རང་མདངས་ངར་པ་བཞི་མེ་དོག་སྒྲིག་མ་
30 རྟོགས་སྐབས་ 344ནོ

གྲུབ་ཐོབ་ན་ག་རེ་ལེ་མོ་འོ་སྒྲིལ་ར་ལས་རྒྱལ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཆལ་ཆེས་མ་ཆུང་མ་ལུང་བཞག་མཁུ་

མཆན་ལ་གསུངས་པ་རྒྱལ་ལིན་ཏེ། བྱིས་ཁམས་དྲུང་ (ཁོར་རྩ་?) བྱམས་ཆེན་གྱི་ཡང་དཔེན་དུ་
ཆེ་ཉིད་དང་མཇལ་ནས་དཔོངས་པ་མཛད་གྱིན་གསུངས་པ་རྒྱལ་ལིན།⁷⁸ ཞེས་གསལ།

རྒྱངས་གྱི་པོ་ཏི་བཅེ་རུ་ལས། 'རྒྱངས་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་གསེར་པ་སྒྲུ་ཀ་དཔོ་ཆས། བྱ་
རྩལ་ (ཁོར་རྩ་) དཀོན་མཆོག་འབྱུང་གནས་སུ། ཆོས་བྱ་ཆེན་པོ་བཅུ་གས། རྒྱེ་པོ་མི་ནག་པ་
ཐམས་ཅད་ཆོས་ལ་བཅུད་བས་ལུལ་དེ་དཀར་ལས་ལ་བཏང་། ཁོང་དཔོན་པ་ན་མཆས་
བཞག་མཛད་པའི་དུས་ལ། རི་དྲགས། འདབ་ཆགས། གཅན་གཟན་རྒྱལ་མ་ཆོས་ཉན། འདུལ་
བྱིས་སྒྲུང་། རྫོང་པ་བྱེད་པས། འདབ་ཆགས། གཅན་གཟན། རི་དྲགས། འདུལ་བྱིས་
བསྐྱངས་ནས་ཆོས་ཉན་པ་ཡང་རྒྱངས་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཡིན།'⁷⁹ ཞེས་གསལ།

བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་དང་ཆུང་བརྒྱུད་གྱི་ནང་གཤམས་ཆུང་བརྒྱུད་གྱི་ཁོངས་སྤྱར་ཆོང་
བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྒྲོལ་གཏོད་པ་ཁོལ། མིང་ན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཆེ་སྤྱར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་

78 ཆེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཆུན་པ་ལོ་རོ་ཅོ་ནའི་རྒྱལ་ཐར་ལུང་འབག་ཆེན་པོ་ལི་བྱོན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་།

2009 འོག་གྲུངས་ 347-348

2007 འོར་མར་ལུལ་ལ་དྲགས་ལཱ་ཆེ་བཟུ་ཤིས་གཡང་འཕེལ་གྱིས་སྤྱར་བསྐྱར་བཟུ་པ་ལའི་པོ་མོ་ལྷུང་
འདུམ་ཞེས་པའི་དེབ་གྲུངས་བརྒྱུད་བཞགས་པ་མཆའ་དག་གི་སྤྱར་བྱང་དང་བརྒྱུར་བྱང་གཉིས་ནང་
ཁམས་གྱི་ཁོར་རྩ་རྒྱལ་མ་ཆེན་ཆེ་བྱམས་ཆེན་གྱི་གཞུག་ལག་ཁང་དུ་འོ་ཅལ་ལོ་རོ་ཅོ་ན་པེ་བས་རྫོང་མི་གསལ།
འོགས་མཆུངས་འཆི་མེད་བསྐྱར་གཉིས་གཡུང་དྲུང་སྤྱིང་པའི་གཏོར་མ་སྤུལ་པའི་པོ་ཆེན་པོ་རོ་ཅོ་ནའི་
རྒྱལ་ཐར་བསྐྱའི་དགའ་ཚལ་ནང་ལའང་མ་རྫོང་། རྫོང་མ་རྒྱུད་འདུམ་གྱི་སྤྱར་བྱང་དང་བརྒྱུར་བྱང་ལཱ་ཆེ་བའོ་
བསྐྱར་བྱ་ཁོས་མ་བྱུང་ལགས་པ་ཁོར་འདྲོས་སོ།

79 རྒྱངས་གྱི་པོ་ཏི་བཅེ་རུ་རྒྱལ་པ་ འོག་གྲུངས་ 32-33 བར་གསལ། པར་ཆེན་སྤྱ་བྱེད་པ་དུན་པ་བསྐྱར་པའི་
ཉི་མལ་བཞུམས་པའི། བྱམས་པ་མཁོན་པའི་སྤྱང་བརྒྱན་གྱི་དཀར་ཆག་སྤུལ་ལྟར་དང་པའི་བྱིང་ན། ཞེས་པ་
ཡོད་ཅེས་ཀྱིས་གཡལ་བྱ་དཔོན་གྱི་པོ་རྒྱལ། འོག་གྲུངས་ 28 དང་འོག་གྲུངས་ 33 འོ་ཁོར་གསལ་ཡང་
པར་ཆེན་བསྐྱར་པའི་ཉི་མའི་བཀའ་འདུམ་བཟུ་པ་སྤྱར་སྤྱར་མའི་ཁོང་ཆེན་དགའི་ནང་མ་རྫོང་།

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོག་གི་གདམ་གྱིང་ལྷག་པས་མ་རང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་འོག་སྤེལ་མ།

(1185-1203) གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། “དེ་ནས་འོད་དུ་བྱམས་མདུན་ནས་ཉིན་ལམ་ཅམ་ཡོད་པ་
འདས་སྤེང་དུ་བྱོན་ནས་དགོན་པ་མཛོད་ནས་བཞུགས།”⁸⁰ ཞེས་དང་། སྤར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་
གྱི་གདན་ས་གོང་མ་དབལ་ལྷན་པོ་འདས་སྤེང་དགུ་ཤིས་དགོན་གྱི་གདན་རབས་གཉིས་པ་
ཡངས་དགོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ (1185-1245) གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། “རི་བོང་དེར་ལོ་བཅུ་དགུ་
བཞུགས། སྤོབ་ཆོགས་རིས་གྲིས་འདུས་ཏེ་ ཆོས་བྲིད་དང་། རབ་བྱུང་། རི་ལྷུང་རྫོན་བྲིམས་འོ་
དུ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་སྡེ་སྟགས་ལ་བཅའ་བྲིམས་རེ་སྟེལ། ཆོགས་མཆོད་མཛོད་སྤམས་དག་
སྤར་མང་པོ་བྱུང་།”⁸¹ ཞེས་གསལ།

དབལ་ལྷན་པོ་འདས་སྤེང་བཟུ་ཤིས་དགོན་གདན་རབས་ལྷ་པ་རིན་ཆེན་གླིང་པ་འཇམ་རིན་
ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ (1266-1341) གྱི་དངོས་སྤོབ་སྤར་མཁན་ཆེན་འོད་ཟེར་སྤྱེ་མའི་ (1295-1376)
རྣམ་ཐར་འགོ་སློང་ཐུན་མེལ་ལས། “དེ་དུས་འོད་དུ་བྱམས་པའི་མདུན་དུ། འཇམ་དབྱངས་
དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དྲུང་ཤིང་རྫོ་བ་དང་། དེ་གཉིས་གཅིད་མཛོད་པའི་དགེ་འདུན་
པ་རྒྱ་ཐུག་ལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བསྟུང་། མི་དཔེ་དགྲིལ་
འཁོར་བརྒྱ་ཅ་དབང་། སྤམས་ཐབས་བརྒྱ་ཅ་། སྤམ་ཐབས་རྒྱ་མཆོ་། མདོ་མང་གི་ཡུང་ལ་
སྟགས་པའི་ཆོས་ཀ་མང་དུ་སྟེལ།”⁸² ཞེས་དང་། “དེལ་ཆ་མཛོད་པེར་བྲལ་ལ་སྟགས་པའི་
རྒྱ་མང་དུ་བསྟུང་སྟེ། ལཱི་མ་བུས་ཏེ། འོར་དུའི་བྱམས་པ་རང་བྱོན་གྲིས་མདུན་དུ་བྱམས་པ་

80 དབལ་ལྷན་སྤར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཆུང་པོ་སྤེང་བ་བཞུགས་སོ། ཁོག་གུངས་ ༡༥

81 དབལ་ལྷན་སྤར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཆུང་པོ་སྤེང་བ་བཞུགས་སོ། ཁོག་གུངས་ ༡༦

82 བཛོད་རྣམས་དབང་བྱུག་གིས་ ༡༥༤ ལོར་མཛོད་པའི་ འགྲུལ་པའི་སྤྱ ཐབས་ཅང་དང་དལ་བ་ཁས་ས་
གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤེང་མཁན་ཆེན་འོད་ཟེར་སྤྱེ་མའི་རྣམ་ཐར་འགོ་སློང་ཐུན་མེལ་བཞུགས་། ཐུ་མེར་
བསྟུང་པའི་གསལ་སྤེད་ཆེན་པོ་བྲལ་གཡལ་ཕྱུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མོ་ལྷ་རྩི་མེ་མེན་སྤྱེ་རབས་དགུ་
པ་ད་ལྷ་འཛོལ་ཤེས་མཆོག་གི་སྤྱེ་གསལ་ནས་གསོལ་རས་ཐོབ་པའི་དུལ་ཅན་གྲིས་རྫིང་དཔེ་རིང་སྤར་སྟོན་
ཤོག་ཕྱེདས་ ༩༠/བཟ

ལུ་ཐོབ་ན་པ་མེ་པོ་མེ་ལྷོ་མ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་མ་མཁུ་པ་བཞུགས།

བཅུག་པ་⁸³ ཞེས་དང་། “འོད་རླུང་ (འོར་རླུ) བྱམས་པའི་རྒྱང་དུ་ཁྱེད་རྣམས་མ་གཞི་བྱེད་
ནས། རིལ་ལུང་སྐྱབ་ཁང་ཆེན་པོ་གཅིག་བདག་⁸⁴ ཅེས་དང་། “མདོ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་སྤོང་
སྤང་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པོན་མི་དཔོན་སྤོང་དཔོན། ཡོན་བདག་དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཞི
བབྱང་ནས་བྱམ་ཁ་སྤྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་བཅུགས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཐན་པར་འདོགས།
བྱང་བར་དུ་འོད་རླུང་ (འོར་རླུ) བྱམས་པའི་རྒྱང་དུ་བྱམ་པ་བཅུགས་ནས་བྱམ་ཆུ་འབྱེད་ཅིང་
སྤྱོགས་མཐའ་དག་གིས་འཁྲིམས་ཡོད་པས། སོ་སོར་རང་རང་གི་ལུལ་དུ་བྱམ་ཆུ་བྱེད་དེ། མི་
ནོར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འབྱེད་པར་བྱས་དེ། འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་བར་འདུག་⁸⁵ ཅེས་གསལ།

རྩ་ཅོད་ཁ་བའི་དངོས་སྤྱོད་བསྐྱར་བ་སྤྱོགས་མཐའ་སྤེལ་བའི་དར་ཆེན་དུག་གི་ནང་ཆོན་སྤྱང་
བྱང་སེམས་སྤེས་རབ་བབྱང་པོའི་ (1395-1457) རྣམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་དངོས་སྤྱོད་སངས་
རྒྱས་བབྱང་པོས་བསྐྱམས་པ་ལས། “དེ་ནས་གཞི་གཅིག་དུ་འགྲོ་དོན་ནི་འཕེལ་བ་དང་། འོར་
རླུའི་ (བྱག་གལ་བ་བྱམས་མདུན་) རྩ་བཅུན་བྱམས་པའི་རྒྱ་སྤྱིན་རྒྱལ་ཆེ་བའི་གྲགས་པ་གསན་
པས། རང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་ཐབས་དང་བསྐྱར་བ་རྒྱས་པའི་བྱིར། མཆོད་
པའི་ཡོ་བྱང་དབག་དུ་མེད་པ་བསྐྱམས་ནས་བྱོན། ལམ་དུ་འབུལ་བ་བྱང་བ་ཡང་ཐལ་ཅིར་
མཆོད་པའི་རྩལ་ལུ་བསྐྱོས་ནས་བྱམས་པའི་མདུན་དུ་སྤྱོད་ཐེབས་གིང་མཆོད་པའི་རྩལ་པ་
མཛད་དེ། དེའི་དུས་ལུ་ལྷ་སྤེ་རྩེ་དང་མི་སྤེ་གྲངས་ལས་འདས་བ་སྤྱོགས་རིས་ཐམས་ཅད་འདུས་
དེ། རྩ་སྤེ་མའི་ཞལ་མཇལ་བ་དང་། བསྐྱེན་བཀའ་བའི་ཆེད་དུ་འདུས་པའི་མི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བྱང་ཁྱེད་དེ་ན་རྣམ་པ་ཁལ་གྲངས་མེད་པ་ཅུམ་གྱིས་ཞལ་ཐམ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ནི་

83 ལྷང་མཁན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷོ་མའི་རྣམ་ཐར་འགྲོ་སྤྱོད་ལུན་སེལ་བཞུགས། ཤོག་ཐེབས་ 1432

84 ལྷང་མཁན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷོ་མའི་རྣམ་ཐར་འགྲོ་སྤྱོད་ལུན་སེལ་བཞུགས། ཤོག་ཐེབས་ 222བ7

85 ལྷང་མཁན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷོ་མའི་རྣམ་ཐར་འགྲོ་སྤྱོད་ལུན་སེལ་བཞུགས། ཤོག་ཐེབས་ 222བ3

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོག་མཆོར་གྱི་གདམ་གྱིང་ལྷག་བསམ་རང་མངས་དག་པོའི་མེ་འོག་མེལ་མ་

མ་རེ་རེ་ལའང་ཞལ་ཐམ་མཐོང་ཆོད་བརྒྱ་ལྷག་རེ་ཅོས་དང་། མར་མེ་ཡང་རེ་དང་འདྲ་བར་
མཐོང་ལས་འདས་པའི་འོད་གྱིས་ཉིན་མཆོན་བྱུང་བར་མེད་པ་ཚྭ་གས་ཀྱན་གསལ་བ་ སྟོན་
གྱི་དྲུང་བ་ནས་མཁའ་ཁྲོན་གང་བ། མེ་འོག་གྱང་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཆོང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་
པ་དང་། གདུགས་རྒྱལ་མཆོན་མརྒྱལ་པ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱུང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་
པ་རྣམས་དང་། བྱམས་པའི་དབྱེ་ལ་གསེར་གྱི་དབྱེ་རྒྱན་དང་ཞལ་གསེར་དང་། དར་སྒྲ་ཆོགས་
གྱིས་སྒྲན་དར་དང་ན་བཟང་གསོལ་བ་དང་། ལྷ་སྒྲ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྒྲན་དར་དང་ན་
བཟང་ལྷལ་ཏེ། མཆོད་པའི་ཡོ་བྱུང་ལྷན་ལྷན་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་བས་ཞག་གངས་མང་པོར་
སྒྲུབ་པ་མཛོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་མང་དུ་ཆོགས་པ་ལའང་ཆོགས་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། སྒྲེ་
དམན་མང་དུ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་སྟོན་སོ་བཟང་ལ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དང་། ཉམ་ཐག་པ་དང་དབྱལ་མོངས་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་སྟོན་པ་རྒྱ་
ཆེན་པོས་དབྱལ་མོངས་གྱི་སྒྲུབ་བསྒྲུལ་ཐམས་ཅད་བསལ་ཏེ། དེར་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་
བྱམས་པའི་མདན་དུ་ཆོགས་པར་མཛོད་ནས་མཆོད་འབྱུལ་དང་སྟོན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛོད་པ་
དང་། དེར་ཆོགས་པ་ལ་སོ་སོའི་སྟོ་ཡལ་དང་འཆོམས་པའི་ཆོས་ཡུང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གནད་
བས་ཀྱན་གྱིས་དང་པ་དང་མོས་གས་སྟེས་ཏེ། མེ་མིང་ཡན་ཆད་གྱི་འབྱུལ་བ་དང་བསྟེན་
བཀའ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་བྱུང་ངོ་།⁸⁶ ཞེས་གསལ།

འབྱུལ་དབང་ཀུ་ལ་སྒྲུ་ལྷང་དུག་པ་མཛོད་པ་དོན་ལྡན་ 1416-1417 གྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱི་ལོ་
7000 རེས་ཅོས་ནང་། "དེའི་དཔྱིད་དང་པོ་ནས་ལས་སྒྲར་ཁས་པ་སྤྱི་མཛོད་ནས་འོ་རྩར

86 དུང་ཡིག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བརྒྱམས། ཆབ་སྲོལ་གྱི་དཔྱད་འགའ་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་པ་བུས། ཆབ་
སྲོལ་ཆབ་སྲོལ་ཁྲུལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་འཛོལ་སྟོན་གྱི་ལོ་ན་ལྷན་ཁང་ནས།
1984 ལྷུ་སྒྲུ་ཤོག་གྲངས་ 90-97

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་ལྷོ་སྐྱེས་རབས་རྒྱུ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞགས།

བྱམས་པའི་སྐུ་དང་མཛེལ་⁸⁷ ཞེས་གསལ།

ཕ་རྒྱལ་དབང་ཀུན་པ་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོད་ 1454 1506 ལྷམ་ཐར་མང་། འོར་རྒྱ་
བྱམས་ཆེན་མཛེལ་ཞིང་མཆོད་པ་ཆེར་མཛོད་⁸⁸ ཅེས་གསལ།

ཕ་རྒྱལ་པ་མདོ་ཁམས་པ་སྐུ་ལྷིང་དང་པོ་ཁམས་པ་སྐྱར་པ་ཀུན་བསྟན་འཕེལ་གྱི་རང་རྒྱལ་
ལས། 1600 ལས་མས་ནས་ རིམ་གྱིས་བྱམས་མདུན་དུ་ཕྱིན། ཆར་སྤོང་བྱམ་བས་ཀྱང་
བབས། ཆོས་ར་ཡང་རེ་རྒྱང་འདུས་བྱུང་བར། སྤོ་སྤོང་། ཐུག་ཆེན་དམིགས་བྱན། ཆོག་མཆོས་
མོན་འཁོར་མ་ཆེ་རྒྱང་མོགས་འཕྲལ་དགོས་འགའ་རེ་བཤད། བཟའ་བདུང་དགའ་རབ་རྟེན་
ཀྱང་འགྲུལ་གྱི་སྟན་པས་སྤོང་གནས་དཔེན་ཞིང་འཆོ་བ་མེད་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་བྱུང་ན་རྒྱང་
ཅམ་སྤོང་རྩིས་གྱིས་འོ་འཛོམ་འགོར་བྱིན། གྲང་ར་འདུག་པ་བདག་པོས་འཛིན་མཁན་ཡིད་
དམ་མེད་ཅད་བཅད་བས་འདི་ལ་སྟུས་ཀྱང་བདག་འཛིན་བྱེད་མཁན་མེད། སྐར་སྐར་ཆང་
དཀར་བརྒྱད་དར་རྒྱས་སུ་འཛོམས་དུས་གྱི་དགོན་གནས་སུ་འདུག་ཅེས་སྒྲིང་བས་དེན་
འབྲེལ་ལེགས། ཐག་གྲུའི་སྤྱོད་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་བའི་གནས་སུ་འདུག་པས་གོ་བཅད་
སྟུན། སྤྱོགས་གང་དུ་བཞུས་ཀྱང་ས་སྐྱ་མི་འདུག་ཅིང་རི་ཡི་ཉེ་སྐྱུམ་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་གཅིག་
འདུག་པས། བྱ་ཤོད་སྤངས་པའི་རི་པོ་ཡིན་ཞེས་མིང་དུ་བདགས། སྤྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་ལོ་

87 ཉ་ཆག་ཆོ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མཛོད། སྤོ་རིང་ཆོས་འཕུང་། གངས་ཅན་རིག་མཛོད་ 26 རོད་སྤོངས་མོན་
ཡིག་དཔེ་རྫོང་དཔེ་སྐྱར་ཁང་ནས་བསྐྱར། 1980 ཞོག་གྲངས་ 258

88 སྐུ་བ་བརྒྱད་ཀུན་གྱི་ཆོང་བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱལ་པར་ཐར་པ་རབ་འབྱམས་མོར་བྱུང་བ་རྒྱ་པ་རྒྱ་ཤེལ་གྱི་སྤོང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ། འཁོར་མི་དུ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་གྱི་འཕྱང་གནས་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་གྱི་བཀའ་
འབུམ། མོད་ད་བའམ་མོད་སྤོང་ 77 Published by Palpang Sengrab Nyamso Khang Sherab

Ling Institute of Buddhist Studies, Sarisai 1990 དཔྱིན་རྫིང་ཞོག་གྲངས་ 600

ཞོག་གི་མདོག་སྐྱ་ཆོག་པ་དང་། ལྷན་གྲོགས་ཀྱི་ཐུང་བས་ཆར་དུ་དངས་པའི་མཆོད་སྦྱོར་དུ་
འདུག་པས་བག་སེབས། རྒྱལ་ས་སྦྱོགས་ནས་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་མང་པོ་འོང་གིན་འདུག་པ་
ནས་ས་དང་བཙོན་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་དགེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱེས་སྦྱོར་ཡང་དགའ་པོ་འོང་གིན་འདུག་
ལ། བོད་སྐད་གནན་ནས་མི་ལོ་བའི་རིགས་སྦྱེས་སྦྱོར་བྱུང་བ་ལའང་། སྐར་སྐད་⁸⁹ པར་པོ་རྩ་
སྐར་དུ་བཙོལ་ནས་བསྐྱབས་པས་དགེ་སྦྱོར་སྦྱོང་བའི་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་།⁹⁰ ཞེས་གསལ།

ལྷ་མེར་བསྐྱར་པའི་བདག་པོ་བྲག་གཡལ་དཀར་བཙུ་བྲགས་ས་ལྷ་མཆོའི་ 1572 1649 ནས་
ཐར་དད་པའི་ལྷན་གྲོགས་ལས། “གྲུ་དཔོན་སྦྱོར་འོར་དུ་བྱམས་པ་མངའ་སྦྱོར་པའི་ཆོག་རྩེ་ལ་
ཁར་སྐར་བ་ཡེང་བ་འདྲ་བ་གཅིག་ལ། མི་ནག་པོ་ཐང་ཤིང་ཙམ་བྱུང་བ་དང་། བདག་དྲ་ལ་བབ་
ནས་ཐང་ལ་ཐོག་མ་ཐག་དུ་ཆོས་རྒྱལ་བྱུང་བ་དང་། མི་དེ་ལ་ཐོད་དཔྱད་གཅིག་བརྒྱབ་སོང་
བས། མཉམས་དུ་བཅེབ་འགྲོག་ནས་ཐང་ལ་སྐྱུང་ཡང་གནོད་འཆོ་གང་ཡང་མ་བྱུང་གམས་སྐྱུང་ས།
བྱམས་པའི་མདུན་དུ་མར་མེ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱང་བྱ་ཆེན་དང་གཞན་ཡང་མཆོད་པའི་ཆོག་ས་
དངོས་འབྱོར་ཡིད་སྦྱལ་དབག་དུ་ཐོད་པ་ལྟལ། སྦྱོར་ཡང་བྱམས་པའི་སྐྱུ་འདྲུ་ལ་མཆོན་གསོལ་
བ་ཐོད་པས་ཁོང་གི་རྩི་སྦྱུ་བསམ་པ་ལ་ནས། ཞལ་ལ་གསེར་དང་སྐྱ་ལྷས་ལ་དངུལ་གསོལ།
སྦྱན་དར་སོགས་མཆོད་པའི་ཆོག་ས་བྱ་ཞོམ་པས་གང་བར་བྱས། མདུན་དུ་གསོ་སྦྱོང་བྱས།

89 དེང་མངའ་ཡང་ཉལ་ཏེ་བྲག་གཡལ་ནང་སྐར་སྐད་ཀྱི་རྒྱན་མ་བརྒྱལ་ཙམ་གྱི་ཐོད་པས་ཁོའི་ཡོད་སྐར་ཐོས་ན་
འདི་ནི་ཐོད་སྦྱོར་སྐྱུང་རིགས་ཞིག་འདུག་པར་གཤམ་གནང་གིན་དུ་ཆེ་བའི་དཔྱད་གཞི་ཡིན་ན་སྐར་སྐད་སྐྱ་བ་
པོ་ནས་ས་རྒྱུ་རང་གི་ཐོས་པའི་མ་སྐྱུང་མ་བཟོད་པར་རྒྱན་འབྱོར་ས་ཡོར་བའི་ཐབས་ཤེས་འབད་ཆོལ་
དགོས་ཤིང་ཐོད་པ་གསལ།

90 དཔལ་ལྷན་གྱི་མ་དམ་བ་ཀམ་བསྐྱར་འཕེལ་གྱི་རྩམ་པར་ཐར་པ་བྱུལ་བའི་རྩལ་རྩེད། ཤོག་གྲངས་

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་ལེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོར་ས་ལུང་བལྟན་ཆལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་བཞུགས།

མི་ལམ་དུ་གནས་པོ་དྲེ་གར་མགོན་གྱི་བཀྲ་ཤིས་ཁ་དར་ཕྱལ་ནས་མཇལ་བྱུང་བས་སྦྲར་
རང་དཔོན་སྦྲོལ་གྱི་བདག་པོ་བྱུང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་གསུང་།⁹¹ ཞེས་གསལ།

91 བལྟན་པའི་བདག་པོ་བྲག་ཡལ་དཀར་བརྩ་མཚན་ཡོད་ས་ལུ་གྲགས་པ་བྲག་པ་པ་ལྷ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མར་པ་
པོ་མཚན་པའི་གདམ་མཛོར་བསྐྱས་པ་དང་པའི་ཕྱིན་ཤིང་ཅ་བཞེན་རྒྱ་མོ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་བཞུགས་སོ། སྦྲོང་བ་
བ་དཔེ་སྦྲོང་ (ཁོང་ཟེར་གྲགས་) དགོན་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་པོ་བྱེད་པར་མཛད། ཟིན་གྱིས་མཁན་ནི་མཛད་
ཁམས་ཀ་མོག་དྲེ་ཆེ་གདན་གྱི་ཆར་སྦྱོར་པའི་བན་གཞུགས་ཆེལ་བྱིས་ས་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་སོ། །དབུ་མེད་གྱིས་
མ། ཤོག་ལྷེབས་ 73པར་བྲག་གཡབ་རྩུང་ཆོང་སྦྱ་སྦྲེང་གསུམ་པ་དག་དབང་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་ངམ།
སྦྱོ་བཟང་བསྐྱེད་པས་མཛད་པ། རྩེ་བཙུན་གྲགས་པ་ལྷ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ཕྱིན་རྒྱབས་གྱི་ཆར་རྒྱན་ཞེས་བྲུ་བ་
བཞུགས་སོ། །བྲག་གཡབ་རྩུང་མ། ཤོག་ལྷེབས་ 2236 ལས། “ཇིས་གྱི་པོར་དུ་བྲགས་རྩེ་བྱམས་ཆེན་གྱི་
མདུན་དུ་མེགས། མར་མེ་རྒྱལ་མཚན་དུ་གྲགས་པའི་མཚོད་ཀོར་བརྒྱ་ཆར་ཕྱིན་དུ་བཟར་བ་ཞིག་བཞག་སྦྱེ་ལ་
བྱས་གསོལ་ནས་ཆལ་གསེར་དང་། ལྷ་ལུས་ལ་དུལ་གསོལ། ལྷན་དར་དང་མར་མེའི་རྒྱན་བཙུགས་ཤིང་
གསོ་སྦྲོང་མཛད། མཇལ་ལམ་དུ་གནས་པོ་དྲེ་གར་མགོན་གྱི་བཀྲ་ཤིས་ཁ་དར་ཞིག་ཕྱལ་རྟེན་དུ་བྱེད་ནས་
མཇལ་བྱུང་བས་རང་རེ་དཔོན་སྦྲོལ་གྱི་བདག་པོ་བྱུང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་གསུངས། བྱམས་སྦྲོན་རྩུང་དུ་ཞིག་
བརྩམས།” ཞེས་གསལ། ལྷ་གར་སྦྱོ་སྦྱགས་མོན་སྦྲོར་འབྲས་རྒྱངས་སྦྱོ་གསལ་ཕྱིར་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ད་ལྟ་
འཛོལ་ཞེས་བྲག་གཡབ་མཁུ་བས་མགོན་ཆེ་ཆོང་ནོ་ཞོག་བྱ་ན་མི་ཉན་མཚོག་གི་རྒྱ་སྦྱོར་དཔེ་ཁོངས་ནས་
གཡམ་རྒྱལ་ལུས་ནི་ 7280 གྱི་རྩེ་ 72 ཆོས་ 24 ལ། དཀར་བརྩ་གྲགས་པ་ལྷ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ཕྱིགས་
བསྐྱེབས་པར་དཀར་རྒྱན་པོ། ཞེས་པའི་རྟང་གསེས། དབྱིན་ཇིའི་ཤོག་གྲངས་ 242-244 བར་བཞུགས་པའི།
ཅ། བསྟོ་པ་སྦྲོན་ལམ་གྱི་ཇིས་པ་རྣམས་བཞུགས་པའི་དབུ་སྦྱགས་ལགས་སོ། ཞེས་པའི་དབྱིན་ཇིའི་ཤོག་
གྲངས་ 242-242 བར་ནང་། “མདོ་གསལ་ལུ་དབུས་ས་ཡི་མིག་ལེ་མཚོག་ཁད་ལེགས་འདོད་དགའི་འབྱུང་
གནས་པོར་དུ་ཞེས། །ཁག་ལྷན་མི་ལམ་པོ་བྱང་གཉིས་བར་གྲགས།” ཞེས་དང་། ཡང་། “ཇིས་པའི་སྦྲོན་ལམ་
གྱི་ཆོགས་སུ་བཙད་པ་འདི་ཡང་། པོར་དུ་བྱམས་པའི་ཞབས་དུང་དུ་ཆལ་གསེར་དང་བྲག་མཚོད་དཀར་མེ་
ཤོགས་ལུ་པའི་སྦྱབས་སུ། མ་འདྲོ་པའི་དོན་དུ་ཆོས་སྦྱ་བའི་བཙུན་པ་བྲི་གྲི་འདི་མིང་ཅན་གྱི་སྦྲོན་ལམ་དུ་
བདས་པའོ།” ཞེས་གསལ།

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱི་གནས་སྤྱི་གནས་ལས་པ་ལ་མཛད་པ་དཀར་པོའི་མེ་འོག་སྐལ་མ།

གྲག་གཡལ་ཕྱུགས་མགོན་ལྷ་ལྷེད་གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་རྒྱལ་དབང་བཅོད་ནམས་
ལྷན་གྲུབ་ 1647-1682) གྱི་རྣམ་ཐར་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་ལས། འོར་དུ་བྱམས་པ་ནས་
བཟུང་སྤར་ཁམས་གྱི་གནས་རྣམས་མངལ་དུ་སོང་།⁹² ཞེས་དང་། མོང་གསལ་རྣམ་ཐར་གྱི་
སྤར་བྱང་དུ། “ལྷལ་ཚབ་ཚོས་གྱི་འདུན་པ་འོར་དུ་བྱམས་རྗེ་བྱམས་ཆེན་གྱི་སོ་བྱང་མཁས་གྲུབ་
དུ་མས་ཆབས་གྱིས་བཅགས་པའི་གནས་དགའ་རྩན་བཤད་སྤྱལ་ཆོས་འཁོར་”⁹³ ཞེས་གསལ།

གྲག་གཡལ་འབྱོར་རི་ལྷ་མ་འཇམ་དཔལ་སྤོ་གོས་སམ་འབྱོར་ཁེ་སྤོ་མ་ཡེ་མེས་དབང་གཤམ་
(c. 1862-c. 1958) གྱི་དཔར་བསྐྱེད། གྲག་ལྷོངས་འོར་དུ་བྱམས་པའི་འབྱངས་རབས་དགོས་འོར་
ཀུན་འབྱུང་ལས། “འོར་དུ་བྱམས་པའི་དཀར་ཆག་མཛོར་བསྐྱལ་ནི་མེ་མོ་འབྱུག་གི་ལོ། ཉག་སྤོན་
ལྷ་མ་མེས་རབ་ཟེར་བ་གཅིག་གི་གཟིམ་ཁང་གོང་མ་ལ་ཉི་མ་ཤར་ནས་ཡོད་པའི་ཆོ།”⁹⁴ ཞེས་
དང་། ཡང་། “དེའི་དུས་ལྷ་རྩྭ་རང་བྱུན་འདི་ཡི་སྤོན་པའི་གྲགས་པ་ནི་སྤྱོགས་ཀུན་དུ་ལྷམ་པ་ལོ།
ཁག་ཅང་དབྱས་ཁམས་གསུམ། ལྷ་དཀར་ཉག་སྤོན་པ་རྣ་བས་ཐོས་ཆང་ཐམས་ཅད་གྱི་འོར་དུ་མཛོད་
ཡི་སྤོན་ན་རྩྭ་རང་བྱུན་དུ་འབྱུངས་ཟེར་ནས། རྩྭ་མངལ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་བཅོད་ལས་

92 རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་རྒྱལ་དབང་བཅོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐར་བ་ཐར་བྱང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཅོད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སོ། གྲག་གཡལ་ལྷུང་ཆར་ལྷ་ལྷེད་གསུམ་པ་
སྤྱུག་པའི་དཔེ་སྤོང་ཆོས་སྤྱི་བཟོ་བཟང་བཟུང་ལ། མོང་གསལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་ལོགས་དཔལ་བཟང་གིས་
མཛོད་ལ། གྲག་གཡལ་སྤར་མ། མོག་ལྷེབས་ 253

93 རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་རྒྱལ་དབང་བཅོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐར་བ་ཐར་བྱང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཅོད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སོ། མོག་ལྷེབས་ 253

94 འབྱམས་སྤར་ནམ་རྗེ་ཁང་ཆོན་ལྷགས་འབྱུག་སྤར་མ། ལྷར་ལོ་མི་གསལ་དཔེ་བྱང་མོག་ལྷེབས། 70 ཅན་
མོག་ལྷེབ་ 750 གྲག་གཡལ་སྤོང་དགོན་གྱི་སོ་ལྷུ་མོག་གྲངས་ 3-22 བར། ལྷ་ལྷེད་ཀོང་རྩྭ་ཐོད་དུ་ལེབས་
ལས་གྲག་གཡལ་བཙུང་ལེལ་བས་བཟེངས་པར་གྲགས་པའི་བྱམས་མདུན་བྱམས་རང་བྱུན་སྤོང་གསལ།

ལྷ་པོ་ཉལ་པེ་ལེ་པོ་མི་ལྷོ་མ་རབས་རྒྱུ་མར་མ་པོང་མ་ལྷང་བཟུན་ལལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁར་བཟུགས།

འདས་པ་ལྷང་ནས། རིག་འཛིན་འགག་མན་ཆད་དང་། རྒྱ་བ་ལམ་ཅུང་ཡན་མམས་ཅད་བྱིས་
བྱིས་གང་ལྷང་ནས། དེ་ནམས་བྱི་ནང་ནས་མེམས་ཅན་ལས་དང་སྐལ་བར་ལྷན་པ་མང་པོ་ལ།
རྟེན་དེ་མཛོང་བ་ཅས་བྱིས་དྲིང་དེ་འཛིན་མང་པོ་སྟེ་ཞིང་ལངས་བྱས་བྱི་ས་ལ་འགོད་པའི་ལམ་
ཐོབ་པོ་⁹⁵ ཞེས་དང་ཡང་དེའི་ནང་། “ལྷང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་ལལ་ནས།”⁹⁶ ཞེས་གསལ།

དེས་ན་གོང་གསལ་ཉལ་སྟོན་སྟེ་མ་ཤེས་རབ་ལྷ་བ་ནི། སྤྱང་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་བྱི་ཆོས་ཆེ་
གཤའ་དཔོན་པ་མངས་བྱས་བྲགས་མམ་སྟོན་པ་ལ་གྲགས་ (1174-1230) “དགའ་ལོ་བརྒྱ་
གསུམ་ཅུ་གཞིན་པ་ལ། རོགས་ཀུན་བྱིས་སྤྲུག་དོག་བྱས་ནས་མཆོད་ཆུང་འདི་གཅོད་ཤིན་
དུ་ཆེ་ཟེར་བ་ལ། དེའི་གནས་དཔོན་དེ་ནི་ཉལ་སྟོན་ཤེས་རབ་འོད་བྱ་བ་དབྱུང་གཅོད་དུ་བྱོན་

95 ལྷ་པོང་མ་པོ་དུ་རྩལ་མའི་འབྲུངས་རབས་དཔོས་འོད་ཀྱན་འབྱུང་བཟུགས་པོ། ཤོག་ལྷེ་བས་
340 ཡོང་ལྷངས་སྟོབ་ཆེན་བྱི་སྟོབ་མ་ཆབ་ཤིང་བཅོན་བྱར་གངས་ལྷ་པོས་བྱིས། ཆ་ཟེང་དར་དུག་གིས་
གཞོས་མ་རྩས་པའི་གངས་རིའི་ཕྱ་ཐིགས། ཆེར་ནས་སྤར་སྤྱོད་བྱས་པ། 2000 ཤོག་ལྷངས་ 71-27 བར།
“བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རང་ཤོད། གནས་འདིའི་སྟོར་དང་ལྷན་སྟེ་པོ་ཀུན་བྱིས་ཅུང་ཟད་ཅས་མཆོད་ཆུབ་
སྟེ། ཡིག་ཆོགས་ལ་མ་མཛུས་པར་སྤྱད་པོན་བྱི་ལོ་རྩལ་ནང་འགོད་པའི་འཕྱར་རི་སྤྱ་མ་འཇམ་དབལ་
སྟོ་བྱས་བྱི་དབར་བསྟན་ལྷ་པོང་མ་པོ་དུ་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་དཔོས་འོད་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་པ་
ཅུང་ཟད་ཅས་བརྒྱུད་ས་ན། ཞེས་དང་། འོར་དུ་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་དཔོས་འོད་ཀྱན་འབྱུང་གི་
དབྱ་ཤོག་བཞི་ཅུ་ལེག་བཤོད་ཇེས་མཐུག་སྟོན་དུ། “ཞེས་ཤོགས་ལོ་རྩལ་དོངས་མཛོད་མང་པོར་འདུག་
ན། སྟེ་པོ་འགའ་ཤས་མཐུས་འོད་ག་དང་མཆོར་འོད་གང་ཡིན། དཔོས་མེད་བྱི་དལ་བ་བརྒྱ་ལྷག་བསྟན་དེ་
གནས་འདིའི་སྟོར་སྤྱིག་ཁམ་པོ་ཆེ་གཤོག་པའི་ཤོག་བཤད་དུང་སྟོན་བྱིས་དགྲུང་གི་ཉི་ལྷ་ལས་གསལ་
པའི་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་འདི་མཛན་སྤྱི་དུ་སྟོན་པོད་ཆོད་འདུག་ན། སྤྱ་བ་རྩུང་ན་མཛུས་པོ་
ཟེར་བ་སྤར་ལན་མེད་ལུས་འག་ཡིད་གསུམ་སྟོན་དང་བཅས་པ་ལེ་ཞིག་འདིའི་སྟོར་འགོག་ལས་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་ན་དཔེ་མཆོན་བརྒྱ་འབྱུར་ཆེ་པའི་བརྒྱལ་མ་དང་བཅས་ནན་དན་ཆེན་པོའི་དང་ནས་
བརྒྱགས་སོ།” ཞེས་བྱིས་འདུག

96 ལྷ་པོང་མ་པོ་དུ་རྩལ་མའི་འབྲུངས་རབས་དཔོས་འོད་ཀྱན་འབྱུང་བཟུགས་པོ། ཤོག་ལྷེ་བས་ 340

མཐུག་བཅུའི་མཚན་མ་སྒྲིང་གི་ཁད་མ་སྒྲིང་ལས་མ་དང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་དྲག་མེལ་མ།

ནས་མག་མོ་གྲུ་པ་ལ་གཏུགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཞིག་བཞུགས་པའི་དྲར་དུ་སྒྲིག་བཅུག
པས་སྒྲིང་དང་ཆོག་ལ་འགྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ཁོང་གི་དྲུ་མཉེས་ནས་དེ་རིང་འདྲིའི་སྒྲིག་ཡག་
བ་ལ། འདི་གྲོ་འཁྲིས་གསུངས། ཡང་ཁོང་གི་ཁལ་ནས་ཁོང་མོས་གསུང་རེ་ཆེ་⁹⁷ ཞེས་གསལ་
བ་འདི་ཡིན་ན་ཁོང་གསལ་མེ་མོ་འབྲུག་གི་ལོ་ནི་ 1766 འཁེལ་དཔོས་པར་སྤྲང་། ཡང་
“རིག་འཛིན་འགག་མན་ཆད་དང་། རྒྱ་བཟུམ་ཅུང་ཡན་ཐམས་ཅད་ཁྲོམ་གྱིས་གང་བྱུང་”
ཟེར་བའི་གོ་དོན་ཡང་བྲག་གཡཔ་བྱམས་མདུན་གྱི་མང་མདར་ལག་ཚུའི་ཚུར་རིང་ཡོད་པའི་
རིག་འཛིན་འགག་དང་། ལག་ཚུའི་མར་རིང་ཡོད་པའི་རྒྱ་བཟུམ་ཅུང་ཞེས་པའི་དོ་ཕ་བོང་
ལ་གོ་དགོས་སོ། །ལྷུང་སྒྲུ་ཡང་སྒྲུ་སྤེངས་ཡིན་གསལ་ཁ་མི་འདུག་སྟེ་གང་སྤྲང་སྤྲང་སྒྲུ་ནི་
མོག་ཐུ་དང་པོ་དག་དབང་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ལུན་ 642 714 སྒྲུ་སྤེང་གཉིས་པ་འོལ་པའི་དོ་རྩེ་
1717-1786) བཅས་ཡིན་ན་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་གྱི་སྔོན་ལ་ནི་མ་ཤོད།

ཡི་གེའི་གོ་བསྐྱེད་ལས་ཁྱེད་པ་པོ་སྒྲོབ་དཔོན་མཁོན་པོ་བསྐྱར་འཛིན། ལྷ་སྒྲུའི་ཐིག་དཔེ་མི་
མས་དགོངས་ཀྱིན་ལས། “རྒྱ་ནག་ནས་བཅོ་རིགས་བོད་དུ་བརྒྱུད་ཚུལ་ནི། ཟིན་གྱིང་བུ་གིས་
ཁྱི་སྒྲོར་གྱལ་པོ་ཐང་ཐའི་ཚུར་གི་སྤུས་མོ་ལྷ་ཅིག་གོང་ཚོ་ཁབ་དུ་བཞེས་ནས་དྲན་སྤུལ་རོ་པོ་
སྤྲུལ་ཐུན་དང་། བཅོ་སྒྲུ་བཅོ་བརྒྱུད་གྱི་དཔེ། སྤུན་དཔྱད་ཆེན་སོ། ཅིས་ཀྱི་སྒྲོར་ཐང་བརྒྱུད་ཚུ་
རིན་ཆེན་རིགས་དར་ཐབ་མཐའ་ཡས་པ་བཅས་དེ་ཐེབས་པར་ནས། ཁམས་ལྷ་སྤོན་པ་དང་
ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེབས་པར་བྲགས། བྲག་ལོག་ལ་འབྲུམ་གྱིས་པའི་དབྱ་དང་བཟང་
སྤྱོད་རོ་སྒྲུ་བརྒྱུད་ཚུ་བའང་བཞོས་པར་རྒྱལ་རབས་རྣམས་སྤྲུགས་ལ། ཁོ་པའི་མཐོང་ཆོས་
ལ། ཆ་བོང་ནས་ཡར་ཐེབས་སྤབས། ལྷ་འདུས་གནས་སུ་རོ་ལས་བཞོས་པའི་རྣམ་པར་སྤྲང་

97 ལྷ་རྩང་ཆོས་འབྱུང་། དཔེ་རྒྱུད་དུ་སྤེང་བྱས་པའི་སྤུར་སྒྲིག་གིས་སྤེབས། 640-642 ལྷ་རྩང་ཆོས་འབྱུང་།
གོག་གྲངས་ 880

གུལ་མོལ་དུག་པེ་མེ་ཤོལ་སྒྲིལ་རབས་རྣམ་ཐང་མ་ཤོངས་ཡུང་བཟུན་ལལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཟུགས།

མཛོད། ཉེ་བའི་སྐུ་མ་བརྒྱན་བཅས་མི་ཆད་ཅམ་ཉིན་གཅིག་ལ་བཞེངས་པར་གྲགས། དེ་ནས་
སྒྲགས་སྒྲོད་རི་བོ་པདྨ་ཞེས་པའི་གནས་སུ་རྩོལས་བཞོས་པའི་ཇུ་པོ་ཞེས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐུ་
ཐོག་ཆད་མ་དང་། དེ་ནས་ཡེར་རི་ངོས་སུ་སྒྲགས་རྩོར་གྱི་སྐུ་མི་ཆད་ཅམ། དེའི་གཡོན་ངོས་སུ་
ཨ་ཞེ་རྒྱ་ཟ་རང་གི་དང་འདྲ་མ། དེ་ནས་གཞན་ཡང་སྤང་བ་མཐའ་ཡས། བྱམས་པ་སོགས་རྩ་
འབྲུལ་གྱི་བཞོད་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་དེ་བཞེངས་པར་གྲགས། དེ་ནས་
བདུན་སྒྲགས་གཅིག་གི་རིང་མཆོམས་གྱི་མ་ནི་འབྲུ་དུག། དེ་ནས་བདུན་སྒྲགས་རིང་གྲགས་གཡམ་
བྱམས་འདུས་སུ་བྱམས་པ་སངས་རྒྱུ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་སྐུལ་གྱི་དང་དུ་བཞུགས་པ་ཉིན་
གཅིག་ལ་བཞེངས་པར་གྲགས། དེ་ཐམས་ཅད་འབྱར་དོད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྐུ་གསལ་ཞིང་
ཤོན་ལེགས་པ་འཛིན་བཞོ་སྐབས་པ་ཆོས་དཔེ་སྤྱང་མི་སྐབ་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟ་བུ་ལ་བསམ་
ན་རྒྱ་ནག་གི་རི་མོ་ཡང་དཔེ་ཅན་གཞན་དང་གཅོ་བོ་ཨ་ཞེ་རྒྱ་ཟ་རང་གི་སྐུ་ལ་པའི་བྱིས་
རྒྱན་ཞིག་ཡིན་པར་སྤྱང་། དེ་ནས་སྐུ་གནང་མའི་ཁ་དཔེ་དང་གདམ་འབྱར་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
པར་དུས་ད་ལྟ་བར་རྒྱ་དམར་གྱིས་ཅ་བརྒྱབ་དུ་མ་བདད་བར་དུ་མཐའ་རྒྱ་ཡོད།⁹⁸ ཅམ
གསལ།

གྲགས་མྱོངས་འདྲར་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་དཔོན་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ལས། “གཉེར་བ་
(ཡོངས་སྒྲོད་རྒྱ་མཆོ་) སྤྱ་མའི་ (ཉག་ཕྱོད་སྤྱ་མ་ཤེས་རབ་) མདུན་དུ་ཐེབས་ནས། བྱིད་སྐྱར་དུ་བྱོན་
དང་དེན་བྱོན་ནས་འདུག་ལགས་ཞུས་པས། སྤྱ་མས་དེ་ལེགས་སོ། དེ་རིང་ཆོས་བརྒྱ་དུས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་གསུངས་ནས་བྱོན་ཅན། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལེང་གི་པདྨ་དང་བཅས་

98 ལྟ་སྐྱའི་ཐོག་དཔེ་མི་ལས་དཔོན་ཅན་རྒྱན། ཡི་ཤོལ་གི་བསྐྱེད་སྤྱི་བུ་དུང་པ་པོ་རང་གི་ཞང་པོ་སྐྱེད་དཔོན་མགོན་
པོ་བཟུན་འཛིན། དཔེ་རིས་པདྨ་རྣམ་གྲོལ་མཐའ་ཡས་གྱིས་བྱིས། Concise Tibetan Art Book, Pema

Namdo, Thaye, Karmpong, 1987 ཐོག་གྲངས་ ৯-৮

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོས་ལྟོ་རྒྱུ་གནས་སྐྱོང་ལུག་བསམ་རང་མངས་དཀར་པོའི་མེ་ཉིག་མེལ་མ།

པའི་སྐྱོང་དུ་ཐབས་རྩེ་རྒྱུ་ཀྱང་ཐུག་ཏིང་དེ་འཛིན་མཉམ་བཞག། མཐེ་པོང་རྩེ་རྒྱད། དེ་
ནང་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཛིན་པ། གཡས་ན་རིལ་བ་གཡོན་དུ་སྒྲུ་བིང་། དབུ་ལ་བྱང་རྒྱབ་
མཆོད་རྟེན། རྒྱབ་ཡོལ་དང་བཅས་ཤ་སྤང་གིས་སྒྲུག་བ་ལྷ་བུ། མེ་ཉིག་ཁ་འབྱེད་བ་ལྷ་བུ།
ངོ་མཆོང་བ་གསལ་ལམ་མེ་འོད་ཁྱོམ་མེ་ལྷོན་འདུག། རེ་ནས་སྒྲུ་མ་མིན་དུ་མཉམ་ནས། ལྷ་
ཁང་གཅིག་བཞེངས་ནས་ཡོད་པའི་དུས་སུ། ལ་ལས་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛོང་རེད་ཟེར། ལ་ལས་
ཆོ་དབག་མེད་རེད་ཟེར། སྒྲུ་མ་ཉིད་ཀྱང་ལྷ་འདི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་གཅིག་མ་བྱུང་
ནས་དབུས་སྤྱོད་སུ་མེ་ཆོས་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོན་སྤང་།⁹⁹ ཞེས་དང་། བཀ་ཆེན་བསྟན་
པའི་ནི་མས་བརྩམས་པའི་བྱམས་བ་མགོན་པོའི་སྒྲུང་བརྟན་གྱི་དཀར་ཆག་སྒྲལ་ལྷན་དང་
པའི་མིང་ན་ལས། “འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་བ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་སྐབས་རྟེན་འདིར་
རྒྱལ་བ་མི་པམ་པའི་སྒྲུང་བརྟན་ཕྱིན་རྒྱབས་གྱི་ཆོན་ཁ་འབར་བ་ཞིག་དུ་ངེས་པར་མཛོང་དེ་
རྒྱལ་བ་བྱམས་བ་ཞེས་མཆོན་དུ་གསལ་བས་སྟན་བྲགས་སྒྲེལ་ཞིང་གུས་མཆོད་མཛོད་”¹⁰⁰
ཅེས་གསལ། གོང་གསལ་གྱི་པོ་རྒྱལ་བཤད་སྒྲུངས་སམ་འགྲེལ་སྒྲུངས་འདིར་སྤྱི་མིག་ཅིག་
མི་བལྟ་ཀ་མེད་དུ་བྱུར། དེ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་སྒྲུང་ཆ་དང་དུས་རབས་བཅུ་
གསུམ་པའི་སྒྲུང་ཆའི་བར་ཉག་རེ་བྲག་གཡལ་ལྱང་པར་སྒྲུང་ཆོང་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་བསྟན་པ་
ས་དར་རྩོད་རྩལ་སྐབས་དེ། བཀད་ས་དཔལ་ལྷན་པོ་འདས་སྐྱོང་བཀྲ་ཤིས་དགོན་གྱི་སྒྲུ་མ་
སྒྲུང་བ་ཤེས་རབ་སངས་གོ། (1135-1203) དང་། ཡངས་དགོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ 1185-1245,

99 བྲག་སྐྱོངས་འོད་དུ་བྱམས་པའི་འབྲུངས་རབས་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་བརྟན་སོ། འཕྲེལ་ཐུང་སྤོག་
ཕེབས་ 330-331

100 བྲག་གཡལ་བསྐྱེད་དགོན་གྱི་པོ་རྒྱལ་ཤོག་གྲངས་ 72-73 *Tibet Handbook with Bhutan*. Cuvtone
Dorje Footprint Handbooks Ltd. England 2nd Edition 1999 p. 42 Andreas
Gruschke *The Cultural Monuments of Tibet Outer Provinces Kham*. Volume 1 The TAR
Part of Kham (Tibet Autonomous Region) White Lotus Bangkok. 2004 p. 161

གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོའི་སྒྲིལ་ར་བས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྒྲུབ་ཞལ་ཆེས་ས་ཉམས་མགུར་བཞགས།

སོ་དགོན་སྒྲུབ་ཐུ་བ་བྱང་ཆུབ་གྲགས་པ་ (1218-1277) དབུ་ཅེ་བ་བསོད་ནམས་ཡེ་
སེས་ (1243-1304) ཆོས་རྩེ་གསལ་དགོན་པ་སངས་རྒྱལ་གྲགས་སམ་སྒྲོམ་པ་ཨ་
གྲགས་ (1174-1230) ཆོས་མདོ་གནས་གསར་གྱི་གདན་ས་པ་འགྲོ་མགོན་རིན་ཆེན་དཔལ་
(1170-1248) དང་། ཆོས་རྩེ་སྒྲུབ་པ་རྒྱལ་ཁྱིམས་གཞོན་ཏུ་ (1197-1278) གྲུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་
པོའམ་ཉག་རེ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན་ (1147-1201) སོགས་མཁས་གྲུབ་སྒྲེལ་ཆེན་དུ་མ་ཞལ་
བཞགས་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། ད་དུང་ས་བཀའ་རྒྱུང་བོན་དང་བཅས་པའི་མཁས་གྲུབ་དུ་
མཁའ་ཡོད་ན་མེ་པོ་འབྲུག་ 1726 སེར་རྒྱ་མ་ཉག་སྒྲོན་སེས་རབ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཐུག་
མཆན་མདོན་རྟོགས་མ་མཁྱེན་པར་དབུས་སྟོགས་སུ་མེ་ཆོས་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲོན་པའི་མ་
བརྒྱལ་མཛད་རྒྱལ་དང་། མཐར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ (1235-1280) རྒྱལ་བ་
བྱམས་པ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གནད་རྒྱལ་སོགས་ནི་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སྐྱུང་གདམ་
བཅ་ཆོལ་གྱི་གནས་དང་། རང་མགོ་རྒྱ་བརྒྱུངས་གྱི་གདམ་དུའང་ཐད་སྒྲུལ་ མཁའ་ན་བྲག་
གཡལ་ཆེར་སྒྲོད་དང་རྩོ་ཐང་སོགས་གྱི་ལྷ་མགར་ཆོ་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གྱི་
མདོན་རྟོགས་ཐུག་མཆན་ཐིག་ཚད་སོགས་གང་ཡང་མི་ཤེས་མཁན་ཞེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར།
སྟོགས་མཆོངས་བྲག་གཡལ་པའི་ས་སྒྲེལ་གོ་འདྲོ་ ཆབ་མདོ་ ཆོ་བ་དཔལ་ཤོད། ཆོ་བ་མཛོ་
སྒྲིང་། སྐར་ཁམས་བཅས་གྱི་དུས་སྐབས་དེའི་སྐུ་མེར་རྣམས་ཀྱང་གང་ཡང་མི་མཁྱེན་མཁན་
ཁྱེ་གཅིག་ཏུ་གོ་ནན་ཆེ། མདོར་ན་གཟུ་པོའི་སྒྲོ་ཡིས་དབྱུང་ན་འདི་ནི་ཉག་རེ་བས་རང་གི་རང་
ལ་མཛོང་རྒྱང་བྱང་གསོད་བྱས་པར་མཛོང་ངོ་།

དེས་ན་གོང་གསལ་ལྟར་འདྲེན་རྣམས་ནས་འོར་དུ་བྱམས་པ་སྒྲོན་ལེའི་མཆོག་ལྷོ་མ་ཐུང་
དུ་ཞིག་གསོལ་ན། གོ་འཛོ་རག་མགོ་མཆོག་སྐུལ་ལྷོར་ན་འོར་དུ་བྱམས་པ་དེ་བཞིན་བཅན་པོ་
སྒྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་ 1617-650 བཞེངས་པའི་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གས་
སུ་བཞེད། ཀུན་གཟིགས་པཱ་ཆེན་བསྐྱན་པའི་ནི་མ་ 1782-1854 དང་བྲག་གཡལ་སྐུ་དགོན་

ལོ་རྒྱུས་¹⁰¹ གནིས་ལྷན་ན་གྲུ་བཟང་ཤིང་ཐོ་ ༦༧༡ ལོར་མོད་དུ་ཞལ་སྤྱོད་གས་ནས་ཐེབས་
ལམ་དུ་བཞེངས་པ་དང་། སྤུ་ཐོ་སྤུས་དང་མཁས་པ་སྤུས་བཞེད་པ་ལྷན་ན་བཅན་པོ་གྱི་
སྤོང་སྤོང་བཅན་ (742-797) གྱི་སྤྱ་དུས་སྤུ་ལྷན་འབྲལ་བའམ། ལྷན་འབྲལ་གྱི་གྲངས་དུག་
ནང་འོར་དུ་བྱམས་སྤྲོམས་ཆེ་བར་འདོད་དོ།

གསུམ་པ་ར་ལ་རྣམ་སྤྱང་ངམ། རི་མདའི་ཐོ་བཞོས་རྣམ་བར་སྤྱང་མཛད་གྱི་སྤོང་སྤོང་བར་
བྱ། དེ་ཡང་ ཕུག་པ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྤྱ་སྤོང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ། རི་བཅུན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བམོད་ནས་སྤྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དངོས་གྲུབ་གྱི་མཚོའི་ཤིང་ན་ལས།
འཁྱེད་མཚོག་ཅེས་པ་ལྷགས་སྤྱལ་ (1581) གྱི་ལོ་གསར་གྲུབ་ནས། ཆབ་མདོ་བ་རྣམས་གྱིས་
གདན་དྲངས་བའི་ཐེབས་ལམ་དུ། སྤྱ་མོ་བཟའི་སྤྱུག་པ་ཐོ་ལས་གྲུབ་པའི་རྣམ་སྤྱང་། ལྷགས་
འདིར་སྤྱག་གཡའ་ར་ལ་རྣམ་སྤྱང་དང་སྤྱར་ཁམས་འཕོམ་རྣམ་སྤྱང་གནིས་གང་ཡིན་གསལ་ཆ་མི་འདུག་གྲང་
ཆབ་མདོའི་ཐེབས་ལམ་དུ་འཁོལ་སྤྱངས་ལ་བཟུས་ན་ར་ལ་རྣམ་སྤྱང་མིན་ནས་སྤྱུ་ གྱི་སྤྱ་མཛལ་བས།
དེ་རྣམ་སྤྱང་དངོས་སྤྱ་གྲར་བའི་དབྱ་བཅུག་ནས་འོད་ཟེར་རྣམ་པ་ལྷ་འབྲོ་བ་དང་། ལྷགས་ཀ་
ནས་མགོན་པོ་གྲར་ཞི་བའི་ཆས་ཅན་གསལ་བར་གཟིགས། རུ་འབྲལ་གྱིས་ཞབས་སྤོར་
སྤོང་མཛད།¹⁰² ཅེས་གསལ།

སྤྱག་གཡའ་དཀར་བཅུ་གྲགས་པ་གྱི་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དང་བའི་སྤོན་ཤིང་ལས། “དེ་སྤྱལས་སྤྱ་
ཞེ་བོ་དགོན་དང་ར་ལ་རྣམ་སྤྱང་གི་མདུན་དུ་མཛལ་སྤོན་ནས་དངོས་འབྱོར་ཡིད་སྤྱལ་གྱི་

[101] ཐོག་གྲངས་ ༩༢༡

[102] ཕམོད་སྤྱ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲམ། ཉ་ Published by Sikkim Research Institute of
Tibetology, Gangtok, 1993 དམིན་འཛིན་ཐོག་གྲངས་ 224

གྲུབ་ཐོབ་ནས་རེ་པོའི་སྒྲིམ་རབས་ནས་ཐར་མ་ཡོངས་ལྷན་བསྐྱེད་ཞལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞགས།

མཆོད་པ་རྒྱས་པར་བཤམ་སྒྲིན་ལས་ནས་པར་དག་པས་མཆོས་སྐྱེད། དེ་ནས་སྒྲིམ་དགོན་དུ་
མེའས་ནས་མཆོད་སྒྲིམ་དུ་བཞགས། དགའ་བརྒྱད་རབ་བདུན་གྱི་མདུན་དུ་དངོས་བཤམ་ཡིད་
སྒྲུལ་གྱི་མཆོད་པ་རྒྱས་པར་བཤམས་ནས། སྒྲིན་ལས་ནས་པར་དག་པས་མཆོས་སྐྱེད།
སྐམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་བཞགས་¹⁰³ ཅེས་དང་།

རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་སྐུ་ཆར་རྒྱན་ལས། “ར་ལ་ནམ་སྐྱེད་དང་ཨེ་
མི་དགོན་ནམས་སུ་མཆོད་དགའ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་མཛད།”¹⁰⁴ ཅེས་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲིམ་དག་
དབང་བསྟོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་ནམ་ཐར་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་ལས། “གནས་སྤོ་སོ་
དང་། ར་ལ་ནམ་སྐྱེད་བརྒྱད། དགའ་ལྷན་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་འཁོར་དུ་མེའས་”¹⁰⁵ ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ནིད་ལས། “སོས་གྱི་ཆད་པ་ལྷན་བཞི་སྐབས་རྗེ་འདི། རྗེ་འབྲང་མགུལ། འདག་ཐུ།
གནས་པོ་རྗེ་རྗེ་གར་མགོན་དང་། ལུམ་དཀར་མགོ། ར་ལ་ནམ་སྐྱེད་སོགས་གང་དང་གང་དུ་
ཆར་འཕེབ་ལ་མེའས་ན་ཞག་བསུས་ཆུན་ཆད་དུ་ནིན་ལས་དུག་བདུན་གྱི་ས་ཡོངས་སུ་
ཁེབས་པའི་ཆར་ཆེན་པོ་ནིན་ཞག་སྒྲེལ་མར་འབབ་པ་འདི་ཡིན་ལ།”¹⁰⁶ ཞེས་གསལ་ལོ།

གཏེར་ཆེན་རིག་འཛིན་སྟོང་གསལ་སྤྱིང་པོའི་ (1625-1692) ཞབས་ ༢༩༧^པ པོའི་རྗེས་

- ¹⁰³ བསྐྱེད་པའི་བདག་པོ་གྲག་གཡལ་དགའ་བརྒྱ་མཆོད་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་
ཐར་པ་རོ་མཆོར་བའི་གནས་མཛོར་བསྐྱེད་པ་དང་བའི་སྒྲིན་ཤིང་། ཤོག་ལྗེའས་ ༢༩༧
- ¹⁰⁴ རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་སྐུ་ཆར་རྒྱན་ཞེས་བྲ་བ་བཞགས་སོ། ཤོག་ལྗེའས་ ༣༤
- ¹⁰⁵ རྗེ་བཙུན་སྒྲིམ་དག་དབང་བསྟོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་ནམ་ཐར་ཐར་པ་ཐར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཞིད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞགས་སོ། ཤོག་ལྗེའས་ ༢༤༧
- ¹⁰⁶ རྗེ་བཙུན་སྒྲིམ་དག་དབང་བསྟོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་ནམ་ཐར་ཐར་པ་ཐར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཞིད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞགས་སོ། ཤོག་ལྗེའས་ ༣༥༧

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོག་སྒྲིབ་གི་གདམས་སྟེང་སྒྲག་གསལ་དང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་དོག་སེལ་མ་

“ར་ལ་རྣམ་སྤང་གི་ཕྱག་པ་རྣམ་ཞག་གཅིག་འདུག་པའི་ཞོགས་མནལ་གསལ་བ་དང་མནལ་
དུ་ཆེ་བཙུན་ཡིད་བཞིན་འཁོར་པོའི་ཞལ་མཛམ་”¹⁰⁷ ཞེས་གསལ།

གོང་དུ་གསལ་བའི་བཀ་ཆེན་བཙུན་པའི་ཉི་མས་ 1734 780 བཙུམས་པའི། བྱམས་པ་
མགོན་པོའི་སྤང་བཙུན་གྱི་དཀར་ཆག་སྒྲལ་ལྷན་དང་པའི་ཤིང་རྩ་ལས་ “གོང་ཆེ་ཉིད་བོད་དུ་
བྱོན་པའི་ལམ་ཞོར་རྒྱལ་བ་སྤུས་བཅས་གྱི་རྟེན་མང་ཕྱག་གི་འདུ་སྟེན་བཟང་པོ་གཙང་བར་
མཛད་པར་རྟེན་འབྱུང་མ་འགྲིགས་པར་ལྷས་བ་འགའ་རེ་དང་། ལེགས་འགྲིགས་བྱུང་བ་
འགའ་ཞིག་ནི། འཕྲོ་མ་རི་བར་མ། འོར་རྩ། ར་ལ། གནས་སྤྱོད་མོ། གོང་བྱ། འདན་མ་བྲག་ལ་
སོགས་པ་བོད་ཆེན་སྟོངས་འདིར་རྣམ་པ་མང་པོ།”¹⁰⁸ ཞེས་གསལ།

རག་མགོ་མཆོག་སྒྲལ་བྱལ་བཙུན་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཆོས་མཛད་པའི། བྲག་གཡམ་
འཁོར་ར་འབྲོག་སྟེར་བྱལ་བཙུན་ (ཨ་འཛིས་འབྲུག་པ་) རིག་འཛིན་འབྲོ་འདུལ་དཔའ་བོ་རོ་
ཐེའི་གདུང་རྟེན་མཆོད་རྟེན་ལྷ་ཁང་སྒྲུབ་སྟེ་བཅས་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་པན་བདེའི་
དགའ་ཆེལ་ནང་། “ར་ལ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད།”¹⁰⁹ ཅེས་དང་། ཡང་རག་མགོ་མཆོག་སྒྲལ་
གྱིས་མཛད་པའི། ཨོ་རྒྱན་རིན་ཆེན་གླིང་པའི་ 1877 1916 རྣམ་ཐར་མདོར་བཙུས་དང་
པའི་ས་བོན་ལས། “བྲག་གཡམ་བཙུན་རིམ་གྲང་ཐང་སྟོལ་མའི་གནས་སུ་ཁྲིམས་གཙང་
སྒྲུབ་བྱ་བཙུགས་ན་པན་པ་ཆེ་བར་གསུང་བཞིན་རྟེས་སུ་ལོ་ཤས་ཚུགས་། ལྷང་ལྷ་དགོན་དུ་
¹⁰⁷ དག་སྤང་རྫོང་ཕུན་སྟེང་བཞེས་བྱ་བ་བཙུགས་མོ། གདེར་ཆེན་རིག་འཛིན་སྟོང་གསལ་སྟེང་པོའི་ཐབ་
གདེར་སྟོང་བཙུགས་མོ། བོད་ཨ་མ། གདེར་སྟོན་དྱི་མེད་འད་ཟེར་གྱི་གདན་ས་མེད་མི་བདུད་འཛིས་སྟེང་
གི་སྤར་མར་གནི་བཙུང་གནི་ཆེན་པོ་རོ་སྟེ་སྟེང་གསུམ་པ་བཙུན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསར་སྤར། རོ་རྩེ་གླིང་།
1882 དཔྱིན་རིའི་ཤོག་གུངས་ 29

¹⁰⁸ བྲག་གཡམ་སྤྱོད་དགོན་གྱི་ཨོ་རྒྱལ་ཤོག་གུངས་ 26

¹⁰⁹ རག་མགོ་མཆོག་སྒྲལ་བཀའ་འབུམ་བོད་ཨོ། དཔྱིན་རིའི་ཤོག་གུངས་ 200 204

བྱ་བ་ཐོབ་ཅན་མེ་མོ་འི་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལྟར་བསྒྲན་ཞལ་ཆེས་མ་ཅད་མགུར་བཞུགས།

དཀོན་མཆོག་སྒྲིམ་འདུས་སྒྲིམ་གྱོལ་བསྒྲིམ་ཐོག་གི་དབུས་ཐོག་མ་ཐར་མཛད། ཁྱིམ་གྱི་
ཐུག་ལྷག་ཅེས་ལ། སྒྲིམ་འགྲོའོའི་ཐུན་ཁྱིམ་དབང་། སྒྲིམ་སྒྲིམ། བྱང་སྒྲིམ། འཕོ་ལྟར་
བྱངས་འདས། དགེ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བྱངས་ཀྱིས་མི་ལང་རྣམ་ཐར་གྱོག་ཐུགས། ཤིང་འགོ་རལ་
པ་མོགས་ཅེ་སྒྲིམ་བསྒྲིམ་བགུར་འདུས་ཐོད་རྒྱ་ཆེ། ར་ལ་བཀས་ལ་ཐབས་སྒྲིམ་མོགས་
མཛད།¹¹⁰ ཅེས་གསལ།

བྲག་གཡལ་འབྱོར་རི་སྒྲིམ་འཇམ་དབལ་སྒྲོ་གྲོས་སམ་འབྱོར་ཁེ་སྒྲིམ་མ་ཡེ་ཤེས་དབང་
བྲགས་ (c.1862–c.1958) ཀྱི་དབང་བསྒྲན་ “ཐུན་མ་བྲག་སྒྲིམ་རི་མདའ་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛད་གྱི་
སྒྲིམ་རྣམས་དང་། རྒྱ་ཡིག་བཟང་སྤྱོད་མོགས་བཀས་རི་དང་ཆེན་ཆོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དཀར་ཆག་”¹¹¹
ཅེས་དང་། ཆབ་སྒྲིམ་ཆེ་བརྒན་ཐུན་ཆོགས་ཀྱིས། བཅན་པོའི་དུས་ཀྱི་བྲག་བཀོས་ཡིག་རིས་
གཅིག་གསར་དུ་མཆོས་སྒྲིམ་རྣམས་ལ། ཞེས་བའི་ནང་། “པོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྒྲིམ་ཆབ་མདོ་ས་
ཁུལ་གྱི་བྲག་གཡལ་རྫོང་འོངས། བྲམས་མདུན་རྒྱུས། རི་མདའ་ཤང་གི་ལུན་མ་བྲག་ཅ་ཞེས་
བའི་བྲག་སྒྲིམས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རིས་ལུ་བཀོས་ཡོད།”¹¹² ཅེས་གསལ་བ་འདི་གཅིས་ཀྱི་
ཁྱད་པ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྒྲིམ་པོའི་ས་ཁི་བཀའ་འབུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཆོས་སྤྱོད་པའི་
རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྒྲིམ་པོའི་མཛད་བ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་བཞུགས། ཞེས་བ་ལས། “སྒྲིམ་གཅིག་
ཤིང་ཐོས་ཁམས་ལུ་ཕེབས་ནས་སྒྲིམ་ཐང་བདེ་མོར་བཞུགས་ན། སྒྲིམ་པོ་མགར་འཕུལ་ཆེ་
བས་སྒྲིམ་དུ་རེ་རྒྱག་པས་མ་བྱུང་། དེ་ནས་ཁམས་ཀྱི་ཐབས་ཞིང་དུ་སྒྲིམ་ནེ་ཤ་བ་བརྒྱུད་ནས་
ཞིང་ཕོས་འཕུ་བན་བ་དེར་ཡང་སྒྲིམ་པོ་མ་བྱུང་ནས། ལུན་མ་བྲག་ཅར་བྲག་ལ་རྒྱས་པའི་དབུ་

110 རག་མགོ་མཆོག་སྒྲིམ་འགའ་འབུམ་པོད་ཤི། དཔྱིན་འི་ཤི་ཤོག་བྱངས་ 394

111 བྲག་གཡལ་བྲ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། དཔྱིན་འི་ཤི་ཤོག་བྱངས་ 33

112 བྱང་གོའི་པོད་རི་ཤེས་རིག་ 764 1) ཤོག་བྱངས་ 39

ཐུག་བསྐྱེད་མཆོས་མེད་ཀྱི་གདམ་སྒྲིང་ཐུག་བསམ་རང་མདངས་དཀར་པོའི་ཐོ་སྒྲིག་མཁུ་མ།

དུམ་བཞོས་མར་བཞེངས། ལུམ་པ་ནགས་སུ་སྒྲོན་ནས་རྒྱ་མོ་འཕྲེད་ལམ་བཏོན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་
བཟང་པོ་ཡང་གཟིགས་སོ། །འཁོར་ནམས་ཀྱིས་ཀོང་ཇོ་ལ་སྒྲོན་པོ་མགར་གྱི་བྱ་ཆགས་ནས།
ས་ལམ་འཆོས་པ་ལ་སྐད་བདགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་འཁོར་བེད་རོ།¹¹³ ཞེས་དང་། ཆོས་སྒྲིང་
བའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱང་བཅོན་སྐུམ་པོའི་བཀའ་ཆེམས་བཅུགས་ལགས་སོ། །རྒྱལ་རབས་བཀའ་
ཁོལ་མ་ལས། “ནི་མ་རེ་རེ་ལ་ནིན་ལམ་དུག་དུག་ལམ་ཁར་སྒྲིང་འཇོ་ ཀོང་ཇོ་ ལ་བུ་ཆེ་སྒྲི་
ལུས་པོ་མ་བདེ་བར་སྒྲོན་པོ་མགར་གྱིས་སྒྲིབ་དུ་རེ་ནས། ལུན་མའི་བྲག་ལ་རྒྱས་བའི་དབུ་
དུམ་བྱིས། བཟང་སྤྱང་སྒྲོན་ལམ་བྱིས།”¹¹⁴ ཞེས་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་བཅོན་སྐུམ་པོའི་བཀའ་
ཆེམས་བཀའ་ཁོལ་མ་ལས། “དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་གིས་ནི་མ་རེ་སང་གི་པོར་ཐང་དེ་མོར་
ཞགས་ཐག་དེ་རུ་སྒྲོན་པོ་མགར་འཕྱལ་ཆེ་བས་སྒྲིབ་དུ་རེ་ནས་ཞག་འགར་བཅུགས་བས་མ་
བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་རྩ་ཡུལ་ཐང་སྐར་ཞབས་ཐབ་ནས་བྲག་ལ་རྒྱས་བའི་དབུ་དུམ་བཞོས་མར་
བཞེངས། དེར་གྱང་སྒྲོན་པོ་མ་བྱུང་ནས། དེ་ནས་འདན་མ་བྲག་ཅན་སྒྲོན་ནས། ལུས་པ་བྲུ་
བཅུ་གཅིག་པ་གཅིག་བཞེངས།”¹¹⁵ ཞེས་དང་། བཀའ་ཆེམས་བཀའ་ཁོལ་མ་ལས། “བོད་དུ་
ཁོང་བའི་སྐུ་བའི་དུས་ཆོད་མ་ཐེམས་ཀྱི་བར་དུ། ཁམས་སུ་ལུན་མའི་བྲག་སྒྲོན་ཅི་དཀར་ཅན་
ལ་རྒྱས་བའི་དབུ་དུམ་དང་། བཟང་པོ་སྤྱང་བའི་སྒྲོན་ལམ་འབྱར་དུ་བཏོད་པ་བཞོས་ནས་
བྱིས། བྱ་དར་གྲང་སྐར་ཐུབ་བའི་སྐུ་བྲུ་བཅུད་ཅུ་པ་གཅིག་བཞེངས།”¹¹⁶ ཞེས་དང་། ལྷ་མ་དམ་

¹¹³ ལུམ་ཐོབ་དོལ་གྱུབ་ཀྱི་གདམ་མཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་བཅོན་སྐུམ་པོའི་མ་ཆེ་བཀའ་འབུམ་བཅུགས་སོ། །མཆོ་
སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐུར་ཁང་གིས་སྐར་དུ་བསྐྱར། ༡༩༩༡ བོད་ཨོལ་ག་ རྟོག་གྲངས་ ༢༡

¹¹⁴ ལྷ་རམ་ས་ལ་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་སྐར་སྒྲིག་མ་སྒྲི། ༡་༡ ཡུང་ ༢༧༢༡ ཅན་གྱི་ཤོག་གྲངས་
༡༢༡-༡༢༢

¹¹⁵ *Ma ong's lung bstan gra, ba'i grol me. The Stog manuscript' Volume* ch 1975 འཕྲིན་
རིའི་ཤོག་གྲངས་ ༧༩༡

¹¹⁶ ཀན་སྐུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐུར་ཁང་། ༡༩༩༩ རྟོག་གྲངས་ ༡༤༡ ༡༤༩

ཡུལ་ཐོབ་ཉག་རེ་མེ་པོའི་རྒྱུ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལྟར་བརྒྱན་ཤིང་ཆེན་མཁས་ཉམས་མཁུར་བརྒྱགས།

པ་བཅོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། “དེའི་
བར་ལ་རྒྱ་མོ་བཟང་ལ་མོགས་བའི་བོད་མྱོན་རྣམས་གྱིས་ལྷན་པ་བྲག་ཅན་མེགས་ནས། བྲག་
ལ་བྱམས་པ་བྱུ་བདུན་པ་གཅིག་དང་། བཟང་སྟོང་གཉིས་བཞེས་མར་བཞེངས། དེར་རྒྱ་པ་
གཅིག་བསྐྱབ་དེར་ཡང་མྱོན་པོ་མ་བྱོན།”¹¹⁷ ཞེས་གསལ་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་འདུག་སྟེ།

ལྷན་པ་བྲག་འདི་ནི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ལྷན་སྐྱུར་གསལ་གྱི་ལྷན་མཁུར་འདན་མ་སྟེ་འཁེལ་ཁོག་གི་
བཞོས་ཡིག་དེ་རང་ཡིན་ན་བྲག་གཡལ་གྱི་ར་ལ་རྣམ་སྐྱར་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་མེད། ཤར་
ཆེན་བརྒྱན་པའི་ནི་མས་བཅུ་མས་བའི། བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ (བྲག་གཡལ་པོར་དུ་བྱམས་པ་)
སྐྱར་བརྒྱན་གྱི་དཀར་ཆག་སྟལ་ལྷན་དད་པའི་བྱིང་ན་ལས་ཀྱང་། “ཁོང་ཆོ་ནིད་བོད་དུ་བྱོན་
པའི་ལས་ཁོར་རྒྱལ་པ་སྤུས་བཅས་གྱི་དྲེན་མང་བྲག་གི་འདུ་བྱེད་བཟང་པོ་གནད་བར་མཛད་
བར་དྲེན་འབྱུང་མ་འགྲིགས་བར་ལུས་པ་འགའ་རེ་དང་། ལེགས་འགྲིགས་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་
ནི། འཕོས། རི་བར་མ། འར་རྩ། ར་ལ། གནས་བླ་མོ། ཁོང་བྱ། འདན་མ་བྲག་ལ་སོགས་པ་བོད་
ཆེན་སྟོངས་འདིར་རྣམ་པ་མང་པོ།” ཞེས་ར་ལ་དང་འདན་མ་བྲག་གཉིས་མོ་མོར་བྱངས་
པའང་བྱངས་བྱལ་གྱི་གདམ་མེད་ལགས། མདོར་ན་སྟེ་ར་ལ་རྣམ་པར་སྐྱར་མཛད་དང་། དེར་
མང་རི་མདའ་རྣམ་སྐྱར་ཞེས་འབོད་བར་སྐྱར།

ར་ལའི་རྩོ་བཞོས་རྣམ་པར་སྐྱར་མཛད་གྱི་རྒྱལ་བྱང་ལས། “སྟེ་འགྲི་ལོའི་དུས་ལ། བཅོན་པོ་
ཁྱི་ལྟེ་སྟང་བརྒྱན་གྱི་རིང་ལ། །དགེའ་སྟོང་ཆོས་དང་ཆབ་སྲིད་གྱི་བཀའ་ཆེན་པོ་ལ་བདགས་སྟེ།
གསེར་གྱི་བུ་རྒྱལ་མན་ཅད་གྱི་ཐབས་སྟལ། རྩོ་མོ་མཆོས་ཟ་ལེགས་མོ་བརྒྱན་ལ་སྟེགས་ལ།
རྩོས་འབངས་མང་མོ་ཞིག་ཐར་པར་བསྟེལ། བཀའ་ཆེན་པོ་གདོགས་པའི་དགེ་སྟོང་བྲན་ཀ་
ལོན་དན་དང་སྟོ་དོན་

117 མི་རིགས་དཔེ་སྐུན་ཁང་། 1988 བོད་བྱངས་ 123

- ༥ དཔ་དང་སྒྲོན་ཆེ་ཆང་འཕྲོལ་བྲི་གཟུང་ངས་ཤགས་དང་ནང་སྒྲོན་དབའ་ས་བྲི་སྐམ་པའིང་
མདོ་བཅན་ལ་སྒྲོགས་པ་ཅམ་གྱིད་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་དེ། རྒྱ་དང་མཇལ་དུས་ཀྱི་མགོའ་
བཅམས་པའི་ལས་ལ། མཁན་པོ་དགོང་ཡེ་མེས་དབྱངས་དང་། དགེའ་སྒྲོང་སྐབ་ལོག་
མན་དེ་དང་། གད་ནམ་ཀའི་སྤྱིང་པོ་དབྱངས་ཀྱིས། བཅན་པོའི་སྐྱ་ཡོན་དང་མེམས་ཅན་
མམས་ཅད་ཀྱི་བསོད་ནམས་སུ་
- ༦ སྐྱ་གཟུགས་དང་དངས་འད་ནམས་གྱིས་དེ། སྤྱིའི་ཆལ་ད་པ་ནི་ འོར་དུའི་ འོར་དུ།
གནས་བནན། རྒྱང་མཆོག་རབ་དང་། གཟ་བཟང་པོ་དཔལ་གྱིས་བགྱིས། །ལག་དཔོན་ནི་
དགེའ་སྒྲོང་ཅའི་.....དགེའི་སྒྲོང་།། ༢ །། ད་གསོང་པམ་ཤན་དང་ཨིན་དམ་ཨེས་
བགྱིས་ཇོ་མཁན་ནི། ལྷག་སི་གཉག་གྱིང་ཤབ་དང་ཤོད་ལགས་ཀོང་དང་། སྐམ་ས་
འགམ་དང་
- ༧ ལྷ་དྲུན་བོང་ཅོང་སྤང་དང་། ལྷ་དྲུ་ཇན་ནམས་གྱིས་བགྱིས་སོ། འད་ལ་ཇེས་སུ་ཡི་
རང་.....བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་མཉམ་པར་ཐོབ་པོ།
- ༨ ལྷ། །ཡེ་མེས་དབྱངས་ཀྱིས་ཡོལ་དང་སྒྲོང་དང་འཕོས་དང་ལེང་དཔལ་པོའུ་དུ་ཡང་ལྷ་
ཆེ།། བྲིས་སོ།
- ༩ ཡི་གེ། མཁན་ནི་དགེ་སྒྲོང་རིང་ཇོ་ཇེས།
- ༡༠ ལྷ། ༠ སྐྱ་སྤྱ་དང་དངས་མ་གཉན་པོ་འདིའ་ལ། ལྷག་འཆལ་ཆང་མཆོང་པ་
- ༡༡ ལུས་ན། ཇུ་ཆོན་དོ་ཆོག་འགྲུབ་ཅིང་ཆེ་བྱི་ས་ལ་ཡང་སྐྱ་ཡུལ་དུ་སྒྲོམ། ཁ་དན་ནམ་ལྷལ་
- ༡༢ ལུས་ན། འགྲུལ་དུ་ཡང་ནད་ལས་སྒྲོགས་པ་ཉེས་སྒྲོལ་ལས་འདྲུང་ལ། ཡུན་དུ་ཡང་ན་
རྒྱུ་དུ་སྤྱང་ངོ།
- ༡༣ བཀའ་བྲིམས་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་ངན་དུ་བྱས་ན་ཡང་ལྷེས་སྐྱན་ཆུན་ཅད་ནས་བཅ
མེད་གུན་ཆེད་པ་བྱེད་དོ།

གུག་མོའ་ཉག་རེ་ལེ་ཤིན་མེས་རབས་རྒྱུ་ཐར་ས་འོངས་ལྱང་བསྐྱར་ཞུལ་ཆེས་ས་ཐམས་མགུར་བཞག་ལ།

༡༩ དེ་བས་ན་སྤྱ་ཡང་བྱག་ཀ་དང་རྒྱལ་ཀ་ས་བྱེད་ཅིག་།¹¹⁸

ཅེས་གསལ། དེས་ན་བྱག་གཡལ་ར་ལའས་རི་མངའ་རྒྱལ་སྤང་གི་རྩོམ་ཆོས་འདི་ནི་བཅན་པོ་
ཁྱི་ལྷོ་སྤོང་བཅན་གྱི་སྤྱི་རིང་སྤྱེད་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་ ༧༠༩ འཁེལ། སྤྱ་མོ་ཤོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གན་པོ་

118 ཁམས་སྤྱལ་བསོད་ནམས་དོན་གྱིས་མཛད། བྱག་ཡལ་རི་མངའ་རྩོམ་ཆོས་རྒྱལ་བར་སྤང་མཛད་གྱི་
རྒྱལ་སྤང་དང་དེ་ལས་འབྲོས་པའི་གནས་རྒྱུ་༥ ། ལེགས་བར་བཤད་བ་གདམ་གྱི་ཆོགས་སྤྱུལ་སྟེན་
མོའི་རྩོམ་ཤེས་སྤྱད་དཀྱིས་བའི་མགུལ་རྒྱན་ཆེས་བྱ་བ་བཞག་སོ།། ༢༠༠༩ སྤོང་རྒྱལ་སྤྱར་བསྐྱར་
ཐོག་གུངས་ ༢༢༡-༢༢༩ བར་གསལ། ཆབ་སྟེལ་ཆེ་བཟན་སྤྱན་རྒྱལ་གྱིས། བཅན་པོའི་དུས་ཀྱི་བྱག་
བཞོས་ཡིག་རིས་གཅིག་གསར་དུ་མཚམས་སྟོར་བུས་ག། གྲུང་མོའི་ཤོད་གྱི་ཤེས་རིག་ ༡༩༧༧ (༡) ཐོག་
གུངས་ ༩༩ ནང་། "ཡེ་ཤེས་དབྱེདས་གྱིས་ཡོལ་དང་འཕོས་དང་ལེད་ བོད་དུ་ཡང་གྲུ་ཆེ་ བྱིས་སོ།"
ཞེས་གསལ། ཁོང་གསལ་ཁམས་སྤྱལ་བསོད་ནམས་གྱིས་བྱག་བཞོས་བུས་བྱིས་བྱིས་བའི་ནང་ "སྤོང་"
འཕོས་པ་འདུག་པ་དང་དུང་བྱག་བཞོས་རོམ་རེ་གསལ་དཔྱད་ཞིབ་དཔྱོད་ངེས་སོ།།

Andreas Gruschke, *The Cultural Monuments of Tibet's Outer Provinces. Kham Volume I: The
TAR Part of Kham (Tibet Autonomous Region)*, White Lotus, Bangkok, 2004, pp. 159-163;

Gyurme Dorje, *Tibet Handbook with Bhutan*, Footprint Handbooks Bath, 1999, p. 40
མཁས་མཆོག་ཉིད་རི་ཆད་མོན་གྱིས་བཙུམས་བའི་རི་མཐོས་གཅང་ཆེས་བྱ་བ་ཤོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་
གནས་རྒྱུར་གསུང་མོར་བྱ་བྱོགས་གཅིག་དུ་བསྟེན་པ་བཞག་སོ།། Hugh Richardson, *Mor-*

Early Inscriptions from Tibet *High Peaks, Pure Earth. Collected Writings on Tibetan
History and Culture*, Edited with an Introduction by Michael Aris, Serindia Publications,
London 1998, pp. 276-278. Amy Heller "Buddhist Images and Rock Inscriptions from
Eastern Tibet, VIIIth to Xth Century, Part IV" *Tibetan Studies*, General Editor Ernst

Steinkellner. Edited by Helmut Krasser, Michael Torsten Much, Ernst Steinkellner
Helmut Tauscher, Proceedings of the 7th Seminar of the International Association for
Tibetan Studies, Graz, 1995, Volume 1, Verlag Der Österreichischen Akademie Der
Wissenschaften, Wien, 1997, pp. 391-392

[illegible]

ཆའ་སྒྲེལ་ཚེ་བརྒྱ་ལྷན་ཚོགས་པར་། རོང་པ་དང་ཚོ་རྒྱུན་གཞིས་ཀྱིས་ཀྱིས་། བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་འགས་ཤིང་།
གསུམ་ལྷོ་ལ་ རོང་ཆ་ བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་འདེ་རྒྱུན་ཁང་། ༡༩༩༡ རོག་གྲངས་ ༢༢༡། ༢༢༢-༢༤༠
པར་འཕང་གཞིགས། ཆའ་སྒྲེལ་ཚེ་བརྒྱ་ལྷན་ཚོགས་། བཅོམ་པོའི་དུས་ཀྱི་དྲུག་བརྒྱེས་ཡིག་མིག་མཚན་གཞིག་།
གསར་དུ་མཚན་མས་སྤྱོད་རྒྱུ། གྲུང་པོའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཤིག་༡༩༩༤ འདོན་ཐེངས་ ༡ རོག་གྲངས་ ༩༩༩-༡༩
ཆའ་སྒྲེལ་ཚེ་བརྒྱ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་ཚན་རྩེ་བའ་བསྐྱོགས། གྲུང་པོའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཤིག་འདེ་རྒྱུན་
ཁང་། ༡༩༩༩ རོག་གྲངས་ ༡༡༡-༡༩༤ བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་བརྟུག་ཁམས་སྐྱོག་ལ་འབྲུང་བཀྱ་ཤིས་ཚོ་
རིང་། མི་རིགས་འདེ་རྒྱུན་ཁང་། ༢༠༠༢ རོག་གྲངས་ ༤-༩-༩༩

བྲག་གསལ་ཐུ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། མོག་གྲངས་ ༢༢ ༢༡ བར། རི་མདའ་ལས་ལྷན་མ་བྲག་ལ་རྒྱས་སྤང་དང་
 རྟོན་དང་བྲག་སྡེ་ལས་གནས་རབས་བཞུགས་ཤིང་ཕྱི་ལོག་ཡིག་ས་ཡོད་སྟོར་གསལ། འཁྱོར་རིམ་ལྷན་མ་
 འཇམ་དཔལ་ལྷོ་གྲོས་གྱིས་དཔལ་བསྐྱར་མཛད་པའི། ལྷན་མ་བྲག་སྡེ་དེ་མདའ་རྒྱས་པར་སྤང་མཛད་ནི་སྤྱི་
 བརྒྱཅ་དང་། ལྱ་ཡིག་གི་ལཱ་དཔྱད་སྟེང་སྟོན་མཁས་གནས་ཀྱི་དང་རྟེན་སྟོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དག་ར་ཆག་ཅེས་པ་འདེམ་པོད་
 འདུག་པ་བྲག་གསལ་ཐུ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། མོག་གྲངས་ ༤༣༢-༤༣༩ རང་གསལ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་རྒྱུ་
 རབས་ ལྷ་སྒྲུབ་པ་དབང་རྒྱལ་པའི་ལྷན་གྱིས་སྤྱད་པའོ། རྩོམས་ལས་དང་པོ། ཀ་སྟོན་ལྷག་ལྷ་སྒྲུབ་ཤག་
 ༡༠༧༤ མོག་གྲངས་ ༡༠༠ རྟེན། ཡང་། ཀ་པོའལ་མའི་ནང་མགས་ཀྱི་ཀོང་ཆོའི་ལུས་སྤྱུང་ལས་ལྷན་མའི་
 བྲག་ལ་རྒྱས་པའི་འབུམ་ཤིས། ལྷ་མོ་ཐེང་ལས་བཅོས་པ་མོག་ས་ལས་དུ་འཁོར་ཚུལ་བསྐྱར་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 འདུག་ ལྷན་མའི་བྲག་ལ་རྒྱས་པའི་འབུམ་བཞུགས་ཞེས་པའི་སྟོར་ལ། སི་དུ་བསྐྱར་པའི་མིན་འབྲེད་ཀྱི་དང་
 ལྷ་མཁྱི་བུལ་ཐེལ་གྱི་ཐེའོད་ ༣༠༨༠ བར་ ལྷན་ལུལ་ནང་འཁོར་ཐེར་པའི་ལུང་པར་ཀོང་ཆོས་བཞེངས་
 པའི་རྒྱས་སྤང་གཞི་འཁོར་དང་། ལོགས་སྤྱར་གྱི་ཐེར་སྤྱིང་དང་། བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལས་བྲག་ལ་
 བཞུགས་པ་རྒྱལ་མཛའ་ལ། འདི་དེ་ཞལ་སྤྱད་བསྐྱག་རྒྱལ་པ་འདུག་པས་ཞིབ་མེར་དཔྱད་ཆོ་ཞེས་ཨག་ཆོས་
 གྱི་སྤྱི་རིམ་དུ་བཞེངས་པ་འདུག་ཅེས་དང་། མདོ་སྐྱེད་ཆོས་འཕྱུང་དེལ་ཐེར་རྒྱ་མཆོའི་ནང་བྲག་བཞུགས་དེ་
 ཨ་མདོའི་སྤྱད་བསམས་པ་འབུམ་ལ་ཡོད་ཚུལ་གསལ་པ་དང་། ཡང་། ཀ་མོག་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་ལྷན་པའི་བཟང་

བྱུང་ཐོབ་ཉལ་མེ་སེ་བོའི་སྒྲིལ་རབས་ནམ་མཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེས་ཉམས་མཁུར་བཞུགས།

བཟང་པོ་དཔལ་གྱིས་བགྱིས། །ལག་དཔོན་ནི་དགེའ་སྤྲོད་ཅུང་། །དགེའི་སྤྲོད་ །འཇུག་པ་མཐོང་།
བཟ་ཤན་དང་ཡིན་དམ་ཞེས་བགྱིས་ཇོ་མཆན་ནི། ལུག་སི་གནག་གྲོང་ (ཉལ་གྲེ) ཤབ་དང་ཤོད་
ལགས་ཀོང་དང་། ཞེས་པའི་ནང་ཁོར་རྩུའི་གནས་བཞུན་ཞེས་བ་དང་། ཉལ་གྲེ་ཤབ་དང་ཤོད་

གི་རྣམ་ཐར་རྩིས་ལྟར་མཁུར་ཐོབ་པའི་རྣམ་ཐར་ ༡༩༥༩ ལོར་བྱུང་གསལ་བྱམས་མཁུར་ལ་ཡོད་
ཚུལ་གསལ་འདུག་པོ། ཁྱེས་པ་ཀོང་པ་གནང་ཡང་དོན་དངོས་ཐོག་ཀྱང་ཐོག་མཆན་པོར་བཞག་པའི་
(1879-1941) རང་རྣམ་པོང་གསལ་པོག་གངས་ཐང་སྤྲོད་ཁམས་ལྟ་མཁུར་རྣམ་སྤྲོད་མཇལ་སྤྲོད་ལས་
བྱུང་གསལ་བྱམས་མཁུར་དུ་མེགས་མི་འདུག་པ་མཆིན་མཛོད།

བྱུང་དཔོན་ཐབས་དུང་དཀོན་མཆོག་བཞུན་པ་རབ་ཀྱིས་གྱིས་མཛོད་ལ། མཛོད་སྤྲོད་ཆོས་འབྱུང་དེའི་ཐེང་གྱི་
མཆོ་ (༡༩༡༩ མཛོད་སྤྲོད་ཡོད་དམ་གྱི་མཆོད་ཀྱི་སྤྱི་གྲུ་མ་ དེའི་ཐེང་གྱི་མཆོད་ལེ་ཆོད་དང་པོའི་སྤྲོད་ཆོད་དཔྱིན་ཐོབ་
ཐོག་གངས་ ༤༠-༤༡) ལས། “བྱམས་པ་འབྲུམ་སྤྲོད་གི་བྱམས་ཆེན་འདི་དག་རྣམས་ཀོང་ཅེས་བཞེངས་
པ་ཡིན་ཐེར་ཐོང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཀོང་ཅེས་མིང་ལ་ཡང་བཟོ་ཀོང་ཅོ་དང་ཀོང་ཅོ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་
ཞེས་བཤད།” ཅེས་དང་། ཡང་། “ཤར་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་རྒྱ་བཟང་ཀོང་ཅོ་བོད་དུ་ཆོག་པའི་
ལམ་ཁར་སྤྲོད་པོ་མགར་ལ་སྤྱུག་སྤྲོད་མཛོད་དེ་བྱུང་ལ་བྱམས་ཆེན་བཞོས་ཐེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་དུ་རྒྱ་
འབྲུལ་གྱིས་ཤུལ་བཟུང་སྒྲེ་ཆིང་ཆོད་པ་དང་། བྱུང་ལ་བྱམས་ཆེན་བཞུན་ཅུ་པ་བཞེངས་པར་བཤད་ཀྱང་
གཞན་དེ་འདྲ་སྤྲོད་རྒྱ་མི་སྤྲོད། དེ་དུས་པོང་མའི་མོ་བྱང་ཐིང་དན་རྒྱ་ཡིན་པས་དེར་ཇོ་བོའི་བཞུགས་ཀྱི་ད་
ལྟའི་པར་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་ཀོང་ཇོ་སྤྲོད་འཁོར་དུ་མེགས་ ཇོ་ཉི་རྣམས་མཁུར་གྱིས་མེགས་ཇོས་ཐིན་པ་
གྲགས་ཆེ་པས་འདི་སྤྱོད་མེགས་ལས་འབྲུལ་མེད་དུ་མེས་པས་ཀོང་ཇོ་ལ་སྤྲོད་པ་འདྲ་གསུངས།
དཔྱིད་སྤྲོད་འགའ་ཞིག་གིས་མ་ཉི་གཤམ་འབྲུམ་དུ། རྒྱ་ནག་གི་ཤིང་གི་སྤྱོད་མས་རྒྱ་ཇོ་ཀོང་ཅོ་འབྲུལ་གྱི་
རྒྱལ་པོའི་སྤྲོད་ཀོང་ཅོ་འབྲུལ་རྒྱུད་ལྷན་གྱིས་ཐོག་ཀོང་ཇོ་གསུངས་འདུག་པས་སྤྲོད་པས་
བཞེངས་པ་ལ་ལག་གི་མིང་བཞགས་འདྲ་ཡང་ཟེར། ཡང་ཁམས་ཇོས་འབྲུམ་སྤྲོད་དུ། རྣམ་སྤྲོད་ཆེན་
པོའི་རྒྱ་བཟོ་བཟོ་བཞུན་ཡོད་པ་ཀོང་ཇོས་བཞེངས་པར་བཤད་པ་འདྲ་སྤྲོད། གང་ལྟར་སྤྲོད་བཞུན་དངོས་
གཞི་བཟང་པོའི་བཞུགས་སྤངས་ ཅན་ལ་ས་གནོན་མཉམ་བཞག་གི་སྤྲོད་ན་ལྱུང་བཞེད་ནང་དུ་འཁོར་པོ་
ཅན། ཤིང་དུ་བྱུ་བྱུ་བཞུན་ཐེར་ལ་སྤྲོད་སྤྲོད་གང་ཡང་མ་འཛོལ་པའི་ཞིག་སྤྲོད་ཤིང་དུ་སྤྲོད་ལེགས་ལ་
མཆོན་ཅན། གཞན་ཐུབ་པ་སྤྲོད་འདས་མེགས་བྱམས་སྤྱི་རིགས་མི་འདུ་པ་འབྲུམ་སྤྱུག་དང་མངས་རྒྱས་

ལགས་ཀྱི་གསུམ་ནི་བྲག་གཡལ་བ་པ་རང་ཡིན་འདུག །ར་ལ་རྣམ་སྤྱང་ནི་ད་ལྟོ་ལྟ་མིའི་
མཆོད་སྤྱོད་ཆེན་པོར་སྤྱང་དེ་ལྷན་ནེར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལོ། །དུས་རབས་ ༧ མགོ་སྤྱོད་དུ་
བོད་ནང་སྤྱོད་ཀྱི་དུ་གཅི་བོ་རྣམ་སྤྱང་མཛོན་ཡུང་ལྷ་སྐུ་བྲག་བསོལ་བྱེད་སྐུ་ལ་དར་བ་དང་།
དུས་རབས་དགུ་བའི་སྤྱོད་ཆེན་པོར་གྱི་དོ་བསོལ་སྐུ་ཆུ་ལྱི་དཔེར་མཆོན་གཟི་བུ་དེ་མཛོན་
ཉགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཀྱང་དེད་ལགས།

བཞི་པ་དེར་སངས་བྲག་གཡལ་ཅེས་གཅིག་འཕྱར་འབོད་པའི་ས་མིང་རྒྱུང་བར་ཉག་གྱེ་⁹
དང་། ལྷ་ལམ་སྐུ་ལུལ་ལ། ལྷ་ལུལ་བའམ་སྤྱོད་ལུལ་བ་¹²⁶ ལྷེར་ལུལ། དག་ཆོང་སོགས་
ཡོད་འདུག །ཉག་གྱེ་ནི་ཉག་རེའི་འཁྱི་སྤངས་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་། ལྷ་བ་ཐོབ་ཉག་མེ་
རིན་ཆེན་ལྷུ་ལ་མཆོན་གྱི་སྐུ་ས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་ཁོངས་ལུང་བསྐྱར་བཞུགས་ཞེས་བ་

ཡུང་སེམས་ཀྱི་སྐུ་བརྒྱན་མཐའ་ཡས་པ་ ལྷན་རལ་གཟིགས་དང་ཕྱོད་དང་སྐུ་ཆུ་བཞུགས།" ཞེས་གསལ་
མཁར་ཉག་ལོ་རྒྱ་བ་དཔལ་འབྱོར་ལྷ་མཆོས་མཛོད་པའི་དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་སྤྱོད་པོ་
མཁས་པ་དགེ་ལུང་གི་ཤོག་ལྗེ་པས ༤༩༧ ནང་། "མ་ཆུའི་ཁྱིས་སུ་སྐུ་ལ་པའི་ལྷ་བཟོ་གོང་ཆེ་འབྱུལ་གྱི་
གཞིར་བཞི་བུམས་པ་འབྱུལ་སྤྱོད།" ཞེས་གསལ།

129 རྩ་བཅུ་དྲུག་སྟོ་བཟང་ནོར་བུ་ལས་ཨ་ཙོར་རིན་པོ་ཆེའི་ ༡༠90འ. 968 གསུང་འདུལ། ད་ལ། ཤོག་གུངས་
༢༠6-207 བར། ཉག་རེ་ཡོངས་ཀྱི་ཚོ་དོར་གནས་པོ་རྩེ་གྱུར་མགོན་གྱི་བསངས་མཆོད་བཟུ་སྐུ་ལར་
འཕེལ། ཞེས་བ་བཞུགས།

128 བྲག་གཡལ་ལྷུ་ལ་མཆོན་རབ་བཞུན་གྱིས་མཛོད་པ། ལུ་གཡལ་སྤྱོད་པོའི་ཤོགས་ཀྱི་གནས་བཤད། རྩ་
རལ་མ་ལ། བོད་ཀྱི་དག་མཛོད་ཁང་ 77 ༤༠2 དཔེ་ཉགས་ཆེན་) ཅེས་པའི་ཤོག་གུངས་དང་བོད་ནང་ "བྲག་
གཡལ་ཤོགས་ཀྱི་ལུལ་སྤྱོད་རྣམས་མེ་ལུལ་དང་། དག་ཆོང་ ལྷ་ལུལ། ལྷོང་ལུལ་ནི་ཁག་བཞིར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་
ལུལ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་བྲགས་པ་འདིའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོད་ཁྱུངས་ནི། སོགས་སྤྱོད་སྤྱར་ཤོག་གུངས་ 6 ཅན་
ཞིག་འདུག་པ་དེར་གཟིགས་འཛུལ།

གུག་ཐོག་ཉག་ལེ་མི་ཐོད་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་ཐར་མ་ཁོངས་ཡུང་བརྒྱན་ལམ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞགས།

ལས། “སྤར་ཁམས་ཉག་གྲེའི་ཡུལ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་ཚོགས་འགྲིགས།”¹²¹ “སྤྱི་བཞག་ཉག་གྲེའི་
ཡུལ་དུ་གྲེད།”¹²² ཅེས་གསལ་བ་ལས་མཐུན་གྱི།

སྤར་མཁན་ཆེན་ཁོད་ཟེར་སྤྱི་མའི་རྒྱལ་ཐར་འགྲོ་སྤྱིའི་སྤྱན་སེལ་ལས་ཀྱང་། “སྤར་ཁམས་
ཉག་གྲེ་ཚོགས་ལུ་ཐེབས་ནས།”¹²³ ཞེས་དང་། “སྤྱི་སྤྱང་གཉིས་དང་གོ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
འབུལ་བ་ཚན་ཡུང་བས།”¹²⁴ ཞེས་དང་། “ཁྱོད་མིང་གོ་རྒྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉག་
གྲེ་ཡུལ་དུ་སྒྲིལ།”¹²⁵ ཞེས་དང་། “ཡང་ཉག་གྲེ་སྤྱོད་བའི་གྲུ་བ་དང་། ཡོན་བདག་རྒྱལ་ས་
ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་གིས་འབུལ་བ་ལ། ཇེ་ལུ་བརྒྱ་རྩ་གསུམ་མཛོེ་ན་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གཅིག་

121 གུག་ཐོག་ཉག་ལེ་མི་ཐོད་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་ཐར་མ་ཁོངས་ཡུང་བརྒྱན་ལམ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞགས་ འོག་ལྟེབས་
༧ནང་ འོག་ལྟེབས་ 134 ནང་། “སྤར་ཁམས་ཉག་གྲེའི་ཡུལ་དུ་གང་ཡོད་རྒྱལ་གྱི་” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་
334 ནང་། “སྤར་ཁམས་ཉག་གྲེའི་ཡུལ་ཚོགས་སྤྱི།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 304 ནང་། “སྤར་ཁམས་
ཉག་གྲེའི་ཡུལ་དུ་སྤྱི་སྤྱང་གྱི་གྲུ།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 137 ནང་། “སྤར་ཁམས་ཉག་གྲེའི་རྟེན་ལན་
དང་།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 103 ནང་། “དུས་ཀྱི་སྤར་ཁམས་ཉག་གྲེའི་སར།” བཅས་གསལ་གྲོ།

122 གུག་ཐོག་ཉག་ལེ་མི་ཐོད་སྒྲིལ་རབས་རྒྱལ་ཐར་མ་ཁོངས་ཡུང་བརྒྱན་ལམ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞགས་ འོག་ལྟེབས་
14 ནང་ འོག་ལྟེབས་ 134 ནང་། ཉག་གྲེའི་མགོ་དཔོན་སྤྱི་ཁྱེད་དུས་ཁོད་ ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 304 ནང་།
“ཉག་གྲེའི་འགོ་དཔོན་དང་མ་དེས།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 134 ནང་། “ས་ཡུལ་ཉག་གྲེའི་ཡུལ་
ཚོགས་སྤྱི།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 140 ནང་། “ཁོ་གོ་ཉག་གྲེའི་ཡུལ་དུ་ཁོད་” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་
324 ནང་། “ཉག་གྲེའི་སྤྱི་མངའ་དབུས་གཙང་རྟོན་སྤྱད་དང་།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 334 ནང་། “ཉག་
གྲེའི་མི་རྒྱལ་དལ་ཅོ།” ཞེས་དང་། འོག་ལྟེབས་ 334 ནང་། “ཉག་གྲེའི་མིལ་བམོད་ནམས་ཟེད།” ཅེས་
དང་། འོག་ལྟེབས་ 103 ནང་། “ཉག་གྲེའི་ཡུལ་དུ་ལམ་བལ་མཚོག་ཡང་ཟེད།” བཅས་གསལ་གྲོ།

123 སྤར་མཁན་ཆེན་ཁོད་ཟེར་སྤྱི་མའི་རྒྱལ་ཐར་འགྲོ་སྤྱིའི་སྤྱན་སེལ་བཞགས། འོག་ལྟེབས་ 374 ནང་།

124 སྤར་མཁན་ཆེན་ཁོད་ཟེར་སྤྱི་མའི་རྒྱལ་ཐར་འགྲོ་སྤྱིའི་སྤྱན་སེལ་བཞགས། འོག་ལྟེབས་ 374 ནང་།

125 སྤར་མཁན་ཆེན་ཁོད་ཟེར་སྤྱི་མའི་རྒྱལ་ཐར་འགྲོ་སྤྱིའི་སྤྱན་སེལ་བཞགས། འོག་ལྟེབས་ 104 ནང་།

།གཞིར་དངུལ་གཡུ་གསུམ། བེར་བྲལ་གོས་དར་མེར་བྲལ། །སྤྱ་བྱན་ལ་སོགས་དང་། མཐུད་
མར་སྤྱང་རྒྱལ་གདར་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་བཅིགས་པ། གཡམ་ཆེན་གྱིས་གྲུ་ཆོད་གདུང་
བྱང་བྲལ་པ་ཙམ་བཅིགས་པ་ལ་སོགས་དང་། དེ་སྒྲོགས་སུ་སྤྱེ་དཔོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སོ་
སོར་འབྲལ་བ་དཔག་དུ་མེད་པ་བྲལ།¹²⁶ ཞེས་དང་། "ཉག་གྲེ་སྤྱང་པ་ལྷ་སྤྱེ་མི་སྤྱེ་ཀུན་ལ།
སོ་སོར་གང་འདོད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ།"¹²⁷ ཞེས་
གསལ།

སྒྲོགས་མཚུངས་ཀོང་པོ་མན་བདེ་ཆོས་ཇེ་བླ་ལྷ་དབང་གིས་མཛད་པའི་ཞལ་ལྷ་བཀའ་
བརྒྱད་ཆོས་འབྱུང་ནང་དོམ་གྱི་དབལ་ལྷན་ཆབ་མདོའི་ལྷལ་བ་འཕགས་པ་ལྷའི་སྤྱ་འབྲང་
གཉིས་པ་འཕགས་པ་མངས་རྒྱས་ 1507 1566 ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྐབས། "ཉག་གྲེའི་སྒྲོགས་ནས་
གདན་འདྲན་བྱུང་བས་དེར་ཐེབས། ཆོས་ཇེ་བླ་ལྷ་རིན་ཆེན་པ་དཔོན་སྤྱོད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དང་།
ཆོས་ཇེ་རྣམ་མཁའ་མེད་གོ་དཔོན་སྤྱོད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བཀའ་ཆོས་ལྷ་བར་སྤྲེལས།"¹²⁸
ཞེས་གསལ།

ན་མེར་བསྐྱན་པའི་གསལ་བྱེད་ཆེན་པོ་བྲག་གཡལ་དཀར་བརྒྱ་བྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་
(1572 1639) སྤྱ་དུས་ཙམ་ནས་ས་སྤྱེ་ཡོངས་ལ་བྲག་གཡལ་པ་ཞེས་འབོད་སྒྲོལ་དར་རམ་སྐྱམ།
དེ་ཡང་བྲག་གཡལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུང་ལས། "བྲག་གཡལ་རིང་འོག་ལ་སྤྱབ་པ་བྱེད། །ལུལ་འདི་ལ་
བྲག་གཡལ་མིང་དུ་ཆགས། །སྤྱ་དཔོན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། །སྤྱ་སྤྱེ་ཉི་མའི་དབྱེ་འབྲུམ་དང་།

¹²⁶ སྤྱང་མཁན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱ་མའི་རྣམ་ཐར་འགྲོ་སྤྱོད་སྤྱན་སེལ་བཞུགས། རྟོག་སྤྲེལས་ 1214-1233

¹²⁷ སྤྱང་མཁན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱ་མའི་རྣམ་ཐར་འགྲོ་སྤྱོད་སྤྱན་སེལ་བཞུགས། རྟོག་སྤྲེལས་ 1214-1233

¹²⁸ དགེ་སྤྱོད་བླ་ལྷ་དབང་གིས་ 1600 ལོར་མཛད་པའི་ ཞལ་ལྷ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་
འབྱུང་། གདས་ཅན་རིག་མཛོད། 34 བོད་རྒྱུང་ས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། 2007 རྟོག་གུངས་ 100

ལུ་མོ་ཉལ་རེ་མེ་མོ་སྤྱི་རབས་རྒྱ་མཐོང་མེ་མོ་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ཉལ་མཁུང་བརྟགས།

།རང་གི་བྱ་དུ་འབངས་འཁོར་བཅས། ལྷལ་ནས་འགྲོ་དོན་རྩལ་སྤྱོད། རྒྱུང་རྩེ་ནི་མ་ལྷན་གྱལ་
ནས། རྒྱུང་མེ་དུག་མཆོ་འཁོལ་མ་དང་། །རང་གི་བྱ་དུ་འབངས་འཁོར་བཅས། །དང་བས་ལྷལ་
ནས་བདག་པོ་བྱས། །དེ་ནས་སྤྱེད་གཉིས་པ་ལ། མཆོ་སྤྱན་གྱལ་ཆེན་ཐམས་ཅད་གྱིས། །ཉལ་
རེ་བྱི་སྤྱོད་བརྟ་གསུམ་ལྷལ། །ནི་མ་དེ་ཡི་ཚུན་ཆོད་ནས། །རོབ་ཀྱི་པ་པོར་སྤྲུག་འདྲ་ཚུན། །རྩམས་
ཆེན་ཆུ་མདུན་མན་ཆོད་དང་། །རྩོམ་གྱི་ལྷགས་ཐག་ཐང་གི་ཐིག། །སྤྱེ་ལོག་ཐང་མདུད་ཐིག་གྱི་ས།
།རོང་པ་པོར་སྤྲུག་འདྲ་ཐིག་གྱི་ས། །འབའ་ལྷགས་རོང་ཆུ་མདུད་ཡན་གྱི་ས། །ཆོ་བ་ར་མ་ལ་གྱི་
ཚུན། །ཆོ་སྤྱད་མོག་མོ་ཞལ་དཀར་ཚུན། །ཉལ་རེ་བྱག་གཡལ་ལུང་པའི་ས།¹²⁹ ཆེས་གསལ་པ་
ལས་ལམ་ཅམ་རྟོགས་སྤྱབ་དེས།

ཡུལ་བ་མདོ་ཁམས་བ་སྤྱེད་དང་པོ་ཁམས་བ་སྤྱར་པ་ཀམ་བསྟན་འཕེལ་གྱི་རང་རྩལ་
ལས། “བྱག་གཡལ་བཀའ་བརྟ་བྱགས་བ་ཆུ་མཆོ་དཔོན་སྤྱོད་རྩམས་ཐེབས་ལུང་བ་དང་སྤྱར་
བ་སྤྱབས་སྤྱ་བཞགས། །ནིན་རེ་བཞིན་བསྟན་བ་སྤྱི་སྤྱར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྩམ་ཐར་ལོགས་ཉལས་
ལེན་གྱི་གསུང་སྤེད་དུས་འདའ་བར་མཛད།¹³⁰ ཅེས་དང་། “དེ་ནས་དབྱ་མཛད་བསོད་ནམས་
ལོགས་པས་གཙོས་པའི་བྱ་ཆོད་གཅིག་སྤྱར་གཤིས་སྤྱོགས་ལ་རྩམ་དཀར་གྱི་འབྲེལ་
འདོགས་ལ་ཐེབས། །སྤྱ་མ་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གྱིས་གཙོས་པའི་བྱ་ཆོད་གཅིག་སྤྱེད་ལྷལ་
སྤྱོགས་སྤྱ་ཆོས་སྤྱིན་ལ་ཐེབས།¹³¹ ཆེས་གསལ།

129 ལུ་མོར་བསྟན་པའི་གསལ་ཤེད་ཆེན་པོ་བྱག་གཡལ་ཡུལ་བས་མཁོ་ཆེ་ཆོད་ཉི་མོག་ལྷ་རྟོ་མི་ཉན་སྤྱོད་རབས་
དལུ་པ་ད་ལྟ་འཆོ་གཞེས་མཆོག་གི་རྩམ་མན་ར་ལམ་རྟོག་གཞིམ་ཤག་ནས་ ༡༩༤༧ ལྷ་སྤྱི་ ༢ བར་ཞལ་
བཞུས་ཤིང་ཆུ་མོ་བ་པའི་ཡིག་རྟིང་ཞིག

130 དཔལ་ལྷན་སྤྱ་མ་དམ་བ་ཀམ་བསྟན་འཕེལ་གྱི་རྩམ་པར་ཐར་བ་གྱལ་བའི་རོལ་ཅེད། ཤོག་གུངས་ ༥༧

131 དཔལ་ལྷན་སྤྱ་མ་དམ་བ་ཀམ་བསྟན་འཕེལ་གྱི་རྩམ་པར་ཐར་བ་གྱལ་བའི་རོལ་ཅེད། ཤོག་གུངས་ ༥༨

ཡུལ་མོ་ནག་པོ་མོ་མོ་ཞིས་རབས་ནས་མར་མ་མོངས་ལུང་བསྐྱར་ཞལ་ཆེན་པོ་ནས་མགུར་བཞགས།

ཞིང་ཁམས་སུ་གཤེགས་ནི། ཞལ་སྒྲ་མིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས་ནས་དཔོངས་མོགས་སྒྲ་ཆེན་
པོ་བསྐྱབ་པར་བྲགས་སོ། དེང་སང་གདན་ས་ལ་དེ་ནིང་གི་དཔོན་པོ་ཡིན་པ། དཀའ་བཅུ་
འཛིན་པ་ཆོས་དབལ་བཞགས་ནས་ལྷགས་གཉིས་ཆ་ནས་དར་རྒྱས་མིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྐབས་
ལགས་སོ།¹³³ ཞེས་གསལ།

དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་བེད་ཏུ་མེར་བོ་ལས། “ནག་པོ་ལས་བྲག་ཡབ་བྲག་ཤིས་ཆོས་མོང་
ནི། རྒྱ་སྒྲི་བ་བྲགས་པ་རྒྱ་མཆོས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐབས་མོ་བྱ་མོར་བཏབ། གདན་
སར་དཔོན་འདེབས་པ་པོའི་སྒྲ་ལྟེ་ངག་དབང་བམོད་ནམས་ལྟན་གྱལ། ད་ལྟ་སྐལ་སྐུ་ངག་
དབང་རྩལ་གྲིམས། གསང་བདེ་ཀུན་རིག་སྒྲིན་གྱི། ནག་པོ་སྒྲོར་གསུམ་སོགས་དགེ་ལྷགས་
གཞིས་དཔོན་བྱིངས་མཆོངས། བྱ་རྒྱན་མེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་གསང་རྒྱ་སོགས་སུ་
འགྲོ། ཆོགས་ལ་གྲ་བ་དག་བརྒྱ་རྒྱེད།

བྲགས་མདུན་དགའ་ལྷན་བཤད་སྐབས་ཆོས་འཁོར་ནི། སྐལ་སྐུ་ངག་དབང་བམོད་ནམས་
ལྟན་གྱལ་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་འབྲག་ལ་བཏབ། ད་ལྟ་ངག་དབང་རྩལ་གྲིམས།
གསང་འདུས་དང་ནག་པོ་སྒྲོར་གསུམ་སོགས་གཞིས་དཔོན་བྱིངས་འགྲོ། བྱ་རྒྱན་མེར་འབྲས་
དགེ་གསུམ་དང་གསང་རྒྱར་འགྲོ། དགེ་འདུན་དྲུག་བརྒྱ་རྒྱེད།

བྲག་ཡབ་པ་འདི་དེང་སང་ཁམས་རྒྱགས་སུ་མངའ་མང་འབྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུར་སོང་
གཞིས་ཆ་ཞབས་སུ་འངས་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིང་ལྷགས་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཤེས་ནས་ཆོས་
སྒྲོར་རྒྱགས་ནི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འདུས་རྒྱུ་མང་ཞིག་མཆིས་པར་རྒྱ་
པའི་དཔོན་འདེབས་པ་པོ་སོགས་མདོ་ཁམས་རིགས་འགྲོ་ཞིག་དགོས་ཆུབ་སྤངས་གྱང་། དག་
ལ་ཞ་པའི་རྩལ་གྲིས་མ་དཔོན་གཉིས་ལས་བྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་མ་བྱུང་། ཡོན་ནི་མཁར་ནག་

¹³³ ཞལ་སྒྲ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་རྒྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འབྱུང་། ཤོག་གྲངས་ 297-303

ཆོས་འབྱུང་¹³⁴ མེགས་ལྷར་རང་བྱུང་ས་ཅམ་སྒོས་ན། ལར་རྒྱུ་ཁ་འཛིན་བྱལ་ཡལ་དང་། རྩ་མ་
 དེ་ནས་རིམ་པར་བསྒོ་བ། འདོན་ཆོས་དཔེ་ལྷགས་གཞིས་དཔོན་སྤྱི་འབྲེ། ལྷ་རྒྱན་མ་དཔོན་
 བཅིས་དང་འགྲོ་བྱུང་ས་གཅིག་གྲས། རྒྱ་དབར་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ། དཔལ་རི་དཔེ་
 འདྲན་སྤྱང་ལ་གྲུ་པ་བརྒྱ་དང་ཅུ། ལྷན་གྲུབ་སྤྱང་ལ་གྲུ་པ་བརྒྱ་དང་ཅུ། ར་ལ་ཁ་ལྷུལ་དཔོན་ལ་བཞི་
 བཅུ། ར་གཤིས་ལོ་ལོ་དཔོན་ལ་བཞི་བཅུ། ལ་གཤིས་ལྷ་ཁང་སྤྱང་པར་གྲུ་པ་བཞི་བཅུ། ལྷུ་ར་
 ས་ཆར་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་བཞི་བཅུ། ལྷུ་གཤིས་ནོར་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་ཉེར་ལྷ། ལྷུ་ར་བྱལ་ཅོག་ལ་
 གྲུ་པ་ཉེར་ལྷ། ལྷན་གཤིས་རིན་སྤྱང་ལ་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་ཉི་ཤུ། མག་ལྷུལ་དཀར་མོག་དཔོན་ལ་གྲུ་
 པ་ཉི་ཤུ། ལྷན་གཤིས་བྱམས་སྤྱང་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་ཉི་ཤུ། ཆ་ལམ་མདོ་སྤྱང་སྤྱང་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་ཉི་
 ཤུ། ལྷན་གཤིས་བྱལ་ཡལ་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། བྱལ་མགོ་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་སུམ་ཅུ། རོ་བ་འགོ་
 པ་ལ་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། རང་ལྷུལ་ས་གནས་སྤྱང་པ་ལ་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། གཤིས་དཔོན་གསར་པ་ལ་གྲུ་པ་
 བཅོ་ལྷ། འཁོར་ཁ་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། དྲུང་སྤྱུག་པར་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། ཡོར་རི་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་
 བཅོ་ལྷ། མཛད་ཆམ་དཔོན་ལ་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། ས་མ་ཁར་ཁོང་པར་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། ལྷུ་ར་དཔལ་
 པར་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། སྒྲོ་བ་གྲུགས་པ་དཔོན་པར་གྲུ་པ་བཅོ་ལྷ། གསུལ་སྤྱང་དཔོན་པར་གྲུ་པ་བཅུ་རྩ་
 སྟོ་བར་གྲུ་པ་བཅུ་རྩ་དང་ས་དཀར་འགོ་བར་གྲུ་པ་བཅུ་རྩ་རྩ་མཁུ།¹³⁵ ཞེས་གསལ།

གཞིན་རྒྱ་དབར་ཤོད་གདན་སའི་རལ་ར་ཁྱི་ཆེན་ 1-1768 9-c 1833 14 ལྷ་ཆོས་འབྱུང་
 ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་མཁས་པའི་མགྲུལ་རྒྱན་ལས། "ཉག་རེའམ་བྲག་གཡལ་གྲུགས་པ་རྒྱ་
 མཚོའི་འབྱུང་ས་རབས་ནི། སངས་རྒྱས་སྤྱན་སྤྱར་དགྲ་བཅོམ་འཆར་ཀ །སྒྲོ་བ་དཔོན་འཇམ་

¹³⁴ དཔོན་མོ་འདི་རྣམས་ནི་མཁར་ནག་ལོ་རྒྱུ་པ་དབས་འབྱུང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་
 དབས་བསམ་སྤྱང་པོ་མཁས་པ་དབྱེས་བྱེད་ནང་གསལ་རྒྱ་མི་འདུག་ལགས།

¹³⁵ དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་ཐོ་རྒྱུ་མེར་པོ་ཤོག་བྱང་ས་ 200-201

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་མེ་མོ་པོའི་སྤྲེལ་རབས་རྣམ་ཐར་མཛོད་ལ་ཡུང་བསྐྱེད་ནས་ཆེས་ས་ཉམས་སྒྲུབ་བཞག་པས།

དཔལ་བཤེས་གཉེན། མོན་མི་སྤྱོད་ཀྱི། བྱུང་ཆེན་དེ་ལོ། བྱུང་ཆེན་རྗེས་འབྲང་ལོ་བྱན་དབང་
ལྷག་ཤུ་རྒྱུད་པ་གཞན་དུ་རྒྱུལ་མཆན། རོག་སློ་ལྷན་ཤེས་རབ་¹³⁶ ཆབ་མདོ་བྱང་ཤེས་ས་ཤེས་
རབ་བཟང་ལོ། སྤྲེལ་ཁམས་བྲག་ས་བ་བཟང་ལོ་སྤགས་མང།

གདན་རབས་ནི། དེ་ཡང་མདོ་ཁམས་སྤྱང་དྲུག་གས་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲུལ་སྤྲེལ་ཁམས་སྤྱང་
ཞེས་པའི་ཕྱོད་ལ་མི་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སྤྱེ་ཆེན་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པར་སྤྱི་མིང་ཉལ་མེ་
ཟེར། དཀར་བརྒྱ་བྲག་ས་བ་རྒྱ་མཆོ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཆེན་ཆེས་གསེས་མདའ་སྤྲེལ་སྤྱང་
ཞེས་པར། ཡལ་སྤགས་བ་ལྷ་རྗེ་མགོན་ཞེས་པ་དང་། ཡུམ་ཨ་པད་མཆོ་ཞེས་པའི་སྤྲེལ་སྤྱེལ་
རབ་ལྷུང་བརྒྱ་བའི་རྒྱ་སྤྲེལ་ལོར་འབྱུང་པ། མཆོན་གདུགས་དཀར་བ་ཀྱ་སེས་སྤྱ་གསོལ། དགྲུང་
ལོ་ནི་བྱ་བར་ལོལ་ཅེད་དུ་མ་མཛད། རིག་མད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱིས་གནས་ལ་དུ་ཁའི་རང་
བཞིན་དུ་གཞིགས་ནས་དབྱས་གཅོད་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་སར་བྱོན། དྲུག་ས་ལོ་བྱ་ཆེད་དང་དུ་བ་སྤོད་
སྤགས་སྤྱ་གཞུང་ལྷགས་ཐོས་བསམ་མཐར་མྱིན་མཛད། བར་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་
སྤགས་མཁས་བྲུབ་དུ་མ་བསྐྱེན། སྤྲེལ་ཁམས་སྤྱ་ཐེབས་ཁར་རྒྱལ་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་
མཇལ་བར་བྱོན་པས་བྲེལ་ས་པའི་གསེར་སྤྱ་སྤོགས་གནད་ནས་བསྐྱེད་འཛིན་དམ་པར་
གཞིངས་བསྐྱོད། འཕགས་བ་སྤྱ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པའི་དྲུང་ནས་ཞལ་སྤྱ་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ཁྱིད་
གཅོད་སྤགས་ཐབ་ཆོས་དུ་མ་གསན། འབྱུངས་ལྷལ་དང་རྟ་ཅང་མི་རིང་བའི་སྤྱལ་སྤྱག་བྲག་
གཡལ་འདྲ་བའི་ས་སྤོགས་སྤྱ་ཉམས་ལེན་སྤྱིང་པོར་མཛད་བས་མཁས་བྲུབ་ཆེན་པོ་གྲུར།
པོང་གི་སྤྱེ་ཁག་དེ་རྣམས་ཀྱང་དད་བས་འདུལ་པ་ལ་བསྐྱེད་བ་རྣམ་བཞིས་བསྐྱུང་པ། རབ་ལྷུང་

16 འཛིག་རྟོན་མིག་གཅིག་སློ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བརྒྱགས་སོ། །ཕྱོ་ཡུང་པ་སྤྱོ་ལྷན་འབྱུང་གནས་
སྤྲེལ་མཛད་པ། Edited by Dram Dun China Tibetology Research Center and Arbeitskreis
Für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien Wien 2004 རྩོམ་རིམ་སྤོག་
བྲངས་ ༤༩ བརྒྱགས་བ་དེར་གཞིགས་འཛུལ།

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱོད་གྱི་གདམས་སྡེར་ལྷག་བསམ་རང་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་དྲི་ལོ་ལ་མ།

བཅུ་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་གདན་ས་རྩིང་བའི་ཁར་ས་སྡེར་བཟུ་གིས་ཚས་རྩོད་ལྷག་བདག་
ལྷགས་གཉིས་འཕྱིན་ལས་རྒྱས་བཞིན་པར་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་བཞེས་པར་དག་ཞིང་དུ་
གསེགས། ཉེ་གནས་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བཟུ་གིས་སར་ད་འིང་པོར་མི་ཚོགས་པར་རྒྱལ་པོ་
ཞལ་ཚོམ་དཀར་པོ་ཅན་པོར་ནས་བསྐྱེད་པ་ལ་མན་ཐོག་པོར་བས་བྱེད་ཀྱང་དེར་བསྐྱེད་ན་
ལོགས་ཞེས་ཡུང་ཐེབས་པ་ལྟར། ཞོ་འོད་གྱུ་གྱི་རྒྱལ་པོས་མཚོ་ཁ་དང་མདོ་ཁམས་པོངས་ལ་
དབང་བསྐྱར་སྐབས། སངས་རྒྱས་བཟུ་གིས་ནས་གྱུ་གྱི་ཆེན་པོར་མངལ་རྒྱར་སྤྱོད་དེ་དེ་གྱི་
སྒྲ་མས་ཚས་ངོས་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྡེ་ཁག་དེ་ནསས་བདག་བྱེད་ཚོག་པར་དགོས་ཚུལ་རྒྱས་
པར། ལྷ་མེར་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ལག་དུ་དགོངས་ནས་གང་རྒྱས་དོན་སྤྱོད་བཀའ་ཤོག་གནང་།
དུག་གཡབ་ཅེས་སྒྲ་མའི་བཞུགས་གནས་ལ་བཞེན་ནས་མིང་དུ་ཆགས། དེ་ནས་སྐལ་སྐྱེད་རྒྱ་
དུ་ཞིག་ལོ་གསུམ་ལས་མ་བཞུགས།

སྐར་ཡང་གདན་རབས་གཉིས་པ་དག་དབང་བཅོད་ནསས་སྐྱེད་བྱུ་བཞི། སྡོམ་ལྟར་ཡབ་
རྩིང་མའི་སྐགས་འཆང་བཅོད་ནསས་སྐྱེད་བྱུ་བ། ཡུམ་ལེ་ཤེས་མའི་སྐས་སྐ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་མེ་མག་པོར་སྐ་བསྐྱེད་ས། དབུས་སྐ་ཚར་གཉིས་ཐེབས། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ལས་རབ་
བྱུང་བསྐྱེད་རྩོགས་ཤོགས་བཞེས་པ་ཡིན་ནས་སྐྱེས། རྒྱ་རི་པའི་མི་ངོ་དཔོན་སྟོན་བུམས་པ་
དོན་གྱུ་བ་དང་དྲུང་བ་ན་ལྷག་པ་ཤོགས་བསྐྱེད། འདི་སྐར་བྱ་བཞག་ལྟོས་མེད་ལིང་སྐར་མང་ད་
དེ་སྐལ་པ་ཉམས་ལེན་སྤིང་པོར་མཛད། དགྲུང་ལོ་མོ་དྲུག་པ་རྒྱ་གྱི་པོར་པོངས་སྐ་པ་ཆེན་པོ་
དག་ཞིང་དུ་གསེགས་ལོའི་རྒྱ་བ་དྲུག་པར་སྐ་གསེགས།

གདན་རབས་གསུམ་པ་དག་དབང་རྒྱལ་བེམས་ལས་བྱུ་བཞི། གསུ་མོད་ནིས་མང་དུ་
ཡབ་མ་བ་ཆོ་མདོ། ཡུམ་འབུས་མཚོ་མའི་སྐས་སྐ་རྒྱ་མག་པོར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
ལས་མ་བཞུགས།

གདན་རབས་བཞི་པ་དེ་ནིང་སྐར་ཡང་གྱིད་པ་བསྐྱར་པའི་མཚོག་སྐལ་སྟོ་བཟང་རྣམ་

[illegible][illegible]

དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོག་ལྷུ་ལ་དཔལ་ལྷན་བརྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ལྷ་སྐ་མ་བཟུངས་པའི་གདུང་
 རིགས་བཟུལ་མེད་ཡལ་ལ་འགྲུར་དང་། ལྷ་མཆོན་རིང་མའི་སྐུ་ལྷ་མེ་ལྷི་ལོར་བཟུངས།
 དཔལ་སྐུ་སྐུ་མི་ཁ་ཡར་མེལ་ཉི་ར་རྫོང་དུ་གཞུང་ལུགས་གསན་བཞེས་དང་། བར་ཆེན་
 དཔལ་ལྷན་ཡི་ཤེས། ལྷུ་ལ་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལས་ལྷུ་ལ་བ་འཇམ་དཔལ་སྤྱིད་པའི་མདོ་
 ལུགས་ཐབ་ཆོས་མཐའ་ཡེས་པ་གཤམ་བཞེས། གསེར་བྱངས་ཀྱི་ལོད་དཔག་མེད་སྐུ་བརྟན་
 མོག་ཅད་མེད་གསུམ་པ་དང་། ལོས་སྐུ་ཆེན་མོ་སོགས་རྟེན་བཞེདས་དུ་མ་དང་། མོས་བསམ་
 སྤྱོམ་གསུམ་གྱིས་ལྷུ་ལ་བརྟན་གསལ་པ་བར་མཛོད་མཐར་རབ་ལྷུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལུགས་ལུག་
 ལོར་ནལ་སྤྱོགས་བདེ་ལྷན་བཤོད་པར་གསེགས་སོ།།

དེ་ནི་དགཅིག་ལས་རྒྱ་ཐང་པར་བཞུགས་མཆོག་གི་ཕྱུ་ལྷ་སྟེ་ཡུལ་གྲུག་མཛད་ཁམས་བསྐྱེད་
བཀྲོའི་དབྱར་གནེན་དམ་པར་བཞགས་སོ།

ལྷན་ཆེན་འབྲུག་ལ་རབས་མི་ རི་བོའི་འཕམ་དབལ་འབྲུག་ལ་ རི་བོའི་ལྷན་ལྷན་རྒྱུ་
ཡིག་ལ་འཕམ་རབ་ ལྷན་ལ་འཕམ་འབྲུག་ལ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལ་

ཟེར། དག་ར་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱན་ལྷ་སྤེལ་སངས་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས་འདི་བྲག་གཡམ་
བཅུན་ཤིང་ལ་བྲག་ཤིས་བཀའ་ཤིན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག །ས་ཁྱི་ནས་ལྷགས་ཡོས་བར་ལོ་རེ
བཞི་བཞགས། དེའི་རྒྱལ་རྒྱ་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་མེ་བྱ་ནས་རྒྱ་བྱི་བར་ལོ་ནིར་དྲག་ལས་མ་
བཞགས། དེའི་མཆོག་རྒྱལ་ཤོ་བཟང་བཅུན་པ་ས་དགོ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་གསན་རྒྱ་ཆེ་བར་
བཞགས་འདྲ། དགྲང་ལོ་རྒྱ་ཐག་ནས་ས་ལྷག་བར་ང་བདུན་བཞགས། དེ་ནས་རྒྱལ་བཟང་ཐུབ་
བཅུན་དབང་བྲག་ལྷགས་བྲལ་རྒྱ་འབྱངས། དགྲང་ལོ་སོ་བཞི་བཞགས། འདི་ནས་ས་ཁྱི་ནས་
ཐར་ཞིབ་བ་མ་དེས་པས་དེ་ཆོས་ལས་ཤིར་མ་ལང་། ཤོ་བཟང་ནས་རྒྱལ་རྒྱ་ཆོའི་རྒྱང་སྤང་དང་།
རྒྱལ་བཟང་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཆོའཤོང་ས་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱ་དུས་སོ། །ད་ལྟའི་མཆོག་
རྒྱལ་ཤོ་བཟང་བཅུན་པའི་རྒྱ་མཆོས་ལྷགས་བྱང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆོར་རྒྱང་བཞིན་འཆོའིང་
གཞིས་བར་བཞགས་སོ། །ཤོང་ས་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱ་དུས་མཆོག་རྒྱལ་ཤོ་བཟང་ནས་
རྒྱལ་ལ་རྒྱ་ཤོང་མའི་ཆོ་ལོ་ཐམ་ཀ་སོགས་ཀྱང་ཐེབས་པ་ཡིན་ཆོད་དུ་འདུག¹³⁷ །ཆོས་གསལ།

137 དག་ར་རྒྱ་ཤེར་གསུམ་བ་བྱི་ཆོར་དག་དབང་བཅུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་དབལ་བཟང་སོས་ 2422 ལོར་མཛོད་
བའི། རྒྱལ་རབས་ཆོས་འདུང་ཤེས་དཀར་མེ་ལོང་མཁས་བའི་མགུལ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། ཤོང་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
དེའི་ཐེངས་གསུམ། གངས་ཆུང་ཤིག་མཛོད། ༩ ཤོང་ལྟོང་ས་ཤོང་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་ནས་བསྐྱུན།
1999 ཤོག་གྲངས་ 388-390 བར་གསལ།

བྲག་གཡམ་རྒྱལ་མཐོན་ཆོ་ཐོག་རྒྱ་རྩོ་མི་ཉན་ཆེ་ཆོང་རྒྱ་ཤིང་བཞི་པ་དང་ལྷ་བ། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་
པའི་ལྟོང་ཆར་ལྷོ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་ཤོ་བྱང་དུ་བྱུང་སོག་ཉག་ཐེ་མེ་ཐོའི་ནས་རྒྱལ་ཤོན་རྒྱ་ལྷོ་ཤིང་ན་ཤིས་
གཉིས་པ་དུ་གཞུགས་བྱི་པ་བཅས་བྱི་འབྱུངས་གཞིས་སུ་ཡས་ལས་ཆོང་གི་ཤིང་མཁས་དབང་རྒྱ་ཐབས་དུ་
གཞུགས་ནི་མ་དོར་མཆོག་ནས་མི་ལོ་ 24 ལ་ནི་བར་བྲགས་སྤང་དབང་བཅོན་ཆོར་སོས་བསྐྱུར་བ་ལྟོགས་
ལྱིག་ཐུས་པའི་རྒྱང་ཁབས་སྤང་གི་ཆར་གཏོགས་བྲག་གཡམ་ལྷོ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་ཞིག་
མཁོགས་སྤུར་སྤུར་བྱ་ཆོས་ལོང་པ་དེ་ལའང་གཞིགས་འཆོལ།

བྲག་གཡམ་ལྷལ་བྱི་རྩོ་ཤིང་དང་བྲག་གཡམ་མཐོན་རྒྱ་ཤིང་བཞི་པ་དུ་ཐོག་རྒྱ་རྩོ་མིན་ཉན་ཤོ་
བཟང་ནས་རྒྱལ་ (1693-71), ལྱི་ནས་ཐར་དོན་བསྐྱུས། ཞེས་པ་མཁས་དབང་རྒྱ་ཐབས་དུ་གཞུགས་ནི་

གུ་པ་ཐོག་ཅན་མེ་མོ་འོ་ཁྱེས་རབས་ཉམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བཟུང་ཞུ་ཆེས་མ་ཉམས་མགུར་བཟུགས།

ཆོར་འབྲོས་དང་པོར་ཀུན་མཁུ་མི་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོས་ (1880-1925) བཅུ་མས་པའི་མདོ་
ཁམས་དང་རྒྱ་ཡི་གནས་སྒྲོར་འགའ་ལ་ཕྱིན་པའི་ལས་ཡིག་འབྲུལ་སྤང་ལས་སྦྱང་གསལ་
པའི་ཨ་དུ་ཁྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། “ལོ་འཇོ་མདོ་དུག་ཕུར། ཨ་དབང་རུ་བ་སྦྱང་ས་དེས་སྦྱོར་ཆོ་བོར་

མ་དོ་ཆོ་མཚོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་མོང་རིག་པའི་ཞིབ་འདུག་ཆོགས་པའི་ཆོགས་ཆེན་མེངས་བརྟུ་གཅིག་ལ།
༡༩༠༨ ལྷི་རྒྱ་ ༤ པར་རྒྱུ་མཚན་སྤྱོད་མཐོ་རིམ་གཙུག་ལག་སྦྱོབ་བྱ་ཆེན་མོར་བསྐྱེད་ས་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱང་
གནང་བ་ཡིན་མིན་སྒྲུར་སྤྱོད་མཐོང་ཡོད་པ་དེར་གཞིགས་འཆོལ།
མཐུན་ཆེན་གྱིས་ཡོངས་སྤོང་མི་ཁོས་པའི་གནས་སྤྱངས་ལ། ཁོར་ཡུག་མིག་ལྟོས་ཐན་པ་རང་འདྲ་སྒྲུལ་
མཉམས་འགའ་ལ་ཉག་ཏེ་བྲག་གཡལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་བྲུལ་ཆོད་དང་གཞིགས་པའི། མ་འོངས་
བར་ཉམས་ཞིབ་གནང་ཆོ་ཁ་ཕྱོགས་གང་ལ་བསྐྱར་དགོས་མིགས་ལ་བྲགས་ཐན་བྲན་བྱ་གསོས་ཤེས་ཡིག་
ཆོ་བ་ལ་ས་སྤྱང་པར་གསལ་ལ་བྲག་དེལ་ཁག་ཅིག་གི་དགར་ཆག་ཞིབ་ཆགས་སྦྱིད་ལྷག་དང་རྒྱལ་བ་སྤྱང་སྤྱེ་
རྒྱ་དར་གྱིས་བཀོད་བ་ཡིན། དེ་ཡང་། ཆོད་དུ་བཞུད་པའི་ཆོས་མཁས་མས། མཁས་གང་འཆོ་བ་འཕྲིག་ནེན་ན། འད་
དང་ཤེས་རབ་ནེན་སྤྱེད་ལ། ཁོ་དག་དེ་ཡི་ཆོར་མཚོག་སྤྱེ། ཁོ་བས་ཆོར་གནན་ཐལ་པར་བཟད། ཁོས་གསུངས་པ་
ལྟར་བྱ་བ་དང་ཆོར་མཁས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དུ་བྱུར་ལ། ཡོན་ཐན་ཆོས་པའི་དད་བ་དང་། ལྷ་མཚན་གོ་བའི་ཤེས་
རབ་པོར་དུ་སྤྱེལ་པའི་སྤྱང་དང་། ཡང་ཨ་ཁ་ཁྱེད་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་ (པལ་རྒྱུན་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་ཡིག་
དོན་གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་པའི་སྤྱོད་འབྲས་ཀྱི་རྒྱ་མ་གསུང་འབྲས་པོར་ཐལ། ལྷག་བྲག་དུ་མཐོང་རྒྱུ་དབང་བཞུད་
པའི་སྤྱང་ལ། ཁྱི་མི་གསར་ལ། ༡༩༡༠ མོག་བྱངས་ ༡༩༡༩) འདིར་རང་གིས་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ལྷུ་ལ་དུ་བྱུར་པའི་དཔེ་
རྒྱུན་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་འཕོད་པར་བྲུ་སྤྱེ། ལྷ་མཚན་སྤྱ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱག་དཔེརི་དགར་
ཆག་གསུང་རབ་འབྲས་སྤྱེད་རྒྱང་བརྒྱན་རྒྱལ་བར་ཐག་བ་དྲི་བྲལ་ཆོར་ལུའི་མེ་འོང་ལས། མངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་
འགར་སྤྱལ་པའི་ཐབས་དངོས་ཀྱི་སྤྱང་ཆེད་སྤྱང་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བར་མི་རྟོག་པའི་ལོ་ཤེས་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ཉིད་
ཆོས་སྦྱང་གྱི་བྲུལ་ལ་རག་ལས། མོ་སྤྱེ་རྒྱལ་ལ་བཞེན་དགོས་པས་མི་བཞེད་པའི་གསུངས་མ་ཐོབ་པ་
ཆོན་ལུང་མེ་ཆོག་ཀྱང་མི་འཆོལ་བ་དང་། དྲན་པ་གསོ་བའི་ཆོད་དུ་བསྐྱན་བཅོས་ཡི་གོར་བཀོད་པ་མེད་དུ་མི་
རྒྱང་བས། སྤྱན་པ་ཐལ་བཟུགས་པའི་དུས་ནས་སྤོས་དར་བར་སྤྱར་བསྐྱན་པའི་སྤྱང་གཞིར་གསལ་ཆེ། དེ་ཡང་
མང་ཟིང་གིས་མཚོད་བ་ཡང་བསྐྱེན་བཀུར་བ་ཡིན་མོད། བསྐྱེན་བཀུར་གྱི་གཙོ་བོ་སྤྱོག་པ་ཆོས་པས་མ་དང་།
ཐོས་དོན་ཉམས་སུ་འོན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་པའི་མེ་མས་གྱིས་མིང་གི་སྤྱོད་ས་འཛིན་པ་སྤྱོད་དུ་འབྱོ

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོམས་སྤྱོད་གྱི་གཏམ་གྱིང་ལྷག་པས་མ་རང་མཛད་ས་དཀར་པོའི་མེ་དོག་སྐལ་མ།

གྲགས་པ། མཆོ་ལ་ཇི་བའི་སྤྱལ་པ་རང་བྱོན་དུ་འབྱུངས་ས་ཡོད་དོ། །དེ་ནི་ཨོ་མ་ཁི་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྤྱི་ཡི་གེ་དྲུག་མ་དེ་ཅེར་གསལ་བ་དང་། མཆོམས་ནི་བྲག་གཡབ་བྱ་དགོན་གྱི་ལུང་བའི་ཁར་
བྱང་ཐང་ཡངས་པར། བྱང་ནས་ལྷོ་དུ་བ་གཞིགས་བའི་རིགས་གསུམ་གྱི་དབུས་དར་ཡོལ་འདྲ་

དགོས་པས་མཆོན་བྱང་གཡ་ཆེ། གསུངས་པས་རང་ཉིད་ཆོ་རབས་ཀུན་དུ་གསུང་རབ་རབ་འབྱུངས་ལ་མོས་
བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤོན་ལམ་གྱི་དེན་དང་། རོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་དཔེ་རྒྱན་བཅོལ་བར་
བསྐྱེད་པའི་བྱིར་བཞོད་པ། ཞེས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་བཤེས་དུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བཞོད་བར་བྱ།
ཆུ་གར་སྒོ་སྤྲོགས་མོན་སྒོར་འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་གསལ་གྱིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ ༡༩༩༠ ལྷོ་རྒྱ ༡༩ ཆོས་ ༢༥
ལ། དཀའ་བརྒྱ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་སྤྲོགས་བསྐྱེད་པས་ཡང་དཀར་རྒྱན་པོ། ཞེས་པའི་མཆོན་བྱང་
ཐོག་གསུམ་གསལ་རྣམ་ཐར་རྣམས་ཆོར་བྱངས་ ༡༠༠ སྤར་བསྐྱོན་རྣམ་འདུག །ནང་གསལ་དཀར་ཆག་ནི།

- ༡ བསྐྱོན་པའི་བདག་པོ་བྲག་ཡབ་དཀའ་བརྒྱ་མཆོན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་
པར་ཐར་བའོ་མཆོར་བའི་གཏམ་མདོར་བསྐྱེད་པ་དང་བའི་སྤོན་ཤིང་ཆ་བཤེན་རྒྱ་མོ་རྒྱན་མི་ཆད་
བཞུགས་སོ། །དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༥-༤༠
- ༢ འར་ཐོག་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཆོས་བརྒྱམས་པ། དཀའ་བརྒྱ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་དང་བ་
རྒྱ་མཆོ་བཞུགས་སོ། །དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༤༧-༧༩
- ༣ ཇི་བསྐྱོན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །དབྱིན་
ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༧༩-༩༥
- ༤ བྱ་བུལ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཞིགས་རྣལ་ལམ་ཉམས་སྤྱང་རྣམས་གྱི་ཐོ་ཡིག་
བཞུགས་སོ། །དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༩༥-༩༩
- ༥ ལྷ་དེན་རྣམས་གྱི་ནང་དེན་ཡོད་ལུགས་དང་དཀར་ཆབ་རྒྱང་ཐང་བཞོད་པའི་དབུ་སྤྲོགས་ལགས་སོ།
།དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༩༩-༩༥
- ༦ དཀའ་བརྒྱ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པ། བསྐྱེད་པ་སྤོན་ལམ་གྱི་རིས་པ་རྣམས་བཞུགས་པའི་དབུ་
སྤྲོགས་ལགས་སོ། །དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༩༥-༩༥
- ༧ བྱ་བུལ་བ་དགོ་སྤྱོད་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་ཁྱད་དབྱེད་གྱི་དོགས་བཟོ་འགའ་ཞིག་བཞུགས་པའི་དབུ་
སྤྲོགས་ལགས་སོ། །དབྱིན་ཇིའི་སྤོག་བྱངས་ ༩༥-༩༥ བར་བཞུགས།

གུ་པ་ཐོག་ཉལ་མེ་མེ་བོའི་སྒྲིམ་རལ་ས་རྣམ་ཐར་མ་ཐོང་ས་ལྟར་བཞུན་ཞལ་ཆེས་ས་ཉལ་ས་མགུར་བཞུགས།

བའི་རིར་ཇོ་བོའི་ཡི་གེ་བདུན་མ། མགོ་ལ་པར་རྩྭ་འདོན་ལ། རྩོད་པར་མར་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་
ཆེ་ལ། མ་ཆི་འདོན་ཉིས་བརྒྱ། བསྐྱེད་ཉི་དཔེར་ན་བ་ཡི་བླ་སྒྲིམ་འདོན་ལ། མགོ་བོ་ལ་འདོན་
ཁྱེད་བརྒྱ་བཞི། ཁྱེན་ཐུར་འདོན་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་པ་དེ་འབྲ་བ་འདི། བོད་ཇོ་འཕགས་པ་

བྲག་གཡམ་ཆེ་ཆོད་སྒོ་ཐུན་ཤེས་རབ་སྒྲིམ་བརྒྱམས། མདོ་ཁམས་ས་ཡི་ཐོག་ལེ་བྲག་གཡམ་ཐོང་ས་ཀྱི
གནས་ལུགས་མདོ་ཅམ་བཞེད་པ། གཏམ་ཆོགས། མདོ་འབྲེལ་ཤེས་ཡོན་གོ་རྟོགས་གོང་སྒྲེལ་ཆེད་དུ་བོད་
ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དམར་སྐྱེན་ཞུས་པའོ། ཅུ་མ་སྒྲིག་བ་བྲག་ཤེས་ཆེ་རིང་། ཅུ་མ་སྒྲིག་སྤྱི་ཐུ་བ་ན་ག
སངས་ཀྱིས་བཞུན་དང། ན་རམ་ས་ལ། ༡༩༤༩ ལོ་ ༩ ཡང་། ༡ ཤོག་གྲངས་ ༡-༧༤ བར་གཟིགས། ལཱུན
རྟོགས་དང་གཟིགས་པའི་ཆེད་དཀར་ཆག་ཞིག་བར་བཞེད་ན།

ཁྱེད་བཞེད། ༡-

ཁྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། ལྷ་ལ་མིང་དང་བཞེད་པ། ༢-

རི་ཆེན། ༣-

རྒྱ་ཆེན། ༤-

ཐོན་ཁུངས། ༥-

ཅི་ཤིང་དང་རང་བྱུང་ཐོན་ཏུས། ༦-

སྤྱི་གཞགས། ༧-

བཅོམ་ལ་མཁས་པ། ༨-

ཕྱ་མི་ཕྱེད་གོན། མི་ཁྲིམ་གྲངས་འབོར། ༩-

ལུ་ཐོ་ཐབས། ༡༠-

ཁྲལ་དང་ཤེ་འབབ། ༡༡-

དགོན་ཐུ་གསར་རྫོང་ལོ་རྒྱུས་ཅན། ༡༢-

སྤྱི་གཉེན་འགོ་ཡུལ། ༡༣-

ཤེན་གནས་གྲགས་ཆེ། ༡༤-

ལུ་ལྱ་འཕྲིན་རྫོང་། ལྷ་གས་མགོན་རིས་པར་མངའ་དབང་ཇི་ལྟར་བྱུང་རྒྱལ། ༡༥-

འབྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱི་ཐུ་ག ༡༦-

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྐྱོད་ཡི་གཙམ་གྱིང་རྒྱལ་བསམ་རང་མཛད་ས་དཀར་པོའི་མེ་འོག་སྤེལ་སྤེལ་

འདྲ་བའི་ལྷ་དཔེ་དང་། ཁམས་སྤྱུག་སྟོན་པ་དེ་གི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཚོགས་དོན་པ་དང་། མེ་ཁྱུ་དང་།
 རྒྱལ་དོན་གོ་འདོད་པ་དང་། ཡ་རང་ནང་དུ་བྱུག་ཐབས་རྗེས་སྟོན་པ་དང་། བཟང་དོན་གྱི་
 བཞུགས་ཡིག་གྱུར་ཡོད། རྒྱལ་གསར་བ་ཡི་སྟེས་བཞུགས། ཡང་ཡིད་བཞིན་ནང་ཟེས། རྒྱལ་བ་ཡུལ་

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

གུག་མོ་ཉག་ཤེ་མེ་མོ་ལྷོ་ས་རབས་རྩམ་ཐར་ས་ཡོངས་ལུང་བསྟན་ཐལ་ཆེས་ཉམས་མཁར་བཞག་ལ།

བདུད་རི་བློགས་དེར། ལྷ་ས་ཚོར་བྱ་འཛིན་པའི་གནས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །མཚམས་གཞུང་ལྷ་མཚོ་ལྷ་
བ་ས་དབྱུང་ལེགས། ལྷ་ར་བམས་ས་ཡི་ལྷ་བ། ལྷ་མི་མགོན་དཀར་པོ་དང་། འཛོག་པོའི་པོ་བྱང་
གཡུ་མཚོ་དང་། མཚོ་མེ་ཡོང་མ་སོགས་མཚོ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

Peter Schwegler. The Biographies of the Grand Lamas of Dagsab Brag-gyab as a Contribution to the History of East Tibet, *Tibetan Studies*, Proceedings of the 4th Seminar of the International Association for Tibetan Studies. Schloss Hohenkammer Munich, 1984. Edited by Helga Uebach and Jampa L. Panglung, Kommission Für Zentralasiatische Studien, Bayerische Akademie Der Wissenschaften. München 1988. pp. 435-438.

བྲག་གཡམ་ལྷ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་།

རྩོམ་ཡིག་རི་རྒྱུད་དང་དབྱུང་གཞིར་དཔེ་སྟུན་གསལ་བཤད། ༡- ༡

ལོ་རྒྱུས་འཛོལ་བ་བློགས་ལྷ་ས་པའི་གནས་ཚུལ། ༡- ༢

ལོ་རྒྱུས་བློགས་བ་བློགས་འདི་དང་གཞི་ཆའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གསེར་ཐམ་དང་ཡིག་རིགས་བྲག་བསོལ་
སོགས་གནའ་རྒྱུ་ཁག་ཅིག་གི་བརྟན་པར་བདམས་བཞོད།

ལེའུ་དང་པོ། ལོ་ཆེན་རྒྱ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩམ་འདུལ་བྲག་ཁྱུལ་གཅིག་ལྷུང་བདུལ་བྱ་སྐྱོར་བར་མཛད་པ་
མོ་ཆོ་མོག་ལྷ་སྐྱ་བྱེད་དང་པོ་འགྲོ་མགོན་བཀའ་ཆེན་བྲག་པ་ལྷ་མཚོ་མ་བྱོན་རྒྱུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་ཞིག་

༡ ས་དབྱིབས་དང་། རིན་ཁྲུང་སྐྱ་ཆོད་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་གྱིར་བཤད་པ། ༢-

༢ རུན་ཤིང་ཀོང་མོ་མོད་དུ་ལེབས་ལས་བྲག་གཡམ་བརྒྱུད་ཁེལ་བས་བཞེངས་པར་ཡང་བྲག་པ་པའི་
བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རེ་བྱོན་དང་། རི་མདའ་འམ་ལྷན་མ་བྲག་ལ་རྩམ་སྐར་རང་བྱོན་དང་བྲག་
ལྷེབས་གནའ་རབས་བསོལ་བྱེས་པོད་ཀྱི་ཡིག་རིགས་གནས་རི་ཁག་སོགས་གནའ་རབས་རིག་
དངོས་ཁྱུང་པར་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་སྐོར། ༣-

༣ རི་བག་གུའི་དངོས་སྐོབ་གདམས་པའི་བྱ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་གྱུབ་ཚོབ་ཉག་རེ་མེ་པོ་དང་ཁོང་གིས་
བདལ་པའི་རྒྱ་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ཚོ་བྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་ཆུང་བརྒྱུད་ཆེས་
བྲག་པ་པའི་ཆུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ས་རྒྱུར་ཆོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་པོ་དགོན་སྐོར། ༤-

༤ འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱུལ་འཕགས་པས་བྲག་བདལ་པར་བྲག་པ་པའི་ས་སྐྱ་པའི་བྲག་མཐའི་དགོན་

མཐུག་བསྐྱེད་མཚམས་སྤྱིར་གྱི་པདམ་སྤྱིར་སྤྱོད་གསལ་པར་མདངས་དཀར་པོའི་མེ་དོག་སྤེལ་མ།

དཔྱར་དུས་ཆུ་སྤྱོད་དགོད་པའི་ཟུ་འབྲུའི་སྤྱིར། །འཆི་མེད་ན་ཆུར་འཇུག་ལ་སྤྱོད་དོག་
ལྟར། །བཟང་པོའི་དྲི་ལྷན་སྤྱོད་གྱིས་ཆགས་སི་བསྐྱེད། །ཇོ་བོ་ཡི་གེ་དུག་མ་མཚོད་པས་
འཕགས། །ལྷག་གཏོལ་བས་ལྷ་ལམ་བདད་པའི་གྲ། །ཁ་ཟས་དང་རྒྱལ་ལ་ལོས་གྱི་ཁྱར། །དགྲ་

པ་ལོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་བསྐྱེད། ༢༡

མེད་གཉིས་ལ། ཇོག་ལོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་གྱི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་དང་པོ་འགོ་མགོན་དཀར་ཆེན་
གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ནས་བརྒྱུ་མས་གཡལ་ཡུལ་དགོན་འཛིན་སྤྱོད་གནད་བའི་སྤྱོད་རིམ་པའི་རྣམ་
ཐར་རགས་བསྐྱེད་དང་། ཁྱེད་བར་འཕམ་དབྱངས་ཤིག་མ་ཆེན་པོས་འཇེད་ས་གཤེད་ཐས་གནད་བ་
ལོགས་གྱི་སྤྱོད།

༡ ཇོག་ལོ་རྩ་བ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུན་བསྐྱེད་དང་། སྤྱོད་རགས། ༢-

༢ ཇོག་ལོ་རྩ་བ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་གྱི་སྤྱོད་ཤེས་གཡལ་ཆེ་ཆུང་སྤྱོད་དང་པོ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོས་
དགོན་པ་གསལ་བསྐྱེད་དང་། རྒྱ་ལོག་ལོད་བཅས་ཆེན་པོ་རྣམས་གྱི་གཟེངས་འཛོད་ཐོབ་ཆུང་། ༤-

༣ སྤྱོད་ཤེད་གཉིས་པ་རབ་དབང་བཤོད་ནམས་སྤྱོད་ལྷུང་གྱིས་ལྷུང་པོ་དོན་དགའ་ལྷན་བཤོད་སྤྱོད་ཆོས་
འཛིན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐད་པ་ལོགས་མཚོད་པ་གཅི་པོ་རྣམས་གྱི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས། ༢༤

༤ སྤྱོད་ཤེད་གཉིས་པ་རབ་དབང་ཆུང་ཆུང་ཁྱིམ་ལོགས་ལྷུང་གྱི་རྣམ་ཐར་དང་། སྤྱོད་ཤེད་རྣམ་གཉིས་
ཆེན་པོ་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་རིམ་པས་སྤྱོད་པའི་བཀའ་ཤེ་ཁག་ཅིག་གི་ཞལ་བཤུས་༢༥

༥ སྤྱོད་ཤེད་པའི་པེ་ལྷ་མ་གྲུབ་དབང་སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་ཤེས་གནས་གྱི་སྤྱོད་ཤེས་དབྱངས་ཤིག་
མ་ཆེན་པོས་ཞ་མེད་གྱི་བསྐྱར་བ་བཤད་སྤྱོད་གྱི་སྤྱོད་ཤེས་ཆེས་ཆེས་རྒྱལ་པར་མཚོད་པ་དེ་ཇོག་སྤྱོད་
མིན་པར་ཞེས་པའི་མཚན་ལུང་གིས་དབང་བསྐྱར། མ་དགོན་པ་གྲུབ་ཤིས་གཡལ་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་སྤྱོད་བདེ་པ་པཅས་གྱི་རྣམ་ཐར། ༢༦

༦ སྤྱོད་ཤེད་པའི་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དཔལ་དུས་གྱི་འཛིན་པའི་སྤྱོད་
མཚོད་གྱི་རྒྱུན་དང་། མཚན་ཉིད་ལྷ་ཆེད་བཅས་གསར་དུ་བརྒྱགས་པ་དང་། མགོན་པོ་ཤོད་སྤྱོད་
མཐུན་ལས་གྱི་སྤྱོད་ཤེས་གསར་པའི་དཔེ་ལོགས་གྱི་རྣམ་ཐར། ༢༧

༧ སྤྱོད་ཤེད་པའི་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷན་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་གྱི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་ཤེས་གསར་པཅར་གྱི་ཆེད་
ཁག་གཉིས་གསར་འཇུགས་གནད། ཆེ་ཆེད་དང་ཆུང་ཆུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆུང་ཆུང་གྱི་མཚོད་པའི་དབང་

མཐུག་བསྐྱེད་མཆོམས་སྒྲིབ་ཀྱི་གནས་ལྗོངས་ལྟ་བུ་བསམ་པ་དང་མཛད་སྤྱོད་དཀར་པོའི་མེ་ཉལ་སྤེལ་མ།

ཁྱེད་ཆེད་སྐྱེད་བདུན་པ་དང་དཔེ་འཛིན་ལས་སྒྲིབ་མཆོམས་སྐྱབ་བསྐྱེད་སྒྲིབ་པའམ་འཛིན་ལས་འཛིན་མཆོམས་སྐྱེད་པའོ། ༡༢༡-

ལེའུ་བཞི་པ། རྒྱ་བྱང་དང་དགོན་པའི་སྒྲིག་གཞི་དང་། མངའ་འབངས། རྒྱུད་གཏོང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེད་སྒྲིབ་སྐོར་ལས་འཛིན་སྒྲིབ་དང་། སྐྱེད་སྐྱེད་ཆུང་ཁག་གི་རྒྱ་བྱང་དང་། དགོན་པ་རི་བོད། ལྷ་བྱང་ས། ལྷ་བ་མཐའ་དཔོན་ཁག་གི་མཆོན་སྐྱེད།

༡ རྒྱ་བྱང་དང་དགོན་པའི་སྒྲིག་གཞི་སྒྲིབ་པའམ་པ། ༡༢༢-

༢ སྐྱེད་འཛིན་སྐྱེད་མཆོང་ལས་ལུགས་དང་། མཆོང་རབས། ༡༢༣-

༣ ཉེ་མེན་ཅན་སྐྱེད་ཆོས་སྐྱེད་ལས་བྱངས་དང་ལས་འབྲུན་སྒྲིབ། ༡༢༤-

༤ མངའ་བྱུང་ཞིང་འབྲོག་མངའ་སྐྱེད་དང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་བྱུང་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་སྐྱེད་ལོ་རྒྱུས་དང་། འཕྱུར་ལ། གཞུང་འཛིན་གཞིས་ཀྱི་མེ་མ་སྐོར་སྐྱེད་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་སྐྱེད་ལོ་རྒྱུས་ལ། ༡༢༥-

༥ གཉེར་ཁང་གིས་མ་བྱུད་དགོན་གྱི་ཆོས་ཆེན་གཉིས་བཅོས་པའི་ཆོས་ཐོགས་དང་། རྒྱ་བྱུང་གི་གསོལ་ཅས་དང་ལས་ཆེན་གྱི་སྐྱེད་ལས་ཐོགས་འཆར་འཐར་གྱི་གཏོང་སྒྲོ། ༡༢༦-

༦ ལུ་ཤིང་གི་བྱུང་དང་། ལས་ཤེས་བཅོ་ལས་ཐོགས་མི་ཁྱེད་སྐྱེད་ལས་ལྟ་ལ་མི་བྱུང་སྒྲིབ་པ། ༡༢༧-

༧ རྒྱ་བྱང་གི་དུས་ཆེན་ལས་སྐྱེད་མཆོང་སྐྱེད་ལས་ལུགས་དང་འགོ་བ་དང་རྒྱུས་ལ། རྒྱ་བྱང་གི་མེན་ལོ་རྒྱུས་ཆོང་དཔོན་དང་ཉེ་མེན་ལས་ལུགས་སྒྲིབ་པ། ༡༢༨-

༨ དགོན་པའི་སྒྲིག་གཞི་མ་དགོན་དང་བྱུད་དགོན་གྱི་སྐྱེད་ཁང་། ཁང་ཆེན་ཁག་གསལ་བཅས་ལྟ་ཆེད་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་མཆོན་གྱི་བཅས་ཀྱི་ལས་ལུགས་སྐྱེད་གཏོང་སྐོར་གྱི་རགས་དཔྱིགས་དང་། མ་དགོན་ཆོས་ཆེན་དང་གསལ་གྱི་བཅས་ལོག་ལས་ལུགས་བཅས། ༡༢༩-

༩ རྒྱ་བྱང་ཆུང་ཁག་ལོང་པའི་སྐྱེད་སྐྱེད་ཁང་དང་། ཆོང་སྒྲོ་གཞན་དུ་ཆོས་ཆེ་བསྒྲོ་གཏོང་། ལྷ་བ་མཐའ་སྐྱེད་ཆོས་ཀྱི་རི་བོད་དགོན་ཆུང་ཁག་། དཔོན་ཁག་གི་སྐྱེད་བདག་དཔོན་མཆོན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་བཀའ་ཤེ་ཁག་གཉིས་ལས་ལུགས་དང་བཅས། ༡༣༠-

ལྷ་པོ་ཉག་ཅེ་མེ་པོ་མི་སྒྲིལ་ར་བས་རྒྱལ་ཐར་མ་པོངས་ལྷ་ད་བཟུང་ཞལ་ཅེས་མཁུ་མགར་བཞགས།

ལེའུ་ལྷ་པོ་མདོ་ལྷ་ད་ལྷི་ལྷ་པོ་དང་ལྷི་ག་གཞི་ལས་ལྷ་གས་ཅེ་ཚུན་གྲག་གཡལ་ལྷ་འབངས་ཀྱི་
ལྷི་ད་འབྱོར་ལ་འབྱུང་ལྷི་ག་དང་། ལྷི་ན་བདལ་ལྷ་ད་མག་ལས་གསུམ་མོགས་ཀྱི་སྒྲིང་།

༡ མདོ་ལྷ་ད་ལྷི་ལྷ་པོ་དང་ལྷི་ག་གཞི་ལྷི་ལྷི་སྒྲིང་། ༤༡༢

༢ མདོ་ལྷི་ལྷི་ལ་ལྷ་ད་ཚུན་གྲག་གཡལ་ལྷ་འབངས་ཀྱི་ལྷི་ད་འབྱོར་ལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ད་ལྷི་ག་མོང་ཚུ་ལ།
༤༡༣-

༣ མདོ་ལྷི་ལེགས་ནས་ཆབ་མདོར་བཅོངས་འབྱོར་མ་མོག་བར་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷ་ག་རིང་གྲག་གཡལ་ལས་
ལྷ་ད་མག་ལས་གསུམ་མོགས་འདེགས་ལྷ་ག་དཔོན་པོ་སྒྲིང་། ༤༡༤-

༤ དེ་ལ་འདི་ནས་དོན་ཅེན་ཁག་ཅིག་གི་ལོ་ཅིགས་རྒྱར་རྒྱར་ལེའུ་ལྷ་ག ༤༡༥

༥ ཚུམ་ཡིག་འདི་ལོ་དཔྱད་གཞི་འཛོལ་བལྟ་བུ་སེལ་མི་མ་ཤིའི་ཡིག་ཆ་བཙལ་སྟེད་ཁག་ཅིག་གི་དོ་སྒྲིང་།
༤༡༦- བཙལ་ལའང་རྒྱར་རས་གཡོ་བར་མཛོད་ཅིག

Loden Sherap Daggyab, 'Die Verwaltung des Bezirkes Brag-g yab durch die Brag-g yab
Skyabs-mgon, in Heiden und Schenken, Festschrift Fur Gunther Klinge zum 70.
Geburstag, hrsg. Von W. Franke und W. Heissig, Wiesbaden 1980, S. 12-21

སྒྲིགས་མཚུངས། ལྷིང་ཤོལ་ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ། ཁངས་ཅན་རིག་མཛོད། ༢༡ རྒྱེགས་བམ་
གནིས་པ། བོད་ལྷོངས་བོད་ཡིག་བཤེ་སྟེང་བཤེ་སྟེན་ཁང་། ༡༩༩༡ གོག་གུངས་ ༩༩༩-༩༩༩ བར་ལ། མདོ་
སྟོང་མདོ་ཁམས་སྒྲིང་གི་དབུས་དག་ཏུ། །འཇམ་དཔལ་སྟིང་པོའི་བཟུང་པའི་ས་ཅན་པོ། །འདེགས་འདོད་
ལྷ་ག་བསམ་མི་དཔན་ཁྱར་དུ་བཞེས། །ལྷུ་ལ་སྒྱ་ཆེ་ཆུང་སྒྱ་འབྲེང་འདི་ན་སྟེལ། །མདོ་ཁམས་སྒྲིང་གྲག་གི་
བཞི་པ་སྒྲིང་ཁམས་སྒྲིང་ཉག་ཅེར་ལྷི་ན་པ་དགའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྱ་འབྲེང་དང་། ལྷུ་ལ་སྒྱ་ཆུང་ཆང་
གི་སྒྱ་འབྲེང་གི་རྒྱལ་ཐར་ས་པོན་ཅམ་ལེ་གསལ། ལྷིང་ཤོལ་ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ། རྒྱེགས་
བམ་གནིས་པ། མདོ་ལྷ་གས་ཀྱི་དབང་ལྷ་ཁྱིད་གསུམ་མོག་པའི་གསན་ཡིག་ཐར་པའི་མེས་སྒྲིག་ཀྱི་སྟོང་
ཆ་བཞགས་སོ། གོག་གུངས་ ༩༡ ལས། "ཉག་ལེ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་རྒྱུང་མེས་ལ་དབང་བཟུང་

མཁོན་པོ་བྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་མ་བསྐྱེད་ན། །བྱང་ཆུབ་ལེམས་ཅ་རྒྱུ་ནི་སོང་གྱུར་པས། །ཡི་གེ
དྲུག་མ་མཇུག་ཡང་དོན་མ་ཤེས། །འཆལ་གདམ་མཐོལ་ལོ་ལྷོ་མ་ཞི་པ་རྩེ་རྩེ།¹³⁸ །ཞེས་
གསལ། དེ་ལ་སོགས་པ་རང་འབྲས་མཉམ་རྒྱལ་ལ་རྩུང་ཐང་ཐུགས་པན་གསོས་ན་སྐུ་
མཁྱེན་དོགས་ཆེད་ཆ་ཆང་རྩུང་འདོན་ཞུས་པ་ལོ།

ཞོར་འཕྲོས་གཉིས་པར། ཆེས་སྡེ་ས་དུས་རབས་དགུ་པའི་སྔོན་ཆར་བྲག་གཡལ་བ་སྐྱུ་
ཅུལ་མཁས་ཅན་འོར་རྩའི་གནས་བདན་དང་། ཉག་ཤེ་ཤབ་དང་ཤོད་ལགས་ཤང་ཞེས་པ་བྱོན།

དུས་པ་དེའི་བཀའ་འབུམ་ཆང་མའི་ལུང་ནི། ཆེ་ལུག་ཆེན་དེ་ཉིད། མཐུ་སྐྱབས་དབང་ལྷག་ །བསོད་ནམས་
གྲགས་པ། སྐུལ་སྐྱུ་རྒྱ་དབང་བསོད་ནམས་སྐྱེད་གྲུབ། སྐོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ། ཆེ་སྐོ་བཟང་བསྐྱར་པ། ཆེ་
ལུན་ཆོགས་རྒྱ་མཐོ། རབ་འབྲས་བ་ལེ་ཤེས་བུམས་པ། སྐལ་བཟང་རྒྱབ་བསྐྱར། སྐུལ་སྐྱུ་དཔལ་ལྷན་
བསྐྱར་པ་རྒྱལ་མཚན། དེས་བདག་པ་ལོ། །ཞེས་གསལ།

¹³⁸ ཀེ་ཤོག་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་ ༡༨༢༩ ལོར་བརྒྱམས་པ་ལོ། མདོ་ཁམས་དང་རྒྱ་ཡི་གནས་སྒྲོར་འགའ་ལ་
བྱིན་པའི་ལམ་ཡིག་འབྲུལ་སྐྱེད་ལས་སྤྱིར་གསལ་བའི་ལྷ་དཀྱིལ་ཞེས་བྲ་བ། ཀེ་ཤོག་སི་དུ་འབྲུལ་གཙང་
གནས་ཡིག་སི་བྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐུར་ཁང་། ༢༠༠༢ ཤོག་གྲངས་ ༡༠༩-༡༠༧ པར་གསལ། བྲག་གཡལ་
སྐྱ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཤོག་གྲངས་ ༩༩ ནང་། མཚམས་ཀྱི་མ་ཞི་རང་བྱོན་གྱི་སྒྲིང་དང་། བྲག་གཡལ་སྐྱ་
དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཤོག་གྲངས་ ༩༢-༩༩ པར། ལྷ་གསུམ་ཡུལ་བའི་ས་ཁོངས་དཀྱིལ་ལེ་རྒྱ་ཡི་གདེར་
མཛོད་ཀྱི་སྒྲིང་གསལ། མཚམས་ཀྱི་རྒྱ་མིག་དཀར་མོའི་བསང་མཆོད་རྩུང་ཏུ་བུགས། རྩོད་སར་མཁྱེན་
བཅེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་གྲོས་ནདས་ཀྱི་བཀའ་འབུམ། སྤེ་དགའི་ཐུགས་རྒྱ་དཔེ་ལམ་རིན་པོ་ཆའི་སྐར་མ་ལྷོ་བ་
འབྲིང་། ཤོད་བ་ལ། ཤོག་ལྷོ་བས་ ༡༩༨༩-༡༩༩༩ པར་དང་། མཚམས་ཀྱི་སྐུ་གསོའི་གནས་ཀའི་ཁེ་ལས་
མཛོད་བཞགས་པོ། ཤོད་གསལ་ཤོད་བ་ལ། ཤོག་ལྷོ་བས་ ༡༩༩༩-༡༩༩༩ བྲག་གཡལ་སྐྱ་དཔོན་གྱི་
ལོ་རྒྱུས། ཤོག་གྲངས་ ༩༩-༡༠༧ པར། འབགས་མཆོག་འཛིག་དེན་དབང་ལྷག་གི་གནས་རི་རྒྱུད་རྩུང་
གནས་བྱ་མོའི་སྒྲིང་གསལ། བྲག་གཡལ་སྐྱ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཤོག་གྲངས་ ༡༠༧ ནང་། ཆོགས་བཞུགས་ནི་
གྲོ་ཞེས་པའི་གནས་དང་། མཁའ་འགྲོ་གསང་མཛོད་གནས་ཀྱི་སྒྲིང་གསལ།

ལྷན་པོ་ཉག་ཏེ་མེ་པོ་མི་སྤྱི་མ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོང་མ་ལུང་བསྐྱེད་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མཁུང་བཞག་མ།

དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་གི་སྤྱད་ཆར་གྲུབ་ཐོབ་ཉག་ཏེ་མེ་པོ་ཕྱོན་པ་དང་། ཡང་དུས་རབས་
བཅུ་བཞི་ལོ་སྤྱད་ཆ་ནས་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་བར་ཉག་ཏེ་བར་མཁས་གྲུབ་མང་དུ་ཕྱོན་ཡོད།
འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ ༡༩༠༨ ལོར་སྤྱག་བདེབ་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲོག་
རི་པོ་དགའ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་སྤྱང་གི་ཤར་ཆའི་ཉག་ཏེ་ཁང་ཆོན་དང་། འཇམ་དབྱངས་
ཆོས་རྒྱལ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་ ༡༩༡༩ ལོར་སྤྱག་བདེབ་པའི་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་སྤྱོ་
གསལ་སྤྱང་གི་ཁང་ཆོན་འབྲིང་ཁག་དུག་གི་ནང་གསེས་ཉག་ཏེ་ཁང་ཆོན་ལུང་པའི་ད་དུང་
རོང་སྤྱོན་སྤྱོ་པའི་སང་གས་ ༡༩༢༩ ལོར་སྤྱག་བདེབ་པའི་ཆར་ལུགས་འཕན་པོ་ན་ལན་ཏར་དེ་
སྤྱ་སྤྱང་ཁང་ཆོན་གྱི་ཤར་རོས་ཉག་ཏེ་ཁང་ཆོན་ཡོད་ལྟོང་། གོ་པོ་རབ་འབྱམས་མ་བསོད་
ནམས་སང་གས་ ༡༩༣༢ ལོར་སྤྱག་བདེབ་པའི་དྲ་ནག་ཐུབ་བསྐྱེད་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱང་ལའང་
ཁམས་པའི་ཁང་ཆོན་བཞི་ལྷ་གྲུལ་དུ་ཉག་ཏེ་ཁང་ཆོན་ཡོད། རོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་
པོས་ ༡༩༣༨ ལོར་སྤྱག་བདེབ་པའི་རོར་ཆེ་མོ་ཆོས་ལྷན་དགོན་གསར་ལའང་འདྲ་ཁང་ཆོན་
པའི་ཁབས་སྤྱང་དང་སྤྱོ་པོ་ཁང་ཆོན་གཉིས་ཀྱི་དབར་ན་ཉག་ཏེ་ཁང་ཆོན་ཡོད། ཁང་ཆོན་དེ་
དག་སྤྱག་འདེབས་པ་པོ་ཉག་ཏེ་བསྐྱ་སེར་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། རོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་
བཟང་པོའི་བཀའ་འབྱམས་ནང་། ཉག་ཏེ་གསར་སྤྱགས་ལ་སྤྱངས་པ།¹³⁹ ཞེས་དང་། ཉག་རས་
སངས་རྒྱས་གྲགས་ལ་གདམས་པ།¹⁴⁰ ཞེས་པའི་ཉག་ཏེ་བགཉིས་དང་། སྤྱགས་མཚུངས་
རོར་ཆེན་གྱི་སྤྱ་ཆོར་སེར་རོར་གྱི་མཁན་རབས་བཞི་པར་ལྷུང་བ་ཀུན་དགའ་དབང་ལྷག་གི་
ཡོངས་འཛིན་ཉག་ཏེ་ཡོན་དན་འོད་ཟེར་ལྟ་བ་དང་། ཡང་ རོར་ཆེན་གྱི་སྤྱོ་བ་མ་ཉག་ཏེ་དཔལ་
གྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གྲུབ་པའི་ཉགས་མཆོན་འགོག་མེད་དུ་ཤར་བ་དེས་ཟིན་གྱིས་དུ་མ་དང་
བདེ་མཆོག་ནག་པོ་པའི་རྣམ་བཤད། འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་རྩ་རྒྱུ་གྱུ་ཀུན་རིག་རྣམ་

¹³⁹ མ་རྒྱ་པའི་བཀའ་འབྱམས་དེས་ ༡༠ རྩ་ལྷོ་སྤྱང་ཁོ་རྩ་ཁྱོ་ ༡༩༩༨ ཤོག་གུངས་ ༣༩༣-༣-༤

¹⁴⁰ མ་རྒྱ་པའི་བཀའ་འབྱམས་དེས་ ༡༠ རྩ་ལྷོ་སྤྱང་ཁོ་རྩ་ཁྱོ་ ༡༩༩༨ ཤོག་གུངས་ ༣༩༣-༣-༥

བཤད་¹⁴¹ བཅས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་དང་། རྟ་ནག་མཁན་ཆེན་གྲག་ཡེ་པ་བཟང་པོ་རྒྱལ་མཚན་
 གྱི་རྣམ་ཐར་¹⁴² མཁར་ནག་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་ཡར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཆེ་སྤྱོད་ཆར་བཅུ་མས་པའི། དགེའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་སྤྱོད་པོ་
 མཁས་པ་དབྱེས་བྱེད་ལས། “སེམས་དབང་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་མཚན་པས། ཐང་སྤྱིའི་སྒྲ་མ་
 མཛད་ནས་དགེ་ལུགས་པར་བསྒྱུར།” ཞེས་དང་། ཡང་། “གདན་སར་ཉག་རེ་སྤྱོད་དཔོན་
 བསམ་གྲུབ་བཟང་པོ་དང་། ཉག་རེ་སྤྱོད་དཔོན་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབྱོར་¹⁴³ རྣམ་གཉིས་དང་།
 “ཡི་ཐང་མཁན་པོ་ཉག་རེ་ཆོས་གྲགས་” 1626-7)¹⁴⁴ གྱིས་མཛད་པའི་ལྷག་ཆོང་ལོ་རྩ་བའི་
 རྩོད་ལན། དེ་ལ་བཞུགས་ཤིང་བརྟགས་པ་¹⁴⁵ མཛད་པ་པོ་ ད་དུང་ཉི་ཐང་སྒྲ་མ་ཉག་རེ་སྤྱོད་

141 དཔལ་ས་པོར་ཆོར་གསུམ་རྗེས་འབྱེད་རང་འཅས་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་གྱིས་མཛད་པའི་གསུང་རབ་
 དཀར་ཆག་རགས་བསྐུས་ཆོས་མཛོད་ལྟེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བརྟགས་སོ།། Published by Ngawang
 Topgya, New Delhi 1987 ཤོག་གྲངས་ 22-23

142 མཛོད་སྤྱད་ཆོས་འབྱུང་། 1 གན་སྤྱུ་མི་དཔལ་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། 1982 ཤོག་གྲངས་ 20

43 དབྱེ་མེད་ཤིས་རྒྱུད་སྤྱོད་ཤོག་ཤོག་ཤོག་ཤོག་ 125

144 དུང་དགར་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོ་ གྲུ་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། 2002 ཤོག་གྲངས་ 2327
 ཡི་ཐང་དཔོན་ཆེན་ལྷ་བ་བསྐྱེད་བྱམས་ཆེན་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་མེའི་མཁན་རབས་
 “བརྟ་གཉིས་པ་ཉག་རེ་ཆོས་རྗེ་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་གྲགས་” ཞེས། ཁམས་སྤྱོད་པ་དགར་མཛོས་ཁྲལ་གྱི་དཔོན་
 ལྟེ་པོ་མེའི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་པར་བཤད་པ་ལྷ་བ་བསྐྱེད་གསལ་པའི་མེ་པོར་ཞེས་བྱ་བ་བརྟགས། དེ་བ་
 གཉིས་ལ། གྲུ་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་མེའི་དང་།
 གྲུ་གོ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱེད་མཛོད་པོ་སྤྱོད་སྤྱོད་། ཟླ་བའི་ཆོད་དཀར་མཛོས་ཁྲལ་ཆོས་ལུགས་རྒྱུད་
 དགར་མཛོས་ཁྲལ་ཡིག་བསྐྱེད་རྒྱུད་བཅས་ལས་ཁྲུང་པ་བཞི་མས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱས་ རྟངས་ལྷ་ཡིག་ཆ།
 1626 རྟངས་ལས། ཁམས་སྤྱོད་པ་ཡི་ཐང་རྩོད་གི་དཔོན་ལྟེ་པོ་མེའི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་པར་བཤད་པ་ལྷ་བ་
 བསྐྱེད་གསལ་པའི་མེ་པོར་ཞེས་བྱ་བ། ཤོག་གྲངས་ 27

145 སྤྱོད་པོ་དང་དབང་སྤྱོད་བཟང་གི་གསུང་འབྱུང་། སྤྱོད་པ་ཐམ་གཉིས་པ་ མཛོད་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ལྷ་བའི་

གྲུབ་ཐོབ་ཉལ་རེ་ལེ་མེད་སྒྲིམ་རབས་རྣམ་ཐར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཆལ་ཆེས་མ་ལུང་བཞགས།

བཟང་ཆོས་གྲགས།¹⁴⁶ ཉལ་རེ་རྩོད་རྒྱལ་ལམ། ཤག་སྒྲོར་བྲུ་མ་ཉལ་རེ་རྩོད་རྒྱལ་མཚན།¹⁴⁷
(འདྲི་བ་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲེལ་སྤྱངས་ཀྱི་ཤག་སྒྲོར་གྱི་ཚང་གི་མཁན་རབས་གནིས་བ་ཡིན་འདུག) ¹⁴⁸
ཤར་བ་ཉལ་རེ་དགེ་འདུན་གྲགས་¹⁴⁹ དགའ་ལྷན་ཤར་ཆེད་མཁན་རབས་ནང་ཉལ་རེ་རྩོད་རྒྱལ་
སྒོ་བཟང་བསྟན་བ་¹⁵⁰ བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་གསུང་ཚུལ།

གྲག་གཡམ་དཀར་བཅུ་གྲགས་བ་རྒྱ་མཚོ་ (1572-1638) དང་གྲག་གཡམ་མཁྱེན་པས་
མཁོན་ཆེ་ཆང་སྐུ་ལྷེད་གནིས་བ་རག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་ (1647-1682) གྲག་
གཡམ་མཁྱེན་པས་མཁོན་ཆེ་ཆང་སྐུ་ལྷེད་གསུམ་བ་རག་དབང་རྩལ་བྱིས་ལེགས་སྐུ་བ་
(1657-1661) གྲག་གཡམ་རྩལ་ཆང་ཆང་སྐུ་ལྷེད་དང་པོ་སངས་རྒྱལ་བཟུ་ཤིས་ (1588-1651)
གྲག་གཡམ་རྩལ་ཆང་ཆང་སྐུ་ལྷེད་གནིས་བ་གྲགས་བ་ཆོས་འཛིན་ (1683-1692) བཅས་

གསུམ་ཐོབ་པའི་གསུན་ཡིག་ཐར་པའི་ཐེམ་སྐུམ་གྱི་སྒྲོང་ཆ་བཞགས་སོ། ཤོག་གྲངས་ ༩༠

146 མདོ་གྲགས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་ཐོབ་པའི་གསུན་ཡིག་ཐར་པའི་ཐེམ་སྐུམ་གྱི་སྒྲོང་ཆ་བཞགས་སོ།
ཤོག་གྲངས་ ༩༡-༩༢

147 ལྷ་པོད་དུ་རྩོན་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་དམ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མོ་བཞགས་སོ། རྒྱུང་པོ་རག་
དབང་སྒོ་བཟང་གི་གསུང་འབྲུམ། རྒྱེགས་བམ་གནིས་བ། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ༢༡ བོད་ལྗངས་བོད་
ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ༡༩༩༡ ཤོག་གྲངས་ ༣༢༡-༣༢༣

148 ལྷ་པོད་དུ་རྩོན་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་དམ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མོ་བཞགས་སོ། རྒྱུང་པོ་རག་
དབང་སྒོ་བཟང་གི་གསུང་འབྲུམ། རྒྱེགས་བམ་གནིས་བ། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ༢༡ བོད་ལྗངས་བོད་
ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ༡༩༩༡ ཤོག་གྲངས་ ༣༢༡-༣༢༣

149 ལྷ་པོད་དུ་རྩོན་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་དམ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མོ་བཞགས་སོ།
ཤོག་གྲངས་ ༣༢༣

150 ལེན་སྐྱོད་གྲགས་བ་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་ ༡༤༡༠ ལོར་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་ལྷེ་པའི་བཞི་ལྷན་གནས་འབྲོག་རི་
པོ་དགེ་ལུན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་གི་ཡ་བྱལ་ཤར་ཆེ་ནོར་བུ་སྤྱིང་གི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་འཛམ་དབའ་
སྤྱིང་པའི་དཔོངས་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ། Published by Ngawang Sopa New Delhi, 1979
དཔྱིན་རྒྱུ་ཤོག་གྲངས་ ༡༤༣

ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བའི་ཉག་རེ་གྲགས་པ་འཛིན་ལས།¹⁵¹ ཉག་རེ་གྲགས་པ་བསམ་
གངན།¹⁵² ཉག་རེ་དགོ་འདུན་གྲགས་པ།¹⁵³ འདི་ནི་གོང་གསལ་ཤར་པ་ཉག་རེ་དགོ་འདུན་གྲགས་སམ།
རྒྱད་ཆེན་ཉག་རེ་དགོ་འདུན་གྲགས་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཁྱོན། ཉག་རེ་
དགོ་འདུན་གྲགས་ཀྱིས་ ༡༩༧༩ ལོར་འབྲས་སྤངས་སློབ་གསལ་གྱིང་གིས་ཁམས་རབས་ ༢༢ ཀྱི་མཁན་ཁྱིམ་ཐེགས་
བ་དང་། དེ་མེས་ཤར་ཅེ་ཆོས་མེ་ ༢༠ བ་ཡིན།¹⁵⁴ དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྤོང་གྲུ་ཚང་གི་མཁན་རབས་ ༢༧

¹⁵¹ རྒྱུན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྒྱུན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །བྲག་གཡམ་སྤར་
མ། དག་དབང་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ངམ། སློབ་པ་བཟུང་བས་ ༡༧༠༩ ལོར་མཛོད་སྟོན་ལྟེན་ ༩༩༧༡
མེ་བུན་སྤྱི་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཞིང་བ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སོ། །ཤྲུའི་དགོ་སྤོང་ཆོས་སྤྱི་བསློབ་བཟུང་བཟུན་པ།
མིང་གཞན་ངག་དབང་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་མཛོད་པ། བྲག་གཡམ་སྤར་མ། སྟོན་ལྟེན་ ༢-ལ༡

¹⁵² དཔལ་ལྷན་སྤྱི་མ་ཐངས་རྒྱས་བྲག་ཤིས་དང་། དེའི་སྤྱི་པ་བའི་སྤྱི་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་རྒྱུང་གི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་ལྟེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པའི་དབྱ་སྟོགས་ལགས་སོ། །ཤྲུའི་དགོ་སྤོང་ཆོས་སྤྱི་བསློབ་
བཟུང་བཟུན་པ། མིང་གཞན་ངག་དབང་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་མཛོད་པ། བྲག་གཡམ་སྤར་མ།
སྟོན་ལྟེན་ ༡༧-བ རྒྱུན་སྤྱི་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་
བཅས་པ་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་བཞིང་བ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སོ། །སྟོན་ལྟེན་ ༢-ལ

¹⁵³ དཔལ་ལྷན་སྤྱི་མ་ཐངས་རྒྱས་བྲག་ཤིས་དང་། དེའི་སྤྱི་པ་བའི་སྤྱི་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་རྒྱུང་གི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་ལྟེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པའི་དབྱ་སྟོགས་ལགས་སོ། །སྟོན་ལྟེན་ ༡༧-བ རྒྱུན་
སྤྱི་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་
བཞིང་བ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སོ། །སྟོན་ལྟེན་ ༡༩ན མན་རྒྱགས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྱིང་
གསུམ་ཆོབ་པའི་གསན་ཡིག་ཐར་པའི་མེས་སྤྱི་ལྷོང་ཆ་བཞུགས་སོ། །སྟོན་གྲངས་ ༢༠།༢༤-༢༩

¹⁵⁴ མེ་ཏོ་དགོ་བཤེས་འཛིགས་མིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བཅུམས། འཕགས་བོད་ཆོས་འཕུང་རྒྱུའི་གསེར་གྱི་
འབྲི་ཤིང་། རྟོགས་བམ་གཉིས་པ། སློབ་གསལ་གྱིང་གྲུ་ཚང་གིས་དཔེ་བཞུན་དང་འབྲེལ་སྟེན་བྲལ་གྲལ་ ༢༠༠༠
སྟོན་གྲངས་ ༩༧༧-༩༧༩ ཐར་གསལ།

གྲུབ་ཐོབ་ཉམ་པ་ལེ་ཤོད་ཀྱིས་རལ་ས་རྣམས་ཐར་མ་ཐོངས་ལུང་བཟུང་ཤལ་ཆེས་མཉམས་མགུར་བཞགས།

པ་ལིན།¹⁵⁵ ཉག་རེ་སྒྲ་མ་ཆོས་འཕེལ།¹⁵⁶ ཉག་རེ་སྒྲ་བཟང་གྲུ་མཆོ།¹⁵⁷ ཉག་རེ་སྒྲ་བཟང་
 གྲུ་མ་ཆོན།¹⁵⁸ ཉག་རེ་སྒྲ་བཟང་ཆོས་གྲགས།¹⁵⁹ ཉག་རེ་སྒྲ་བཟང་ཆོས་འཕེལ།¹⁶⁰ ཉག་རེ་
 རབ་འབྱམས་པ་སྒྲ་བཟང་རྣམ་གྲུལ།¹⁶¹ ཉག་རེ་རིན་ཆེན་གྲུ་མ་ཆོན།¹⁶² ཉག་རེ་ལྷ་

155 འབྲས་ལྷུངས་ཆོས་འབྱུང་། འབྲས་སྒྲོ་མང་པ་ཀའ་རལ་ས་སྒྲོར་དཔོན་དག་བཤེས་དག་འདུན་སྒྲོ་གྲོས་
 1924-1979 གྲིས་བཅུ་མས། Kommission bei Franz Steiner Verlag GmbH Wiesbaden. 1974

ཤོག་གྲངས་ 260

156 རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
 ཅམ་ཞིག་བཞེད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེལ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 203, 260

157 རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་གྲུ་མཆོད་རྣམས་ཐར་ལྷུན་ལྷུང་གྱི་ཆར་ལྷན་ཞེས་པུ་བ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 263

158 དབལ་ལྷན་སྒྲ་མ་མངས་གྲིས་པ་ཤུ་ཤིས་དང་། དེའི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་རྒྱུད་གི་རྣམ་པར་
 ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བ་ཞེས་པུ་བ་བཞགས་པའི་དཔྱ་སྒྲོགས་ལགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 263 རྩེ་བཅུན་སྒྲ་
 མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་
 བཞེད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེལ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 260

159 དབལ་ལྷན་སྒྲ་མ་མངས་གྲིས་པ་ཤུ་ཤིས་དང་། དེའི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་རྒྱུད་གི་རྣམ་པར་
 ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བ་ཞེས་པུ་བ་བཞགས་པའི་དཔྱ་སྒྲོགས་ལགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 263 རྩེ་བཅུན་
 སྒྲ་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་
 བཞེད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེལ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 263, 263

160 རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
 ཅམ་ཞིག་བཞེད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེལ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 203

161 དབལ་ལྷན་སྒྲ་མ་མངས་གྲིས་པ་ཤུ་ཤིས་དང་། དེའི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་གྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་རྒྱུད་གི་རྣམ་པར་
 ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བ་ཞེས་པུ་བ་བཞགས་པའི་དཔྱ་སྒྲོགས་ལགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 223 རྩེ་བཅུན་སྒྲ་
 མ་ངག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞར་ལྷུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་
 བཞེད་པ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འཕེལ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 203, 263

162 རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་གྲུ་མཆོད་རྣམས་ཐར་ལྷུན་ལྷུང་གྱི་ཆར་ལྷན་ཞེས་པུ་བ་བཞགས་སོ། ཤོག་ཐེབས་ 263

མཁོན།¹⁶³ ཉག་རེ་ལྟན་ལྟ་བ་རྒྱ་མཚོ་¹⁶⁴ བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འཛོལ་ཞིབ་བྱ་བ་ན་ཉག་རེ་
(ཉག་རེ་བ་ཡོངས་རྒྱུགས་བྱ་བ་གཡལ་བ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་མེད། ཁ་ཤས་ཁང་ཆེན་ཉག་རེ་བའང་ཡིན་སྟེད།)
བྲག་གཡལ་བ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་བཟང་ཤོས་དང་ཁྲུང་པ་བཅུན་པའི་དགོས་བ་གཡལ་
འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེད་ཆེས་འཛོད་བསྐྱུལ་རེ་འདུན་བྱ་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་བྲག་གཡལ་བ་ རྒྱ་
ཆར་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟེན་པ་ གྲོ་བཟང་བསྐྱན་བའམ་ངག་དབང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་རྒྱུ་
ཐར་ལེགས་བཤད་ཅིན་མོར་བྱེད་པ།¹⁶⁵ ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཟད་པའི་དངོས་སྟོབ་
ཉག་རེ་ལྟུང་སྐྱོ་གྲོ་བཟང་བསྐྱན་པའི་འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ།¹⁶⁶ བྲག་གཡལ་བ་གྲོ་བཟང་
བསྐྱན་པའི་ (1683-1739) གསུང་འབུམ།¹⁶⁷ བྲག་གཡལ་བ་གདོང་ཤོད་སྐྱོ་སྐྱོ་སྐྱོན་ཆོགས་རྒྱ་

163 དཔལ་ལྷན་སྐྱོ་མ་མངས་རྒྱལ་བྱ་བ་ཤིས་དང་། དེའི་རྒྱལ་པའི་སྐྱོ་བྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་བྱང་གི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་སྤྱིང་བ་ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་པའི་དབྱ་ལྟགས་ལགས་མོ། ཤོག་ལྟེབས་ ༡༩༩

164 རྒྱ་བཅུན་བྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ལྟན་རྒྱལ་ཀྱི་ཆར་རྒྱུན་ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་མོ། ཤོག་ལྟེབས་
༩༩ན དཔལ་ལྷན་སྐྱོ་མ་མངས་རྒྱལ་བྱ་བ་ཤིས་དང་། དེའི་རྒྱལ་པའི་སྐྱོ་བྲགས་པ་ཆོས་འཛིན་བྱང་གི་རྣམ་
པར་ཐར་པ་མེ་ཏོག་གི་སྤྱིང་བ་ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་པའི་དབྱ་ལྟགས་ལགས་མོ། ཤོག་ལྟེབས་ ༡༧ན རྒྱ་
བཅུན་རྒྱ་མ་ངག་དབང་བཟོད་ཆམས་ལྷན་བྱ་བ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཆར་བྱང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་ཆོས་
ཞིག་བཟོད་པ་དངོས་བྱ་བ་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་མོ། ཤོག་ལྟེབས་ ༣༢བ

165 དཔེ་རྒྱན་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་ཡིག་དོན་གཅེར་ཡིད་ཀྱི་ཀུན་བཟད་པའི་རྒྱ་ཤོད་འབུམ་གྱི་རྒྱུ་མ་
བཞུགས་མོ། དཔྱིན་རྒྱུ་ཤོད་ཤོག་གྲངས་ ༩༡༡

166 དཔེ་རྒྱན་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་ཡིག་དོན་གཅེར་ཡིད་ཀྱི་ཀུན་བཟད་པའི་རྒྱ་ཤོད་འབུམ་གྱི་རྒྱུ་མ་
བཞུགས་མོ། དཔྱིན་རྒྱུ་ཤོད་ཤོག་གྲངས་ ༩༩༩

167 རྒྱ་ཐེར་བསྐྱན་པའི་སྟོན་མེ་རྒྱུ་མ་ཆོད་པ་ཆེན་པོས་གཅོས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རིམ་བྱུང་གི་གསུང་འབུམ་
དཀར་ཆག་ལྟགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པའི་དྲི་མེད་རྒྱ་ཐེལ་གཙང་པའི་མེ་ཤོད་ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་མོ།
ཤོག་གྲངས་ ༣༡༩-༣༢༧

གུག་ཐོག་ཉལ་རེ་མེ་མོའི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་མ་པོངས་ལུང་བསྟན་ཞལ་ཆེས་ལ་ཉལ་ས་མགུར་བཞུགས།

མཆོའི་གསན་ཡིག¹⁶⁸ བྲག་གཡམ་རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་ (1888-1941) གྱི་
གསུང་འབྲུམ་¹⁶⁹ རྗེ་སྤྱ་མ་མཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོན་བཟོད་པར་དཀའ་བ་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་དབལ་བཟང་པོའི་ (1888-1941) ཞལ་སྡེ་ནས་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
ཕྱང་ཟད་ཅིག་གདམ་དུ་བྱ་བ་བེད་རུའི་མགུལ་རྒྱན་¹⁷⁰ དང་། རྗེ་སྤྱ་མ་མཆོན་བཟོད་པར་
དཀའ་བ་མཇམ་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་དབལ་བཟང་པོའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ཕྱང་ཟད་ཅིག་
ཆོགས་སྡུ་བཙད་བའི་གསོལ་འདེབས་གྱི་སྟོ་ནས་གདམ་དུ་བྱ་བ་གསང་མཛོད་སྟོ་བརྒྱ་
འབྱེད་བའི་སྡེ་མིག་ཅེས་བ་¹⁷¹ ཆབ་མདོ་གྲུ་ཐར་རྒྱ་ར་སྤྱལ་སྤྱ་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་
གྱི་དབང་ཐུག་གིས་སྤར་པ། བྲག་གཡམ་ལུ་དགོན་ཨོ་རབ་རིན་པོ་ཆེ་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་
ཞབས་གྱི་གསུང་འབྲུམ་པོད་རྒྱང་གཅིག་¹⁷² རྗེ་བཙུན་སྟོ་བཟང་ལོར་ལུའམ་ཨོ་ལོར་རིན་པོ་
ཆེའི་ (1904-1968) གསུང་འབྲུམ་དེ་བ་ཆེན་དགེ་¹⁷³ ཨོ་ལོར་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་རྗེ་བཙུན་

168 མདོ་ཐུགས་གྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་གསུམ་ཐོག་པའི་གསན་ཡིག་ཐར་པའི་ཐེམ་སྐྱས་གྱི་རྟོད་ཆ་བཞུགས་སོ།
ཤོག་གྲངས་ 280

169 དོས་པོ་བ་ཐུག་བསྟན་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་གྱིས་ཐོགས་སྤྱི་གྲུས། ལྷ་ལེར་བསྟན་པའི་རྟོན་པེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོས་གཅོས་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་རིམ་བུར་གི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ཐོགས་པའི་གྲུ་བསྤྱིགས་
པའི་དྲི་མེད་སྤྱ་མེལ་གཙང་པའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ཁྱིད་རྟོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་།
2000 ཤོག་གྲངས་ 221-222

170 པོད་གྱི་སྤར་མ་དཔེ་རིང་ 000 བཞུགས།

171 པོད་གྱི་སྤར་མ་དཔེ་རིང་ 6 བཞུགས།

172 ས་དཀར་རྩི་ཁྱིད་ཐེག་ཆེན་ལེགས་བསྟན་སྤྱིར་གི་སྤར་མའི་པོད་གཅིག་ལུ་དེ་ཡང་ད་ལྟ་འཆོ་གཞེས་ཐུག་
གཡམ་པ་སྤྱེད་མཐོན་ཆེ་ཆོང་ཉི་ཐོག་ཐུན་མི་ཉན་མཆོག་གི་སྤྱ་སྟོར་དཔེ་མཛོད་ནས་གཡམ་པོ་ཐུས་ཏེ་
བཞུགས་སྤར་ན་རམ་ས་ལ་པོད་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་ 2010 ལོར་སྤར་སྤྱན་རྒྱས། དཔྱིན་ཁིའི་ཤོག་
གྲངས་ 000 བཞུགས།

173 དགལ་ཤར་ཉལ་རེ་ཁང་ཆོན་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱན་ཆོགས་སྐབས་གསུམ་པས་འབྲེམས་སྟེལ་རྒྱས།

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྒྱལ་བ་སྐྱེན་མཛེས་པའི་རྒྱན་མཆོག་ཅེས་པ་ ༡༢༡༥
ལོར་དངོས་སྤྱོད་བྲགས་པའི་མཆོན་ཅན་ (མཐུ་རིན་པོ་ཆེ) གྱིས་མཛད་པ།¹⁷⁴ ཨ་ནོར་རིན་པོ་
ཆའི་ཡང་སྤྱིར་མཆོག་རྒྱལ་སྤྱོད་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞལ་གདམས་ཐོར་བུ་རྣམས་སྤྱགས་
གཅིག་དུ་བཞོང་བ་རིན་ཆེན་རིགས་གྱི་ཕྱ་ཆོས་¹⁷⁵ "གདོང་གོང་རྒྱལ་སྤྱོད་བཟང་སྤྱན་པ་དེ་
ལེགས་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས་པའི་རང་རྣམ་དོགས་པའི་དངོས་ཆར་མོ་འབྱུང་འཆར་གྱི་
སྤྱོད་བརྩན། འཕྱོར་རིའི་བྲ་མ་འཇམ་དཔལ་སྤྱོད་གྱིས་དཔར་སྐྱེན་མཛད་པའི་ལྷན་མ་བྲག་
སྤྱོད་མཛད་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་གྱི་སྤྱོད་བརྩན་དང་། རྒྱ་ཡིག་གི་བཟང་སྤྱོད་ལོགས་གནས་རི་
དང་དེན་སྤྱིར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དཀར་ཆག། གདོང་གོང་རྒྱལ་སྤྱོད་བརྩན་ཆོགས་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས་
པའི་རང་རྣམ་སྤྱགས་མེད་ས་མཐའི་སྤྱང་ཕོ་ཆོས་གྱི་རྩི་རྩེའི་རྣམ་ཐར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
སྤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། གདོང་རྒྱལ་སྤྱོད་བཟང་སྤྱན་པ་དེ་ལེགས་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས་པའི་འཆི་མེད་
ནག་བརྩན་སྤྱགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིར་གྱི་སྤྱུམ་ལྷན་རིག་འཛིན་འདུས་སྤྱིའི་ཞལ་འདོན་
སྤྱགས་ཆོག་ཆེན་མོ་བར་དུ་བསྐྱབས་པ་ལས་བརྩམས་པའི་གནས་རིན་ཆེན་སྤྱིར་པ། བུ་
གར་དབང་སྤྱིར་པས་ཤར་མར་ཐབ་པའི་གདོང་ཡིག་གནས་ཆེན་སྤྱིར་པའི་མཐོང་བ་རང་གྲོལ་
གྱི་གནས་ཡིག་བསྐྱས་པ་ཐོས་པ་དོན་ལྷན། བྲག་གཡལ་སྤྱོད་དང་པོ་བྲགས་པ་རྒྱ་མཆོའི་
གསུང་འབྱུང་གས་ཀ་ནས་ང་བར་བར་མ་དང་། སྤྱོད་པ་དུན་པ་མཁའ་རབ་ལུང་རིགས་

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation Taipei, 2006 གསུང་འབྱུང་

ཐང་དོལ་རྒྱལ་སྤྱགས་ལྷན་གྱི་གདོང་བསྐྱོ་གསལ་ཁའི་རིགས་སྤྱིར་དབྱང་འདུག

174 བྲག་གཡལ་སྤྱོད་པས་མཁའ་ཆེ་ཆོང་རྩི་ཐོག་སྤྱོད་མི་ཉན་སྤྱོད་རབས་དལ་བ་མཆོག་གི་སྤྱོད་དཔེ་ཁོངས་
བཞུགས་པ་དེ་དུ་ཅན་གྱིས་མ་སྤོག་སྤྱོད་ས་ ༩༡:2 ཅན་དེ་རིང་མིན་དགའ་ཤར་ནག་རེ་ཁང་ཆོན་འཛིན་སྤྱིར་
སྤྱོད་ཆོགས་རྣམས་སྤྱན་སྤྱོད་བཟང་པོ་ད།

175 ༢༠༠༠ ལོར་དེབ་བཞུགས་སོག་གྲངས་ ༩༩༠ ཡིད་པ་ཞིག་སྤྱོད་རྣམས་སྤྱན་མཛད་འདུག

གྲུག་ཐོག་ཉག་རེ་ཡི་མོད་ཀྱིས་རབས་རྒྱུ་མར་མ་ཡོངས་ལྟར་བཟུན་ཐལ་ཆེས་མ་ཉམས་མགར་བཞུགས།

མགས་བཅུན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་ལེ་ཚན་ལག་ཤིས་པོད་གཅིག་¹⁷⁶ །བཅས་
ལའང་ཐུགས་སྒྲུང་ཞིག་འཁྲུག་ཡོང་བའི་གཞིན་བསྐྱེད་གསལ་འདེབས་ཡང་ཐུ་བ་ལགས་
སྟོ།

ཡང་ཐུགས་སྒྲུང་དགོས་ཀྱི་ཞིག་ལ་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་དང་པོ་བཅུད་པའི་ཐོད་ཆའི་
རྒྱུ་མར་འགའ་པའི་ནང་ཉག་རེ་དཀར་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་¹⁷⁷ ཞེས་དང་། ཉག་རེ་སྐྱ་
སྒྲི་¹⁷⁸ ཉག་རེ་སྐྱལ་སྐྱ་¹⁷⁹ ཉག་རེ་གྲག་ལའ་སྐྱ་སྐྱ་ཆུང་ག་¹⁸⁰ ཉག་རེ་སྐྱལ་སྐྱ་སྐྱ་བཟང་རྒྱུ་
ཀྱལ་¹⁸¹ ཉག་རེ་སྐྱལ་སྐྱ་སྐྱལ་བཟང་ཐུག་བཟུན་དབང་སྐྱལ་¹⁸² །བཅས་མཚན་འཕོད་གནང་

176 གྲག་གཡཔ་སྐྱ་དཔོན་ལོ་རྒྱུས་ ཤོག་གྲངས་ 632-634 བར་ནས་བདུག།

177 རྒྱ་བཅུན་སྐྱ་མ་རག་དབང་བཙོད་རྒྱལ་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་པར་མར་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཙོད་པ་དངོས་གྲུག་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སྟོ། 77བཅ བཟུན་པའི་བདག་པོ་གྲག་ཡཔ་བཀའ
བཅུ་མཚན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུ་པར་མར་པ་འོ་མཚར་པའི་གནས་མཛོར་བཞུགས་
པ་དང་པའི་ཐོད་ཤིང་ཅ་བཟེན་རྒྱ་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་བཞུགས་སྟོ། ཤོག་ཐེབས་ 136 རྒྱ་བཅུན་གྲགས་པ་
རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུ་མར་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆར་རྒྱུན་ཞེས་ཐུ་བ་བཞུགས་སྟོ། 78བཤ

178 རྒྱ་བཅུན་སྐྱ་མ་རག་དབང་བཙོད་རྒྱལ་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་པར་མར་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཙོད་པ་དངོས་གྲུག་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སྟོ། 27བཤ28ནཏ

179 རྒྱ་བཅུན་སྐྱ་མ་རག་དབང་བཙོད་རྒྱལ་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་པར་མར་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཙོད་པ་དངོས་གྲུག་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སྟོ། 79ན6/79བཅ

180 རྒྱ་བཅུན་སྐྱ་མ་རག་དབང་བཙོད་རྒྱལ་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་པར་མར་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རགས་པ་
ཅམ་ཞིག་བཙོད་པ་དངོས་གྲུག་ཆར་འཕེབས་བཞུགས་སྟོ། 28ནཏ

181 མཛོད་སྐྱལ་གྱི་དབང་ལུང་བྱིད་གསུམ་ཐོག་པའི་གསུན་ཡིག་མར་པའི་ཐེམ་སྐྱལ་གྱི་ཐོད་ཅ་བཞུགས་སྟོ།
ཤོག་གྲངས་ 4077ཅ

182 མཛོད་སྐྱལ་གྱི་དབང་ལུང་བྱིད་གསུམ་ཐོག་པའི་གསུན་ཡིག་མར་པའི་ཐེམ་སྐྱལ་གྱི་ཐོད་ཅ་བཞུགས་སྟོ།
ཤོག་གྲངས་ 40

མཐུག་བསྐྱེད་པའོམས་པའོ་ཡི་གནས་ལྗོངས་ལྟག་བསྐྱེད་པར་མཐུག་པོའི་མེད་ཀྱི་མི་ལ་མ་

[illegible][illegible][illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

སྒྲིལ་ལགས། ལྷག་རྒྱལ་མ་དཔེ་མཆོད་ཤེས་རྒྱན་བཅོད་ཆོས་ལགས་དང་། ལྷག་བརྒྱན་རྒྱན་
 ཆོག་མ་བཅས་ནས་དཔེ་བྱུང་ས་ལྟར་བརྒྱ་ཕྱོག་ཅེད་དཔེ་དཔེ་ཆི་དགོས་མཆོད་པོར་
 ལ་ཡར་རྒྱུ་ལ་མཐུན་པ་ལྟར་བཞུར་བས་ལྷགས་ཆེ་ཅི་ཞུ། མཐུག་བརྒྱུ་མི་གཉན་ལྷོད་ཤི་གས་ལུ་
 ལར་ནད་པུའག་མི་པའི་གཤི་ལས་ལུ་བཅོད་ནས་ས་ལྷ་མོ་ལགས་དང་། ལས་ལུ་ཆ་པོ་ལས་
 བརྒྱན་པ་ཉི་མ་ལགས་ནས་ལས་ཅར་ལྷ་དག་མཆོག་གཅིག་གཞན་པ་བཅས་ལ་ལྷགས་ཆེ་ཅི་
 ཞུ་བ་ལགས།

འདིའི་ནང་ནོར་འབྲུལ་འགལ་འཛུལ་ཅི་མཆིས་ཀྱི་ཐུག་ཅེས་ཀྱི་ཆོག་ལ་ཁེ་ཡོད་ང་རང་
གཅིག་ལྷུ་མཐོ་མོ་ཐོག་དུ་འགལ་གནང་ཡོང་བ་ལ། གནས་སྐྱེད་འདིར་ཐོན་ཅེས་ཀྱི་ལུང་
རིགས་སྐྱོན་མ་ཡོད་ན་དང་། དེ་མིན་ནོར་འབྲུལ་ཡོ་ལས་དང་གནང་མཁན་ཡོད་ན་སྤྱིར་ཐལ་ལ་
ནས་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ཞེས། །དགོས།

1. The first part of the paper discusses the importance of the study.

2. The second part of the paper discusses the methodology used in the study.

3. The third part of the paper discusses the results of the study.

རྒྱུ་ལྟེན་མ་ཆེན་པོ་དུ་གྱི་
 རིག་གཞུང་རྒྱུ་ལྟེན་པར་ནི་པོ་དུ་
 གྱི་ལངས་པ་ལས་པོ་དུ་གྱི་ད་ལྟ་དང་
 མ་ཆེན་པོ་ལ། མེད་མོ་བའི་རིག་
 བཞུགས་ལས་སྤྱོད་པོ་རིག་བཞུགས། རང་
 གི་རིག་བཞུགས་སྤྱོད་ལས་རང་དང་
 བཞུགས་སྤྱོད་རིག་བཞུགས་ནང་ལ་སྤྱོད་པ།
 བྲགས་ཆེན་ལས་བྲགས་ཆུང་ (ཐུ་
 པོ་དུ་མི་ལྟ་ན་ཆུང་གྱི་ལས་སྤྱོད་ལ་
 འབྲེལ་བ་དམ་པོ་པོ་དུ་གྱི་ནང་གི་
 མཁས་པའི་རྒྱ་གསུང་ལྟར་བཤེས་)
 རིག་བཞུགས་མོགས་ལ་རིག་ལྟེན་
 བྱས་ཏེ་པོ་དུ་གྱི་རིག་བཞུགས་འཕེལ་
 རིམ་གསར་པ་རྒྱུ་ལ་ལྟེན་པ་འདྲེད་
 བྱེད་པའི་རིག་གཞུང་ལས་ཁྲུངས་
 བསམ་བློ་གྲིས་ཡིན།

ISBN 978-81-86227-48-8

9 788186 227466